

T.C.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

HAZIRLAYAN

Tuncay YAMAN

Bulancak ve Yöresi Ağızları (İnceleme - Metinler - Sözlük)

DANIŞMAN

Prof. Dr. Feridun TEKİN

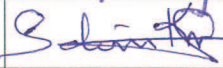
2019

GİRESUN

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 15/04/2019 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Tuncay Yaman'ın Bulancak ve Yöresi Ağzları (İnceleme-Metinler-Sözlük) başlıklı tezini incelemiş olup aday 08/05/2019 tarihinde, saat 10.00 da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Prof.Dr. Feridun TEKİN	
Üye	Prof.Dr. Beyhan KESİK	
Üye	Doç.Dr. Salim KÜÇÜK	

ONAY

...../...../201..

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Bulancak ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük) adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

08/05/2019

Tuncay YAMAN

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmanın hazırlanmasında bana yol gösteren, kaynak bulmam konusunda yardımcı olan tez danıőmanım Prof. Dr. Feridun Tekin'e, sonsuz desteği ve güveni ile hep yanımda olan eőime teőekkürlerimi bir borç bilirim

ÖN SÖZ

Türkiye Türkçesi ağızları ile ilgili yapılan çalışmaların bir devamı olarak bu çalışmada Bulancak ve yöresi ağızları incelenmiştir. Yöre üzerinde daha önceden ağız araştırması ile ilgili yapılan çalışmalarda derlenen metinlerin yetersizliği ve eksikliği bizi bu çalışmaya yönlendirmiştir. Çalışmamızı Bulancak ve köyleri ile sınırlı tuttuk. Bu çalışmada 6 mahalle, 21 köyden derleme yapılmıştır. Toplamda 28 kişinin ses kaydı alınmıştır. Derlemeler, derleme yapılan kişilerin evlerinde gazetecilerin kullandığı kaliteli ses kayıt cihazı ile yapılmıştır. Bulancak ve çevresinde derlemelerimizi bir plan dâhilinde yaptık. Bölgeye dışarıdan gelen kişileri bu derlemelerin dışında tuttuk. Yaşamını yörede sürdüren, yörenin ağız özelliklerini koruyan kişilerden derleme yapmaya özen gösterdik. Derlediğimiz metinlerde bulunmayan ancak yörede kullanıldığını tespit ettiğimiz kelimeleri metin dışı derleme olarak (MDD) belirttikten sonra çalışmaya eklenmiştir ve örnek olarak gösterilmiştir.

Çalışmamız giriş, inceleme (ses bilgisi, şekil bilgisi), metinler ve sözlük olmak üzere dört ana kısımdan meydana gelmektedir. Giriş kısmında ağızın tanımı, Anadolu ağızları üzerine yapılan çalışmaların tarihçesi, ağız çalışmalarının önemi, çalışma yaptığımız bölgenin Anadolu ağızları arasındaki yeri, araştırma bölgesinin coğrafi konumu, ekonomisi, nüfusu, Bulancak adının ortaya çıkışı ve tarihi ile ilgili bilgi verilmiştir.

Ses Bilgisi bölümünde derleme yaptığımız bölgede tespit edilen sesler gösterildikten sonra ses olayları üzerinde durulmuştur. Ünlüler ve ünsüzlerin ayrı ayrı incelendiği bu bölümde ses olayları ile ilgili açıklamalar yapıldıktan sonra ses olaylarına ait örnekler metin ve satır numaralarıyla birlikte verilmiştir.

Şekil Bilgisi bölümünde, isimler, sıfatlar, zarflar, zamirler, fiiller ve edatlar ele alınmıştır. Ayrıca ekler de türlerine göre ayrılmış ve metinlerde geçen örnekler yine metin ve satır numaraları ile gösterilmiştir. İncelememizde bazı alanlarda örnekler çok fazla olduğu için tamamına yer verilmemiştir.

II

Metinler bölümünde 28 yerleşim yerinde 28 kişi ile derleme yapılmış, derlenen metinler örnek aldığımız çeviri yazı işaretlerine aktarılarak metinler kısmına eklenmiştir. Her metnin satır numaraları beş ve katları şeklinde belirtilerek metnin sol tarafında gösterilmiştir.

Sözlük kısmında yörede kullanılan kelimeler anlamları ile birlikte verilmiştir. Kelimelerin geçtiği yerler metin ve satır numaralarıyla birlikte gösterilmiştir.

Metinlerde büyük harf ve noktalama işaretleri kullanılmamıştır. Kullanılan büyük harf ve noktalama işaretlerinin tamamı transkripsiyon harfi olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan ağız araştırmaları çeviri yazı işaretleri kullanılmıştır.

ÖZET

Yapılan bu çalışma, Giresun ili Bulancak ilçesi ağızlarını temel almaktadır. Tez, “Giriş”, “İnceleme”, “Metinler” ve “Sözlük” kısımlarından oluşmaktadır. “Giriş” bölümünde ağızın tanımı, ağız araştırmalarının tarihi, Bulancağın tarihi hakkında bilgi vermekle birlikte; bölgenin coğrafi ve etnik yapısı hakkında da bilgiler verilmiştir. “İnceleme” kısmında Bulancak ağızının fonetik ve morfolojik yapısı incelenmiş; örneklerle desteklenmiştir. “Metinler” kısmında derlenen 28 metin transkripsiyon alfabesiyle yazılmıştır. “Sonuç” kısmında Bulancak ağızının önemli görülen fonetik ve morfolojik özelliklerine değinilmiştir. “Sözlük” kısmında Bulancak ağızından toplanan metinlerde geçen, sözlük maddesi oluşturabilecek nitelikte kelimeler açıklanmıştır. “Kaynakça” kısmında ise tez için yararlanılan eserlerin künyeleri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağız, Bulancak, Fonetik, Morfolojik, Sözlük

ABSTRACT

“This research is mainly comprised of accents of the Bulancak, which is a town of Giresun. The thesis consists of “*Introduction, Research, Texts, Conclusion, Dictionary and Bibliography*” sections. It gives the information about the history of Bulancak in the section of *Introduction*”, also it gives the information about the geography of the region and the ethnics of the region . In “*Research*” part, phonetic and morphological structure of the accent of Bulancak is examined and supported by illustrations. in the section of “*Text*” , 28 texts which were compiled have been written in transcription alphabet. In the part of “*Conclusion*” the most important phonetical and morphological features of Bulancak dialect are stated. In “*Dictionary*” part the words which were collected from Bulancak dialects that has quality to from a dictionary item are described. In “*Referance*” part the identification of works used for thesis are described.

Key Words: Dialect, Bulancak, Phonetic, Morphological, Dictionary.

İçindekiler

ÖN SÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	XI
KISALTMALAR.....	XII
GİRİŞ	1
1.1.Bulancak İlçesinin Coğrafi Özellikleri	8
1.1.1.İlçenin Yeri	8
1.1.2. İklim.....	10
1.1.3. Bitki Örtüsü.....	10
1.1.4. Nüfus.....	10
1.1.5. Ekonomi.....	10
1.2.Bulancak İlçesinin Tarihi	11
1.2.1.Bulancak Adının Kaynağı.....	11
1.2.2. Bulancak Tarihi.....	12
2. SES BİLGİSİ	15
2.1.Ünlüler	15
2.1.1.Ünlü Çeşitleri	15
2.1.2.Uzun Ünlüler.....	17
2.1.2.1.Ses Hadiseleriyle İlgili Uzun Ünlüler	17
2.1.2.1.1.Ünsüz Düşmesine Bağlı Uzun Ünlüler	17
2.1.2.1.2.Hece Kaynaşması ile Oluşan Uzun Ünlüler.....	19
2.1.2.1.3.Ünlü Karşılaşmasından Doğan Uzun Ünlüler.....	20
2.1.2.2.Vurgu ve Tonlamaya Bağlı Uzun Ünlüler	20
2.1.2.3.Alıntı Kelimelerde Aslı Uzun Ünlüler	20
2.1.2.4.Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi	21
2.1.3.Kısa Ünlüler	21
2.1.4.İkiz Ünlüler	22
2.1.4.1.Yükselen İkiz Ünlüler	22

VI

2.1.4.2. Alçalan İkiz Ünlü	23
2.1.4.3. Eşit İkiz Ünlüler	23
2.1.5. Ünlü Uyumu	23
2.1.5.1. Kalınlık-İncelik Uyumu	24
2.1.5.1.1. Alıntı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumu	24
2.1.5.1.1.1. İlerleyici Benzeşme	24
2.1.5.1.1.2. Gerileyici Benzeşme	24
2.1.5.1.2. Eklerde Kalınlık-İncelik Uyumu	24
2.1.5.1.3. Eklerde Kalınlık-İncelik Uyumunun Bozulması	26
2.1.5.1.4. Kelime Kökünde Kalınlık-İncelik Uyumunun Bozulması	30
2.1.5.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	31
2.1.5.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması	31
2.1.5.2.1.1. Kelime Kökünde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması:	31
2.1.5.2.1.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması	32
2.1.6. Ünlü Değişimleri	36
2.1.6.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi:	36
2.1.6.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması	38
2.1.6.3. Geniş Ünlülerin Daralması	39
2.1.6.4. Dar ünlülerin Genişlemesi	41
2.1.6.5. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması	42
2.1.6.6. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	44
2.1.7. Ünlü Düşmesi	44
2.1.8. Ünlü Türemesi	45
2.1.9. Ünlü Birleşmesi	45
2.2. Ünsüzler	45
2.2.1. Ünsüz Çeşitleri	45
2.2.2. Ünlü-Ünsüz Uyumu	49
2.2.3. Ünlü-Ünsüz Uyumunun Bozulması	50
2.2.4. Ünsüz Değişimleri	50
2.2.4.1. Ünsüzlerde Ötümlüleşme (Tonlulaşma-Sedalaşma-Yumuşama)	50
2.2.4.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme (Tonsuzlaşma – Sedasızlaşma – Sertleşme)	57
2.2.4.3. Sızıcılaşma	58

VII

2.2.4.4. Akıcılaşma	59
2.2.4.5. Sürekli Ünsüzler Arasında Değişme	60
2.2.4.6. Süreksizleşme	62
2.2.5. Ünsüz Benzeşmesi	63
2.2.5.1. İlerleyici Benzeşme	63
2.2.5.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme	63
2.2.5.1.2. İlerleyici Tam Benzeşme	64
2.2.5.2. Gerileyici Benzeşme	64
2.2.5.2.1. Gerileyici Yarı Benzeşme	64
2.2.5.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme	65
2.2.6. Ünsüz İkizleşmesi	66
2.2.6.1. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi	66
2.2.7. Ünsüz Düşmesi	66
2.2.8. Ünsüz Türemesi	67
2.2.9. Göçüşme	69
2.2.10. Hece Kaynaşması	69
2.2.11. Hece Türemesi	71
2.2.12. Hece Düşmesi	71
3. ŞEKİL BİLGİSİ	73
3.1. İsimler	73
3.1.1. Yapım Ekleri	73
3.1.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri	73
3.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri	77
3.1.1.3. İsimden Fiil Yapım Ekleri	83
3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Eki	84
3.1.2. Hâl Ekleri	85
3.1.2.1. İlgî Hâl Eki	85
3.1.2.2. Belirtme Hâli Eki	86
3.1.2.3. Yönelme Hâli Eki	87
3.1.2.4. Bulunma Hâli Eki	88
3.1.2.5. Çıkma Hâli Eki	88
3.1.2.6. Eşitlik Hâli Eki	89

VIII

3.1.2.7.Vasıta Hâli Eki.....	89
3.1.3.İyelik Ekleri	90
3.1.4.Çokluk Eki	94
3.1.5.Aitlik Eki.....	95
3.1.6.Soru Eki	96
3.1.7. Zamirler.....	96
3.1.7.1. Şahıs Zamirleri.....	97
3.1.7.2.Dönüştürme Zamiri	99
3.1.7.3.İşaret Zamirleri.....	102
3.1.7.4. Soru Zamirleri.....	103
3.1.7.5. Belirsizlik Zamirleri.....	105
3.1.8. Sıfatlar.....	108
3.1.8.1. Niteleme Sıfatları	109
3.1.8.2.Belirtme Sıfatları.....	110
3.1.8.2.1.İşaret Sıfatları.....	110
3.1.8.2.2.Sayı Sıfatları.....	112
3.1.8.2.2.1 Asıl Sayı Sıfatları	112
3.1.8.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	113
3.1.8.2.2.3.Paylaştırma Sayı Sıfatları.....	113
3.1.8.2.2.4.Kesir Sayı Sıfatları	113
3.1.8.2.3.Soru Sıfatı	114
3.1.8.2.4.Belgisiz Sıfat.....	114
3.1.9.Zarflar	117
3.1.9.1.Yer ve Yön Zarfları.....	118
3.1.9.2.Zaman Zarfları	119
3.1.9.3.Durum – Niteleme Zarfları	120
3.1.9.4.Azlık Çokluk Zarfı	121
3.1.9.5.Soru Zarfı	122
3.2.Fiiller.....	123
3.2.1.Şahıs Ekleri	123
3.2.1.1.Birinci Tip Şahıs Ekleri.....	123
3.2.1.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri	124

3.2.1.3.Üçüncü Tip Şahıs Ekleri	124
3.2.2.Fiillerin Basit Zaman Çekimleri	125
3.2.2.1.Haber Kipleri	125
3.2.2.1.1.Görülen Geçmiş Zaman Kipi	125
3.2.2.1.2.Öğrenilen Geçmiş Zaman Kipi	129
3.2.2.1.3.Şimdiki Zaman Kipi.....	131
3.2.2.1.4. Geniş Zaman Kipi.....	134
3.2.2.1.5.Gelecek Zaman Kipi	136
3.2.2.2.Tasarlama Kipleri.....	139
3.2.2.2.1.Şart Kipi.....	140
3.2.2.2.2.İstek Kipi.....	141
3.2.2.2.3.Gereklilik Kipi	143
3.2.3.Fiillerin Birleşik Zamanlı Çekimleri.....	145
3.2.3.1.Hikâye Birleşik Zaman	145
3.2.3.1.1.Şimdiki Zamanın Hikâyesi.....	145
3.2.3.1.2.Geniş Zamanın Hikâyesi	148
3.2.3.1.3.Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesi	150
3.2.3.1.4.Duyulan Geçmiş Zaman Hikâyesi	151
3.2.3.1.5.Gelecek Zaman Hikâyesi	152
3.2.3.1.6.Şartın Hikâyesi.....	153
3.2.3.1.7.İsteğin Hikâyesi.....	154
3.2.3.1.8.Gerekliliğin Hikâyesi	154
3.2.3.2.Rivayet Birleşik Zaman	154
3.2.3.2.1.Şimdiki Zaman Rivayeti	154
3.2.3.2.2.Duyulan Geçmiş Zaman Rivayeti	155
3.2.3.2.3.Geniş Zaman Rivayeti.....	155
3.2.3.2.4.Gelecek Zaman Rivayeti.....	155
3.2.3.4.Şart Birleşik Zaman	156
3.2.3.4.1.Şimdiki Zamanın Şartı	156
3.2.3.4.2.Geniş Zamanın Şartı.....	156
3.2.3.4.3.Gelecek Zamanın Şartı.....	157
3.2.4.Birleşik Fiiller	158

3.2.4.1.İsim + Fiilden Yapısında Olan Birleşik Fiiller.....	159
3.2.4.2.Fiil + Fiil Yapısında Olan Birleşik Fiiller	160
3.2.4.2.1.Yeterlilik Fiili: -a+bil-, -e+bül-.....	160
3.2.4.2.2.Tezlik Fiili: -ı+ver-.....	161
3.2.5.Ek-Fiil	161
3.2.5.1.Ek Fiilin Geniş (Şimdiki) Zaman Kipi.....	161
3.2.5.2.Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zaman Kipi	163
3.2.5.3.Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zaman Kipi.....	164
3.2.5.4.Ek Fiilin Şart Kipi.....	165
3.2.6.Fiilimsiler.....	165
3.2.6.1.İsim-Fiil.....	166
3.2.6.2.Sıfat-Fiil	167
3.2.6.3.Zarf -Fiil.....	169
3.3.Edatlar	172
3.3.1.Ünlem Edatları.....	173
3.3.1.1. Ünlemler	173
3.3.1.2.Seslenme Edatları.....	175
3.3.1.3.Cevaplama Edatları	176
3.3.1.4.Gösterme Edatları	178
3.3.2.Bağlama Edatları.....	179
3.3.2.1.Sıralama Edatları.....	179
3.3.2.2.Denkleştirme Edatları	179
3.3.2.3.Karşılaştırma Edatları	180
3.3.2.4.Cümle Başı Edatları	181
3.3.2.5.Sona Gelen Edatlar.....	183
3.3.2.6.Son Çekim Edatları	184
SONUÇ	191
4.METİNLER	188
5.SÖZLÜK.....	356
KAYNAKÇA.....	363
ÖZGEÇMİŞ	366

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

- ā : uzun a ünlüsü.
á: a-e arası a ünlüsü.
â: a-o arası a ünlüsü.
ḅ: b-v arası ünsüz.
Ć: c-j arasında telâffuz edilen j ünsüzü.
ê: e-ö arası ünlü.
ē : uzun e ünlüsü.
è : i-e arası ünlü.
F: f-v arası ünsüz.
ğ : g-k arası, art damak "g" ünsüzü.
ħ : Sızıcı, tonsuz, art damak ünsüzü.
ī: Uzun ı ünsüzü.
ĩ : Normalden kısa ı ünlüsü.
î: Uzun i ünlüsü.
î: Kısa i ünlüsü
ō : Uzun o ünlüsü.
ō: Uzun ö ünlüsü.
P: p-b arası ünsüz.
ṛ : Düşmek üzere olan r ünsüzü.
T: Patlayıcılığını yitirmiş, t-d arası ünsüz.
ū: Uzun u ünlüsü.
ũ : Normalden daha kısa bir u ünlüsü.
ú: u-ü arası ünlü.
ū: Uzun ü ünlüsü.
_ : Ulama işareti.

KISALTMALAR

age. : Adı geçen eser

agm.: Adı geçen makale

Ar. : Arapça.

Far.: Farsça

MÖ.: Milattan nce

MS.: Milattan sonra

MDD: Metin dışı derleme

Rum. : Rumca

s.: Sayfa

TDK. : Türk Dil Kurumu

vb.: Ve benzeri

Yay.: Yayınları, yayını

yy.: Yüzyıl

GİRİŞ

Bilimsel bir terim olarak ağız, “Bir dilin bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklarına dayanan küçük kollara, bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalarına verdiğimiz addır”¹. Bir başka deyişle ağız, “Bir dilin veya o dilin lehçesinin sınırları içinde, belli bir bölge veya topluluklara özgü sözlü anlatım yollarının bütünüdür”².

Anadolu ağızları ile ilgili ilk çalışmalar 1867 yıllarına kadar uzanır. A. Maksimov'un “Hüdavendigar ve Karamanlı” ağızları üzerine yazdığı “*Opit izsledovanija tjurskich dialektov v Chudavendgare i Karamanii*” adlı denemesinden 1940 yıllarına kadar gelinen dönemdeki araştırmalar genellikle “yabancı araştırmacılar dönemi” olarak bilinir. A. Maksimov'tan sonra doğubilimcilerden J. Thury, I. Kunos, M. Hartmann, K. Foy, V. Pisarev, Balkanoğlu, Balhassanoğlu, L. Bonelli, F. Giese, F. Vincze, T. Kowalski, J. Deny ve M. Rasanen'in çalışmaları ile bir taraftan Anadolu ağızları üzerine birkısım metin yayınlanmış, bir taraftan da bu ağızların gramer yapısı üzerine bazı küçük denemeler yayınlanmıştır. Bu noktada hemen açıklamak gerekir ki, bu çalışmalar, Anadolu ağızları üzerine ilk yol gösterici çalışmalar oldukları için tarihi önemi küçümsenemez. O günün şartları içinde değerli birer çalışma sayılır. Ancak, bu alanda yapılmış ilk çalışmalar olmaları bakımından, her alanın başlangıç çalışmalarında olduğu gibi tabiki eksik ve hatalı tarafları da çoktur³.

Anadolu ağızları üzerindeki araştırmaların daha verimli olan dönemi 1940 yılından sonra başlar. Bu dönem başlangıç döneminin aksine “yerli araştırmacılar” dönemi diye adlandırılır. Fin Türkologlarından Marti Räsänen'in 1926 yılında başlatıp 1942 yılına kadar uzanan derleme yayınları, yabancı ve yerli araştırmacılar dönemi arasında bir köprü görevi görür⁴.

---

¹Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayıncılık, İstanbul 2002, s.10.

²Efrasiyap Gemalmaz, **Ağız Bilimi Araştırmaları Üzerine Genellemeler. Türkçenin Derin Yapısı**, Belen Yayıncılık, Ankara 2010, s.331.

³Zeynep Korkmaz, “Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Karşılatığı Sorunlar”, **TDAY-Belleten** Ankara 1975-76 s.143-172

⁴Zeynep Korkmaz, **a.g.m.**, s.144

Yerli araştırmacılar tarafından Anadolu ağızları üzerine yapılan çalışmalara Ahmet Caferoğlu öncülük etmiş diyebiliriz. Ahmet Caferoğlu'nun 9 cilt hâlinde yayınladığı derleme niteliğindeki eseri bu alanda yapılan çalışmalara aydınlatıcı fener olmuş, yol göstermiştir⁵. Caferoğlu'nun öncülüğünü yaptığı bu alanda; Zeynep Korkmaz, Sadettin Buluç, Selahattin Olcay, Tuncer Gülensoy, Ahmet B. Ercilasun, Turgut Günay, Efrasiyap Gemalmaz, Hamza Zülfikar, Leyla Karahan, Ali Akar, M. Mansuroğlu, M. Akalın, M. Sağır, Ensar Aslan, A. Buran, G. Gülsevin, N. Demir gibi önemli isimler Anadolu ağızları açısından önemli çalışmalar yapmışlardır.

Ağız araştırmaları günümüzde dil biliminin bir alt kolu olarak çoğu araştırmacının ilgisini çeken bir çalışma alanı haline gelmiştir. Tüm bilimsel araştırmalarda olduğu gibi birbirini takip eden aşamalarda yapılan ağız çalışmaları, neticeleri açısından değerli ürünleri bünyesinde barındıran ağız metinlerine dayanmaktadır. Saha araştırmaları sonucu elde edilen metinlere bağlı olarak belli bir yörenin ağız disiplinlerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi, söz konusu olan ağızların yaşadığı şehirlerin tamamının, dolayısıyla bütün bir ülkenin ağız özelliklerinin tespit edilmesini sağlayacak döngünün başlangıcını oluşturmaktadır⁶.

Ağız araştırmalarında dikkat edilmesi gereken hususların başında, o ağız konuşanların mensup bulunduğu etnik gruplar gelir. Çünkü etnik gruplar, ağızları doğuran, geliştiren ve değiştiren sosyal birliklerdir. Ancak, etnik gruplar, tıpkı diğer sosyal birlikler gibi, hem iç hem de dış etkilerle sürekli olarak değişim ve etkileşim içinde olurlar. Etnik gruplar arasındaki bu etkileşimler dil alanını da kapsar. Buna bağlı olarak ağızlar da, tarih içinde türlü değişimler geçirir. Etkileşimde olduğu başka dil birlikleri içinde eriyebilir, onları kendi içinde eritebilir, onlara benzeyebilir veya onları kendine benzetebilir. Bu durumda yeni ağızlar da ortaya çıkabilir.

Türkiye Türkçesi ağızlarının şekillenmesinde bazı ortak özellikler dışında bu ağız bölgelerini karakterize eden birtakım farklı nitelikler ve bunları doğuran etkenler vardır. Bu etkenlerin başında IX. yüzyıldan itibaren Anadolu'yu vatan

---

⁵Tuncer Gülensoy, "Rumeli Ağızlarının Ses Bilgisi Üzerine Bir Deneme", **Belleten**, TDK Yay., Ankara, 1984, 87-147, s.87

⁶Bahadır Güneş " Karşılaştırmalı Ağız Araştırmalarının Önemi ve Türkiyedeki Karşılaştırmalı Ağız İncelemeleri Üzerine Bir Deneme", **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, sayı: 1/4, 2012 s.22-44, s.24.

edinmiş olan Oğuz-Türkmen boyları arasındaki ağız ayrılıkları yer almaktadır. Ayrıca zaman zaman Anadolu'ya Oğuz boyları dışında Kıpçak, Uygur gibi diğer Türk etnik gruplarından yerleşimler de olmuştur⁷.XIV-XVI. yüzyıllar arasında Anadolu Beylikleri Dönemi'ndeki Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, bölgeden bölgeye değişen birtakım ses ve şekil bilgisi ayrılıkları yer almıştır. Bu dönemden itibaren bir yandan belirli bir ağız yapısı doğrultusunda ve yüzyıllar boyunca farklı tarihî, sosyal ve kültürel süreçlerden geçerek Türkiye Türkçesinin bugünkü standart yazı dili oluşurken; bir yandan da Oğuz-Türkmen, Kıpçak vb. Türk etnik boylarına ait ağızların yıkılan Bizans İmparatorluğu kalıntısı içinde yer alan bazı yerli unsurlarla karışıp kaynaşması sonunda yazı dilinden bağımsız olarak yer alan değişme ve gelişmelerle Türkiye Türkçesi ağızları oluşmuştur. Türkiye Türkçesi ağızlarını oluşturan bu temel etkene, zaman içerisinde Osmanlı Devleti'nin Anadolu bölgesindeki iskân (yerleştirme) politikasına bağlı iç göç hareketlerinin getirdiği değişme ve karışmalar da eklenmelidir. Bunlara, bölgeden bölgeye değişen arazi yapısı, sosyokültürel ve ekonomik durum gibi daha başka bazı etkenler de eklenebilir⁸.

Etkileşme ve değişmelere rağmen, ağızlarda etnik yapıyla ilgili olarak ipucu niteliğinde pek çok yapı, ses ve anlam bulunur. Ağızlar, etnik yapı ve yerleşim tarihinin ortaya çıkarılmasına yarayacak geniş bir malzeme içerdikleri için, ağız araştırmaları, yalnız dil bilimi için değil, tarih ve etnoloji için de büyük önem taşır. Etnolojik ve tarihî veriler de ağız araştırmalarına kolaylık ve katkı sağlar. Bu bağlamda ağız araştırmaları ile etnoloji ve yerleşim tarihi araştırmaları birbirleriyle işbirliği içinde yürütülmelidir⁹.

Bir bölgeyle ilgili ağız malzemesini tespiti, sadece o yöreye özgü ağız özelliklerinin ortaya konulması ile sınırlı değildir. Söz konusu tespitler ileride oluşturulabilecek ağız atlaslarına sağlayacağı katkının yanı sıra ülke içindeki ağızların karşılaştırmasına, hatta aynı kökten olup değişik sebeplerden ötürü

---

⁷Zeynep Korkmaz, "Doğu Karadeniz Bölgesi Ağızlarının Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Yeri", **TDE Dergisi**, s. 696.

⁸Korkmaz, **a. g. m.**, s. 696.

⁹Faruk Yıldırım, "Türkiye Türkçesinin Ağızları Ve Etnik Yapı: Çukurova Ağızları Örneği", **Türkbilg**, 2002/4, s.137.

birbirinden kopmuş etnik unsurların ağız özelliklerinin mukayesesine de olanak sağlayacaktır¹⁰.

Dilin yapısı işlevsel durumu ve gelişimi açısından da ağızlar bize farklı görüşler sunmaktadır. Sözlü kaynaktan derlenen metinler bazen eski Türkçe kalıntı kelimeleri ve gramer yapılarını bulabilmemize olanak sağlar. Etnolojik tahliller yapılırken de aynı zengin kaynağa başvurmanın ne kadar önemli olduğu son yıllarda yapılan çalışmalardan anlaşılmaktadır. Ağızlar gerek yabancı kelimelere karşılık bulma gerekse dil üzerine yapılan uygulamalarda bize fikir verme bakımından çok büyük öneme sahiptir. Bu yüzden ağızlar dilin sınırlarının ortaya konulabilmesi için araştırılması gereken bir sahadır¹¹.

Bugün kültürümüze dair birçok maddi ve manevi unsur Anadolu ağızlarında yaşamaktadır. Anadolu ağızları bu açıdan oldukça zengin bir hazineye sahiptir. O hazineyi keşfetmek de dilde yaşayan kültür unsurlarımızı ortaya çıkarmakla mümkündür. Ağızlarda Türk dilinin geçmişten günümüze gelmiş birçok özelliklerini bulmak mümkün olmaktadır. Ağızlar ses, şekil ve söz varlığı bakımlarından Türkçenin zenginliğine katkıda bulunmakta aynı zamanda bu hazineden yararlanılarak dilimizin geçmiş dönemlerine ışık tutulmaktadır¹².

Ağız çalışmalarının alt yapısını meydana getiren derlemelerle milletimize ait olan sözlü kültür verileri yazıya geçirilerek bu kültür değerlerinin kaybolmasını engellemek mümkündür. Çeviri yazı işaretleri ile ses ve şekil bilgisi özellikleri korunarak yazıya geçirilen folklor mahsulleri üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda; dilimizin zenginliğinin anlaşılması, tarihî gelişiminin takip edilerek kullanım sahasının belirlenmesi; Türk tarihinin, dilinin, kültürünün karanlıkta kalmış konularının aydınlatılması, Türk nüfus hareketlerinin ortaya konması, sosyal bilimlere kaynak teşkil edecek verilere ulaşılması mümkündür¹³.

---

¹⁰ Güneş, a. g. m., sayfa: 23.

¹¹ Mehmet Dursun Erdem, "Aydın, Mehmet, Aybastı Ağızı (İnceleme, Metinler, Sözlük) Ankara, TDK yay." **Türkbilgi** -, 2003/5, s.178-181.

¹² Feridun Tekin, Samet Cantürk, "Akçaabat Merkez Ağızı Ses Ve Şekil Bilgisi Üzerine Bir Araştırma", **Uluslararası Düünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu 12/14 Ekim 2018**.

¹³ Bülent Kahraman Çolakoğlu, "Ağız Çalışmalarının Önemi ve Trabzon Ağızı Özelliklerinin Değerlendirilmesi", *Zeitschrift für die Welt der Türken*, Vol. 5, No. 3 (2013), s. 207-221.

Bu çalışmayla birlikte Bulancak ve yöresine ait adet, gelenek, görenek, töre, yemek kültürü, zamanın yaşam biçimi gibi folklorik malzemelerinde derlenerek yazıya geçirilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bu bilgilerin farklı bilim dallarına katkıda bulunması hedeflenmiştir.

Ağızlar alanında yarım yüzyıldır çalışma yapılmasına rağmen daha Anadolu ve Rumeli ağızlarının toplu ve birleştirici grameri yazılamamıştır. Bir ağızlar atlası ortaya konamamıştır. Bunun başlıca sebebi daha üzerinde çalışılmamış ağızlar ya da ağız bölgelerinin olmasıdır¹⁴.

Türkiye Türkçesi hakkında yapılmış ya da yapılacak ağız bilimi araştırmaları, Türk dilinin yapısını tam olarak ortaya koymak, doğru bir dil tarihi yazmak, dilin halledilmemiş bazı problemlerini ortaya çıkarmak, Türk dilinin dil atlasını hazırlamak ve Türkiye Türkçesi ağızlarını sağlam bir şekilde sınıflandırmak açısından son derece önemlidir.

İlk sınıflandırma denemesini İ.Kunos yapmıştır. 1896 yılında yaptığı sınıflandırmada Anadolu ağızlarını şu gruplara ayırmıştır¹⁵:

1. İzmir ile Bursa arasında Zeybekçe
- 2.Kastamonu Ağızı
- 3.Karadeniz'in doğu kıyılarına doğru Lazca
- 4.Harputça
- 5.Güneydoğu Anadolu'da Mersin ile Konya arasında Karamanlıca
- 6.Kızılırmak havzasında Ankara ağzı
- 7.Anadolu'da dağınık olarak yaşayan yörük ve Türkmenler

Kunos'a göre Zeybekçe, Ankara ağzı, Yörük ve Türkmenlerin, ağzı esas Türk ağızlarını, diğerleri ise Anadolu'da Türkleştirilmiş unsurların ağızlarını temsil

¹⁴ Zeynep Korkmaz, "Trabzon Ağızları Üzerine Değerli Bir Araştırma Ve Düşündürdükleri", **Bellekten**, TDK Yay., Ankara, s. 67 – 104, s.68.

¹⁵ Tadeusz Kowalski, "Osmanisch-Türkisch Dialekte", **Enzyklopädie des Islām**, Band IV (s-z), Leipzig 1934, s. 991–1011.

etmektedir. Ancak Kunos'un bu sınıflandırmasının hiçbir ilmi temele dayanmadığı tespit edilmiştir¹⁶.

Üzerinde durulabilecek nitelikteki sınıflandırmaların ilki, Ahmet Caferoğlu ile başlamıştır denebilir. A. Caferoğlu'na göre, Doğu Karadeniz bölgesi coğrafi olarak bir bütünlük oluştururken, ağız yöresi bakımından birbirinden ayrılan özellikler taşımaktadır. A. Caferoğlu, “*Kuzey-Doğu Anadolu Gezisinden*” adlı makalesinde Doğu Karadeniz illerini kendi içerisinde üç ayrı ağız bölgesine ayırmıştır:

1. Rize, Trabzon ve yöresi ağızları,
2. Akçaabat, Vakfikebir bölgesi ağızları
3. Giresun ve Ordu ili ağızları, olarak sınıflandırmıştır¹⁷.

Caferoğlu, yine 1946 yılında yazdığı “*Anadolu Dialektolojine Dair Bir Deneme*” adlı makalesinde ise, Doğu Karadeniz bölgesi ağızlarını yaptığı sınıflandırmanın 2. sırasına yerleştirerek Erzurum, Trabzon ve kısmen Rize ağızları olarak gösterilmiştir.

Caferoğlu daha sonra *Fundamenta I*'de yayımlanan *Anadolu ve Rumeli Ağızları* ile ilgili makalesinde bu bölge ağızlarını 4. sırada *Kuzey Doğu Ağızları* (Samsun'dan Rize'ye kadar olan bölge) olarak belirtmiştir¹⁸.

Yine Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize ağızlarını içine alan bir sınıflandırma da Japon bilim adamı Tooru Hayashi tarafından yapılmıştır. Hayashi'nin bu çalışmasının diğer sınıflandırmalardan farkı ise leksik (söz varlığı) ölçülerin de kullanılmış olmasıdır¹⁹. Tooru Hayashi yaptığı sınıflandırmayı üç bölgeye ayırmıştır. Birinci bölgede Terme, Ünye, Öceli, Mesudiye, Giresun merkez ve Dereli. İkinci bölgede Mesudiye, Öceli, Giresun, Dereli, Alucra, Görele. Üçüncü bölgede Açıabat, Maçka, Yomra, Arsin, Sürmene, Of, Rize, Ortapazar, Pazar, Ardeşen ağızları bulunmaktadır. Birinci ve ikinci bölgedeki ağızlar her iki

¹⁶Leyla Karahan, *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*, TDK Yay., Ankara 1996., s. 11.

¹⁷Ahmet Caferoğlu, *Kuzeydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994, s. 290.

¹⁸Zeynep Korkmaz, *a.g.m.*, s. 698.

¹⁹Zeynep Korkmaz, *a.g.m.*, s. 698.

bölgeninde özelliklerini taşır. Bu sınıflandırma kullanılan metod bakımından önem arz etmektedir²⁰.

Türkolojinin en çok başvurulan kaynakları arasında yer alan Leyla Karahan'ın "*Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*" adlı kitabında Karahan, Giresun ve Ordu illerini Batı Grubu Ağızları arasına almıştır. Karahan Batı Grubu ağızlarının alt gruplarının V. grubunu; Sinop (Boyabat hariç), Samsun (Havza, Lâdik hariç), Ordu (Mesudiye hariç), Giresun (Şebinkarahisar ve Alucra hariç), Şalpaزاری (Trabzon) ağızları²¹ olarak belirtmiştir.

Anadolu'da en büyük bölgeye hâkim olan ağızlar, Batı Grubu ağızlarıdır. Bu ağız bölgesi, doğuda Kuzeydoğu Grubu ve Doğu Grubu ağızları ile çevrilmiştir. Bölgenin sınırları kuzeydoğuda Giresun'dan başlar, Sivas, Malatya, Adıyaman, Halfeti ve Birecik'i içine alarak güneyde Suriye sınırına ulaşır. Marmara denizi, bu ağız bölgesinin kuzeybatıdaki sınırır²².

Bu bilgiler ışığında çalışma yaptığımız Bulancak ve yöresi ağızları Karahan'ın belirttiği gibi Batı Grubu ağızları içinde yer alır.

---

²⁰Leyla Karahan, **a.g.e.**, s. 14.

²¹Leyla Karahan, **a.g.e.**,s. 117.

²²Leyla Karahan, **a.g.e.**, s. 114.

1.1.Bulancak İlçesinin Coğrafi Özellikleri

1.1.1.İlçenin Yeri

Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan Bulancak, idari olarak Giresun iline bağlıdır. Gerek nüfus gerekse ekonomik bakımdan Giresun'un en büyük ilçesi olma özelliğini taşımaktadır. Bulancak'ın yüzölçümü 608 km² alan olup, alan olarak Türkiye'nin Bulancak haritası konumu ise 40° 56' 15.0396" Kuzey ve 38° 13' 55.3584" Doğu koordinatlarıdır. Bulancak ilçesi bağlı olduğu Giresun iline 14 kilometre mesâfe uzaklıktadır. İlçenin rakımı 16 metredir²³. Bulancak İlçesi, sahil şeridinde kurulu olup, aynı zamanda Piraziz, Dereli, İlçeleri ile birlikte, Ordu ve Giresun İl Sınırlarına da komşudur²⁴. İlçede 60 tane köy, 25 tane mahalle, Aydındere ve Kovanlık adında da iki tane belde belediyesi bulunmaktadır.

Kuzeyde Karadeniz ile birleşen Bulancak'ın batısında Piraziz, doğusunda Giresun şehir merkezi, güneydoğusunda ise Dereli ilçesi yer alır. İlçe merkezi Karadeniz kıyıları boyunca doğu-batı doğrultusunda gelişme gösterirken, kırsal yerleşimler ise kıyıdan uzakta dağlık sahada, vadi tabanları ve yamaçlarda yoğunlaşmıştır.

İlçe coğrafi konumuna bağlı olarak, Kuzey Anadolu Dağları'nın doğu kısmına yakın konumda bulunmaktadır. Aynı zamanda da güneyden yükseltisi 3000 m'yi bulan Karagöl Dağı ile çevrelenmiştir. Bulancak'ın bu dağlık kütesinin kuzey yamaçları akarsular tarafından parçalanmış durumdadır. İlçenin batı bölümünde Pazarsuyu Deresi yer alırken, İncüvez ve Bulancak Deresi Bulancak'ın içinden geçerek Karadeniz'e dökülmektedir²⁵.

Derleme yaptığımız Bulancak ve yöresi coğrafi konum olarak nispeten kapalı bir alanda bulması son yıllara kadar diğer bölgelerden göç almaması sebebi ile ağız özelliklerini korumuştur.

²³<https://www.haritatr.com/bulancak-haritasi-i162> 19.10.2018

²⁴<http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/TR,57985/cografi-konumu.html> 19.10.2018

²⁵Ünsal Bekdemir, **Kuruluşu-Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri Yönünden Bulancak Kenti**, Çizgi Kitabevi, Konya 2004. s. 29.

BULANCAK İLÇE HARİTASI

1.1.2. İklim

Bulancak ilçe merkezinde yer alan deniz seviyesinden on metre yükseklikte kurulmuş Bulancak meteoroloji istasyonunun verilerine göre Bulancak'ta yıllık sıcaklık ortalaması 13,9 C° olup yılın en sıcak ayı Ağustos en serin ayları ise Ocak ve Şubat'tır. Yıllık 900 mm 'den daha fazla yağış alan Bulancak'ta en fazla yağış sonbahar ve kış; en az yağış ise yaz mevsiminde düşmektedir. Yörede mevsimler arasındaki sıcaklık farkı da iç kesimlere göre daha azdır. Sıcaklık değerleri, yıllık yağış miktarı ve yağışın aylara dağılımına bakıldığında araştırma sahasında Karadeniz'in etkisiyle ortaya çıkmış, nemli – ılıman iklim koşullarının hüküm sürdüğünü söylemek mümkündür²⁶.

1.1.3. Bitki Örtüsü

Bitki örtüsü bakımından çok zengin olup, kıyıdan itibaren fındık bahçeleri 2000 metre yüksekliğe kadar bu örtünün çoğunluğunu teşkil eder. Sahilden itibaren kestane ormanları başlar yer yer kızılağaç, karaağaç, gürgen, kavak, ihlamur gibi orman bitkileri görülmekte. Yine sahilden iç kesimlere çıkıldıkça bitki örtüsü yüksekliğe bağlı olarak değişmektedir, sırasıyla meşe, gürgen, ladin, köknar ve çam ormanları görülmektedir²⁷. Yörede Akdeniz meyvesi olan mandalina, limon, portakal yetiştirilir. Yine her evin etrafında fındık bahçelerinde erik, elma, dut, kiraz ağaçları vardır.

1.1.4. Nüfus

Bulancak nüfusu 2017 kayıtlarına göre 65.024 tür. Bu nüfus 32.305 erkek ve 32.719 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise %49,68 erkek, %50,32 kadındır²⁸.

1.1.5. Ekonomi

İlçenin ekilip dikilebilir alanlarının büyük bir kısmı tarım alanı, kalanı ise mera ve otlak olarak kullanılmaktadır. Tarımsal ürün olarak çoğunlukla fındık üretilmekte, bunun yanı sıra ise hububat, sebze ve meyve üretilmektedir. Hayvancılık ise yüksek köylerde yaşayan halkın geçim kaynağıdır. İlçede deniz balıkçılığının

²⁶Kemalettin Şahin, Harun Reşit Bağcı, Tamer Özlü, Seda Usta, "Bulancak'da (Giresun) Coğrafi Özelliklerin Yemek Kültürüne Etkileri", *Studies Of The Ottoman Domain*, Cilt:7, Sayı: 13, Ağustos 2017, S:249-265, s.249.

²⁷<https://tr.wikipedia.org/wiki/Bulancak> 19.10.2018

²⁸<https://www.nufusu.com/bulancak-giresun-mahalleleri-nufusu> 19.10.2018

yanı sıra son yıllarda tatlı su balıkçılığı da gelişmektedir. Arıcılıkta da artış ve gelişme gözlenmektedir. İlçede fındık mamulleri üreten tesisler mevcuttur.

İlçenin yaylası olan Bektaş yaylası turizm açısından önemli bir yere sahiptir. Yaz ve kış sezonlarında bölgeye gelen turistlerin en uğrak yerlerindedir. Yöre halkına önemli bir ekonomik katkı sağlamaktadır.

1.2.Bulancak İlçesinin Tarihi

1.2.1.Bulancak Adının Kaynağı

Eski ismi Akköy olan ilçenin adı 1928 yılında Bulancak olarak değiştirilmiştir. Divanü Lügati't-Türk adlı eserde “bulung” kelimesi “köşe, bucak, yan taraf, cihet” anlamına gelmektedir. -cak,-cek eki ise Türkçede küçültme ekidir²⁹.

Bir başka görüşe göre; Bulancak adının bugün de aynı adla anılan dere ile bağlantılı olduğu ileri sürülebilir. Bu küçük derenin suları bulanık olarak aktığı için buraya “Bulanucak” denmiş olma ihtimali yüksektir. Dereye bu ismi verenlerin XIV. yüzyılda bölgeye yerleşen Türkmen boyları olduğu düşünülmektedir³⁰.

Bulancak adının ortaya çıkışını ilgilendiren bir başka sürüm, halk rivayetlerine yansımış bulunmaktadır. Evliya Çelebi'nin şehir adlarındaki yakıştırmalarını hatırlatan bu rivayete göre Pazarsuyu vadisinde yerleşenlerin ihtiyacını karşılamak üzere bu derenin denize döküldüğü düzlükte bir pazar yerinin mevcut olduğu, ayrıca Ayvasıl civarında bir başkasının daha ortaya çıktığı, bu iki pazarın rekabeti üzerine yörenin hâkimi olan iki ailenin anlaşmazlık içine düştükleri meseleyi çözmek için bu iki yerin ortasında kalan bugünkü Bulancak'ın bulunduğu yerde eski caminin önündeki alanın Pazar yeri tayin edildiği, böylece “ortasını bul ancak, o yer pazar olacak” dendiği ve bu ifadeden dolayı Bulancak adının verildiği zamanla yörenin önde gelen ailelerinden Karaibrahimzâdelerin burada bir cami ve

²⁹Bilgehan Atsız Gökdağ, “M.Ö. 2000’li Yıllardan Günümüze Giresun’daki Türk Varlığı”, **Giresun Tarihi Sempozyumu Bildiriler 24-25 Mayıs 1996**, Mega Yayıncılık, İstanbul, 1997, s. 25-50, s.48.

³⁰ Feridun M. Emecen, **Doğu Karadeniz’de İki Kıyı Kasabasının Tarihi Bulancak– Piraziz**, Kitabevi, İstanbul, 2005, s.28- 29.

hamam, medrese ve dükkân yaptırttığı bu şekilde, Bulancak kasabasının ortaya çıktığı belirtilir³¹.

Araştırmalarımız sonucu bu iki rivayette de gerçeklik payı şüphesiz vardır. Ancak Bulancak adının en makul izahı yukarıda da bahsettiğimiz şekilde “bulung” kelimesinden gelmektedir.

1.2.2. Bulancak Tarihi

Bir bölgenin kullandığı ağız, o bölgenin etnik yapısı ile doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle biz de Bulancak ve yöresinin etnik yapısını belirtmek durumundayız.

Doğu Karadeniz ve Giresun ile ilgili ilk tarihi bilgileri Yunanlı coğrafyacı ve seyyahların eserlerinden öğrenebilmekteyiz. Bu bilgiler ışığında MÖ.2000’li yıllardan günümüze Doğu Karadeniz ve Giresun bölgesinde Türk varlığından bahsedebiliriz. Bu Türk varlığını sırasıyla; Gaşkalar, İskitler, Kimmerler, Amazonlar, Driller, Hunlar, Kumanlar, Peçenekler, Akhunlar, Sabirler, Hazarlar, Bulgar Türkleri ve Oğuz Türkleri olarak görmekteyiz. MÖ.1800 yıllarında Anadolu’da devlet kuran Hititler ise, Karadeniz kıyılarına kadar ulaşmamışlardır. Aynı tarihlerde buralarda ise Gaşkalar yaşamaktaydı. Gaşkalar menşei tam olarak bilinemeyen bir kavim olmakla birlikte kimi tarihçiler Türk saymakta, kimi tarihçiler ise, İran’da yaşayan Kaşgay Türklerinin ataları olarak göstermektedir³². Gaşkalar’dan başka bölgedeki Türk varlığı içinde Kimmerler’i görmekteyiz.1996’ da Giresun’da yapılan “Giresun Tarihi Sempozyumu”nda Bilgehan Atsız Gökdağ, “M.Ö. 2000’li Yıllardan Günümüze Giresundaki Türk Varlığı” adlı bir bildiri sunmuştur. Gökdağ bu bildirisinde, M.Ö. 7. yy. ilk yarısında Anadolu’ya Karadeniz’in kuzeyinden gelen Kimmerler tarafından akınlar yapıldığını, Orta asyadan gelen Sakalar, Kimmerler’in yaşadığı bölgeyi ele geçirince, Kimmerler’in yerlerinden ayrılarak güneye doğru inip, Kafkaslar’a geçerek Anadolu’ya girdiklerini belirtmektedir. Kimmerler’den sonra bölgede Sakalar’ın hâkimiyeti görülmektedir. Giresun adasında yaşadığı ileri sürülen Amazonların menşei de Sakalar’a dayandırılmaktadır.

³¹Emecen, a. g. e.,s.30.

³²Mireli Seyidov, *Azerbaycan Halkının Soykökünü Düşünürken*, Bakü 1988, s.53.

Gökdağ daha sonra Giresun şehrinin tarihini şu şekilde özetlemektedir: Giresun şehri, Pontus Kralı (M.Ö. 298-268) I Farnekes döneminde (M.Ö. 185-169) kurulmuştur. Daha sonra eski adıyla Kerasus şehri ve Kotyara (Ordu) şehri halkı buraya yerleştirilmiştir³³.

X. yüzyıla kadar Anadolu, dolayısıyla Karadeniz bölgesi Bizans, Sasani-Arap mücadelesine sahne olmuş ve Türkler bu mücadelede aktif rol oynamışlardır. Ayrıca Karadeniz bölgesinde ilk ve orta çağlarda Saka, Kimmer, Hun, Hazar, Bulgar, Uz, Peçenek ve Gagavuz göçleri bu bölgede gerçekleşmiştir. Sinop çevresinde yaşayan Çepni Türkmenleri 1277 yılından sonra Samsun'un doğusundan Giresun yörelerine kadar uzanan bölgeye akınlar düzenlemiş ve bu bölgeye yerleşmişlerdir³⁴.

Tarihi kaynaklar Giresun ili ve yöresinde yoğun olarak Oğuzlar'ın Çepni boyuna mensup vatandaşların hâkimiyetinde olduğunu söylemektedir. Hatta Ordu ve Giresun yöresi Çepni yurdu denebilir³⁵. Trabzon kuşatmasında Giresun'da yaşayan Çepni beyleri ve bölge halkı, Fatih'i desteklemiş ve ordusuna katılmıştır³⁶. Osmanlı Devleti de, bu hizmetlerinden dolayı Çepnilere zeamet ve tımar gibi hediye verip onları görevlendirmiştir³⁷.

Oğuzların bir başka boyu olan Bayındırlarla ilgili XVI. yy.'da Anadolu'da 52 köy ve etkinlik tespit edilmiştir. 1455 yılında kaleme alınan tahrir defterine göre bölgemizde bu isimde bir yer bulunmaktadır. Bu köy, 1530 tarihli tahrir defterine göre Elmalı Nahiyesi'ne bağlıdır. Bayındır, günümüzde Bulancak'a bağlı bir köy durumundadır³⁸. Bu bilgiler ışığında Bayındırların Bulancak ve yöresinde izleri görülür.

³³Bilgehan Atsız Gökdağ, "M.Ö. 2000'li Yıllardan Günümüze Giresun'daki Türk Varlığı", **Giresun Tarihi Sempozyumu Bildiriler (24-25 Mayıs 1996)**, Giresun Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 1997, s. 25-50, s.48.

³⁴Gökdağ, **a.g.e.**, s.48.

³⁵Necati Demir, Özkan Aydoğdu, **Giresun ili ve Yöresi ağızları (Tarih, Dil İncelemesi, Metinler, Sözlük)**, Giresun İl Özel İdaresi Yay., Giresun, 2016, s.117.

³⁶Faruk Sümer, **Oğuzlar**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul, 1992, s.246.

³⁷Faruk Sümer, "Çepniler -III-", **Türk Dünyası Tarih Dergisi**, Eylül, 1991, s.5-18, s.57.

³⁸Necati Demir, Özkan Aydoğdu, **a.g.e.**, s. 120.

2. SES BİLGİSİ

2.1.Ünlüler

2.1.1.Ünlü Çeşitleri

Bulancak ve yöresi ağızlarında yazı dilimizdeki a, e, ı, i, o, ö, u, ü temel ünlülerin yanı sıra değişik ses olayları ile meydana gelen ā, ē, ī, î, ō, ō̄, ū, ū̄ biçiminde uzun ünlüler de mevcuttur. Bulancak ve yöresi ağızında bunların haricinde yedi tane daha ünlü bulunmaktadır. Bunlar şu şekildedir:

á Ünlüsü: Ünlü uyumlarının, inceltici seslerin etkisi ile oluşmuştur³⁹.(a/e) arası bir boğumlanma gösterir⁴⁰:

adamlárîne < adamlarıyla (VII/64), demîlár < demiyorlar (II/44), filán < filan (II/6), gösderîlár < gösteriyorlar (XIII/48), helál < helal (XIV/48), iláhiciynen < iláhiciyle (VII/106), lákine < lakin (X/15), lázım < lazım (VIII/12), seláyittin < selahattin (XI/1), sŏlîlár < söylüyorlar (II/54), sŏkilár< sŏküyorlar (VI/58), tallálarımı < tarlalarını (VII/69),

â Ünlüsü: Yöre ağızında dudak ünsüzleri ve yuvarlak ünlülerin etkisiyle oluşan (a/o) arası bir ünlüdür⁴¹. Bu ünlüyü sadece bâbamin < babamın (VII/11) kelimesinde görmekteyiz.

ê Ünlüsü: Yöre ağızında (e/ö) arası ünlüyü yalnızca yêymiye < yevmiye (XIII/205) kelimesinde görmekteyiz.

î Ünlüsü: Normalden kısa olan bu (î) ünlüsüdür.

agam_îla < ağabeyim ile (I/18), āşam_îla < akşam ile (II/95), at_îna< at ile (IV/12), babam_îla < babam ile (I/1),bakar_îmiş < bakar imiş (IV/148), bayramı mîdi

³⁹ Mukim Sağır,“Anadolu Ağızlarında Ünlüler”,**TDAY-Belleten**, TDK Yayınları, Ankara 1997, s. 377-390.

⁴⁰ Efrasiyap Gemalmaz, **Erzurum ili Ağızları I**, TDK Yayınları, Ankara 1995, s. 74.

⁴¹ Mehmet Dursun Erdem, Güner Dağdelen, **Karabük ve Yöresi Ağızları**, Uzman Matbaacılık, Karabük 2012, s.48.

< bayramı mıydı (III/94), daş_ıla < taş ile (V/22),ekîlar_îdîlar < ekiyorlar idiler (V/32), ğarîlar_îna < karîlar ile (IV/236), ğaynanam_îna < kaynanam ile (IV/74), ğazarlar_îmişlar < kazarlar imiş (V/54),ġolay_îdı < kolay idi (II/48), halam_îmiş < halam imiş (I/92), nasıl_îsa < nasıl ise (VIII/19), ôlanlar_îla< oġlanlar ile (V/175), sararlar_îdîlar < sararlar idiler (V/144), unlar_îla < onlar ile (I/71),usTalar_îla < ustalar ile (II/37), var_îdı < var idi (V/3), var_îmiş < var imiş (I/93), yaşında mîdı < yaşında mıydı (IV/142)

ê Ünlüsü: “î” ile “e” arası kapalı “e” ünlüsüdür. Bu ünlüyü:atêşe < ateşe (IV/26), ġêbi < ġibi (VII/26), hêç < hiç (II/48), ôlêydi < öleydi (IV/31), kelimelerinde görmekteyiz.

û Ünlüsü: Normalden daha kısa bir “u” ünlüsüdür.

alûdum < alırdım (XIII/290), alûsun< alırsın (XIII/43), bârûdum < baġırırđım (XIII/269), bırakûdu< bırakırdı (VII/235), bırakûduġ< bırakırdık (XVIII/31), boş_ûsa < boş ise (XIII/32), buldum_ûdu < buldum idi (XIII/404), çalışur_ûmuş < çalışır imiş (XII/233), çamur_ûla < çamur ile (VIII/43), dîûġu < diyor ki (XIV/23), doġdor_ûdu < doktor idi (XIII/279), durûmuş < dururmuş (XII/247), ġomşum_ûnan < komşum ilen (XVIII/118), ġomüşu < komşu (XVIII/90), ġoyun_ûla < koyun ile (XIII/37), ocaġûka < ocaġız ya (XIV/150), olmuyûdu < olmuyordu (XVI/119), olûdu < olurdu (XIII/13), ôlun_ûla < oġlun ile (X/25), oluyûdu < oluyor idi (V/33), oluyûdu < oluyor idi (XVI/119), serum_ûla < serum ile (XIII/288), sıġılûsa < sıkılırsa (XI/19), suyûna < su ile (XVIII/23), Tuz_ûla < tuz ile (XIII/178), var_ûdu < var idi (XV/169), yoġ_ûdu < yok idi (II/4), zor_ûdu < zor idi (II/37), zor_ûnan < zor ile (VI/143), zorûlan< zorla (I/52),

Û Ünlüsü: Normalden kısa “ü” ünlüsüdür. Kelimenin başında türeyen ünlülerde görülür.

ûrüzgara< rüzgara (VIII/96)

2.1.2.Uzun Ünlüler

Uzun ünlü, boğumlanma süresi normal bir ünlünün süresinden daha uzun olan yahut normal uzunluktaki iki ünlünün boğumlanma süresini içine alan ünlü olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle bir konuşma temposu içinde ortalama/normal bir sürede boğumlanan ünlülere *normal süreli ünlüler*, normalden daha kısa sürede boğumlananlara *kısa ünlüler*, normalden daha uzun sürede boğumlananlara ise *uzun ünlüler* denilmektedir⁴².

Türk dilindeki uzun ünlü tartışması 19. yy.'da tartışılmaya başlanmış ve günümüze dek sürmektedir. Bu kısımda yöre ağızındaki uzun ünlüler metinlerde yaptığımız tespitlere göre incelenecektir.

2.1.2.1.Ses Hadiseleriyle İlgili Uzun Ünlüler

Bulacak ve yöresi ağızlarında uzun ünlüler:

1. Ünsüz Düşmesi
2. Hece Kaynaşması
3. Ünlü Birleşmesiyle meydana gelmektedir.

2.1.2.1.1.Ünsüz Düşmesine Bağlı Uzun Ünlüler

Bulacak ve yöresi ağızlarından derlediğimiz metinlerde h,k,l,m,n,r,v,y ünsüzlerinin düşerek kendinden önceki ünlüyü uzattığını tespit ettik.

ğ Ünsüzünün Düşmesiyle

āladı < aġladı (VII/114), āladurum < aġlatırım (VI/81), ārı < aġrı (IV/10), āzı < aġzı (IV/10), bāladılar < baġladılar (III/186), bālar < baġlar (II/35), bālı < baġlı (XV/1), bōaziyle < boġazıyla (II/123), būday < buġday (I/50), çīdem < çīġdem (XII/223), çīnarlardı< çīġnerlerdi (XIII/88), çīse < çīġse (XXI/40), dāda < daġda (II/36), dālara < daġlara (I/12), dēmemişim < deġmemişim (II/28), dōrarsın < doġrarsın (X/204), dōru < doġru (VI/22), dūmeye < dūġme (XVIII/56), ēri < eġri (I/143), ēri < eġri (XV/41), gō < gōġ (V/22), īne < iġne (XII/229), ōlin < oġlen (X/153), mādalya < maġdalıya (XV/78), mīde < miġde (XVIII/50), ōlan < oġlan

⁴²Zeynep Korkmaz, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yay: 575, 2. Baskı, Ankara 2003, s.221.

(II/5), õrendim < õğrendim (III/138), õreTmen < õğretmen (VIII/82), õretti < õğretti (VIII/6), sālġ < sağlık (XIII/128), sõuk < soğuk (XII/131), tũla < tuğla (XII/87), ũradım < uğradım (XIII/126), ũraş < uğraş (XII/98), ũraşġ < uđraşġyor (III/187), yā < yağ (VII/215), yādı < yağdı (I/8), yālaş < yağlaş (V/2), yāmur < yağmur (I/7), yġdım < yġđdım (VII/200)

h Ünsüzünün Düşmesiyle

āmaTlı < ahmetli (XV/36), āmeT < ahmet (III/17), bāşġşleri < bahşġşleri (XXV/26), cāil < cahil (XV/85), ġāve < kahve (III/126), gũmũşāne < gũmũşhane (VIII/82), herālda < herhalde (III/96), iġāne < iġhane (I/149), izā < izah (XI/3), māmudun < mahmutun (XVII/323), mēmeT < mehmet (VIII/18), rāmet < rahmet (VIII/6), saraġānede < saġarhane (XIII/282), şāide < şahide (I/17), şāin < şahin (VI/15), şāiTlige < şahitlik (XIV/6), tāsın < Tahsin (XIII/366), tōum < tohum (I/116)

k Ünsüzünün Düşmesiyle

āşam < akşam (III/4), ġıkġcāsın < ġıkacaksın (XV/62), elētirig < elektrik (VII/127), ēsũg < eksik (XII/159), ēşiyeni < ekşiyeni (XVI/108), ġuyacādın < koyacaktın (X/32), inecēsın < ineceksin (XV/54), õsũrũk < õksũrũk (XV/148)

l Ünsüzünün Düşmesiyle:

ġāġdım < kalktım (VII/25), māzeme < malzeme (IV/189)

m Ünsüzünün Düşmesiyle

ġōşu < komşu (XVII/99)

n Ünsüzünün Düşmesiyle

asāsõr < asansõr (XII/144), bēzi < benzi (V/36), rēgli < renkli (X/27), sõra < sonra (I/37)

r Ünsüzünün Düşmesiyle

bişũmeye < pişirmeye (VII/87), ġalkiyũ < kalkıyor (VII/135), geliyũ < geliyor (VI/45)

v Ünsüzünün Düşmesiyle

döme < dövme (I/51), dömez < dövmez (XVI/159), töbe < tövbe (VIII/99)

y Ünsüzünün Düşmesiyle

āşegül < ayşegül (XII/93), bōle < böyle (I/45), öle < öyle (I/10), sanāide < sanayide (XV/97), sōle < söyle (VII/1), sōledim < söyledim (II/98), şōle < şöyle (II/54), tēzen < teyzen (V/118)

z Ünsüzünün Düşmesiyle

bilmēsın < bilmezsın (X/3), gezemēsın < gezemezsın (XV/12)

2.1.2.1.2. Hece Kaynaşması ile Oluşan Uzun Ünlüler

İki ünlü arasında kalan ünsüzün ünlü açıklığı nedeniyle ünlülerle birlikte kaynaşıptek bir uzun ünlü hâline gelmesidir⁴³. Yöre ağzında f, g, ğ, h, n, v, y ünsülerinin erimesiyle oluşan hece kaynaşmalarının uzun ünlüleri meydana geldiği tespit edilmiştir.

ācı < ağacı (I/86), āç < ağaç (III/88), aldū < aldığı (I/99), allān < allahın (II/10), ār < ağır (VI/54), aşşā < aşağı (I/18), ayā < ayağı (I/22), ayām < ayağım (II/67), bā < bana (I/3), bēm < benim (I/17), bēnecek < beğenecek (II/8), bēnmez < beğenmez (I/64), bōn < bugün (II/34), boncū < boncuğu (II/21), böyū < büyüğü (II/65), çārdın < çağırdın (III/127), çegTümü < çektiğimi (I/32), çocūn < çocuğun (II/14), dā < daha (I/3), dedūnū < dediğini (II/103), dēlmedi < değilmedi (I/143), dibē < dibegi (I/120), dibēmiz < dibegimiz (I/45), dīcēni < diyeceğini (I/22), dīl < değil (III/178), dirēsın < dirseğin (II/76), dōmliyim < doğumluyum (III/158), dōş < dövüş (III/75), dūn < düğün (II/4), māza < mağaza (I/83), egmē < ekmeği (I/4), emēmiz < emegimiz (III/78), ērme < eğirme (IV/37), ettū < etiği (III/76), ğadīncāz < kadıncağız (I/110), ğayīnı < kayığının (III/14), ğazmī < kazmayı (II/105), geldū < geldiği (I/134), gelecē < geleceği (III/141), gençlīm < gençliğim (III/78), görmedūn < görmediğin (II/7), haşlīP < haşlayıp (I/56), ibrām < ibrahim (I/49), ilēn < leğen (I/34), inē < ineği (85), kādlar < kağıtlar (XIII/1), kötēn < köteğin (III/159),

⁴³ Gürer Gülsevin, *Uşak İli Ağzıları (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)*, TDK. Yay., Ankara, 2002, s.51.

mālleden < mahalleden (III/37), māza < mağaza (I/83), mistā < mustafa (I/8), ōne < önüne (V/78), nebāT < nebahat (XIV/56), ocān < ocağın (I/36), ōlları < oğulları (III/166), ödersîz < ödersiniz (III/51), öldünü < öldüğünü (I/117), Pāllı < pahallı (X/117), petē < peteği (VI/40), rāT < rahat (III/167), sâ < sana (I/6), sâbı < sahibi (II/7), sân < sağan (IV/17), sēn < senin (I/6), şafâ < şafağa (IV/116), şelēn < şeleşin (I/56), şikāt < şikayet (XIII/46), tanidūm < tanıdığım (III/173), yanīnı < yanığını (I/33), yār < yağar (VII/201), yāş < yağış (I/8), yatā < yatağa (I/16), yēnlerim < yeğenlerim (III/154), yōrT < yoğurt (VI/94)

2.1.2.1.3. Ünlü Karşılaşmasından Doğan Uzun Ünlüler

Yanyana bulunan ünlülerden biri düşer diğeri uzar⁴⁴.

annāne < anneanne (VI/41), cumārtesi < cuma ertesi (IV/104), etfāye < itfaiye (XIII/63), inşādçı < inşaatçı (XVIII/11), nēdicem < ne edicem (IV/104), nēdim < ne edeyim (VI/108), nōli < ne oluyor (III/140), sāt < saat (IV/123),

2.1.2.2. Vurgu ve Tonlamaya Bağlı Uzun Ünlüler

anām < anam (XXI/31), nerdē < nerede (X/36), yavrūm < yavrum (IV/155)

2.1.2.3. Alıntı Kelimelerde Aslı Uzun Ünlüler

acāyiP < acayip (XIV/63) Ar., bāzı < bazı (VI/22) Ar., cāfer < cafer (X/71) Ar., cānan < canan (VIII/55) Far., cenābı < cenabı (IV/137 Ar., cenāze < cenaze (XXIV/21) Ar., dāmaT < damat (II/7) Far., dāne < tane (III/63) Far., dāveT < davet (XXIII/89) Ar., ebābil < eabil (XIII/76) Ar., emāneT < emanet (XIII/32) Ar., fāre < fare (VIII/97) Ar., ġālubeladan < kalubeladan (I/31) Ar., ġanimeT < ganimet (XIV/152) Ar., ġiyāmed < kıyamet (VIII/68) Ar., hānem < hanem (II/77) Far., iğāmet < ikamet (XIII/132) Ar., imār < imar (VI/39) Ar., lākin < lakin (X/126) Ar., lākin < lakin (XI/126) Ar., mādēm < madem (III/86) Ar., mefād < vefat (X/96) Ar., mesāFır < misafir (VII/252) Ar., mesāide < mesaide (XVI/56) Ar., nāne < nane (XXVI/26) Ar., nāsibiymiş < nasibiymiş (IV/191) Ar., nāzım < nazım (XIII/60) Ar., nizā < niza (XII/80) Ar., rābienin < rabianın (I/145) Ar., rāzı < razı (IV/102) Ar., sāde < sade (X/115) Far., sefā < sefa (VI/150) Ar., suvāri < süvari (VIII/2) Far.,

⁴⁴ Ahmet Bican Ercilasun, **Kars İli Ağızları**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000, s. 57.

şelâle < şelale (XIII/56) Ar., tâgib < takip (III/121) Ar., yâni < yani (III/4) Ar., zâten < zaten (XIII/58) Ar.

2.1.2.4.Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi

azab < azâb (II/45) Ar., bazara < pāzāra (IV/117) Far., bedafa < bedāva (VIII/105) Ar., bela < belā (VIII/88) Ar., beraber < berāber (III/8) Far., ceza < cezā (III/185), Ar., daFa < defā (III/18) Ar., dene < tāne (III/121) Far., filan < filān (II/6) Ar., ğoya < güyā (XIII/101) Far., hakim < hākim (II/29) Ar., haziran < hazîran (XIII/52) Ar., kesTene < kestāne (XII/56) Rum., meydanda < meydānda (VI/148), Ar., nevzeT < nevzat (XIV/99) Far., nişan < nişān (II/3) Far., sade < sāde (III/32) Far., selamet < selāmet (VII/48) Ar., teze < tāze (XVIII/23) Far., yasemin < yāsemin (XII/178) Far., zalim < zālīm (VII/256) Ar.,

2.1.3.Kısa Ünlüler

Kısa ünlüler normal sürelerinden daha kısa sürede boğumlanan ünlülerdir.

î Ünlüsü

Normal süreli ünülerde daha kısa sürede boğumlanan /ı/ sesidir.

golay_ıdı < kolay idi (II/48), mezar_ıdı < mezar idi (I/107), unlar_ılan < onlar ile (I/147), var_ıdı < var idi (I/15), var_ıka < var iken (II/78), var_ımiş < var imiş (I/114),

ı Ünlüsü

Normalden daha kısa sürede boğumlanan /i/ sesidir.

eyiyim < iyiyim (IV/131)

ü Ünlüsü

Normalden daha kısa sürede boğumlanan /u/ sesidir.

çalüşan < çalışan (III/22), olüsa < olursa (II/5), yoğ_üdu < yok idi (II/4), ölun_üla < oğlun ile (X/25), zor_üdu < zor idi (X/74), çalışur_ümüş < çalışır imiş

(XII/235), durümuş< dururmuş (XII/249), alüşun < alırsın (XII/43), mayalanüdu< mayalanırdı (XVIII/32)

ű Ünlüsü

Normalden daha kısa sürede boğumlanan /ü/ sesidir.

űrüzgara< rüzgara (VIII/96), asäsör_üle< asansör ile (XII/145)

2.1.4. İkiz Ünlüler

Tek nefes baskısı altında boğumlanan tek ünlü değerindeki ünlülere ikiz ünlü denir⁴⁵. Ağız bölgesinde ğ, h, v, y ünsüzlerinin erimesiyle oluşan ikiz ünlüler bulunur.

2.1.4.1. Yükselen İkiz Ünlüler

Birinci ünlüsü ikinci ünlüye göre daha dar olan ikiz ünlülerdir.

/u-a/

anacuzım < anacağız (VI/83), çocua < çocuğa (XXIII/84), duağ < duvak (XXII/72), fuarın < pınarın (IV/46), muarrem < muharrem (XVII/241)

/ı-a/

findıa < findığa (XXVI/71)

/i-a/

ameliat < ameliyat (VIII/50), belia < belaya (II/63), havuria < oraya (IV/118), media < mediha (XVII/193), sofria < sofraya (I/35), uria < oraya (IV/227), zian < ziyan (VIII/97)

/i-e/

⁴⁵ Zeynep Korkmaz, a.g.e.,s. 172.

burie < buraya (IV/89), cierleri < ciğerleri (XXIII/7), çalışmıenler < çalışmayanlar (IV/191), diemîma < diyemiyorum (XVIII/10), göcienleri < kocayanları (II/66), nie < niye (XVII/249), türkienin < türkiyenin (V/67)

/ü-e/

müeddiş < müfettiş (II/22)

2.1.4.2. Alçalan İkiz Ünlü

İkinci ünlüsü birinci ünlüye göre daha dar olan ikiz ünlülerdir.

/a-u/

baursüm < bağırsağım (XII/198), saulsun < sağ olsun (XVIII/5)

/a-i/

şaidenin < şahidenin (XXIV/28)

/e-i/

deil < değil (III/180), ceiz < çeyiz (VII/123), deize < denize (XXIII/57), deişen < değişen (XXVIII/20)

2.1.4.3. Eşit İkiz Ünlüler

Boğumlanma süreleri eşit olan ünlülerdir.

/a-a/

/i-i/

diil < değil (X/5)

2.1.5. Ünlü Uyumu

Bulacak ve yöresi ağzında ünlü uyumunu üç ana bölümde inceleyeceğiz:

- Kalınlık-incelik uyumu

- Düzlük-yuvarlaklık uyumu
- Genişlik-darlık uyumu

2.1.5.1.Kalınlık-İncelik Uyumu

2.1.5.1.1.Alıntı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumu

2.1.5.1.1.1.İlerleyici Benzeşme

avara < avare (XXI/23), aynan < aynen (XVIII/85), bahçalar < bahçeler (II/35) ceneziye < cenazeye (XV/171), çapara < çaparı (III/12), dinemiT < dinamit (XXII/91), habar < haber (IV/272), haPıs < hapis (XIV/13), hālân < hâlen (XVII/32), ğıblıya < kibleye (I/65) Ar., kesTene < kestane (XII/56), mēremet < merhamet (XII/124), mezer < mezar (I/119), nevzeT < nevzat (XIV/97), nüfüs < nüfus (VI/6), tafta < tahte (I/53), zahmaT < zahmet (III/101),

2.1.5.1.1.2.Gerileyici Benzeşme

asas < esas (XVIII/68), barabar < beraber (III/16), dene < tane (I/1), esgere < askere (I/101), maşaggat < meşakkat (XIII/407), öksijen < oksijen (XV/104)

2.1.5.1.2.Eklerde Kalınlık-İncelik Uyumu

Standart Türkiye Türkçesinde kalınlık-incelik uyumuna aykırı olan bazı ek ve ekleşmiş edatların Bulancak ve yöresi ağızlarında uyuma girdikleri görülür. Bulancak ve yöresi ağızlarında kalınlık-incelik uyumuyla ilgili tespit edilen hususlar şunlardır:

1)-iken zarf fiili kalınlık-incelik uyumuna uyar:

bakarğan < bakarken (IV/147), çalüşuğan < çalışırken (III/148), çırparlarğanlıg < çırparlarken (IV/203), çocūğan < çocukken (XVIII/90), duruğanlıg < dururken (IV/109), duruğan < dururken (VI/91), oturuğan < otururken (VI/121), sığıluğan < sıkılırken (XXIV/75), toplarğan< toplarken (VII/202), ufāğan < ufakken (IV/135), varığan < varken (XVIII/108), yaparğanlıg < yaparken (IV/125), yaparğan < yaparken (VII/202), yaPdurukanlıg < yaptırırken (VII/189), yatarkanlıg < yatarken (XVIII/1)

2)-ki aitlik eki kalınlık-incelik uyumuna uyar

aşşāğı < aşāğıki (XVII/298), āzımdağı < ağızındaki (X/169), bacāmızdağı < bacağıımızdaki (V/39), bulancağıdaki < bulancak'taki (X/169), fadmanınkı < fatmanınki (VI/106), ğapıdağı < kapıdaki (XIV/169), ğarşığı < karşıki (XXI/37), oğarkı < yukarıki (XXI/52), paysadakı < piyasadaki (XVIII/48), sōrakını < sonrakini (XVI/40),yanındağı < yanındaki (XII/262), yaşındağı < yaşındaki (VI/85), yılki < yılki (X/220)

3) Son çekim edatı *ile* ve *ilen*'nin -na, -nan, -inan, -la, -lan gibi şekilleri kalınlık-incelik uyumuna uyar.

adam_ınan < adam ile (XVIII/3), agam_ılan < agam ile (I/21), anam_ına < annem ile (VII/84), āşam_ıla < akşam ile (II/95), at_ına < at ile (IV/12), babam_ıla < babam ile (I/1), babam_ınan < babam ile (XVIII/41), babānan < baban ile (XVIII/182), bacım_ıla < bacım ile (XIV/169), bacım_ına < bacım ile (VII/239), bayar_ıla < bayar ile (V/58), bunlar_ıla < bunlar ile (XIV/48), dāmaTın_ıla < damatın ile (X/24), dayīnan < dayın ile (IV/282), doğdur_ıla < doktor ile (XIII/369), duam_ına < duam ile (VII/181), findīnan < fındık ile (VI/105), ğar_ıla < kar ile (XIII/265), ğarılar_ına < karılar ile (IV/237), ğolumuz_ıla < kolumuz ile (XXI/55), ğomşum_ūnan < komşum ile (XVIII/118), ğoyun_ıla < koyun ile (XIII/37), ışığlar_ıla < ışıklar ile (XVIII/11), ışınan < ışık ile (XVIII/17), mısır_ıla < mısır ile (XVII/138), odun_ıla < odun ile (XVI/62), paramız_ıla < paramız ile (XIII/260), suyūna < su ile (XVIII/23), Tuz_ıla < tuz ile (XIII/174), unnar_ıla < onlar ile (XXI/35), usTalar_ıla < ustalar ile (II/37), zor_ūnan < zor ile (VI/ 143), zorūlan < zor ile (I/53)

4) i- fiilinin ekleşmiş ya da ekleşme safhasında olduğu örneklerde duyulan geçmiş zaman, bilinen geçmiş zaman ve şart çekimleri kalınlık-incelik uyumuna uyar:

ālar_ımiş < ağlar imiş (VII/53), ararlar_ımiş < ararlar imiş (XVII/221), boş_ūsa < boş ise (XIII/32), dağ_ıdı < dağ idi (XII/193), dururlar_ımiş < dururlar imiş (VI/77), geder_ımiş < gider imiş (IV/270), ğumam_ıdı < kumam idi (VI/76),nasıl_ısa < nasıl ise (VIII/19), nāzım_ıdı < nazım idi (XIII/61), otururlar_ımiş < otururlar imiş (VII/48), onun_ūmuş < onun imiş (VIII/27), var_ıdı

< var idi (IV/236), var_ımiş < var imiş (X/174), var_ısa < var ise (XIII/202), yatarlar_ımiş < yatarlar imiş (VII/45)

6) Şimdikizaman eki -yor ekinin -î şekline gelmesi suretiyle yalnızca ince ünlülü kelimelerde kalınlık-incelik uyumuna girer: Metinlerde sadece bir örneğe rastlanmıştır.

bilmîm < bilmiyorum (I/26)

- **Standart yazı dilinde kalınlık-incelik uyumuna uymayan *hangi ve kardeş* kelimelerinin yöre ağzında bu uyuma uyduklarını tespit ettik:**

hangı < hangi (VII/8) ğardaş < kardeş (XII/239)

2.1.5.1.3.Eklerde Kalınlık-İncelik Uyumunun Bozulması

Bulacak ve yöresi ağzında kalınlık-incelik uyumu eklerde uyumsuzluk gösterebilmektedir. Bu uyumsuzlukları aşağıdaki başlıklarda altında detaylı şekilde inceleyeceğiz.

- **Şimdiki zaman ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**
- Standart Türkiye Türkçesinde olduğu gibi yöre ağzında da şimdiki zaman eki -yı, -yu ince ünlülü kelimelerde kalınlık-incelik uyumunu bozar.

bilemiyim < bilemiyorum (XXII/38), biliyım < biliyorum (IV/173), biliyu < biliyor (I/30), bilmiyum < biliyorum (I/36), böyüyı < büyüyor (IV/171), çürüyu < çürüyor (VII/183), demiyu < demiyor (I/3), demiyu < demiyor (I/3), deniliyı < deniliyor (XXII/38), diyı < diyor (IV/166), ediyı < ediyor (IV/176), edmiyu < etmiyor (II/9), geçiyum < geçiyorum (I/6), gediylı < gidiyor (VII/68), gidemiyuğ < gidemiyoruz (I/1), gidiyı < gidiyor (IV/163), giriyu < giriyor (VII/42), gönderiyı < gönderiyor (VII/86), görüyu < görüyor (VII/19), götürüyu < götürüyor (V/20), gülüyı < gülüyor (VII/23), imreniyum < imreniyorum (XII/216), isdemiylı < istemiyor (V/170), isitiyum < istiyorum (XII/120), isTiyım < istiyorum (IV/170), kesiyı < kesiyor (V/170), öliyüm < ölüyorum (I/3), ölüyum < ölüyorum (XII/121), örtüyü < örtüyor (V/20), sōlemiyı < söylemiyor (XXVII/42), sōlüyum < söylüyorum

(XIV/71), sürüyu < sürüyor (XII/71), tütüyu < tütüyor (II/28), yemiyum < yemiyorum (I/3), yüzüyu < yüzüyor (XII/10)

- -yor ekinde görülen hece düşmesi ve incelme, düzleşmenin etkisiyle -î ünlüsüne dönüşmesi ileince ünlülü fiillerde uyuma girer. Ancaksöz konusu incelme kalın ünlülü kelimelerde uyumu bozabilmektedir.

açılî < açılıyor (XIII/292), akî < akıyor (X/9), alîlâr < alıyorlar (I/47), annatî < anlatıyor (VII/227), aramîlar < aramıyorlar (VII/66), bakî < bakıyor (I/126), bakî < bakıyor (VIII/49), bakîdum < bakıyordum (I/76), benzî < benziyor (II/129), bırakî < bırakıyor (I/62), çalışî < çalışıyor (I/46), çıgmî < çıkmıyor (VI/47), dagîlardı < takıyorlardı (IV/33), dokunî < dokunuyor (VIII/95), dolaşîdu < dolaşıyordu (I/22), dörîdu < doğruyordu (VI/97), durî < duruyor (I/45), durî < duruyor (I/82), durmî < durmuyor (VIII/78), ğayîdu < kayıyordu (XVII/200), ğonuşî < konuşuyor (VII/227), ğoyîdum < koyuyordum (IV/26), olîdu < oluyordu (IV/304), oturamî < oturamıyor (VIII/2), sayîsun < sayıyorsun (XIV/105), yakalî < yakalıyor (IV/220), yapî < yapıyor (XII/225), yapîlar < yapıyorlar (VII/59), yatîn < yatıyorsun (I/11), yayîdu < yayıyordu (IV/311), yîkî < yıkıyor (II/124), yîyîdüm < yığıyordum (IV/30)

- **-dı, -di bilinen geçmiş zaman ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

acıdı < acıdı (XVI/161), aldı < aldı (VIII/106), aldiyse < aldıysa (III/42), baciydig < baciydık (VI/76), bağılıdı < bakılıyordu (II/125), barışmicegti < barışmayacaktı (XVII/103), çobaniydim < çobanıydım (I/123), çoğudî < çoktu (I/123), doliydi < doluydu (X/190), durdi < durdu (VI/65), ğadısiydi < kadısıydı (V/58), gelūdu < gelirdi (XXV/63), getirūdu < getirirdi (XXI/29), ğoymîdi < koymuyordu (I/131), götürūduĝ < götürürdük (XXVI/1), tafdaydi < tahtaydı (II/113), zamaniydi < zamanıydı (X/14)

- **-miş, -miş, -muş, -müş öğrenilen geçmiş zaman ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

haĝlıymış < haklıymış (XXVIII/40), uygudaymış < uykudaymış (XVII/298), buralıymışın < buralıymışsın (XXI/58), haĝlıymış < haklıymış (XXVIII/40)

➤ **-acak, -ecek gelecek zaman ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

almiceğsin < almayacaksın (XIV/48), arıcem < arayacağım (XXII/110), atlıcen < atlayacaksın (X/122), dırmıglıcen < tırmıklayacaksın (X/120), daşıcem < taşıyacağım (I/76), dutuşlıcen < tutuşturacaksın (XVIII/58), uyicem < uyuyacağım (XV/135), ğaçmicem < kaçmayacağım (XVIII/36), ğorgmıceğsin < korkmayacaksın (XVII/78), ğalmiceğ < kalmayacak (III/143), haşlıcem < haşlayacağım (XXIV/76), olmıcen < olmayacaksın (XIV/161), olmıceğ < olmayacak (II/41), onaylıceğ < onaylayacak (XIII/118), toplamıcem < toplamayacağım (VII/230)

➤ **Şart ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

aldıyse < aldıysa (III/42), duTdiyse < tuttuysa (VII/139)

➤ **Birinci teklik şahıs ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

altındayım < altındayım (XVII/120), arkadiyim < arkadayım (XII/86), burdayım < burdayım (XIII/319), dōmliyım < doğumluyum (III/158), ğızıyım < kıızıyım (IV/193), hasTayım < hastayım (III/28), kiradayım < kiradayım (XVI/30), loğusayım < loğusayım (XVI/77), rāziyım < razıyım (IV/101), yalancisiyım < yalancısıyım (VIII/118), yaşındiyım < yaşındayım (IV/111)

➤ **Birinci teklik şahıs emir ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

Birinci teklik şahıs emir eki kalın ünlülü fiillerde uyumsuzluk meydana getirir.

alim < alayım (XII/185), anladım < anlatayım (I/53), bakım < bakayım (I/12), basım < basayım (VI/143), bulım < bulayım (XVII/73), çıĝım < çıkayım (XXIV/83), doldurım < doldurayım (XVII/141), ğırım < kırayım (XIII/316), hazırlanım < hazırlanayım (XIII/355), olim < olayım (XIII/348), satım < satayım (III/67), sokım < sokayım (I/80), varım < varayım (II/26), yapım < yapayım (VI/58)

➤ **Hâl eklerinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

abdulayi < abdullahı (VI/3), almiye < almaya (X/23), ankariye < ankaraya (XIV/169), buriye < buraya (I/105), çalmiye < çalmaya (V/8), çorbiye < çorbaya (V/8), darıyi < darıyı (I/41), ğarşıye < karşıya (VI/112), mıstafiye < mustafaya (I/24),

tafliyi < tarlayı (IV/80), urayi < orayı (III/31), yaliye < yalıya (V/103), yaTmiye < yatmaya (II/25)

➤ **İsim-fiil-ma ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması görülür.**

almiya < almaya (I/13), aTlamiye < atlamaya (VI/14), bağdumiya < baktırmaya (II/93), bağmiya < bakmaya (II/105), basmiye < basmaya (V/61), çalışmiye < çalışmaya (IV/224), çalmiye < çalmaya (V/8), göymiye < koymaya (III/182), saTmiye < satmaya (II/126), soymiye < soymaya (X/197), toPlamiye < toplamaya (V/95), yaymiye < yaymaya (IV/135)

➤ **Soru ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

bağma miyım < bakmaz mıyım (X/110), bōmaca miydi < boğmaca mıydı (XI/11), soldu miydi < soldu muydu (V/150), unudur miyig < unutur muyuz (I/79), yeni mu < yenir mi (VI/57)

➤ **Olumsuzluk ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:**

boyanmiyu < boyanmıyor (II/115), bulamiyu < bulamıyor (XII/68), ğalmiceg < kalmayacak (III/143), ğonuşmî < konuşmuyor (XIII/371), olmiyan < olmayan (VIII/5), olmiyudu < olmuyordu (V/53), tanımiyım < tanımıyorum (IV/7), tanınmiyu < tanınmıyor (II/117), yabamicān < yapamayacaksın (III/84)

➤ **-lık, -lik İsimden isim yapım ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması:** Metinlerde bir tane örneği bulunmaktadır.

ğolaylik < kolaylık (VIII/98)

➤ **-gil İsimden isim yapım ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

-gil eki hep ince ünlülü olduğu için kalın sıradan kelimelere geldiğinde kalınlık incelik uyumunu bozar.

bâbamgil (X/24), dayısıgil (XIV/49), durmuşgil (XIII/21), ğaynatamgil (VII/51), hacıgil (XVI/97), osmangil (XVII/193), ustagil (XII/203)

➤ **-li İsimden isim yapım ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

buraliymişin < buralıymışsın (XXI/58), dōmliyim < doğumluyum (XXIII/1), farklıydın < farklıydın (XXV/68), saygılıydım < saygılıydım (XXI/20)

➤ **ile Edatında kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

arabînen < arabayla (VIII/57), ğapamasiyenen < kapamasıyla (XXIV/37), ğocasiyenen < kocasıyla (VI/63), hociyne < hocayla (IV/201), mısda faynen < mustafayla (VI/54), samaniyenlig < samaniyla (V/23), uniynen < onunla (XXII/12), ğazmiyle < kazmayla (XXV/43)

➤ **-ip Zarf-fiil Ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

alib < alıp (IV/24), çuvalliyib < çuvallayıp (VII/213), ğalkib < kalkıp (IV/205), ğurudib < kurutup (XVII/157),

➤ **-an Sıfat-fiil ekinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

ariyenin < arayanın (VIII/110), çıĝmiyeni < çıkmayanı (XI/16), ğocienleri < kocayanları (I/66), taniyen < tanıyan (XII/265)

➤ **Fiilinde kalınlık-incelik uyumunun bozulması**

Standart Türkiye Türkçesinde olduğu gibi yöre ağızında da i- fiili kalın ünlülü kelimelerde kalınlık-incelik uyumunun bozulduğu tespit edilmiştir.

alaydayidim < alayda idim (XX/43), hastayidi < hasta idi (XVI/134), rakıyidi < rakı idi (XII/112), urdayidim < orda idim (XX/42)

2.1.5.1.4. Kelime Kökünde Kalınlık-İncelik Uyumunun Bozulması

acel < ecel (IV/117), arabiye < arabaya (I/151), ariyenin < arayanın (VIII/110), arkiya < arkaya (XII/319), baciydig < baciydık (VI/76), buriya < buraya (IV/5), çarşanbiya < çarşambaya (IV/151), çarşıye < çarşıya (VI/48), çorbiye < çorbaya (V/8), daşıyı < taşıyor (IV/190), findik < findık (XIII/325), ğapiya < kapıya (XII/322), ğarşıye < karşıya (VI/112), ğocienleri < kocayanları (I/66), ğociya < kocaya (XIV/60), ğociye < kocaya (IV/5), hociyne < hocayla (IV/201), mehğum

<mahkûm (XIV/19), merdimanı < merdiveni (IV/138), meyva < meyve (V/33), mistafiye < mustafaya (I/24), morel < moral (XIII/312), normel < normal (III/144), odiye < odaya (VII/186), okiyanlar < okuyanlar (XII/77), ordiya < orduya (XIII/191), pariyi < parayı (VIII/74), rāziyim < razıyım (IV/101), sali < salı (XIII/158), sofria < sofraya (I/35), sōniya < sonraya (XV/4), şuriya < şuraya (VII/158), taniyen < tanıyan (XII/265), tafliyi < tarlayı (IV/80), tēzam < teyzem (VII/258), tūncay < tuncay (XII/76), uriya < oraya (III/16), usdiya < ustaya (XII/42), yayliye < yaylaya (IV/287), zabitalar < zabıtalara (XIII/162), zoPiyi < sopayı (XIV/18)

2.1.5.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu, düz ünlülerden (a, e, ı, i) sonra düz ünlülerin; yuvarlak ünlülerden (o, ö, u, ü) sonra ya dar yuvarlak (u, ü) ya da düz geniş ünlülerin (a, e) gelmesi kuralıdır⁴⁶.

2.1.5.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

2.1.5.2.1.1. Kelime Kökünde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması:

ayu < ayı (I/64), āltun < altın (I/126), afurda < ahırda (I/103), altu < altı (V/166), çaruğ < çarık (XXIII/121), çalūşduruyūğ < çalıştırıyoruz (XII/281), çamaşur < çamaşır (I/23), çevürecen < çevireceksin (XII/149), çıgruğ < çıkırık (V/15), çorbiye < çorbaya (V/8), demür < demir (V/13), değülūğ < değiliz (XVI/85), ēsūğ < eksik (XII/157), erūğ < erik (XVIII/13), erūşūğ < erişik (XXV/8), fındūğ < fındık (IV/112), gendü < kendi (VII/64), gemūğ < kemik (XXV/38), getüremem < getiremem (XII/103), gemūğlerim < kemiklerim (XII/145), gemüren < kemiren (V/56), ičün < için (III/94), ğazuğ < kazık (XVIII/154), ğarşulaşduğ < karşılaştık (XIII/146), ğaşuğ < kaşık (XVI/110), mermüyü < mermiyi (XXVIII/17), okiyanlar < okuyanlar (XII/77), ordiya < orduya (XIII/186), sanduğ < sandık (V/106), pezüğ < pezik (XXV/47), peynür < peynir (I/17), tandur < tandır (V/103), temüz < temiz (XV/50)

⁴⁶ Süer Eker, *Çağdaş Türk Dili*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2005, s. 285.

2.1.2.8.1.2.Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

- **-ü, -ur, -ür Geniş Zaman Eki:** Yöre ağızında geniş zaman ekindeki düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

alurdu < alırdı (XIII/14), bağdurur < baktırır (II/77), becerür < becerir (XII/314), bırakurlardı < bırakırlardı (IV/289), bindürür < bindirir (III/92), bilür < bilir (I/49), çaluşur < çalışır (X/136), dayanur < dayanır (III/120), gelüse < gelirse (II/85), gelür < gelir (III/10), gelürsün < gelirsin (XII/65), ğaruşdurur < karıştırır (XXII/80), kestürürler < kestirirler (XXII/79), verürdüg < verirdik (XII/69)

- **-du, -dü Bilinen Geçmiş Zaman Eki:** Bulacak ve yöresi ağızlarında bilinen geçmiş zaman ekindeki düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

alduk < aldık (II/11), atlatduğ < atlattık (XIII/69), bırağduğ < bıraktık (XII/94), biçdürdü < biçtirdi (I/87), çalduğ < çaldık (XIV/1), çegdüğ < çektik (I/4), çığduğ < çıktık (I/2), dedüğ < dedik (IV/9), dinedüğ < dinledik (XII/154), evlendüğ < evlendik (XVI/5), getdüğ < gittik (I/5), geçdüğ < geçtik (XII/46), geldüğ < geldik (XII/98), girdüğ < girdik (I/3), getüdü < getirdi (I/86), girmedüğ < girmedik (XIII/150), gidemedüğ < gidemedik (XIII/99), içTüg < içtik (XIII/19), ğaldum < kaldım (XII/138), ğalmaduğ < kalmadık (XIII/100), ğalğduğ < kalktık (I/4), ğaçtuğ < kaçtık (XII/13), kesTüg < kestik (XIV/50), kitledüğ < kitledik (XVI/175), etdüğ < ettik (XVI/12), içdüğ < içtik (XII/154), indüğ < indik (XII/221), ilerledüğ < ilerledik (IV/22), satduğ < sattık (XIII/68), verdüğ < verdik (XIV/177), yayardüğ < yayardık (IV/55), yatduğ < yattık (I/4), yağTuğ < yaktık (XII/133), yaşaduğ < yaşadık (XVI/23), yakardüğ < yakardık (XVIII/35), yidüğ < yedik (XII/154)

- **-muş, -müş Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki:** Bulacak ve yöresi ağızlarında öğrenilen geçmiş zaman ekindeki düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

devrilmüş < devrilmiş (XII/58), takib eTdümüş < takip ettirmiş (III/112), vermüşTürüm < vermişTirim (IV/211), getümüş < getirmiş (IV/221), yedümüş <

yedirmiş (IV/230), getümüş < getirmiş (IV/244), getmemüşdür < gitmemiştir (VII/223), getümüş < getirmiş (VII/258), delürmüşün < delirmişsin (XIII/258), giydümüşler < giydirmişler (XVIII/6), ğatlanmuşuğ < katlanmışız (XVII/49)

- **-eceg, -acağ Gelecek Zaman Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan gelecek zaman ekinde düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

dikTirücen < diktireceksin (XII/108), alacūduğ < alacaktık (IV/188), gidecūdüg < gidecektik (IV/188), yapacūduğ < yapacaktık (XIII/64), yabacuğ < yapacağız (VI/131)

- **-uğ, -üğ 1. Çoğul Şahıs Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan 1. çoğul şahıs ekinde düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

çıkaruğ < çıkarız (XVII/95), ederüğ < ederiz (XVII/61), yerüğ < yeriz (X/134), gelmezüğ < gelmeziz (XII/252), ederüğ < ederiz (XIII/135), istemezüğ < istemeziz (XVIII/16), çekerüğ < çekeriz (XVIII/173), yataruğ < yatarız (XII/153), ğatlanmuşuğ < katlanmışız (XVII/49), toplaruğ < toplarız (XVII/65), ğoyaruğ < koyarız (XXVII/8)

- **-dur, -dür Bildirme Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında bildirme ekindeki uyum bozukluğu şu şekildedir:

bir aydur < bir aydır (I/47), eyidur < iyidir (II/129), yıllardur < yıllardır (III/78), yārdur < yağardır (IV/310), vardur < vardır (X/126), sebabdur < sevaptır (X/184), fazladur < fazladır (XII/113), bakardur < bakardır (XII/183), boyun fidūdur < boyun fidiğidir (XIII/392), yağundur < yakındır (XVII/199), yemyeşildür < yemyeşildir (V/30), evlūdūr (VIII/28), bellidūr < bellidir (XII/7), senedūr < senedir (XII/67), gevezedūr < gevezedir (XVIII/25), sinirlidūr < sinirlidir (XVIII/70)

- **-uğ Fiilden İsim Yapım Eki:** Yöre ağızında yuvarlaklaşan -ık yapım eki düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozduğunu tespit ettik:

açuğ < açık (I/12), arTuğ < artık (I/48), yanuğ < yanık (IV/151), yayuğ < yayık (IV/51)

- **-dur, -dür, -tur Fiilden Fiil Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan **-dır, -dir** fiilden fiil yapım ekinde görülen düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

aldurmadı < aldırmadı (III/78), aluşTur < alıştır (I/141), araşduracağ < araştıracak (XIII/375), araştudum < araştırdım (I/137), bağdurur < baktırır (II/77), bırağduramadım < bıraktıramadım (XXIV/65), biçdüdü < biçtirdi (I/87), bindürür < bindirir (III/92), bindürür < bindirir (XXV/27), çaluşdurıdu < çalıştırıyordu (XVII/19), çegdüreceg < çektirecek (XXI/49), eTdürdüm < ettirdim (XIV/5), ğaPatturim < kapattırım (XII/149), ğaruşdurur < karıştırır (XXII/80), gezdüren < gezdiren (VII/141), ğırdurudu < kırdırırdu (XXVII/66), kestürürler < kestirirler (XXII/79), verdürmû < verdirmiyor (XIV/19), yabduramazsın < yaptıramazsın (III/73), yabdururdu < yaptırırdım (XXVII/17), yağlaşdurmaz < yaklaştırmaz (XVIII/163), yağuşdurusun < yakıştırırsın (XXII/97), yaptudum < yaptırdım (XII/296), yazdurdu < yazdırdı (I/149), yedür < yedir (III/27), yedürecem < yedireceğim (I/23), yedürî < yediriyor (XIV/95)

- **-ul, -ül Fiilden Fiil Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan -ıl, -il, fiilden fiil yapım eki bu değişim sonucu eklendiği kelimedede düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozmuştur.

atuldü < atıldığı (VII/49), ayrulduğ < ayrıldık (VII/175), çegülür < çekilir (XXIII/96), ğırludü < kırıldığı (XXII/6), gidülürdü < gidilirdi (XXV/10), sayulur < sayılır (XV/101), verüldü < verildiği (XV/122)

- **-un Fiilden Fiil Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında -ın fiilden fiil yapım ekinin ses değişimi sonucu -ün şekline dönümüştür. Bu değişimin sonucu oluşan düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulması ile ilgili metinlerde bir tane örneğe rastlanmıştır:

sevündüg < sevindik (XVI/49)

- **-ur, -ür Fiilden Fiil Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında **-ır, -ir** fiilden fiil yapım ekinin ses değişimi sonucu **-ur, -ür** şekline dönüşmüştür. Bu değişimin sonucu oluşan düzlük- yuvarlaklık uyumunun bozulması şu şekildedir:

bişür < pişir (IV/2), bitürdüler < bitirdiler (III/167),ğaçurcağ < kaçıracak (IV/181), geçürecek < geçirecek (XV/58), içür < içir (VIII/99), içürecem < içireceğim (VI/51), şaşurTudum < şaşırırdım (IV/292)

- **-un Fiilden İsim Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan fiilden isim yapım eki olan **-ın** ekinde düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulduğunu bir örnekte tespit ettik:

satun < satın (I/88)

- **-dū, -dū Sıfat-Fiil Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan sıfat fiil eki **-dık, -dik** in düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymadığını tespit ettik:

aldū < aldığı (I/99), aldūm < aldığım (VII/141), bağıdūm < baktığım (X/31),bakamadūn < bakmadığın (XVI/80), birağıdūm < bıraktığım (IV/65), bildūm < bildiğim (XV/68), bildūmūz < bildiğimiz (XXIII/58), bilmedūm < bilmediğim (XVIII/101), çekdūm < çektiğim (VI/31), çığıdūm < çıktığım (XVI/142), durdūmuz < durduğumuz (XIII/39), eddū < ettiği (II/127),egdūm < ektiğim (XVII/232), etdūn < ettiğin (V/122), geldū < geldiği (I/134), getürdūmūz < getirdiğimiz (III/129), gezdūm < gezdiğim (XV/70), gizledū < gizlediği (V/92), görmedūn < görmediğin (II/7),oldū < olduğu (IV/76), saddū < sattığı (XIII/45), vardūm < vardığım (XVIII/86), verdū < verdiği (XVII/264),yabdūmuz < yaptığımız (III/75), yamadū < yamadığı (V/124), yaTdū < yattığı (XVII/231), yedū < yediği (XIV/21), yedūmūz < yediğimiz (VII/240), yetüşdūmūz < yetiştiğimiz (XXIII/119)

- **-inçi Zarf Fiil Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan zarf-fiil eki **-unca** nın düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymadığını sadece bir örnekte tespit ettik:

olinçi < olunca (XXI/4)

- **-lū,-lūg-luğ İsimden İsim Yapım Eki:** Bulancak ve yöresi ağızlarında ses değişimine uğrayan isimden isim yapım eki -lık, -lik, -luk, -lük ün yöre ağzında düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymadığını tespit ettiğimiz örnekler şunlardır:

acluğ < açlık (XII/80), fakirlūle < fakirlikle (XII/45), ğaranluğ < karanlık (XII/81), insanluğ < insanlık (XVII/91), rāmeTlūg < rahmetlik (XXIV/28), sarıluğ < sarılık (XXIV/9)

- **-ün, -nün İlgi Hâli Eki:**

derenün < derenin (XV/71), daşımanun < danışmanın (VI/35), elbisenün < elbisenin (V/163), senün < senin (XIV/27)

2.1.6.Ünlü Değişimleri

2.1.6.1.Kalın Ünlülerin İncelmesi:

a> á değişmesi:

ášgere < askere (X/147), belá < bela (VIII/88), çalmiyá < çalmaya (XXVIII/46), filán < falan (VI/7), helál < helal (XIV/49)

a> e değişmesi:

ariye< araya (XIV/99), āniyemedim < anlayamadım (VII/217), aldiyse < aldıysa (III/42), ameliyeT < ameliyat (III/22), ayşá < ayşe (VI/87), büyüy < buğday (XVI/41), balye < balya (I/150), cenezeye < cenazeye (XV/165), cenan < canan (XVII/156), çıgmiyeni < çıkmayanı (XI/25), çalmiye < çalmaya (V/8), dene < tane (I/1), dinemiT < dinamit (XXII/92), emme < ama (IV/102), esgerde < askerde (I/101), ezeni < ezanı (IV/292), eTrafine < etrafına (I/34), fabrikiye < fabrikaya (XVI/1), gırayder < greyder (V/167), göley < kolay (XVII/50), hızmat < hizmet (IV/189), hasdene < hastane (XIII/98), kescene < kestane (II/127), kirezler < kirazlar

(X/209), mehğum < mahkum (XIV/14), merdabana < merdivene (XVII/330), morel < moral (XIII/312), nevzeT < nevzat (XIV/99), operesyun < operasyon (XIII/402), senayi < sanayi (XXIII/118), uriye < oraya (XIV/75), taflıye < tarlaya (IV/294), teze < taze (IV/91), toplamiye < toplamaya (XIII/145), yādiğer < yadigar (XVI/79), yayliye < yaylaya (IV/288)

a> i değişimi:

ariye < araya (XIV/99), ankariye < ankaraya (XVIII/54), arabiye < arabaya (I/151), aTlamiye < atlamaya (VI/14), belia < belaya (II/63), buriya < buraya (III/109), çalmiye < çalmaya (V/8), çarşanbiya < çarşambaya (IV/151), çarşiye < çarşiya (XIV/98), dondurmiyi < dondurmayı (XIII/93), fabrikiye < fabrikaya (XVI/54), ğuymiya < koymaya (VIII/44), pariye < parayı (VIII/74), sofriyi < sofrayı (IV/40), uriye < oraya (XIV/75), taflıye < tarlaya (IV/294), taviyi < tavayı (XIV/28), toplamiye < toplamaya (XIII/145), uriya < oraya (IV/226), yayliye < yaylaya (IV/288)

ı> i değişimi:

aynisi < aynısı (XVII/309), aldiyse < aldıysa (III/42), binayi < binayı (XIV/87), çarşiye < çarşiya (XIV/98), dondurmiyi < dondurmayı (XIII/93), eTrafine < etrafına (I/34), ezeni < ezanı (IV/292), ğapiye < kapıya (V/138), hayırlı < hayırlı (XVI/40), hağliyi < haklıyı (VII/138), izdirabını < ızdırabını (XVI/28), kipris < kıbrıs (XIII/116), misir < mısır (IV/29), sali < salı (XIII/3), sırtımda < sırtımda (XIII/160), tamında < tamında (XII/26), zabitalar < zabıtalar (XIII/162)

o > ü değişimi :

küve < kova (IV/46)

o> ö değişimi:

şöförlüğe < şöförlüğe (XX/29)

u> i değişimi:

fasile < fasulye (VI/136), yunis < yunus (VII/76)

u> ü değişimi:

büydey < buğday (XVI/41), nüfüs < nüfus (XII/7), tuncay < tuncay (III/96),
vücütüm < vücudum (XII/121)

2.1.6.2.İnce Ünlülerin Kalınlaşması**e> a değişimi:**

ayşa < ayşe (X/109), acel < ecel (IV/117), baççalardan < bahçelerden (II/89),
barabar< beraber (II/84), daFa < defa (III/18), habar < haber (IV/271), meyva <
meyve (V/33), şügriya < şükriye (VII/293), zatan < zaten (IV/50), zahmaT < zahmet
(III/101)

e> ı değişimi:

ısrar< esrar (V/10)

i> a değişimi:

ęapara < ęapari (III/12), merdağana < merdivene (XVII/330)

i> ı değişimi:

cızęı < ęizgi (XII/274), habarı < haberi (IV/226), habarsız < habersiz
(IV/271), hamsıyı < hamsiyi (III/87), ısmaille< ismaile (XV/170), hangı < hangi
(VII/8), haPıs < hapis (XIV/13), hızmat < hizmet (IV/190), ıstanbulda < istanbulda
(XII/65)

i> u değişimi:

ęuzunede < kuzinede (VI/135)

ü> u değişimi:

guya < güya (XVII/69), mubarek < mübarek (XV/152),

2.1.6.3. Geniş Ünlülerin Daralması

a> ı değişimi:

beriber < beraber (II/83), doğunmıyan dokunmayan (VIII/97), dñnyıya < dñnyaya (XVI/73), lırıya < liraya (XVI/5), mistafıya < mustafaya (XII/166), olıcağ < olacak (II/51), parıya < paraya (XII/20), şırıya < şuaraya (XVIII/82)

a> i değişimi:

āniyemedim < anlayamadım (VII/217), ankariye < ankaraya (XVIII/54) arabiye < arabaya (I/151), aTlamiye < atlamaya (VI/14), belia < belaya (II/63), buriya < buraya (III/109), çalmiye < çalmaya (V/8), çığmiyeni < çıkmayanı (XI/25), çarşanbiya < çarşambaya (IV/151), çarşiye < çarşiya (XIV/98), dondurmiyi < dondurmayı (XIII/93), fabrikiye < fabrikaya (XVI/1), kesTine < kestane (XII/193), satmiye < satmaya (X/207), sofriyi < sofrayı (IV/40), tarliye < tarlaya (IV/294), taviyi < tavayı (XIV/28), toplamiye < toplamaya (XIII/145), okumiya < okumaya (XIV/181), odiye < odaya (VII/186), uriya < oraya (IV/226), yayliye < yaylaya (IV/288)

e> è değişimi:

atêşe < ateşe (IV/22)

e> ı değişimi:

ısrar < esrar (V/10)

e> i değişimi:

atişi < ateşi (XI/5), bahçiye < bahçeye (VII/5), cenāziye < cenazeye (XXII/98), domaTis < domates (II/95), eminiyi < emineyi (VIII/98), geTmiye < gitmeye (IV/288), gice < gece (VII/211), geyim < giyim (V/72), gelinçi < gelince (VII/239), görinci < görünce (XIV/77), isTemiye < istemeye (V/138), ilerlimiye < ilerlemeye (IV/91), kemskiye < kesmeye (VII/166), ketaP < kitap (V/61), kimsiyi < kimseyi (XIV/77), mahgime < mahkeme (XVIII/53), mendires < menderes (V/169), nirde < nerde (XXI/32), neriye < nereye (X/23), öviy < üvey (II/56), paTadis <

patates (XI/19), seniye < seneye (XVI/3), seferbirlügde < seferberlikte (XXIII/108), sine < sene (XVI/24), sosyeti < sosyete (XIII/10), tuvaliT < tuvalet (IV/67), yingem < yengem (I/77), yemiye < yemeye (VIII/86)

e> ü değişimi:

sülüman < süleyman (XII/66)

o> ı değişimi:

çinko < çinkı (VIII/32)

o> u değişimi:

balğunda < balkonda (IV/1338), betun < beton (II/116), bumba < bomba (XXII/91) buğar < boğar (VII/146), doğduru < doktoru (XI/6), ğuymiya < koymaya (VIII/44), ğamyun < kamyon (VIII/29), ğuwardı < kovardı (X/185), ğuydum < koydum (III/7), kemuterapi < kemoterapi (XIII/291), konturul < kontrol (XIII/161), kufa < kova (IV/42), limun < limon (XIII/201), mantu < manto (XXIII/116), maranguza < marangoza (XX/28), maydunuza < maydanoza (V/36), mazuT < mazot (VIII/7), motur < motor (XXIII/61), operesyun < operasyon (XIII/402), palTusununu < paltosunu (VII/13), pantul < pantolon (XVII/247), paTuz < patoz (VIII/29), piskubirlik < fiskobirlik (XIII/40), radyu < radyo (X/134), saluna < salona (VII/124), serhuş < serhoş (III/90), sezunu < sezonu (VIII/29), tansiyun < tansiyon (XVIII/56), telefun < telefon (VIII/33), televizyunda < televizyonda (II/54), tirilyun < trilyon (III/162), trabzuna < trabzona (XIII/344), u < o (IV/50), urda < orda (IV/189), unu < onu (IV/231), usman < osman (XIII/60), uvalara < ovalara (VII/142)

o > ü değişimi :

banyüye < banyoya (XVI/174), küve < kova (IV/46), şüfer < şoför (XVI/37), televizyünlerde < televizyonlarda (XII/154)

ö> ü değişimi:

düverdüg < döverdik (VII/212) , düvecen < döveceksin (XVIII/109), üğüdiP < öğütüp (V/2), süle < söyle (XIV/127), timür < tümör (II/79)

2.1.6.4. Dar ünlülerin Genişlemesi

ı> e değişimi:

yeykamağ < yıkamak (IV/44)

i> a değişimi:

çapara < çapari (III/12), merdabana < merdivene (XVII/330), piasadaki < piyasadaki (XVIII/48)

i> e değişmesi

belke < belki (XII/53), ekinci < ikinci (XIII/394), eneceye < ineceye (XV/93), eşdahım < iştahım (XIII/292), eşdah < iştah (X/131), eşidiu < işitiyor (II/55), etfâyeye < itfaiye (XII/290), eyi < iyi (I/26), eyidur < iyidir (II/129), ekiz < ikiz (XVII/41), geyemez < giyemez (V/166), gediP < gidip (I/48), ged < git (II/51), geTdi < gitti (I/12), getdüg < gittik (I/5), geTmiye < gitmeye (IV/288), getsene < gitsene (I/29), getsin < gitsin (IV/249), geyen < giyen (X/10), geyiniP < giyinip (IV/220), geymiş < giymiş (X/151), gederdüg < giderdik (XXIII/113), heç < hiç (I/23), hegmedi < hikmeti (XIII/259), mesāFir < misafir (VII/252), mesāfirin < misafirin (VII/235), sanke < sanki (XVIII/166), üniverseteyi < üniversiteyi (XVIII/64), tetiz < titiz (VII/256), yedürecem < yedireceğim (I/23)

u> o değişimi:

çoval < çuval (XIV/139), ofağ < ufak (III/43), yōfğa < yufka (XXV/18), yonan < yunan (XXIII/35), yonoslu < yunuslu (XV/27)

ü> a değişimi:

güççağ < küçük (V/59)

ü> ö değişimi:

böyüg < büyük (II/117), böyütmesi < büyütmesi (IV/10), göveye < güveye (VII/35), hükümed < hükümet (II/53), öviy < üvey (II/56), türesi < töresi (XXIII/36), yörü < yürü (II/83), yörüme < yürüme (VIII/67)

2.1.6.5.Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

a> â değişimi:

bâbam < babam (XIII/20)

a> u değişimi:

loğunTası < lokantası (XIV/153), maydunuza < maydanoza (V/36)

a> o değişimi:

maydonos < maydanoz (XXVI/19)

e> ö değişimi:

dövleT < devlet (V/168)

e> ü değişimi:

sülüman < süleyman (XII/66)

ı> u değişmesi:

acu < acı (XXI/33), ācuę < azcık (II/12), afurda < ahırda (I/103), alduğ < aldık (I/87), almaduğ < almadık (III/57), altu < altı (V/166), āltun < altın (V/101), alub < alıp (II/126), alurdum < alırdım (IV/43), aşuru < aşırı (XI/10), aluşTur < alıştır (I/141), arTuğ < artık (I/49), ayrulduğ < ayrıldık (VII/175), ayu < ayı (I/64), bayulusun < bayılırsın (VI/68), balduz < baldız (VI/47), başladığ < başladık (IV/286), başunda < başında (I/143), řalūřuęan < şalışırken (III/148), şamaşur < şamaşır (I/23), řalu < şalı (XII/203), şarşu < şarşı (VIII/64), danuşurduğ < danışırdık (XVII/53), dayanur < dayanır (III/120), ğazuğ < kazık (XVIII/154), getüremezsın < getiremezsın (III/73), hazurlanduğ < hazırlandık (XIII/335), ğalurum < kalırım (VII/79), ğağurcağ < kağıracak (IV/181), ğağurdu < kağırdı (XIV/10), ğağurub < kağırıp (V/27), ğandumuş < kandırmış (III/42), ğaruşuğ < karışık (V/137), ğaşuğ < kaşık (IV/16), ğaşuğ < kaşık (XVII/236), ğazduğ < kazdık (IV/79), ğıruğ < kırık (XXIV/16), lafumu < lafımı (XIV/159), mayus < mayıs (XXIII/43), sayulur < sayılır (XV/100), sanduğ < sandık (XII/36), satun < satın (IV/104), siyahlaşur < siyahlaşır

(XIII/178), tanur < tanır (XV/101), tanursun < tanırsın (III/64), tanuştuk < tanıştık (XV/177), varamaduğ < varamadık (II/11), yabdumaya < yaptırmaya (III/73), yakunluğ < yakınlık (II/114), yaTmamuşdur < yatmamıştır (II/24), yayuğ < yayık (IV/51), yatusun < yatırsın (VI/47), yıkuğ < yıkık (IV/96), yımırta < yumurta (VII/252), yorganu < yorganı (XI/5), yolcu < yolcu (IV/250), yarusu < yarısı (VIII/101)

i> ü değişmesi

becerür < becerir (XII/314), benüm < benim (V/96), beşügte < beşikte (IV/51), beşüğ < beşik (VII/96), bilür < bilir (I/49), birikür < birikir (XIII/2), bişür < pişir (IV/2), bizüm < bizim (V/77), cevüz < ceviz (XXVI/6), cesaretsiz < cesaretsiz (V/121), çekdüğ < çektik (I/139), çevür < çevir (XVII/290), çeküç < çekeç (XV/104), çimdürürüm < çimdirim (XVI/173), dedüğ < dedik (II/41), derenün < derenin (XV/71), delüglü < delikli (XII/21), demür < demir (V/13), digdüğ < diktik (IV/79), edmüştür < etmişti (II/122), elün < elin (I/32), emür < emir (VII/30), erüğ < erik (XVIII/13), evün < evin (VII/59), erüglü < erikli (XV/25), ettür < ettir (III/137), evüne < evine (III/109), emüne < emine (VI/16), geldü < geldi (I/85), gelüsün < gelirsin (X/183), geldüğ < geldik (III/160), gelmezdür < gelmezdir (I/49), gelür < gelir (III/19), gelüyu < geliyor (III/3), gemüg < kemik (XIII/345), gemügden < kemikten (XXV/38), gemüren < kemiren (VI/56), gendüsüne < kendisine (I/142), getür < getir (II/126), giderlerdür < giderlerdir (I/49), girindüğ < girindik (I/84), görinci < görünce (XIV/77), içün < için (III/82), indüsün < indirsin (II/123), ilüf < lif (XXII/66), ineğlerü < inekleri (I/4), işü < işi (III/18), kesüg < kesik (I/66), kümüg < kimiz (IV/ 243), menencüt < menenjit (XXVI/3), nedür < nedir (V/93), olabilür < olabilir (X/55), peynür < peynir (I/16), satabilür < satabilir (XII/220), senün < senin (V/29), seferbirlüğe < seferberlikte (XXIII/108), sülâh < silah (XVII/242), tedavü < tedavi (XXI/9), temüzü < temizi (XIII/188), ümüdü < ümidi (XIII/366), übrüg < ibrik (V/172), ünüverse < üniversite (XII/77), verdüğ < verdik (III/109), vermüşTürüm < vermiştim (IV/211), verür mü < verir mi (IV/173), yerü < yeri (VI/111), yedür < yedir (III/27), yenürdü < yenirdi (IV/84), zengün_üdü < zengin idi (IV/101), zengünü < zengini (XXI/17), zevküm < zevkim (VIII/73)

2.1.6.6.Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

o> a değişimi:

limanata < limonata (XIII/174)

u> ı değişimi:

bırda < burda (XXII/87), dımanlığ < dumanlık (XXII/58), havlısını < havlusunu (IV/14), mıstafıya < mustafaya (XII/166), tabırcı < taburcu (XIII/288), yımırta < yumurta (V/100)

u> i değişimi:

fasile< fasulye (VI/136), ğuziyi < kuzuyu (VIII/37), ordiya < orduya (XIII/191), unudiyum < unutuyorum (XVI/69), yunis < yunus (VII/76)

ü> a değişimi:

güççağ < küçük (V/59)

ü> i değişimi:

dönip < dönüp (X/160), gürciyi < gürcüyü (XII/297), müslimin < müslümün (XII/318), öldi < öldü (VII/29), üğüdiP < öğütüp (V/2), ülkiyi < ülküyü (IV/167), timür < tümör (II/79)

2.1.7.Ünlü Düşmesi

burdan < buradan (IV/127), dakkası < dakikası (VIII/65), eyleşürümüş < iyileşirmiş (XXIII/27), ğalcağ < kalacak (III/142), hatçe < hatice (VIII/78), iççek < içecek (XV/135), içerde < içerde (X/109), içerdene < içerdeğine (VII/200), ilersinde < ilerisinde (VIII/22), ilerde < ileride (XVII/58), nerden < nereden (I/113), olcağ < olacak (II/93), paysadaki < piyasadaki (XVIII/48), sırgan < ısırgan (XVII/302), urgiye < rukiye (VI/43), urlarda < oralarda (II/42)

2.1.8.Ünlü Türemesi

birbiriyle < birbiriyle (II/31), birilige < birliğe (II/53), boronşit < bronşit (XVII/189), ğamuyun < kamyon (XV/102), haşladım < haşladım (VII/157), hepsi < hepsi (II/51), hepüsünü < hepsini (XII/171), ırağıdan < rakıdan (XXII/31), ısıTma < sıtma (XII/2), ilâyıĝ < layık (XXII/60), ilēn < leĝen (I/4), ilif < lif (XXII/67), ĩnacāĝ < nacak (VII/166), ĩrahmetlig < rahmetlik (VII/83), ĩramazan < ramazan (VII/239), kırıkımda < kırkımda (VII/242), miliyar < milyar (VI/139), paturunları < patronları (XVIII/67), urgiye < rukiye (VI/43), ũrüzgara < rüzgara (VIII/96), vara < var (X/108), yalavuz < yalnız (XVII/187)

2.1.9.Ünlü Birleşmesi

cumārtesi < cuma ertesi (VII/259), nēdicen < ne edeceksin (X/207), nōlcaĝ < ne olacak (II/127)

2.2.Ünsüzler

Bulacak ve yöresi aĝzında standart Türkiye Türkçesi alfabesindeki ünsüzlerin dışında “b, P, F, ĝ, h, k, r, T.” ünsüzleri bulunmaktadır. Ünsüz çeşitleri başlığı altında bu ünsüzleri inceleyeceğiz.

2.2.1.Ünsüz Çeşitleri

b Ünsüzü

b > v arası “b” ye yakın bir “v” sesidir.

sıbartlı < sıvartlı (V/105), burmaĝ < vurmak (XIII/71), merdiĝanın < merdivenin (XVII/329)

P Ünsüzü

"b > p" arası ünsüz, patlamasını yitirmiş “b” ye yakın “p” olarak görülür. sert-patlamalı-tonlu bir çift dudak ünsüzü olan “p” ile yine sert-patlamalı ancak tonsuz çift dudak ünsüzü olan “p” aynı anda art arda boĝumlanabilmektedir. "p" ünsüzüne

yönelik ancak “b” ye yakın bir sesle duyulan bu ünsüze ağızlarda sıkça rastlanmaktadır⁴⁷.

acayip < acayıp (XIV/62), alıp < alıp (XVIII/159), ayıp < ayıp (XIV/115), bırakıp < bırakıp (VII/194), bişiriP < pişirip (XIV/23), coraP < çorap (XXI/30), çaP < çap (XII/188), çıPlağ < çıplak (XII/108), düşünüp < düşünüp (XII/52), eniP < inip (XIV/16), eniP < inip (XIV/65), ğalğıP < kalkıp (V/130), ğalP < kalp (XI/8), ğalP < kalp (XXI/46), ğaPı < kapı (XIV/59), ğaPlara < kaplara (I/57), ğarıP < karıp (XVII/138), ğayıP < kayıp (XII/58), ğırıP < kırıp (XI/23), gidiP < gidip (I/46), giriniP < girinip (I/42), götürüp < götürüp (I/42), ğuyuP < koyup (XII/125), haPıs < hapis (XIV/13), heP < hep (XVIII/28), hesaP < hesap (XII/320), hoPada < hopada (III/136), içiP < içip (XV/114), iPlig < iplik (XXII/79), kaPanıp < kapanıp (XVIII/60), ketaP < kitap (V/61), megdeP < mektep (V/98), oturuP < oturup (VII/194), ölüP < ölüp (XVII/189), Parası < parası (XIII/191), PaTeTes < patates (XIV/37), Pırazizli < pırazizli (VI/117), Pideci < pideci (XVIII/61), sahiP < sahip (XII/182), soyuP < soyup (XI/23), şaPğa < şapka (XII/167), şıP < şıp (IV/232), tagiP < takip (III/137), tāliP < talip (XII/278), teyiP < teyp (XVII/203), toPla < topla (IV/1), toPrānı < toprağını (IV/78), yaP < yap (XVII/200), yaPılmaz < yapılmaz (III/163), yaPrağ < yaprak (XII/297), yükleniP < yüklenip (X/1), zeyneP < zeynep (XIV/153)

Ć Ünsüzü

c-j arası telaffuz edilen bir ünsüzdür.

borĆu < borcu (III/58), çoĆuğlar < çocuklar (III/26)

F Ünsüzü

“f” ile “v” arası, yarı tonlu “f” ünsüzüdür.

daFa < defa (III/18), haFda < hafta (XIII/212), heriF < herif (X/194), mesāFürün < misafirin (VII/237), yuFğa < yufka (VII/180)

⁴⁷Mukim Sağır, *Erzincan ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara, 1995, s. 392.

ğ Ünsüzü

Kalın ünlülerle hece oluşturan, g/k arası, art damak "ğ" ünsüzüdür. Çoğunlukla kalın ünlülerle, bilhassa da "a" ünlüsü ile kullanılan bir art damak ünsüzüdür⁴⁸. Bulancak ve yöresi ağzında bu ünsüze çok sık rastlanır.

açuğ < açık (I/12), ağıllı < akıllı (I/57), ağşam < akşam (I/8), aradığ < aradık (II/40), arTuğ < artık (I/49), ayağ < ayak (I/12), bağ < bak (I/91), balığ < balık (III/12), başğa < başka (II/101), bırağ < bırak (I/26), bozuğ < bozuk (II/59), cabuğ < çabuk (I/20), çatlağ < çatlak (I/143), çığduğ < çıktık (I/2), çoğ < çok (I/27), findığ < findık (I/88), ğaç < kaç (I/1), ğadar < kadar (I/16), ğaldı < kaldı (I/132), ğaldurduğ < kaldırdık (I/14), ğalg < kalk (I/11), ğalgduğ < kalktık (I/4), ğalmış < kalmış (I/88), ğapadı < kapadı (I/122), ğaPlara < kaplara (I/57), ğar < kar (I/8), ğardaş < kardeş (I/92), ğarı < karı (I/12), ğarışdı < karıştı (I/22), ğaymağ < kaymak (I/23), ğaynar < kaynar (II/113), ğızım < kızım (I/6), gidemiyuğ < gidemiyoruz (I/3), ğoca < koca (I/2), ğoca < koca (I/34), ğonuş < konuş III/49), ğoyun < koyun (I/123), ğoyun < koyun (I/9), ğurban < kurban (I/63), ğurtarsın < kurtarsın (II/45), ğuzusu < kuzusu (I/102), loğonTa < lokanta (III/32), mezerliğ < mezarlık (I/109), ofağ < ufak (III/43), olacağ < olacak (II/31), Tağım < takım (III/46), yoğ < yok (I/18), yuvarlağ < yuvarlak (I/41)

h Ünsüzü

Sızıcı, tonsuz, art damak "h" ünsüzüdür.

bağçalarda < bahçelerde (V/35), ceħiz < çeyiz (XXII/68), güħüm < güğüm (IV/43), hızmad < hizmet (VII/213), yoħ < yok (IV/194), yörüceħ < yürüyecek (XIII/337), zabaħ < sabah (XVIII/21), zaħmet < zahmet (VI/32)

ķ Ünsüzü

Ağızlarda görülen ve çevriyazıya da yansıtılan katı – patlamalı – tonsuz bir art damak ünsüzüdür.

⁴⁸ Sağır, a. g. m., s.396.

ālarğa < aġlarken (XXI/2), bakarğan < bakarken (IV/144), çıkarğa < çıkarken (XXIII/58), duTarğa < tutarken (II/67), ġarşıkı < karşıki (XXI/37), ġaynatuğa < kaynatırken (I/52), gezerğe < gezerken (X/132), ġorgacağ < korkacak (XIV/113), inğar < inkar (XX/51), ġāT < kağıt (XIII/234), ġırğ < kırık (VII/224), ġırğıma < kırkıma (VI/87), ġıyāfeT < kıyfet (XXIII/115), sağlan < saklan (V/158), sanğe < sanki (XVIII/168), soğağda < sokakta (I/62), şıġāt < şikayet (XIII/46), toplarğan < toplarken (VII/202), ufāğan < ufakken (IV/134), uyurğa < uyurken (VII/25), var_ıġa < var iken (II/78), yādiğar < yadigar (XVI/79), yaparğan (VII/202), yaPduruğanlığ < yaptırırken (VII/189), yeyğar < yıkar (XXIV/45)

ı Ünsüzü

Düşmek üzere olan “r” ünsüzüdür.

alurdum < alırdım (IV/43), getirürdüg < getirirdik (XXVI/4), harcanurduğ < harcanırdık (IV/44), olurdu < olurdu (IV/43), tafladan < tarladan (IV/1)

T ünsüzü

“d” ile “t” arası bir ünsüzdür. Bulancak ve yöresi ağızlarında çok sık rastlanır.

āmeT < ahmet (V/104), anlaTdım < anlattım (I/58), anlaTdım < anlattım (I/59), arTuğ < artık (I/49), aT < at (I/84), bakTı < aktı (I/18), bakTı < baktı (I/17), çekTim < çektim (I/30), çekTim < çektim (I/32), dövleT < devlet (V/166), duTarğa < tutarken (II/67), eniğTen < eniğten (I/25), eTme < etme (I/70), eTme < etme (I/71), eTrafine < etrafına (I/33), eTrafine < etrafına (I/34), eveT < evet (I/89), geçTim < geçtim (I/5), geTdi < gitti (I/11), geTdi < gitti (I/12), geTdi < gitti (II/40), işTe < işte (I/28), işTe < işte (I/6), kesTi < kesti (I/72), kiTlemiğ < kilitlemiş (II/24), mısTafiye < mustafaya (I/23), oynaTdı < oynattı (I/12), oynaTdı < oynattı (I/13), paTiTisden < patatesten (I/53), paTiTisi < patatesi (I/53), saçTa < saçta (I/34), sünneT < sünnet (I/143), unuTğanım < unutkanım (I/29), uyarTdım < uyarttım (I/10), uyarTdım < uyarttım (I/9), uyuTdular < uyuttular (I/16), üsTlerine < üstlerine (I/82), yakTım < yaktım (I/36)

2.2.2.Ünlü-Ünsüz Uyumu

Ünlü-ünsüz uyumu, Türkçede ön damak ve arka damak olmak üzere iki türlü bulunan ünsüzlerden incelerinin (k, g) ince ünlülerle (e, i, ü, ö), kalınlınının (ğ, ğ, ħ) kalın ünlülerle (a, ı, u, o) yan yana bulunabilmesi kuralıdır⁴⁹. Genel olarak bakıldığında yöre ağzında ünlü-ünsüz uyumu vardır.

- Kalın ünsüzler (ğ, ğ, ħ), kalın ünlülerle (a, ı, u, o) hece oluşturmaktadır.

ğurban < kurban (I/63), ğurtarsın < kurtarsın (II/45), ğuruyu < kuruyor (III/4), ğum < kum (III/21), ğuruş < kuruş (III/74), ğumar < kumar (III/113), doğuz < dokuz (III/157), ğurnaz < kurnaz (III/188), ğurşun < kurşun (IV/127), ğurT < kurt (IV/304), ğurağ < kurak (V/33), ğuyu < kuyu (V/37), ğorgulur < korkulur (V/52), ğuran < kuran (V/66), ğumanya < kumanya (V/147), ğuş < kuş (VI/124), ğurut < kurut (VII/183), ğuzu < kuzu (VIII/37), ğaç < kaç (I/1), ğar < kar (I/8), ğalg < kalk (I/119), ğadar < kadar (I/16), ğaymağ < kaymak (I/23), ğar < kar (I/61), ğalmış < kalmış (I/88), ğardaş < kardeş (I/92), ğapadı < kapadı (I/122), bağan < bakan (II/52), bağalım < bakalım (II/93), ğaynar < kaynar (II/113), ğayığ < kayık (III/71), ğış < kış (III/98), ğız < kız (IV/11), ğıyamet < kıyamet (IV/251), ğısım < kısım (V/8), ğırmızı < kırmızı (V/101), çıgın < çıkın (VII/48), çağıl < çakıl (VIII/30), ğoyun < koyun (VIII/56), ğonuş < konuş (VIII/105), ğocaman < kocaman (X/1), ğolay < kolay (X/74), ğorgTum < korktum (XII/24), ğayhan < kayhan (XV/36), yağarlar < yakarlar (XIII/87), darbuğa < darbuka (XXIV/67), yığar < yıkar (XXV/21), kaçırıldılar < kaçırıldılar (XXVI/69), soğagda < sokakta (II/62), dağarduğ < takardık (XXVI/14), kırğ < kırk (XXVII/48), bağır < bakır (XXVII/35), ayğuru < aykırı (XXIV/38), boğu < boku (XXVIII/13), hızmat < hizmet (IV/189), zağmet < zahmet (VI/32), niğah < nikah (XXII/88), zabağ < sabah (XVIII/21),

- İnce ünsüzler (k, g) ince ünlüler (e, i, ü, ö) ile hece oluşturmaktadır.

asgerlig < askerlik (XXVIII/16), çüngü < çünkü (IV/184), esgiden < eskiden (X/189), gece < gece (VIII/21), geçti < geçti (VIII/75), geliş < geliş (X/21), gişiye < kişiye (X/204), göç < göç (XXIII/47), göğ < gök (XVII/183), gömleg < gömlek

⁴⁹Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1993, s.72

(XIII/141), güççüg < küçük (IV/258), güllüg < güllük (VII/6), gün < gün (VIII/16), küreg < kürek (VII/162), ögüz < öküz (VII/70), ülgü < ülkü (IV/232)

2.2.3.Ünlü-Ünsüz Uyumunun Bozulması

- /g/ ve /k/ ince ünsüzleri kalınlaşarak /ğ/ ve /ķ/ arka damak ünsüzlerine dönüşebilir. Bu iki ünsüzün hece kurduğu ünlüler ince sıradan ünlüler olduğunda ünlü-ünsüz uyumu bozulur.

düĝĝan < dükkān (III/740), ĝiři < ķiři (XVII/159), haĝim < hakim (XIV/7), ineĝ < inek (XXV/23)

2.2.4.Ünsüz Değişimleri

2.2.4.1.Ünsüzlerde Ötümlüleşme (Tonlulaşma-Sedalaşma-Yumuşama)

Ötümlüleşme Bulancak ve yöresi ağızlarında kelime başında, ortasında ve sonunda görülmektedir.

Kelimenin Başında Ötümlüleşme

ç- > c- değişimi:

cabuĝ < çabuk (I/19), cenber < çember (IV/14), cēz < çeyiz (IV/12), cıblaklık < çıplaklık (VIII/4), cızĝı < çizgi (XII/274), coraP < çorap (XXI/30)

k- > g- değişimi:

gemüĝ < kemik (VIII/93), gemüren < kemiren (VI/56), gendi < kendi (II/8), geren < kere (I/60), ĝiři < ķiři (III/114), ĝiři < ķiři (VII/45), güççüg < küçük (IV/258)

k- > ĝ- değişimi: Bulancak ve yöresi ağızlarında en sık rastlanan değişimdir.

ğabağ < kabak (V/I), ğabuğ < kabuk (IV/71), ğaç < kaç (I/61), ğaçaç < kaçak (V/41), ğadar < kadar (I/16), ğadir < kadir (VI/98), ğafası < kafası (II/59), ğaldurduğ < kaldırdık (I/14), ğalğ < kalk (I/11), ğalğduğ < kalktık (I/4), ğalmış < kalmış (I/101), ğan < kan (V/113), ğandumuş < kandırmış (III/42), ğapadı < kapadı (I/122), ğapıda < kapıda (IV/58), ğapılarında < kapılarına (I/32), ğaPlara < kaplara (I/57), ğar < kar (I/8), ğaradeniz < karadeniz (VIII/6), ğaradePiye < karatepeye (I/2), ğararTdım < kararttım (I/53), ğardaş < kardeş (I/92), ğarga < karga (V/165), ğarı < karı (I/12), ğarışdı < karıştı (II/22), ğaşdım < kaçtım (V/69), ğatır < katır (VIII/61), ğaval < kaval (IV/52), ğāve < kahve (III/39), ğavğa < kavga (III/151), ğavşag < kavşak (VIII/116), ğayığlar < kayıklar (III/24), ğaymağ < kaymak (I/23), ğaynana < kaynana (II/52), ğaynar < kaynar (IV/147), ğazan < kazan (IV/143), ğazma < kazma (IV/78), ğıblıya < kibleye (I/65), ğısım < kısım (V/8), ğışlığ < kışlık (IV/300), ğiyamet < kıyamet (IV/72), ğıyından < kıyından (III/24), ğılçığ < kılçık (XVI/43), ğızım < kızım (I/6), ğoca < koca (I/2), ğoğuş < koğuş (VIII/17), ğolumun < kolumun (I/33), ğomşumun < komşumun (IV/123), ğonuş < konuş (III/49), ğoptu < koptu (IV/251), ğorğma < korkma (IV/249), ğorğusuna < korkusuna (I/22), ğoymuş < koymuş (I/65), ğoyun < koyun (I/9), ğum < kum (III/21), ğumar < kumar (VIII/32), ğurağ < kurak (V/33), ğuran < kuran (V/66), ğurban < kurban (I/63), ğurşun < kurşun (IV/127), ğurT < kurt (IV/305), ğurtarmağ < kurtarmak (III/61), ğurtarsın < kurtarsın (II/45), ğuru < kuru (VIII/99), ğurudîTuğ < kurutuyorduk (I/50), ğuruş < kuruş (VIII/92), ğurut < kurut (VII/183), ğuş < kuş (VI/125), ğuydular < koydular (I/13), ğuzu < kuzu (VIII/37)

p- > P- değişimi:

Pıraziz < piraziz (VI/117), Pişürîduğ < pişiriyorduk (V/16), Pällı < pahallı (X/117), Parası < parası (XIII/191), PaTeTes < patates (XIV/37), Pideci < pideci (XVIII/61), PuTumu < putumu (XIV/32)

p- > b- değişimi:

bahalı < pahallı (XXI/12), barmağ < parmak (V/155), barmağ < parmak (V/155), batlıcan < patlıcan (XIII/275), bazar < pazar (IV/95), bazarcılığ < pazarcılık

(XIII/159), bazarsuyu < pazarsuyu (XV/82), bazartesi < pazartesi (XIII/158), begmez < pekmez (IV/305), bişür < pişir (IV/254), paŋa < banka (VI/24),

s- > z- değişimi:

zabaĥ < sabah (VII/4), zebzeler < sebzeler (XX/7), zoPa < sopa (XX/58), zefil < sefil (XIII/67)

t- > d- değişimi:

dabanca < tabanca (VII/49), dadlı < tatlı (V/125), dağdı < taktı (VII/34), dağmış < takmış (VII/33), dakım < takım (VIII/25), darağ < tarak (V/4), daş < taş /XII/183), daşıdı < taşıdı (XIII/36), daşınıb < taşınıp (XIII/323), daşlardan < taşlardan (V/80), daşurduğ < taşırdık (IV/299), dene < tane (III/131), dezgahı < tezgahı (XVII/278), dırmığ < tırmık (XXVI/72), dırnāla < tırnakla (VIII/100), dutacam < tutacağım (XVII/69), duttu < tuttu (I/143), duzlu < tuzlu (VI/121)

t- > T- değişimi:

Tagacam < takacağım (VII/33), Tane < tane (II/81), Tarafından < tarafından (III/62), Taşımiyi < taşımayı (XXII/108), TuT < tut (XII/192)

Kelimenin Ortasında Ötümleşme

-ç- > -c- değişimi:

acıma < açım (I/3) bacca < bahçe (VI/39), aclık < açlık (VIII/3), ađcābaTdan < akçaabattan (X/78), sohbetci < sohbetçi (VI/66)

-f- > -F- değişimi:

daFa < defa (III/18), heriFe < herife (X/93), mesāFir < misafir (VII/252), yuFğa < yufka (VII/183)

-k- > -g- değişimi:

asgerlig < askerlik (IV/108), bağım < bakım (XIII/176), begmez < pekmez (IV/305), begmez < pekmez (X/61), beşigdaş < beşiktaş (XIII/138), cegedi < ceketi

(VIII/66), egdüg < ektik (I/4), egTümü < ektiğimi (I/32), eligler < elikler (V/4), üngü < ünkü (VII/104), diğiş < dikiş (XVII/336), digmen < dikmen (XV/12), dögmüş < dökmüş (V/82), egmeg < ekmek (I/6), egrem < ekrem (III/99), esgi < eski (IV/201), esgiden < eskiden (II/116), haregeT < hareket (X/4), isgele < iskele (XIV/52), işgenbenin < işkembenin (XIV/47), megdep < mektep (V/96), ögüz < öküz (VII/70), ötegi < öteki (III/117), segiz < sekiz (II/14), segsen < seksen (IV/111), sögmüş < sökmüş (XIII/361), sümügleri < sümükleri (XVI/81), şeger < şeker (IV/255), şevgi < şevki (VIII/3), şügran < şükran (X/234), şügriye < şükriye (IV/162), şügür < şükür (VI/9), tegne < tekne (X/68), tegneye < tekneye (XII/5), tegrar < tekrar (XI/22), yügseg < yüksek (IV/197), yügselmiş < yükselmiş (X/188)

-k- > -ğ- değişimi:

ağlı < aklı (II/16), ağraba < akraba (XXIII/14), ağşam < akşam (I/7), ahlağı < ahlakı (II/129), bağan < bakan (II/52), bağan < bakan (XV/1), bađđal < bakkal (XIV/154), bağılacağ < bakılacak (II/75), bağmaz < bakmaz (II/119), balđunda < balkonda (IV/138), bağası < bankası (III/134), bađđa < başka (III/16), bađđa < başka (V/133), bıçđı < bıçkı (IV/13), bırağman < bırakman (VII/90), bırağsan < bıraksan (II/61), ağmağ < akmak (VII/245), ığan < ıkan (V/17), ığdı < ıktı (XIII/108), ığduğ < ıktık (I/5), ığduğ < ıktık (I/5), ığmaz < ıkmaz (III/16), ığruğ < ıkırık (V/15), dağdı < taktı (VII/34), doğdurluğ < doktorluk (VI/28), doğsan < doksan (II/91), doğuz < dokuz (III/157), fağad < fakat (XXIII/13), ğalđduđ < kalktı k (I/4), ğarđa < karga (V/165), ğayığlar < kayıklar (III/25), ğorđma < korkma (IV/248), ğorđusuna < korkusu (I/22), layığ < layık (XIII/119), mehđum < mahkum (XIV/14), niğah < nikah (VI/82), ocağları < ocakları (IV/67), pađđa < banka (VI/24), sağın < sakın (VII/246), sığıntısı < sıkıntısı (III/43), tağsim < taksim (V/9), toğmağ < tokmak (V/12), yağalar < yakalar (III/92), yağdı < yaktı (II/760)

-p- > -P- değişimi:

đaPđara < kapkara (XXII/17), ğiPđırmızı < kıpkırmızı (XXII/228), haPıs < hapis (XIV/13), hoPadayım < hopadayım (III/106), ısıcacđ < sıcak (IV/295), řaPđa < şapka (XIII/167), toPal < topal (XXIII/41), toPla < topla (IV/1), yaParım < yaparım

(IV/291), yaPdım < yaptım (XIV/33), yaPma < yapma (III/26), yaPrağ < yaprak (XII/297)

-p- > -b- değişimi:

azabda < azapta (II/46), esbiye < espiye (XIII/213), ekib < ekip (III/132), ğaborta < kaporta (XV/103), heb < hep (II/53), h k med < h k met (II/53), iblig < iplik (XVII/335), sebadur < sevaptır (X/184), sebeT < sepet (XVII/158), s b rkelig < s p rgelik (XXIII/127), tobl b < toplayıp (XVI/52), tobr n < toprağın (XIII/85), yabacağ < yapacak (XXIII/129), yabacuğ < yapacağız (II/108), yabalım < yapalım (IV/278), yabar < yapar (III/128), yabmış < yapmış (VII/123), yabsağ < yapsak (XVII/53)

-t- > -d- değişimi:

açdım < açtım (XIII/164), bağdım < baktım (XVII/170), beşigdaş < beşiktaş (XIII/138),  ığdı <  ıktı (V/154),  ığdı <  ıktı (XVI/3), dadlı < tatlı (V/123), derdler < dertler (XVII/10), doğdor < doktor (X/170), edmiye < etmeye (X/172), eridmiş < eritmiş (XXIII/7), eşdah < iştah (X/125), ğaçdım < kaçtım (X/1), gedseg < gitsek (XXV/5), gedsen < gitsen (II/61), i d ğ < i tik (XII/154), işde < işte (X/183), megdeb < mektep (XVII/61), paTadis < patates (XI/19), rasdig < lastik (VI/57), sebadur < sevaptır (X/184), s ğdan < soğuktan (XVI/81), unuddum < unuttum (VI/1), yadsın < yatsın (X/182), yedeg < yedek (III/88)

-t- > -T – değişimi:

alTı < altı (IV/106), aluşTur < alıştır (I/141), aTleT < atlet (XII/9), boşTa < boşta (XII/77), desTeg < destek (XXIV/13), domaTis < domates (II/95), duTarđa < tutarken (II/67), duTmuş < tutumuş (X/170), eTme < etme (XI/85), ğolTuğ < koltuk (XVII/313), g çT  < g çt  (IV/75), g sTerdim < g sterdi (I/33), hasTa < hasta (III/21), ışTarviT < istavrit (III/164), ilisTiri < ilistiri (VII/158), işiTmez < işitmez (II/95), kesTene < kestane (XII/52), kesTim < kestim (IV/257), otuTduracan < oturacaksın (I/35), reçeTe < reçete (XIII/378), saTun < satın (I/96), tafTa < tahta (I/114), unuTma < unutma (II/9), unuTdum < unuttum (I/39), uyuşTu < uyuştu (II/95), uzaTma < uzatma (III/2),  sTlerine <  stlerine (I/80), yağTuğ < yaktık

(XII/133), yeTişTiririz < yetiştiririz (III/54), yeTmiş < yetmiş (III/157), yürüTmüş < yürütmüş (III/125)

Kelimenin Sonunda Ötümleşme

-ç > -c değişimi:

hec < hiç (XIV/59), ac < aç (XIII/82)

-f > -F değişimi:

heriF < herif (X/194)

-k > -g değişimi:

beşig < beşik (VII/95), böyüg < büyük (II/44), böyürgen < büyürken (I/119), cahillig < cahillik (II/15), çelig < çelik (XXIII/66), desTeg < destek (XXIV/13), dibeg < dibek (I/40), dibeg < dibek (V/21), dirseg < dirsek (I/14), dönereg < dönerek (XI/16), edmeg < etmek (II/65), erüg < erik (XVIII/13), eşig < eşik (IV/4), ferig < ferik (XII/42), gedseg < gitsek (XXV/5), geldüg < geldik (I/28), geleceg < gelecek (I/47), geysel < giyse (X/132), girdüg < girdik (I/3), ilg < ilk (V/153), ilişgimi < ilişki (V/117), ipeg < ipek (XII/191), iplig < iplik (V/15), kesüg < kesik (I/66), küllüg < küllük (V/17), küreg < kürek (VII/162), ördeg < ördek (XVII/132), peg < pek (XXIII/68), rahmeTlig < rahmetlik (III/152), rasdig < lastik (VI/57), sög < sök (XV/103), sömeg < sömek (V/14), sülüg < sülük (XII/22), şefig < şefik (XIII/133), teg < tek (II/21), tırafig < trafik (I/130), vereceg < verecek (IV/174), yemeg < yemek (IV/25), yeneceg < yenecek (II/22), yetişeceg < yetişecek (II/54), yîceg < yiyecek (I/23), yügseg < yüksek (IV/197)

-k > -ğ değişimi:

açuğ < açık (I/12), alduğ < aldık (IV/22), aradığ < aradık (II/40), artuğ < artık (III/11), ayağ < ayak (I/12), bağ < bak (II/11), bağılacağ < bakılacak (II/75), balığ < balık (III/4), bardağ < bardak (XIII/183), bıçağ < bıçak (VI/56), bırağ < bırak (IV/1), boncuğ < boncuk (V/32), bozuğ < ozuk (II/59), bulacağ < bulancak (XV/71), bulancağ < bulancak (III/134), çağmağ < çakmak (VII/245), çığduğ < çıktık (I/5),

çıgruğ < çıkırık (V/15), çoğ < çok (I/30), darağ < tarak (V/14), dayağ < dayak (VIII/63), doruğ < doruk (V/26), farğ < fark (XI/11), findıg < findık (IV/81), ğabağ < kabak (V/II), ğalg < kalk (I/11), ğaymağ < kaymak (I/23), ğışlıg < kışlık (IV/300), ğoyduğ < koyduk (I/63), ğurağ < kurak (V/33), ğurtarmağ < kurtarmak (III/61), halğ < halk (V/81), haluğ < haluk (III/9), ışıg < ışık (IV/34), ineğ < inek (I/1), ibliğ < iplik (XVII/335), ofağ < ufak (III/43), olacağ < olacak (II/18), orağ < orak (XI/8), pamuğ < pamuk (XVII/230), şafağ < şafak (IV/118), şoğ < şok (XIV/113), tabağ < tabak (VII/238), toprağ < toprak (V/18), uçağ < uçak (V/113), uzağ < uzak (VII/150), varlıg < varlık (VII/129), yağTuğ < yaktık (XII/133), yasağ < yasak (V/24), yatağ < yatak (V/149), yatalağ < yatalak (I/128), yayuğ < yayık (IV/52), yazıg < yazık (XX/55), yoğ < yok (I/33), yuvarlağ < yuvarlak (XI/21)

-p > - P değişimi:

açıP < açıp (XXIV/41), darılıP < darılıp (XII/265), düşünüP < düşünüp (XII/52), ğalP < kalp (XI/8), ğayıP < kayıp (XII/58), ğırıP < kırıp (XI/23), götürüP < götürüp (I/42), kesıP < kesip (XXIV/41), sığıP < sıkıp (XXIV/78), soyuP < soyup (XI/23), talıP < talip (XII/277), yüklenıP < yüklenip (X/1), zeyneP < zeynep (X/231)

-p > -b değişimi:

alub < alıp (II/126), ayıb < ayıp (IV/67), çekib < çekip (III/119), çığıb < çıkıp (XVII/244), çorab < çorap (V/73), edib < edip (X/86), ğalb < kalp (VI/20), gelib < gelip (VI/38), ğoyub < koyup (V/17), görüb < görüp (V/70), harab < harap (XIII/388), heb < hep (XIII/32), hesab < hesap (VIII/4), kesib < kesip (XIII/92), kitab < kitap (XXIII/94), maħıub < maħcup (XVII/109), nasib < nasip (XVII/106), öbmiye < öpmeye (XXIII/113), piğab < pikap (X/225), satıb < satıp (VII/65), tągib < takip (III/121), tākib < takip (XV/8), verib < verip (X/128), yakub < yakup (XVIII/77)

-t > -d değişimi:

armud < armut (XVII/307), dörd < dört (IV/108), eved < evet (X/115), eved < evet (XIV/64), ferad < ferhat (II/9), firsad < fırsat (II/88), ged < git (II/51), hökümed < hükümet (VII/65), kürd < kürt (XXIII/85), mefād < vefat (X/95), memed < mehmet

(XIII/226), murad < murat (XVII/20), od < ot (XII/185), örd < ört (XXIII/31), saad < saat (XIII/57), sağad < sakat (X/60), sebed < sepet (XX/63), tokad < tokat (VIII/63)

-t >-T değişimi:

açTuğ < açtık (III/105), adeT < adet (XXII/92), aiT < ait (III/133), âmeT < ahmet (III/17), aT < at (I/84), aTleT < atlet (XII/9), beraT < berat (XIV/20), buluT < bulut (V/55), cesareT < cesaret (XII/197), çiT < çit (XII/21), dāmaT < damat (II/7), dörT < dört (III/157), emāneT < emanet (XIII/32), firsat < firsat (VII/153), göT < göt (II/58), haregeT < hareket (XI/4), ıstarviT < istavrit (III/164), küT < küt (XIV/17), mezgiT < mezigit (III/30), milleT < millet (V/110), nejaT < nejat (III/37), sünneT < sünnet (I/145), toğaT < tokat (XII/86), TuT < tut (XII/192), tuvaliT < tuvalet (IV/67), zahmaT < zahmet (III/101), ziraaT < ziraat (III/106)

2.2.4.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme (Tonsuzlaşma – Sedasızlaşma – Sertleşme)

Kelimenin Başında Ötümsüzleşme

b- > p- değişimi:

panğa < banka (VI/24), poku < boku (XV/115), pağlava < baklava (XXIV/43)

c- > ç- değişimi

çamış < camış (IV/143)

d- > t- değişimi:

tükanda < dükkânda (II/100)

z-> s- değişimi:

sâten < zaten (XXII/30)

Kelimenin Ortasında Ötümsüzleşme

-b- > -p- değişimi:

pempe < pembe (VI/84)

-c- > -ç- değişimi:

düzçe < düzce (X/22), gidinçi < gidince (X/147), hatçe < hatice (VIII/79),
mahçub < mahcup (XVII/109), olinçi < olunca (XXI/4), saçı < sacı (XVIII/34),
yolçu < yolcu (VIII/44)

-d- > -t- değişimi:

ortapeti < ortopedi (XIII/393)

-v- > -f- değişimi:

bedafa < bedava (VIII/105), ğufa < kova (IV/290), serfeT < servet (IV/79)

-z- > -s- değişimi:

göscü < gözcü (V/137), sisin < sizin (XV/174)

Kelimenin Sonunda Ötümsüzleşme

-v > -f

pilaf < pilav (IV/31)

-z > -s

ğıs < kız (XXIV/62), otus < otuz (XXI/43), patus < patoz (XI/12)

2.2.4.3. Sızıcılaşma

Kelimenin başında sızıcılaşma

b- > v- değişimi:

valyoz < balyoz (XIII/315),

ç- > ş- değişimi:

şileg < çilek (X/6)

p- > f- değişimi:

fuarın< puarın (IV/45)

Kelimenin ortasında sızıcılaşma

-c-> -ć- deęiřimi:

borću < borcu (III/58), ćoćuęlar < çocuklar (III/26)

-c > -j- değişimi:

nejdeT < necdet (XIII/299)

-ç- > -ř- değişimi:

geşdi < geçti (XXIII/104), geņler < gençler (XXIII/15), ğaşdım < kaçtım (XIII/145)

-k- > -ĥ- değişimi:

siĥleni < saklanıyor

-p- > -f- değişimi:

korfatif < kooperatif (XIII/101)

Kelimenin sonunda sızıcılaşma

-ç > -ř değişimi:

üş< üç (XXIII/103)

2.2.4.4.Akıcılaşma

-b- > -m- değişimi:

meş < beş (XIII/330)

-ğ- > -y- değişimi:

büyday < buğday (XVI/42)

2.2.4.5. Sürekli Ünsüzler Arasında Değişme

Kelimenin başında sürekli ünsüzler arasında değişme

l- > -n değişimi:

löbetçi < nöbetçi (VIII/18), nâletli < lanetli (XVII/28)

r- > -l değişimi:

leçer < reçel (X/63), rastig < lastik (VI/56)

v- > -m değişimi:

mefād < vefat (X/95)

Kelimenin içinde sürekli ünsüzler arasında değişme

-d- > -l- değişimi:

cüzlânın < cüzdanın (XIII/262)

-ğ- > -v- değişimi:

avu < ağı (III/31)

-ğ- > -y- değişimi:

eymeş < eğemez (XXVIII/27)

-h- > -f- değişimi:

afurda < ahırda (IV/143), salifin < salihin (XI/79), tafta < tahta (I/53)

-h- > -y- değişimi:

sebiya < sabiha (X/163), şeyid < şehid (XIII/116), zeyirli < zehirli (XXV/12)

-l- > -n- değişimi:

annadim < anlatayım (I/20), günnüg < günlük (XII/206), unnar < onlar (IV/242), yannış < yanlışı (VII/238)

-m- > -n- değişimi:

çarşamba < çarşamba (IV/151), ğonşu < komşu (XVI/89), perşembe < perşembe (II/104), sünbül < sümbül (XIII/203), şindik < şimdi (I/1)

-n- > -l- değişimi:

güleşli < güneşli (XI/216)

-r- > -l- değişimi:

belber < berber (V/142), elzurum < erzurum (V/25), güleş < güreş (XX/42), selfeti < serveti (IV/92), serseli < serseri (XIV/41), şelbete < şerbete (X/203), tallada < tarla (IV/289), selbessin < serbestsin (XIII/188)

-s- > -ş- değişimi:

şemşetinde < şemsetinde (VI/151)

-v->- m- değişimi:

merdimanı < merdiveni (IV/138)

Kelimenin sonunda sürekli ünsüzler arasında değişme

-r > -l değişimi:

rapol < rapor (XVI/132)

-s > -ş değişimi:

herkeş < herkes (II/18)

2.2.4.6. Süreksizleşme**Kelimenin başında süreksizleşme****f- > p- değişimi:**

piskubirligden < fiskobirlikten (XIII/40)

j- > c- değişimi:

candarma < jandarma (XIII/247)

s- > c- değişimi:

cigara < sigara (XIII/19)

v- > b- değişimi:

berem < verem (XXI/7)

Kelimenin içinde süreksizleşme:**-ğ- < -g- değişimi:**

gügüm < güğüm (I/114), eger < eğer (XVI/124)

-h- > -g- değişimi:

haşgaç < haşhaş (XXII/14)

-h- > -ğ- değişimi:

mağsuzdan < mahsustan (XIII/219)

-j- > -c- değişimi:

alerci < alerji (XII/225), picamalar < pijamalar (X/57)

-ş- > -ç- değişimi:

turçusu < turşusu (XVII/138)

-v- > -b- değişimi:

sıbartlı < sıvartlı (V/106)

-h- > -ğ- değişimi:

mağsuzdan < mahsustan (XIII/219),

Kelimenin sonunda süreksizleşme

-ş > -ç değişimi:

haşgaç < haşhaş (XXII/14)

2.2.5.Ünsüz Benzeşmesi

2.2.5.1.İlerleyici Benzeşme

2.2.5.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme

-yl- > -yn- benzeşmesi:

adamlariyne < adamlarıyla (VII/60), anasiyne < anasıyla (IV/11), anasiyne < anasıyla (VII/36), arabasiyne < arabasıyla (XX/48), babasiyne < babasıyla (XXII/59), beynenlig < beyle (XXIV/3), emriyenen < emriyle (VI/7), ğapamasiyenen < kapamasıyla (XXIV/37), ğapaynan < kapağıyla (XX/24), ğişiynen < kişiyle (XXVIII/21), ğocasiyenen < kocasıyla (VI/63), ğutusiyneg < kutusuyla (XX/3), hociyne < hocayla (IV/201), ilâhiciyenen < ilahiciyle (VII/36), izniyennig < izniyle (V/119), mısdafaynen < mustafayla (VI/54), seniynen < seninle (VII/81), şofuruyneg < şoförüyle (XX/48), tavasiyne < tavaşıyla (VII/254), terbiyeyne < terbiyeyle (VII/174), yaşantiyne < yaşantıyla (XX/37)

-ml > -mn- benzeşmesi:

adamnan < adamla (MDD), dedemnen < dedemle (MDD)

2.2.5.1.2.İlerleyici Tam Benzeşme

-nl- > -nn- benzeşmesi:

annadim < anlatayım (I/19), annaTdı < anlattı (I/113),bunnar < bunlar (III/55),ciminnig < cibilik (V/39), dinneseydine < dinleseydin (XXVII/54), günnerimiz < günlerimiz (VII/169), günnüg < günlük (XXI/18),kennemiş < kinlenmiş (VII/159), unnar < onlar (III/65), yannış < yanlış (VII/241), yonannınarın < yunanlıların (XXIII/40), zamannarda < zamanlarda (XXIII/124)

-sl- > -ss- benzeşmesi:

yassubahçadan < yaşlıbahçeden (VI/94)

2.2.5.2.Gerileyici Benzeşme

2.2.5.2.1.Gerileyici Yarı Benzeşme

-md- > -nd- benzeşmesi:

şindi < şimdi (I/1)

-mb- > -nb- benzeşmesi:

bunbar < bumbar (XIV/45), cenber < çember (IV/14), çarşanba < çarşamba (IV/151), hanbarın < ambar (IV/24), işgenbenin < işkembenin (XIV/47), perşenbe < perşembe (XIII/4)

-td- > -Td- benzeşmesi:

Bulacak ve yöresi ağızlarında tonsuz ünsüzlü karşılığı olmayan bulunma hâli eki (-da, -de) ile bilinen geçmiş zaman eki (-dı, -di / -du, -dü) kendisinden önceki /t/ ünsüzünü kendisine benzetir. Ancak bu benzeşme genellikle yarım kalır.

çiTden < çitten (XI/23), duTdu < tuttu (XVII/30),geTdi < gitti (I/12), giTdim < gittim (XVIII/12), ğudurTdu < kudurttu (V/89), oynaTdı < oynattı (I/13), unuTdum < unuttum (VI/31), uyarTdım < uyarttım (I/10)

2.2.5.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme

-ht- > -hd->-dd- Benzeşmesi:

zabaddan < sabahtan (I/17)

-ht- > -tt- Benzeşmesi:

zabattan < sabahtan (XII/156)

-hç- > -çç- benzeşmesi:

baçça < bahçe (IV/112), boçça < bohça (XVII/49)

-hç- > -cc- benzeşmesi:

bacca < bahçe (VI/39)

-hm- > -mm- benzeşmesi:

rāmmetlik < rahmetlik (XII/207)

-rn- > -nn- benzeşmesi:

bunnu < burnu (VI/164)

-rl > -ll- benzeşmesi:

tallanın < tarlanın (II/106)

-td- > -dd- benzeşmesi:

anladdım < anlattım (VI/119), duddum < tuttum (XVII/11), eddüğ < ettik (II/108), giddi < gitti (XXIII/93), giddüğ < gittik (XVIII/48), oddan < ottan (XII/187), sādde < saatte (II/45), unuddumn < unuttum (XVI/99), yaddüğ < yattık (XIII/114), yurddışına < yurtdışına (VIII/53)

-zc- > -cc- benzeşmesi:

accuk < azcık (XV/135)

-zs- > -ss- benzeşmesi:

olmassa < olmazsa (III/1), ölmesse < ölmezse (XXIII/56)

2.2.6.Ünsüz İkizleşmesi

amma < ama (VIII/94), aşşā < aşığı (III/5), döşşēni < döşeğini (VI/120), emme < ama (II/55), eşşeg < eşek (XVII/131), ğocca < koca (XVII/321), güççüg < küçük (II/56), nassı < nasıl (XXIV/36)

2.2.6.1.İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

abdıla < abduallah (VI/16), afedersin < affedersin (XV/110), esahtan < essahtan (XVIII/22), evelce < evvelce (II/51), evelki < evvelki (II/48), ğuvetli < kuvvetli (XII/269), hağımızı < hakkımızı (XIV/146), münever < münevver (XVI/78), tükan < dükkān (XII/136), zanedim < zannediyorum (XVII/77)

2.2.7.Ünsüz Düşmesi

abamın < ablamın (IV/165), abdes < abdest (V/173), abdıla < abduallah (VI/16), admış < altmış (XIV/2), āladım < ağladım (V/50), ameliet < ameliyat (XIII/347), āmeT < ahmet (III/17), anadın < anladın (I/111), araştudum < araştırdım (I/137), arıyı < arıyor (XXIV/72), bālı < bağlı (V/11), bī < bir (III/24), bilmemiyig < bilmezmiyiz (II/92), bilüsün < bilirsin (VII/226), bişümezdım < pişirmezdım (II/73), bōle < böyle (V/11), çaluşdudum < çalıştırdım (XIII/11), çaluşuğan < çalışırken (III/148), çīdem < çiĝdem (XII/223), çocukke < çocukken (XIII/120), dālara < daĝlara (V/84), deil < deĝil (III/23), dikdīdü < diktirdi (II/107), doldudum < doldurdum (XIII/210), dolduduma < doldurdum (II/106), duTarĝa < tutarken (II/70), duTdumuş < tutturmuş (II/42), dürüs < dürüst (XIII/267), ederge < ederken (II/70), eşdüdü < eştirdi (II/106), ğaçūmuş < kaçırmış (IV/246), ğaldudum < kaldırdım (VII/158), ğavaltusu < kahvaltısı (XII/112), ğandumuş < kandırmış (III/42), ğāve < kahve (III/39), geçlere < gençlere (V/158), geliyī < geliyor (VII/166), gelūdū <

gelirdi (II/82), getümüş < getirmiş (XIV/23), geyünü < giyinir (XII/15), gömdüsün < gömdürsün (II/124), heralde < herhalde (XVII/292), ğuvetli < kuvvetli (XII/269), günüz < gündüz (VI/102), indüsün < indirsin (II/123), iyîdi < iyiydi (II/82), māsım < mahsum (IV/166), māzeme < malzeme (IV/178), memet < mehmet (VIII/32), mutar < muhtar (XIII/70), olacāmışa < olacakmış (VIII/50), olūsa < olursa (XV/32), oynarğa < oynarken (IV/126), selbes < serbest (XIII/188), sōna < sonra (I/136), sülemedim < söylemedim (VII/133), sülūman < süleyman (XII/66), şîler < şeyler (III/24), tanımasın < tanımazsın (X/12), tāsın < tahsin (XIII/366), tōbe < tövbe (VI/53), tēris < terhis (XIII/104), tōum < tohum (I/105), tūla < tuğla (XII/87), tükanda < dükkanda (XIII/254), ūs < üst (XIV/29), ūslerini < üstlerini (V/23), var_ıka < var iken (II/78), yālaş < yağlaş (V/2), yedisin < yedirsin (XIII/91), yese < yerse (III/28), yim < yirmi (XIII/330), zian < ziyan (VIII/97)

2.2.8.Ünsüz Türemesi

Kelimenin başında ünsüz türemesi

h- türemesi

hanbarın < ambarın (IV/24), heme < ama (VIII/32)

Kelime Ortası Ünsüz Türemesi

-d- türemesi

gösTerdim < gösterim (I/33)

-ş- türemesi

aşşā < aşağı (IV/146)

-v- türemesi

duva < dua (XVII/9)

-y- türemesi

yeyka < yıka (IV/47)

Bulancak ve yöresi ağızlarında /y/ ünsüzünün türemesiyle ilgili hususlar şunlardır:

1) *i-* yardımcı fiilinin ekleşmesi sırasında ünlü ile biten tabanlara gelen *i-* fiilinin *i-* kısmı düşer ve tabanla yardımcı fiilin arasına /y/ yardımcı ünsüzü getirilir.

āşamıymış < akşamı imiş (XII/145), bacıymış < bacı imiş (I/95), başındaymış < başında imiş (I/19), bayramıydı < bayramı idi (III/97), dadlıydı < tatlı idi (VI/70), ermeniymiş < ermeni imiş (XVII/34), gebeymiş < gebe imiş (VI/72), hağlıymış < haklı imiş (XXVIII/40), hamileymiş < hamile imiş (XVIII/41), hartamaydı < hartama idi (XXV/57), hocasıymış < hocası imiş (X/84), imeciymiş < imeci imişler (V/55), öleymiş < öyle imiş (XXIV/30), nasibiymiş < nasibi imiş (IV/12), yaşındaydım < yaşında idim (XIII/93), yeriymiş < yeri imiş (I/98), yoldaydık < yolda idik (VIII/59)

2) *ilen* edatının ünlüyle biten bir kelimeyle eklesmesi sırasında da bazen standart dilden farklı olmaksızın *ilen* edatının ön sesi düşürülür ve edatla kelimenin sonunda bulunan ünlü arasına /y/ ünsüzü getirilir.

adamlariyne < adamları ile (VII/60), anasiyne < anası ile (IV/11), arabiyle < araba ile (VIII/48), emriylen < emri ile (VI/7), gişiylen < kişi ile (XXVIII/21), göcasiylen < kocası ile (VI/63), hociyne < hoca ile (IV/201), ilâhiciylen < ilahici ile (VII/106), izniyennig < izni ile (V/119), mısdafaynen < mustafa ile (IV/6), seniynen < senin ile (VII/81), tavasiyne < tavası ile (VII/252)

3) Bulancak ve yöresi ağızlarında alıntı kelimelerde yan yana bulunan çift ünlülerin arasında da /y/ ünsüzünün türediği görülür.

aylemizi < ailemizi (XVII/287), dayre < daire (III/63), sayime < saime (XVII/283)

Kelimenin sonunda ünsüz türemesi:

-k türemesi

şindik < şimdi (I/1)

-n türemesi

diyın < diye (IV/62), keren < kere (VI/3)

- Artık vasıta hâli eki durumuna gelmiş olan *ile* edatının sonunda sistemli olarak /n/ ünsüzü türer.

at_ınan < at ile (XXII/72), çayınan < çay ile (XX/74), dırmīnan < tırmık ile (XX/61), findīnan < findık ile (VI/105), ışınan < ışık ile (XVIII/20), odunnan < odun ile (XXII/112), yatānan < yatak ile (XXI/63)

2.2.9.Göçüşme

ablümün < albümün (VII/157), gölmeg < gömlek (XVI/75), kirbitini < kibritini (XVIII/57), leçer < reçel (X/202), melcis < meclis (XVIII/3), muayne < muayene (XIII/284), nāletli < lanetli (XVII/29), urgiye < rukiye (VI/42)

2.2.10.Hece Kaynaşması

Bulancak ve yöresi ağızlarında hece kaynaşması olayı, düşmeye elverişli olan g, f, ğ, h, k, n, v, y ünsüzlerinin yanlarında bulunan ünlüler ile düşerek hece kaynaşmasına sebep olurlar. Ünlü uzulukları genellikle hece kaynaşması sonucu oluşur.

/g/ ünsüzünün erimesiyle

bōn < bugün (II/34)

/ğ/ ünsüzünün erimesiyle

ācı < ağacı (I/86), āç < ağaç (III/88), aldū < aldığı (I/99), ār < ağır (VI/54), aṣṣā < aşığı (I/18), ayā < ayağı (I/22), ayām < ayağım (II/67), bēnmez < beğenmez (I/64), boncū < boncuğu (II/21), böyū < büyüğü (II/65), çārdın < çağırдын (III/127), çegTūmū < çektiğimi (I/32), çocūn < çocuğun (II/14), dedūnū < dediğini (II/103), dēl < değil (XIII/219), dēlmedi < değilmedi (I/143), dērmende < değirmende (XII/267), dēşdi < değişti (XXV/48), dibē < dibeği (I/120), dibēmiz < dibeğimiz (I/45), dīcēni < diyeceğini (I/22), dīl < değil (III/178), dirēsın < direğisin

(II/76), dōmliyim < doğumluyum (III/158), dūn < düğün (V/134), egmē < ekmeği (I/4), emēmiz < emeğimiz (III/78), ērme < eğirme (IV/37), ettū < etiği (III/76), ğadincāz < kadıncağz (I/110), ğayīnı < kayığının (III/14), geldū < geldiği (I/134), gelecē < geleceği (III/141), gençlīm < gençliğim (III/78), görmedūn < görmediğin (II/7), īlēn < leğen (I/34), inē < ineği (85), kādlar < kağıtlar (XIII/1), kötēn < köteğin (III/159), māza < mağaza (I/83), ocān < ocağın (I/36), ōlları < oğulları (III/166), öldūnū < öldüğünü (I/117), petē < peteği (VI/40), sān < sağan (IV/17), şafā < şafağa (IV/116), şelēn < şelegeğin (I/56), tanīdūm < tanıdığım (III/173), yanīnı < yanığını (I/33), yār < yağar (VII/201), yāş < yağış (I/8), yatā < yatağa (I/16), yēnlerim < yeğenlerim (III/154), yōrT < yoğurt (VI/94)

/h/ ünsüzünün erimesiyle

allān < allahın (II/10), dā < daha (I/3), ibrām < ibrahim (I/49), mālleden < mahalleden (III/37), nebāT < nebahat (XIV/56), Pāllı < pahallı (X/117), rāT < rahat (III/167), sābı < sahibi (II/7)

/k/ ünsüzünün erimesiyle

arkamdā < arkamdaki (XIII/382), evdē < evdeki (XIII/135), ğarnındā < kanındaki (VII/245), harTamadā < hartamadaki (XXV/61), içerdēne < içerdeğine (VII/200), köydē < köydeki (XVIII/158), yanımdā < yanımdaki (VIII/74)

/n/ ünsüzünün erimesiyle

bā < bana (I/3), bēm < benim (I/17), ōne < önüne (V/78), ödersīz < ödersiniz (III/51), sā < sana (I/6)

/f/ ünsüzünün erimesiyle

mīstā < mustafa (I/8)

/r/ ünsüzünün erimesiyle

boyanūdu < boyanır idi (II/116), getirūdū < getirir idi (V/101)

/v/ ünsüzünün erimesiyle

dōş < dövüş (III/75)

/y/ ünsüzünün erimesiyle

cēz < çeyiz (IV/13), ğazmî < kazmayı (II/105), haşlîP < haşlayıp (I/56), şikât < şikâyet (XIII/46)

2.2.11.Hece Türemesi

undan *sōnama* (XVII/275), undan *sōnacıma* (XVII/294), undan *sōracıma* (XVII/22)

2.2.12.Hece Düşmesi

Hece düşmesi, sözcükte yer alan ve birbirine benzeyen hecelerden birinin düşmesidir⁵⁰.

dîm < diyorum (I/63), gidecen < gideceksin (XV/20), kitledüğ < kilitledik (XVI/174), nassın < nasılsın (XIII/152), onla < onunla (III/9), sēn < senin (I/6), tām < tamam (III/125), yandā < yanındaki (VII/230), yöriyi < yürüyerek (I/1),yörüceğ < yürüyecek (XIII/37)

➤ Şimdiki Zaman Ekinde Hece Düşmesi Olayı

acıyum < acıyorum (XVI/137), akıtıyum < akıtıyorum (XVII/125), alıyum < alıyorum (XV/123), alıyum < alıyorum (XVII/151), bakîdum < bakıyordum (I/76), bakıyum < bakıyorum (XVIII/301), bilemîdu < bilemiyordu (I/22), biliyum < biliyorum (XV/70), çalışıg < çalışıyoruz (I/134), çıkıyum < çıkıyorum (XV/123), demîduğ < demiyorduk (I/8), dutiyum < tutuyorum (XVII/248), dövîduğ < dövüyorduk (I/41), geTmî < gitmiyor (I/67), geçî < geçiyor (XIII/152), gidîn mu < gidiyor musun (I/10), götürîduğ < götürüyorduk (I/42), korfatif < kooperatif (XIII/101), ğaçıyu < kaçıyor (XVII/248), ğalkiyum < kalkıyorum (XV/156), geliyum < geliyorum (XV/155), geliyum < geliyorum (XV/160), ğırıyum < kırıyorum (XVII/112), içiyum < içiyorum (XV/119), oluyum < oluyorum (XVIII/45), otiriyum < oturuyorum (XV/156), öliyüm < ölüyorum (I/3), süriyum < sürüyorum (XVI/113),

⁵⁰Süer Eker, a.g.e., s.273.

unudiyum < unutuluyorum (XVI/69), variyum < varıyorum (XVI/9), yayıduğ < yayıyorduk (I/7), yapıyum < yapıyorum (XVI/114), yapıyum < yapıyorum (XV/121), yediriyum < yediriyorum (XVI/114), yemiyum < yemiyorum (I/3), yatın < yatıyorsun(I/11), yetişemim < yetişemiyorum(I/20)

3. ŞEKİL BİLGİSİ

3.1.İsimler

3.1.1.Yapım Ekleri

3.1.1.1.İsimden İsim Yapma Ekleri

+adağ < +dak

Ses yansımali köklere +da addan fiil ve -k fiilden sıfat tüerme ekinin getirilmesiyle oluşmuş bir birleşik ektir.

tağgadağ < takkadak (XIV/93)

+ca, +ce

Sıfatlara ve sıfat olarak kullanılan sözlere gelir. Bu ek yerine göre zarf olarak da kullanılır.

eyice < iyice (IV/109), geberesiceler < geberesiceler (XVII/84), güzelce < güzelce (XXII/69), hayrı kesilesice < hayrı kesilesice (XVIII/39), ölece < öylece (VI/29), önce < önce (III/170), sadece < sadece (XXIII/59)

+cağ, +ceg, +cek

Sıfat, zarf ve adlar türeten bir ektir.

hemenceg < hemencek (I/140), ısıcağ < sıcak (IV/184), şindicek < şimdicek (II/4), usulcağ < usulcak (XII/32)

+cuğ

accuğ < azıcık (IV/285), ğadacuğ < kadarcık (IV/150), ğızılcuğ < kızılçık (IV/184), ufacuğ < ufakçık (XVI/79)

+cuvaz, +cüvez

Küçültme, sevgi ve acıma ifadesi adlar türetir.

adamcuvaz < adamcağız (XII/175), bacıcuvazım < bacıcağızım (IV/50), enişdecuvazım < eniştecağızım (VI/49), ğarıcuvaz < kadıncağız (XIII/262), mēmetcuvaz < mehmetcağız (XII/291), tāliPcüvez < talipcağız (XII/277)

+cı, +cu, +cü, +çı, +çi, +çü,

İş ve meslek isimleri yapar.

arıcılığ < arıcılık (VI/39), aşçılığ < aşçılık (VI/139), benzinci < benzinci (VIII/7), dişçi < dişçi (X/170), dolmuşçu < dolmuşçu (III/9), dondurmacı < dondurmacı (XIII/226), dönerci < dönerci (VIII/54), göscü < gözcü (V/137), hakçı < hakçı (VII/10), hizmetçisi < hizmetçi (VII/217), işçi < işçi (XII/281), löbetçi < nöbetçi (VIII/18), minibüsçü < minibüsçü (III/9), nakliyecı < nakliyecı (III/35), namazcı < namazcı (VI/66), ögüzcünün < öküzçünün (VII/74), pompacı < pompacı (VIII/7), sanaTçılar < sanatçılar (XVIII/75), sohbetci < sohbetçi (VI/66), yarıciydik < yarıciydik (VIII/26), yemeğçisi < yemekçisi (VII/216), yolçu < yolcu (VIII/44)

+daş

Addan ad ve sıfatlar türeten bir ektir.

ğardaşı < kardeşi < karındaşı (VII/36), arkadaş < arkadaş (XIII/297), sınırdaş < sınırdaş (XVIII/118)

+duruğ

Araç, gereç vb. adlar türetir.

boyunduruğ < boyunduruk (XXVI/14)

+er, +şer

Asıl sayılardan üleştirme sıfatları türeten bir ektir.

beşer < beşer (XIII/75), birer < birer (IV/129), yirmişer < yirmişer (XIII/75)

+gil

Alie adları yapan ektir.

aligile < aligile (VII/93), babamgil < babamgil (XII/19), durmuşgil < durmuşgil (XIII/41), dayısıgille < dayısıgille (XIV/49), muarremgilin < muharremgilin (XIV/109), osmangil < osmangil (XVII/193)

+(i)msu

Sıfat türeten bir ektir.

acımsu < acımsı (XXIV/82)

+(i)nci, +(i)nci, +(ü)ncü

Sayı adlarından sayı sıfatları türeten bir ektir.

beşinci < beşinci (XII/140), dördüncü < dördüncü (X/95), ikinci < ikinci (XI/20)

+lağ, +lak, +lek

Ad ve sıfat türeten bir ektir.

cıPlağ < çıplak (XIV/147), gamalağ < kamalak (XIII/25), gırtlağ < gırtlak (XIII/307), işlek < işlek (VIII/65)

+lı, +li, +lu, +lü

İsimden isim ve sıfat türeten işlek bir ektir.

ağıllı < akıllı (I/116), bālı < bağı (XV/2), bazarsulu < pazarsulu (X/124), dadlı < tatlı (V/123), daşlı < taşlı (V/101), dişli < dişli (VII/162), ekli < ekli (XII/201), emeklisin < emeklisin (I/137), evlilik < evlilik (VIII/75), gavğalıyğ < kavğalıyız (X/96), gavuğlu < kavuklu (XVI/95), gıymeTli < kıymetli (XXI/13), görelililer < görelililer (XIII/207), guşağlı < kuşaklı (XVII/137), guvetli < kuvvetli (XII/269), guvvetliydi < kuvvetliydi (VII/234), hağliyi < haklıyı (VII/137), hallı < halli (I/11), isli < isli (X/100), isTanbullu < istanbullu (III/17), kömürlüdür <

kömürlüdür (XII/135), köylü < köylü (XIII/46), lezzeTli < lezzetli (XVII/178), pirazizli < pirazizli (VIII/8), rēgli < renkli (X/27), yeterli < yeterli (XII/148), zorlu < zorlu (XII/271)

+li, +lıg, +nıg, +lig, +lik, +luğ, +lüg

İsimlerden ve sıfatlardan isimler türeten işlek bir ektir.

açlıg < açlık (V/28), arıcılıg < arıcılık (VI/39), asgerlig < askerlik (IV/108), aşçılıg < aşçılık (VI/139), aylıg < aylık (XIII/301), bakımsızlıg < bakımsızlık (XXIV/19), bazarcılıg < pazarcılık (VI/10), birilige < birlik (II/53), bolluğ < bolluk (V/50), bolluğ < bolluk (XX/12), buzluğ < buzluk (XIII/172), cahillig < cahillik (II/15), ciminlig < cibinlik (V/39), çamurlūa < çamurluğa (VII/150), çıblagliğ < çıplaklık (V/90), çobanlıg < çobanlık (VIII/57), dillüg < dillik (VII/146), dondurmacılıg < dondurmacılık (XIII/95), ēliĝe < iyiliĝe (VII/228), evlilik < evlilik (VIII/75), fakirlik < fakirlik (IV/15), ĝaymaĝamlın < kaymakamlığın (III/20), gelinlig < gelinlik (V/175), ĝolaylik < kolaylık (VIII/98), ĝurbannıg < kurbanlık (XXIII/89), güllüg < güllük (VII/6), hastalıg < hastalık (VIII/92), hırsızlıg < hırsızlık (XII/47), iblig < iplik (II/101), ikilig < ikilik (V/155), māvınlig < muavinlik (IV/208), mezerlıg < mezarlık (I/119), müzelig < müzelik (XVII/162), ortalıg < ortalık (V/56), ortalıg < ortalık (XII/11), orusPuluğ < orospuluk (XII/47), puşluk < puştluk (VIII/79), rādliĝ < rahatlık (V/110), rāmeTlig < rahmetlik (III/42), salaTalıg < salatalık (XVII/138), sālıg < sağlık (VIII/90), sarılıg < sarılık (XXII/18), sineglig < sineklik (VI/125), suculuğ < suculuk (XIII/95), ŝenlig < ŝenlik (IV/82), ucuzluğ < ucuzluk (X/139), valiligle < valilikle (III/20), varlıg < varlık (XII/10), yamalıg < yamalık (V/151), yataĝlıg < yataklık (XII/27), yeşillik < yeşillik (X/65), yoksulluğ < yoksulluk (XII/110), zamanlıg < zamanlık (I/134)

+sız, +siz, +suz

Addan sıfat türeten bir ektir.

bakımsızlıg < bakımsızlık (XXIV/19), biliçsiz < bilinçsiz (XI/4), cesaretsiz < cesaretsiz (V/120), emegsiz < emeksiz (XXIII/110), fasilesiz < fasulyesiz

(XXIV/49), habarsız < habersiz (IV/270), namussuz < namussuz (II/94), rahatsız < rahatsız (XXII/1)

+sul

Addan sıfat türeten bir ektir.

yoksulluğ < yoksulluk (XII/110)

+(ş)er

Sayı isimlerine gelerek üşeltirme sıfatı yapar.

yirmişer < yirmişer (XIII/75)

3.1.1.2.Fiilden İsim Yapım Ekleri

-a, -e

Zarf –fiil ekidir.

güle güle < güle güle (VI/95) , koştura koştura < koştura koştura (I/21)

-ağ, -eg

Sıfat ve ad türeten bir ektir.

bıçağ < bıçak (V/35), çağ < çakak (XII/263), durā < durağı (XV/162) çağ < kaçak (V/24), uçağ < uçak (V/113), yatağ < yatak (V/149)

-alağ

Sıfat ve ad türeten bir ektir.

çökeliğler < çökelikler (IV/301), yatalağ < yatalak (I/128)

-alı, -eli

“Bir zamandan beri” anlamını veren zarf-fiiller türeten ektir.

bırağalı < bırakalı (XVI/163), evleneli < evleneli (X/54), geleli < geleli (IV/189), geTmiyeli < gitmeyeli (IV/193), görmiyeli < görmeyeli (VI/3), mefād edeli < vefat edeli (X/95), olalı < olalı (II/28), öleli < öleli (X/52)

-an, -en

İşlek bir sıfat-fiil ekidir.

açan < açan (III/119), alan < alan (V/84), artan < artan (VII/235), bağan < bakan (XV/1), bilmiyen < bilmeyen (IV/263), çalışan < çalışan (V/113), çalüşan < çalışan (III/22), çegen < çeken (I/75), çığan < çıkan (V/17), denen < denen (V/104), duran < duran (II/89), ēşiyeni < ekşiyeni (XVI/108), gèden < giden (XXVIII/26), gemüren < kemiren (VI/56), geyen < giyen (X/10), gezen < gezen (XV/69), ğılan < kılan (VII/5), giden < giden (III/101),ğurtaran < kurtaran (XXIV/21), olan < olan (XXIII/27), verilen < verilen (XX/46), yabılan < yapılan (XXIII/110), yetmiyen < yetmeyen (XIII/14), yiyenin < yiyenin (XIV/130)

-ar, -er

dönerci< dönerci (VIII/54), okuryazar <okuryazar (XVII/277)

-araç, -ereg

Zarf-fiil ekidir.

dönereg < dönerek (XI/16), olarağ < olarak (XIII/344), tutarağ < tutarak (XI/18)

-duğça, -düğçe

Sıfat-fiil ekiyle zarf-fiil ekinin kaynaşmasından oluşmuş zarf-fiil ekidir.

ğazanduğça < kazandıkça (III/50), hazmetdüğçe < hazmettikçe (XVII/78), ısınduğça < ısındıkça (XXVII/21), soğuduğça < soğudukça (III/12), topladuğça < topladıkça (XXIV/84)

-(y)eceg

İşlek bir sıfat-fiil ekidir.

geyeceglar < giyecekler (V/157), yiceglarimiz < yiyeceklerimiz (IV/300), yeneceg ekmē < yenecek ekmeği (II/22), geleceg çarşanbiya < gelecek çarşambaya (IV/151), geleceg sali < gelecek salı (VIII/51), sevileceg çocuğ < sevilecek çocuk (IV/181)

-eneg

Ad türeten bir ektir.

geleneg < gelenek (XXIII/51)

-ğ, -g

Sıfat ve ad türeten işlek bir ektir.

alçağ < alçak (II/90), böyüğ < büyük (V/53), çatlağ < çatlak (I/143), çürüğ < çürük (IV/307), darağ < tarak (V/14), ğurağ < kurak (V/33), ılığ < ılık (XII/283), ışığ < ışık (X/100), soğuğ < soğuk (XIII/234), soluğ < soluk (XII/117), yasağ < yasak (V/24), yuvarlağ < yuvarlak (XI/21)

-ğan

Sıfat ve ad türeten bir ektir.

çalışğan < çalışkan (XIII/110), unuTğanlığ < unutkanlık (IV/310), sırğan < ısırgan (V/48),

-ge

süpürge < süpürke (VIII/58)

-ğı, -gi, -đu, -ki

bıçğı < bıçkđ (V/13), basğulığuğ < baskılıyorduk (XI/5), cızğı < çizgi (XII/274), içgi < içki (XV/114), sayğı < saygđ (II/117)

-gun, -gün

Sıfat türeten bir ektir.

düşgünlerin < düşkünlerin (XXI/16), uygun < uygun (I/77), yorgun < yorgun (VII/263)

-in, -un

yını < yığın (XIII/63), sorun < sorun (XVIII/86)

-(i)ntı, -tı

ağınTıya < akıntıya (XVII/267), ğararTı < karartı (XVII/297), gücenti < gücenti (XII/74), sığıntısı < sıkıntısı (III/43)

-ıp, -ip, -iP, -up, -üp, -ib, -îb, -ib

İşlek bir zarf-fiil ekidir.

açıP < açıp (XXIV/41), alıb < alıp (II/43), binib < binip (XXIII/48), bunalıP < bunalıp (XXIV/74), dakıb < takıp (XVIII/81), darılıP < darılıp (XII/265), düşünüb < düşünüp (VII/104), düşünüp < düşünüp (XII/52), ğalgıP < kalkıp (V/130), getirüb < getirip (II/71), gezib < gezip (VIII/32), görüb < görüp (V/70), ğırıP < kırıp (XI/23), giriniP < girinip (XIII/15), gönderib < gönderip (XXIII/88), götürüP < götürüp (XII/103), ğuyub < koyup (XII/29), haşlıP < haşlayıp (I/55), ısıTıb < ısıtıp (XX/74), kaPanıP < kapanıp (XVIII/61), kesib < kesip (XIII/92), oturub < oturup (VIII/97), örtüp < örtüp (VII/50), ölüP < ölüp (XVII/190), soyıP < soyup (I/55), temüzlîb < temizleyip (VIII/100), üdib < üğütüp (XIII/29), yapıb < yapıp (II/71), yapıb < yapıp (XXIII/24), yetiştirib < yetiştirip (XXIII/90), yükleniP < yüklenip (X/1)

-ış, -iş, -üş

İsim-fiil ekidir.

dikiş < dikiş (XII/109), dövş < dövüş (XII/107), tanış < tanış (XIII/322), yāş < yağış (I/8)

-maca

bōmaca < boğmaca (XI/10)

-madan

Zarf-fiil ekidir.

bellemeden < bellemeden (VII/130), bilmeden < bilmeden (XXI/36), görüşmeden getmem < görüşmeden gitmem (XIII/381), ğurumadan < kurumadan (XXVIII/16), sorun yaşamadan < sorun yaşamadan (XVIII/86), utanmadan < utanmadan (XVII/152)

-mağ, -meg

Aslen geçici isimler yapan bu ek, bazen kalıcı isim de türetir.

ayırmağ < ayırmak (VI/143), ayırmağ < ayırmak (VII/143), bölmeg < bölmek (XXVIII/36), ğurmağ < vurmak (XIII/71), çalışmağ < çalışmak (IV/2), dokumağ < dokumak (IV/35), ğaçmağ < kaçmak (XII/14), ğaçmağ < kaçmak (XII/14), getmeg < gitmek (I/144), girmeg < girmek (III/67), ğonuşmağ < konuşmak (V/5), ğurtarmağ < kurtarmak (III/63), saTmağ < satmak (III/47), yatmağ < yatmak (V/173), yemeg < yemek (I/39), yeykamağ < yıkamak (IV/44)

-malı, -meli

Fiilden isim oluşturan -ma, -me eki ile -lı, -li, sıfat fiil ekinin kaynaşması ile oluşmuştur. işlev bakımından sıfatlar türetir.

anlaşmalı < anlaşmalı (XIII/8), şaşurdmalı < şaşurtmalı (XXVIII/38), titremeli < titremeli (XXIII/30)

maz

Sıfat-fiil ekidir. Adların önünde sıfat olarak kullanılır.

açılmaz ğapı < açılmaz kapı (XVII/75), bilinmez eşyalar < bilinmez eşyalar (VII/121),

- -maz ekinin aynı fiilde kendinden öncesine kelenen -r, -Ar, -Ir geniş zaman sıfat-fiil ekiyle yan yana getirilmesinden çabukluk gösteren zarf-fiil kullanımında şekiller ortaya çıkmıştır⁵¹.

biner binmez başlılar < biner binmez başlıyorlar (III/144)

-mazlıg

+maz sıfat fiil ekinin ad türeten -lık ekiyle genişletilmesinden olumsuzluk bildiren adlar oluşmuştur.

anlaşmazlıg < anlaşmazlık (III/21)

-miş, -miş

Sıfat-fiil ekidir.

geçmiş < geçmiş (IV/171), yıkılmış < yıkılmış (IV/97)

-r

ğaynar < kaynar (XVI/106), yarar < yarar (III/30)

-u

kokusundan < kokusundan (XVIII/142), gorgulur < korkulur (V/52)

-uğ, -üğ, -ük

Sıfat ve ad türeten işlek bir ektir.

açuğ < açık (I/12), bulaşuğ < bulaşık (XVIII/57), bozuğ < bozuk (II/59), değüşüklük < değışiklik (XV/94), ğaruşuğ < karışık (V/137), ğizaruğluğ < kızarıklık (XXII/26), ögsürügle < öksürükle (XXV/10), uçuğ < uçuk (XIII/22), yanuğ < yanık (IV/151), yayuğ < yayık (IV/51)

⁵¹ Zeynep Korkmaz, a.g.e., s.164

3.1.1.3.İsimden Fiil Yapım Ekleri

+a

oyna < oyna (XIV/87),

+al

azaldı < azaldı (VIII/90), daralmış < daralmış (XIII/352)

+ar

başarıduğ < başarıyorduk (XI/18), bolarttı < bolarttı (XII/17), everdim < everdim (XVI/34)

+l

ğısalmış < kısalmış (XIII/364), incelege < incelege (V/66)

+la, +li

çapalama < çapalama (XI/20), digliyiP < dikleyip (XII/63), Taşladılar < taşladılar (XXV/40), yolladuğa < yolladık (XIV/157)

+lan

akullanduk < akıllandık (XV/92), canlanusa < canlanırsa (XI/9), ğurTlanîdu < kurtlanıyordu (IV/304), sevdalanmış < sevdalanmış (VII/37)

+laş, +leş

eyleşürümüş < iyileşirmiş (XXIII/27), ğarşulaşduğ < karşılaştık (XIII/151), siyahlaşur < siyahlaşır (XIII/178), uzağlaşTuğları < uzaklaştılar (VII/46), zıtlaştılar < zıtlaştılar (VII/155)

+r

delürdün < delürdün (XVIII/79)

+t

ğurudîTuğ < kurutuyorduk (I/50), ısıTıb < ısıtıp (XX/74)

3.1.1.4. Fiilden Fiil Yapım Eki

-ar

ğopartısun < kopartiyorsun (XVII/178)

-dar

ağdarıduğ < aktarıyorduk (XIII/87), döndermiş < döndermiş (I/65)

-dur, -dür, -tur

aldurmadı < aldırmadı (IV/78), biçdürdü < biçirdi (I/87), birigdürüyuğ < biriktiriyoruz (XI/20), doldururduğ < doldururduk (IV/68), eTdürdüm < ettirdim (XIV/5), ğaldurduğa < kaldırdık (I/14), ğaPatturim < kapattırım (XII/149), gezdürim < gezdiriyorum (XIII/216), ğonuşdurî < konuşturuyor (VI/126), ğonuşdurıyü < konuşturuyor (VI/127), yapdurduğ < yaptırdı (I/87), yazdurdu < yazdırdı (XIII/117)

-ele

sePeledi < serpeledi (VII/164)

-(I)l, -(U)l

bağılacağ < bakılacak (II/75), ğazulu < kazılır (XXV/43), ğurulmuş < kurulmuş (XII/64), serilmiş < serilmiş (XII/64), unutuldu < unutuldu (XXV/35), vuruldu < vuruldu (VII/161), yapılacağ < yapılacak (XIII/123), yırtılmış < yırtılmış (XIII/398)

-ş

anlaşmazlığ < anlaşmazlık (III/21)

-t

anlaTdim < anlattım (I/59), atlatduğ < atlattık (XIII/69), ğaynatıduğ < kaynatıyorduk (I/50), ğuruttum < kuruttum (VII/184), oynaTdı < oynattı (I/13), uyarTdım < uyarttım (I/10)

-ur

daşurduğ < taşırdık (IV/299), ğaçurub < kaçırıp (V/27), şaşurTudum < şaşirtırdım (IV/292)

-üş, -ış, -iş

aluşTur < alıştır (I/141), çeküşmıdum < çekişmiyordum (II/103), giriş < giriş (XII/196), yetişme < yetişme (III/29)

3.1.2.Hâl Ekleri**3.1.2.1.İlgi Hâl Eki**

Eklendiği isimle başka bir isim arasında ilgi bağı kuran isim durumudur⁵². İlgi hal eki, üzerine geldiği isme belirtme, sahiplik, ilgi gibi anlamlar kazandırır⁵³.

Bulancak ve yöresinde ilgi durumu eki -ın, -ın, -in, -un, -ün, -nın, -nin, -nun, -nün

amcasının < amcasının (I/78), anamın < annemin (II/56), anamın yorganını < annemin yorganını (VII/44), anasının < annesinin (I/98), atın < atın (I/74), bábamın < babamın (I/131), bábamın köyüne < babamın köyüne (IV/193), bábamın tarafı < babamın tarafı (IV/102), bacımın ğızı < bacımın kızı (IV/162), bacımın ölları < bacımın oğulları (IV/201), çorabanın içine < çorbanın içine (IV/41), dağın başında < dağın başında (IV/42), dizlerimin ārısından < dizlerimin āğrısından (VI/34), eminenin (I/29), kayanın (I/30), eskinin < eskinin (I/111), evin arkasında < evin arkasında (IV/240), evin içi (VII/125), ğardaşımın öluna (VIII/12), ğanepenin <

⁵² Zeynep Korkmaz, a.g.e., s.23

⁵³ Leyla Karahan, "Yüklem ve İlgi Hal Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler" 3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı 1996,TDK. Yay., Ankara, 1999, s. 608.

kanepenin (II/25), ğapının āzına < kapının ağzına (VIII/18), ğapının ziline < kapının zili (XII/144), ğarının evi < karının evi (IV/89), ğızların < kızların (I/96), halamın yanında < halamın yanında (IV/203), hanbarın gözüne < ambarın gözü (IV/24), kasanın içinde < kasanın içinde (IV/139), küpün içine < küpün içine (IV/68), māzımızın merdimanı < mağamızın merdiveni (IV/138), ormanın < ormanın (I/4), rābienin < rabianın (I/145), şerifin < şerifin (II/11), tamın < tamın (I/86), tamın āltına < tamın altına (V/129), türkienin bî sahibi < türkiyenin sahibi (V/67), unların < onların (I/35), unun ğarısı < onun karısı (III/20), yılmazın ğarısı < yılmazın karısı (III/62)

- Hece kaynaşması sonucu oluşan uzun ünlüler ilgi eki görevi üstlendiğini tespit ettik.

dibēn içine < dibeğin içine (XX/61), ğuzinēn üzerinde < kuzunenin üzerinde (XVIII/16), kötēn parasıdır < köteğin parasıdır (III/159), petēn başından < peteğin başından (VI/121), yemēn çeşidi < yemeğin çeşidi (XXIV/36)

3.1.2.2. Belirtme Hâli Eki

Belirtme durumu ekleri -1, -i, -u, -ü ekleridir. Çoğunlukla yazı dilinden farksızdır.

beni felç_edîdi < beni felç ediyordu (II/34), burii aldım < burayı aldım (IV/104), canını alsın < canımı alsın (II/45), çorbiyi bişürüdüm < çorbayı pişirirdim (IV/60), dizlerini dövî < dizlerini dövüyor (II/26), ferad dayıyı da bırağdı < ferhat dayıyı bıraktı (II/30), ğahrını çekîdi < kahrını çekiyordu (II/33), ğapısını aç < kapısını aç (VII/40), ğızı tırabzana ev barg eddüğ < kızı trabzona ev bark ettik (II/23), ğızı yağali < kızı yakalıyor (IV/270), ğuziyi etmiş < kuzuyu etmiş (VIII/37), hesabı una verimiz < hesabı ona verimiz (III/149), kapıyı kiTlemiş < kapıyı kitlemiş (II/24), katibiyi alıcam < katibeyi alacam (VII/40), milleti götürüyu < milleti götürüyor (V/20), misiri düverdüg < mısırı döverdük (IV/83), okulu istemediler < okulu istemediler (X/216), öldür beni < beni öldür (III/102), pancarı toPla < pancarı topla (IV/1), pariyi bulduk < parayı bulduk (VIII/74), seni yî < seni yiyor (II/39), suyu doldururduğ < suyu doldururdük (IV/68), takib eTdümüş ekremi < ekremi takip ettirmiş (III/112), tarliyi ğazduğ < tarlayı kazdık (IV/80), tavaları ğuyardı < tavaları

koyardı (VI/47), teskereyi aldık < teskereyi aldık (VIII/25), unu da yolladı < onu yolladı (II/30), ülkiyi isTicem < ülküyü isteyecem (IV/167), yakasını birağmış < yakasını bırakmış (III/122), yazıyı õrendi < yazıyı õğrendi (V/112), yuFğayı ben ğuruttum < yufkayı ben kuruttum (VII/184), zahrayı üğüdür < zahrayı üğüdür (IV/97), zahrii girindim < zahrayı girindim (IV/154)

- Hece kaynaşması sonucu oluşan uzun ünlüler belirtme eki görevi üstlendiğini tespit ettik.

arabacılı õrendi < arabacılığı õğrendi (XII/7), asgerli etdi < askerliği etti (VIII/8), egmē bişürür < ekmeği pişirir (IV/98), ekmēyedimedı < ekmeği yedirmedi (II/22), fakirli çegdim < fakirliği çektim (VI/10), findi dırmığlıduğ < findığı tırmıklyorduk (IV/72), findi olı < findığı oluyor (VII/205)

3.1.2.3.Yönelme Hâli Eki

Yönelme durumu eki -a, -e, ekidir. Yazı dilinden farksızdır.

askere getmiş < askere gitmiş (X/148), baççaya dökım < bahçeye döküyorum (XII/102), bahçiyeye ot biçmiye < bahçeye ot biçmeye (VII/5), ballıcıya gedmiş < ballıcağa gitmiş (II/41), başına sıçıyu < başına sıçıyor (XII/66), bazara götürelim < pazara götürelim (IV/116), burıya yolladı < buraya yolladı (II/30), burıya geldi < buraya geldi (IV/5), cumaya getdiler < cumaya gitdiler (VI/66), çarşıye gidim < çarşıya gidiyorum (VI/48), dereköye gidıduğ < dereköye gidiyorduk (X/76), doğdura götüdüg < doktora götürdük (VIII/90), egmeg almiya < ekmek almaya (VII/132), eve geldüg < eve geldik (X/20), eve getirüP < eve götürüp (XI/23), faigeye ğalmış < faikeye kalmış (VII/242), ğabadaşa geçi < kabataşa geçiyor (XIII/152), ğabuğ aTlamiye < kabuk atlamaya (VI/14), ğapıya atıdu < kapıya atıyordu (X/194), gemiye getdük < gemiye gittik (VIII/14), getüdüg gemiciyi buraya < getirdik gemiciyi buraya (III/110), gidi devlete < devlete gidiyor (VIII/6), güllüg biçmiye < güllük biçmeye (VII/6), isdanbula gidim < istanbula gidiyorum (XIII/100), mıstafiye getdüg < mustayafa gittik (XII/228), odaya yığardığ < odaya yığardık (XI/15), osmana verdi < osmana verdi (VIII/11), sohbete gidıyu < sohbete gidiyor (VI/64), suya getdim <

suya gittim (VII/133), tepsiye dizilidu < tepsiye diziliyordu (X/100), toğata gettim < tokata gittim (XII/127), türgiyeye de gidemez < türkiyeye gidemez (III/91), yaTmiye < yatmaya (II/25), yımırta toplamıya < yumurta toplamaya (V/100)

3.1.2.4.Bulunma Hâli Eki

Bulunma durumu eki -da, -de ekleridir. Yazı dilinden farksızdır.

almanayada çalışurmuş < almanyada çalışırmış (IV/260), ankarada suvâri asgerfydim < ankarada süvari arkeriydim (VIII/2), arabada çalışıy < arabada çalışıyor (IV/208), arkada duriy < arkada duruyor (VI/66), atların sırtında < atların sırtında (VII/119), bâbam da icillide < babam da icillide (VII/68), babamlar tarlada < babamlar tarlada (V/123), balğunda oyni < balkonda oynuyor (IV/138), benim elimde < benim elimde (V/105), dēmende üğüdüb < değirmende üğütüp (V/122), dere denen yerde < dere denen yerde (V/87), derenin yanda < derenin yanında (V/87), elin mallarında < elin mallarında (III/169), evin arkasında < evin arkasında (IV/240), file omzunda < file omuzunda (XII/1), ğayadibinde yeri var < kayadibinde yeri var (IV/201), ğıyıda ğaynîdu < kıyıda kaynıyordu (VII/3), giresunda eyüb_öllarının < giresunda eyüp oğullarının (III/80), ğolunda sāt var < kolunda saat var (IV/121), halamın yanında < halamın yanında (IV/203), ıstanbulda < istanbulda (VI/64), ıstanbulda ölücem < istanbulda ölecem (XII/65), iki elim dāda daşTa < iki elim dağda taşta (II/36), kasanın içinde < kasanın içinde (IV/139), nüfusda böyüyüm < nüfusta büyüğüm (VI/6), orduda çalışım < orduda çalışıyorum (VIII/10), saçın sırtında < saçın sırtında (V/125), samsunda < samsunda (V/105), urda bişirîdum < orada pişiriyordum (VI/1), urda gümüşānede < orada gümüşhanede (VIII/83), üstünde var < üstünde var (XII/163), yanımda dedi < yanımda dedi (IV/106)

3.1.2.5.Çıkma Hâli Eki

Çıkma durumu eki -dan, -den ekleridir. Yazı dilinden farksızdır.

acısudun ballicıya geçîduğ < acısudun ballicaya geçiyorduk (XVI/49), adabazarından aşşā < adapazarından aşağı (XII/220), anca gelîum bazardan < anca

geliyorum pazardan (202), baççadan  arı < bahçeden ağrı (X/166), b  yerden  ığdı < bir yerden  ıktı (XVII/245), bostanlıdan okarısı < bostanlıdan yukarısı (XV/63), burdan  ığmış < burdan  ıkmış (IV/127), burnundan aşş  < burnundan aşağı (XVI/81), buz al dum giresundan < buz alıyordum giresundan (XIII/460), dağdan aşş  < dağdan aşağı (XII7275), depelerden getir duğ < derelerden getiriyorduk (VI/36), dereden  te ge eye atmışlar < dereden  teki tarafa atmışlar (XVII/88), elimden đaydı < elimden kaydı (XVIII/296), evin  n nden < evin  n nden (XVII/117), fabrikadan  ığduğ < fabrikadan  ıktık (XVI/5), đaleminden đan damlardı < kaleminden kan damlardı (V/112), get m ş  arşıdan < getirmiş  arşıdan (XIII/23), giresundan b  ağdarma < giresundan bir aktarma (XIII/196), habu yoldan < bu yoldan (XI/253), ordudan buz al dum < ordudan buz alıyordum (XIII/191), pirazizden geldim < pirazizden geldim (XVIII/5), sümeden şey daşıyı < sümeden şey taşıyor (IV/177), şurdan beri gel r < şuradan gelir (VI/4), ucarlıdan  arı < ucarlıdan ağrı (XV/15), urdan gelüsün < oradan gelirsin (XV/78)

3.1.2.6.Eşitlik H li Eki

Eşitlik durumu eki -ca, -ce ekleridir. Bulancak ve y resi ağızlarında hep tonlu  ns zle kullanılmıştır.

aylarca < aylarca (IV/19), binlerce < binlerce (XVI/19), evelce < evvelce (II/51), eyi e < iyice (IV/109), güzelce < güzelce (XXII/69), huyunca suyunca < huyunca suyunca (VII/220), sadece < sadece (XXIII/59), senelerce < senelerce (VIII/97)

- -gine ekinin de y re ağzında eşitlik eki olarak kullanıldığını tespit ettik.

 legine <  ylece (XIV/81)

3.1.2.7.Vasıta H li Eki

Bulancak ve y resi ağızlarında kullanılan vasıta durumu ekleri şu şekildedir:
-man, -inen, - ne,-len, -  le, -la, -le, -na, -ne, -  na, -nan, -nen, - nan, - nan

adam_ınan < adamla (XVIII/3), ağrabam_ınan < akrabamla (XVIII/118), ameliyetinen < ameliyatla (XVIII/174), arabiylen < arabayla (VIII/56), at_ına < at ile (VII/21), at_ınan < atla (XXII/72), babam_ınan < babamla (XVIII/41), çayınan < çayla (XX/74), def_inenlig < defle (V/141), dırmına < tırmıkla (IV/71), dırnāla < tırnakla (VIII/100), eltim_inennig < eltimle (XXII/107), gemîle < gemi ile (VIII/15), ğızağla < kızakla (III/15), ğomşum_ünan < komşumla (XVIII/18), herif_inen < herifle (VI/103), ışınan < ışıkla (XVIII/17), kürēnen < kürekle (VII/163), orağla < orakla (XI/21), öküz_üne < öküzle (VII/85), salla < sal ile (II/16), tiren_île < trenle (VIII/14), zor_ünan < zorla (VI/143)

3.1.3.İyelik Ekleri

İyelik ekleri ismin karşılandığı nesnenin bir şahsa ya da bir nesneye ait olduğu eklerdir⁵⁴. Buluncak ve yöresi ağızlarında iyelik çekimleri şu şekildedir:

Birinci Teklik Şahıs İyelik Eki:

- Birinci tekil şahıs iyelik eki: “-m, ım, -im, -um, -üm” Yazı dilinde olduğu gibidir.

adamım < anladım (VII/161), ağılım < aklım (V/53), allahım < allahım (XII/214), arkadaşımız < arkadaşımız (III/90), ayağğabım < ayakkabım (V/160), āzıma < ağızıma (II/98), bacağılarımda < bacaklarımda (X/57), bacım < bazım (III/41), benim < benim (II/36), beyim < beyim (IV/87), böbreklerim < böbreklerim (XII/120), çavuşum < çavuşum (XIII/211), çorabım < çorabım (V/72), dāmaTım < damadım (VIII/8), dūnüm < düğünüm (XVI/23), elim < elim (II/36), eltim < eltim (VII/170), evim < evim (II/77), ğardeşim < kardeşim (III/43), ğaynıma < kaynıma (VII/163), ğazanım < kazanım (IV/235), gelinim < gelinim (II/66), gemüglерim < kemiklerim (XII/145), ğızım < kızım (I/6), ğolum < kolum (XIII/389), görümüm < görümüm (XIV/65), gözümü < gözümü

⁵⁴ Tuncer Gülensoy, *Kütahya ve Yöresi Ağızları*, TDK. Yay., Ankara, 1988, s. 86

(XIV/160), habarım < haberim (IV/147), ihtiyaçım < ihtiyacım (IV/105), lafımı < lafımı (II/96), sırtıma < sırtım (I/4), şansım < şansım (XVIII/55), yavrum < yavrum (XIV/54), yolum < yolum (XIII/327)

- Birinci tekil şahıs iyelik ekinin -k ile biten sözcüklere geldiğinde k > ğ değişimi görülür. Daha sonra -ğ- ‘nin erimesi ve düşmesiyle yan yana gelen iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü oluşturur.

ayām < ayağım (I/67), bacām < bacağım (VI/124), bağırsām < bağırsağım (XII/201), çocūm < çocuğım (IV/132), etēimde < eteğimide (XVII/310), ğoltūmda < koltuğumda (XVII/68), gömlēm < gömleğim (V/50), ğucāma < kucağıma (IV/150), inēm < ineğim (VIII/1), ocām < ocağım (XII/258)

İkinci Teklik Şahıs İyelik Eki

- İkinci tekil şahıs iyelik eki: “-n, -m, -in, -un, -ün” yazı dilinde olduğu gibidir.

ağlın < aklın (XVI/65), bacağılarında < bacaklarında (XVII/316), cenberine < cenberine (II/67), dayın < dayın (IV/50), enişTen < enişten (I/26), kātın < kağıdın (XIII/239), köyün < köyün (II/91), odunun < odunun (XII/267), pērizin < perhizin (XIII/375), senin < senin (II/43), telefonun < telefonun (I/142)

- ikincitekil şahıs iyelik eki -k ile biten sözcüklere geldiğinde k > ğ değişimi görülür. Daha sonra -ğ- ‘nin erimesi ve düşmesiyle yan yana gelen iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü oluşturur.

babān < babanın (XIV/122), çocūn < çocuğun (II/14), gençlîn < gençliğın (XVIII/149)

Üçüncü Teklik Şahıs İyelik Eki

Üçüncü teklik şahıs iyelik eki -ı, -i, -u, -ü, -sı, -si, -su, -süşeklindedir.

ablası < ablası (XVIII/72), ahlāğı < ahlakı (II/129), amcasının < amcasının (XVIII/20), anası < anası (XVIII/45), arabası < arabası (II/19), babası < babası (XVIII/76), bahçası < bahçesi (XXI/43), dedesi dedesi (XVI/148), dñnü < düğünü (VII/257), enişTesi < eniştesi (XXIV/36), evi < evi (II/18), ğarısı < karısı (I/77), ğoyunu ğuzusu < koyunu kuzusu (I/72), gözü (III/28), kilisesi < kilisesi (XXIII/45), māsı < maaşı (III/131), minibüsü < minibüsü (VIII/29), ölüsü < ölüsü (XVII/38), paltusunu < paltosunu (VII/24), sülālesi < sülalesi (XIV/217), tırağdörü < traktörü (II/19), türbesi < türbesi (XXIII/41), yarusu < yavrusu (VIII/97), yuvasını < yuvasını (XVIII/59)

- -k ile biten sözcüklere geldiğinde k > ğ değişimi görülür. Daha sonra -ğ- 'nin erimesi ve düşmesiyle yan yana gelen iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü oluşturur.

çocuğlunu < çocukluğunu (XIV/176), çocuğlunu < çocukluğunu (XVIII/4), çocūnu < çocuğunu (XVIII/60), ğaşunu < kaşını (XXV/31), ğoltūnun < koltuğunun (XXVII/33), muslunu < musluğunu (XIII/175)

Birinci Çokluk İyelik Şahıs Eki

Bulacak ve yöresinde bu ek; **-mız, -miz, -muz, -müz, -ımız, -imiz, -umuz, -ümüz** biçimlerinde kullanılmıştır.

arkadaşımız < arkadaşımız (III/90), atımız < atımız (IV/177), babamız < babamız (VI/70), borcumuz < borcumuz (XIII/185), çocuğlarımız < çocuklarımız (IV/82), dēmenimiz < değirmenimiz (I/42), dñnümüz < düğünümüz (V/72), entarımız < entarımız (V/40), evimiz < evimiz (I/9), evimiz < evimiz (VIII/41), ğatırımız < katırımız (V/3), ğomşumuz < komşumuz (XIV/134), ğuyumuz < kuyumuz (XIII/84), ğügümümüz < ğüğümümüz (IV/42), halamız < halamız (VI/43), hayvanlarımız < hayvanlarımız (IV/143), ineğlerimiz < ineklerimiz (XVII/116), işçimiz < işçimiz (VII/27), köyümüzde < köyümüzde (XXIII/15), malımız < malımız (IV/302), māsımız < mağazamız (IV/138), müdürümüz < müdürümüz (III/123), odunumuz < odunumuz (XII/208), ömrümüz < ömrümüz (XII/44), paTiTisimiz <

patatesimiz (I/54), saçımız < sacımız (IV/26), sırtımıza < sırtımıza (I/42), suyumuz < suyumuz (XII/287), şansımız < şansımız (III/56), tarlamız < tarlamız (VII/26), tēzemiz < teyzemiz (VI/4), yemēmiz < yemeğimiz (VII/233), yerimiz < yerimiz (I/92)

- Birinci çokluk şahıs iyelik eki -k ile biten sözcüklere geldiğinde k > ğ değişimi görülür. Daha sonra -ğ- 'nin erimesi ve düşmesiyle yan yana gelen iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü oluşturur.

asgerlîmiz < askerliğimiz (XIII/125), çocūmuz < çocuğumuz (XXII/33), dibēmiz < dibeğimiz (I/45), egmēmiz < ekmeğimiz (XVI/66), emēmiz < emeğimiz (III/78), fındımız < fındığımız (IV/74), ışımız < ışığımız (XVI/103), kayımız < kayığımız (III/88), meslēmizin < mesleğimiz (XIII/217), ocağlîmızı < ocaklığımızı (VII/192)

İkinci Çokluk Şahıs İyelik Eki

Bu ek Bulancak ve yöresi ağızlarında “-nız, -niz, -ınız, -iniz, -unuz, -ünüz” şeklindedir.

aranız < aranız (VIII/4), ğapınıza < kapınıza (XX/23), geyeceğinizi < giyeceklerinizi (V/158), işiniz < işiniz (III/11), keyfinize < keyfinize (XXIII/72), şansınız < şansınız (III/72), yurdunuzu < yurdunuzu (XII/182)

- İkinci çokluk şahıs iyelik ekinde iki ünlü arasında bulunan -n- ünsüzünün eriyip düşmesi ile yan yana gelen iki ünlünün kaynaşması sonucu uzun ünlü oluştuğunu tespit ettik.

asgerîzi < askerinizi (XIII/129), dūnūz < düğününüz (XIV/157), hayatîz < hayatınız (XX/38), ismîzi < isminizi (XIII/148), namazîzı < namazınızı (VI/63), tūkanlarîzda < dükkânlarınızda (II/6)

Üçüncü Çokluk Şahıs İyelik Eki

Bölge ağzında bu ek **-ları, -leri** şeklindedir. Yazı dilinden herhangi bir farkı yoktur.

adamları < adamları (XXII/53), arkalarını < arkalarını (XVIII/4), binaları < binaları (XXIII/45), çocuğları < çocukları (XVIII/42), ellerine < ellerine (X/34), evleri < evleri (XII/239), evlerine < evlerine (XII/63), kısmelerini < kismetlerini (XII/77), kızları < kızları (II/75), göcaları < kocaları (II/77), götlerini < götlerini (XII/307), gözleri < gözleri (XXVII/23), gücağlarına < kucaklarına (XXVII/50), ihtiyaçları < ihtiyaçları (V/117), postlarını < postlarını (XXIII/120), sümügleri < sümükleri (XVI/81), yerleri < yerleri (VI/117)

3.1.4.Çokluk Eki

Aynı türden birden fazla varlığı karşılamak amacıyla isimlere getirilen ektir. Buluncak ve yöresi ağızlarında çokluk eki **-lar, -ler** biçimindedir.

açlar < ağaçlar (IV/306), arabalar < arabalar (IV/194), arılar < arılar (VI/40), bacılar < bacılar (I/76), balıklar < balıklar (III/102), bankalara < bankalara (VI/25), böregler < böbrekler (X/229), cezalar < cezalar (III/185), çamaşurları < çamaşurları (IV/44), çocuğlar < çocuklar (II/67), çömezlerimiz < çömezlerimiz (VII/221), dälara < dağlara (I/12), dereler < dereler (XII/165), evler < evler (X/186), findıklar < findıklar (V/108), gayığlar < kayıklar (III/24), kızlar < kızlar (II/16), bahçalar < bahçeler (II/35), göyunları < koyunları (I/7), gözler < gözler (X/165), hamsıları < hamsileri (III/129), hayvanlarımız < hayvanlarımız (IV7143), kirezler < kirazlar (V/56), mallara < mallara (I/76), mesâfirler < misafirler (VII/251), mezarlığlara < mezarlıklara (I/106), ocağlar < ocaklar (IV/296), olaylar < olaylar (IV/128), pancarların < pancarların (II/106), sular < sular (IV/66), tavanlar < tavanlar (II/113), tirenler < trenler (VIII/22), tüğanlarızda < dükkânlarımızda (II/6), zenginler < zenginler (XII/1)

- Yöre ağzında çokluk ekinin başındaki /l/ ünsüzünün, ilerleyici benzeşme yoluyla /n/ ünsüzüne dönüştüğü gözlenir. Çokluk eki bu olay sonucu **-nar, -ner** şeklini alır.

gazannar < kazanlar (XXI/28), günnerimiz < günlerimiz (VII/169)

3.1.5.Aitlik Eki

Adlardan zamir ve sıfat olarak kullanılan kelimeler yapan, eklendiği kelimeye anlamca aitlik, bağlılık ve içinde bulunma ifadesi yükleyen ektir⁵⁵. Bu ek isim kök ve gövdelerine doğrudan geldiği gibi isimlerin ilgi ve bulunma durum eki almış biçimlerinden sonra da kelir⁵⁶.

Yöre ağzında bu ek **-kı, -ki, -ğı, -gi** şeklindedir.

benimki < benimki (XIII/324), beriki < beriki (XIV/25), bizimki < bizimki (XII/292), bulancağdaki < bulancaktaki (X/169), evelki < evvelki (XII/722), seneki < seneki (XII/222), şindiki < şimdiki (VIII/58), onlarınki < onlarınki (XII/292), zamaki < zamanki (X/205)

- k > ğ, k > g değişimi sonucu aitlik eki -kı > -ğı, -ki > gi şekline dönüşmüştür.

āzımdağı < ağzımdaki (X/168), bacāmızdağı < bacağımızdaki (V/39), yaşındağı < yaşımıdaki (VI/85)

aşşāğı < aşığıdaki (XVII/298), dikmendēgi < dikmendeki (XIV/135), ğapıdağı < kapıdaki (XIV/169), ğarşığı < karşıki (XXI/37), yanındağı < yanımdaki (XII/264)

- Ekin hece kaynaşması ile ortadan kalktığı ve uzun ünlü oluşturduğu tespit edilmiştir.

arkamdā < arkamdaki (XIII/382), evdē < evdeki (XVI/135), evindē < evindeki (VII/33), ğarnındā < karnındaki (VII/247), içerdēne < içeridekine (VII/200),

⁵⁵ Mehmet Aydın, *Aybastı Ağzı (İnceleme-Metin-Sözlük)*, TDK. Yay., Ankara, 2002, s.44.

⁵⁶ Zeynep Korkmaz, *a.g.e.*, s.263.

köydē < köydeki (XVIII/158), ordā < ordaki (VII/230), yanımdā < yanımdaki (XXIV/22)

3.1.6.Soru Eki

Yöre ağzında soru eki, yazı dilinde olduğu gibi **-mı, -mi, -mu, -mü** şeklindedir.

ānadın mı < anladın mı (II/55), attılar mı < attılar mı (I/44), bayramı mīdı < bayramı mıydı (III/96), bırağdım mı < bıraktım mı (XIII/34), dalga mı < dalga mı (III/100), delürdün mü < delirdin mi (XVIII/74), devrölmüş mü < devrilmiş mi (XII/58), doğuz mu < dokuz mu (X/45), dūn mü < düğünüm mü (XVII/79), durur mu < durur mu (XVIII/70), duTar mı < tutar mı (XIII/338), duydun mu < duydun mu (XXV/28), ğaynî mu < kaynıyor mu (X/67), gelü mü < gelir mi (XXIV/17), inkar mı < inkar mı (IV/41), müslüman mı (II/17), müslüman mı < müslüman mı (II/17), olur mu < olur mu (XXII/49), oynar mı < oynar mı (IV/241), öldü mü < ödlümü (XVII/155), soba mı < soba mı (XII/133), sōna mı < sonra mı (III/10), soydun mu < soydun mu (XXV/38), suyu mu < suyu mu (VI/35), tamam mı < tamam mı (III/64), üç gün mü < üç gün mü (VIII/16), üşür mü < üşür mü (XII/118), var mı < var mı (II/14), verü müsün < verir misin (I/17), verür mü < verir mi (IV/173), yalan mı < yalan mı (XIV/131), yenür mü < yenir mi (XVII/17)

3.1.7. Zamirler

Zamirler nesnelere temsil veya işaret yoluyla karşılayan sözcüklerdir. Varlıkların dildeki gerçek karşılıkları olmadıkları halde gerektiğinde onları ifade etmektedirler⁵⁷.

⁵⁷ Muharrem Ergin, a.g.e., s. 262-263.

3.1.7.1. Şahıs Zamirleri

Bu zamirleri varlıkları şahıslar hâlinde ve temsil suretiyle karşılayan sözcüklerdir⁵⁸. Bulacak ve yörsinde kullanılan şahıs zamirleri ve hâl ekleriyle kullanımını şu şekildedir:

	1.Teklik	2.Teklik	3.Teklik	1.Çokluk	2.Çokluk	3.Çokluk
Yahn	ben	sen	u	biz	siz	unlar /unnar
Belirtme	beni	seni	unu	bizi	sizi	unnarı/unları
Yönelme	bā / bana	sā /sana	una	bize	size	unnara unlara
Bulunma	bende	sende	unda	bizde	sizde	unnarda unlarda
Çıkma	benden	senden	undan	bizden	sizden	unnardan unlardan
İlgi	benim bēm	senin sēn	unun	bizim	sizin	unnarın unların

Teklik Birinci Şahıs Zamiri

Ben

- Yönelme hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak hece kaynaşması sonucu uzun ünlü oluşmuştur.

⁵⁸ Muharrem Ergin, a.g.e., s.265.

bā < bana (VII/107), (VII/114), (VII/131), (VII/148), (VII/170), (VII/249), (VIII/24), (VIII/51)

- İlgi hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak hece kaynaşması sonucu uzun ünlü oluşmuştur.

bēm < benim (XVIII/121), (XVIII/18), (XVIII/29), (XX/16)

İkinci Tekil Şahıs Zamiri

Sen

- Yönelme hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak /n/ ünsüzünün düşmesisonucunda hece kaynaşması meydana gelmiş ve uzun ünlü oluşmuştur.

sā < sana (XII/282), (XIII/394), (XIV/108), (XIV/166), (XV/10), (XV/43)

- İlgi hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak hece kaynaşması sonucu uzun ünlü oluşmuştur.

sēn < senin (XVI/98), (XVII/276), (XXI/56), (I/6), (II/90)

Üçüncü Teklik Şahıs Zamiri

o>u

- Bulacak ve yöresinde üçüncü teklik şahıs zamiri o daralarak u şeklinde telaffuz edilmektedir. Hâl eklerinde yazı dilinden bir farkı yoktur.

u < o (II/293), (II/119), unu < onu (III/92), una < ona (III/92), unda < onda (VI/20), undan < ondan (VI/86) onun < onun (III/152)

Üçüncü Çokluk Şahıs Zamiri

onlar > unnar - unlar

- Üçüncü çokluk şahıs zamiri /o/ Bulancak ve yöresi ağızlarında daralarak /u/ şekline dönüşmüştür. Hâl eklerinde yazı dilinden herhangi bir farkı yoktur. /l/ ünsüzü ilerleyici benzeşmeye ile /n/ ünsüzüne dönüştüğünü tespit ettik.

unnar < onlar (VII/49), unlar < onlar (VIII/27), unnarı < onları (IV/128), unları < onları (X/146), unnara < onlara (XVI/114), unlara < onlara (XVI/137), unların < onların (V/117)

3.1.7.2.Dönüştülük Zamiri

Türkiye Türkçesinde dönüştülük zamiri kendi sözcüğünün iyelik eki almış biçimindedir. Kendi sözcüğü iyelik ekini alarak şahısların özlerini, asıllarını, kendilerini ifade ederek zamir olarak şahısları temsil eder⁵⁹.

---

⁵⁹ Muharrem Ergin, a.g.e., s.272

	1.Tekilik	2.Teklik	3.Teklik	1.Çoğul	2.Çoğul	3.Çoğul
Yalın	gendim gendüm	gendin gendün	kendi gendi	gendü- müz gendim- iz	gendünüz gendiniz gendüz gendüz	gendüleri gendileri
Belirtme	gendü- mü gendimi	gendini gendî gendünü kendini	gendüsü	gendü- müzü	gendünü- zü gendüzü	gendüle- rini
Yönelme	gendü- me gendime	gendüne gendiye gendüğe	gendüsü- ne	gendü- müze gendimi ze	gendünü- ze gendüze	gendüle- rine
Bulunma	gendüm- de	gendün- de	gendüsü- de	gendü- müzde	gendü- nüzde gendüzde	gendüle- rinde
Çıkma	gendüm- den	gendün- den gendin- den	gendü- sünden	gendü- müzden	gendü- nüzden gendüz- den	gendüle- rinden
İlgi	gendim- in	gendün- ün gendinin	gendüsü- ün kendisi- nin	gendü- müzün	gendü- nüzün gendüzün	gendüle- rinin

Bulacak ve yöresi ağızlarında dönüşlülük zamirinin ilk ünsüzü /k/>/g/ değişimi sonucu tonlulaşma görülür.

- Yöre ağızında dönüşlülük şahıs zamirlerinde darlık-yuvarlaklık uyumunun bozulduğunu tespit ettik.

gendüm < kendim (XXVIII/22), gendüme < kendime (VIII/57), gendümüzü < kendimizi (XVII/26), gendümüzden < kendimizden (XVII/168), gendüleri < kendileri (II/78), gendülerine < kendilerine (III/168)

İkinci Teklik Şahıs Dönüşlülük Zamiri

- Belirtme hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak /n/ ünsüzünün düşmesi sonucunda hece kaynaşması meydana gelmiş ve uzun ünlü oluşmuştur.

gendî < kendini (XXI/9), gendî < kendini (XXIV/20), gendî < kendini (XXIV/21)

- Belirtme hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak bir örnekte n > ğ değişimi görülür.

gendiği < kendini (XIV/162)

- Yönelme hâli almış şekli yazı dilinden farklı olarak /n/ ünsüzünün /n > ğ/, /n > y/ değişimi görülür.

gendüğe < kendine (X/87), gendüye < kendine (XVIII/74)

İkinci Çoğul Şahıs Dönüşlülük Zamiri

- İkinci çokluk şahısın dönüşlülük zamirinde /n/ ünsüzünün düşmesi ile hece kaynaşması meydana geldiğini yöre ağızında tespit ettik. Bu olayın örnekleri metinlerde olmadığı için tespitlerimize dayanarak metin dışı derlemeler şeklinde örneklerini şu şekilde belirtiyoruz:

gendüz < kendiniz (MDD), gendîz < kendiniz (MDD), gendüzü < kendinizi (MDD), gendüze < kendinize (MDD), gendüzden < kendinizden (MDD), gendüzün < kendinizin (MDD)

3.1.7.3.İşaret Zamirleri

İşaret edilene nesneyi karşılayan kelimelerdir. İşaret zamirleriyle belirtilen varlıklar vasıflarıyla değil, yerleriyle ifade edilmiş olmaktadır⁶⁰.

Bulancak ve yöresi ağızlarında yazı dilindeki işaret zamirlerinin yanında, ses değişimlerine uğrayan biçimleride görülür.

bu:

bu (III/91), bunu (III/92), buraya (III/110), bunun (VI/68), buna (VII/115), buriya < buraya (III/98), buriye < buraya (IV/4), burlar < buralar (IV/20), burdan < buradan (XIII/381), burda < burada (IV/76), burie < buraya (IV/89), burii < burayı (IV/103), burları < buraları (V/103), buriyi < burayı (VIII/114), buniyle < bununla (XII/98)

şu:

şu (XII/230), şunu (VI/45), şuna (XIII/333), şurdan < şuradan (VI/4), şuriya < şuraya (VII/158), şurda < şurada (XII/181), şuriye < şuraya (XII/293)

o:

ordan < oradan (I/4), orda < orada (VII/3)

o > u:

/o/ işaret zamiri Bulancak ve yöresi ağızlarında ünlü daralmasına uğrayarak /u/ şekline dönüşmüştür.

u < o (I/27), unu < onu (I/5), una < ona (XVIII/31), unda < onda (XVI/177), undan < ondan (XVIII/15) onun < onun (I/26), ura < ora (II/97), uraya < oraya (VII/35), uriye < oraya (VII/50), urda < orada (VIII/42), urdan < oradan (VII/48/16), uranın < oranın (XV/7)

havu:

havu bõn beni felç_edîdi < o beni bugün felç ediyordu (II/34)

⁶⁰Muharrem Ergin, a.g.e., s. 273.

bunlar:

bunlar < bunlar (XIII/288), bunları < bunları (XIV/71), bunların << bunların (XV/17), bunlara < bunlara (XVIII/9)

bunnar:

/bunlar/ zamiri Bulancak ve yöresi ağızlarında gerileyici ünsüz benzeşmesi ile /bunnar/ haline dönüşmüştür.

bunnar < bunlar (XXIII/100), bunnarı < bunları (III/111), bunnara < bunlara (IV/256)

şunlar:

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

şunnar:

Metinlerde örneği bulunmamaktadır. Yörede kullanıldığını bildiğimiz şekilleri şu şekildedir:

şunnar, şunnarı, şunnara, şunnarda, şunnardan, şunnarın (MDD)

unlar

/onlar/ zamirinde ön ses daralması ile yöre ağızında /unnar/ şeklinde telaffuz edilmektedir.

unlar < onlar (III/142), unları < onları (III/153), unlara < onlara (V/129), unlarda < onlarda (VI/5), unnardan < onlardan (XXIII/123)

3.1.7.4. Soru Zamirleri

Soru zamirleri nesnelere soru şekilde temsil eden, nesnelere soru biçiminde karşılıkları olan, onları soru hâlinde ifade eden sözcüklerdir⁶¹.

⁶¹ Muharrem Ergin, a.g.e., s.276.

ne / ney/ nerede:

ne annadim < ne anlatayım (I/21), ne yedürecem < ne yedireceğim (I/22), ne yîceg < ne yiyecek (I/23), ne var_ıdı < ne var idi (I/34), ne dedim < ne dedim (III/170), ne ihtiyaçları < ne ihtiyaçları (V/117), ne yapalım < ne yapalım (VI/61), ne denîdu < ne deniyordu (VI/130), ne yabacuğ < ne yapacağız (VI/131), ne işinde < ne işinde (VIII/12), ne arı < ne arıyor (XII/26), ne işi < ne işi (XIII/37), ne çekti < ne çekti (XVI/117), ne dedin < ne dedin (XVI/181), ne yapînuz < ne yapıyorsunuz (XVII/28), ne yemē < ne yemeği (XXI/12), ne hasTalığları olurdu < ne hastalıkları olurdu (XXVII/23), ne okurdu < ne okurdu (XXVII/61), neyi annadim < neyi anlatım (I/19), neyi sorin < neyi soruyorsun (VIII/62), neyi sōlim < neyi söylim (VIII/3), neyin var < neyin var (XIII/397), neyi ğaldı < neyin kaldı (XIV/118), neyinen alcam < neyle alcam (XX/72), ney verîlardı < ne veriyorlardı (XXIII/75), neydi onun ismi < neydi onun ismi (XXIV/31), neyle gidelim < neyle gidelim (XXV/6), neyle götürelim < neyle götürelim (XXV/13), neydi onun ğocasının adı < neydi onun kocasının adı (X/167), adı ney < adı ne (XII/76), neydi u < neydi o (XII/109), nerde senin telefonun < nerede senin telefonun (I/144), memleketin nere < memleketin neresi (II/13), köyün nere < köyün neresi (II/91), paralar nerde < paralar nerede (III/102), nerden aldı (III/108), nereye gidiyu < nereye gidiyor (III/111), neriye geldi < nereye geldi (IV/60), nerden girecek < nereden girecek (VI/26), neriye getmiş < nereye gitmiş (XII/49), nereye gidecem (III/60), neler yaptular < neler yaptılar (II/20), neler gördüğ < neler gördük (XII/286), neyinen alcam < neyle alcam (XX/72)

kim:

kim yedi < kim yedi (IV/210), kimin dedi < kimin dedi (IV/267), kim çıkacak < kim çıkacak (IV/307), kim gördü < kim gördü (V/152), kim aldı < kim aldı (VI/108)

ğaç:

ğaç çığdı < kaç çıktı (XVIII/96), sene ğaç_ıdı < sene kaç idi (XX/1)

3.1.7.5. Belirsizlik Zamirleri

Varlıkları aşağı yukarı göstermeye yarar. Belirsizlik zamirleri tuttıkları ad belli olmayan zamir türü olup genellikle, belirsizlik sıfatlarına iyelik eklerinin getirilmesiyle oluşturulur⁶².

Bulacak ve yöresi ağızlarında belirsizlik zamiri olarak kullanılan kelimeler şunlardır:

başğası

başğasının yōdu < başkasının yoktu (IV/21), başğasından aluruğ < başkasından alırdık (IV/258), başğası olūsa < başkası olursa (VII/26), başğasının < başkasının (VIII/80), başğasına ğaçdı < başkasına kaçtı (XIV/1)

hepsi, hePsi, hepsi, hebsi, hebisi

ağlıma hepsi gelmî < aklıma hepsi gemiyor (XV/41), geri ğalan hepsi < geri kalan hepsi (XV/109), hepsini yaptım < hepsini yaptım (XV/109), hePsi geyiyuğ < hepsini giyiyoruz (XXII/14), hePsi meydana çığdı < hepsi meydana çıktı (XXVIII/27), hebsi giTdi < hepsi gitti (III/126), hebisi var_ıdı < hepsi vardı (VII/122), hebisi eyi dıl < hepsi iyi değıl (XVII/94), hebsini getüdü < hepsini getirdi (XVII/204), hebisi hazır < hepsi hazır (XXII/106), hebsini öldüdü < hepsini öldürdü (XXIII/40), hebsini temizledi < hepsini temizledi (XXIII/41), hebsini satmış < hepsini satmış (I/110)

herkes, herkeş

herkes ğuruyu < herkes kuruyor (III/4), herkesin borĀu var < herkesin borcu var (III/58), herkesin bî gücentüsü var < herkesin bir gücentisi var (XII/73), bî tarafı el herkesin < bir tarafı el herkesin (XII/123), herkes evinde yapardı < herkes evinde yapardı (XIII/9), misir olüdü herkesin < mısırı olurdu herkesin (XIII/13), herkes cenāziye gelsin die < herkes cenazeye gelsin diye (XXIII/100), herkes gücü ğadar yapardı < herkes gücü kadar yapardı (XXV/15), herkeş bēnî < herkes beğeniyor (II/18), herkeş dedü gibi yapî < herkes dediğı gibi yapıyor (II/55), herkeş bişî söli <

⁶² Süer Eker, a.g.e., s. 359.

herkeş bir şey söylüyor (III/23), herkeşin evi barkı var < herkesin evi barkı var (III/98), herkeş daşı dizî < herkes taş diziyor (III/115), herkeş yolumuza geliyular < herkes yolumuza geliyor (V/86), herkeş ğapiye bî göscü bırakîdu < herkes kapıya bir gözcü bırakıyordu (V/137), herkeşe verdi < herkese verdi (VI/115), herkeş hep büyüdü < herkes hep büyüdü (VIII/52), herkeşin yerini verdim < herkesin yerini verdim (VIII/102), herkeşin tapusunu verdim < herkesin tapusunu verdim (VIII/103), herkeş bir iki para birigtüdü < herkes bir iki para biriktirdi (X/113), herkeşden un istedim herkeşden egmeg istedim < herkesten un istedim herkesten ekmek istedim (XII/46), herkeşi eyi kötü yön_ettüg < herkesi iyi kötü yön ettik (XII/212), herkeş ğarınca ğaderince bişiler yaparlardı < herkes karınca kaderince bir şeyler yapardı (XXIII/112)

öteki

ötekiler de tıkl tıkl < ötekiler de tıkl tılık (IV/147), ötekiler yaşadı < ötekiler yaşadı (IV/281), ötekiler evli < ötekiler evli (VI/27), öteki gelür < öteki gelir (VIII/68), ötekiler de eyi < ötekiler de iyi (II/86), öteki dâ olmadı < öteki daha olmadı (II/13)

biri, birisi

biri onların birisi yarıcının < biri onların biri yarıcının (VIII/30), birisi öldü < biri öldü (X/46), biri dedi bā < birisi dedi bana (X/284), biri verdi de içmedim < biri verdi de içmedim (XIII/26), birini bakîdu < birini bakıyordu (XIII/397), olunun birisi okumiya getdi < oğlunun birisi okumaya gitti (XIV/181), birini de ğaynımın ölu ğaçudu < birini de kaynımın oğlu kaçırdı (XVIII/131), biri ğızdan biri ölandan < biri oğlandan biri kızından (XVIII/165), everdim ğızımın birini < kızımın birini evlendirdim (XVIII/118), biri avukaT biri doğdur < biri avukat biri doktor (XVIII/181), biri ğız çeğçeğse onun yana giderdi < biri kız çekse onun yanına giderdi (XXV/60)

bazıları, bāzıları

bazılarında vardı < bazılarında vardı (XX/60), bāzıları da emme çoğ ıslı < bazıları da çok ıslıyor (XXII/82), bāzıları paramız_ıla içdüğ emme dî < bazıları paramızla içtik ama diyor (XIII/265)

kimi, kimisi

kimisinde camlı ışığ da yōdu < kimisinde camlı ışık da yoktu (IV/195) kimisi ortayu bitîdü < kimisi ortayı bitirdi (X/215), kimi cebine atı < kimi cebine atıyor (XII/203) kiminin āzına sıçdım kiminin gözünün bebē ğalmadı < kiminin ağzına sıçtım kiminin gözünün bebeği kalmadı (XIV/180), kimi ğaçıdu evden < kimi kaçıyordu evden (XVI/126), kimi babasiyne eyi olıdu kimi olmıdu < kimi babanesiyle iyi oluyordu kimi olmuyordu (XXII/60), kimi de şağa olsun die ölumu verdim dîdi < kimi de şaka olsun diye oğlumu verdim diyordu (XXVIII/68)

felan, filan

Bu sözcükler hem tek başlarına kullanılarak hem de isimlerden sonra gelerek bir belirsizlik ifade ederler⁶³.

anbarcılığ felan yapıları < ambarcılık felan yapıyorlardı (III/36), trabzon ğayığları felan < trabzon kayıkları felan (III/189), ğapiye felan çıkarTma < kapıya felan çıkartma (IV/137), asgere felan getmedi < askere felan gitmedi (IV/180), dōmiye felan çığdı < dövmeğe felan çıktı (IV/262), staj felan görî < staj felan görüyor (VIII/13), kiliseyi felan sōra dāTdılar < kiliseyi felan dağıttılar (XXIII/46), selā felan verülür < sela felan verilir (XXIII/93), çarşı egmē filan yoğ < çarşı ekmeği felan yok (IV/84), banğalara filan dedi < bankalara felan dedi (VI/25), emicem filan var_ıdı < emicem felan vardı (VIII/45), süpürge filan yapılar < süpürge felan yapıyorlardı (VIII/58), ğundā filan var_ıdı < kundağı felan vardı (X/179), tahlillerimi filan da bakidîdum < tahlillerimi felan bakıyordum (XIII/310)

filancı, felancı, falancı

⁶³Ahmet Günşen, **Kırşehir ve Yöresi Ağızları**, TDK. Yay., Ankara, 2000. s.120.

filancı aldı < filancı aldı (XIII/50), filancının ölu < filancının oğlu (XIV/121), falancı seni davacı etdi < falancı seni davet etdi (XV/112)

şey

şey kelimesi belirsizlik ifade eden zamir göreviyle kullanılır⁶⁴.

bēm şeyimden < benim şeyimden (XVII/12), beyin şeyü geçüdüm < beyin şeyi geçirdim (XXIV/68), beynine şey ğuyıdum < beynine şey koyuyordum (XXIV/6), büyüğ bi şey almışdı < büyük bir şey almıştı (XXII/110), duriyu şeyde < duruyor şeyde (XVII/17), dutamadım şeyi < tutamadım şeyi XVII/311), fasileden şey yaparlardı < fasülyeden şey yaparlardı (XXVI/43), fırına şey atarlardı < fırına şey atarlardı (XXVI/45), ğapardug şeyin üsdüne < kapardık şeyin üstüne (XVIII/34), ğariyi şeye yaturdular < kariyi şeye yatırdılar (XVII/1), gidıdu çocün şeyi < gidiyordu çocuğun şeyi (XXII/22), oturānda şey var < oturağında şey var (XX/17),solunda şey var < solunda şey var (XV/164), şey dedi < şey dedi (XVI/152), şey ekerdüğ < şey ekerdik (XXVI/10), şey etdi < şey etdi (XVI/149),şey ğaziyuğ < şey kazıyoruz (XVI/8), şey gösTerdürlerdi (XV/66), şey yōdu şey var_ıdı < şey yoktu şey vardı (XVIII/53), şeye getdi < şeye gitti (XVI/94), şeye ver diyu < şeye ver diyor (XVI/64), şeyimiz oldu < şeyimiz oldu (XVII/51), şeyin içine < şeyin içine (XXIII/23), şeyle döme < şeyle dövme (XVI/162), tuvaleT şeyini burdan vercegler < tuvalet şeyini buradan verecekler (XX/19)

3.1.8. Sıfatlar

Ad soyundan gelen sözcüklerin bir bölümünü oluşturan sıfatlar, tümce öğesi olamayan, daima adın önüne geçen ve çekim eki almayan sözcük türüdür. Sıfatlar önüne geldikleri adın bir niteliğini gösterir ya da onları belirtir⁶⁵

⁶⁴ Ahmet Günşen, a.g.e., s.120.

⁶⁵ Süer Eker, a.g.e., s. 354.

3.1.8.1. Niteleme Sıfatları

Niteleme sıfatları, soyut ve ya somut adların niteliklerini gösteren ve söz diziminde tamlayan durumunda bulunan sözcüklerdir⁶⁶.

ältun kemerler < altın kemerler (V/101), artan tavuğlar < artan tavuklar (VII/235), ayağlı ışī < ayaklı ışığı (IV/35), başı beyaz bī ot < başı beyaz bir ot (V/35), bekmez tavalarını < pekmez tavalarını (VI/47), bembeyaz oldu < bembeyaz oldu (V/56), beyaz buluT < beyaz bulut (V/55), bırağdüm işlerimi < bıraktığım işlerimi (IV/65), biliçsiz haregeT < bilinçsiz hareket (XI/4), bilinmez eşyalar < bilinmez eşyalar (VII/121), boz toprağ < boz toprak (VII/86), böyüg halam < büyük halam (VII/63), buz gibi soba < buz gibi soba (XII/210), böyüg cezalar < büyük cezalar (III/185), böyüg ğayığlar < büyük kayıklar (III/24), camlı ışığ < camlı ışık (IV/34), çığan suyu < çıkan suyu (V/17), demür darağ < demir tarak (V/13), demür kasa < demir kasa (VIII/30), demür küreg < demir kürek (VII/162), direg gibi deliğanlı < direk gibi delikanlı (IV/116), dul ğarı < dul kadın (IV/10), eğerli at < eğerli at (VIII/64), en bēnmez ğoyunumuzu < en beğenmez koyunumuzu (I/64), esgi çeligler < eski çelikler (V/5), esgi evde < eski evde (IV/136), esgi geyeceğler < eski giyecekler (V/157), esgi işler < eski işler (V/174), esgi yün çorabları < eski yün çorapları (V/100), ğō boncuğ < göğ boncuk (V/32), ğabağlı çorba < kabaklı çorba (V/127), ğafası çalışan bī uşādı < kafası çalışan bir uşaktı (V/113), ğara ğazmiyle < kara kazmayla (V/167), ğaynar su < kaynar su (IV/150), geçmiş gün < geçmiş gün (IV/171), geldüm zamanlarda < geldiğim zamanlarda (IV/89), ğıpgırızı ğan < kıpkırmızı kan (VIII/37), ğırmızı daşlı < kırmızı taşlı (V/101), ğışlığ yiceğlerimiz < kışlık yiyeceklerimiz (IV/300), ğuru yerlerde < kuru yerlerde (XII/114), güzel çocuğ < güzel çocuk (IV/146), hışır ayağğabıyı < hışır ayakkabıyı (VIII/78), inceli balığ < inceli balık (III/3), kırğ para < kırk para (V/45), normal balığ < normal balık (III/4), ölen ğardaşım < ölen kardeşim (V/112), örme çorab < örme çorap (V/73), pis evine < pis evine (VII/117), semerli at < semerli at (VIII/64), topal bacām < topal bacağıım (VI/124), ufağ ğayığlarla < ufak kayıklarla (III/154), uzağ dālara < uzak dağlara (VII/150), yalın ayağ < yalın ayak (I/12), yaşlı adama < yaşlı adama (III/30), yetim yēnlerim < yetim yeğenlerim (III/154), yıkılmış dēmen < yıkılmış değirmen

⁶⁶ Süer Eker, a.g.e., s. 355.

(IV/97),yüglü camış < yüklü camış (VII/112), yügseg köyden < yüksek köyden (VIII/30), yün yatağ < yün yatak (V/149)

3.1.8.2.Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları, adlara ait belirtiyi ya da söz söyleyen tarafından belirtilmesi istenen yönü ifade eden sözcüklerdir⁶⁷. Bu sıfatlar isimleri; işaret, sayı, soru ve belirsizlik bakımından belirttikleri için dörde ayrılır⁶⁸.

3.1.8.2.1.İşaret Sıfatları

bu

bu milleT < bu millet (V/110), bu çocuğ < bu çocuk (VII/17), bu parayı < bu parayı (III/112), bu açlığ < bu açlık (V/57), bu işler < bu işler (III/34), bu çoCuğları < bu çocukları (III/53), bu konuyu < bu konuyu (III/86), bu ev < bu ev (IV/57), bu gece < bu gece (IV/203), bu yemeg < bu yemek (IV/210), bu ğızı < bu kızı (IV/244), bu yollar < bu yollar (V/167), bu yıl < bu yıl (VI/106), bu çocuğ < bu çocuk (VII/15), bu āşam < bu akşam (VII/97), bu toprak < bu toprak (VIII/26), bu tarafa < bu tarafa (VIII/115), bu yıl < bu yıl (X/221), bu köyün adı < bu köyün adı (XI/1), bu soba < buu soba (XII/88), bu ğabū < bu kabuğu (XII/104), bu ilacı < bu ilacı (XIII/48), bu hafta < bu hafta (XIII/165), bu suyu < bu suyu (XIII/257), bu hoca < bu hoca (XIII/287), bu doğdur < bu doktor (XIII/337), bu gölumda < bu kolumda (XIII/385), bu gelini < bu gelini (XVIII/68), bu hastalığa < bu hastalığa (XXIII/12), bu geleneg < bu gelenek (XXIII/54), bu ğınayı < bu kınayı (XXIII/87), bu bahçalar < bu bahçeler (XXIII/125), bu şalgamı < bu şalgamı (XXIV/76)

habu

habu güğümü < bu güğümü (I/115), habu ev < bu ev (II/114), habu ğayı < bu kayığ (III/171), habu doruğ āçları < bu doruk ağaçları (V/25), habu göltuğlar < bu koltuklar (VII/118), habu cumārtesi < bu cumartesi (VII/259), habu ğızın < bu kızın

⁶⁷ Sür Eker, a.g.e., s. 355.

⁶⁸ Muharrem Ergin, a.g.e., s.247.

(VII/260), habu āça ğada < bu ağaca kadar (VIII/80), habu köprüden < bu köprüden (VIII/107), habu eski evin < bu eski evin (XII/21), habu yoldan < bu yoldan (XII/253), habu adam < bu adam (XIII/48), habu ğaşım < bu kaşım (XIII/120), habu amcanla < bu amcanla (XIII/305), habu pencerenin < bu pencerenin (XV/135), habu deliğanlıya < bu delikanlıya (XX/31), habu elüm < bu elim (XXIII/78)

şu

şu ğapıdan < şu kapıdan (V/171), şu tarafa < şu tarafa (VI/22), şu kâTı < şu kağıtı (XIII/244), şu deliyi < şu deliyi (XIV/57), şu ite bağ < şu ite bak (V/64), şu ocāla < şu ocakla (XV/106)

o

o zaman < o zaman (III/135), o ğarı < o karı (XII/321),

o> u

u zaman < u zaman (XXVIII/18), u çocuğların < o çocukların (XXVIII/44), u mallara < o mallara (I/76), u günler < o günler (I/81), u sene < u sene (II/106), u evlerdeniya < o evlerden (II/113) u paralar < o paralar (II/227), u ğayığa < o kayığa (III/93), u daşı < o taşı (III/119), u adam < o adam (III/135), u egmē < o ekmeği (IV/30), u işi < o işiği (IV/35), u çorbiyi < o çorbayı (IV/60), u suyu < o suyu (IV/68), u mālledē < o mahallede (IV/246), u tamı < o tamı (I/87), u darağla < o tarakla (V/14), u ipliğleri < o iplikleri (V/16), u dibē < o dibeği (V/21), u kilimlere < o kilimlere (V/145), u arılar < o arılar (VI/40), u gün < o gün (VII/83), u yuFğayı < o yufkayı (VII/184), u ğavşak < o kavşak (VIII/117), u yālar < o yağlar (X/141), u gece < o gece (X/183), u poşet < o poşet (XII/37), u çileleri < o çileleri (XII/98), u şeyin < o şeyin (XII/193), u çocuğları < o çocukları (XII/211), u çuvallar < o çuvallar (XII/252), u gürcülere < o gürcülere (XII/264), u adamın < o adamın (XIII/68), u gemide < o gemide (XIII/146), u öreTmen < o öğretmen (XIII/306), u doğdur < o doktor (XIII/318), u findığ < o findık (XIV/138), u baççiye < o bahçeye (XIV/141), u yoldan < o yoldan (XV/31), u dere < o dere (XV/55), u tarafa < o tarafa (XV/66)

havu

havu tamın arkası < o tamın arkası (I/106), havu hocalar < o hocalar (XXIII/102), havu serhat < o serhat (I/78), havu ormandan < o ormandan (I/84), havu tamın taftasını < o tamın tahtasını (I/86), havu mezarlığlara < o mezarlıklara (I/106), havu yamalara < o yamalara (II/108), havu ğızağla < o kızakla (III/15), havu büyüğ ğayığlar < o büyük kayıklar (III/24), havu binanın < o binanın (III/159), havu dēmene < o değirmene (IV/97), havu evün < o evin (VII/59), havu baççıyi < o bahçeyi (VII/61), havu zamanlarda < o zamanlarda (VII/137), havu esgi eve < o eski eve (VIII/31), havu üzüm tefeglerinin < havu üzüm tefeklerinin (VIII/41), havu ayşe < o ayşe (X/148), havu ev < o ev (X/115), havu radyuya < o radyoya (X/136), havu cami < o cami (X/174), havu ocak < o ocak (XV/106), havu bakkalın < o bakkalın (XV/161), havu kafenin < o kafenin (XV/163)

3.1.8.2.2.Sayı Sıfatları

Adları sayı bakımından sınırlar ve belirtir⁶⁹.

3.1.8.2.2.1Asıl Sayı Sıfatları

altı ton < altı ton (III/159), aTmiş lira < altmış lira (VII/190), beş dönüm < beş dönüm (VIII/112), beş milyara < beş milyara (VIII/1), beş sene < beş sene (I/130), bî balye < bir balye (I/130), bî çuval egmeg < bir çuval ekmek (I/1), bî saat üç dağğa < bir saat üç dakika (VIII/23), bir ay < bir ay (VII/27), doğsan beş kilo (II/81), elli kilo misir < elli kilo mısır (V/107), iki ay < iki ay (V/165), iki dāne < iki tane (II/99), iki dönüm < iki dönüm (VIII/49), iki ğardaşım < iki kardeşim (IV/283), iki ğardeş üç bacıymış < iki kardeş üç bacıymış (I/95), iki ğaT < iki kat (VIII/21), iki gün < iki hün (VII/68), iki torba < iki torba (IV/75), iki yüz elli milyar < iki yüz elli milyar (III/75), kırğ ğişi < kırk kişi (V/65), kırk dene < kırk dene (III/131), on beş ğişi < on beş kişi (VII/43), on beş gün < on beş gün (VII/178), on beş yaşında < on beş yaşında (VI/57), on gece < on gece (II/24), on tirilyon < on trilyon (III/72), otuz beş kilo < otuz beş kilo (II/81), ölmeseg aT < ölmesek at (I/103), segiz ğuruşa < sekiz kuruşa (VIII/6), segiz metre < sekiz metre (III/156), sekiz dene camış < sekiz tane camış (IV/287), üç dene < üç tane (II/21), üç kere < üç kere (III/72), üç mil < üç

⁶⁹Süer Eker, a.g.e., s. 355.

mil (III/184), üç tava < üç tava (IV/306), yedi gişi < yedi kişi (III/114), yedi sene < yedi sene (I/101), yedmiş yedi yaşlarında < yetmiş yedi yaşlarında (VI/124), yim_meş gün < yirmi beş gün (I/142), yüz elli göyünü < yüz elli göyünü (VIII/86), yüz elli lira < yüz elli lira (VIII/25)

3.1.8.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

beşinci ğatında < beşinci katında (XII/140), birinci sınıf < birinci sınıf (XIII/298), birinci şâitlige < birinci şahitliğe (XIV/5), dördüncü seniye < dördüncü seneye (X/95), ikinci çapalama < ikinci çapalama (XI/20), ikinci çocüm < ikinci çocuğum (XXIV/52), ikinci sefere < ikinci sefere (XIII/293), ikinci seniye < ikinci seneye (XVI/2), üçüncü budā < üçüncü budağa (XVII/309), üçüncü ğaT < üçüncü kat (XIV/66), üçüncü seniye < üçüncü seneye (XVI/3)

3.1.8.2.2.3. Paylaştırma Sayı Sıfatları

-ar, -er, -şar, -şer ekleri getirilerek yapılır. Yazı dili ile paralellik gösterir.

beşer ğuruş < beşer kuruş (XXIII/103), birer dilim < birer dilim (X/199), birer ğısım < birer kısım (V/9), birer gişi < birer kişi (VII/127), on beşer yirmişer kilo < on beşer yirmişer kilo (XIII/75)

3.1.8.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları

Kurallı olarak **-de**, **-daeki** ile yapılmaktadır.

ayda bî sefer < ayda bir sefer (XIII/292), binde bî < binde bir (VI/107), haftada bî < haftada bir (VIII/91), yüzde yedmiş < yüzde yetmiş (XIII/344),

yarım

yarım sözcüğü kide bir manasına geldiği için kesir sayı sıfatı olarak değerlendirilir⁷⁰.

yarım pancar < yarım pancar (IV/158), yarım sāt < yarım saat (VII/18), yarım güğüm < yarım güğüm (XIII/166), yarım külo < yarım kilo (XXV/23)

buçuk

⁷⁰ Zeynep Korkmaz, a.g.e., s.392.

buçuk sözcüğü de yarım sözcüğüyle aynı anlama geldiği için bu başlık altında değerlendirilebilir.

altı buçug yaşında < altı buçuk yaşında (XVIII/178), beş buçuğ altı ton < beşe buçuk altı ton (VII/206), bî buçuğ sāt < bir buçuk saat (VII/8), bî buçuğ yaşında < bir buçuk yaşında (VI/113), iki buçuğ sene < iki buçuk sene (XVIII/138), iki buçuk sene < iki buçuk sene (XVIII/58), on beş buçuğ ton < on beş buçuk ton (VII/205), üç buçuğ lirıya < üç buçuk liraya (XVI/5)

3.1.8.2.3.Soru Sıfatı

ğaç

Yörede kurallı olarak ön ses ünsüzünün tonlulaşmışbiçimi telaffuz edilmektedir.

ğaç defa < kaç defa (III/186), ğaç dene < kaç tane (I/76), ğaç ğız var < kaç kız var (I/13), ğaç ğuruş < kaç kuruş (XVIII/89), ğaç gün < kaç gün (III/5), ğaç metre < kaç metre (III/156), ğaç sene < kaç sene (I/72), ğaç yaşında < kaç yaşında (VI/15), ğaç yaşındayım < kaç yaşındayım (II/1)

hanğı, hangi

hanğı aydaydı < hangi aydaydı (XV/152), hangi köyde < hangi köyde (XXVII/43), hanğı daş < hangi taş (XV/84)

ne

ne türlü < ne türlü (II/74), ne gün < ne gün (II/103), ne zaman < ne zaman (III/10), ne parası < ne parası (III/58), ne partisi < ne partisi (XII/51), ne kı̄Tı < ne kağıtı (XIII/232)

3.1.8.2.4.Belgisiz Sıfat

az

az yerleri < az yerleri (VI/117), az öteberi < az öteberi (VIII/17), az bi su < az bir su (XIII/163), az haşlıg < az harçlık (XXIII/84),

başga

başga yere < başka yere (VI/82), başga candarma < başka jandarma (XIII/147)

bāzı

bāzı zaman < bazı zaman (VIII/83), bāzı gelinler < bazı gelinler (XXI/59)

beriki

beriki gızıma < beriki kızıma (XIV/25)

bî ğaç

bîğaç sene < birkaç sene (IV/80), bîğaç gişi < birkaç kişi (XVIII/36)

bî

bî ağşam < bir akşam (I/8), bî yerde < bir yerde (I/136), bî çoğuğ < bir çocuk (I/89), bî Ėurban bayramı < bir kurban bayramı (III/96), bîsoruşTurma < bir soruşturma (III/125), bî çarşanba < bir çarşamba (I/151), bî tarafına < bir tarafına (V/5), beyaz bî ot < beyaz bir ot (V/35), bî adam < bir adam (V/58), Ėafası çalışan bî uşadı < kafası çalışan bir uşaktı (V/113), bî dövleTden bî dövleTe < bir devletten bir devlete (V/168), bî gün < bir gün (VI/81), bî zaman < bir zaman (VI/82), bî ihtiyar < bir ihtiyar (VI/147), bî elimde < bir elimde (VII/8), bî Ėocaman < bir kocaman (VII/14), bî yere < bir yere (VIII/17), bî Ėadın < bir kadın (X/175), bî zabah < bir sabah (XII/192), bî doktora < bir doktora (XII/226), bîbinbaşımız < bir binbaşımız (XIII/114), bî beşigdaş maçından < bir beşiktaş maçından (XIII/138), bî işin < bir işin (XIII/153), bî öreTmen < bir öğretmen (XIII/303), bî çocuğ < bir çocuk (XIV/107), bî taksiye < bir taksiye (XV/167), bî Ėonřu < bir komşu (XVI/89), bî Ėardařım < bir kardeşim (XVI/133)

biraz

biraz zor < biraz zor (III/18), biraz su < biraz su (V/128), biraz iyi < biraz iyi (XII/230), biraz esgi tafta < biraz eski tahta (XIII/63), biraz vahşi < biraz vahşi (XIII/71), biraz morel < biraz moral (XIII/312), biraz sitiresli < biraz stresli (XVIII/65)

bütün

bütün yomalılar < bütün yomalılar (VII/179), bütün millet < bütün millet (XIII/181), bütün dondurmacılar < bütün dondurmacılar (XIII/231), bütün köyleri < bütün köyleri (XV/84)

bî sürü

bî sürü adama < bir sürü adama (XII/5), bî sürü köy < bir sürü köy (XV/40)

çoğ

çoğ çile < çok çile (I/74), çoğ para < çok para (VI/41), çoğ dadlı < çok tatlı (VI/51), çoğ gişiden < çok kişiden (III/138), çoğ esgiden < çok eskiden (III/155), çoğ zaman < çok zaman (IV/273), çoğ dâları < çok dağarı (VI/31), çoğ para < çok para (VI/41), çoğ eşya < çok eşya (VII/115), çoğ yirlerde < çok yerlerde (VII/152), çoğ şey < çok şey (X/143), çoğ adamın < çok adamın (XII/231), çoğ su < çok su (XIII/190), çoğ kilo < çok kilo (XIV/44), çoğ zorlu < çok zorlu (XIV/63), çoğ zamanlar < çok zamanar (XVII/42), çoğ ateşli < çok ateşli (XVII/174), çoğ arkadaşımız < çok arkadaşımız (XVII/272)

her

her şeyi < her şeyi (XXIV/39), her işe < her işe (II/34), her yemē < her yemeği (II/68), her taraf < her taraf (III/183), her lafi < her lafi (II/98), her şeyler < her şeyler (IV/39), her elbisenün < her elbisenin (V/163), her evin < her evin (VIII/37), her ğapıda < her kapıda (VIII/66), her zaman < her zaman (X/15), her āşam < her akşam (XII/133), her yerde < her yerde (XII/189), her gün < her gün (XXI/9)

hiç, heç

hiç kimse < hiç kimse (III/74), heç kimse < hiç kimse (XXI/34)

hiçbir

hiçbir yasağ < hiçbir yasak (III/183)

heçbî

heçbî tarafTa < hiçbir tarafta (IV/297), heçbî yeriyi < hiçbir yeri (XVI/95),
hiçbî adam < hiçbir adam (XIII/113)

herhangî

herhangî bir hasTalığlar < herhangi bir hastalık (XXV/7)

her türlü

her türlü hastalığ < her türlü hastalık (VIII/92), her türlü yemēni < her türlü
yemeğini (II/68)

öbür

öbür türlü < öbür türlü (XXIV/46), öbür mälleden < öbür mahalleden (III/37),
öbür tarafa < öbür tarafa (XV/31), öbür köye < öbür köye (XV/32)

öteki

öteki doğdurlar < öteki doktorlar (XIII/107), öteki gızıma < öteki kızıma
(XIV/35), öteki öllarına < öteki oğullarına (VII/153)

3.1.9.Zarflar

Zarflar; eylemlerin, sıfatların ya da başka zarfların önüne gelerek onları yer
zaman, durum, ölçü ve soru bakımından niteleyen açıklayan sözcüklerdir⁷¹.

⁷¹ Süer Eker, a.g.e., s.355.

3.1.9.1.Yer ve Yön Zarfları

Yer zarfları, diğer zarflar gibi eş zamanlı olarak herhangi bir yapım eki almamış ve bir yer ya da yön ifadesi taşıyan yani eylemin nerede yapıldığını gösteren sözcüklerdir⁷².

aşşā

aşşā getme < aşağı getme (XIII/162), çögdüm aşşā < çöktüm aşağı (XIII/169), geliyu üstünden aşşā < üstünden aşağı (XIV/16), urdan aşşā dön < urdan aşağı dön (XV/28), aşşā gel < aşağı gel (XV/28), eski yoldan aşşā inersin < eski yoldan aşağı inersin (XV/67), habar geldi aşşā indim < haber geldi aşağıya indim (XVII/97), aşşā bakıyum < aşağı bakıyorum (XVII/301)

beri

hebüle beri gelsene < şöyle beri gelsene (VI/149), beri getü < beri getir (X/67), beri yana Pideci açıldı < beri yana pideci açıldı (XVIII/61), öte baştan beri başa < öte baştan beri başa (I/128)

ileri

acuğ ileri getdin < azıcık ileri gittin (XV/57), ileri veriyu < ileri veriyor (XII/90), ileri gidebilyum < ileri gidebiliyorum (XII/186)

geri

geri gidebilyum < geri gidebiliyorum (XII/186), geri döndüm < geri döndüm (XII/169), geri veri < geri veriyor (XII/90), geri dönî < geri dönüyor (XIII/56), geri gönderdiler < geri gönderdiler (XIII/213), ğoħuşuna geri gidiyu < kuşluhana geri gidiyor (XIV/22), geri gel < geri gel (XV/10), geri dön < geri dön (XV/24), geri gidicēsın < geri gideceksin (XV/57), geri gelicen < geri geleceksin (XV/66) gerisi geri getirîduğ < gerisi getiriyorduk (I/43), gelim gerisi geri < gelim gerisi geri (I/146)

yukarı

yugarı geden kesilmez < yukarı giden kesilmez (XXVIII/26)

⁷²Süer Eker, a.g.e., s.356.

içeri

içeri götürib ayıglıduğ < içeri götürüp ayıklıyorduk (IV/75), aldım içeri ben unu < aldım içeri ben onu (X/177), ben de içirigiremîdum < bende içeri giremiyordum (X/194), beni içeri çāracāğ < beni içeri çağıracak (XIII/376), yoldan geçeni içeri çārîsun < yoldan geçeni içeri çağırıyorsun (XIV/102), içeri gelin < içeri gelin (XIV/106), içeri geldi < içeri geldi (XIV/108), bilmeden içeri aldım < bilmeden içeri aldım (XXI/36), içeri girer < içeri girer (XXV/66)

dışarı

dādan dışarı çıkarıyu < dağdan dışarı çıkarıyor (XVII/112), dışarı dögmemeğ için < dışarı dökmemek için (XXVII/58)

3.1.9.2.Zaman Zarfları

Zaman zarfları; bir oluş ve kılışın zaman içindeki yerini bildiren, daha açık bir anlatımla fiillerin, sıfat fiillerin ve zarf fiillerin anlamlarını zaman açısından belirleyen sözlerdir⁷³.

ağşamdan başlardı < akşamdan başlardı (XIII/3), anca geldi < az önce geldi (XII/49), āşamla evine gelürsün < akşam evine gelirsin (XII/65), aTmiş altı yaşında öldü < altmış altı yaşında öldü (IV/107), bâbası öldüğden sōra barışTılar < babası öldükten sonra barıştılar (IV/276), balığçı oldūnu ōrenince yakasını birağmış < balıkçı olduğunu öğrenince yakasını bırakmış (III/122), bî çarşanba yandı gelecek çarşanbiya öldü < bir çarşamba yandı gelecek çarşamba öldü (IV/151), bugün ānadidu < bugün anlatıyordu (VIII/55), çokdan beri varmadım < çoktan beri vermedim (II/6), dörd sene bezledim < dört sene bezledim (II/118), en son gelecē zaman gördüm < en son geleceği zaman gördüm (III/141), endüze var_ıdı evelden < endüze vardı evvelden (V/44), esgiden dolab tamiri yapıdu < eskiden dolap tamiri yapıyordu (VIII/8), esgiden yaşlıları bakıular_ıdılar < eskiden yaşlıları bakıyordular (V/170), eskiden evlenmiş < eskiden evlenmiş (I/100), eskiden ōle deil_ıdı < eskiden öyle değildi (II/19), eskiden ōle şey var_ıdı < eskiden öyle şey vardı (I/37), evelden

⁷³ Korkmaz, a.g.e., s. 517.

olîmîdu < evvelden olmuyordu (II/47), geldi zabaddan < geldi sabahtan (I/14), ğışdan yaza ğadardurî < kıştan yaza kadar duruyor (VII/69), güneş ğızdū gibi gelürüm < güneş kızınca gelirim (IV/290), iki ay önce gelmiş < iki ay önce gelmiş (III/170), iki saat sōra ğocası geldi < iki saat sonra kocası geldi (X/181), ōle geldi geçTi < öyle geldi geçti (IV/296), ōlenden sōra da hōkūmed niğahi olduĝ < ōĝlenden sonra hūkūmet nikahı olduk (X/37), sōnadān duyuyuĝ < sonradan duyuyoruz (III/111), sōra sōra ōrendi < sonra sonra ōĝrendi (VI/114), tez öldü < tez öldü (IV/106), teze geldūm zamanlarda götūdüm < yeni geldiĝim zamanlarda götūrdüm (IV/89), ufāķan öldü < ufakken öldü (IV/134), yarın aĝşam çıkıcam < yarın akşam çıkıcam (III/1), yarın gine geleceĝ < yarın yine gelecek (IV/65), yarın habu ali ŝüĝrünün ğayîmı da çeĝeçüĝ < yarın bu ali ŝükrünün kayıĝını da çekeceĝiz (III/14), yarın yaparım < yarın yapam (I/18), zabahcāsı ğün geldiĝ < sabahleyin geldik (X/31), zabahTan ğalkTılar < sabahtan kalktılar (IV/205), zabaTdan geldim < sabahtan geldim (XII/96)

3.1.9.3.Durum – Niteleme Zarfları

ālî āli geri döndüm < ağlaya ağlaya geri döndüm (XII/169), allahın emriylen getdim < allahın emriyle gittim (VI/7), arabaya biner binmez başlılar < biner binmez başlıyorlar (III/144), ata binekli getdim < ata binerek gittim (VII/128), aynı ŝeĝilde didindüĝ < aynı şekilde didindik (III/79),baĝTı ŝōlegene < ŝöylece baktı (XII/85), barabargene geldiĝ < beraberce geldik (XII/321), bōle dolaşdurıldardı < böyle dolaştırıyorlardı (XII/170), bōle ettim < böyle ettim(X/181), bōle ipliĝ ērîlar_îdılar < böyle iplik eĝiriyorlardı (V/15), bōle kesergenlig dararķanlıĝ < böyle keserken tararken (V/13), cıscıblaĝ oldum < çıscıplak oldum (XII/17), çeĝib alıyu < çekip alıyor (III/119), devamlı ğalmiceĝ < devamlı kalmayacak (III/143), ğandurmiyle aldılar < kandırmayla ladılar (IV/100), ğapıdan yönünü dönderib çıkîdu < kapıdan yönünü dönderip çıkıyordu (V/171), gedib gelip istiyı < gidip gelip istiyor (IV/206), gendi gendiye yazıyı ōrendi < kendi kendine ōĝrendi (V/112), ğılıĝ ğılıĝ bişirîdum < kılık kılık pişiriyordum (VI/2), ğül bālā gibi etdi < ğül baĝlaĝı gibi yaptı (XII/252), ğüzel ğüzel çocuĝ bā bakar_îmiş < çocuk ğüzel ğüzel bana bakarmış (IV/146), havu şekilde bitürdüler < o şekilde bitirdiler (III/145), havüle işTe çalıŝtuĝ < işte öyle

çalıştık (IV/93), heb akî < hep akıyor (X/209), hebüle damlatmışlar < böyle damlatmışlar (V/154), hebüle geçdi < böyle geçti (XII/44), hemen aşığı olılar < hemen aşık oluyorlar (XII/11), hemen yaşlanıy < hemen yaşlanıyor (X/205), imeci ediP aTlıduğ < imeci edip ayıklıyorduk (VII/195), közlib közlib yîduğ < közleyip közleyip yiyorduk (VI/58), küs geTdi < küs gitti (IV/276), öle etdi < öyle etti (X/183), öle geçTi < öyle geçti (VII/241), öle geldüğ geçTüğ < öyle geldik geçtik (IV/93), öle gördüğ < öyle gördük (VII/211), öle olduğ < öyle olduk (VII/186), öle yabTım < öyle yaptım (VIII/60), öle yaşîduğ < öyle yaşıyorduk (IV/154), öleyapıldı < öyle yapıldı (X//115), para ğazanduğça ödersîz < para kazandıkça ödersiniz (III/50), sırayla diziyu < sırayla diziyor (III/115), sular güldür güldür akıyü < sular güldür güldür akıyor (IV/67), şakır şakır yerken < şakır şakır yerken (VI/95), şeger atmadan ğız bişüdü < şeker atmadan kız pişirdi (IV/255), şöle bî döndü < şöyle bir döndü (XIII/24), şöle geçTi < şöyle geçti (IV/113), toplılar gürül gürül < gürül gürül topluyorlar (VI/105), vıcığligene şöle hasgene dörîb < vıcıklayarak şöyle güzelce doğrayıp (VI/97), vurā vurā çeç yapıcan < vura vura çeç yapacaksın (VIII/95), yöriyigine gidiP gelinî < yürüyerek gidilip geliniyor (IV/121), zayıf dōmuşum < zayıf doğmuşum (VII/244)

3.1.9.4. Azlık Çokluk Zarfı

acuğ dînenim < azıcık dinlenim (VII/21), az bi su ğaldı < az bir su kaldı (XIII/163), az sōra < az sonra (XII/209), beş gün fazla yaPdı < beş gün fazla yapıdı (XXVIII/18), bî hayli zaman < bir hayli zaman (XIII/82), biraz ac ğalacuğ < biraz aç kalacağız (XIII/82), biraz ağır < biraz ağır (XX/36), biraz atuşduğ < biraz tartıştık (XIV/57), biraz ılıman < biraz ılıman (XIII/230), biraz morel < biraz moral (XIII/312), biraz sığılgan < biraz sıkılgan (XIII/313), biraz sitiresli < biraz stresli (XVIII/65), biraz urda durdum < biraz orada durdum (XII/222), biraz vahşi < biraz vahşi (XIII/71), biraz yaşadığ < biraz yaşadık (XIII/342), biraz saydım < biraz saydım (XII/180), çoğ bakıyudular < çok bakıyordular (V/79), çoğ dōrîdu < çok doğruyordu (VI/97), çoğ durmadı çok durmadı (IV/128), çoğ ğar alîdu < çok kar alıyordu (XIII/89), çoğ pisleşdi < çok pisleşti (VI/146), çoğ yabdı < çok yaptı (VI/39), en çoğ < (XVI/5), en iyi < en iyi (XVII/20), en çoğ < en çok (XVII/281), en fazla < en fazla

(XXV/7), en güççüg < en küçük (XVIII/133), fakirlî çoğ çegdim < fakirliği çok çektim (VI/9), fazla beklemedi < fazla beklemedi (IV/129), fazla göyarduğ < fazla koyardık (XXVII/11), fene bağıdı < çok baktı (XII/252), fene yardımım oldu < çok yardımım oldu (VI/2), heb öldüler < hep öldüler (IV/282), hêç âritmadım < hiç âğritmadım (IV/61), hêç duymiyum < hiç duymuyorum (VII/20), hêç incitmedim < hiç incitmedim (IV/61), işi çoğ bilîduğ < işi çok biliyorduk (IV/92), pek bilmim < pek bilmiyorum (VIII/64)

3.1.9.5.Soru Zarfı

bacâğlarım neden dutmiyu < bacaklarım neden tutmuyor (VII/200), nası alacuğ < nasıl alacağız (XVII/62), nası anadım < nasıl anlatım (VIII/57), nası çıkîdu < nasıl çıkıyordu (XVII/291), nası dayanîn < nasıl dayanıyorsun (VII/19), nası edecem < nasıl edecem (XIII/210), nası ğaçtuğ < nasıl kaçtık (XII/13), nası ğatlanmuşuğ < nasıl katlanmışız(XVII/49), nası geldin < nasıl geldin (XIV/7), nası getdi < nasıl gitti (XII/220), nası getüdün < nasıl getirdin (IV/245), nası girmiş < nasıl girmiş (XII/48), nası olacağ < nasıl olacak (X/39), nası olacağ < nasıl olacak (XII/122), nası satin < nasıl satıyorsun (XIII/235), nası üredi < nasıl üredi (XVII/144), nası yaza çıkıcam < nasıl yaza çıkıcam (XII/121), nasıl olîdu < nasıl oluyordu (X/98), nasî gelmiş < nasıl gelmiş (VII/17), ne zaman geldi < ne zaman geldi (VII/17), neden burkulduydu < neden burkuldu (XIII/389), neden edildi < neden edildi (VII/161), neden gönderdin < neden gördün (VII/255), neden vuruldu < neden vuruldu (VII/161), neden yoğ < neden yok (XVI/28), nie çığıdı < neden çıktı (VI/139), nie getdi < neden gitti (VIII/60), niye bırağdın < niye bıraktın (XIII/274), niye bu ğada geç ğaldın < niye bu kadar geç kaldın (IV/59), niye geçdin < niye geçtin (XIII/33), niye gidiP gelig < niye gidip geliyoruz (III/101)

3.2.Fiiller

Filler iş, oluş, hareket bildiren sözlere dir. Fiiller, çekimlerde eylemin zaman, kip ve kişisini belirler. Fiillerin yapılarına göre basit ve bileşik, işlevlerine göre bildirme ve tasarlama şeklinde tasnif edilir⁷⁴.

3.2.1.Şahıs Ekleri

Şahıs ekleri çekimli fiillerde işi yapan veya olan şahsı bildiren eklerdir. Fiil kök ve gövdeleri çekimli hale girerek önce şekil ve zaman eklerini alırlar. Şekil ve zaman ekleri ise yalnız bir çekimde, bir kipte aynı zamanda şahıs da ifade ederler. Diğer bütün çekimlerde, bütün kiplerde ise şahsı belirtmek için şekil ve zaman eklerinden sonra şahıs eklerinin getirilmesi gerekir⁷⁵. Üç tip şahıs eki vardır.

3.2.1.1.Birinci Tip Şahıs Ekleri

Birinci tip şahıs ekleri, geniş zaman, gelecek zaman, duyulan geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gereklilik kipi çekimlerinde kullanılan eklerdir⁷⁶. Bu ekler şahıs zamiri asıllıdır. Bulacak ve yöresi ağızlarındaki birinci tip şahıs ekleri şu şekildedir.

Birinci Tekil Şahıs: -im, im, -um, -üm

İkinci Tekil Şahıs: -sin, -sin, -sun, -sün, -ın, -in, -un, -ün, -n

Üçüncü Tekil Şahıs: Eksiz

Birinci Çoğul Şahıs: z, -ız, -iz, -uz, -üz, -ığ, -ig, -uğ

İkinci Çoğul Şahıs: -sîz, -sîz, -süz, -süz, -nız, -niz, -nuz, -nüz, -z

Üçüncü Çoğul Şahıs: -lar, -ler

⁷⁴ Zeynep Korkmaz, a.g.e., s. 527.

⁷⁵ Muharrem Ergin, a.g.e., s.253.

⁷⁶ Zeynep Korkmaz, a.g.e., s. 571.

3.2.1.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri

İyelik kökenli eklerdir⁷⁷. Görülen geçmiş zaman ve şart kipinde çekimlenir.

Birinci Tekil Şahıs: -ım, im, -um, -üm, -m

İkinci Tekil Şahıs: -n

Üçüncü Tekil Şahıs: Eksiz

Birinci Çoğul Şahıs: -ğ, -g

İkinci Çoğul Şahıs: nız, -niz, -nuz, -nüz, -nız, -z

Üçüncü Çoğul Şahıs: -lar, -ler

3.2.1.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri

Emir ekleri sadece şekil bildiren eklerdendir. Emir ekleri aynı zamanda şahıs da bildirir bu nedenle ayrıca şahıs eki almazlar. Bulancak ve yöresi ağızlarında emir ekleri aşağıdaki gibidir.

Birinci Tekil Şahıs: ĩm, ĩm

İkinci Tekil Şahıs: Ek almaz

Üçüncü Tekil Şahıs: -sın, -sin, -sun, -sün

Birinci Tekil Şahıs: -alım, -elim

İkinci Tekil Şahıs: -ın, -in, -un, -ün

Üçüncü Tekil Şahıs: sunlar, sünler

---

⁷⁷Tuncer Gülensoy, a.g.e. s. 100.

3.2.2.Fiillerin Basit Zaman Çekimleri

3.2.2.1.Haber Kipleri

Bu kipler eklendiği fiilin zamanını belirler.

3.2.2.1.1.Görülen Geçmiş Zaman Kipi

Bulacak ve yöresi ağzılarında ekin ilk ünsüzü genel olarak ötümlü biçimdedir ancak ötümsüz içimlerinde görülür. İyelik kökenli kişi ekleriyle çekimlenir.

I. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde “-**dım, -dim, -dum, -düm, -tım, -tüm, -tum**” ekleriyle yapılır.

adam sandım < adam sandım (II/38), at_ına yolladım < atla yolladım (IV/155), ayağgabı buldum < ayakkabı buldum (VIII/76), ben de çocukum ben de çocuktum (V/35), ben de giderdim < bende giderdim (IV/90), ben görgtüm < ben korktum (XII/34), ben öğrettim < ben öğrettim (XVIII/155), bezini yıkadım < bezini yıkadım (II/120), birligde durdum < birlikte durdum (V/115), böyle avuttum < böyle avuttum (XV/146), çoğ gişiden öğrendim < çok kişiden öğrendim (III/138), dörd sene bezledim < dört sene bezledim (II/119), egmē girindim < ekmeği girindim (I/4), findik götüdüm < findık götürdüm (XIII/325), ğaldudum attım < kaldırdım attım (XV/141), ğanser tedavisi gördüm < kanser tedavisi gördüm (XIII/290), gece yoruldum < gece yoruldum (VIII/73), ğomşu çardım < komşu çağırdım (IV/246), her lafi sōledim < her lafi söyledim (II/98), hevüle işTe yaşadım < öyle işte yaşadım (IV/130), hocanın yerini söküttüm < hocanın yerini söktüm (XII/190), öle büyüttüm < öyle büyüttüm (XVI/82), pancarı topladım < pancarı topladım (IV/57), para ğuydum < para koydum (XIII/287), posTu yırttım < postu yırttım (XVIII/44), her türlü filimi çevürdüm < her türlü filmi çevirdim (XV/111), unlardan aldım < onlardan aldım (I/115), yatağlarımnda ımıttım < yataklarımnda ımıttım (XVI/82), yemek hazırladım < yemek hazırladım (IV/211)

Olumsuz

ama ödemedim (I/137), ğaynanamı ārıTmadım (IV/55), güççüğe gidemedim (II/61), heç görmedim (I/28), hēç incitmedim (IV/61), poker de oynamadım (III/116), toğaT yemedim (XX/50), u ğadarlığ satmadım (XVII/231), unu annadmadım (I/122)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde “-dın, -din, -dun, -dün, -tın” ekleriyle yapılır.

ğapıya yolladın < kapıya yolladım (XVI/80), geç ğaldın < geç kaldın (IV/59), gönderdin diyin < gönderdin diye (VII/255), hangı arada bişüdüñ < hangi arada pişirdin (X/66), hemen getdin < hemen gittin (VII/73), mangıra mı verdin < mangıra mı verdin (I/127), nie çārdın < niye çağırdın (III/7127), niye geçdin < niye geçtin (XIII/33), sen getüdüñ < sen getirdin (VII/171), sen geydin < sen giydin (V/136), sen uyandın < sen uyandıñ (XVIII/145), urları çıkarttın < oraları çıkarttın (XII/195)

Olumsuz

niye ğuymadın < niye koymadın (VII/255), dñne çārmadın < düğüne çağırmadın (VII/259), yemē almadın (XIV/20),

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde “-dı, -di, -du, -dü, -ti, -tu” ekleriyle yapılır.

ağlını oynaTdı < aklını oynattı (I/13), āladı āladı ğalkdı evine getdi < ağladı ağladı kalktı evine gitti (VII/117), annadū gibi ğaçdı < anlattığı gibi çıktı (VII/169), arkadan duTdı < arkadan tuttu (XII/93), aTdı arabıye yolladı < attı arabaya yolladı (II/151), bā sayardı < bana sayardı (IV/62), benzin içti < benzin içti (VIII/99), bonservis yazdurdu < bonservis yazdırdı (XIII/117), burda oturdu < burda oturdu (XIII/14), çārdı bā < çağırdı bana (IV/238), ğaçdı geTdı < kaçtı gitti (II/40), garantiye aldı < garantiye aldı (III/66), ğoyunu aldı < koyunu aldı (I/8), gözünü açdı < gözünü açtı (V/169), ğurtarmağ için yabdı < kurtarmak için yaptı (III/61), hamsiyi duddu < hamsiyi tuttu (VIII/86), komada ğaldı < komada kaldı (I/132), lafumu duydu < lafımı duydu (XIV/159), megdep okuttu < mektep okuttu (V/96), para ğazandı < para kazandı (II/37), satdı ğoyunu < sattı koyunu (I/124), sırıma yapdı <

sırıma yaptı (VII/121), toġaT vurdu < tokat vurdu (XII/86), u õretti < o õġretti (VIII/6), yatdı uyudu < yattı uyudu (I/9), yiTdi uçTu < yitti uçtu (XIV/159)

Olumsuz

arıTmadı < aġrıtmadı (IV/48), baġmadı < bakmadı (XIII/321), çārmadı < çağırmadı (XIV/15), durmadı < durmadı (VIII/74), getümedi < getirmede (XII/162), göndermedi < göndermedi (XXIII/79), yazmadı < yazmadı (XIII/66)

I.Çoġul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediġimiz metinlerde “-dıġ, dig, duġ, -düġ” ekleriyle yapılır.

at alduġ < at aldık (IV/22), aynı Őegilde didindüġ dadandüġ < aynı Őekilde didindik dadanduk (III/79), hevüle yaŐadüġ < öyle yaŐadık (IV/3), bölle begledüġ < böyle bekledik (XXVIII/17), çoġ Őey ġaynatduġ < çok Őey katlandık (X/143), çok egmēni yedüġ < çok ekmeġini yedik (XIII/35), demürü bıraġTıġ < demiri bıraktık (XII/94), epey durduġ < epey durduk (VI/19), findını alduġ geldüġ < findıġını aldık geldik (XII/258), ġaçduġ alduġ biribirimizi < kaçtık aldık biribirimizi (V/71), ġazma ġazduġ < kazma kazdık (IV/79), ġoyunu satduġ < koyunu sattık (XIII/68), ilerlimiye baŐladüġ < ilerlemeye baŐladık (IV/91), ne balıġlar duTduġ < ne balıklar tuttık (III/165), neler gördüġ < neler gördük (XII/286), paramız_ıla içdüġ < paramızla içtik (XIII/265), unu çıġarTduġ < onu çıkartdık (III/6), urlarda sürüldüġ < oralarda sürüldük (XIII/342), yandūnu õrendig < yandıġını õġrendik (XIII/67), yapduġ < yaptık (II/20)

Olumsuz

barıŐmadüġ < barıŐmadık (IV/261), ġonuŐmadüġ < konuŐmadık (V/71), ölmedig < ölmedik (XII/121), götümedig < götürmedik (XIII/136), alamadıġ < almadık (XII/97), yaġmadüġ < yakmadık (XII/321), çıkmadıġ < çıkmadık (XII/319), bıraġmadüġ < bırakmadık (XVIII/100), ġuyamadüġ < koymadık (XXVIII/17)

II. Çoġul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediġimiz metinlerde“-dımız, -diz, -düz, -diz” ekleriyle yapılır.

çalıŖdız < çalıŖtınız (XVII/70), ġaçdız < kaçıntınız (VIII/20), ġonuŖdudız < konuŖturdunuz (XVIII/6), verdız < verdiniz (VIII/43), yapıdız < yaptınız (VII/115), yatırdınız < yatırdınız (XIII/336)

Olumsuz

yapmadız < yapmadınız (VII/115)

III. oğul Ŗahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde “-dılar, -diler, -dular, -düler” ekleriyle yapılır.

beni aldılar < beni aldılar (XX/28), bitümeden çığdılar < bitirmeden çıktılar (X/216), bizde yatdılar < bizde yattılar (IV/204), bizim_ine zıtlaŖtılar < bizimle zıtlaŖtılar (VII/155), egdiler açırdılar < ektiler açırdılar (XXV/69), dikildiler başıma < dikildiler başıma (XIII/248), evi yağtılar < evi yaktılar (XIII/39), evin himini eŖTiler < evin himini eŖtiler (XII/56), fasile ġuydular < fasülye koydular (XVII/218), ġaçurdular < açırdılar (XIV/80), gelib hoŖladılar < gelip hoŖladılar (XVIII/82), ġızına daldılar < kızına daldılar (XXV/70), gönderdiler < gönderdiler (XIII/213), hamur bırağdılar < hamur bıraktılar (V/124), havu Ŗekilde bitürdüler < o Ŗekilde bitirdiler (III/145), havuraya yığdılar < oraya yıktılar (III/38), heb gittiler < hep gittiler (III/25), heb örendiler < hep öğrendiler (XIII/268), imamı ardılar < imamı açırdılar (X/38), iŖTen attılar < iŖten attılar (XII/67), ortalġa döğdüler < ortalġa döktüler (V/92), peŖine düŖdüler < peŖine düŖtüler (III/34), söra dāTdılar < sonra dağıttılar (XXIII/47), Ŗeye yaturdular < Ŗeye yatırdılar (XVII/1), urdan da getürdüler < ordan da getirdiler (I/15), yakın boŖandılar < yakın boŖandılar (II/28), yediler içTiler < yediler içtiler (III/166)

Olumsuz

bî Ŗî bırağmadılar < bir Ŗey bıraktılar (III/167), durmadılar < durmadılar (VIII/78), gelmediler < gelmediler (XII/180), ġonuŖmadılar < konuŖmadılar (IV/273), götüremediler < götürmediler (XXVI/69), istemediler < istemediler (X/216), krediyi alamadılar < krediyi almadılar (III/35)

3.2.2.1.2.Öğrenilen Geçmiş Zaman Kipi

Bulacak ve yöresi ağızlarında duyulan geçmiş zaman çekimi Türkiye Türkçesi yazı dilinde olduğu gibi “-miş, -miş, muş, -müş”tür. Herhangi bir değişiklik tespit edilmemiştir.

I.Teklik Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde“-mişim, -mişim, -muşum, -müşüm” ekleriyle yapılır.

ben bayılmışım < ben bayılmışım (XVII/89), büyümüşüm < büyümüşüm (VII/248), büyü yazılmışım < büyük yazılmışım (XIV/2), cahil galmışım < cahil kalmışım (V/60), sef yere dinelmişim < sef yere dinelmişim (XII/138), üstüne dörü uyumuşum < üstüne soğru uyumuşum (VII/13), zayıf dömuşum < zayıf soğmuşum (VII/244)

Olumsuz

büyümemişim < büyümemişim (VII/248), gitmemişim < gitmemişim (XIV/68)

II. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde“-mişin, -mişin, -mişsin -muşun, -müşün” ekleriyle yapılır.

bön çıgmışın < bugün çıkmışsın (XVI/144), buraliymişin < buralıymışsın (XXI/58), çok zayıflamışın < çok zayıflamışsın (XVIII/63), evlenmişsin < evlenmişsin (XVIII/162), sen delürmüşün < sen delirmişsin (XIII/258)

III. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde“-miş, -miş, -muş, -müş” ekleriyle yapılır.

aT bulmuş < at bulmuş (I/103), āzı yanmış < ağızı yanmış (IV/10), babam almış < babam almış (I/90), bî yerde çalışmış < bir yerde çalışmış (I/136), celal bayar_ıla okumuş < celal bayarla okumuş (V/58), esgere getmiş < askere gitmiş (I/101), eskiden evlenmiş < eskiden evlenmiş (I/100), evin içinde otumuş < evin içinde oturmuş (VI/102), fetöcü olmuş < fetöcü olmuş (XIV/107), ğardaşım duymuş < kardeşim duymuş (XIV/16), ğardaşını evermiş < kardeşini evlendirmiş (XVIII/29), ğatırı yüklemiş < katırı yüklemiş (XVIII/47), ğurban kesmiş < kurban

kesmiş (I/70), havurlarını yırtmış < oralarını yırtmış (XVII/333), heb sögmüş < hep sökmüş (XIII/361), hebisini satmış yemiş < hepsini satmış yemiş (I/110), kiTlemiş gedmiş < kilitlemiş gitmiş (II/25), unu pay_eTmiş < onu pay etmiş (I/96), yakasını bırağmış < yakasını bırakmış (III/122), yalavuz yabmuş < yalnız yapmış (XVII/132), zavallı ölmüş < zavallı ölmüş (XII/280)

Olumsuz

evlenmemiş (XVIII/30), ğaPaTmamış (XVII/244), getümemiş (XXIV/17), olmamış (VI/77), uyanmamış (XVIII/144), vermemiş (IV/186), vurmamış (II/27), yatmamış (V/173), yedümemiş (V/82)

I.Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-muşuğ**, ekiyle yapılır.

biz de alışmışuğ < biz de alışmışız (XXIII/51), bırda dōmuşuğ < burada doğmuşuz (XVI/85), nası yaPmuşuğ < nasıl yapmışız (XVII/167), nası ğatlanmuşuğ < nasıl katlanmışız (XVII/49)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde“**-mişiniz, -mişiniz, -muşunuz, -müşünüz**” ekleriyle yapılır. Metinlerimizde örnek bulamadığımız için metin dışı derlemeden faydalandık.

almışınız (MDD), almışız (MDD), almuşunuz (MDD), bulmuşüz (MDD), gitmişiniz (MDD), görmüşüz (MDD)

Olumsuz

almamışınız (MDD), geçmemişiz (MDD)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde“**-mişlar, -mişler, -muşlar, -müşler**” ekleriyle yapılır

ateş yağmışlar < ateş yakmışlar (VIII/74), bî kanalda göstermişler < bir kanalda göstermişler (XVIII/8), çekmişler getümüşler < çekmişler götürmüşler (XXII/53), daş ğuymuşlar < taş koymuşlar (XVII/196), duvara dayamışlar < duvara dayamışlar (XVIII/4), egmeg de yabmışlar < ekmek de yapmışlar (XVII/225), egmeg

vermişler < ekmek vermişler (IV/117), eve göndermişler < eve göndermişler (IV/118), ğāve māve yapmışlar < kahve yapmışlar (XV/158), gelinlig giydümüşler < gelinlik giydirmişler (XVIII/6), ğızı ēlemişler < kızı durdurmuşlar (XIV/172), güneşin şeyine otumuşlar < güneşin şeyine oturmuşlar (IV/139), heP çalmışlar < hep çalmışlar (XIV/47), herifi ğandumuşlar < herifi kandırmışlar (XIV/178), ilac almışlar < ilça almışlar (XIII/40), öte geçeye atmışlar < öteye atmışlar (XVII/88), saTun almışlar < satın almışlar (I/96), suyūla ayaltmışlar < suyla ayaltmışlar (XVII/89), uriye ğoymuşlar < oraya koymuşlar (I/106), yetim ğalmışlar < yetim kalmışlar (XVIII/29)

Olumsuz

bıraĝmamışlar < bıramamışlar (XVIII/178), ğuymamışlar < koymamışlar (XIV/171)

3.2.2.1.3.Şimdiki Zaman Kipi

Şimdiki zaman eki yapı ve ses itibariyle Türkiye Türkçesi ağızlarında yazı dilinden çok farklı biçimlere girmiştir⁷⁸. Ekin sonundaki /r/ ünsüzü genellikle düşmektedir ve ekin ünlüsü genellikle daralmaktadır. Bulancak ve yöresi ağızlarında şu şekildedir: **-yı, -yi, -yu, -yü, -yo, -î**

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-yum, -yim, -yım, -îm** ekeriyle yapılır.

anama geçiyum < anama geçiyorum (I/6), āşam gidîm < akşam gidiyorum (XVIII/40), bekliyîm < bekliyorum (XIII/210), biliyum < biliyorum (XVIII/40), bölmeg isdiyum < bölmek istiyorum (XXVIII/36), eşün_üle alıyum < eşünle alıyorum (V/126), findıĝ daşiyum < findık taşıyorum (XXVIII/38), geTmium ğorkuyum < gitmiyorum korkuyorum (XVIII/39), gezîm < geziyorum (X/6), iki milyar alıyum < iki milyar alıyorum (XX/69), işTe sıkılıyum < işte sıkılıyorum (XXIV/72), para ödîm < para ödüyorum (I/139), saTmaĝ istemiyum < satmak

⁷⁸ Zeynep Korkmaz, "Ağızların Tarihi Devirlerle Bağlantısı Üzerine", **Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni**, TDK Yayınları, Ankara 1999, s. 64.

istemiyorum (III/47), sevîm < seviyorum (XXV/55), su ğuyuyum < su koyuyorum (V/128), şey yapıyum < şey yapıyorum (XXIII/73), tamın âltına götürüyüm < tamın altına götürüyorum (V/126), temüzlüyüm < temizliyorum (XVII/124), yediriyum < yediriyorum (II/72), yemēni yapıyum < yemeğini yapıyorum (II/68)

Olumsuz

bilemiyum < bilemiyorum (XXII/37), duramıyım < duramıyorum (XXIV/75), ğaçumuyum < kaçırmıyorum (XX/69), gezemiyum < gezemiyorum (XXII/12), hatırlıyamıyum < hatırlamıyorum (XXIV/36), tanımiyum < tanımıyorum (XXIII/38), yemiyum < yemiyorum (I/3)

II. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-yun, -ıyun, -iyusun, -uyusun, -îsun, -înekleriyle** yapılır.

çiçeg suluyusun < çiçek suluyorsun (XIV/120), digmene çıkıyün < dikmene çıkıyorsun (XV/14), ğaşınıyün < kaşınıyorsun (XVI/171), getirîsun < getiriyorsun (XIV/26), gidîsun < gidiyorsun (XI/7), işTe görîn < işte görüyorsun (V/68), neye beglîn < neden bekliyorsun (IV/164), neye darılıyün < neden darılıyorsun (X/85), oraĝla biçîsun < orakla biçiyorsun (XI/21), su sepeliyün < su sepeliyorsun (VII/198), tırpanı bilîsun < tırpanı biliyorsun (XI/17), uriya iniyün < oraya iniyorsun (XV/29), yakıyusun < yakıyorsun (XVIII/19)

Olumsuz

inemîn gelemîn < inemiyorsun gelemiyorsun (XII/316), yiyemîsun < yiyemiyorsun (X/133)

III. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-yu, -yı, -î** ekleriyle yapılır.

balıĝ gelüyu < balık geliyor (III/3), bayram geliyu < bayram geliyor (XIV/150), bişîler biliyu < bir şeyler biliyor (I/30), çegib alıyu < çekip alıyor (III/119), ders yapî < ders yapıyor (VI/216), evi ĝiriyu < evi kırıyor (XIV/172), gelip istiyı < gelip istiyor (IV/206), ĝorkudan öliyu < korkudan ölüyor (XIV/160), içerde ĝalıyu < içerde kalıyor (XV/38), küfür ediyu < küfür ediyor (XIV/124), masaya

atıy < masaya atıyor (III/117), milleti götürüyü < milleti götürüyor (V/20), nerden buluy < nerden buluyor (III/113), önüne geliy < önüne geliyor (II/63), sırayla diziy < sırayla diziyo (III/115), su geliy < su geliyor (XIV/121), torunum okuy < torunum okuyor (II/50), üstüne örtü < üstüne örtüyor (V/24), üstüne örtüyü < üstüne örtüyor (V/27), yemiyum < yemiyorum (I/3), zeyneP çāriyü < zeynep çağırıyor (XIV/155)

Olumsuz

bilmiyü < bilmiyor (V/7), demiyü < demiyor (VIII/99), getürmiyü < getirmiyor (X/115), isTemiyü < istemiyor (III/67), iş bulamiyü < iş bulamıyor (XII/68), sōlemiyü < söylemiyor (XXVII/32), yürümiyü < yürümüyor (V/118)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-yuz, -yuğ** ekleriyle yapılır.

bazara gidiyuz < pazara gidiyoruz (IV/96), biçiyuz < biçiyoruz (XXV/49), bōle oynuyuz < böyle oynuyoruz (XXIV/31), ğayığlarla ūraşiyuz < kayıklarla uğraşiyoruz (III/150), gelüyuruğ < geliyoruz (I/30), küllüg yapıyuz < küllük yapıyoruz (V/17), türgiyeye getiriyuz < türkiyeye getiriyoruz (III/87), yoluna gidiyuğ < yoluna gidiyoruz (V/86)

Olumsuz

bilmiyuz < bilmiyoruz (III/140), istemiyuğ < istemiyoruz (III/69)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-înuz, -îsüz** ekleriyle yapılır.

çekînuz < çekiyoruz (X/55), soba mı yakînuz < soba mı yakıyorsunuz (XII/134), siz bilîsüz < siz biliyorsunuz (XII/311)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-yular, -yılar, -îlar** ekleriyle yapılır.

alıyular < alıyorlar (V/88), alîlar < alıyorlar (II/90), atıyılar < atıyorlar (V/150), atıyular < atıyorlar (VII/47), atîlar < atıyorlar (XXIV/74), bilîlar < biliyorlar

(III/143), çalışılar < çalışıyorlar (III/169), ğalıyular < kalıyorlar (VII/68), ğapiyular < kapıyorlar (VII/44), gedılar < gidiyorlar (XXIII/56), gidılar < gidiyorlar (II/64), görünılar < görünüyorlar (III/144), götüriyular < götürüyorlar (VII/51), oturuyular < oturuyorlar (VII/44), oynuyular < oynuyorlar (IV/139), oynuyular < oynuyorlar (III/114), satıyular < satıyorlar (XVIII/158), vuruyular < veriyorlar (VII/55), yakıyular < yakıyorlar (V/68), yapılar < yapıyorlar (XXVI/17), yapıyular < yapıyorlar (XV/103)

Olumsuz

anlaşamılar < anlaşıyorlar (XII/10), aramıyular < aramıyorlar (VII/65), aramılar < aramıyorlar (VII/61), bilmiyular < bilmiyorlar (V/151), geçmiyular < geçmiyorlar (XII/255), gelmılar < gelmiyorlar (XII/251), ğuymılar < koymuyorlar (I/144), tanımılar < tanımıyorlar (VI/3)

3.2.2.1.4. Geniş Zaman Kipi

Bulancak ve yöresi ağızlarında geniş zaman ekinin kimi örneklerde düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozduğu ve /r/ ünsüzünün düştüğünü tespit ettik. Genel olarak yazı diliyle paralellik göstermektedir.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde-**arım, -erim, -ırım, -urum, -rim** ekleriyle yapılır.

āladurum demiş (VI/81), ayağgabı giyerim (XXVII/40), ben ğalurum (VII/79), ben gederim (VII/72), ben yapıdururum (XII/256), bulurum dedim (VII/229), çalışırım dedim (III/177), çocuğlarımı bağarım (XXI/24), dağı daşı delerim (V/120), dururum dedim (VII/177), elli tūla alurum (XII/88), ğaynanamı severim (XXVII/40), gelür isterim (XII/48), hep sayarım (XV/84), öteberi bulurum (XVIII/72), seni de bağarım (VIII/52), zatan ğorğarım (XVII/130),

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde-**rsın, -arsın, -ersin, -ursun, -ürsün, -üsün, -usun** ekleriyle yapılır.

ayrana dōrarsın (X/204), āzımı açarsın (XVIII/15), bā sayarsın (VII/72), gidersin dedim (X/183), bilüsün sene ya (VI/92), caminin yana varursun (XV/73), çocuğlarımı tanırsın (IV/158), dalı kesersin (XXVIII/27), dēmene götürüsün (XVIII/26), geri dönersin (XV/74), götürüsün digersin yaparsın (XXII/96), gomboslu yaparsın yersin (XVIII/15), göyandan geri Pişürüsün (XXIV),gübre atarsın (XXII/97),halğa yaparsın (XVII/74), her şeyi başarusun (XVII/79), hisarkayıda da bulursun (XV/79), hisarkayıya gelürsün (XV/79), nur içinde yatusun (VI/47), sınırı çizersin (XV/48), suyuna göyarsın (XXIV/46), tarliye egersin (XXII/95), uriya bayulusun (VI/68), uriye çıkarsın (XV/76), yeykarsın bi dā öbür türlü yeykarsın (XXIV/45)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-r, -ar, -er, -ur, -ür, -ü** ekleriyle yapılır.

alur yekanur (XII/282), birbirini buğar (VII/146), çıkar evden (I/76), çivileri çeğer (XXV/61), dēmene gider (XVII/148), devamlı içer (III/90), doğdurlar da bilür (XXIII/34), gelin gider ğız gider evin ğızı gider damādı gider (XXII/89), gider gine (VI/142), görse ğaçar (XIII/7), hakimle de uyar (II/29), hangi ğız yapar (VII/211), hē yapar götürür (XII/159), içeri girer (XXV/62), iki kere arar (VIII/71), isgeliye getirü (XXIII/62), iyi yapar (XII/256), selā felan verülür (XXIII/93), unlara yarar (III/30), yanızda oynar (IV/141)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-rız, -rüg, -iriz, -eriz, -aruğ, -uruğ** ekleriyle yapılır.

aluruğ < alırız (XVII/62), çıkaruğ < çıkarız (XVII/95), dōrarız < doğrarız (XXVII/7), göyaruğ < koyarız (XXVII/8), oynaruğ < oynarız (IV/142), sereriz < sereriz (XI/13), toplaruğ < toplarız (XVII/65), verimiz < verimiz (III/149), yataruğ < yatarız (XII/153),yerüg < yeriz (VII/133), yeTişTiririz < yetiştiririz (III/54)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-rsüz, -irsüz, -isüz, -ürsüz** ekleriyle yapılır.

eyisini bilisüz < iyisini bilirsiniz (XII/358), ğazandığça ödersiz < kazandıkça ödersiniz (III/50), siz annarsiz < siz anlarsınız (IV/209), siz öldürüsüz < siz öldürürsünüz (XII/40), verirsiz < verirsiniz (III/68)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-arlar,-erler, -urlar, -ürler** ekleriyle yapılır.

alurlar < alırlar (XIV/115), alurlar atarlar < alırlar atarlar (XXII/90), atarlar < atarlar (XXII/84), ekerler < ekerler (IV/37), ěrürler < eğerirler (IV/38), gelürler < gelirler (IV/98), getirürler < getirirler (XXII/77), ğoyarlar < koyarlar (XXVII/55), ğuyarlar < koyarlar (XXII/93), iPlig kestürürler < iplik kesitirirler (XXII/79), para verürler < para verirler (XXIII/23), su verürler < su verirler (XXII/81), yakarlar < yakarlar (XXIII/91), yaParlar < yaparlar (XXII/88), yatururlar < yatırırlar (XIII/113)

3.2.2.1.5. Gelecek Zaman Kipi

Bulancak ilçesi ve yöresi ağızlarında gelecek zaman eki bünyesinde ünsüz düşmesi ve erimesinden dolayı ses değişimleri meydana gelmektedir. I. tekil ve I. çoğul şahıslarda zaman ekinin son sesi /ğ/ ünsüzü erimiş, hece kaynaşması sonucu uzun ünlü meydana gelmiştir.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acam, -acām, -ecem, -ecēm, -ıcam, -ıcem, -icem, -cem** ekleriyle yapılır.

ağşam çıkıcam < akşam çıkacağım (III/1), ameliyet edicem < ameliyat edeceğim (XIII/336), balığ götürücem < balık götüreceğim (XIV/26), ben binecem < ben bineceğim (VIII/65), ben giricem < ben gireceğim (II/84), beraber gidicem < beraber gideceğim (III/8), boyadacam < boyatacağım (VI/146), cezāevinde yatcam < cezaevinde yatacağım (III/104), dıccēm < diyeceğim (XVIII/82), dınenecēm < dinleneceğim (XXIV/67), dondurucuya bırakıcam < dondurucuya bırakacağım (XXIV/78), dutacām < tutacağım (XVII/69), evine gidicem < evine gidiceğim (II/42), ğāve bişürecem < kahve pişireceğim (IV/253), ğızımı verecem < kızımı vereceğim (IV/197), güllüg daşıcem < taşıyacağım (I/76), haburiya getürcem < buraya getireceğim (XII/100), haşlıcem sığacam < haşlayacağım sıkacağım (XXIV/77), neriye düşecēm < nereye düşeceğim (XVII/301), neriye gidicem <

nereye gideceğim (III/171), seni beğlicem < seni bekleyeceğim (IV/249), seni öldürcem < seni öldüreceğim (III/103), seni öldürecek < seni öldüreceğim (IV/233), su gıyacām < su koyacağım (I/38), tarığa soracam < tarığa soracağım (II/26), ülkiyi alacam < ülküyü alacağım (IV/175), ülkiyi isTicem < ülküyü isteyeceğim (IV/167), yedürecem < yedireceğim (I/23)

Olumsuz

ben toplamıcam < ben topmayacağım (VII/230), kaçmicem < kaçmayacağım (XVIII/36), geTmicem < gitmeyeceğim (XVIII/37), söylemicem < söylemeyeceğim (I/40), yazmıcam < yazmayacağım (XV/26)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde-**acağsın, -eceğsın, -ıcağsın, -ıcaksın, -acan, -ecen, -îcen, -ıcan, -icen** ekleriyle yapılır.

abdes vereceğsin < abdest vereceksin (V/174), alıb gelecen < alıp geleceksin (XVIII/23), amaliyat olacan < ameliyat olacaksın (XIII/357), atıcan savuracan < atacaksın savuracaksın (VIII/96), ayrı getüreceğsin < ayrı getireceksin (XVI/148), bölle çevürecen < bölle çevireceksin (XII/150), bölle saçacan < bölle saçacaksın (X/120), çarşıya gidecen < çarşıya gideceksin (VIII/38), dutuşlicen dakıcan < tutuşlayacaksın takacaksın (XVIII/58), egmeg götürecen < ekmek götüreceksin (XVIII/46), eneceye gidecen < ineceye gideceksin (XV/20), gece gākacağsın < gece kalkacaksın (V/85), geri gelicen < geri geleceksin (XV/66), gidecen < gideceksin (XVI/20), hemen yakacan < hemen yakacaksın (XVIII/58), hocana mı verecen < hocana mı vereceksin (XVIII/89), kendir digecen < kendir dikeceksin (XXIII/127), oduna gidicen < oduna gideceksin (VIII/37), önünü dolduracağsın < önünü dolduracaksın (XVII/200), pancar çorbası bişürecen < pancar çorbası pişireceksin (V/85), roman mı yazacan < roman mı yazacaksın (XVII/12), sarımsağ dakıcan < sarımsak takacaksın (XVIII/141), sofriyi gıyacan < sofrayı koyacaksın (XVIII/24), şeyi yapıcaksın < şeyi yapacaksın (XV/91), tegmezara çıkacan < tek mezara çıkacaksın (XV/23), yardım ediceğsin < yardım edeceksin (XVII/99)

Olumsuz

almicegsin < almayacaksın (XIV/48), içmicen < içmeyeceksin (VIII/51), vermicegsin < vermeyeceksin (XVII/267), yemicegsin < yemeyeceksin (XVII/29)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acağ, -eceg, -ecek –iceg** ekleriyle yapılır.

ābim alacağ < abim alacak (XVII/70), anan geliceg < annen gelecek (VII/53), aşura bişüreceg < aşura pişirecek (IV/65), ayrı gideceg < ayrı gidecek (II/52), balduzunu gaçuracağ < baldızını kaçırarak (XXIV/30), birbirini bēnecek < birbirini beğenecek (II/8), borç vericeg < borç verecek (XVIII/92), dūnū olacağ < düğünü olacak (XVII/101), eyi olacağ < iyi olacak (XVIII/142), gaşūnu ğaruşduracağ < kaşığını karıştıracak (XXV/32), ğız vereceg < kız verecek (IV/174), günnüg çalışacağ < günlük çalışacak (XXI/18), günnüğe gidiceg < günlüğe gidecek (XXI/18), îne yabduracağ < iğne yaptırarak (XXI/50), mintan yabacağ < mintan yapacak (XXIII/129), neriye geleceg < nereye gelecek (XVII/7), neyime darılacak < neyime darılacak (VI/107), pis evine götüreceg < pis evine götürecek (VII/116), sınıf geçeceg < sınıf geçecek (VI/126), tedavi olacağ < tedavi olacak (XXIII/21), tersden gelecek < tersten gelecek (VIII/116), teslim edeceg < teslim edecek (VIII/86), topliceg < toplayacak (VI/109), urdan alacağ < oradan alacak (XVII/303), üç gere ğıracağ < üç kere kırarak (XXV/30), yemē olacağ < yemeği olacak (XXI/13), yemeg vereceg < yemek verecek (XIV/14)

Olumsuz

dönmiceg < dönmeyecek (III/181), ğalmiceg < kalmayacak (III/143), gelmiceg < kalmayacak (V/52), yemiceg < yemeyecek (XXIV/10)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-icāz, -icēz, -ecüg, -acuğ, -icüg** ekleriyle yapılır.

ac ğalacuğ < aç kalacağız (XIII/82), bayrama gelicēz < bayrama geleceğiz (III/98), bizde gidecüg < bizde gideceğiz (XII/174), buriya getiricēz < buraya getireceğiz (III/98), eve gelecüg < eve geleceğiz (X/73), ğızağla alacuğ < kızakla

alacağız (III/13), içmiye gidecüg < içmeye gideceğiz (XIV/126), kemre edecüg < kemre edeceğiz (V/38), neriye gidecüg < nereye gideceğiz (III/172), para vericēz dātıcāz < para vereceğiz dağıtacağız (III/99), su daşıcüg < su taşıyacağız (VII/131), tarlada çalışacuğ < tarlada çalışacağız (IV/63), yılmaza yapacuğ < yılmaza yapacağız (IV/7)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-icānız** ekiyle yapılır. Ekte hece düşmesi sonucu ünlü uzaması görülmektedir. Metinlerde bir tane örnek tespit ettik.

dünümü nāpıcānız (XVIII/1)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-cağlar, -ceğler, -cekler, -acağlar, -eceğler, -ecekler, -ucağlar** ekleriyle yapılır.

alacağlar < alacaklar (XVII/70), bizi öldüreceğler < bizi öldürecekler (IV/243), bok alacağlar < bok alacaklar (III/19), ceza vereceğler < ceza verecekler (XIII/181), çeç çıkaracağlar < çeç çıkaracaklar (XVIII/95), ğıza dalcağlar < kıza dalacaklar (XXV/69), ğızı çeğceğler < kıızı çekecekler (XXV/66), nāpıcağlar < ne yapacaklar (XIV/82), nası isticekler < nasıl isteyecekeler (II/2), nerden geleceğler < nerden gelecekler (IV/224), suyunu da dōkecekler < suyunu da dōkecekler (XIII/182), vereceğler < verecekler (IV/175), vurucağlar < vuracaklar (XXI/35)

Olumsuz

öldüremiceğler (V/67)

3.2.2.2.Tasarlama Kipleri

Fiillerin şart, istek/dilek, emir ve gerekliliklerini tasarlayan ve zaman ifadesi taşımayan kiplerdir.

3.2.2.2.1.Şart Kipi

Araştırma yaptığımız bölge ağzında şart kipi yazı diliyle paralellik göstermektedir.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sam, -sem** ekleriyle yapılır.

açsam (XIV/164), alsam (XVII/11), ānaTsam (XVI/36), bırağsam (XIII/98), bilsem (XVIII/151), bulsam (XII/256), düşsem (XVII/302), edsem (X/92), eTsem (XII/106), gedsem (XIV/101), getsem (V/50), görsem (XII/253), olsam (XV/42), öldürsem (III/103), söylesem (VIII/2), söylesem (XVI/22), söylesem (XVIII/170), sorsam (X/44), söylesem (VIII/51), versem (IV/141), yakalansam (XXIII/14), yesem (VI/92)

Olumsuz

isdemesem (XVIII/78), kesemese (XXVIII/24), ölmesem (XVII/163), sevmesem (X/54)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-san, -sen** ekleriyle yapılır.

alsan (XII/108), bağsan (XVII/27), bırağsan gedsen (II/61), boyasan (II/115), çalışsan (III/170), gonuşsan (XIV/69), sorsan (XV/101), tanısan (XIV/61), yabsan (XVII/227)

Olumsuz

gonuşmasan (XIV/70)

III. Teklik Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sa, -se** ekleriyle yapılır.

ağlıma gelse (V/134), alsa (III/77), balıg yese (III/28), çārsa gelse (VI/30), dağsa (XII/363), düşse (IV/142), ğalsa (III/20), geçse (XII/298), gelse (X/205), getirse (VII/257), girse (XII/68), görse (XIII/7), olsa (XII/313), sulansa (XXVII/24), şey_eTse (XXVII/24), yardım edse geTse (II/83)

Olumsuz

ğonuşmasa (XIV/69), yıkanmasa (XIII/177)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sağ, -seg** ekleriyle yapılır.

gedseg < gitsek (XXV/5), geTseg < gitsek (XXV/4), misafirlige getseg misafirlige gitsek (XVI/17), şöle yabsağ < şöyle yapsak (XVII/53), verseler de yeseg < verseler de yesek (XVI/18)

Olumsuz

eTmeseg (XXI/51)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sēz** ekiyle yapılır. Ekte /n/ ünsüzünün düşmesi sonucu ünlü kaynaşması ve uzaması görülür.

bî gızım var görsēz < bir kızım var görmeniz (IV/63)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-salar, -seler** ekleriyle yapılır.

çıgsalar < çıksalar (IV/307), urıya alsalar < oraya alsalar (XX/19), verseler de yeseg < verseler de yesek (XVI/18)

3.2.2.2.2.İstek Kipi

Yazı dilinden farklı olarak çoğunlukla teklik birinci şahısta istek eki ve yardımcı ünsüz düşmüş, ekin görevi kurallı olarak /i/ sesine yüklenmiştir⁷⁹.

I. Tekil Kişi: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-îm** ekleriyle yapılır.

anatîm < anlatayım (XVII/240), anladîm < anlatayım (XVIII/58), bulîm < bulayım (XVII/73), çıgîm < çıkayım (XXIV/83), yapîm < yapayım (XVIII/69)

⁷⁹ Özkan Aydoğdu, "Çankırı İli ve Yöresi Ağızları", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı (Doktora Tezi), Elazığ, 2011, s.244

II. Tekil Şahıs

Metinlerde örneğine bulunmamaktadır.

III. Tekil Şahıs

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-alım, -elimekleriyle** yapılır.

ayrılalım < ayrılalım (VII/190), bâba alalım < baba alalım (XVII/62), bakalım < bakalım (XIII/168), barabar duTalım < beraber turalım (II/85), bazara götürelim < pazara götürelim (IV/116), begçi aliye verelim < bekçi aliye verelim (VI/45), bî daha alalım < bir daha alalım (XVII/72), bî gün gidelim < bir gün gidelim (XII/261), boşanalım dediler < boşanalım dediler (XVIII/35), dağlara dolaşalım < dağlara dolaşalım (XXVII/43), dōriyelim bişürelim yiyelim < doğrayalım pişirelim yiyelim (IV/58), egmeg yaPalım < ekmek yapalım (XVII/224), ğalalım bağalım < kalalım bakalım (XIII/127), gelin alalım evimize digliyelim dedim < gelin alalım evimize dikleyelim (XII/62), gelinimizi alalım < gelinimizi alalım (XVIII/70), ğına türküsü sōliyelim < kına türküsü söyleyelim (XVIII/86), gidelim bağalım < gidelim bakalım (VI/38), ğoyalım yerüşTürelim < koyalım yetiştirelim (III/53), haydi kâT alalım < haydi kâğıt alalım (XIII/227), icillide buluşalım < icillide buluşalım (XVII/44), ne yapalım < ne yapalım (VI/61), uriye gidelim < oraya gidelim (XIII/255), yanında yatalım < yanında yatalım (IV/203)

Olumsuz

getmiyelim (IV/203)

II. Çoğul Kişi

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

III. Çoğul Kişi

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3.2.2.2.3. Gereklilik Kipi

Fiil kök veya gövdelerine fiilden isim yapan yapım eki -ma, -me + iyelik eki kuruluşuna “lazım, gerek, icab eder” kelimeleri getirilerek oluşturulan kelime gruplarıyla da gereklilik belirtilmektedir⁸⁰.

I. Tekil Şahıs

ıçmem gerek (X/227)

III. Tekil Şahıs

bî şî olması lâzım < bir şey olması lazım (XV/160), gelmesi lâzım < gelmesi lazım (VI/102), urda olması lâzım < orada olması lazım (XV/164)

Emir Kipi

Emir kipi isteğin derece ve tarzlarını bildirir. Emir teklik ve çokluk birinci şahıs çekimi istek eki ile karşılanmaktadır.

I. Tekil Kişi: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-îm** ekleriyle yapılır.

anatîm < anlatayım (XVII/240), anladîm < anlatayım (XVIII/58), bulîm < bulayım (XVII/73), çığîm < çıkayım (XXIV/83), yapîm < yapayım (XVIII/69)

II. Tekil Kişi: Ek almaz

bak (I/62), bırağ (XIV/163), buyur (XXVII/1), doldur (IV/46), gel (II/12), ğonuş (VIII/104), ğuy (X/191), otur (II/11), ölç (XV/10), yap (IV/31)

III. Tekil kişi: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sın, -sin, -sun, -sün** ekleriyle yapılır.

alsın (II/45), alsın getsin (XVI/156), ayrılsın (VII/181), bağısın (XVIII/31), büyüsün (XXVII/52), darılsın (VII/229), eTsin (III/128), gelsin (VI/147), görsün (XIV/104), ğurtarsın (II/45), içsin (XIII/262), oynasın (VI/41), satılsın (II/56), saTsin

⁸⁰ Mukim Sağır, a.g.e., s. 195.

(XIII/212), toplansın (XII/301), versin (II/88), vursun (VII/168), yadsın (X/182), yapsın (XII/38), yesin (III/26)

Olumsuz

almasın (XII/245), aradmasın (VIII/94), edmesin (II/68), eTmesin (III/128), girmesin (III/152), kesmesin (XII/124), satılmasın (III/55), vermesin (II/88)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-alım, -elim** ekleriyle yapılır. İstek ekiyle karşılanır.

ayrılalım < ayrılalım (VII/190), bâba alalım < baba alalım (XVII/62), bakalım < bakalım (XIII/168), barabar duTalım < beraber tutalım (II/85), bazara götürelim < pazara götürelim (IV/116), begçi aliye verelim < bekçi aliye verelim (VI/45), bî daha alalım < bir daha alalım (XVII/72), bî gün gidelim < bir gün gidelim (XII/261), boşanalım dediler < boşanalım dediler (XVIII/35), dağlara dolaşalım < dağlara dolaşalım (XXVII/43), dōriyelim bişürelim yiyelim < doğrayalım pişirelim yiyelim (IV/58), egmeg yaPalım < ekmek yapalım (XVII/224), ğalalım bağalım < kalalım bakalım (XIII/127), gelin alalım evimize digliyelim dedim < gelin alalım evimize dikleyelim (XII/62), gelinimizi alalım < gelinimizi alalım (XVIII/70), ğına türküsü sōliyelim < kına türküsü söyleyelim (XVIII/86), gidelim bağalım < gidelim bakalım (VI/38), ğoyalım yerüşTürelim < koyalım yetiştirelim (III/53), haydi kâT alalım < haydi kâğıt alalım (XIII/227), icillide buluşalım < icillide buluşalım (XVII/44), ne yapalım < ne yapalım (VI/61), uriye gidelim < oraya gidelim (XIII/255), yanında yatalım < yanında yatalım (IV/203)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ın, -in, -un, -ün** ekleriyle yapılır.

alım (III/68), ayrılın (VII/147), bilin (III/72), getirün (XII/228), ğonuşun (VIII/42), götürün (XII/105), sayın (XIII/203), uyuyun (XX/21), yapın (VII/150)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sınlar, -sinler, -sünler, -sunlar** ekiyle yapılır.

baksınlar (XII/303), çığsınlar (XII/304), döksünler (XIII/166), eTsınler (XII/55), okusunlar (VI/23), yapsınlar (XII/304), yesinler (III/30)

Olumsuz

bulamasınlar (XVI/127), durmasınlar (XXI/26), sanmasınlar (V/111)

3.2.3.Fiillerin Birleşik Zamanlı Çekimleri

Araştırma bölgemizde fiillerin birleşik çekimlerinde ünlü ve ünsüz düşmesi ve değişmesi sonucu ses olayları sık görülür. Ekler yazı diline göre farklılıklar gösterir.

3.2.3.1.Hikâye Birleşik Zaman

3.2.3.1.1.Şimdiki Zamanın Hikâyesi

Araştırma yaptığımız bulacak ve yöresi ağızlarında i- fiili ile bölgemize mahsus -yu,-y1, -î şimdiki zaman kip ekinin aynı ses birliğinde kaynaşmış i- fiili korunamamıştır. i- fiili görevini şimdiki zaman -î ekine bırakmıştır.

I. Tekil Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde, **-îdum** ekleriyle yapılır.

alîdum < alıyordum (XX/70), araba beğlîdum < araba bekliyordum (XIII/193), atdumiyudum < attırmıyordum (IV/33), atışlerini düşürîdum < ateşlerini düşürüyordum (XXIV/8), begmez gaynadîdum < pekmez kaynatıyordum (IV/308), buz alîdum < buz alıyordum (XIII/191), çarşıya inîdum < çarşıya iniyordum (XIII/193), çıgmîyudum < çıkmıyordum (IV/257), çoğ bilîdum < çok biliyordum (XXV/36), dedünü yapîdum < dediğini yapıyordum (II/103), dêmene gidîdum < değirmene gidiyordum (XII/43), dibegde dövîdum < dibekte dövüyordum (I/40), ğapısına bırakîdum < kapısına bırakıyordum (XIII/194), giresunda çalışîdum < giresunda çalışıyordum (I/132), ğoyiyudum yürîdum < koyuyordum yağuruyordum (IV/25), güllüg Taşîdum < güllük taşıyordum (I/82), îne ibliğ alîdum < iğne iplik alıyordum (II/101), mal bakîdum < mal bakıyordum (I/76), öteberi alîdum < öteberi

alıyordum (VIII/17), sırtıma sarıdum < sırtıma sarıyordum (X/42), şey guyıdum < şey koyuyordum (XXIV/6), tarla gâzıdum < tarla kazıyordum (IV/19), tarla toplıdum < tarla topluyordum (X/42), urda bişirıdum < orada pişiriyordum (VI/1), yatıyudum < yatıyordum (XX/30)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ıdun** ekiyle yapılır.

egmeg yapıdun < ekmek yapıyordun (I/34), her şeyi alıdun < her şeyi alıyordun (XVII/295)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ıyudu, -iyudu, -yudu, -ıdu** ekleriyle yapılır.

anlaşıyudu < anlaşıyordu (XX/39), ayānı ufalıdu < ayağını ufalıyordu (I/24), barabar gidıdu < beraber gidiyordu (V/143), biT emiyudu < bit emiyordu (XXVIII/9), çocuğ gibi sevıdu < çocuk gibi seviyordu (VI/18), dēmene gidıdu < değirmene gidiyordu (IV/97), egmeg de getirıdu < ekmek de getiriyordu (V/6), evine gidıdu < evine gidiyordu (V/148), fāre yiyudu < fare yiyordu (VIII/97), fene çekinıdu < fene çekiniyordu (I/60), gelıdu < geliyordu (V/6), gelin gelıdu < gelin geliyordu (V/136), gidiP gelıdu < gidip geliyordu (IV/5), göscü bırakıdu < gözcü bırakıyordu (V/138), götünden geçıdu < götünden geçiyordu (XXVIII/42), hasTa oluyudu < hasta oluyordu (XXII/1), heç bî iş yabmıdu < hiçbir iş yapmıyordu (IV/87), ırağlardan gelıdu < iraklardan geliyordu (XXII/36), işleri yapıdu < işleri yapıyordu (IV/788), kimsiyi görmıdu < kimseyi görmüyordu (V/138), misir yüglıdu < mısır yüklüyordu (V/5), ne dıccēni bilemıdu < ne yapacağını bilmiyordu (I/22), uçağ bile yapıdu < uçak bile yapıyordu (V/113), uriye götürıdu < oraya götürüyordu (V/105), yanımda durıdu < yanımda duruyordu (IV/114), yımırta ediyudu < yumurta ediyordu (XX/66), yörı yörı gezıdu < yürüyerek geziyordu (V/103)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-uyuduğ, -üduğ, -üyuduğ, -ıduğ** ekleriyle yapılır.

altını eşıduğ < altını eşiyorduk (XXVI/7), arkadaş oluyuduğ < arkadaş oluyorduk (XIII/303), aTlama yapıyuduğ < atlama yapıyorduk (XX/62), belle

bellîduğ < belle belliyorduk (XXV/42), beşiğe atîduğ < beşiğe atıyorduk (XXII/3), biz tobliyuduğ < biz topluyorduk (IV/312), çecini ayırîduğ < çecini ayırıyorduk (XXI/41), dēmende üğüdîduğ < değirmende üğüdüyorduk topluyorduk (XXVI/21) dibini ğazîduğ < dibini kazıyorduk (XXII/11), domadis toplîduğ < domates topluyorduk (XXV/48), egmēmizi yabîduğ < ekmeğimizi yapıyorduk (XXII/113), ellerini sarîduğ < ellerini sarıyorduk (XXII/6), eve gelemîduğ < eve gelemiyorduk (XXII/11), findî serîduğ < findığı seriyorduk (XXI/39), ğoyûduğ dönüyuduğ < koyuyorduk dönüyorduk (XX/61), hab yedürîduğ < hap yediriyorduk (XXVI/9), haşhaş verîduğ < haşhaş veriyorduk (XXII/15), havlı sarîduğ < havlu sarıyorduk (XXII/7), kemre daşîduğ < kemre taşıyorduk (XXII/10), küregler_ile savurîduğ < kürekle savuruyorduk (XXI/41), mısırı dövîduğ toPlîduğ < mısırı dövüyorduk topluyorduk (XXVI/20), odun daşîduğ < odun taşıyorduk (XXII/10), odun getirîduğ < odun getiriyorduk (XXII/113), omuzda gidîduğ < omuzda gidiyorduk (XXV/5), sarılı kestürîduğ oğudîduğ < sarılığı kestiriyorduk okutuyorduk (XXII/19), şişğo yapîduğ < şişko yapıyorduk (XXIV/39), unu ıshıyuduğ < onu ıshıyorduk (XX/62), üstünü alîduğ < üstünü alıyorduk (XXI/41)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-îdunuz, -îdüz** ekleriyle yapılır.

bilmîdunuz < bilmiyordunuz (I/117), çalışîdüz < çalışıyordunuz (II/99), gelîdūza < geliyordunuz ya (VI/32)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-îlardı, -ülardı, -iyulardı, -uyulardı, -yülardı** ekiyle yapılır.

babamgille keşigiyulardı < babamgille keşikiyorlardı (XII/164), bıçağ çekîlardı < bıçak çekiyorlardı (VI/54), bırakıb gidîlardı < bırakıp gidiyorlardı (XII/302), bölē dolaşdurîlardı < böyle dolaştırıyorlardı (XII/170), boronşit oluyûlardı < boronşit oluyorlardı (XVII/189), çiğ ğazîlardı < çiğ kazıyorlardı (XII/175), darı bulamîlardı < darı bulamıyorlardı (X/140), el işi yapîlardı < el işi yapıyorlardı (X/102), eline vuruyulardı < eline vuruyorlardı (XXVI/67), eseniye gidîlardı < eseneye gidiyorlardı (X/189), gübre mübre atamîlardı < gübre atamıyorlardı (XII/302), hartama çekûlardı < hartama çekiyorlardı (XXV/58), kön

kön ögsürflardı < kön kön öksürüyorlardı (XVII/189), lastig geydümîlardı < lastik giydirmiyorlardı (X/10), tifu diyulardı < tifo diyorlardı (XI/8), tömbelē gidiylardı < tömbeleşe gidiyorlardı (XXIII/70), uvalara gidîlardı < ovalara gidiyorlardı (VII/142), yımırTa verîlardı < yumurta vermiyorlardı (XX/24), yolda aluyulardı < yolda alıyorlardı (X/214)

3.2.3.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-rdum, -urdum, -ardım, -erdım** ekleriyle yapılır.

bî dā giderdim < bir daha giderdim (IV/295), egmē ederdım < ekmeği ederdım (IV/61), giderdim urdan < giderdim oradan (IV/43), gügümü alurdım < gügümü alırdım (IV/43), ışığ dutardım < ışık tutardım (V/106), ineğ sârdım < inek sağardım (IV/284), işleme yapardım < işleme yapardım (XVIII/12), kesdene severdim < kestane severdim (II/127), keten dokurdım < keten dokurdım (XVIII/15), peynür yabardım < peynir yapardım (IV/302), yemēmi yerdım < yemeği yerdım (IV/293)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-erdin, -ürdün**, ekleriyle yapılır.

çorbayı bişürürdün < çorbayı pişirirdin (IV/40), gederdin geTmezdin < giderdin gitmezdin (VII/150), sofriya gelürdün < sofraya gelirdin (XII/64)

Olumsuz

geTmezdin < gitmezdin (VII/150)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ardı, -erdi** erkiyle yapılır.

at_ıla giderdi < atla giderdi (XXVI/49), bā sayardı < bana sayardı (IV/62), bālar sarardı < bağlar sarardı (XXV/62), çarşıdan alurdu < çarşıdan alırdı (XIII/14), evinde yapardı < evinde yapardı (XIII/9), fırçayla yekardım < fırçayla yıkardım

(XIII/177), görse gâçardı < görse kaçardı (XIII/7), ğumanya ğuyardı < kumanya koyardı (V/147), ışī yakardı < ışığı yakardı (IV/35), keten dokunurdu < keten dokunurdu (XVIII/15), kokusu dutardı < kokusu tutardı (XVIII/64), postlarını satardı < postlarını satardı (XXIII/120), unları toplardı < onları toplardı (V/102), üstümden geçerdi < üstümden geçerdi (XXVII/63), üş gere dönerdi < üç kere dönerdi (XXVII/63), zabah yapardı < sabah yapardı (XIII/332)

Olumsuz

bırağmazdı < bırakmazdı (XXI/23), çığmazdı < çıkmazdı (XXVII/58), sallamazdı < sallamazdı (XXVII/49), vurmazdı < vurmazdı (VII/249)

I. Çoğul Şahıs: Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde-**ardüğ**, -**erdüğ** ekleriyle yapılır.

ateşi yakardığ < ateşi yakardık (IV/45), boyunduruğ dağardığ < boyunduruk takardık (XXVI/14), çekerdüğ < çekerdik (XXVI/36), egmē dōrardığ < ekmeği doğrardık (IV/40), fasile dikerdüğ < fasülye dikerdik (XXV/45), gice ğalgardığ < gece kalkardık (VII/211), güzelceğine dōrardığ güzelce doğrardık (XXII/41), ışığı dakardığ < ışık takardık (IV/36), iş yabmiya giderdüğ < iş yapmaya giderdik (XXI/23), mısır ekerdüğ < mısır ekerdik (XXV/45), odun atardığ < odun atardık (XVIII/35), sarma sarardığ < sarma sarardık (XXVI/36), sofriyi ğoyardığ < sofrayı koyardık (IV/40), sürerdüğ < sürerdik (XXVI/15), tōmu saĉardığ < tohumu saĉardık (XXV/45), turşu ğuyardığ < turşu koyardık (IV/305), unu düverdüğ < onu döverdik (XXVI/34), yālaşī yapardığ < yağlaşī yapardık (XXVI/37), yayuğ yayardığ < yayık yayardık (IV/52)

Olumsuz

ğurtaramazduğ < kurtaramazdık (XXV/12), yapamazduğ < yapamazdık (XXI/21)

II. Çoğul Şahıs:

Metinlerde örneğine rastlanmamıştır.

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-arlardı, -erlerdi, -urlardı, -ürlerdi** ekleriyle yapılır.

ayağğabı yerine dikerlerdi < ayakkabı yerine dikerlerdi (XXIII/121), bez yaparlardı < bez yaparlardı (XXVI/58), bi yere çekülür okurlardı < bir yere çekilir okurlardı (XXIII/96), bişürürlerdi < pişirirlerdi (XXVI/42), çekerlerdi ğızı < çekerlerdi kızı (XXVI/66), dolma sararlardı < dolma sararlardı (XXVI/44), eteg yaparlardı < etek yaparlardı (XXVI/57), fırın çörē yaparlardı < fırın çöreği yaparlardı (XVIII/49), gelünü alurlardı < gelini alırlardı (XXVI/49), ğolundan dutarlardı < kolundan tutarlardı (XXVI/65), havunları satarlardı < oraları satarlardı (XXIII/116), helva verürlerdi < helva verirlerdi (XXIII/75), ısgat dādurlardı < ıskat dağıtırlardı (XXIII/94), para ayururlardı < para ayırırlardı (XXIII/95), yufğa yaparlardı < yufka yaparlardı (XXVI/32)

Olumsuz

bālaTmazlardı (XXV/26), yabdurmazlardı (XXVII/58)

3.2.3.1.3. Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-diydım, -dim_ıdı, -dım_ıdı, -tım_ıdı** ekleriyle yapılır.

ayşelere verdim_ıdı < ayşelele verdim ıdı (I/44), baddaniye attım_ıdı < battaniye attım ıdı(XII/116), bazara getdiydim < pazara gittiydim (X/4), dediydım < dediydım (VII/172), köye çıktım_ıdı < köye çıktım ıdı (I/148), maya aldım_ıdı < maya aldım ıdı (XVII/208), nedimle getdim_ıdı < nedimle gittim ıdı (XIII/396), yağtım_ıdı < yaktım ıdı (I/52)

Olumsuz

edmedim_ıdı (X/189),

II. Tekil Şahıs:

Metinlerde örneğine bulunamamaktadır.

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-dıydı** ekiyle yapılır.

oynadıydı < oynadıydı (XIII/390)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-düydüğ** ekiyle yapılır.

geldüydüğ < geldiydik (XIII/242), tahta biçdüydüğ < tahta biçtirdiydik (XIII/64)

II. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

III. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3.2.3.1.4. Duyulan Geçmiş Zaman Hikâyesi

Metinlerimizde birinci tekil şahıs ve üçüncü tekil şahıs örnekleri bulunmaktadır.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-mişdim** ekiyle yapılır.

demişdim < demiştim (XXV/19)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-mişdi, -muşdu, -mişTı** ekleriyle yapılır.

bacā çıgmışdı (XVII/320), bacā gırılmışdı < bacağı kırılmıştı (XVII/320), bi şey almışdı < bir şey almıştı (XXII/110), burdan fes_olmuşdu < buradan fesh olmuştu (XXIII/45), fasile almışdı < fasülye almıştı (XVII/220), funi dağmışdı < funi takmıştı (XVII/261), ğaPğara olmuşdu < kapkara olmuştu (XXII/17), gelin bağmiye gelmişdi < gelin bakmaya gelmişti (X/157), gügüm almışTı < gügüm almıştı

(XXII/111), heb şişmişdi < hep şişmişti (XVII/38), munis gelmişdi < munis gelmişti (X/116)

3.2.3.1.5. Gelecek Zaman Hikâyesi

Yöre ağzında gelecek zamanın hikâyesi çekiminde gelecek zaman ekindeki /k/ ünsüzü kurallı olarak düşer ve kendinden önceki ünlüyü uzatır.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acādım, -ecēdim** ekleriyle yapılır.

alacādım gidecēdim < alacaktım gidecektim (IV/187), ğariye dicēdim < kariya diyecektim (XIV/115), memur olarağ çalışcādım < memur olarak çalışacaktım (XIII/98), nerden yol çıkaracādım < nereden yol çıkaracaktım (XIII/329), şöfurlua getcēdim < şoförlüğe gidecektim (XX/34)

Olumsuz

edmîcēdim < etmeyecektim (XVIII/119)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acādın, -ecēdin** ekleriyle yapılır.

çögecēdin < çökecektin (X/32), ölsen ölecēdine < ölsen öelcektin ya (XXIII/81), su ğuyacādın < su koyacaktım (X/32), yol parası vericēdin < yol parası verecektin (XVI/124)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acādı, -ecēdi, -icēdi** ekleriyle yapılır.

ablası gidicēdi < ablası gidecekti (XVIII/72), āmed yapacādı < ahmet yapacaktı (XIII/225), bâbamlara vericēdi < babamlara verecekti (VII/136), beni felç_edicēdi < beni felç edecekti (II/95), benimkini kesicēdi < benimkini kesecekti (XIV/98), buraya girecēdi < buraya girecekti (VI/27), dñnü olacādı < düğün olacaktı (XVIII/73), odun getürecēdi < odun götürcekti (XII/161), rağı ğuyacādı < rakı

koyacaktı (XXII/31), şey alacādı < şey alacaktı (X/223), uriye götürcēdi < oraya götürecekti (XVIII/34)

I. Çoğul Şahıs:

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-cādiniz** ekiyle yapılır.

başını bālicādiniz < başını bağlayacaktınız (VIII/84)

III. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3.2.3.1.6.Şartın Hikâyesi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-saydim** ekiyle yapılır.

gızsaydim < kızsaydım (XXV/36)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-seydin** ekiyle yapılır.

dinseydine < dinseydin ya (XXVII/54), gelseydin < gelseydin (XIV/100)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresi ağızlarında **-saydı, -seydi** ekiyle yapılır.

olsaydı < olsaydı (XXI/11), res çekseydi < rest çekseydi (III/151)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-seydig** ekiyle yapılır.

verseydig < verseydik (VIII/91), görseydig < görseydik (XII/234)

II. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği bulunmamaktadır.

III. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği yoktur.

3.2.3.1.7.İsteğin Hikâyesi

Metinlerimizde sadece ikinci tekil şahıs ekinde örnekler bulunur.

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-eydin** ekiyle yapılır.

alaydın < alaydın (XIII/245), büyötmeyeydin < büyötmeyeydin (XII/40),
etmiyeydin < etmiyeydin (XII/39), öldüreydin < öldüreydin (XII/40)

3.2.3.1.8.Gerekliliğin Hikâyesi

Metinlerimizde örneği bulunmamaktadır.

3.2.3.2.Rivayet Birleşik Zaman

Basit zamanlı bir fiilin duyulan geçmiş zamanda gerçekleştiğini bildirir.

3.2.3.2.1.Şimdiki Zaman Rivayeti

Metinlerimizde sadece üçüncü tekil şahıs ekinde örnek bulunur.

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-îmuş,** ekiyle yapılır.

batîmuş < batıyormuş (III/137), yapîmuş < yapıyormuş (X/81)

3.2.3.2.2.Duyulan Geçmiş Zaman Rivayeti

Metinlerimizde örneği yoktur.

3.2.3.2.3.Geniş Zaman Rivayeti

Metinlerimizde üçüncü tekil şahıs ve üçüncü çoğul şahıs örnekleri bulunmaktadır.

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde-**armış, -ermiş**, ekiyle yapılır.

alur_ümüş < alırmış (VII/55), bā bakar_ımış < bana bakarmış (IV/146),ciğer yıkarmış < ciğer yakarmış (XVII/98), çalışurmuş < çalışırmış (VIII/9), çocuğ ālar_ımış < çocuk ağlarmış (VII/53), çocuğ isTermiş < çocuk istermiş (XIV/75), dişini gemürürmüş < dişini kemirirmiş (XIII/49), dönercilig yaparmış < dönercilik yaparmış (VIII/56), dururmuş < dururmuş (X/169), hasTānede çalışur_ümüş < hastanede çalışır imiş (XII/235), havas_edermiş < heves edermiş (VIII/53), zehiri alurumuş < zehiri alır imiş (XXIII/27)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -**arlarmış, -arlar ımış, -erlermiş, -urlarmış, -urlar ımış** ekiyle yapılır.

ararlar_ımış < ararlar imiş (XVII/221), dururlar_ımış < dururlar imiş(VI/77), ğırarlar_ımış < kırarlar imiş (XVII/35), ğoyarlar_ımış < koyarlar imiş (XXII/30), laf_ederlermiş < laf ederler imiş (IV/186), otururlar_ımış < otururlar imiş (VII/48), yaparlar_ımış < yaparlar imiş (XVII/36), yatarlar_ımış < yatarlar imiş (VII/45)

3.2.3.2.4.Gelecek Zaman Rivayeti

Metinlerde sadece birinci tekil şahıs ve üçüncü tekil şahıs ekleri ile ilgili örnekler bulunmaktadır.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -**cağmışım** ekiyle yapılır.

ameliyeT olcağmışım < ameliyat olacaktım(XIII/339)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-acāmıŝ, -ecēmıŝ** ekeleri ile yapılır.

ali usdiya satacāmıŝ < ali ustaya satacakmıŝ (XIII/42), almanyaya gidecēmıŝ < almanyaya gidecekmiŝ (XIII/109), ameliat olacāmıŝa < ameliyat olacakmıŝa (VIII/50), çamaşur yeykicēmıŝ < çamaŝı yıkayacakmıŝ (IV/223)

3.2.3.4.Şart Birleşik Zaman

3.2.3.4.1.Şimdiki Zamanın Şartı

Metinlerde birinci, ikinci ve üçüncü çoğul şahıs eki örnekleri bulunmamaktadır.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ısam** ekiyle yapılır.

konuŝısam < konuŝuyorsam (XV/90), yapamısam < yapamıyorsam (VII/258),

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ısan, -uyusan** ekiyle yapılır.

durısan < duruyorsan (XXVII/43), isTemısan < istemiyorsan (III/71), istısan < istiyorsan (XV/7), sorısan < soruyorsan (XVIII/16), soruyusan < soruyorsan (XVIII/26), yapısan < yapıyorsan (XXII/69)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ısa** ekiyle yapılır.

gelısa < geliyorsa (XVI/65), istısa < istiyorsa (XVII/21)

3.2.3.4.2.Genıŝ Zamanın Şartı

Metinlerimizde birinci çoğul şahıs eki örneği yoktur.

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-usam, -ursam, -üsem, -rsem,** ekleriyle yapılır.

bulusam < bulursam (VI/25), anlatusam < anlatırsam (VII/12), oTurursam < oturursam (XIV/39), ölüsem < ölürsem (XII/65), istersem < istersem (XVII/277)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-arsan, -ersen, -rsen, -ürsen, -uırsan** ekiyle yapılır.

çıgmazsan < çıkmazsan (III/80), dağarsan < takarsan (XVII/74), düşünmezsen < düşmezsen (III/57), gidersen < gidersen (VIII/92), konuşTurursan < konuşturursan (XXIV/61), istersen < istersen (XV/23), sorarsan < sorarsan (X/229), verürsen < verirsen (XVIII/79), yaParsan < yaparsan (XVII/202)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-arsa, -ursa, -ürse** ekleriyle yapılır.

bağarsa < bakarsa (II/76), canlanusa < canlanırsa (XI/9), guyarsa < koyarsa (XII/247), olursa < olursa (XIII/9), olüsa < olursa (X/204), sorarsa < sorarsa (XII/204), verürse < verirse (III/1)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-rseniz** ekiyle yapılır.

isterseniz < isterseniz (XII/87)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-erlerse, -ırlarsa, -ürlerse** ekleriyle yapılır.

çıgarırlarsa < çıkarırlarsa (XXVII/55), dökerlerse < dökerlerse (XIII/166), götürebilürlerse < götürebilirlerse (XXVI/66), verürlerse < verirlerse (XII/127)

3.2.3.4.3. Gelecek Zamanın Şartı

Ekte ünsüz düşmesi sonucu ünlü uzaması görülür.

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-icāsan, -ecēsen** ekleriyle yapılır.

gidecēsen < gideceksen (XV/11), varıcāsan < varacaksan (XV/73),

III. Tekil Şahıs : Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -acāsa, -cegse ekiyle yapılır.

çegcege < çekecekse (XXV/60), olacāsa < olacaksa (XVII/54), yapılacāsa < yapılacaksa (II/49)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -icā saz ekiyle yapılır.

yapıcā saz < yapacaksanız (VII/140)

Geçmiş Zaman

Metinlerde sadece üçüncü tekil ve üçüncü çoğul şahıs eklerinin örnekleri bulunur.

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -diyse, -duysa ekiyle yapılır.

aldiyse < aldıysa (III/42), duTdiyse < tuttuysa (VII/139), duyduysa < tuttuysa (III/136)

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde -dılarsa ekiyle yapılır.

daldılarsa < daldılarsa (XXV/69)

3.2.4. Birleşik Fiiller

En az iki kelimenin bir araya gelerek oluşturduğu fiillerdir.

3.2.4.1.İsim + Fiilden Yapısında Olan Birleşik Fiiller

Bulacak ve yöresi ağızlarında yaygın olarak kullanılan birleşik fiiller et-, ol- ve yap- 'tır diye biliriz.

et-, ed-, eT-:

ayıb_ettin < ayıp ettin (X/164), bōle bī laf_eTdüg < laf ettik (IV/217), çoğ hakareT_ettiler < çok hakaret ettiler (IV/192), dün def_etdim < dün def ettim (VII/171), evden pay_eTmişler < pay etmişler (I/90), gıza havas_edermiş < kıza heves edermiş (VIII/53), helal_eT < helal etsin (II/72), hepisi vefad_etti < hepsi vefat etti (VIII/60), hesab_et < hesap et (III/110), hızmata_etti < hizmet etti (IV/64), imar_etdüg < imar ettik (VI/105), maf_eTdi < mahv etti (IV/20), malımı takib_ettür < malımı takip ettir (III/137), nafağayı hağ_etdin < nafakayı hak ettin (XVI/144), nasıl cesareT_eTdin < nasıl cesaret ettin (XXII/34), nasib_edmesin < nasip etmesin (XVII/90), ōlana hazır_etdi < oğlana hazır etti (VII/28), ömrünü uzun_eTsin < ömrünü uzun etsin (II/10), rahmed_etsin < rahat etsin (VI/49), rāT_eTdiler < rahat ettiler (III/167), seni vekil_etdim < seni vekil ettim (VII/77), teslim_etdim < teslim ettim (VI/110), teşekkür_ederim < teşekkür ederim (VIII/71), yardım_etdiler < yardım ettiler (VII/180), yas_edim dedim < yas edim dedim (XII/136), yol_eTdiler < yol ettiler (XXII/65), yön_ettüg < yön ettik (IV/128)

ol-

annāne oldu < anane oldu (VIII/15), arkadaş oluyuduğ arkadaş oluyorduk (XIII/303), emegli oldu < emekli oldu (XIII/107), eyi olsun < iyi olsun (IV/101), nfedah_oldu < fedah oldu (II/92), fes_olmuşdu < fesh olmuştu (XXIII/45), gayıP olmuş < kayıp olmuş (XII/58), harab olmuş < harap olmuş (XIII/388), hasTa oldum < hasta oldum (VII/157), hayırlı olsun < hayırlı olsun (XV/173), hayrın ğabul olsun < hayrın kabul olsun (XIII/266), helāl olsun < helal olsun (XIV/49), maf_oldum < mahv oldum (IV/20), memnun olması < memnun olması (III/178), misāfir olduğ < misafir olduk (X/31), muhdaç olduğ < muhtaç olduk (VI/34), müeddiş oldu < müfettiş oldu (II/22), peyda oldu < peydah oldu (VI/75), pişman oldum < pişman oldum (VII/232), rādsız oldum < rahatsız oldum (XIII/189), rāmedlig oldu < rahmetlik olduk (X/46), rāzı olıdu < razı oluyordu (XXII/60), sünneT oldu < sünnet

oldu (I/145), şeyid oldu < şeyid oldu (XIII/116), şoğ oldu < şok oldu (XIV/113), şügr_olsun < şükür olsun (XIII/327), şügürler olsun < şükürler olsun (IV/131), taksim oliu < taksim oldu (VIII/29), tēris oldum < terhıs oldum (XIII/104), tobaç olduğ < topaç olduk (VI/35), yarbay oldu < yarbay oldu (XIII/107), yardımcı ol < yardımcı ol (VII/40)

yap-

asgerlig yapdım < askerlik yaptım (XX/41), aşçılığ yapıyı < aşçılık yapıyor (VI/141), boçça yapın < bohça yapıyorsun (XVII/51), dadlı yaparsın < tatlı yaparsın (XXIV/43), ders yapî < ders yapıyor (VI/126), dōme yapîduğ < dövme yapıyorduk (I/51), egmeg yapîdun < ekmek yapıyordun (I/34), elişi yapîduğ < elişi yapıyoruz (VII/193), ev yapî < ev yapıyor (VIII/19), gomboslu yaparsın < komposlu yaparsın (XVIII/16), helva yapılar < helva yapıyorlar (XXIII/48), hesap yapdı < hesap yaptı (VIII/4), iş yapuyım < iş yapıyordum (IV/123), işleme yapardım < işleme yapardım (XVIII/12), işleme yaparlardı < işleme yaparlardı (XXVI/58), küllüğ yapıyuz < küllük yapıyorduk (V/17), leçer yapîduğ < reçel yapıyorduk (X/63), mesâi de yapıyuğ < mesai de yapıyoduk (XVI/56), muamele yapilîdu < muamele yapılıyordu (XVIII/33), puşluk yapdı < puştluk yaptı (VIII/79), tafla yapıyım < tarla yapıyordum (IV/123), yemeg yapîduğ < ekmek yapıyorduk (IV/25),

ğıl

namazı ğılan (VII/5), namazı ğıldım (XV/131),

3.2.4.2.Fiil + Fiil Yapısında Olan Birleşk Filler

3.2.4.2.1.Yeterlilik Fiili: -a+bil-, -e+bül-

çalışdurabilîdu < çalıştırabiliyordu (VIII/34), ğalğabiliyū < kalkabiliyor (XVIII/173), gidebülusen < gidebilirsen (XXII/76), olabilürüm < olabilirim (XXIV/61), sarabilîmum < sarılabiliyor muyum (XII/168), sarılabılür < sarılabılır (XXIV/16), satabılür < satabilir (XXV/11), yaşadabildümüzü < yaşatabildiğimizi (XXV/11)

Olumsuz

bilemiyüm < bilemiyorum (XXII/37), bilemedim < bilemedim (XXII/39),

3.2.4.2.2. Tezlik Fiili: -ı+ver-

alıverelim < alıverelim (XVIII/43)

3.2.5. Ek-Fiil

Tüm isim soylu kelimelere gelerek onları fiillieştiren, basit zamanlı fiilleri de birleşik zamanda çekime hazır duruma sokan ek görünüşündeki fiile ek fiil adı verilir⁸¹.

Ek fiilin basit zamanları ve bu zamanların bölgemizde gösterdiği farklar şu şekildedir:

3.2.5.1. Ek Fiilin Geniş (Şimdiki) Zaman Kipi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)ım, -(y)im** ekleriyle yapılır.

arkadiyim < arkadayım (XII/86), dömliyim < doğumluyum (III/158), evliyim < evliyim (XV/113), eyiyim < iyiyim (IV/131), ğızıyım < kıızıyım (XXII/62), hasTayım < hastayım (III/28), işçiyim < işçiyim (XVII/113), kiradayım < kiradayım (XVI/60), kötüyim < kötüyüm (IV/256), loğusayım < loğusayım (XV/77), mēmuruyım < memuruyum (XXIII/10), müdürüyim < müdürüyüm (XIII/154), rāziyim < razıyım (IV/101), yalancisiyim < yalancısıyım (VIII/118), yaşındiyim < yaşındayım (IV/111)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sın, -sin** ekiyle yapılır.

⁸¹Zeynep Korkmaz, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK. Yay., Ankara, 2007, s.702.

anamızsın (VIII/105), buralısın < buralısın (XXI/58), emeklisin< emeklisin (I/137), herifsin < herifsin (XXVII/150), insansın < insansın (III/176), mecbursun < mecbursun (III/185), nasısın < nasılsın (XIII/47), selbessin < serbestsin(XIII/188), tarladasın < tarladasın (XXI/25)

III. Tekil Şahıs: Eksiz olarak çekimi yapılan isimlerin, bildirme, kuvvetlendirme koşacı -dır ekini aldıkları görülür⁸². Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-dır, -dir, -dur, -dür, -tır, -tir, -tur** ekleriyle yapılır.

baruTdur < baruttur (XVIII/71), bellidür < bellidir (XII/7), çoğdur < çoktur (XVII/194), dörudur < doğrudur (IV/309), evlüdür < evlidir (VIII/28), eyidur < iyidir (II/129), fazladur < fazladır (XII/113), fidür < fidiğidir (XIII/392), gevezedür < gevezedir (XVIII/25), müsrüfdür < müsriftir (XVII/77), seabdur < sevaptır (X/184), sinirlidür < sinirlidir (XVIII/70), vardur < vardır (IV/109), yemyeşildür < yemyeşildir (V/30), yokdur < yoktur (VI/52)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)ıg, (y)ig, -(y)uz, -(y)iz, -üg** ekleriyle yapılır.

afurdayig < ahırdayıız (X/111), asgerdeyig < askerdeyiz (XIII/66), çocūg < çocuğuz (XXIV/30), dōmliyig < doğumluyuz (XVIII/177), ğavğalıyığ < kavğalıyız (X/96)

II. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-sīz, -sīz** ekleriyle yapılır.

değilsiniz < değilsiniz (XVII/93), eyisīz < iyisiniz (XIV/53), nasīsīz < nasılsınız (VIII/70)

III. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği yoktur.

⁸² Mukim Sağır, a.g.e. s.155.

3.2.5.2.Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zaman Kipi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)dım, -(y)dım, -(y)dım, -ıdım, -idim** ekiyle yapılır.

alaydaydim < alaydaydım (XX/43), babanneydim < babanneydim (XVIII/77), cenāzedeydim < cenazedeydim (I/79), ğanser_idim < kanser idim (XIII/285), ğocasiydim < kocasıydım (XVIII/38), ğoyun çobaniydim < koyun çobanıydım (I/123), haydarpaşadaydim < haydarpaşadaydım (XIII/99), ıstanbuldā_idım < istanbuldaidim (XII/216), inşāTçiydim < inşaatçıydım (XX/28), öliydim < oğluydum (XVIII/38), saygılıydim < saygılıydım (XXI/20), suvāri asgerfiydim < süvari askeriydım (VIII/2), suvāriydim < süvariydım (XX/26), şey_idim < şey idim (XIII/110), topçuydim < topçuydum (XXVIII/17), türküciydim < türkücüydüm (XXIV/55), yaşındaydım < yaşındaydım (XX/13), zengün geliniydim < zengin geliniydım (XVIII/106), zengün ğızıydim < zengin kızıydım (XVIII/106)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)din, -ıdın** ekleriyle yapılır.

değil miydin < değil miydin (VII/116), nerdeydin < nerdeydin (VII/149), zayıf_ıdın < zayıf idin (XVI/182)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)dı, -(y)di, -idi** ekiyle yapılır.

asgerdeydi < askerdeydi (XIII/38), bahçelievlerdeydi < bahçelievlerdeydi (VIII/22), belediyedeydi < belediyedeydi (XII/71), burdaydi < buradaydı (X/156), doğdurdu binbaşıydı < doktordu binbaşıydı (XIII/125), doliydi < doluydu (X/190), dondurmacydi < dondurmacıydı (XIII/83), eyiydi < iyiydi (X/84), fakir_idi < fakir idi (V/168), ğumarcıydi < kumarcıydı (XVIII/108), güzel_ıdi < güzel idi (IV/152), hasdaydi < hastaydı (XVIII/140), kötüydi < kötüydü (XIII/300), köydeydi < köydeydi (XVII/65), nerdiydi < nerdeydi (X/165), nişanlıydi < nişanlıydı (XIII/319), iriydi < iriydi (XIV/23), öreTmen_idi < öğretmen idi (XIII/304), şüfer_idi < şöfer idi (XVI/37), tamircisiydi < tamircisiydi (VIII/9), titiz_idi < titizidi (IV/48), yükliydi < yüklüydü (X/176)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ydik, -ydık** ekiyle yapılır.

asgeriydik < askeriydik (VIII/14), yoldaydık < yoldaydık (VIII/59)

II. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği yoktur.

III. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği yoktur.

3.2.5.3.Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zaman Kişi

I. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-ılmışım** ekiyle yapılır.

saburlılmışıme < sabırlıymışım (II/27), zayıf_ılmışım < zayıf ımışım (VII/244)

II. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-imişin, -(y)mişin** ekleriyle yapılır.

buralıymişin < buralıymışın (XXI/58), değil_imişin < değil imişsin (XXI/58), fakir_imişin < fakir imişsin (XIII/286)

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)miş, -(y)miş, -imiş** ekleriyle yapılır.

bacıymış < bacıymıs (I/95), dereköyden_imiş < dereköyden imiş (X/147), ermeniymiş < Ermeniymiş (XVII/34), eyiymiş < iyiymiş (XVI/177), hağlıymış < haklıymış (XXVIII/40), hamileymiş < hamileymiş (XVIII/41), haPısTaymış < hapisteymiş (XIV/112), listedeymiş < listedeymiş (XIII/311), samsundaymış < samsundaymış (XIV/136), tağdiriymiş < takdiriymiş (IV/266), var_ılmış < var ımış (VII/38), yaşında miymiş < yaşında imiş (VI/74)

I. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)mişig** ekleriyle yapılır.

beşig kertmesiymişig < beşik kermetisiymişiz (XVIII/177)

II. Çoğul Şahıs

Metinlerde örneği yoktur.

III. Çoğul Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)mişler** ekiyle yapılır.

imeciymişler < imeciymişler (V/55)

3.2.5.4.Ek Fiilin Şart Kipi

i- ek fiile şart eki getirilerek yapılmaktadır. Metinlerde sadece üçüncü tekil şahıs ekinde örnekleri bulunur.

III. Tekil Şahıs: Bulancak ve yöresinden derlediğimiz metinlerde **-(y)sa, -(y)se, - İsa** ekleriyle yapılır.

eyiyse < iyiyse (II/33), güvettiyse < kuvvettiyse (XII/269), kötüyse < kötüyse (II/33), var İsa < var ise (V/117),

3.2.6.Fiilimsiler

Fiilimsiler; ad, sıfat ve zarf görevi yüklenmiş olan fiil şekilleridir. Bir oluş, bir kılış ve bir durum bildirdikleri, olumlu ve olumsuz biçimleri yapılabildiği, bir türü zaman gösteren ekler de alabildiği için bu yönleriyle fiil özelliği taşırlar. Ancak, çekime girmemiş olmaları dolayısıyla, diğer yönleri ile de ad sınıfına girerler⁸³.

⁸³Zeynep Korkmaz, a.g.e., s.863.

3.2.6.1.İsim-Fiil

Fiillerden geçici isim yapan eklerdir.

-ış, -iş, -uş, -üş

alışveriş edmcēdim < alışveriş edicem (XVIII/119), binanın yabılışı < binanın yapılışı (III/159), dikiş < dikiş (XIII/360), dönüş mü yapıcan < dönüş mü yapıcan (I/138), elverişli asgerimiz var < elverişli askerimiz var (XIII/130), geliş gidiş vardı < geliş gidiş vardı (X/186)

-meg , -mağ

adam burmağ < adam vurmak (XIII/71), ayırmağ istemiyu (VII/143), bizi ayırmağ istemiyu < bizi ayırmak istemiyor (VI/143), bölmeg isdiyum < bölmek istiyorum (XXVIII/36), çalışmağ çōdu < çalışmak çoktu (IV/2), çamaşur yeykamağ için < çamaşır yıkamak için (IV/44), etmeg < gitmek (I/144), kaçmağ < kaçmak (XII/14), kaçmağ öle mi oluyu < kaçmak öyle mi oluyor (XII/14), girmeg istemî u işe < girmek istemiyor o işe (III/67), konuşmağ yoğ < konuşmak yok (V/5), gülmegden gidiyum < gülmekten gidiyorum (XVII/300), kendini gurtarmağ için yabdı < kurtarmak için yaptı (III/63), kilim dokumağ < kilim dokumak (IV/35), satmağ istemiyum < satmak istemiyorum (III/47), yatmağ yoğ < yatmak yok (V/173), yemek hazırlıyuğ < yemek hazırlıyoruz (I/39)

-mi, -ma

almiya < almaya (I/13), ayvasılda dōma değülüg < ayvasılda doğma değiliz (XVI/85), basma (V/49), boşaltma işi < boşaltma işi (III/132), boşanma işi < boşanma işi (II/32), boyama hocası < boyama hocası (X/82), çocuğ bağma < çocuk bakma (X/41), çocuğ bağma < çocuk bakma (X/41), dāda gırma gırdım < dağda kırma kırdım (XVII/111), demircili köyünden ayrılma < demircili köyünden ayrılma (XI/1), dōme yapıduğ < dövme yapıyorduk (I/51), dondurma < dondurma (XIII/208), üşütme < üşütme (XXVII/22) galp sıkışmayabdı < kalp sıkışma yaptı (XVI/129),ğavurma göy < kavurma koy (X/191),ğazma gazduğ < kazma kazdık (IV/79), gelin bağmiye gelmişti < gelin bakmaya gelmişti (X/157), gezmiye getdim < gezmeye gettim (VIII/84), gız çekme < kız çekme (XXV/64), gız_ıla konuşma

ānaşma hēç bî şî yoğ < kızla konuşma anlaşma hiç bir şey yok (XIII/6), görüşme < görüşme (IV/9), ğurban kesme < kurban kesme (I/71), hızar çegmiye getdi < hızar çekmeye gitti (X/22), ikinci çapalama < ikinci çapalama (XI/20), işleme yaparlardı < işleme yaparlardı (XXVI/58), kertmesiydi < kermesiydi (VII/93), okuma yazma yōdu < okuma yazma yoktu (XIII/36), pancar dōşemesi < pancar dōşemesi (XXV/15), sadmiya da mecbursun < satmaya da mecbursun (VIII/113), saTma durumunda < satma durumunda (III/46), sırıma yabdı < sırıma yaptı (VII/120), sōlama ederüg < soğlama ederiz (XVII/63), soruşTurma yürüTmüş < soruştırma yürütmüş (III/125), toplama zamanı < toplama zamanı (X/14), uzaTma ğuycam < uzatma koycam (III/2), yarma ğuydum < yarma koydum (V/127), yaşama devri < yaşama devri (VIII/31), yatmiye < yatmaya (I/48), yeme içme sālām_ıdı < yeme içme sağladı (XX/5), yetişme < yetişme (III/29), yok ki yemiye bişi < yok ki yemeye bir şey (VIII/86), yörüme gedıdun < yürüme gidiyordum (VIII/67), yufğa ğızartması < yufka kızartması (X/100), yuva ğurma istemediler < yuva kurma istemediler (XVI/33), yügleme işi < yülkeme işi (III/132)

3.2.6.2.Sıfat-Fiil

Fiil kök ve gövdelerine gelerek kendinden sonra bir ismi niteleyen görevli eklere isim fiil denir.

-ası, -esi

çalışasıya bî sigortalı işe giresiye gayretedmiyuğ ki < çalışmasıya bir sigortalı işe giresiye gayret etmiyoruz ki (XIII/154), eve geldüğ gelesi < eve geldik gelesi (XIV/51), hayrı kesilesice < hayrı kesilesi (XVIII/39),

-malı, -meli

heb anlaşmalı gidi < hep anlaşmalı gidiyor (XIII/8), şaşurdmalı bi ocag digdidü < şaşurtmalı bir ocak diktik (XXVIII/38), titremeli bi hasTalığ < titremeli bir hastalık (XXIII/30)

-an, -en

açan çegib alıyü < açan çekip alıyor (III/119), artan tavuğlar < artan tavuklar (VII/235), bağan yüz < bakan yüz (XV/1), leçere bakan yoğ < reçele bakan yok (X/64), ğapı bilmiyen kimsiye < kapı bilmeyen kimseye (IV/263), çalışan adama < çalışan adama (III/22), çile çegen yoğ < çile çeken yok (I/75), çığan suyu < çıkan suyu (V/17), āmeT denen adam < ahmet denen adam (V/104), duran yoğ < duran yoğ (II/89), ēřiyeni dökīduđ < ekşiyeni döküyorduk (XVI/108), giden balığlar < giden balıkar (III/101), rastig gemüren < lastik kemiren (VI/56), ayagđgabıyı geyen < ayakkabıyı giyen (X/10), gezen (XV/69), okıyanlar < okuyanlar (XII/77), verilen vazīfiyi < verilen vazifeyi (XX/46), yabılan çorba < yapılan çorba (XXIII/110), yetmiyen çarşıdan alurdu < yetmeyen çarşıdan alırdı (XIII/14), yiyeinin āzına < yiyeinin ağzına (XIV/130), yuğarı gēden kesilmez < yukarı giden kesilmez (XXVIII/26), durumu olan < durumu olan (XXIII/27), ğurtaran ğurtarīdu < kurtaran kurtarıyordu (XXIV/21), gücü olan < gücü olan (XXV/18), bağan yoğ < bakan yok (XXVIII/23), peşimden olan öldü < peşimden olan öldü (IV/281), odunu alan yoğ < odunu alan yok (V/84), çalışan bī uşadı < çalışan bir uşaktı (V/113), namazı ğılan < namazı kılan (VII/5), semer yapan adamı < semer yapan adam (VII/113) geriye ğalan ğabū < geriye kalan kabuğu (VIII/96), bakan yoğ < bakan yok (X/64), ğırılan dallar < kırılan dallar (XII/258), dondurma yapan < dondurma yapan (XIII/270), olan çayı < olan çayı (XVI/115), sallanan beři < sallanan beşiği (XVII/161) artan tōmlar < artan tohumlar (XVII/232), olan olayı < olan olayı (XVII/240), geçen dī ki < geçen diyor ki (I/77), ölen hayriye < ölen hayriye (I/99), giden yoğ < (II/53), balığ yiyein çoćuđa < balık yiyein çoćuđa (III/28), geçen sene < (geçen sene (III/746),

-ecek

yerim var gezileceg (XXV/40), sevileceg çoćuđ (IV/181), geleceg sali < gelecek salı (VIII/51), yeneceg ekmē < yenecek ekmeđi (II/22), geleceg çarřanbiya < gelecek çarřambaya (IV/151),

-mez

bilinmez eşyalar (VII/121), en bēnmez ğoyunumuzı < en beğenmez koyunumuzı (I/65),

-SIZ

biliçsiz haregeT < bilinçsiz hareket (XI/4),

-dik, -dik, -duk, -dük

Bu ekten sonra ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde ek sonunda bulunan /k/ ünsüzü önce tonlulara daha sonra erir ve düşer. Karşılaşan iki ünlü birleşip kaynaşarak bir uzun ünlü oluşur.

tanıdüm bî ābim < tanıdığım bir abim (III/174), bırağdüm işlerimi < bıraktığım işlerimi (IV/65), evinin oldū yerleri < evinin olduğu yerleri (IV/65), oldū zamanda < olduğu zamanda (V/98), yamadū egme < yamadığı ekmeği (V/124), vardüm vakıT < vardığım vakit (VI/50), evün oldū yeri < evin olduğu yeri (VII/59), aldüm adam < aldığım adam (VII/141), vardū yerde < vardığı yerde (VIII/78), oldū yer < olduğu yer (VIII/101), bağdüm sıralar < baktığım sıralar (X/231), durdümüz ev < durduğumuz ev (XIII/39), her buldū şeye < her bulduğu şeye (XIV/41), atuşdüm adam < atıştığım adam (XIV/58), oldū yeri < olduğu yeri (XIV/86), aTdū zaman < attığı zaman (XIV/100), gidecek oldūn yer < gidecek olduğun yer (XV/41), yazıcağ oldūn köy < yazacak olduğun köy (XV/45), çıgdüm gün < çıktığım gün (XVI/142), oldüm işlerden < olduğum işlerden (XVII/133), aldūn maya < aldığın maya (XVII/226), yaTdū yerler < attığı yerler (XVII/231), vardüm ğapıdan < vardığım kapıdan (XVIII/86), aldū yeri < aldığı yeri (I/99), TuTdū balıklar < tuttuğu balıklar (III/7), aldüm para < aldığım para (III/74), yabdī iş < yaptığı iş (XXVIII/40), getdī zaman < gittiğim zaman (I/9), sevdīm insansın < sevdiğim insansın (III/176), giTdīmiz sene < gittiğimiz zaman (III/183), dedū yere < dediği yere (II/107), eddū duvayi < ettiği duvayı (III/122), gördüm zaman < gördüğüm zaman (III/83), getürdümüz hamsıları < getirdiğimiz hamsileri (III/129), gizledū şeyi < gizlediği şeyi (V/92), çegdüm çileler < çektiğim çileler (VI/31), yedümüz ğaymağ < yediğimiz kaymak (VII/240), yedū dayağ < yediği dayak (XIV/21)

3.2.6.3.Zarf -Fiil

Fiil kök veya gövdelerine gelerek, hareket hâli ifade eden eklerdir.

-a, -e, -i

yöriyi yöriyi çığduğ < yürüye yürüye çıktık (I/2), ğaruşdura ğaruşdura bişürüdüğ < karıştıra karıştıra (XXV/23), bāra bāra < bağıra bağıra (XVII/89), araya araya < araya araya (XVII/89), güle güle bî getdi < güle güle bir gitti (VI/95),

-alı, -eli

bırağalı < bırakalı (XXIII/67), öleli < öleli (XVI/36), geTmiyeli < gitmeyeli (IV/193)

-araç,-ereğ

dönereğ < dönerek (XI/16), olarağ < olarak (XIII/98), tutarağ < tutarak (XI/18), yöriyereğ < yürüyerek (VII/220), çekereğden öldü < çekerek öldü (XVI/169)

-gen, -đan, -ken, -đa, -đan

bakarđan < bakarken (IV/145), böyürgen < büyürken (I/119), giderken < giderken (XIII/184), paklarđa < paklarken (XIII/16), toplarđanlıđ < toplarken (X/59), yaparđanlıđ < yaparken (VII/160), yabdırığan < yapıdırırken (IV/189),

-gene

bükegene < bükerek (XXIV/42), dutagene < tutarak (XXII/76), sığagene < sıkarak (XXIV/46), sōliyegene < söyleyerek (VII/110), yörigene < yürüyerek (XVIII/102)

-madan, -meden

evlenmeden < evlenmeden (XVI/181), girinmeden < girinmeden (XIII/221), ğurumadan < kurumadan (XXVIII/16), ışımadan < ışımadan (XVIII/22), ölmeden < ölmeden (XVI/34), yaşamadan < yaşamadan (XVIII/86) yügselmeden < yükselmeden (XI/5)

-ıp, -ip, -iP, -up, -üp, -ib, -ib, -ib

açıP < açıp (XXIV/41), alıb < alıp (II/43), binib < binip (XXIII/48), büyüdüb < büyütüp (XXIII/88), bunalıP < bunalıp (XXIV/74), çuvalliyib < çuvallayıp (VII/213), dakıb < takıp (XVIII/81), darılıP < darılıp (XII/265), digliyiP < dikleyip (XII/63), düşünüb < düşünüp (VII/104), düşünüp < düşünüp (XII/52), galgıP < kalkıp (V/130), getirüb < getirip (II/71), gezib < gezip (VIII/32), görüb < görüp (V/70), gırıP < kırıp (XI/23), giriniP < girinip (XIII/15), gönderib < gönderip (XXIII/88), götürüP < götürüp (XII/103), guyub < koyup (XII/29), haşlıP < haşlayıp (I/55), ısıTıb < ısıtıp (XX/74), kaPanıP < kapanıp (XVIII/61), kesib < kesip (XIII/92), oturub < oturup (VIII/97), örtüb < örtüp (VII/50), ölüP < ölüp (XVII/190), satıb < satıp (VIII/113), soyıP < soyup (I/55), temüzlüb < temizleyip (VIII/100), üdüb < üğütüp (XIII/29), yapıb < yapıp (II/71), yapıb < yapıp (XXIII/24), yetiştirib < yetiştirip (XXIII/90), yükleniP < yüklenip (X/1)

-inçi, -inci, -ınca, -ince

atınca sōlim (XIV/163), atışleninci < ateşlenince (XXIV/5), bağamınca < bakamayınca (I/111), gedinçi < gidince (X/147), gelince < gelince (XVIII/18) gelinçi < gelince (VII/239), olinçi < olunca (VI/71), öğrenince < öğrenince (III/122) , uyumınca < uyumayınca (XXII/14),

➤ Sıfat fiil eklerinden genişleyerek zarf fiil görevinde kullanılan şekiller şu şekildedir:

-ana ğadar, -ene kadar: -an, -en sıfat fiil ekinin üzerine yönelme eki -a/-e nin gelmesi ile genişleyip daha sonra “kadar”edatının eklenmesi ile oluşmuştur.

ağşama ğadar < akşama kadar (XIII/275), gelene ğadar < gelene kadar (VII/83), mayısa ğadar < mayıs kadar (III/13), ölene ğadar < ölene kadar (XIV/58), yaza ğadar < yaza kadar (VII/69), yirmi yaşma ğadar < yirmi yaşma kadar (XXIII/114)

-duğça, -dukça: Eski Türkiye Türkçesinde de yaygın olarak kullanılmaktadır⁸⁴. Sıfat fiil eki -dUk, -dİk ın üzerine gelen eşitlik eki -ca, -ce ile genişletilmiştir.

⁸⁴Gürer Gülsevin, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yay., Ankara, 2007, s.116.

ğazandugça < kazandıkça (III/50), hazmetdügçe < hazmettikçe (XVII/78), ısındugça < ısındıkça (XXVII/21), soğudugça < soğudukça (III/12), topladugça < topladıkça (XXIV/84)

-dīndan: -ınca/-ince, -dığı için manalarında kullanılmaktadır.

ğafasının çalışmadīndan < kafasının çalışmadığından (XVI/31),

-dīnda: Teklik üçüncü şahıs iyelik eki, *-n* koruyucu ünsüz ve *-da/-de* bulunma hâli ekinin birleşmesinden oluşmuştur

findug oldūnda < findık olduğunda (VIII/104)

-dī için, -dū için, -dū için, -dığı için, : İyelik eki ve *için* edatının *-duk/-dük* sıfat-fiil eki üzerine gelmesiyle meydana gelmiştir.

bildū için < bildiği için (III/190), yaşadığımız için < yaşadığımız için (XXIII/37), begledī için < beklediği için (XXIII/89), oldū için < olduğu için (XXIII/100), sağ oldū için < sağ olduğu için (III/149)

-dūm ğadar: İyelik eki ve *kadar* edatının *-duk/-dük* sıfat-fiil eki üzerine gelmesiyle ortaya çıkmıştır:

anladūm ğadarıyla < anladığım kadarıyla (XV/49)

-dū gibi, -dū gibi: Sıfat-fiil eki üzerine iyelik eki ve *gibi* edatının getirilmesiyle meydana gelmiştir.

bukuldū gibi < burkulduğu gibi (XXIV/14), çullandū gibi < çullandığı gibi (XXVI/70), geldū gibi < geldiği gibi (XXVI/31)

3.3.Edatlar

Edatlar, yalnız başlarına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hâkim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki

kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlendir⁸⁵. Edatlar ünlem edatları, bağlama edatları ve son çekim edatları olmak üzere üçe ayrılır⁸⁶.

3.3.1. Ünlem Edatları

Tek başlarına bir anlamı olmayan sevinç, heyecan, keder, nefret, korku, gibi ruh hallerini, tabiat seslerini ifade eden kelime türleridir⁸⁷.

3.3.1.1. Ünlemler

Üzüntü, sevinç, heyecan gibi duyguları ifade etmeye yarayan kelimelerdir.

ā

ā ölüm işTe çoğ çekTim (I/83), ā hevüle hevüle böyüttü (XII/38)

aman

aman işin yoğ mu (XIV/146)

āh

āh ölüm (XVIII/105), işTe hatice āh (XII/106), ölmî ölüm āh (XII/176), āh yavrum (XII/248), āh āh neler gördüğ (XII/286), āh āh çilelerimiz (XII/322)

yav

yav temel çavuş var_ıdı (XIII/211), yav çeşmenin ğapısında (XIII/223), yav barabar getdüg de dî (XIII/243), yav biz ikimiz getdüg dedim (XIII/249), yav senin gibi bî hasTamız var_ıdı (XIII/313), bî sorim dedim yav ben (XIII/331), yav doğdur içerde hasTa dışarda (XIII/380), yav beni ğaPıya çārılar (XIV/105), yav ni yapim ğardaşcuvazım (XV/157), yav ben ğaç senedür gidîm (XV/159), yüzü görünüyü yav tuvaletin (XVII/2), tuhafıma gidî yav (XVII/48), yav ne var bunlarda (XVII/76), nie dövilar yav (XVII/86), gendünü götüremî yav (XVII/198), yav findığ bōn fiyatleş diye dedi (XVIII/96), yav işTe on beş yaşındayidim (XX/1), yav işte şey_edilardı

⁸⁵Zeynep Korkmaz, **a.g.e.**, s. 895.

⁸⁶Muharrem Ergin, **a.g.e.**, s.348.

⁸⁷Muharrem Ergin, **a.g.e.**, s.348.

(XX/13), vücuduna giriıı yav (XX/16), ben dedim yav tankla dedim bığdım (XX/27), oturuyuğ dışarda yav (XX/34), yav urayı geldiler (III/32), anbarcılığ felan yapılarıdı yā (III/36)

yā

yā güzel güzel çocuğ bā bakar_ııış (IV/146), bu ne dim yā (XIII/379), yoğ abi yā tā getdim trabzuna (XIII/391), ğarışmadım onun işine yā (VIII/44), mal gibi gedmī yā (VIII/70), tōbe yarabbi yā (VIII/99), ğarnımız burnumuzda yā (X/76), yā bī gügüm suya gidīduđ (X/128), yā u zamanlar var_ıdı (X/201), yā dedim nolcağ dedim (XII/194), yā dōru salonlarda yapılı (XIII/9), yā üzüm hoşafı ōle olurdu (XXVII/5), heç sorma yā (I/76), yā yeter ği balığ yesin (III/27)

vay

vay vay bī yük oduna getmedīz (XII/310)

uy

uy uy ölüyuğ (XII/309)

ohō

ohō dedi (XIII/397), ohō ē yavrum (VIII/60)

ha/hā

ha babam geT (XI/27), sakın ha dedim (XII/84), sağın ha bışe eTme (XII/85), almicegsin urdan dedim hā (XIV/49), ama eyi olmuş hā iyi olmuş (XV/159), hā unu annadmadım (I/122)

hey...hey

hey yavrum hey (XII/61)

haydi/hadi/hayda

haydi gülüm işTe u õle (XIV/110), hadi sürsan bişi dîl (III/60), hadi yavrum dõru ankariye (VIII/20), hayda yalın ayağ (I/12), haydi hicabiTomağ beraT (XIV/19)

eyvah

eyvah getdi guzum (VIII/36)

ey gidi

ey gidi ey (XVII/90), ey gidi ey (XXV/42), ey gidi ey esgilerin işleri zor (II/95), ey gidi u iş atdumiyudum (IV/32), açlıg çoğdu ey gidi ey (V/46), bî gece āladım ey gidi ey (V/50), ey gidi yoğluğ ey (V/132), ey gidi egmē urda bişirîdum (VI/1), ey gidi benim çegdūmü (VI/12), ey gidi tā yapamıyım (VI/33), tavaları guyardı da ey gidi bekmez tavalarını (VI/47), ey gidi enişdecuvazım (VI/49), ey gidi ey kök sökîlâra (VI/58), ey gidi ey findıg para etmîdu (XII/19)

3.3.1.2.Seslenme Edatları

Seslenme ünlemleri hitap ve çağrılarda kullanılır. Ünlemler gibi sevinç, üzüntü, şaşkınlık, hayıflanma gibi his ve duygu bildirmeyen ünlemlerdir.

yāhu

yāhu kök sökîlârdı (VI/58)

lan

sigtirin lan (III/151), lan u bu gölum bî kütlede (XIII/390)

ulan

ulan dedim seni bî vurmiye öldürürüm (XIV/38), ulan senin havu deden vara (XIV/126), ulan diyu bu faîn ğızı (VII/16), ulan diyu bõle zengünlüğe beni bişî dedürme (VII/16), benzin içti mitā ulan (VIII/99), ulan iki tokat salladı (XIII/27), ulan bî para akîdu (XIII/224), ulan bu doğdur beni dedim ameliyeTeTmiceg (XIII/337)

ula

ula bir dā dedim (XIV/39), ula ben geçende gördüm (XV/158), ula seni gelin eyi bağmış (XVI/181), ula öteberi satana ğadarlıĝ (XVII/235), ula eyi düşecēm yerde eyiymiş (XVII/302), ula düşsem gene bişi olmaz (XVII/315), ula eyi düşecēm yerde eyiymiş (XVII/302), ula düşsem gene bişi olmaz (XVII/315), ula nediyun sen (XVIII/17), ula yoĝ ceryanda olumu (XVIII/172), bakî mangır ula dî (I/126), ula nōli bu nereye gidiyu (III/111), ula bu çocuĝ kimin diyu (VII/15), ula mısır būdayi taniyan kim (VIII/91), ula sen ōle mi etdin (XIII/31), ula bi demi daTlı olıdu (XIII/78), ula dur biraz ac ğalacuĝ (XIII/81), otuz kilo bu ula sırtımda (XIII/160), ula yasaĝa (XIII/230), ula çoĝ beklemim (XIII/237), ula uriye getdim (XIII/355)

ey

ey imanım (XIV/98), faikînge faikînge ey (IV/125), bakalım kim ey (VI/148), alo ey aleykümselam (VIII/69), ey dā ğuyma dā yeter (X/192), ey yaradan allahım (XVII/338),

yavrūm

yavrūm ille de ben (IV/19), u zamanın şeyi ōliydiyavrūm (IV/39), inkar mı edim sâ hē hē yavrūm (IV/41), esgi şeyler yavrūm (IV/49), yavrūm havüle yaşaduĝ (IV/66), saçda yerdüĝ yavrūm (IV/98), yavrūm bilmim işTe tā (IV/111), geçTi hayatlarımız yavrūm (IV/153), işler ōle yavrūm (IV/132), yavrūm otuz iki dōmliyim (VI/6), yoĝ yavrūm yoĝ (VI/29), işde ōle yavrūm (VI/62), yavrūm namazızı bıraĝman (VI/63)

3.3.1.3.Cevaplama Edatları

Onay veya red ifade eden edatlardır.

evet:

evet otuz beş otuz altı seneleri (VIII/41), evet bağma miyim ineĝde bağdım (X/110), evet sali çarşamba sali ğün aĝşam başlardı (XIII/5), eveT babam çif evli

(XIV/3), eveT ğardeşim bî ğız ğaçurdu (XIV/10), eveT eveT dōru dedin (XIV/22), eveT eveT heP gazel_eTdi (XIV/139), parayı imam alur eveT (XXIII/107), tūrkūciydim eveT (XXIV/55), iřTe eveT kōye ıktım_ıdı (I/148), eved mısır egmē sacı ğuyiduğ (X/68), eved dērliydi (X/115), ğocamanın terzisiydi senin babannen eved (X/164)

hē (evet)

hē bî günde gezemēsin (XV/11), ğūrcū kōyū var hē (XV/76), hē bōmaca u ōle tıkanıdu (XXI/5), ōle oluyudu hē (XII/6), hē doğdur yōdu (XXII/33), hē var_ıdı ineg yağı (XXII/42), hē cenber yařmağ corab corab örölūdu (XXII/65), okuyu hē (XXIV/62), hē orkinosa gidıduğ (III/165), çoğ olıdu çoğ hē (VI/137)

yoğ/yok

yoğ ğız anası gelmî (VI/114), yoğ ben unu duymadım (VII/187), yoğ yoğ ğar mar yāmıdu (VII/201), yoğ beş dönüm yedi yüz yirmi medre kare yeri satdum (VIII/112), yoğ ne telezyinu radyu var (X/134), yoğ yoğ zeyneP bakami (X/231), yok u ayrı ğarisından (XVIII/58)

hāyır

teng deil hāyır ğayısa ğomPoslusu (XXVII/5), hāyır ben āltın görmedim (X/115)

elbette

elbette okusun (XII/76)

tabi

tabi canım okusun tabi (XII/79), tabi u zamanın devri ōle (XIII/266), tabi evden getiriyuğ (XVI/45), tabi toblıb şindi anamız babamız toplıdu yīyidu (XVI/52), tabi gece zabaha mesāide yapıg (XVI/55), tabi begledüğ (XVI/58), tabi evde yekıduğ emme su yōdi ki (XVI/117), tabi tabi ōle olum (XVI/183), babam tabi bizi alışdurıdu (XVII/19), he tabi ōle (XXI/42)

tamam

tamam bilim ama çekemim ki (I/139), tamam topliyemedüg gar yadı (VII/202), tamam ben unları bilima gömşumuz (XIV/133)

peki

peki aldı da bedafa mı aldı (VIII/105)

3.3.1.4.Gösterme Edatları

Bir nesneyi, kavramı, kişiyi göstermek için ya da bir şeyi işaret etmek için kullanılan edatlardır.

aha

aha sende yi (XIV/28), garşımız aha ucarlıg mälleside var aha (XV/13), aha fasile topladım (XVIII/13), aha bomboş (XX/74), aha araba burda (I/47), aha hatice bazardan geldi (II/85), aha katibe burda (VII/54), aha bağ (VIII/53), aha findıg nağada para (XII/173)

tā

tā gidiüg ballıcıya (XVI/53), tā aşşälardan su alıP da gelıduğ (XXII/108), tā derenin diblerine götürüP (I/42), tā yonoza yöriyi (IV/194), tā buriye (IV/224), tā havuranın öne oduna gidıduğ (V/77), tā sıçanlı yatā endim (XII/169), tā haburdan (XII/319), tā ordudan (XIII/191), tā giresuna gidıg (XII/246), tā ıTanbula gaçurdu (XIV/81), tā okarı ardashana çık (XV/26), tā haburama (XVII/86)

deydā

yol deydā (XV/14)

işde/işte

evin önünden işde görısunuz (XVII/117), işde gelini aldım (XVIII/80), işde bunun eşi öldü (XVIII/84), sözünü aldım işde (XVIII/86), fasile topladım işde gış

hazırlı düzîm (XVIII/13), burda işde hevüle çek (XVIII/75), işde urdan daşîduğ (XXI/54)

3.3.2.Bağlama Edatları

Bağlama edatları; kelimeleri, kelime gruplarını, cümleleri anlam ve mana bakımından birbirine bağlayan onlar arasında ilişki kuran edatlardır⁸⁸. Araştırma bölgesinde tespit edilen bağlama edatları anlamları ve görevleri yönünden sıralama, denkleştirme, karşılaştırma, cümle başı, cümle sonu olmak üzere beş gruba ayrılmıştır.

3.3.2.1.Sıralama Edatları

Arka arkaya gelen kelime ve kelime gruplarını anlam ve görev bakımından birbirine bağlar.

ve

metinlerimizde rastlanmamıştır.

-la, -le, -nen, inen, ile, inan

sizi bakî demi zeynep ile ikîzi mısTâ âbin (VIII/49), herif ile bî ğarı çıgtı (XII/141), uriya durmuşgil ile ali usdiya satacâmış (XIII/41), babam_inan ğaynatam birer bacı çocuğları (XVIII/41), bozaTliyle elmalıya ğız vermem (XVIII/34), mendille ğapamasiyenen berâber (XXIV/37), bıçağ çekîlardı mısda faynen abdula egmegvermin yemeg vermî diye (VI/54) enişdeinen bir yabduğ u işleri (VI/104), yingēnen çoğ işimiz oldu (XVIII/65), çîdemin ğocasıyla çîdem beni bî doktora götüdüler (XII/226)

3.3.2.2.Denkleştirme Edatları

veyā

bir ğabar şeyler çığardı veyā ağı başında olmazdı (XXV/9), eyisi de veyā kötüsü de (VIII/76)

⁸⁸Muharrem Ergin, a.g.e., s.352

veyāhud, veyāhut

ğızı görme veyāhud bōle ğız_ıla ğonuşma (XIII/6), oduna veyāhut bahçeye ot biçmiye (VII/5),

yaduT, yahud

güllüg biçmiye yahuT tarlıye köy işleri (VII/6), beş altı yahuT on ğişi neyse (VII/45), on altı ton yahuT on beş buçuğ ton (VII/205), bî buçuğ ton yahuT iki ton olıyu (VII/207), yevgü ğuymiya yahud da gazelğuymiye (VIII/44), dünden de vardı borcumuz yahud dereliden de vardı (XIII/185)

3.3.2.3.Karşılaştırma Edatları

Birbirine karşı iki unsuru mukayese etmeye yarayan edatlardır.

hem.....hem

hem dadını ali hem adamın boazını yarar (XIII/171), hem tarla etdüğ hem ocağları yetüşdüdüğ (XVIII/99), hem ağ ğızıydım hem zengün ğızıydım (XVIII/170), hem ağciyerden hem ğaraciyerden (XXI/46), hem ama çegdüreceg hem omuzunda bi sinirsığışması var_İMİŞ (XXI/49), hem iki yerden yol gelî hem bōle gelî hem bōle gelî (VIII/22), hem minibüsü var adamın babasının hem ğamyun var (VIII/29)

ya.....ya

ya gelürüm ya gelmem (XVII/67), ya bi sene yaşı ya iki sene (XXIII/3), ya bağdurur ya elin ğabısına gidemem (II/77), ya bindürür ya ğalur ya yağalar (III/92), ya sen geç u ğayığa ya ben (III/93), ya seni öldürecem dî ya bēm_ine gidecen (IV/233), ya yedi ya sekiz dene (VIII/84), ya yol olacağı ya belediye alacağı ya organize sanayi alacağı (VIII/108), ya ölüceg ya ğalıcağ (XI/4), ya var ya yog (XII/27)

ne...ne

ne siz sorun ne ben s̄olim (XII/160), ne ileri gidebiliyum ne geri gidebiliyum (XII/186), ne emeglilik var biz de Şimdi ne aylıĒ (XIII/155), ne unu getüdü ne kellesini getüdü (XIV/46), ne buzdolabı var_ıdı ne aygaz var_ıdı (XV/99), ne eŐŐele ne at ile öle gidemem (XVII/130), ne senayi ne Şey var (XXIII/118)

ister.....ister

isTer av Ēayunda Ēal dedim una isTer yedeg boTa ĒeĒ (III/94), ister aĒ ister Ēurut dedi (VII/183), ister dersine geT isder otur (XVII/202)

kimi.....kimi

kimi babasiyne eyi olıdu kimi olmıdu (XXII/59)

3.3.2.4.Cümle Başı Edatları

Kendisinden önceki ve sonraki cümleyi birbirine baĒlayan edattır.

ama:

ama buna Ēalsa iki metire var_ıdı (XXII/71), ama ille de tereyaĒı tereyāyla ĒoĒ Ēüzel oluyu (XXIV/48), ama ĒoĒ ĒekTim tabi (I/74), ama u zamanda öleydi (I/91), ama ne zaman Ēelür bilmîm (III/19), ama onun yabdıĒları heb yanlış oldu (III/152), dedim ama dedim bana yurTdışına dedim geTmem (III/177), herkeşin yerini verdim ama ölene Ēada ben yerimi toplıb findımı alıyım (VIII/102), unu ameliyet ettiydi goya ama benimki hocaydi ĒoĒ eyiydi (XIII/324)

belki

belki Şimdi de var u yani (XXVII/26), belki tanır mısın sen burdaydi (X/156), fazladur belki (XII/113), Ēok içiyum belki (XV/139), belki alt derileri ĒıĒmuŐdur (XVII/8), belki Şimdi de var u (XXVII/26)

emme/eme:

böle ĒoĒ da dılar emme kim eŐıdiu (II/55), ötekiler de eyi meyi emme onun yerini duTamî (II/86), siz beni ānatısunuz emme Ēünah olı bā (IV/49), Ēızın sözünü

vermemiş emme laf_ederlermiş (IV/186), tamam alurdu giderdi derkenemme bacım gızın sözünü vermemiş (IV/199), emme bu açlığı geleceğ gine (V/51), emme ğusacağlar ğusucağlar ğusmîceg sanmasınlar (V/111), emme yememiz içmemiz çoğ ğuvvetliydi (VII/234), âltın var_ıdı emme parası olan alıdu (X/116), çoğ yāyidu emme bu yılki gibi de yāmadı (X/220), doğdur var eme u zamanlar ōle derin doğdur yoğa (XIII/102), perşembe gün ğalğdı eme şişdi heb şişmişdi (XVII/38), boşanma işi olı eme dē bin de bir (II/32)

çünkü/çüngü:

çünkü dā köy hani yükseldükçe dil dēşür (XV/95), çüngü böregler sınırda bende (X/228), çüngü para var tōmda (XVII/239), çüngü yēnimi ōle eTdiler ğaçurdular (XXVI/68), çüngü çoban alilerin tabiyetini biliyım (IV/173), çüngü çoğ terbiyeyne böyüdüg (VII/174), çüngü benim ābim var ilerde (XVII/101)

meselā

meselā ısıTma olurdu (XXV/7), atarım arada bi meselā (XXV/35), mısırı ekdig meselābiçiyuz mısırı (XXV/49), meselāesgiden ōleydi (XXV/54), meselā hangi köyde durısan (XXVII/43), kömürü alısun meselā götürısun ōleydi (XXVII/57), gidi ya meselā mal findı yemesin hesabıylā (XXVIII/27)

mādem

mādem beri getü de ğaynasın (X/67), mādem dedim fırına dedim fasile ğoyūsāz dedim (XVII/221)

eğır/eger:

eğır istersen enecedan geri dön (XV/24), eğer dēmen boş_üşa urda emāneT misirlar olidu bunlar heb öğüleceğ bōn dıdum (XIII/32), eger olacāsa bāba bu olacağ (XVII/53), eger esgisi gibi oluda çoğdan ölüdü (XXI/10), eger şey_edısan bizde bağ şey var_ıdı (XXIII/93)

fağat, fağad

fağat bugün de tedavisi undan sōra arandı bulundu (XXIII/4), fağat onun zamanla şeyi çāresi bulundu (XXIII/8), fağad zaman sōra gine (XXIII/13)

ille

ille de ben (IV/2), ille bēm göyünü yay (VIII/87), ille de ısıTma cuhar berem (XXI/7), ille de tereyağı tereyāyla çoğ güzel oluyu (XXIV/48)

yalavuz, yalnız

yalavuz bōle bî laf_eTdüg (IV/271), yalavuz bize geldiler odun eTdiler (IV/266), yalavuz en çoğ yemeğçisi gāvecisi bābamın bōle hızmatçısı ben_idim (VII/216), yalavuz işde ben yaşlandım (X/206), yalavuz yunan şeylenlig almanlanlıg şeyinin savaşını ilan edildirdi (XVII/13), yalavuz yabmuş oldüm işlerden heb memnunum (XVII/132), yalavuz bî teberün hasTalī olıdu (XVII/187), yalnız benim amcamın çocuğlarında büyüğ hata var (III/45)

zāten

zāten u dezgahı şey etdim_idim (XVII/279), zāten iki senelîne sözünü aldım (XVIII/69) iki gızı var zāten (XVIII/281), zāten bişicek bu şindi (XVIII/16), zāten dā parayla pulla yapılmaz (III/56), zāten bî ölu var (III/67), zāten başğa yoğ (VIII/10), üç dağğa duTdu zāten (VIII/23), zāten bî entari bî tıman götümüzde başka bî şî yoğa (XII/18), etfāye yok bî şî yok zāten evimiz biraz esgi (XIII/63), milleT zāten bilî temüzü şeyi (XIII/188), zāten merkezdedür (XV/71), on bir yaşında zāten fabrikiye getdim (XVI/61)

3.3.2.5.Sona Gelen Edatlar

da, de

biçdüdü de alduğ (II/87), gızını alduğ da neler yapdular (II/20), bağarsa bulur da bağmasa bulmaz (II/76), yaşlı adama yaramaz da çoCuğlara yarar (III/30), bî ölu var ölu da girmeg istemî (III/67), ne boka yararsın da seni öldürcem de cezāevinde yatcam (III/104), gāşdım da aldım (V/69), şindi olsa da yesem (VI/92), kimi

ġonuşdurî da sınıf geçi (VI/126), anamın yorganını da ġapiyular (VII/44), yüz göz olup da bacca satıb da unnara para verip de durdudunu (VII/65), habu içerdene de öbür içerdene de (VII/200), çingisini dēşdüdüm de (VIII/31)

bile

şindiki yol urlarda bile yōudu (VIII/58), para bile edmîdu (X/233), para dili bile bilmîdum (XII/43), köyden bile bize aç verdiler (XIII/65), adamın yüzüne bile bağmadı (XIII/321), bā ġına türküsü bile sōletti (XVIII/81), haburasını bügdü bile (XXII/111), hocaların bile haġġını veriyu (XXII/105), şu an bile ağır (XXV/44), yaPsaġ da bile şe oluyu (XXVII/9), dediyseg de bile olmadı (XXVIII/37), bağ unu bile bilmîdunuz (I/117), ev eşyası bile olmîdu (II/52), bî ġuruş bile almadı (III/74), yonozlara çigîmîyudum bile (IV/257)

deġil/deil

gendümüz için deġil (XVII/286), bu fırınlara deġil böyüg fırınlara (XXVI/45), içinde otumuş bir insan deġil (VI/102), binekli getdim yörüme deġil (VII/128), keyüf için satıb yeme deil (VIII/113), kömür yok deil (XII/90), ġafa yerinde deil (XII/35), öncegi gibi deil (XXVII/69)

ki, kî

gediP gelmî ki (I/48), heç bî satun yer almadı ki (I/88), ābin ölmeden dedim ki (I/135), bilîm ama çekemîm ki (I/139), ben acliġ çegmedim ki (VI/133), anam ben yapamim ki (VI/118), bende dedim ki (VII/227), araba yoġudi ki (VIII/37), geldim bağTım ki (XII/96), varduġ bakduġ kî (XII/244), vardım bağTım kî (IV/126), bî de bağtım kî (XII/277)

3.3.2.6.Son Çekim Edatları

Son çekim edatları çekim görevi gören edatlardır. İsimlerden sonra gelerek onların çeşitli zarf hallerini yaparlar⁸⁹.

başġa

⁸⁹Muharrem Ergin, **a.g.e.**, s.365

savaşdan bařđa (V/89)

beraber

kül_üle beraber (V/16), dırnāla beraber (VIII/100), ikimizberaber (XIII/250), amcanla beraber (XIII/305)

beri

baştan beri (I/128), çokdan beri (II/6), çoğTan beri (III/5), urdan beri (III/25), şurdan beri (VI/4), öteden beri (VII/160), çarşıdan beri (XVII/214), önceden beri (XXVII/24)

dōru

şu tarafa dōru (VI/22), üsTüne dōru (VII/13), havuriye dōru (VIII/111), yamasına dōru (X/49), ařřālara dōru (X/198), pirāziz tarafına dōru (XIV/79), yola dōru (XXIV/38), atışın yana dōru (XXV/54)

diye/die

ğaçdız die (VIII/20), vermî diye (VI/55), vermedi diye (VII/136), esgimesin die (X/11), geleçüg die (X/73), doysun die (X/129), yerüg die (X/134), yılār die (XIII/28), kalabalığ nüfus die (XIII/29), çeksin die (XIII/90), beni die (XIII/139), vereceğler die (XIII/182), ğaldı die (XIII/347), köyü die (XV/19), ğaçdız die (VIII/20), ğidelim die (XII/298)

ğadar

haburaya kadar (I/66), şeye ğadar (III/13), mayısa ğadar (III/13), yola ğadar (IV/117), ısıcağ ğızana ğadar (IV/285), yaza ğadar (VII/69), ğaragöle ğadar (VIII/62), evin çuğuru ğadar (XIII/85), āzına ğadar (XIII/89), eylül sonuna ğadar (XIII/91), yılına ğadar (XIII/189), ağşama ğadar (XIII/275), zabā ğadar (XIII/383), u zamana ğadar (XIV/16), seneye ğadar (XIV/101), ğararı ğadar (XXVII/8)

gibi

kesüg gibi (I/66), göz boncū gibi (II/21), buradakiler gibi (II/44), örümceg gibi (II/80), poker oynar gibi (III/115), şeyi aldūm gibi (IV/22), şeyi aldūm gibi (IV/22), güydūmuz gibi (IV/27), getdū gibi (IV/85), alışTūm gibi (IV/91), satTū gibi (IV/104), direg gibi (IV/115), dedūgleri gibi (IV/198), ızdū gibi (IV/290), dedū gibi (IV/292), duydūm gibi (IV/292), geldū gibi (IV/304), basma gibi (V/49), yabduđları gibi (V/61), elim gibi (V/101), barmađ gibi (V/155), gelinlīmiz gibi (V/175), gördūm gibi (VII/19)

göre

duydūma göre (III/136), örendīme göre (III/138), devrine göre (IV/13), gendülerine göre (IV/82), una göre (XIII/386), durumuna göre (XXIII/95), duydūma göre (III/136)

için, içün

dokumađ içün (IV/35), yeykamađ içün (IV/44), bābamdan içün (VII/18), halasından içün (VII/63), onun içün (VIII/101), zevkūm içün (VIII/73), durdū içün (XIII/51), yıkamađ içün (XIII/174), ailemüz iün (XVII/286), ęaruşuđ oldūmuz iün (XXIII/37), parēyle oldū iün (XXIII/100), ęurtarmađ iün (III/61), yaşıadıđımız iün (XXIII/37), üşüTme iün (XXVII/22)

ęarşı

zabā ęarşı (XXI/39)

okarı

uriye okarı (IV/104), ormana okarı (IV/248), eremezden okarı (VIII/72), giresundan okarı (VIII/72), yana okarı (XX/31)

sōna/sōra

düvenden sōna (VII/213), undan sōna (XIV/18), sātDen sōna (XVII/200), ayrulduğdan sōra (XVI/26), bu yaşıTan sōra (XVI/30), on ikiden sōra (XVI/56), findığdan sōra (XVI/119), toplanduğdan sōra (XVI/119), benden sōra (XVII/96)

SONUÇ

Bulacak ve Yöresi Ağızları adlı ağız çalışmamızın temelini oluşturan derlemelerle milletimize ait sözlü kültür verilerinin yazıya aktarılarak bunların yok olmasını engellemeye çalıştık. Çeviriyazı işaretleriyle ses ve şekil bilgisi özellikleri korunarak yazıya geçirilen folklor ürünleri üzerinde yapılan incelemeler sonucunda elde edilen tüm bu veriler, farklı bilim dallarına kaynak teşkil etmesi yönünden de değer taşımaktadır. Böylelikle, bu çalışma, bu alanda yapılacak araştırmalara katkı sağlaması açısından Türk diline bir hizmet ve bu alanla ilgilenen araştırmacılara yol göstermesi yönüyle bir rehber özelliği taşımaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde hâlâ tamamlanamamış, üzerinde bilimsel çalışma yapılmamış ağız bölgeleri olduğu bilinmektedir. Günümüzde köyden kente göçlerin artması, okur–yazar oranının artması, kitle iletişim araçlarının hayatımıza daha da girmesi, her evde televizyonun olması, teknolojinin gelişmesi, kullanılan araç gereçlerin yerini teknolojik aletlerin alması sonucu o yörede kullanılan ağız özelliklerinin giderek kaybolduğu gerçeği, henüz bilimsel yöntemlerle hiçbir çalışma yapılmayan ağız bölgeleri üzerinde çalışma yapılmasını gerektirmektedir⁹⁰.

Türkiye'nin bütün ağız bölgelerinin (köy, ilçe, il) üzerinde çalışılıp ağız özelliklerinin ortaya konması ile Türkiye Türkçesi ağızlarının özellikleri de tam olarak ortaya konulmuş olacaktır.

Biz bu çalışma ile ileride oluşturulabilecek Türkiye Türkçesi ağız atlasına bir katkıda bulunmaya çalıştık. Bulacak ve yöresinden derlediğimiz metinler ile yörenin ağız özelliklerini inceledik.

Ağız çalışmaları bir dilin gramer yapısına kaynak olmasa da varlıkları ile o dilin hazinelerini göstermeye yetecek değerli bir kanıt niteliği taşır. Bulacak ve yöresi ağzı da içermiş olduğu kelime kapasitesi ve yukarıda görülen fonetik özellikleri ile Türk dilinin zenginlikleri içerisinde kendine özel bir yer edinen, Türk dilinin çeşitli kullanımlarını göstermeye çalışan Anadolu ağızlarından birisidir. Her

---

⁹⁰Feridun Tekin, Samet Cantürk, "Akçaabat Merkez Ağzı Ses Ve Şekil Bilgisi Üzerine Bir Araştırma", **Uluslararası Dünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu**, 12/14 Ekim 2018.

ne kadar Bulancak ve yöresi ağızı fonetik açıdan Türkçe dil bilgisi ile ayrışan niteliklere sahip olsa da bu ayrışan yönlerin Türk dilinin zenginlik kavramı içerisinde değerlendirilmesini vurgulamak isteriz.

Bütün bu çalışma sonunda elde ettiğimiz sonuçlar şu şekildedir:

- 1- Bulancak ve yöre ağızları Batı Karadeniz ağızları arasında sayılır.
- 2- Yöre ağızında “k” ünsüzünün yanına kalın bir ünlü geldiğinde “ğ” ünsüzü şeklinde telaffuz edilmektedir.
- 3- Bölge ağızında “o” zamiri daralarak “u” ünlüsüne dönüştüğü tespit edilmiştir.
- 4- Bölge ağızında “bana ve sana” şahıs zamirleri “n” ünsüzünün düşmesi ile bā ve sā şekline dönüşmektedir.
- 5- Bölge ağızında şimdiki zaman eki “-yor” ekinde meydana gelen ses olayları sonucu “-yu, -yo, -yı, -î” şeklinde teleffuz edilmektedir.
- 6- Yöre ağızında ünsüz düşmesi sonucu uzun ünlülere çok sık rastlanır.
- 7- Bulancak ve yöresi ağızlarında ünlüler birbiri ile değişme göstermektedir.
- 8- Bölge ağızında “t” ünsüzleri “d” ünsüzüne dönüşerek telaffuz edilmektedir.
- 9- Derlediğimiz metinler arasında nazal “n” ünsüzü görülmemektedir.
- 10- Ünsüzler arasında “l”, “n” değişimi sıkça görülür.
- 11- Bölge ağızında kalınlık-incelik uyumu sağlam bir yapıya sahiptir.
- 12- Bölge ağızında düzlük-yuvarlaklık uyumu kalınlık-incelik uyumu kadar sağlam bir yapıya sahip değildir.
- 13- Yöre ağızında “ı, u, ü” ünlüleri kelime başında türemektedir.
- 14- Vasıta hâli eki genellikle -nan – nen / -ılan, -ilen / -ına, -ine şeklindedir.
- 15- Birinci grup şahıs ekleri içerisinde yer alan çokluk birinci şahıs eki genellikle -ığ, -uğ şeklindedir.

16- Bulancak ve yöresi ağızlarında “f, ğ, h, k, r, n, v, y,” ünsüzlerinin erimesiyle hece kaynaşması meydana gelmektedir.

17- “öle, böle, şöle” kelimelerindeki “y” ünsüzü genellikle düşmektedir.

19- Düz ünlülerin yuvarlak ünlüye dönüştüğü sık görülür.

20- k > g değişmesi çok yaygındır.

21- -g- / -ğ- ünsüzlerinin erimesi sonucu oluşan uzun ünlüler çok sık görülür.

22- Bulancak ve yöresi ağızlarında ötümlüleşme çok sık görülmektedir.

23- -arak, -erek zarf-fiil eki yöre ağızında -gene ekiyle teleffuz edilmektedir.

4.METİNLER

ADI SOYADI: ASIYE HENDEN

DERLEME YERİ: SÜME KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1942

TAHSİLİ: OKUR-YAZAR DEĞİL

SES KAYIT SIRASI:1

**KONU: *Çobanlık, *Ekmek yapma, *Yemek yapma, *Miras paylaşımı,
*Babasının ilk evliliği, *Babasının dolandırılması.**

I

şindik ben babam_ıla yöriyi yöriyin yanımızda ineğ dē gaç dene sırtımda bî çuval egmeg yöriyi yöriyi çığduğ biz şeye ġaradePiye ġaradePeden çığduğ ġoca.... dibine dā gidemiyuğ acıma öliyüm bâbam bā egmeg al dā yi demiyu bende yemiyum girdüğ ormanın içine ineğlerü çegdüğ yatdug ordan ġalgduğ gine sırtıma egmē girindim 5 çığduğ ġabālıya anama unu geçTim ġabālıya yayla oba obaya getdüğ obada şindig babamı anama geçiyum bâbam da dî gi bā sen dî ġızım egmeg sēn sırtında ben sā yeme mi dedim dî neye yemedin dî işTe öle dā neyi sōlim ġoyunları yayıduğ yāmur yāş demıduğ bî ağşam ġar çoğ yādı mıstā agam ġoyunu aldı ġitdi ormana biz çocüğ anam yatdı uyudu ġoyun urdan getdî zaman heP urda durıduğa tabi evimiz var_ıdı 10 ordan ben ölegenelig anamı uykudan uyarTdım ġidın mu heP selam sōle hā eyi u hallı anamı uyarTtuğ biz yatāndan ana sen ne yatın ġalg ana diyuğa anam mıstā agam dālara geTdi ormana geTdi hayda yalın ayağ baş açuğ ġarı haydi bakim ormana

ğoyun almiya ğoyunu getürdüler āla ğuydular anam ağlını oynaTdı akıl başta yoğ
 uykudan ğaldurduğa uykudan ğaldurduğ yalın ayağ gidî ormana getdi ta tek başına
15 urdan da getürdüler heP beraber u zamanlar urda ömer efendi var_ıdı anamı
 ğuydular yatā yaturdular anamı uyuTdular uyudana ğadar getmediler urdan geldi
 zabaddan şāide bacı şāide bacı bā bî peynür verü müsün dedi bēm şindig peynirim
 yoğ dedi yarın yaparım dedi tamam tamam ben peynir istemim yat aşşā dedi bakTı
 ağlı başındaymış işTe tā neyi annadim sā birinde şeyden aşşā gelig dursun agam_ıla
20 bir yörî yörî geliyuğ dursun agam gidî cabuğ cabuğ ben yetişemîm ben çocüm
 koştura koştura yaylalara aşşā geldig dursun agam_ılan bir tā ne annadim mıstā
 agamdan ğorgusuna anam dā ne dīcēni bilemīdu eli ayā dolaşīdu mıstafa gelî ne
 yedürecem ğaymağ yīceg mıstafa ne yīceg şey yīceg yımırta yīceg he çamaşur heç
 sebetin içine girmīceg anacuvazım elini ayānı ufalīdu ne yedürecem ben bu mıstafiye
25 şindig ğaymağ yīceg mıstafa mıstafa yımırta yīceg hasan ğaynî mu çocuğları
 meleg unun be birağ sen eyi tamam bā tā bişi bilmîm emin eniştēn nerden buldu beni
 emin eniştēn şey buldu efendi_ölları ğadriye abam vardı bizim köyde bî dene u buldu
 beni ben emin ābini heç görmedim undan sōra işTe görmeden evlendüğ geldüğ
 sümenin başına dede verdi eminenin yanına getsene bizim eminenin bizim emine
30 daha çoğ bişiler biliyu ben heç unuTğanım aha heP unuttum habu kayanın bacısı
 var haburda yanımda ğālubeladan berisini bilî gelüyuruğ gidiuruğ diyemîm gi ben
 ben çoğ çekTim ben çekTümü heç kimse çekmedi elün ğapılarında çoğ çekTim odun
 yoğ köz yoğ atış yoğ şey yoğ ğolumun yanını da gösTerdim sā u zaman u zamanda
 ne var_ıdı saçTa egmeg yapīdun ğoca ğarılar birikīdu saçiyen eTrafine elinde bî ilēn
35 unların eline su ğuyacan unlar undan sōna yeykiceg ellerini sofria otuTduracan
 ocān başına ben de saca dēdūdüm ğolumu yakTım ğolumu heç bilmiyum yandūnu
 sōra öle eskiden öle şey var_ıdı ya el ilēni var_ıdı ya ğoca ğarılarn eline su
 götürīsuna unlara ğoca ğarılarn ellerine su ğuyacām dīn ğolumu da yakTım unlara
 yemeg hazırlıyuğ u zamanlarda işTe neler çekTim neler çekTim unuTdum getdim dā
40 da sōlemīcem dēmene geTmemîm dibeg de dövīdum dibeg de dibeg de hālān dā
 durî bizde yuvarlağ bî de eldiçi var dibeg de darıyı dövīduğ darıyı urdan holağlīduğ
 götürīduğ dēmene üğūdīduğ sırtımıza giriniP tā derenin diblerine götürüP derenin
 dibinden sırtımıza giriniP bî tā gerisi geri getirīduğ dēmen bizim de var dēmenimiz
 köyde emme şindig attılar mı nēTdiler bî keren ayşelere verdim_ıdı sümede

45 dēmenimiz vara bizim bōle bizim dibēmiz de var sümede durî tamda dibēmiz de
 var tarihi eser dā he durî dibēmiz istanbulda çalışı arabayı götümedi bu el gidiP
 geleceg bir aydur çalışı aha araba burda almaz mı alılár hepisini yapılár unlar
 yörîgene gediP gelmî ki nāpcağ araban varsa gidiP alcan bilmîm ki ben òle yatmiye
 adam gelmezdir şindig giderlerdür arTuğ bilmîm unları ibrām bilür ben bilmem biz
50 undan sōna būdayı alıduğ būdayı ğaynatıduğ ğaynaTandan geri unu ğurudıTuğ
 ğuriyenden geri unu ıslıduğ ğuyıduğ dibēn içine döyüduğ güzelgenelig dōme yapıduğ
 baya eziyetimiz var_ıdı birinde būda ğaynatuğa evin arkasını da yağtım_ıdı evin
 arkası bağtım ğı alıŝmış tafta zorulan ğararTdım paTiTisden niŝasla çıkardıduğ
 unuda mı anladım yaylıya gidıduğ paTiTisimiz çoğ olıdu paTiTisi urdan alıduğ
55 yuyıduğ sökıduğ yüyıduğ civeneglerini böyüglarini haşlıP soyiP ğuridıduğ
 güççüglarini de yüyıduğ ğuyıduğ bî ŝelēn içine ŝelēn içinde unu döyuğ suyunu işde
 adam ağıllı ezıduğ suyunu geçirıduğ ğaPlara çekıduğ unu urda un dibinde donıdu u
 donandan geri un suyu üstüne suyu dökıduğ unu da anam bōle kesı du urdan alıdu
 ğurudıdu ufalıdu niŝasla olıdu ē anam dā dimiyim sā şindi her şeyi anlaTdım tā da
60 bişi bilmîm mısTafadan fene çekinıdu anam yoğ dede durmıduğı bizim
 yanımızda yaylada dede aŝŝā inıdu dede durmıduğı okarda he ğaç geren başıma ğar
 yāyıdu ki başımıza çaldağın gör de gel bâba dıdum ben çocūğa çaldağın gör de gel
 bâbam gör de gel dım birinde ğoyunları ağıla ğoyduğ ğurban bâbam ğurban kesmıdu
 bâbam urdan aŝŝā geldi ağıla ğoyunun içine şey girmiş ayu girmiş ayu en bēnmez
65 ğoyunumuzu almış habüle batın üstüne ğoymuş habüle ğıblıya döndermiş bî teg
 habu yüzü aynen kesüg gibi bî teg yüzünün derisi haburaya kadar yüzülmüşdü heç
 gözümün önünden geTmî anam şindi patıranî ayu girdi ayu girdi ğız ana dedim
 bâbam nie kesmedi ğurbanı dedim akıl işTe akıl bā òle dedi bâbam dedim ğurbanı
 nie kesmedi dedim bunu dedim cenabı allah bâbama dedim ğurban kessin de dedim
70 bunu ğurban kesmiş bura dedim ğurban dedim bak ğıblaya dönmüş dedim undan
 sōna ğurban kesti bâbam işTe tabi u ğada malın içinde ğurban kesme bî şî eTme
 undan sōna ğurban kesTi bâbam tabi ğoyunu ğuzusu çō_üdi ya i tabi evet ğaç sene
 durdum unlar_ıla ğaynanamla aram iyıydi ğaynanam çoğ titizdi aramız iyıydi ama
 çoğ çekTim tabi urlarda evler eskiydi ne bilim ben işTe çoğ çile çekTim ben u
75 çilelerim heç söylemim boş ver şindig òle çile çegen yoğ gi usulgenelig götünü
 eydürür çıkar evden heç sorma yā u ğaç dene mal bakıdum u mallara güllüg daşıcem

odun daşıcem uygun bā geçen dî ki uygunu tanîna gelmiş şey var_ıdı hava yingem var_ıdı öldü havu serhat abamın şeyi uygunun amcasının ğarısı da öldü havurda cenāzedeydim dün sen dedi sen biz unudur miyig dedi seninlen gazele gidîduĝ da **80** dedi harelin üsTlerine cıdıĝ yapıduna sen dedi bî ta havurası boş havuraya sokim öle getürdüĝe sēnlen biz dedi ey gidi ey u günler dî çoĝ çekTim yav de alıncalardan güllüg Taşîdum u alıncalardan heç yō_udu ya ne odun var_ıdı ne bi şî var_ıdı ne bişi var_ıdı ā ölüm işTe çoĝ çekTim havurda ğapıya bî māza yapıduĝ u māzada durî bābam unun taftalarını havu ormandan dādan verdi atın sırtına girindüĝ aT yükledi **85** de dē ğaradepelerden havurlardan āç başlarından havurlardan döndü de geldü de getüdü bize havu tamın taftasını şeyden getüdüĝ ğazdepesinden bābam kesti ācı da urda u biçdüdü de alduĝ da u tamı öle yapıduĝ aziz allah cenneşāle findıĝ da çoĝ olıdu findıĝ da çoĝ olıdu bābam heç bî satun yer almadı ki heP bābalardan ğalmış emimin yeri havu ğannıyataĝlar pay_eTmişler bu emim uriye ğannıyatā getmiş zāten **90** evin önlerini evden pay_eTmişler aşşāyı babam almış ğannıyatā emim almış hePisi tabi eveT ama u zamanda öleydi besbelli baĝ evin yanındaĝ evin yanında emimin de yeri var bizim de yerimiz var da evin yanını iki ğardaş pay_eTmiş e bacılar da hayriye de benim halam olıdu yengemlerin eminenin işTe annesinin bābasının anası benim u da halam_ımiş temel dayı var_ıdı unun ğarısında benim **95** halam_ımiş üç bacısı mı var_ımiş unun iki ğardeş üç bacıymış herhalde işTe unlar unu pay_eTmiş ğızların yerini de saTun almışlar herhalda u ğızın yerine yapıTüdü işTe ayfer abam yerini tā ayfer abamın yeri de bizim yerden işTe u şey yaptı ya bābası verdi ya anasının yerini işTe u uranın yeriymiş ānadın mı abdula aĝamın u aldü yeri de ölen hayriye halamınmış unun yeri uriye aşşa herhalda unun yeri de **100** uriye aşşā u zannedersem babam şindiceĝ bābam eskiden evlenmiş eskiden esgere getmiş yedi sene esgerde ğalmış yedi sene bābamın gelene ğadarlıĝ bābamın ğoyunu ğuzusu çō_ümüş esgere giderkenlig undan sōna hebisini u ğarı yemişler içmişler gerisi de acıdan ölmüş bî ölmeseg aT bulmuş afurda anamı undan sōna almış u he anamı undan sōna almış ölmüş heP unlar acına havurda işTe ğapıda unlar **105** heP ğapıya birini de şey mezarın üsTüne tōum ekmişler buriye nie ekdiler dedimişTe heP uriye ğoymuşlar havu mezarlıĝlara havurlarda havu tamın arkası vara bî kerenlig öteberi ekmişler havurlarda mezerlik vara olmaz mı var_ıdı mezar_ıdı tamam işTe ura mezerlig işTe emine yengem de üsTüne öteberi ekdiler havurlarda

mezerlîg ura u işTe bâbamın çocuğları ölmüşe açından ölmüşlere heP ğarısı guleti
110 yedi sene bu az deil da ney hebisini satmış yemiş ğadincâz e çocuğlarını da
bağamînca en ârında açına ölmüş eskinin işleri anadın mı el gömülmüşdür el bulur
mu bî teg at bulmuş havurda bî ölmeseg aT ğalmış hiç bî şî yoğmuş dâ ben anamdan
bilim anamdan anam annaTdı ben nerden bilecem eskiden burlarda şey var_îmiş heP
ermeniler ermeniler var_îmiş anam unlardan güğüm almış dâ anam dîduğu habu dîdu
115 heP ermeniler dîdu habu güğümü unlardan aldım dîdu bizim ğazdepelerde
ermeni dolusiymiş eskiden ben ne bilim e bu ğada bilîm ölüm ben adam ağıllı her
şeyi de bildim sōledim he bağ unu bile bilmîdunuz acına öldünü de bilmîdunuz yoğ
unlar hariç yavrum unlar hariç u havu sâ dedime tamın arkası varı ya işte biz anca
böyürgen urda mezerlîg var_îdi mezer var_îdi anam anam dîdu anam dîdu ku bōle
120 bōle dîdu çocuğlarını ğoymuşlar işTe aha dibē annaTdım sâ şeyi bûda nası
ğaynadî anaTdım dâ ne anaTim demi çocüm eyi biz size bî de çay verim annaTıma
ğapadı ya dedeyi annaTıma ben sâ hâ unu annadmadım bağ bizim ğoyunumuz
ğuzumuz çoğudi ya şındiceg ben ğoyun çobaniydim beni verdi sümelilere ğoyunu
satdı ğoyunu satandan geri ğoyunun parasını aliyu bulancakTa unu ğandırîlar una
125 beşbirliğ osmanlılar verîler buna paranın yerine gelî anama dîku ğarı dî bağ dî
gece ben dî bu ğadar âltun aldım dî bağ dî bakî mangır ula dî bu mangıra dî sen
paralarını hep bu mangıra mı verdin diyu unu düşünürken atın sırtında giresuna
giderkenlig araba vuriyu una öte baştan beri başa atiyu başı undan yatalağ oliyu
trafig ğazasından araba çarpiyü beş sene yattı yedi sene mi ben beş sene bilim ben
130 bilmîm ben beş sene bilîm yikardur ben bilmîm unlarla durmîm ben bilmîm ki
gelidum bâbamın yana benim ğaynanam beni bî yere ğoymîdi ki ğız yoğ ben tâ
nedîm bâbamı u zamanda yim_beş gün komada ğaldı biz giresun da çalışîdum u
zamanda ğaynatam öldîdi yim_meş gün bēm bâbam komada ğaldı urda ben şındig
çalışîg fiskobirlikte tabi gece gündüz çalışîg biz işTe akşam geldü zamanlîg tabi üç
135 senem var dolu emmelig ben u zamanda emin âbin ölmeden dedim ki bakalım da
dedim benim geTdüg biz de beş sene bî yerde çalışmış ğösteT dedi beş sene sōna
emeklisin dedi ama ödemedim ki ben getdim bî tâ araştudum ibrahim de dedi ki boş
ver dedi atmış yaşından sōna geri dönüş mü yapıcan dedi bankadan parayı neriye
çekîn bankadan parayı çekdüg para ödîm hâlân dâ ama tamam bilîm ama çekemîm ki
140 param yoğ unu bilmîm ben u zamanlîg hemenceg ölîm desem de ölemem u

zamanda sen geç önüme aluşTur beni şeker halanlar benden daha ilerdeydi unlar dā sora almanyaya geTdi ben iřte bābam u hallı yim_meř gün sōna gendüsüne geldi tabi başunda çatlağ var_ıdı bacağları hep şey_idi heç dēlmedi ki duttuyse de ēri duttu nerde senin telefonundur şindig beni uriye heç guymīlar ben getmeg istīm habu **145** şeyler vara gülizar yengemin rābienin çocuğları sünneT oldu unların gülizarın yanında cipi var_ıdı dedim ki ben dedim buniylen gidim buniylen gelim gerisi geri dedim unlar_īlan bir geldim on iki sōna da bābam öldü ġayanam yollamīdu u zamanda da iřTe eveT köye çıktım_ıdı herhalda bābam beni çoğ şey idik biz bābam yazdurdu beni içāneye ġayanatam öldi borçlıdi getdi bizi yazdurdu bī **150** haftıya ġalmadı bize çıktı rabiyeyle ikimizi yazdūdu fiskobirlige bī balye de saman aldı aTdı arabiye yolladı bā çıkarTdım sümenin başına öleydig çoğ zorlarım geçTi heç anāTma dā boş ver yeter bu ġadar bunlar

ADI SOYADI: AYŞE ASLAN

DERLEME YERİ: ERİKLİK KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1940

TAHSİLİ: OKURYAZAR DEĞİL

SES KAYIT SIRASI: 2

KONU: *Kız isteme,*Torunun evlenip boşanması, *Eşinin hastalığı, *Kızının vefatı, *Aile, *Ev işleri.

II

ğaç yaşındayım yetmiş altı mı yetmiş yedi mi havule bişi yapıyu ğız istemeler ben ne bilim beni nası isticekler he ben burda aşşada işTe ben ne bilim istediler öle işTe geldiler etdiler bunlar evelden şindi nişan olmî eskiden şindi eskiden nişan olmî ne diu şey yog_üdu nişan adeti yog_üdu durıdu durıdu şey olıdu dñn olıdu şindicek 5 hebüle neriye olüsa olsun hemen nişan yapılıyü nişan işi yō_üdu hoş geldiz hoş geldiz bilemim ki hē ben seni görıma tükanlarızda filán dā da çokdan beri varmadım urlara dāmaT mı hī dāmaT sābı da olmuş bağ sen he he yog anam heç görmedün yere heç görmeden verilardı heç he öleydi şindicek ğız olan gendi birbirini bēnecek dā gerikilerin işi para edmiyu biz bağ şindicek urda yakınsın lafını unuTma gene ferad 10 dayın da çoğ yardımı oldu biz allah ömrünü uzun_eTsin höküm allān heb şey varamadug uriye de varamadug şindi biz urdan şerifin ğızını alduk bağ yakın yerinde ya bu yıkılmıya durdu haburiye ācuğ gene otur gel gel sōra urdan biz öle şey eddug sen nerdensin memleketin nere ha bunun ğaç ğız var ikisi de getdi mi öle mi öteki dā olmadı çocün çolün var mı ben ne bilim ben on yedi yaşında mı on segiz yaşında mı 15 yirmi yaşına varmadan tağdılar aldılar öle şindi işde ne bilim evelden cahillig şindiki ğızlar ağılı ermemiş gedmî yalu yulu yere gedmî şindi hepsi de olacağ baba veriu mu veriu yah olub gediudug gevur mu müslüman mı gidiug havule gidiug

şindiceg õle deil herkeş bēnī alcānī bēnī satacānī bēnī evi olacağ barkı olacağ hebisi olacağ arabası olacağ tırađdõrũ olacağ şindiceg õle eskiden õle deil_idi her a dan z **20** ye işi yapduğ biz havu şerifin ğızını alduğ da neler yapdular torunum da suya ğoy iç göz boncũ gibi habuna sor bağ üç dene torunum var benim birisi ekiz birisi teg müeddiş oldu havule yeneceg ekmē yedīmedi de babası anası ğarışdı bizim ile ayrı ğonuşdu peşine ayrı ğonuşdu peşimize ayrı ğonuşdu neyse verdi zor şer anam ğızı tirabzana ev barg eddũđ çocũm on gece yaTmamuşdur ğariyle yoğ kapıyı **25** kiTlemiş gedmiş ğanepenin üstünde yaTmiye buriye ğelī onun yanına nie gidī tarığa soracam nie gidī nie gidī nie gidī habule dizlerini dövī eve varīm de bağ eve varīm de bağ çocug da allahdan bī fidığ vurmamış ben u ğadar saburlīmişime ben heç dēmemişim una dī haşindi yakın boşandılar ğaç sene oldu ğız biz õle şey olalı he hakimle de uyar belki dī uyar belki dī şey_edmediler ğaç dene adam bırağTı habı **30** ferad dayıyı da bırağdı bizim buriya yolladı ali dayı vardı cürgülõ unu da yolladı ben dedi asla olmaz ta dedi bâbası da dedi ki u dedi uyacağ eyi olacağ biribiriyle bēm_ile dēile dedi şindiceg boşanma işi olī eme dē bin de bir şindi hekeş oldũ yerde eyiyse eyi ğahrını çekīdi kötüyse kötü ben de geddim geldim hebũle bunlar bõn beni felç_edīdi havu bõn beni felç_edīdi havu undan sõra hepisini ğadlanīduk her işe **35** ğadlanīduğ ğaynana ğaynata zalım her işlere ğadlanīduğ baççalar bālar ormandan çıkarduk hāburlar çoğTu çoğTu benim ellerime bağ habı iki elim dāda daşTa çalışīdu ben haburda usTalar_īla yapdudum u para ğazandı ben yapdudum çoğ zor_ũdu çoğ zor geçdi çoğ zor geçdi adam sandım ne bilecen şindig dā kötü şindig pisikolig hastası seni yī yani õlana dīm ğötũ de dīm hastāniye yatu dīm u da yanında **40** adamis demiu bişiler diu olmaz diu ğaçdı geTdi geçende aradığ õlmüşdür baççalarda dedũđ dē gedmiş şiye pisikolig hasTası şiye gedmiş ballıcıya gedmiş ta torunum var_īdı onun yanına gedmiş urlarda ben dī şindiceg duTdumuş bağım evine gidicem bağım evine gidicem bağım evi senin gibiyi nābıcağ alıb da bağıcağ urda hasda olıcağ kimsesi olmīceg de õle yani bağmig demīlār buradakiler gibi çok böyũğ **45** azabdayım azabda allah canını alsın tez zaman tez sādde de ğurtarsın beni diyum heb bõn ben ne bilim ben işde õle õle dũnler olīdu bu da geldi heç nişan adedi hīç olmadı bizim evelden olīmīdu yoğ nişan ne gezī habı ğaç senenin içinde var u nişan bī dũnlũğ şey edīlar nişana masraf edīlar heç evelki işler ğolay_īdı şindigiler zor zor īneden iplige a dan z ye ne yapılacāsa heb yapdurīlar arabası olacağ evi olacağ şindi

50 bēm de var üç torunum okuyu hē şındiceg evin var mı barkın var mı unu sorılar
 evelce arabası olacağ faytonu olıcağ hepisi olıcağ evelden ged bî dakım yatāla
 kiminin u bu ev eşyası bile olmıdu dōru dürüs ayrı gideceg ğaynana ğaynata bağan
 yoğ öle birilige çoğa çoğunluğa giden yoğ şindi çoğ zor u çoğ zor u heb hökümed de
 bilî dıllarkı televizyunda da sōlılār işde şöle yetişeceg böle olucağ işde şöle böle çoğ
55 da dıllar emme kim eşidiu herkeş dedū gibi yapî gidî ānadın mı şindiki işler öle bir
 güççüg tanınmiu yoğ u burda yakınımızda u dayımın ölu öviy dayımın urda anamın
 ocā var_ıdı babası ocā var_ıdı aşşāda he heç sorma adam sandım nēdicen işde öle
 unun bî ğardaşı var_ıdı u da deli göT unun ğarısı duriu gendî asdı da öldüdü evinde
 bunların ğafası biraz soyu bozuğ bâbası da iki sene yatdı māsar osmanda heb işde
60 bunların ğabısına düşülüceg adam deil_ıdı emme işde benim başımı da yağdı
 bırağsan gedsen hırın hızanın var_ıdı güççüğe gidemedim öle şindig ğarılar bakım
 telēzonda sōli iki çocū var hemen bırakî gidi herifi boşanmıya duriyu soğağda önüne
 geliyu herifi öldürüyü başını belia sokuu adam da heç çocuğ mocug dīnemî yoğ yoğ
 hemen gidılar bırakıb gidılar şindiki işler bilmîm ğolay mı zor mu evelden ki gibi
65 idare edmeg yoğ böyü gücü heb ğaynata ğaynana yanında durulıdu şindi yoğ yoğ
 dā ğocienleri de bağmıllar gene esgi üzeriyim bağ ben benim bî gelinim var bî ölüm
 var haburda teksdilde çalışiyū dīm ki benim dīm elim ayām duTarğa dīm çocuğlar
 gelî işde her yemē yemiyu sen una şey edmesin bağ her türlü yemēni yapıyum her
 türlü u da geliyu istedūnü ğoyub yiyū gelin heç bēm gibi bî ğaynana da edmez bu
70 zamanda sen diun ben dīm ederge elim ayām duTarğa dium emeglini doldur dium
 he hēç hēç edmez kimse edmez he ben getirüb önüne yemēni yapıb ğoyuyum
 yediriyum istedūnden iki üç kere ğoyub yiyu ediyu helal_eT diu bişürüb yedüriun
 emme diu ben de dedim gi helal_edmesen bişümezdım dedim sōunda sēn bağacanı
 sizin bağacānı didim istīm ben didim ne türlü ödīcen bağalım bēn yapduğları dium
75 ben unu isdiun dium bağılacağ ğalmassın diu he ğızları var ğızları sen evde ben
 seni evin him dirēsın sen bağacan beni ğızlar bağarsa bulur da bağmasa bulmaz el
 ölu ğocaları ya bağdurur ya elin ğabısına gidemem ben burda hānem evim bargım
 var_ıka deil mi he ben düşünīm eyisini emme gendüleri bilür bēm dörd ğızım bî
 ölüm var_ıdı ğızımın birisi öldü timür hasTalīndan yoğ böle şeyde bōründe deriyle
80 etin arasında örümceğ gibi bişi bî sene ğaldı isTanbulda otuz beş yaşında öldü
 doğsan beş kilo idi otuz beş kilo ğaldı ölene ğadar böle şişman_ıdı he şindi u bî Tane

idi bî Tane üçü bî yana u bî yanaydı he eyiye gelî ne gelîsa çoğ iyîdi hebüle gelûdü
 de bēm_ile beriber baççada bā yardım edse geTse anne haydı anne haydı da sen yörü
 içeri geT gızların yanına ben giricem yörü dā var mı işin barabar edelim barabar
85 duTalım boyūna havuleydi aha hatice bazardan geldi öleydi her ne gelūse eyiye
 gelî ötekiler de eyi meyi emme unun yerini duTamî anam gürcisTana mı geTdi bî dā
 yakında geldîdi ya gene havas_edî gürcisTana ne bilim ben allah hepîze de eyilig
 versin kötülüğe fırsat vermesin cenabın allah he ben ne dîm gürcü yoğ emme
 gürcüler de yer aldılar burdan duran yoğ havüle aldılar de okarlardan baççalardan da
90 ışgın kesib edîlar öle şey arîlar gürcüler burları alçağ sayîler de yer alîlar işde sēn
 köyün nere dedin öle mi findıg var mı urlarda da haburada heç yoğ gibiydi sōradan
 ginelig fedah_öldu şey var ı gāzdebese dî ya ne bilmemiyig bilîga giresun yolunda
 burda da beyaz küf yāiyu bağalım havunlardan nası olcağ u uriye bişi bağdumiya
 mı oda bağdumiya mı giTdi allām yarabbim çoğ namussuz çoğ ğaynî adama tabî
95 üsTünde domaTis var beni felç_edicēdi bōn başım uyuşTu āşam_ıla yoğ işiTmez
 bēm lafımı bā dî ki solmuş dî sen una dî bişi edîsun dî domedis_îne dî bēm de var
 evin önünde burda sēn dî ura gurusun bişi olsun da dî sēngini de ben heb söküp ğırıp
 saçaçam dî ben de āzıma geleni eyi kötü her lafi sōledim çoğ şeytan şeytan şeytan da
 u ğadar şeytan unun ölu ğaç dene var şindi bî mi bî Tānesi öldü iki dāne miymiş
100 bunun ölu nie bî Tāne öldü ya deil mi işTe ğardeşin öldü dā tükanda ikiz bir
 çalışîdüz ben îne ibliğ alîdum eskiden urdan aman baççesi var benim dî allām başga
 diu bēm baççem de findıg çoğ olur bēm şöyle olur bōle olur diu ğaynanamın her
 dedūnü yapîdum anlaşîduğ çeküşmîdum gi ben geldim eskiden ne gün gelîdu gelin
 perşembe günü mü gelîdu perşembe gün geldim cuma gün evde durdum cumārTesi
105 günü ğaynanam ğazmî eline aldı sebetini elime verdi dā el gelin bağmiya
 gelmedi pancarların dibine kemre dolduduma u sene tallanın yüzüne eşdüdü şeyi
 pataTesi dikdîdü pancarı dikdîdü heç heklenmeden her dedū yere bōn şunu yabacuğ
 bōn bunu yabacuğ he havu yamalara heb eddüge anam anam neler eddüg neler
 āzımda ses olmîdu beni de zāTı işğuzar çalışî die aldı hemen herkeşe edîdum ben
110 rahime abaların işini heb ben edîdum fadime abamın evini bargını
 temizlemeg edmeg heb ben edîdum çevremdēni ölanla yan yana yollamîdu beni
 urları heb ben edîdum sevîdum çalışmayı eskiden evlere ğaynîb de bōle su aTılîdu
 ğaynar su ğazmîdu tavanlar tafdaydi şindig öle yoğa ya u evlerdenîya bā da unlar

işde yakunluğ verîdu he tafta evlerin şindi öle deil habu ev de benim tafta evler
115 ğazinîdu ğazinîdu bıçāla ya ey gidi ey esgilerin işleri zor boyasan boyanmiyu
boyasan boyanūdu emme öle de eden yōdu işTe esgiden öle olîdu şindi heb betun
evler şeyler esgiden işi de zor_ūdu şindiceg böyüg güccüg tanınmiu anadın mı saygı
şey yoğ he disiblin var_ıdı saygı var_ıdı terbiye var_ıdı ğaynanamı bağdım dörd sene
bezledim bağdım haburiye geldi heç kimse bağmaz bî gelini dā var_ıdı u bağmadı
120 ğızları da bağmadı ben bağdım dörd sene bezini yīkadım eltim de burda
bulancağdayıdı almanyaya geTdiydi onun çocuğlarını da bağıdı u ben şindiceg bā
eddū duvayi de emme ğaynanam öle bağdım ne öluna edmüşdür ne ğızına edmüşdür
ānadın mı ben onun bōaziyle hacca geTdim u dedü gi allah ellerüne nur indüsün
çocuğları da yīkî gedî yorganını yatānı cennetin üs köşlerine gömdüsün seni çocūnla
125 çolūnla dedi ğaybedmedîysen eyi bişi ne bilim ben işde bağılıdı edilîdi öleydi
esgiden çarşıya giTsen dîdi ğız para öteberi saTmiye gidîdum bā öteberi alub getür
kesdene severdim bā yemüye bişi al e nölcağ u paralar nēdicem neye verecem tābi
öle olcağ dîdum u eTsin eTmesin ben eTdim gölünü yapTum he he ğızlar da aldı
ğızların da şindi bî Tane ğızı var ölene benzî çoğ eyidur ahlağı u iki denesinin ahlānı
130 unlar gibi bēnmim öle he bēm babamın evi haburda aşşā gidinçi aşşāda burası da
anamın babasının evi

ADI SOYADI: DURSUN NECİPOĞLU

DERLEME YERİ: KÜÇÜKLÜ KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1955

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT SIRASI:3

**KONU: *Balık avı, *Balıkçı kayığının satılması, *Yurt dışında balık avı,
*Ortağının kumar tutkusu.**

III

yarın ağşam çıkıcam allah izin verürse bî şey olmassa yarın ağşam çıgıcam bî segameTlig bî şî olmassa yarın ağşam çıgıcam uzaTma guycam dā uzaTma yav oluyū bazen oluyū bazen olmuyū ama u aşşādan balıg gelüyü u inceli balıg iri deil yāni normal balıg herkes guruyu ben de yarın āşam gidim de gurim bagim ne 5 vurucağ nēdiceg bilmim ben çoğTan beri aşşā yuğarı gaç gün on günden fazla oldu uzaTmıya geTmedim açuğ av var_ıdı unu çıgarTduğ çıgarTdım şimdi gine havu öncegi ince avu guydum una .... bağalım nōlcağ gine unun TuTdū balıglar da para eTmî ama yoğ şeyle beraber gidicem şeyle beraber gidicem ya bizim havu ercan varı ya minibüsçü dolmuşçu onla beraber gidecüg haluğ gelene ğadar idare edecüg 10 haluğ ne zaman geleceg bilmim gi üç gün sōna mı gelür dörT gün sōna mı gelür haluğla beraber gidig he çeg unu çeg sen ben sā sōlî mi sizin işiniz biTdi artuğ bundan sōra çapara işi deniz suyu soğutunca olmaz balıg deniz suyu soğuduğça çaparaya balıg vurmaz olmaz siccā balıg şeye ğadar mayısa ğadar sizin işiniz biTmişdür yarın öbürsü gün yarın perşenbe deil mi yarın habu ali şügrünün ğayını da 15 çegeçüg haburaya havu ğızağla ğızağla alacuğ unu havu şey var ya havurda sallar var ya havunlar salla barabar alacuğ bağalım başğa olmaz ki çığmaz uriya çığmaz āmeT izine gelceg gelüse āmeT bilmim gi ne zaman geleceg āmeT isTanbullu āmeT

tā āmeTin işü biraz zor izine gelme işü zor unun senede bî daFa mı izini olî nōli bilmîm unnarın gelür ama ne zaman gelür bilmîm bok alacağlar hē gölaydı alması **20** tamam da u şey bā ğalsa valiligle barabar ğaymağamlîn arasında şeylig var anlaşmazlığ var herhalda almîlar ğaç gündür ğum almîlar ki bî şî var bî şî hasTa dîlar havu ğabda çalüşan adama hasTa dîlar ameliyeT mi olmuş bişi dîlar ama ne oldü belli deil herkeş bişi söli işTe urdan bişi havurdan aşşā gidîlar havurlardan gidîlar urdan beri ğıyıdan beri gidîlar urdan dönîlar bî şîler bî şîler havu büyüğ ğayığlar **25** çığTılar dün dün burdan heb büyüğ ğayığlar vardı havurda da heb gittiler urdan çığdılar uralar boşaldı heb çoĆuğlar yesin çoĆuğlar yîsa balığa hēç şey yaPma çoĆuğlara yedür yedür demeg gi çoğ sevî yesin varsın balığdan zarar gelmez yā yeter gi balığ yesin yā iyi ağşamlar balığ yiyen çoĆuğa hasTayim ben balığ yese gözü daha iyi görür gözleri çoğ görür tabi unun şimdi çoĆuğlar gi yetişme çağında unlara **30** yarar yaşlı adama yaramaz da çoĆuğlara yarar keşge yesinler bunnar şey mezgiT avu genelde mezgiT avu mezgiT avu var barbun avu var urayı şey yapılar ya yav urayı geldiler loğonTa yabıcaz dediler neyse aldılar öle içini dışını havurda görmî musun heb darma dān yığdılar yaPmaya geldi mi şu an da bî ses yoğ ne zaman yaPıcağlar bilmîm bu işler parayla olan işler unlar şeyden kredi peşine düşdüler **35** herhalda krediyi alamadılar herhalda zannedersem habu şey vardı nakliyeci vardı anbar anbarcılığ felan yapıları yā giresun ney giresun muydu öle bişi olması lâzım olması lâzım nejaT ismi habu şeyden ya habu şey .... havu öbür mālleden u da geldi havuraya yığdılar eTdiler benimle işi yoğ uranın uranın benimle ilgisi yoğ ben sâde okardā ev benim aşşādaki ğāvede benim işim yoğ ğāve olan yerle benim işim yoğ **40** alTda bî düğğan var alTda göz var oda bî de una var diğer taraflarda ortağlı yoğ urası yılmazın bizim havu ademlerin unların benim bî de ğız ğardeşim var bacım rāmeTlig babamı ğandumuş almış elinden nası aldiyse bilmîm ğandümüş almış benimle bî şeye sığıntısı yoğ ama ofağ ğardeşim var unla beraber ben bilmîm ben ayıramam nası olacağ bilmîm valla dîm sana unnar çoğ kötü çoğ kötü hē u şindi u **45** götürdü yalnız benim amcamın çocuğlarında büyüğ hata var nie var bilî musun unlara geçen sene Tağım satılmadı dā saTma durumunda saTma durumunda bana dedi gi ben saTmağ istemiyum dedim çoĆuğlara dedim bu iş yeri yarın öbürsü gün çoĆuğlar nāpıcağ dedim dedim çoĆuğlar nāpıcağ herkesin dedim çoĆū var dedi gi bana ademle ğonuş dedi adem ekremle ğonuş dedi benim hissemi alın dedi ben şindi

50 sizden para isTemiyum dedi benim hissemi bana dedi hevüle para ğazanduĝça
ödersîz yirmi senede mi ödersîz otuz senede mi ödersîz dedüg ... ben bizim
manyaĝlara dedim gelin buriye geldiler dedim gi durum bõle bõle bakın dedim
hepimizin çolū çoĆū var bizi boş ver bu çoĆuĝları bunun içine ğoyalım
yerüşTürelim yerişsinler yeTişTiririz bunları dedim ben yardım_ederim sen
55 yardım_edersin yeTişir bunnar dedim gi bu satılmasın bî daha biz bunu bulamayız
bî dā yabma şansımız yoĝ olmaz zāten dā parayla pulla yapılmaz u satılsın õle mi
sigime satulūsa dedim bende sen düşünmezsen ben ne düşüncem biz para almaduĝ gi
ne parası ortada para die bişi yoĝ para die şõle bî şî yoĝ şindi herkesin borĆu var
ĝayîn borĆu var samsuna var trabzona var giresuna var sürsana var sürsana fabrikaya
60 var balıĝ fabrikasına var hadi sürsan bişi dîl tamam mı illā õle olsun bõle olsun
yılmaz kendini ğurtarmaĝ için yabdı u işi yılmazın bî õlu var ya unu ğurtarmaĝ için
yılmazın ĝarısı Tarafından havu teyyaredüzünde yılmaz ayda beş altı millarlıĝ kira
alıyı havu teyyaredüzünde vara havurda ĝaç dāne dayre var bilî musun hālān dā
yapılıyu tamam mı yadalū şüĝrū var tanursun bilîsün yadalū şüĝriyi havunun
65 havunun dāmaTı u havu azmi vara azmi azminin enişTesi unnar u kendini
garantiye aldı garantiye aldı ben dedi uraşamam dedi benden biTdi bu iş dedi tamam
mı zāten bî õlu var õlu da girmeg istemî u işe girmeg isTemiyu ben satim hissemi
alın dedi para isTemim sizden dedi ... verirsîz parayı dedi taĝsiTle dedi ben hebsini
isTemîm sizden bizim manyaĝlara dedim dā laĝa luĝa yabdılar istemiyuĝ istemiyuĝ
70 la siz istemisāz ben mi istim bā mı lāzım bu ya hē bî teg bana mı lāzım ben
çocuĝlar için dîm ilerde isTemîsan isTeme bana ne bî tā da ama bî Tā bõle bî ĝayıĝ
şey şansınız olmîcaĝ hayaTda unu da bilin dedim on tirilyona alamassın ya
yabdumaya ĝalĝ on tirilyona yabduramazsın on tirilyona bî araya getüremezsın işTe
hevüle hiç kimse havundan bî ĝuruş bile almadı gine aldūm para bî milyar para unu
75 da dōş çegiş aldım yabdūmuz avlardan aldım bana iki yüz elli milyar para alūsun
dedi yılmaz giTdi paranın nereye giTdü kim aldū kim ettū belli deil ötegiler de
almadı öTegiler alsa ben bilirim öTegiler de almadı para giTdi bedava giTdi yāni hā
havu yıllardur çaluşTümüz emēmiz havu yabdūmuz yabdūmuz benim gençlîm urda
bitti ben herkeşin öTegilerin de ayni şegilde didindüĝ dadandüĝ en sonunda sonuçTa
80 ..... getdi işTe sāb çıĝmazsan õle olur giresunda eyüb_õllarının eyüb_õllarında
eyib_õlu ĝaç necib_õlu ikiydi ismi şindi ismini eyib_õlu ĝaç oldu bilmim havu

giresunda eyib_öllerında ya geTdi ben unun için giresuna giTmim görmemeg için gördüm zaman çoğ kötü olım yani kötü olım yani böyle bî araba dîl ki yani elli milyarlık yüz milyarlık araba dîl gi göca hayaTda bî dâ yabamicân bî şey elimizden **85** giTdi çoÇuğların egmeg tegnesi de geTdi hebisi giTdi yani havu ..... niye adam bağ tüncey mâdem açTın_İsa sen bu konuyu gonusîm hoPadayız şeye gârşıya gidiyuz gürcisTana gidiyuz hamsıyı türgiyeye getiriyuz hamsıyı av gayî var bî de yedeg kayımız var saç aç gayıg girmî uriye yasağ zâten gayıg yetî bize yani yedeg motor bî dene oldu mu yetî bize dedim gi una ben habu güçüglüden bî çoÇuğ var **90** arkadaşımız var devamlı içer serhuş dedim gi una bu dedim buna balıg teslim edilmez burda bu gidib gelemez dedim una bu içTügçe bu türgiyeye de gidemez bu havurda ya bindürür ya galur ya yağalar bunu şey botu batım yağalar unu dedim una nâbacuğ dedim gi mademe ya sen geç u gayığa ya ben hangısını seçîsan isTer av gayunda gal dedim una isTer yedeg boTa geç sen isTîsan sen geT dedi bā benim için **95** farğ eTmez dedim ben geçTim gayığa giTdüg geldüg dünayaları getürdüg dünyaları bağ tuncay u arada bî ğurban bayramı mîdî neydi bî bayram geldi herâlda ğurban bayramıydı zannedersem ğurban bayramı mîdî ramazan bayramı mıydı işTe ğış ortasında gemicileri buriya getiricēz bayrama gelicēz dā buriya herkeşin evi barkı var dā geTdim egrem beye egrem para ver gemicilere para vericēz dāticāz dedi para **100** yoğ ne dîn sen dedim ya bēmlle dalga mı geçin dedim una yoğ para dedi bana ölüm biz buriya niye gidiP gelig mâdem dedim una nie zahmaT çegiyuğ bu giden balıglar iyi paraya satılı bu paralar nerde öldür beni dî para yoğ dî bā la seni öldürsem nölcağ dedim una ben enayi miyim seni öldürcem de cezâevine gidicem dedim sen ne boka yararsın da seni öldürcem de cezâevinde yatcam dedim duTdug **105** buriya telefon açTuğ rāmeTlig babama dedim durum böyle böyle dî bu dedi gi bana nerdesin dedi hoPadayım dedi gi şeye get dedi bana ziraaT bangası şubesi var mı urda dedi var dedim giT dedi ben urdan para çıgarcam sâ giT al urdan dedi ver gemicinin parasını dedi giTdi babam nerden aldı parayı bilmim pariyi nerden aldiyse geldi gönderdi uriye bana gemiciye verdüg getürdüg buriya yani adamları evüne **110** getüdüg bayrama getüremîg hesab_et unnara ğalsa öle getüdüg gemiciyi buraya ula nōli bu nereye gidiyu ben bilmim ya hopa sōnadan duyuyuğ bunnarı biz hopa emniyet amiri iki ay adam düşümüş peşine unu takib eTdümüş ekremi bu bu parayı nerden buluyu ğumarlar ben öle ğumar heç görmedim urda duydum adı kastamonu

okeyi altı gişi oynuyular altı gişi yedi gişi oynuyular okeyi bî de şöyle bî şî şindi
115 adamın elinde daş dizili ya herkeş daşı dizî sırayla diziyu aynen poker oynar gibi
ben poker de oynamadım hayatta oynamadım paralı oyun gi bilmem poker oynar gibi
ben daşı dizi bakî elinde daş güzel dökî masaya atıyu ötegi bakıyu u da güzel
masanın üzerinde para habu ğada oluyu ğalınlî yügseglî seyreTdim de urda gördüm
unu u daşı açan çegib alıyu poker oynar gibi çegib alıyu parayı dedim una para mı
120 dayanur emniyet amiri bu parayı nerden bulıyu die adam bilmi ne oldūnu tabi
nerden gelî bu para buna die iki dene polis yönlendürmüş peşine polisler tāgib edî en
sonunda balığçı oldūnu õrenince yakasını bırağmış unları da bana uranın emniyet
amiri söyledi şöyle söyledi geldi polis bana dedi gi müdürümüz seni isTî dedi bana
nie ne işi var ben bişi yabmadım gi dedim yoğ başğa bî şîden seni isTî dedi bana bî
125 soruşTurma yürüTmüş dedi bana tām gelim dedim geTdüg odasına
selamınaleyküm ayleküm selam otur dedi bana çay iç ğāve iç ne iççegsen sōle dedim
hayırdır nie çārdın beni dedi gi yav bu dedi senin amcanın õlu mu ekrem necib_õlu
senin amcanın õlu mu he amcamın õlu bu ne iş yabar dedi bana gürcisTana gidib
çalışıyuz dedim urdan getürdümüz hamsıları balığları dedim una teslim_ediuyuz biz
130 gidiyuz dedim ben bilmiyuz ne oldūnu dedi gi ya siz bundan para mı beglîsüz
dedim nie bî teg ben deilim gi burda dedim kırk dene gemici var dedim kırk dene
adam var dedim ayriyeTden dışarda bî ekib var sade boşalTma yügleme işi yabî ekib
unnar da on beş gişi onlarda bize aiT yemesi içmesi māşı bize aiT adam māşa çalışı
dedi gi bana siz dedi bana gitmişiz batmışiz u arada o zaman bulancağ ziraaT bangası
135 müdürü şeydeydi kırıkkaledeydi u adam kırıkkaledede u da duymuş nerden
duyduysa babama di ki telefon açıyı āmeT ābi di benim duydūma göre dî hoPada
Tağımın ğayîn batımuş diyı tagiP eTsene malını takib_ettür malını diyu ne dîn sen dî
babam una dî ki ben dî õrendîme göre di çoğ gişiden õrendim di herkesin dedi aynısı
di malın urda batımuş dî dutî bu amcamı yılmazı işTe git bağ dî nōli urda dî bak
140 unnara dî nōli urası dî tamam mı biz tabi bilmiyuz ben yılmazı görme bile
görmedim en son gelecē zaman gördüm hebüle ayağ üstü iki yılmazın uriya gelcēni
biliyu unlar yılmaz urda on gün yirmi gün ğalcağ hali yoğ gi en fazla iki gün ğalcağ
haydi en fazla üç gün ğalcağ devamlı ğalmiceg gi yılmazın geldūnū bilîlar tabi gi iki
üç gün hiç bî şî yoğ her şey normel görünîlar yılmaz arabaya biner binmez başlîlar
145 gine aynen devam dā fazla devam havu şekilde bitürdüler işTe bitürdüler bugün

yani yaPmiya ğalg on tirilyuna yabamazsın on tirilyuna kesin olmaz dım sana yabamazsın giTdi havu iki dene dalyarān havu iki dene amcamın yüzünden olanın yüzünden getdi işTe çalüşuğan bilemezsin gi unu bî de u zamanlar rahmeTlig babam sağ oldū için bana sen ğarışamazsın dılardı baban var biz hesabı una veririz sana **150** hesap vermeyiz dılardı öle dılardı urda babamın da hatası var babam unnara res çegseydi sigtirin lan aynı şekilde benim ..... u bizi ğavğa etmesinler birbirine girmesin die yabdı ama unun yabdığları heb yanlış oldu rahmeTlig babamın yabdı heb yanlış oldu beni şey yabdı unları destegledi unları destegledi heb yetim yetim yetim yēnlerim yetim yēnlerim en sonunda sıçTı āzına yediler hebimizin āzına sıçTı **155** battı getTi işTe şimdi işTe getTi şimdi ufağ ğayığlarla ūraşıyuz ya çoğ esgiden ben aşşā okarı ne bizim ğaç metre ya segiz metre mi doguz metre mi ğayığ var_ıdı sene bin doguz yüz yeTmiş dörT dōerken dā admış dörT admış dörT elli beş dōmliyim bunnar u zamandan ta u zamandan burda bî köteg duTdular köteg köteg on altı ton köTeg duTdular u zamanlar havu binanın yabılışı filan u kötēn parasıdır havu **160** kötēn parasıdır yavaşTan yavaşTan u hale geldüg getürdüğ yani çalışmamızla getürdüğ ha çaluşTuğ ne dın sen ne diyun sen ya yoğ yav ne dım sana on tirilyuna āltından çığamazsın bugün cebinde on tirilyun paran olsun unun āltından çığma şansın yoğ çığamazsın yapamazsın yani yaPılmaz yani yalu yulu parayla yaPılmaz üç tane av vardı hamsı avı ıTarviT avı bî de orkinos avı vardı orkinos hē orkinosa **165** gidüdüğ tabi marmarada şeyi marmarada egelerde akdenizlerde ne balığlar duTduğ gi neler duTduğ gi heb giTdi hebsi giTdi öleydi ölları yediler içTiler bitürdüler besbelli rāT_eTdiler bilmîm saltanatı bitürdüler temüzlediler yani bî şî bırağmadılar yani ne çocuğlarına bırağdılar ne gendülerine bırağdılar şimdi elin ğayığlarında elin mallarında çalışıl ar ele hizmeT_edılar şimdi ele elin mallarında **170** çalışıl ar bana ne dedim gendi malında çalışsana adam iki ay önce gelmiş şeyden mersinden gelmiş bā dî ğu ābi habu ğayı teslim al ne isTersen al diyu neriye gidecem dedim una neriye gidecüg moritanyaya dedim geç sen u işi u işi geç dedim una ben moritanyaymış .... tanımam bilmem u işleri dedim una bî dānesi geldi rizeli tanidüm bî ābim çoğ iyi tanidüm birisi dedi bā benim ğayım al dedi bana götür dedi bana **175** neriye gidicem dedim moritanya ya hā yoğ ābi dedim ben bu yaşTan sōra memlegeTden ayrılamam dedim sen benim çoğ sevdim insansın ama dedim de gi bana türkiye içinde çalış de çalışırım dedim ama dedim bana yurTdışına dedim

geTmem dedim uriya gidenler memnun dîl gi memnun olması mümkün dîl ya urası ne biçim memlekeT ya arabisTan krallığla idare edilen yerde ne oldū belli mi ya **180** liman yoğmuş bişi yoğmuş nābduğları belli deil ne oldū belli deil bilmim bāzı getdiler ama kiminin ğayığ urdan geri dönmez kiminin ğayī geri dönmeceğ urdan heb urda ğalacağlar ğalacağlar heb şindi başlamışlar yasağ goymiye biz ilg gürcisTana giTdîmiz sene hiçbir yasağ yoğTu her taraf serbesTi aradan iki sene geçTi başladılar uriya gidemezsin urası üç mil yanaşamazsın buriya iki mil yanaşamazsın başladılar **185** ceza yazmiye yani ceza da az ceza deil hā büyüğ cezalar nābiceğsin mecbursun kaç defa ğayıları bāladılar ordu bile havu gürcisTanda bile aynı şeyi yapîlar tagtî yapîlar teslim almıya ūraşî ğayığları borçlandıracağlar en sonunda .....sonuçTa ōle yani akıllılar giTmediler ğurnaz olan ğayığlar giTmediler faTlar nie giTmediler kollar nie giTmediler u rize ğayığları trabzon ğayığları felan unlar nie giTmediler **190** hebsi başına gelcēnin ne oldūnu bildū için giTmediler akıllılar giTmedi ğafası çalışmıenler daldı giTdi atladı geTdiler sanki şeye gidîlar bayrama gidîlar el sâ yedürür mü tarlasını

ADI SOYADI: FAİKE AKDAĞ

DERLEME YERİ: ERDOĞAN KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1934

TAHSİLİ: OKUR- YAZAR DEĞİL

SES KAYIT SIRASI: 4

**KONU: *Düğünü, *Tarla-bahçe işleri, *Ekmek yapma, *Fındık ayıklama,
*Eşinin ve torununun ölümü, *Kız kaçırma.**

IV

ğāviyi birağ da çay içme yōdu zabah ğavaltısı yōdu undan sōra tafladan pancarı toPla
bişür ye sōra taflada çalış tarla ğaz undan sōra çalışmağ çōdu ille de ben de undan
sōra ne bilim işTe öle şey yōdu yoğ ırāTlığ yōdu yoğ öle bōle hevüle yaşaduğ işTe
dünüm mü dünüm burda şey var_ıdı buriye bizim ğomşumuzun amcamızın eşig
5 ğomşusundan buriye ğociye evlendi buriya geldi eve buriye gidiP gelıdu benim
aldūmda bî evin öliydi undan sōra dediler gi bōle bōle dediler biz faikiyi dediler
yılmaza yapacuğ dediler öle yapacuğ filān derlerkenlig işTe ben tanımiyim bilmiyim
heç biři bilemiyim yapacuğ derlerkenlig şey eTdiler işTe istediler istedūğden sonra
öle ğörüřme mōrüřme olmıdu yōdu öle bî řî yōdu istediler tamam dedūğ biz de
10 undan sōra bābam vermıdu dul ğarı böyütmesi dıdu bacısından ārı āzı yanmış dul
ğariya ben ğız vermem dıdu bēm beyiminde bābası ölmüş anasiyne işTe bî bacı bî
ğız bî olan böyütmüş anası ölegine allahın nasibiymiş geldim buriye verdi at_ına
geldim cēz mi yaPdı u zamanın devrine ğöre yaPdı yabmaz mı işTe ne var_ısa u
zamanın devrinde he işTe havlısını halı şeyini undan sōra ğaynaniya cenber şey bu
15 zaman ğı gibi bōle bî şey yōdu fakirlik var_ıdı öle yōdu işTe bî cenber he verdi
verdi ğab ğaşuğ vermez mi verdi verdi he tencere verdi tencere verdi işTe ğab ğaşuğ
sān tas verdi cēiz yaPdı birigdüdü verdi işTe bā u zamanın cēizinde ğaç sene oldu

ben geleli bişî yōdu u zamanda verdi verdi olancasından verdi tafla mısır egmēni dīm sā undan sōra tafla ġazîduġ dē aylarca tafla ġazîdum yavrūm ille de ben **20** maf_eTdi burlar beni buriye bî evdîn geldim emme maf_oldum sōra tafla ġazîduġ mısır egmē mi hamuru yūrîduġ misir ununu yūrîduġ misiri ata yüġlîduġ başġasının yōdu ben sōradan genelîg şeyi aldūm gibi at mat alduġ işTe bōle ilerledūġ at alduġ ata zahriyi yüġlîduġ misiri dēmende ünîdu gelîdu undan sōra hanbarımız var_îdi şindi bu ev yeni okarkî esgi evde hanbarın gözüne unu boşalTîduġ urdan ārı alib alib **25** yemeg yapîduġ hamuru unu urdan hanbardan alîdum ġaba ġoyiyudum yūrîdum misir ununu bıraġîdum undan şaça atēşe ġoyîdum saçımız var_îdi siz bilmezsîz he atēşe saç vardı saçî ġuyîduġ atēşe saçî ġuyîduġ saçî ġuydūmuz gibi egmē saçın üsTüne yamîdum egmē saçın üsTüne yamîdum atēş bōle deil_îdi atēş var_îdi sacın üsTüne yamîdum egmē urda çevirîdum egmē eşünle beraber bişîrîdum misir egmēni **30** unînen sininin üsTüne yîyîdūm undan sōra urdan al ye u egmē he çorba bişür çay yoġ çorba bişür yemeg yab işTe pilaf yap ye u zaman ōlēydi bōle çay ġāvaltı yōdu he ōle bişî yōdu çocūm yōdu hevüleydi misir egmē yoġ elēttirig yōdu ışıġ var_îdi ey gidi u işî atdumiyudum ben ayaġlı bōle ōtekileri bōle duvara şöyle duvara daġıldardı camlı ışıġ cim gibi gösterîdu bizim bēm ġaynanam biraz şeyliydi hani cesaretliydi **35** ip ēriydu bōle ip çöp ērîdu halı bōle kilim dokumaġ için ayaġlı işî var_îdi u işî yakardı urda camlı işî dā ışıġ yoġ he havuraya duvara ışıġ dakarduġ ālegtirig bişi yoġ yoġ elişi de u zaman elişi yōdu ip ērme var_îdi ip ip ipi ērürler_îdi kendir ekerler idi kendirin hılı hışırını ērürler içinî şey dokurlar_îdi unlar heb atıldı şindi ġayboldu şindi her şeyler şeylendi u zaman ōlēydi he u zamanın şeyi ōliydi yavrūm hē çorbayı **40** bişürürdün havurda çorbayı çay yoġ çorbayı bişürürdün sofriyi ġoyarduġ egmē dōrarduġ çorabanın içine yerdūġ ben şindi inkar mı edim sā hē hē yavrūm undan sōra ōlēydi su yoġ su ġügümümüz var_îdi kufa var_îdi ta daġın başında okarda su undan ġügümü alurdum ġoluma giderdim urdan suyu alurdum ġühüm olurdu ġühüm yoġ su yoġ çamaşurları bōle ilengelerimiz var_îdi urda çamur yeykamaġ için su var **45** fuarımız var okarda fuarın ġapında atēşi yakarduġ urda çamaşuru yeykarduġ şeyde lenger olurdu āçTan lenger küve bōle böyüg unun içüne doldur çamaşuru yeyka yeyka yeyka sığ dallara ser he evde yuyisan ġapıya ser elde yūyılî çamaşur elde yunîdu he ġaynanama bî kere ġaynanama hebülegine ārıTmadı çoġ titiz_îdi çoġ u ġada titiz_îdi baġ şindig dayın emme siz beni ānatîsunuz emme ġünah olî bā esgi

50 şeyler yavrūm sōra ğaynanam taflada zatan kadın da u da kadın ben de kadınım
 hasTa yatıyı beşigde çocuğ da var u zamanda bōle makine yoğ yayuğ yaymaya
 makine yoğ yayuğ yayarduğ ayran yayug u yayū ğaval dakarduğ bōle yayuğ durı
 haşindi gine tamda bōle yayū yayarduğ sen bilîn mı unnarı bilmin mu yayū yayarduğ
 bōle boşalduduğ şey ederdüğ ben şindi ğaynanam çardı bî kere habu ğadacuğ
55 ğaynanamı ārıTmadım ğaynanam çāri ben şindi yayuğ yayım beşüğTe çocuğ var
 dayın hasTa undan sōra beni çāri tafladan ne var diyum ben şindi pencereyi açTım
 bu ev yoğaya esgi evde pancarı topladım gel al da bişür sen karısan bende şeyim işTe
 yarım pancarı al gel tafladan getür ğapıda seç dōriyelim bişürelim yiyelim değil mi
 yōğ ben pancarı tafladan getürüdüm evde bişürüdüm sen niye bu ğada geç ğaldın ben
60 açığıdına güneş neriye geldi e çorba hemen tezgine bişî mu bişmî çocūm u çorbiyi
 bişürüdüm u egmē ederdim onun taflıya yana götürüdüm heç ārıtmadım heç
 incitmedim bā sayardı sen niye geç ğaldın bu ğadarlığ diyin ikimiz bî taflada
 çalışacuğ çocuğlar kül gibi hebüle bî ğızım var görsēz undan sōra hani evli şindi evli
 barglı ya u habu ğadacuğandan beri bā hızmaT_etti yardım_etti çocuğlarımı bağıdı
65 geriye bırağıdüm işlerimi yabdı he yarın gine geleceg buriye de aşura bişüreceg bā
 he hevüle işTe yavrūm havüle yaşaduğ su yōdu suyu bōle elimizde şeyimizde
 sōlemesi ayıb siz heb sorısūza tuvaliT tuvaliT da şindi heb sular güldür güldür akıyu
 tuvalite küp ğuyarduğ küp küpün içine suyu doldururduğ içinde de bî maşraba u suyu
 urdan al harca öley_idi u u esgi seyleri sorısan he egmē saçda yamiyib yîduğ öley_idi
70 yoğ yoğ patuz yōdu findî elimizde dırmığlıduğ harmanda harmanda dırmîna
 hebüle dırmığ var_ıdı dırmîna dōyîduğ dōyîduğ findığ nāriyu iki çuval findığ ğabuğ
 findığ yōdu u zamanlarda şindi ğıyamet ğadar sonra findî dırmığlıduğ harmanda
 ğaynanam_ına beraber dırmığlıduğ çuvalara ğoyîduğ undan sōna çuval_ıla beraber
 içeri götürib ayığlıduğ hebüle iki torba findımız olıdu fazla bişi yoğ şindi biz digdüğ
75 biz digdüğ undan sōra ocağları biz digdüğ iki Tane hāne göçTü getti burdan bağ
 çoğ çegTim ğaynım sattı burda yerini taflasını tarlaydı u zaman tarlasını evinin oldū
 yerleri sattı burdan getdi ötegi ğaynım da sattı iki dene ğaynımın ikiside sattı getdiler
 unnar biz alduğ ele aldurmadı dayın bābamın toPrānı ele vermem dedi alduğ ğazma
 ğazduğ işTe digdüğ ocağ digdüğ serfeT yabduğ işTe gendümüze gendümüzü
80 çalışTuğ gelişTüdüğ he tabi bîğaç sene taflıyi ğazduğ bîğaç sene ğazdım taflıyi
 bîğaç sene ğazdım findığ baççesi yaptım şindi heç tafla marla yoğ heç bî şî yoğ

hebüle bî şenlig yapî çocuğlarımız şindig bir iki bîşiler yapıyu gendülerine göre òle
 tarla misir yoğ he misiri düverdüg ata yüglerdüg at dēmende üğüdüdü getürürdü u
 egmēg yenürdü misir òle çarşı egmē filan yoğ has egmeg has egmeg derlerdi dayın
85 şindi bazara getdū gibi findiğ mındiğ yoğ u zaman gıtımalığ bî egmeg getürürdü
 bî egmē çocuğlar pay_ederdi òle bî devir var_ıdı ben şindi inkar_edemem he yavrūm
 undan sōra he annaT işTe tā ne var_ısa beyim heç bî iş yabmıdu köyde idi köy köy
 işleri yapıdu òle u zamanda òle iş yōudu yoğ ben götüdüm götüdüm ben de götüdüm
 teze geldūm zamanlarda götüdüm u beni burie şey eden ğarının evi var_ıdı iki
90 eltiydid işTe u dēmene giderke ben de giderdim bîgaç sene getdim dēmene undan
 sōra biz ilerlimiye başladug ben bōle çaluşTūm gibi undan sōra bēm bābamın şeyi
 biraz selfeti hani işi çoğ bilıduğ biz yapıduğ at alduğ sōra at_ına gitmeye başladı
 zahra undan sōra işTe havüle işTe çaluştuğ òle geldug geçTüg çocūm burda
 değirmen acısuda da var_ıdı burda da burda da var_ıdı dēmen burada dēmene
95 gidıduğ biz havunları bilemim işTe gaç sene oldu unuTdum getdi urda bazar
 yolunda var gine dērmən yıkuğ belli havurda bazara gidiyuz da havurda duvarda
 yıkılmış dēmen var_ıdı havu dēmene gidıdu at götūrıdu unu sōra zahrayı üğüdür
 egmē bişürür misiri de saçda yerdug yavrūm çoğ ey şindi ney şindi ney şindi heç
 şindi ney heç bişi yoğ şindi u zaman zorluğ var_ıdı bābam zengün_üdü beni buriye
100 habüle şey ile ğandurmiyle aldılar beni burie burlara düşüceg adam değil_idim
 emme allahın tağdiri yazısı eyi olsun una da rāziyim bābam zengün_üdü gine
 bābamın tarafı gine òle he ğardaşlarımı görsen sen bana bişi ğaldı emme ben verdim
 unnara verdim he nēdicem urları burda ben de aldım unu unnara verdim ben burii
 satun aldım ğayınlarını satTū gibi burii aldım ben uriye okarı neye gidicem yonuza
105 bēm bābamın evi he heç unnara ihTiyaçım yoğ şindi dünya şindi he öldü beyim
 tez öldü evlerden dışarı söylenmez puronseT ğanseriydi sōlenmez demim dālara
 daşlara getsin undan sōra aTmış alTı yaşında öldü aTmış altı yaşında öldü yoğ ben
 geldim buriye dōrT ay duruğanlığ dōrd ay sōra asgere getdi u zamanda asgerlig ne
 bilim ne ğadar_ıdı bî sene filan iki sene oliyūdu işTe vardur işTe havurlarını eyiçe
110 bilemiyum unuTdum unudğanlığ da çoğ bende şindi yaşım da çoğ şindi benim
 dōmumu bilemim ama segsen elif gaç yaşındiyim segsen üç yaşındiyim hē yavrūm
 bilmim işTe tā diyuma işTe öley_idi tafla ğazıduğ işTe finduğ baçça yōdu hē işTe
 taflıye ne egdū .... başımdan da òle bişi geçmedi he geçTi geçTi başımdan da şōle

geçTi yavrūm çocūm var_ıdı torunum bēm yanımda durıdu çocuğ bēm ile durıdu on
115 altı yaşındaydı direg gibi deliğanlı undan sōra dayınlar bazara getdi çocuğ bēm
yanımda dedi gi bābası olgun ābin şeyi dedi şafā dedi bazara götürelim bōn dedi bize
öteberi şey eder dedi yola ğadar götūmüşler yolda çocūn eline egmeg vermişler acel
gelecege çocū eve göndermişler çocuğ da egmē getüdü havuria atTı ğaçı şafağ bōn bî
yere getme dedim bābanlar evde yoğ şindi gelürler dedim seni yola araba maraba yoğ
120 bî elde öteberi geliyi yardım biribirine yardım olacağ öle şindigi gibi araba filān
yoğ yöriyigine gidiP gelinî getme dedim gelürler de dedim çocūn da ğolunda sāt var
ben dedi bābamın sātında dedi şindi gelürüm dedi sen bā çārma dedi ğomşumuz var
ğoya ğomşumun yana getti ben de taflada tafla yapıyım iş yapuyım işTe çocuğlara
bakıyım yaparğanlıg taflada iş yaparğanlıg çocuğ geldi onun u çocūn bî ābisi
125 faikînge faikînge ey şafağ ābin vuruldu dedi nası vuruldu yēnim dedim ābim
dedi şafāna oynarka dedi elinden ğaçudu da dedi vurdu dedi endim vardım bağTım kı
çocuğ çoğTan ölmüş sōlemesi ayıb burdan ğurşun girmiş burdan çıgmış çocuğ yatı
başımdan öle olaylar geçTi unnarı işTe yön_ettüĝ evi şey etdüĝ ölegine dayın çoğ
durmadı dayın da öldü undan sōra da fazla beklemedi u da öldü he çocūn şeyine birer
130 hafta araları yoğ getdi hevüle işTe yaşadım hevüle ğara günler_ile yaşadım ölüm
şindi allahıma hamdi şüĝürler olsun eyiyim işTe bu zamana geldüĝ hızanı yön_ettüĝ
beş çocūm var üç olan iki ğız yön_ettim heb unnarı yöne ğoydum yön_ettim en
güççüyle duruyum ben şindi he olgun en böyü olgun ābin ömür hangısı ömür amcan
var_ıdı emme ölüm u çocūğa öldü ufākan öldü u da şey edim ben şindi bēm böyüĝ
135 ölüm ğoyun yayı u zamanda ğar da var ğapıda ben dedi ğoyun yaymiye gedim
dedi u zaman ocağ başı var_ıdı böle bu ev yoğa esgi evde ben dedi gediym dedi bu
dedi ana dedi bā ğapiye felan çıkarTma dedi bağ cenābı allah verdi ğursūna besbelli
sōra u iki güççüĝlerim de benim bî ğız bî olan balğunda oyni māzımızın merdimanı
var ğar urıya ğadarlıg güneş aTmiş güneşin şeyine otumuşlar kasanın içinde
140 oynuyılar boş kasaların içinde sōra u da hebüle yörî tā ufağ üç yaşında mı iki
yaşında mīdı ne şey emine dedim size dedim versem ömürü de dedim yanızda oynar
mı dedim hani düşse de ğara düşî bî şî yoğ bağ sen oynaruğ dedi çocuğ oynarğanlıg
ben de şey etdim mala hayvanlarımız var afurda dē beş altı dene çamış unnara ğazan
yal ğaynadıduğ şey yal ne gezi yal ğaynattım da aldım ğazanda gediym çocuğlar
145 merdimanda oynî ben de māzının afuruna gedim afura çocuğ bā urdan bakarğan

üsTünden aşşā gübbeceg ğazana düşdü yā güzel güzel çocuğ bā bakar_ımiş bēm heç
 habarım yoğ oynî ya ötekiler de tıkl tıkl una zabdedeceg yoğ emme ğaynar
 değil_idi emme öle çoğ içine girmedi bōleginelig yan düşTü su serpti eline öle
 ğazanın içine düşme yoğ şey neresinde he haburasında acuğ gine biTdōma bōle ben
150 haburası ğaynar su ıslamış bōle ğucāma aldüm gibi bî de haşu ğadacuğ şey
 haburasında var_ıdı öle yanuğ bîşîsi yōdu bî çarşanba yandı geleceg çarşanbiya öldü
 doğdura götüdüg şey etdüg dayın yandı tüttü çoğ güzel_ıdı çoğ oy tanımaz mı
 çocūmu he işTe bōle geçTi hayatlarımız yavrūm yavrūm yabancı değil olsun uy
 yavrum işTe öle yaşaduğ yavrum öle yaşıduğ zahrii girindim dēmene getdim sōra
155 ilerledİM gibi at aldım at_ına yolladım he unnar ğayınlarım hep sattı burları
 getdiler satun aldım ele vermedüg he ele vermedüg satun alduğ işTe yemedüg
 içmedüg işTe bu zamana geldüg şindi allahıma hamdi şügürler olsun eyiyig
 çocuğlarım dāldı u yan bu yan sen bēm çocuğlarımı tanırsın tanımiyun mu yavrum
 hasan ali var he şey tanır cesur tanır sen hasan aliyi tanın mi he çocuğlarım var şindi
160 olgun ābin var ıstanbul da çoğ şey eTmim de çoğ ülkiyi mi bağ şindi sā u
 mevziyi ānadım ben de şindi biz ülkiyi istedüg mü ölkü şey yılmaz dayın bacımın
 yana gidi yonoza şügrıye bacım bacım var bēm yonozda bacımın ğızı ya he undan
 sora şügrıye bacım bēm beyim bacımın yana gidiyi urda yatıyı ğalğıyı sen neye
 beğlın sen neye gidin boyuna yonoza diyum ben biz yonosliyige okarda bēm
165 bābamın evi var sen bābamlara mı gidin dīm yoğ di bā dayın u da çoğ bî şey
 māsım insan_ıdı ben dedi şügrıye abamın yana gidim diyı şügrıye abamın yana
 gidiyim diyı urda öle laf_ederlergenlig demiş gi bēm beyim ben demiş ülkiyi
 isTicem demiş bacıma şügrıye bacıma ülkiyi isTicem ben demiş u da demiş gi
 bilmem demiş verürler mi vermezler mi ülkiyi demiş hani bacımdan sōra bābası var
170 şōle bōle derlerge geldi dedi gi ben dedi şügrıye abamdan dedi ülkiyi isTiyım
 dedi ülki de anca böyüyı dā çocuğ on altı on yedi işTe ney_ise bilmim geçmiş gün
 yoğ dedim ben sen kesinlikle ülkiyi alamazsın dedim almazuğ dedim niye dedi ben
 çüngü çoban alilerin tabiyetini biliyım kötü unnar unnar bize ğız verür mü dedim biz
 kimüg de bize ğız vereceg unnar dedüg unnar dē beye āya gider dedim yoğ dedi
175 yılmaz dayın bā ben dedi ülkiyi alacam dedi verecegler dedi olurdu olmazdı
 dergen olgun da unnara gediye unnar da duruyı unnara iş ediyı unnar ev yabduriya
 burdan atı götürî bēm atım var bizim atımız var at_ına sümeden şey daşıyı sümeden

māzeme daşıyı ev yabdırıyı bacım undan sōra he beni dīnin deyil mi bacım ev yabdırıyı ev ev yabdırıyı bēm olgun da anca böyüyı dā anca böyî deliganlı işTe **180** çocuğ asgare felan getmedi ya bacımlar da olgun benim ölüm öle ben ğızını filān ğaçurcağ laf yoğa hani olgunu sevīlar heb sevīlar olgunu olgun da sevileceg çocuğ undan sōra olgun unnara yardım ediyi işTe daşına köküne evine biz yollıyığ u yardım ediyi sōra ney ise yılmaz getdi dedi gi ben dedi şügrıye abamdan dedi ülkiyi isTiyım dedi yoğ yoğ dedim çüngü ben çoban alilerin tabiyetini biliyım çoban aliler bize ğız **185** vermez dedim vermez unnar bize yoğ dedi şügrıye abamdan alacam ben dedi şügrıye abası ğızın sözünü vermemiş emme laf_ederlermiş öle isTiyım dermiş öle alacādım gidecēdim laf_ederlergenlig undan sōra emme bacım da ben sā ğızımı verecem dememiş şindi yalan ğonuşamam alacūduğ gidecūdūğ derlerkenlik bunnar olgun urda duruyı olgun urda hıżmat_ediyi urda ev yabdırığan sümeden māzeme **190** daşıyı daş daşıyı pirket daşıyı at_īna unnara hıżmat_ediyi olgun olgun gine öle olgunumu haşindi görsen ağılı gider ..... öleginelig işTe allān nāsibiymiş sen bağ çoğ hakareT_ettiler bā ülkü ğaçdū gibi hağareT_ettiler sen ğaçudun dediler ben de beş ay oldiydi bābamın köyüne geTmiyeli ben yonoz ğızıyım burası canlı u zamanda şey yoh_udu şindi arabalar ğızılcuğ atıyı yöriyigine gidīduğ yonoza tā yonoza yöriyi **195** bābamın evine neyse undan sōra beş ay oldiydi ben yonoza giTmiyeli ben şügrıye dayın dedi gi ben şügrıye abamdan ülkiyi alacam el bize ğız vermez dedim kesinligle ben çoban alilerin ğızını almam dedim çüngü vermezler unnar yüğseg adam ğabadayı bilin mu ben şindi şey edemem öle dedüğleri gibi şey edī bunnar bunlar öle etdū gibi tamam alurdu giderdi derken emme bacım ğızın sözünü **200** vermemiş yılmaz gidib geli uriye emme yılmazı sevī şey ederkenlig buriye bī āşam otumiye geldi çocuğlar bacımın olları özer hociyne halis burda değülüge esgi evdiyig bize geldiler hoş peş unnarın burda ğayadibinde yeri var urda odun çırparlarğanlığ köye eve getmiyelim de demişler halamın yanında yatalım bu gece demişler bize geldiler bizde yatdılar yediler içdiler yatdılar yattuğları gibi undan **205** sonra zabahTan ğalkTılar getdiler zabahTan ğalkib gettūğleri gibi olgun da artuğ böyüdi ya ülkiyi de istedūğ arada istedūğ yılmaz dayın gedib gelip istiyi tabi vermediler verilmedi istendi yalavuz undan sōra şey edergenlig olgun da şeyde çalışıyı arabada çalışıyı arabada çalışıyı māvinlig mi yapıyı bī şî yapıyı havu yolcu arabalarında çalışi siz annarsız çaluşurğanlığ eve geldi eve geldi burda dedi bu

210 yemeg dedi u zamanda bōle bî şey yōdi ya bu yemeg dedi kim yedi bu yemē dedi bu sofrā hani yabancı sofrā besbelli unnara ben yemeg hazırladım vermüşTürüm he u da ben de dedim gi bacımın dedim halis ilen özer hoca geldi de hoce değıl_idi ya özer özer geldi de dedim ğayadibinde odun ederler_imiş dedim bizde yaTdılar da dedim haşindi dedim odun eTmiye geTdiler dedim şey dedim ben de dedim unnarın
215 yemēni sofrasını verdim de yolcu eTdim dedim olgun geldi dedi gi nerde ederler_imiş odunu dedi ğayadibinde bağı sen ölkünün heç bî şîden habarı yoğı kimsenin heç bî şîden habarı yoğı yalavuz bōle bî laf_eTdüg şey dedi he dedim urda dedim ğayadibinde odun ederler_imiş dedim de getdiler bizde yaTdılar da dedim ölemi dedi bu şindi üstünü başını soydu deliğanlı olgun üstünü başını bu geyindi
220 sen bağı şindi üstünü başını geyiniP gettū ğēbi ğız unnara ölkü ābilerine yemeg getümüş ölkünün bişiden habarı yoğı atışı ğapıya ğazan atmış u zamanda ğapıda çamaşur yeykanīdu elde yeykanīdu çamaşur öle makine yōdu ğazanı atişe aTmış çamaşur yeykicēmiş ābilerine yemeg getümüş buriye bize yağın bizde yaTdılar uriye çalışmiye getTilere u da evden yemeg getümüş ābilerine teğrar tā buriye nerden
225 geleceğler undan sōra unnara yemeg getūdū gibi çocūmun heç ölkünün heç bî şîden habarı yoğı heç bişiden habarı yoğı ölkü uriya yemē getümüş ābilerine yemē vermişeme isTeni ölkü aşşā okarı isteniP vermīlar vermīlar ölkü uria yemē getūdū gibi olgun undan sōra üstünü başını geyiyi ölkü dalıb gedi ğayadibine havu ğada bî suçum var unnar buriye geldi ğayadibinde dedime ölkü emme ben ölkünün evden
230 yemeg geTdünü nerden bilim urdan ölkü yemē yedümüş eve gider_imiş olgun urda yakalī mu yolda unu yemē yedümüş olgun unu burdan ben sōledim olgun unu şıP gedi ölküyi yağalī yolda ölgü çocuğ hebüle habunlar gibi ölküyi yağalī undan sōra ya seni öldüreceğm dī ya bēm_ine gidecen diyı emme istī istenī ölgü ölküyi dā urda şey çevüremī seni öldürme çārem var diyı Tabancası da vardı besbelli urdan ölküyi
235 getūdū gibi ben de ğapıda ğapıda ben de atışTe bişî ğazanım var_ıdı evde ğız çocūm var_ıdı mālleden ğarılar_ına peyde burda değılüğe esgi evdiyig laf_edig ğapıda laf_edergenlig laf_ediyig bōle laf_ediyig sōra ney_ise öle biz laf_edergenlig o şey hemen olgun geldi arkama çārdı bā anne anne he evde bekar ğızım vara çocuğ anca böyī anne anne dedi buriye gel dedi ney ğız dedim olgun ābim dedi ölkü abamı
240 ğaçūmuşa ya dedi ğız nerde dedim anne dedi evin arkasında dedi ğız sen ne diyin ben şindi vardım bağıdım kı evin arkasında armut āçı var armut āçının arkasında

ülkü oturuşu undan sōra ni yapacuğ biz şindi el bizi öldürecede dedim ben unnar dē
 cesareTli adam biz kümüg bizi öldürecekler şindi bunnar gelüler bizi öldürürler ğızı
 ğaçūmuş olan getūmuş buriye undan sōra ōum sen dedim olgun dedim sen bu ğızı
245 nası getūdün dedim el bizi öldürüre dedim olan ğızı aldı getdi ormana bizim de
 ğomşumuz var hamdi emice hamdi emice var u mällede ğomşu çārdım ben hamdi
 emice dedim bōle bōle etmiş dedim olgun dedim bacımın ğızını ğaçūmuş getūmuş
 dedim aldı ormana okarı getdi dedim biz şindi ni yapacuğ dedim sen heç ğorğma
 dedi bā sen heç ğorğma ben seni beglīcem bağacam dedi unnar dedi getsin ormana
250 dedi ben unnarı gördüm yolcu etdim dedi undan sōra ben seni beklīcem dedi
 okardan ğıyamet ğoptu geldi tabi okardan geldi ğardaşım geldi oy ğardaşım geldi
 atışTe de saçda egmeg bişürim bēm habunun gibi aynen hebüle ğızım var çocuğ dā
 ben şindi ğāve bişürecem una ğāve var_ıdı u zamanda çay yōdu ğāve bişürecem
 içmem ben sēn ğāveyin dedi içmem dedi sōra çocuğa dedi gi sen bişür bēm ğāvemi
255 dedi şeger atma dedi ğāviyi şeger atmadan ğız bişüdü çocuğ emine ğızın adı
 eminem ğāviyi bunnara bişüdü bēm bişüdümü yemediler ğız ğaçdı ya ben kötüyim
 hiç habarım yoğ dē yonozlara çıgmîyudum bile kesTim attım çoban alilerin ğızını
 alamazuğ biz vermez unnar yūgseg adam biz başğasından aluruğ sōra güççüğ ölüm
 da okuyı şeyde okuyu u ev sāybinin ğarı ğızını verecem ben demiş olguna demiş
260 olguna una ğızımı verecem demiş ğız da almanayada çaluşurūmuş ōley_idi
 bōley_idi işte derke nāsib şey_imiş he allān nāsibiymiş işTe sōra barışmaduğ he
 baruşmaduğ ğardaşım geldi dē beni dōmiye felan çığdı mälleden ğomşu geldi adam
 uslu adam sen dedi dēyemezsin una dedi emme gine ōliydim ben ben ğapı bilmiyen
 kimsiye bî zarar vermiyen bî şeyim siz unnar ğuyulmuşlar boşalmışlar ağTarmışlar
265 allān tağdiriymiş olan ğızı ğaçūdu ben yonoza ğızı nerde bilib de ōle değıl mi
 yalavuz bize geldiler odun eTdiler dedim odun ederler _imiş de biz de yattılar dedim
 sordu bā habu yemēn sofrā kimin dedi şey dedi olgun bā ben de dedim gi bacımın
 çocuğları geldi de dedim havurda odun ederler _imiş bize yağın yerleri var işTe bizde
 yaTdılar da geTdiler dedim aga evden bu bi çığdı ğız da ābilerine yemeg vermiş eve
270 geder _imiş urda ğızı yağalî bu habarsız ğızın da habarsız her şey habarsız emme
 habu ğadar habar verdim işTe ben ben ğız ğaçuracānı filan bilmîma ğızın uriya
 geleceñi nerden bilim urda ğızı yakalî aldı geldi bu bōle çoğ çoğ geçTi çoğ şey
 etdiler bā çoğ geçTi zaman zaman bālandı zaman zaman çoğ zaman ğonuşmadılar

çoğ zaman ğonuşmadılar burda uslu ğarılar hebüle uslu başlı ğarılar geTdi işTe dē
275 zaman geçTi olsun barışılsın dediler undan sōra yoğ dedi bâbası bâbası kesin
 izin vermesi barışmadı bâbası öldüğden sōra barışTılar küs geTdi he çocū ğız da
 çocūdu işTe işTe havüle yavrum hevüle iş geçTi başımdan öle şeyler_ine ūraşTım he
 yavrum işTe öley_idi u zamanlar u devirler öley_idi yavrum ni yabalım işTe ni
 yabalım böyle geldüğ geçdüg segsen üç segsen üç he bacım en böyümüz bacım unun
280 peşinden huri bacım üç ğız peşpeşeyig bâbamın üç ğızı peşpeşeyig undan sōra
 erkek çocuğlarımız oldu u benim peşimden olan öldü ötekiler yaşadı unnar da öldü
 şindi yoğ heb öldüler zekayi öldü emür öldü sen tanurdursun unnarı he bî mısTafa
 var şenel de vara şenel dayınan mısTafa var iki ğardaşım var he iki ğardaşım var yaz
 u tallá ğazmiyi vur vur zabaTdan camış ineğ sârdım şuriye bırakudum ısıcağ ğızana
285 ğadar âcuğ varım gidim tafla da ğazim derdim sōra yaylacılığ yabmiye başladüğ
 biz ben ilerleTdim camışlar bâbamın evinden camış getüdüm siz camışı bilmezsiz
 camış dē yedi sekiz dene camış sayibi oldum ben bişiler yabdım undan sōra yayliye
 geTmiye başladılar yaylada dayın ev aldı yer aldı undan sōra unnar yayliye gederdi
 bā bî camış bırakurlardı buriye undan sōra ben tallada zabaTdan camışı sār
290 bırakudum uriye varım güneş ğızana ğadar ğazim de güneş ğızdū gibi gelürüm
 yemēmi yerim işimi yaParım derdim ben u ğazmiyi vuruğa vuruğa ezan allāhüegber
 dedū gibi ezeni duydüm gibi bî kere şaşurTudum ğazmiyi uriya bırakudum eve
 gelüdüm işTe ney_ise süTümü bişürüdüm bî ğaşuğ yemēmi yerdim bî Tā geT taflıye
 bu eynimdegi çamaşuru söküdüdüm çişçibiT su çamaşur ısıcān bārında ısıcağ
295 vurūdu bā söküdüdüm bî dā geyünür bî dā giderdim taflıye hevüle çalışTım bu
 ğapıda öle geldi geçTi oy dikildi dikildi ocağlar dikildi digdiler baçça digdiler şindi
 heç yoğ çocuğlarımız da şindi hiç kimsede tafla yoğ tafla heç bî tarafTa yoğ şindi
 gelin şenlini taflasını yapıyı gerisi heb bahça öle bişiler yōdu he suyu dū depeden
 daşurduğ su yoğ tuvaletler ğufa var_ıdı ğufa ğuyarduğ tuvaliTlerimize sōlemesi ayıb
300 şeye de ğışlığ yıceğlerimiz yayliye gedib gemliye başladılar ben şeyime ya
 camış var bî sürü camış ğaynanam yayliya geTdū gebi çökeliğler peynirler yayaladan
 gelüdü gelüdü malımız var_ıdı peynür yabardım he ğaç dāne camış sāyiyum nası
 bakar_ımişim ğız ben unnarı öle şey yoğ heç bırakıduğ hevüle yenıdu besbelli
 yayladan peynir geldū gibi ğurTlanıdu yiyemiğüğ peynirde ğurT olıdu atıduğ dā
305 yenmiyeni atıduğ yiyeni yenib yenıdu he oy begmez ğaynadmaz miyig begmez

ğaynadıduğ iki tava üç tava begmez ğaynadıdum şindi āçTa üzüm̄ler āçlar ğoruğ
çürüg kim çıgacak una çıgılu mu çıgsalar çıgarTmam ben çocuğlarımı āça
ğaynadıdum begmez ğaynadıdum turşu ğuyıduğ bidonlara bōle turşu ğuyarduğ ben
oğardıyge mi sürıdu biraz da çoğ sürmıdu sürıyüdu yoğ yoğ he u dōrudur ğar da
310 yārdur emme ben çoğlarını da unudiyum işTe biraz ğafamda unuTğanlığ var
benim he ğar yayıdu he unnara yayıdu ğar unnara unnarın yeri çoğ unnarın arazisi
çoğ unnarın başına essah yāyıdu bize yāmıdu biz tobliyuduğ unnarın yeri çoğ halis
unnarın da var şindi yeri var ğardaşım da var

ADI SOYADI: GÜLYAN USTA

DOĞUM YILI: 1937

DERLEME YERİ: İCİLLİ KÖYÜ

TAHSİLİ: OKUMA YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI: 5

KONU: *Ekmek yapma, *Giyisi ve iplik yapma, *Düğünü, *Dönemin ekonomik zorlukları, *Köy işleri, *Değirmen, *Çeyiz.

V

süpürkelig egmē süpürkelig egmēni biliyum ğabağ çividini atēşin yerinde ğurudiyudular ğabağ çividini üğüdiP yālaş yapılardılar findığ egmē çakıl gibi oliyüdu kürül egmē babam ğalisere gidıdu yöriyigenelig demür bî ğatırımız var_ıdı bizim ğaliserden gödüğ diyularıdılar çeliglere bōle esgi çeligler var_ıdı şeylerden ardıçTan 5 çegme bî tarafına misir yüğlıdu un yüğlıdu bî tarafına arpa yüğlıdu yöriğene ğaliserden gelıdu egmeg de getirıdu ğaliserden bōle yufğa mufğa açmasını kimse bilmiyu ōle bîşîler yoğ ağşam oliyu babam bî hafTada gidib gelı bizim yanımıza ağşamla bizim babam geldi miydi herkeş birer ğısım çorbiye çalmiye un pay_ediyyular unları tağsim edilar şeyleri kürül egmegleri ğardaşım_ılanlığ bizim 10 bacāmız da ciminnig haşindi ği ısrar denen şey kendir_ıdı u zamanda ekıduğ kendiri söküduğ findığa başlanacā zamanda unların belleri bālı bālı bōle çömen edıduğ unlar urda ğayalıylardılar soyıduğ toğmā götürıduğ toğmağ da urda dōlüyu geliyyular bıçğı gibi şeyle adamı dutıdu u bōle kesergenlig dararķanlığ bōle demür darağ var_ıdı dişli u darağla dariyyular_ıdılar bōle sömeg ediyūlardılar hebüle 15 elleriylenlig örekenin başına dakıylardılar bî çığruğ var_ıdı çığruğla bōle iplig ērılar_ıdılar u ipligleri gidib derelerde kül_üle beraber Pişürıduğ suyu ğaynadiyuğ küllüğ yapıyyuz şeyle āzına ğoyub āltından çığan suyu bî tā ğaynadıb üsdüne ğoyıduğ

şindigi gibi toz toprağ yoğdu ya başlarına herkeş sabun mabun yoğ halk parti
gününde kil ile yēkıldılar yoma dene yerde bî beyaz çamur var_ıdı gidib urdan
20 çamur alub uyuz bit milleti götürüyu hebüle gō daş_ılanlıg būdaları āşarlardılar
baççalara būdai ekerlerdiler dibeg var_ıdı āçdan öşmeli u dibē alt üs ğapardılar dibē
çarpıduğ şeyi būdai u işde nağada çıkısa çoğ olmıdi ya gō daş_ıla āşarlıardılar
unları unları şey yapıyular diler u būdanın samaniyenlig de evin üslerini örtülardılar
şey yoğ hartama yasağ işde gizli ğaçaç alan evin üstüne örti işde tamın hartama
25 şindig habu doruğ āçları vara ya unlardan şey çekiyular hebüle habu enliligde
habu enliligde habu boyda hartama çekıldılar doruğ āçlarından gizli gizli
ormanlardan şeylerden getirüb işde alabilen ğaçurub alabilen evinin üstüne örtüyu
örtemiye būda samani örtüyu açlıg tütüyu açlıg bōle açlıg uyuz bit milleti ğaldırıyu
bōle senün bildün gibi deil sabun yoğ bişi yoğ gō daş çaluyudular uyuza anam u gō
30 daşda yemyeşildür u gō daş denen şey millet balıg paturanu gibi patıranuyudular
gō daş var gine gō daş gō daş būdai āşarlılar şindi unu ıslılar yemyeşil aynen gō
boncuğ vara hani havu gō boncuğ gibi unlar_ıla barabar bālara baççalara ekıldılar
bōle şindi gi gibi değıl_ıdı findıg her sene oluyıdu meyva olıdu emme ğurağ çoğ
olıdu ğurağ bōle bit gel bişi hebüle tarlalarda daşlarda yavşu çorbası bēm elime şey
35 veriyular_ıdılar bıçağ veriyular_ıdılar ben de çocūdum başı beyaz bî ot var
maydunuza bēzi baççalarda havunu bā öşdürüyular diler da çorba yapıyular diler
undan has yavşudan undan tuvalitlerin altlarına böyüg bōle bî ğuyu eşerlerdiler
kemre edecüg dınlig toprağ daşırlardılar gazel daşırlardılar açlıg zamanlarında bōle
şey çōdu açlıg ciminlig sōlemesi ayıb bacāmızdağı kiloTumuz da ciminnig
40 enimizdegi entarımız da ciminnig bōle babannem şey dokurdu keten dokurdu
keten kendirden yapılyu şindi ısrar varı ya haşindigi ısrar haşindiceg işde ğaçaç
şeyler yapılara kendir var_ıdı kendir havunlardan ēridug biz çıgrıgda bōle hebüle
çıgrı dönderürlerdiler bōle bî ğıydan örekenin başında üsküliyi ērürlerdiler işde unu
bişürüb ıyıyıldılar keten dokūdu babannem endüze var_ıdı evelden baş endeze
45 gecede tonluğ derlerdi meciye var_ıdı kırğ para hebüle yüz para gibi kırğ para
para var_ıdı açlıg çoğdu hevüle açlıg çoğdu ey gidi ey sırganı anam beni yanı sıra
götürüdü de böyüg derenin ğıyısına giderdüg de şeleg sırtında elinde ğazma sırganın
kökünü söker de getirü dikedüg sırgan ne gezi yemiye sırgan ey gidi ne açlıglar ne
yoğluğlar ne çıblağlar bōle basma gibi bî şî yoğ ben bî gömlēm olsa da bî ten

50 gömlēm de dūne getsem dī bī gün bī gece āladım ey gidi ey şindi bolluğ haşindi
ben dīm gi emme bu açlıg geleceg gine ben size sōlim habu açlıg geleceg şindi açlıg
gelmeyen gelmiceg diyenin imanından gōrgulur bağ her şeyler yoğ ben derdim gi
babanneme niye derdim öteberi olmiyudu derdim ağılm patladı gızım derdi böyüg
seferbirlī bilürdü kiraz ayında ğar yāmiş soğut ğazarlar_ımişler kirezlin üsTüne ğar
55 yāmiş hebüle tarlada imeciymişler bī beyaz buluT çıgdı diyular ğar diyular
haziran ayında diyular bembeyaz oldu ortalıg diyular kirezler āçlarda dondu diyular u
zamanlar geliyu bu zāten yüz senede bī kere döner_imiş bu bu açlıg olacağ bizim
urda bī adam var_ıdı da şeriaT ğadısiydi memlekeTden celal bayar_ıla okumuş
bevrutda adam güççağ hebüle bī gōcaman_ıdı ayāna bel batmış bu memlekeTden
60 ğaçmış getmiş en geç cahil ğalmışım demiş bevrutda celal bayar_ıla okumuş
demişler gi bu menderes şey yabduğları gibi daha demişler ketaP basmiye kimse yoğ
demişler demiş ki celal bayar basar demiş kitabı demiş celal bayar basar demiş ölu
demiş gi eksan var_ıdı baba demiş daha demiş bu türkiyede açlıg olmaz demiş
hebülegene demiş gi şu ite bağ şu ite demiş imanından gōrgarım demiş hemen
65 ğurani açmış öle bī gün geleceg gi demiş bī merkebin başında kırğ gişi olacağ
demiş sen yime ben yicem dīnlig demiş bu demiş ğuran demiş inceleceg inceleceg
demiş öldüremicegler demiş gene canlanacağ demiş türkienin bī sahibi çıgacağ
demiş adam işTe görin oralıgdaki işleri şindi camilerimizi filān yakıyular heb ē ne
dīm ben dā sā işde ben mi ben ğaşdım da aldım adamı bēm adamım çoğ yakışığıydi
70 havas_etdüğ birübirimize aramızda emme böle hēç görme ğonuşmağ yoğ görüb
ğonuşmaduğ hēç bu adam_ılanlıg arada aracımız var_ıdı ğaçduğ alduğ biribirimizi
dūnümüz mūnümüz olmadı bēm cēzim çōdu otuz beş geyim örgü çorabım var_ıdı el
örgüsü bī kilo da iblīm var_ıdı evelden örme çorab var_ıdı böle hazır çorab ne gezi
böle rahaTlıg ne gezī ey gedi rahadlıg ey çalışma bāda bahçada depeköy denen yere
75 oduna gidīduğ böle depeköy dene yer habu şey vara ya habu nurı hocanın şeyi
vara ya mescidi vara ya depeköyde havu şeyi hıdır ellezdepesi denen yerde ya bilī
mūn bilmem bilemiyum işTe havu okarda bizüm ğarşumuzda ğarşuda depede tā
havuranın öne oduna gidīduğ uriya baya zabahTan çay may yoğ şeger yoğ gi çay
olsa herkeş birer haşu ğada bī şey getürī hayvan çoğ bakıyudular böle mala yīceg
80 tarlalardan daşlardan fasile misir işde zaman zaman bu bollū mendires yaydı bu
memlikete allah cennetinden yer versin bağ halğ partisi būdiyi denize dögmüş millete

yedūmemiş millete yedūmemiş būdiyi çürüTmüş būda çürümüş denize dögmüş
 būdiyi bu menderes ortalığı geldi bî gübre çığıdı bolluğ yayıldı odun haşindi
 isTemedūn ğadarlığı eller dālara daşlara obuzlara atiyu odunu alan yoğ getiren yoğ
85 emme biz ğırım ğırılığ gece ğākacağsın pancar çorbası bişürecen inē sācan ğolanı
 ğirebiyi al haydi bakim ağşama geliyun eve yoluna gidiyuğ herkeş yolumuza
 geliyular odunu bölüyuğ dere denen yerde ötegi böyüğ derenin yanda geliyular
 yolumuza odunumuzu bölüb alıyular sırtımızdan ey gidi şindi rahaTlığ milleti
 ğudurTdu da emme bu milleti savaştan başğa açlığdan başğası terbiye eTmez açlığ
90 açlığ çıblağı açlığ bunları göreceg bu geçlere ne desen habar anlamazlar esgiden
 sübyen megdebleri var_ıdı terbiye var_ıdı şindi hēç terbiye yoğ heP dünyada ne
 var_ısa her şey ortada cenabı allahın gizledū şeyi de ortalığa dögdüler her şey
 ortalığda bu bu nedür bu öle bizim işler öle biz segiz deneyig iki ğarından iki övî var
 dörd dene övî var dörd dene öz vardı biri öldü unlar dūnūlen evlendiler unlar dūnūlen
95 evlendiler benim babam yımırta toPlamiye giderdi ayağ yalın ayağ çarūn altu yoğ
 benüm ğaynatam da otuz yedi sene megdep okuttu ayānda çarūn bōle sırımı var altı
 yoğ hebüle debüğden depüğe şeylere basmadan megdepe giderdi otuz yedi sene
 megdeP okuTdu sübyen megdebi sübyen megdebi oldū zamanda terbiye var_ıdı haya
 var_ıdı hiç şindi gizli bî şeriat denen bişi ğalmadı hiç edeb haya her şey ortalığda
100 babam da yımırta toplamıya giderdi habu esgi yün çorabları var_ıdı esgiden
 āltun kemerler var_ıdı ğırmızı daşlı hebüle elim gibi daşlar var_ıdı epeligler var_ıdı
 unları toplardı getürüdü yarı yollara geldū gibi yımırta sandūn üstünde afurlu gaburlu
 tandur ğara āç ğuziren burları yōrî yōrî gezîdu emme biz şindi burdan yalıye
 inemiyuz gelîdu bulancağda onun esnafı var_ıdı mısırlî vasfının āmeT denen adam
105 uriye götürîdu bî de bî ermenisi var_ıdı şeyde samsunda uriya verürdü benim
 elimde bir fener babamın ayağları bōle sıbartlı babama ben ışığı dutardım babam
 yımırta getürüdü sanduğ sırtında gerü gelüke de babam elli kilo misir ğirinüdü
 bulancağdan u haşindigi olan fındığlar heb arka ile gelîdu bulancā millet odun
 getirîdu sırtında bulancā esgi caminin uriye odun bazarlıydi urası havuriye sivgun
110 odunu şevğ odunu şindi milleti rādılığ götürüyu şügrünü bilmiyu bu milleT
 emme ğusacağlar ğusucağlar ğusmîceg sanmasınlar getmedim diğēr ğardaşlarım
 haşindigi ölen ğardaşım okula getmedi gendi gendiye yazıyı örendi ğaleminden ğan
 damlardı uçağ bile yapîdu uçağ u ğada ğafası çalısan bî uşādı ötegi ğardaşlarım getdi

benim mi burda mı var_ıdı görümcem öldü bî görümcem var görümcem_ilenlig
115 birligde durdum on sene hêç bõle biribirimize bî şeyimiz olmadı ğaynanam
ğaynatam var_ıdı on sene durdum unlar_ıla birligde gine de ayrıldım hêç unlardan
ilişgimi kesmedim getdim geldim unların ne ihtiyaçları var_ısa hebisini gelinde
var_ıdı emme yapamaduğları şey gidib yapıdum emme şindi bu tēzen bacā yörümiyu
tēzen ğaldı şindiceg gidemî işde emme buna da şügür gine allahın izniynennig
120 hasTam olmasa ben gine dağı daşı delerim indem õle cesaretsiz değıldürüm
gidıdum gece gelıdum dēmenden elli kilo misir götürıdum dēmene zahriyi girinıdum
dēmende üğüdüb gelıduğ he gelıduğ egmeg yapıuğ saçda şindi bā sēn etdün egmeg
dadlı oluydu dediler ben hêç egmeg etmedim babamlar tarlada tarla belliyular mart ayı
bā hamur bırağdılar ben egmeg edmesini ne biliyum unların yamadū egme ğıpğırmızı
125 ğızarttım etdim şindig egmē yamadım egmeg saçın sırtında yarıldı egmē
eşün_üle alıyum tamın āltına götürüyum unlarla göstertmiyum tamun āltuna
sağlıyum bî de bî ğabağlı çorba bişüdüüm ben ğabağ çorbıya un çaldım yarma
ğuydum çorba fogur fogur ediyu geliyum biraz su ğuyuyum içinin ğoyusunu alıb
tamın āltına götürüyum unlara gösTertmiyum misir egmegleri atēşe dayanıdu
130 yayuğlar gece ğalğıP yayılıdu çorbalar bî şıdu bî tava turşu ğavrulıdu esgi
adamların da ferı vağdı var_ıdı haşindigi adamlar yoluna yörüyemi tā hasTalığdan
õle bizim işler õle yavrüm ey gidi yoğluğ ey ey gidi yoğluğ ey yabdığ tabi hepisini
yabduğ hepisini yapamadūmuz hêç bişi ğalmamuşdur tabi ben nem başğa dā ne
ānadım size esgilerden ağılma gelse de ānadsam esgiden dūn olsa gelinler bî gelinlile
135 bî entarı dikerdi terzi bî gelinlilenlig on dene gelin gelıdu on dene gelin gelıdu bî
gelinlig bõn sen geydin deil mi bî hafTa sōra öteğine götürülıdu u da gelin gelıdu
dūnlerde õleydi dūnlerde bõle ğarı erkek ğaruşuğ deil_ıdı herkeş ğapiye bî göscü
bırakıdu kimse kimsiyi görmıdu evelden ğızı isTemiye gidıdu şindi õlanla ğız
biribirini isTiyu şindi õle ayırım mayrım yoğ he def var_ıdı türkü çārılar_ıdı def ile
140 bõle defe vuriyular_ıdılar bõle saz maz bõle bîşiler yoğdu õle bîşiler esgiden def
var_ıdı şeyden çegme deriden çegme ğarılar def_inenlig beraber türkü çārıb dūn õle
olıdu bõle belber melber yōdu bõle belbere melbere getmeg yōdu at_ıla duvağ
dikılardı geline duvāla barabar gidıdu yükünü atlara yüglerlerdiler mahraç_ıla
berāber ğırmızı kilimlere yün kilimleri olıdu esgiden yün kilimler hebüle şeylerde
145 dokuyularđılar keblerde dokumasını u kilimlere sararlar_ıdılar mahraç

ederlerdiler kiminin iki mahraçı olüdü kiminin beş dene olüdü kiminin hêç olmazdı
 evelden e şindi dñnlüg verürlerdiler sanduğa ğumanya ğuyardı olan evi bî tarafına
 sandü sararlardılar bî tarafına da odun yüglerlerdiler ğız evine gidüdü dñnlüg öleydi
 işler esgiden yün yatağ çödü yünden_ idi heb şindi gi gelinler yatağ yorgan tezelemiyi
150 bilmiyu hazır yorgan esgidi miydi soldu miydi çöpe atıylar emme öle halı
 yekamiyi de bilmiyular halı ne gezîdü kilim yamalığ kilimi haşindi bēm içerimde
 serili yamalığ kilimi şey yamalığ kilimi dokunîdü yamalığ kilimi halıyi kim gördü
 halı ne gezîdü hebüle ilg bî basma çığdı basma da değıle ya damga damga çiviş
 hebüle damlaTmışlar bordo şeye beze bî şey çığdı basma çığmış dediler diril
155 dîlardılar hebüle barmağ gibi on ikilig var_ idi milletin zaman zaman u on ikilig
 çığdı milletin heb elbisesi on ikiligden havu çivişden çivişi de yekadün gibi hemen u
 bûda unu gibi suyun yüzünde ğalıdü öleydi esgi geyeceğler haşindi ben dîmgi
 geçlere geyeceğlerinizi dîm bî çuvala depin saklan dîm bir gün gelür ben göremem
 emme görenler olacağ ben sâ sōlim saklan bunları size hebi lāzım olacağ diyum
160 şindi ayağğabı ne geziyu benim bî ayağğabım olsa da dedim terziye bî iç entarısı
 verdüğ digmiye almiye geTmiye yalın ayām yanım sıra ısıcağ su götürüyum çoğ
 üşüdü zamanda başına su ğuyuyum ayāmın şeye gidiyum ayağğabı ne geziyu şindi bî
 evde yirmi dene ayağğabı var her elbisenün bî ayağğabısı var ey gidi çarū bulamîdü
 milleT sōra turisT lasTig çığdı hebüle ğarga burun bunnı var_ idi bî ayağğabı çığdı
165 undan aldılar undan sōra bî derbey çığdı u ğarga burunlu turis ğayboldu u
 derbeyi beş sene altu sene geyîdun zaman zaman iki ay üç ay geyemez oldun dā
 hurdası çığdı öle bu yollar icilli yolu ğara ğazmiyle ğazıldı vuruldu bōle ğırayder
 dövleT çoğ fakir_ idi fakirliğden bî dövleT bî dövleTden bî dövleTe gidib gelemîdü u
 ğada fakir_ idi işTe mendires bu memleketin gözünü açdı kelle ilenlig de ödedi kelle
170 de ödedi ileri geleni el isdemiı başını kesiyı esgiden yaşlıları bakıular_ idılar
 gelin ğısmısı şu ğapıdan yönünü dönderib çıkîdü yönünü dönderib de bōle arkasını
 dönüb de ğaynaniye ğaynatiye çıkamassın ilehen übrüg elinde ğaynatana ğaynanana
 abdes vereceğsin unlar yatmamış yatmağ yoğ gece ğalgacan atēşi yağacan una abdes
 suyu ısıTacan ilēn übrüg elinde ğaynatana su abdes vereceğsin öleydi esgi işler esgi
175 gelinlig öleydi şindi bizim gelinlîmiz gibi kimse gelinlig yapamaz hem
 durmazlar olanlar_ İla

AD SOYADI: HATİCE KÖSE

DOĞUM YILI: 1932

DERLEME YERİ: İSMET PAŞA MAHALLESİ

TAHSİLİ: OKUMA -YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI: 6

KONU: *Aile, *Düğünü, Torununun işi, *Su sorunları, *Köy işleri, *Kız kardeşinin evlenmesi, *Üvey annesinin ölümü, *Kız kaçırma, *Evlatlık alma, *Mısır ayıklama, *Evin boyası.

VI

imamları tã unuddum getdi uriye gidîdum ey gidi egmē urda bişirîdum bacıcuvażıma ğılığ ğılığ bişirîdum u kök sökûdu fene yardımım oldu unlara benim emme gelen yoğ giden yoğ insanı tanımlar mıstafayı abdulayı görmiyeli ğaç sene oldu insan bî keren şurdan beri gelür adam yani öle ya benim de tēzemiz var gidelim bağalım ğız yoğ 5 unlarda şeylig yōmuş be bîtēcüg ebabil geldi bî sene burlarda mı u da heb köyde ben mi nüfusda böyüyüm yavrûm otuz iki dōmliyim dūnüm mü dūnümde hevüle oldu işTe bir iki babam ne gezi ğaçmadım allahın emriylen getdim dayucuvazım verdi beni indem çocuğdan getdim hacı dayım he çocuğdan getdim indem bene ya on altı yaşında everdim ni yapalım fakirlî çoğ çegdim allahıma çoğ şügür şimdi de 10 iyiyig fakirlî çegdim getdüm yerde yemiye yōdu içmiye yōdu bazarcılığ yabdım evi donaTdim heç bişî yōdi gi getdümde bî ğaleT var_ıdı kilim ğaleTi iki ğaT döşegleriyle ey gidi benim çegdümü cenabı allah bilür nasıl ev oldūmu nasıl barg oldūmu nası şey oldūmu anca allah bilür ha çalış ha çalış gendi işimi etdüm varğa ta bacıma gidîduğ adam toPlîb de ğabuğ aTlamiye çocüdiğiz heb ebabil ğaç yaşında he 15 şâin ğaç yaşında şâin midi acab benim dūnüm oldün da bacımın ğarnın da heralde u idi siz var_idiz heb ufağ ufağ tabi mısdafa abdıla biraz emüne sayme zeliya sizden

böyüg unnar böyüdü tabi şahin_ıdı bā ğalsa anacuvazın ğarnında işde öle ni yapalım ğaynanam eyiydi çoğ eyiydi heç lafı yōdu çocuğ gibi sevıdu beni çoğ eyiydi ğanyanacuvazım durduğ epey durduğ on sene durduğ admış yaşında öldü gençTen **20** getdi ya anam ğalb vardı unda heç de bilmiyum geçmişdürüm gine düşüdüüm kilomu egmeg yemiyum fazla şiş şiş şiş ni yapım heç habarım yoğ çoğdan beri geliyü bāzı emme hebüle getdi demin uyıdı bā ğalsa şu tarafa dōru getdi siz nasısız eyi misiz öle mi gendüsü de mi okuyu öle mi öle okusunlar çığdı okuldan okudu bitüdü okullarını bitüdü bitüdü de paŋa memuru olacağ emme getdi gene elzuruma **25** elzuruma getdi çalıścım iş bulusam dedi bangalara filan dedi giresim var dedi elzurumda urda okudu burda iş yoğ gi nerden girecek burda iş ne geziyu iş olsa buraya girecēdi emme iş yoğ bekarı bî teg bî ğız var ötekiler evli iki ğız evli u da çığdı u da bitüdü doğdurluğ doğdurluğ okudu havu ne denî getüremiyum adını deli doğduru deli piskiloğ he unu okudu bulamî ki iş iş arî ölece gendüne yoğ yavrüm yoğ **30** burlarda iş yoğ hiç yoğ ni yapıcan ğancığ ğarı gelmedi çārsa gelse esgileri de unuTdum şeyi de çeğdüm çileler çoğ dāları bā etdüğ nēdecüğ kök söğdüğ bacca yabduğ böyüdüğ hatice bilısün sen ta nası zaħmet çeğdümü gelidüza yanımaya ey gidi ey gelidüğ gelidüğ ey gidi tā yapamıyum edemiyum ta yapamaz olduğ artuğ ellere muhdaç olduğ bōle de olacāmı bilmîdum dizlerimin ārısından iş edemiyum **35** nāpim işde öle yüg daşımanun yüzünden tobaç olduğ suyu mu bizim suyumuz külün fuard var_ıdı urdan getiridüğ yoğ yakın su ne gezıdu derelerden depelerden getiridüğ suyu derede nası mı yekîdum atış yakîduğ tavaları ğuridüğ beş aldı ğişi olidüğ yuyıduğ yekîduğ gelib gididüğ ni yapalım işde öle enişden de çalışıdu baccalarda bacca imār edıdu sökîdu yapıdu işde öle arıcılığ yabdı ya çoğ yabdı **40** arıcılığ u öldü arı da öldü kırk elli petē var_ıdı u arılar heb getdi arılar_ılan ev olduğ biz tabi balda çoğ para var_ıdı bal çoğ para etdi dēme oynasın annānen mi annānen nası olacağ eyıdı hıızmat hōrmet kim mi urgiye abam evlendüdü bilmesin sen urgiye abam evlendüdü unu unlar evlendüdü e halamız oli ya urgiye halam halam oli ya uriye gididüğa daima urdan ārı tanımış enişdemi anama dedi ki emine dedi gel **45** dedi şunu dedi begçi aliye verelim dedi burdan gelip geçi buriye de geliyü dedi eyiyse verelim dedi anacuvazım da he eyi çığdı verdüğ iş de ali enişdem gene eyiydi allah nur içünde yatusun tavaları ğuyardı da ey gidi bekmez tavalarını balduz hele varım bî çarşıye gidim et alim gelimdıdu közlib közlib yıduğ ya ey gidi

enişdecuvazım enişdem çoğ eyiydi begçi ali derlerdi allah rahmed_etsin bacım da
50 eyiydi u da eyiydi bacıcuvaızım elep elep olüdu vardüm vakıT ey gidi ey ne
yedürecem ne içürecem öle bî baciydi hepisinden üstündü çoğ dadlı bî baciydi getdi
indem yaşıtlı getmedim bacım ğaç yokdur ğız u ğadar var mıdı he şahin var_ıdı bacın
ğarnında ben getdüm de beni götürüğe yüglüydi u gebeydi tōbe heb ben edîduma ğı
yemēni egmēni bişirîdum ār usul bā bıçağ çekîlardı mısdaıaynen abdula egmeg
55 vermin yemeg vermî diye he gidîdu da çötenin āltına lastig gemürîdu mısdaıa idi
rastig gemüren sen babama dedin dîn geldi bā bıçağ çeĝî nelig babama dedin dî u
rasdig de yeni mu dedim ben de var durum on dörT on beş yaşında gelib yardım
edidum bacıcuvaızıma ni yapîm ey gidi ey kök sökîlâra yāhu kök sökîlardı ya dālâra
bā etdi ya ayni benim gibi çalış babam çalış çalış babam çalış nōldüĝ heb iş etdüĝ
60 anam unda dima çoğ çoğ he her sene bî dane neyin nesiydi ben allah verîdu
besbelli çoğ ne yapalım he edîdu allah verîdu besbelli ğaç dane ayferi de sayduĝ
dokus tâne misîz he işde öle yavrüm çay ĝāve namazîn ĝılîn mu he allāma çoğ şüĝür
gidin yavrüm namazîzı bıraĝman getdi ya getdi ĝocasıyenen bir getdi dedime gedi dā
dedim sohıete gidiyu bōn cumaya he sen kimi din u ııTanbulda ya he ĝızını dim
65 ĝızını geldi ya bu yıla fındıĝ topladı ya burlara geldi ya çoğ durdı ya he haburda
arkada duriyı he getdi işde cumaya getdiler ni yabacan unlar namazcı sohıeteci
bişîler bişîler neye tapınîlar hu mu çekîlar tesbig ilahi illallah sende getsen dî uriya
bayulusun diyu ura çoğ eyi diyu işde öle yavrum bunun ğaç çocü var bî dane öle mi
talebe ben mi iki olan iki bacı bî de ben beş babalar bir bacıların demim biz öz
70 biliyuĝ övî diyemem benim bacıların çoğ eyiydi çoğ dadlıydı bacıların babamız
bir olinçi övî olmî adam anacuvazın unların anası taflan suyunu ĝaynatmış gine
gebeymiş içenden geri bunun anası öliyu annanesi unu iki ĝızı anacuvazım
böyüdmüş baĝmış indem cemile abam indem çocümüş bebemiş indem ayşe abam
acuĝ bî yaşında miymiş iki yaşında miymiş u da sıĝ edermiş çocü taflan suyundan öli
75 işde taflan suyu avulamış e çocug peyda oldu die düşüme için hem gendi de gidî
çocuĝ da gidî anacuvazım anadîdu eyiydi diu ĝumam_ıdı emme dî bî baciydig dî he
dururlar_îmiş da he bir zaman anacuvazımın çocü olmamış unun için evlenmiş
babam kayu ĝızı derler senin annennene evlenmiş iki ĝız çocü edmiş işde undan
geride anamda döĝmiye başlamış he ayni çoşü idrisin ĝızı bekir emmimin bacısı
80 oliyu he bazarsuyunda bekir emmimin bacısı ilkin babam unu isdemiş fakir die

vermemiş bekir emim sen verme demiş ben unu demiş bî gün āladurum demiş seni babam da unu çekiye götürüye başğa yere gendüne niğah ediyu dē bî zaman sōra getürüye eve he anamın üsdüne ğaçuriye anacuazım anadidu bize undan geri anamın da olmuş çocuğları ilg çocū pempe abam_îmiş pempe abam ölmüş beni unun üsdüne **85** geçüdüler yaşım dudmadı benim nüfûsde on altı yaşındağı adamın nüfûsde yaşı dutar mı dudmamış yaşım ben undan böyüm işde esas ana yaşım yedmiş sekiz yedmiş dokuz yaşındayım ana yaşım kırkıma el atmadım tāca seksene ayşa tēzen benim benim olmadı sōnadan olmuş işde bî pempe abam olmuş u da ölüye ğadir ābim oluyu işde u vakıd āmed ābim oluyu en son ben oluyum en güççüğü benim **90** işde öle ta bişi bilmiyum he urda geçdi dēmen aşadaydı derede yakın_ıdı dēmene herif gidib gelıdu bende gidıdum duruğan yakın_ıdı dēmen bize egmē de bişürıduğ anam ğıpgırmızı şindi olsa da yesem saçlarda ey gidi bilüsün sene ya anam ğapıduğ da ayran yōrt dōrib de öle bî yedüğü harun neyîz olıdu ğonşu ğonşu yōrdu getüdüm bağraçda yōrT getüdüm unlara baççıye dōradılar harun dayı başladı yōrdu şakır şakır **95** yerken aga enişdem yüzüne bî çarpdı sen dōramadan neye yin die güle güle bî getdi ğarı adamcuvası ayran yōrda ğatdı heb harunu hiç unudmiyum unu ben bî ta ğuydular egmē enişdem çoğ dōrıdu ayranı vıcığligene şöle hasgene dōrib yıdu he ni yapacan öle neler geldi neler geçdi ey gidi şindig bağma yaşlandığ artu yaşlılığ gibi kötü bişi yōmuş genç miyim ē güççüğüden evlenen essa mı eyiyim bu tuncer benim **100** ölumu tanî mu yoğ tanin mu he urdan alın tabi de gidin tabi benim ölumu şey edin ele getmen benim çocūma get anam öle anam bā bağ heç öle deme bağ benim tuncerim bir dağğa evin içinde otumuş bir insan değıl gene günüz gelmesi lāzım her yere gidı yā yā ğı allah allah benim mi var epey var dōrd beş ton oluyu herif_inen bir digdüğü herif_inen ey gidi ey enişdeinen bir yabduğı u işleri bacca ne gezıdu bî çuval **105** findınan bir gelıduğı eve böyüdüğü imar_etdüğü işde öle şindi toplılar gürül gürül bu yıl oldu mu bilemiyum dōrd ton felan fadmanınkı da bilemiyum ne ğadar oldu bî ton var mı baççasını heç fadma gelmî ku adam yanına dē binde bî neyime darılacak e nēdim ne yapalım yeter kim aldı babamın kim babadan hağ aldı ben de bazarsuyu ğızıyım habu ğadacuğı yer verdiler mi bā sizi pay_etdiler bende yoğ e topliceğ tabi e **110** ben de verdim teslim_etdim nēdicem edemedüm gibi yapamadum vakıd verdim işde öle heç de az değıl imar_etsin en findığlı yerü verdüğü una biz yoldan āltını ğarşı ğarşıye burda şindi he memeden ayırdıma ğı ta yaşı maşı yoğ bebēken ayırdım ben

böyütdüm tuncarı bî buçuğ yaşında aldım hebüle bişiydi hebüle varsın bilsin nōli bilinçi yoğ aldīmda bilmīdu sōra sōra ōrendi yoğ ğız anası gelmī anası benden beter **115** u da hasTa gididur u bāzı fadma da gendi çoğ anası hağ vermediği una herkeşe verdi una vermedi nāpiyim yoğ ne tuncarı hağ ne tuncer hazırını yesin de allah desin kimin az be yerleri az Pırazizde Pırazizli az az yerleri az abdalın başı şeyde okarısında abdalın okarısında işde ōle ğız size ben anam ben yapamim ki ta anaTdım tā nedīm anladdım anlaTdım başımdan geçenleri anadiyum işde bağıdı bağmaz mı **120** dörd sene hasTa yatağda bağıdım unu ben felçliyken felç vurdu ya tansiyun felçi bōazına çoğ yīdu duzlu duzsuz demīdu işde petēn başından oturuğan hebüle bî güneş_idi petēn başında oturuğan eve gelūken düşdü tarliya ta u hallı ğalgamadı doğdurda da eyi olmadı götūdüğ de dörd sene yatdı dörd sene beş sene havunu ben bağıdım gene topal bacām_īla genç_idi ya yedmiş yedi yaşlarında getdi ğuş var ğıcım **125** urda ğuş ğuş işde ōle hatice yavrum bağıt bağıt sineğlig sineğlig he işde hatice ōle mi he undan ders yapī nōli ōle sınıf geçeceg bağıta bu kimi ğonuşdurī da sınıf geçi kimleri ğonuşdurıyū bā ōle mi bak hele başımızdan geçenler bunlar işde çötene bazarsuyunda ğuyīduğ darıyı ğurukōseli de ğuymīduma ğurukōselide tarla ne gezīdu var_īdı emme olmīdu ki he bazarsuyunda ğuyīduğ çötenleri dōyīduğ dibegde dibegde **130** dōyīduğ basīduğ ğüm ğüm eleceg mi denīdu ne denīdu uniyle basīduğ vurīdu basīduğ vurīdu darıyı dōyīduğ ta ne yabacuğ kesmūnū alıb holakīduğ dōme de yapīdum şey de ekīduğ būda da ey gidi bizim yabmadūmuz yōdu bazarsuyunda aç ğalmīduk ki ben acılığ çegmedim ki hēç çegmedūğ bilemīyum açlī yapīduğ yīduğ edīduğ dōyīduğ dēmene götūrūb ūğūdīduğ egmeg bişūrīduğ anam pofur pofur fırında **135** ğuzunede ğuzunede bişirīduğ anam gine yūrīdum şey gibi bişīdu işde ōle yapīduğ yīduğ anam fasileleri dōyīduğ bembeyaz şindi fasile ne gezī şindi bereket ne gezī bezīdum dōmeden vurmadañ çoğ olīdu çoğ hē eç fasile şindi bereket ne gezī elimi ayāmı çekdim bereket yok da işde ōle tabi habu ōlanı niye atdīz siz işden haburda ōlanı nie çığdı muhderemcuvaz yaylada aşçılığ yapıyī iki milyar aliyī emme **140** iyi çocūdu geli ğarısı geli yanıma duruğan haburda arka tarafda he ğonşu iyi çocuğ da eyi şindi aşçılığ yapıyı var siz yapmadīz mı sigorta aha işde unun üsdün ekli daha ōle çalışı gene aşçılığ yapı şindi yaylada gider gine ğarlar eridiye gine gider o işde ōle hatice ğızım acımañ mı üsdüne zor_ūnan basīm zor_ūnan uy anam hēç deyemim zor_ūnan basim deynegler olmasa gidemim ki ğız yavrum ura yāmurdan

145 açdı kesdiler üsdünü de yāmurunu undan geri is oldu u kadar ğazıdılar çığmadı
badana yapılacak işde dīma bī boya alıb da boyadacam havuriyi dima çoğ pisleşdi
havura ni yapım kimse sāp çıđmī eve ğapı açuğ mu ben nem bī ihtiyar gelī gelsin
bakalım kim ey yoğ ğız sen midin ğız sen yitüg yōduna meydanda hoş geldin u da
ğonşu ğız sen nerdeydin hebüle beri gelsene köyden mi gelin sen haşindi saraşlıdan
150 sevimi diyu he ayşā teyzēn ğızını dī sevimin mi hoş geldin sefā geldin ōlu ōlu
hoş geldin ta eyi etmişin dōru gelin ōle çoğ durduna şemşetinde urası eyi demi başı
vurur şey bak hele

ADI SOYADI: HURİ BEKDEMİR

DERLEME YERİ: YASLI BAHÇE KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1932

TAHSİLİ: OKUMA YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI:7

KONU: *Ekmek yapma, *Tarla-bahçe işleri, *Değirmene gitme, *Kız kaçıрма, *Kız isteme, *Beşik kertmesi, *Düğün, *Çeyiz, *Aile sorunları.

VII

acuğ dînenim de ğonuşuruğ mâdem benim yēnlerim yavrum sen bā sōle bakim
 esgiden ōlum bağ yavrum gece ğalkîduğ malın yalını saçın ğıyısına ğoyîduğ şacı
 atēşliĝe ğapîduğ egmē bişürîduğ yal da ğıyıda ğaynîdu bî atēş da ayırîduğ orda
 yemeg yapîduğ esgiden çay yoğTu yemeg yapıp yemeg yîduğ orda yime zabah
 5 namazı ğılan yemēni yîduğ haydi bakim dāya oduna veyāhut bahçiyeye ot biçmiye
 güllüĝ biçmiye yahuT taŕliye köy işleri ōleydi yavrum findıĝ ocā ōllarım digdi ben
 digmedim yalan ğonuşamam ōllarım digdi dēmene çoğ getdim bağ gece dēmene
 getdim zabbā bî buçuğ sāt ğalarak bî elimde fener bî elimde köpeg deynē hanĝı ğız
 geder haşindig hēç geden olū mu gece dēmene getdim zahramı hakçı ğademerin
 10 hüsnü dayıyı tanımasın u idi dēmende zahramı sırtımdan aldı teknî boşalttı benim
 zahriyi ğoydu gideni geleni çoğ olîdu bâbamın at_îna da üğüdîduğ emme işte arada
 yetişmedū zaman ben gedîdum ōlu ben_idim bâbamın u sōna urda u benüm zahramı
 üğüdürke ben bōle unun yatānın üsTüne dōru uyumuşum palTusunu üsdüme örttü
 kelekerünü evelden kelekür dîduğ unu üsdüme örttü uyudum bî ğocaman ğelî
 15 dēmene ō diye gine ğelî ben urda uyumuşum ula bu çocuğ kimin diyu faîn ğızı dî
 ulan diyu bu faîn ğızı he diyu faîn ğızı ulan diyu bōle zengünlüĝe beni bişî dedürme
 diyu bu çocuğ dî ğız çocū dî nasî ğelmiş dî gece dēmene ne zaman geldi bu çocuğ dî

yarım sāt oldu dî hay anasını ben u faîğ efendî görürüm dî bâbamdan için bâbamı
görüyü ben dî dayanamadım dî senin çocü dēmende gördüm gibi dî sen nası dayanîn
20 da yolluyîn dî dēmene dî bâbam da dî ki ben hêç duymıyım unların dēmene
getdünü şeye getdünü diyu nāpalım diyu bâbam da at_îna üğüdiyuğ emme diyu
demek gi yetişmedü zaman gedi çocuğlar dî ölümüz yoğ dî nābalım dî gız
çocuğlarımız gedi dî bâbam da õle di gülüyı da u sordu bā dēmene adam geldi mi
dedi gelmiş dedim ben uyumuşum dedim hüsñü agam da paltusunu üstüne atmış
25 uyurka göcaman da bõle beg ses ile geldü gebi gāğdım otūdum sakın hüsñü ağan
var_ıka uyu da dedi başğası olısa uyuma dēmende dedi mısır tarlamız gıyamet gebi
he mısır tarlası olmaz mı senenin bir ay zemer ayı bir ay işçimiz olmıdu bir ay he
havu dörd õlana hazır_etdi birağdı bâbam hêç unlarda geçinemediler on beş ton on
altı ton findî olı bâbamın havu dörd õlana dörd õlan da ğardaşım da ikisi öldi ya
30 benim ğardaşlarımın ikisi öldü zekayı yi bilîn mu cesur bilür zekayı öldü emür de
var_ıdı emürü bilîn mu cesur emürü de biliz mu he emür ğardaşımı bu ölümün adı da
emür emme ben tēzemin geliniydim ğaynanam dedigi el ğaynanasının adını dağmış
bā ne elin evindē emürden dedi ben de Tağacam bâbamın adını dedi bunun adını
emür dağdı hani bu benim güççüğ ölüm ne dî he yoğdu yav şindi bâbam uriye iç
35 göviye gidi babam uraya iç göveye gelmiş babam uraya iç göveye gelmiş
ırahmatlig anamı ğardaşı ölmüş bacısı ölmüş bî anasiyne bî anam ğalmış benim anam
ğalmış şindig bâbam da una sevdalanmış anam da vermez_imiş unnarı zalim diyin
böyüğ anam vermez_imiş gızını urda teyzem var_ımış gönşu tēzeme ablamısın
annemsin bacımsın seni ben bakacam sen bunların ğapısını içerü adam sîlendür
40 ğapısını aç gece ben katibiyi alıcım bā yardımcı ol dî bâbam şeye anamın
bacısına böyüğ bacısına abla sen bā yardımcı ol dî o da ğarağulak denıdu göcasının
ayamasına u da göcasını gece ğalezin içinde göcası sîleni giriye ırāmeTlig anamlar
uyudü gibi on beş gişi gelilar beş altı on denesi şeye siğleni anam böyüğ anamın
başına oturuyular öteki anamın yorganını da ğapiyular üstüne iki ana gız
45 yatarlar_ımış onun yorganı da ğapı oturı onun üstüne beş altı yahuT on gişi neyse
oturiyular öteğiler benim anamı alıP gedilar uzağlaşTuğları gibi tandırlı diyuğ bî
baççamız var uzağTa ahmaTlının aşşasında uria varduğları gebi dabança atıyular biz
gendümüzü selāmete atduğ siz urdan çığın gelin anamın başında otururlar_ımış
böyüğ anamın böyüğ anam ırganamaz_ımış urdan urdan dabanca atuldü gebi unnar

50 hep barabar urdan böyüg anamın başından ğalğıyular ğapiyi örtüp gedilar uriye işTe anamı alıp icirliye götüriyular salı öllarına u bu ğaynatamgil de anamın bacısı ya hamide ğaynanam geliyular unnar şindi bu ğız nerde efendi öllarında da fatallarda bî şey çocuğ ālar_ımiş çocün babannesı dî ki ālama yavrum ālama dî anan geliceğ dî ālama aha katibe burda dīlar hani anamı uriya götödü sanīlar ğapıda çömez odun

55 alur_ümüş sebeTe çömezi vuruyular ğapıda çömezi vuruyu ğaynatamlar şey ğızı uriye sağladılar diyin hani ālama ğızım filan di ya ğarı böyüg ğarı urdan u çözemi vuruyular ğapıda ula hökümed adamları ğalkıyı unnara şükrü emmim de bâbamın ğardaşı hökümed adamlariyle yüz gözümüş çoban alinin alinin evi var sen bilisün havu evün oldü yeri şügrü emmim satıyü hapisTan şeyi ğurtariyu cezāevine ğuymiyü

60 bâbamları cezāevine getmiyūlar hökümed adamlariyne yüz gözümüşe uriyi satiyu havu baççıyi unnara para veriyü da aramıyular şeyi aramīlar da anamı hani eyi adama getmiş filān diyular eyi adam almış getmiş dīlar ēliğe dökīlar işi ğaynatam da u zaman hersleniyu ğızını gendü ğattı diyu halasından için benim böyüg halam da ğaynatamın halası bâbasının bacısı urdan halan diyu ğızını gendü ğatmış diyu urdan

65 bilmî ya şügrü emimin hökümed adamlarīne yüz göz olup da bacca satıb da unnara para verip de durdudūnu aramīlar sormīlar dî ğızını gendi ğatmış diyu öle gene ğaynatam da darılıyu ğoya ğaynanasına urda çocü da var_ımiş çocūnu omuzlamağ da evine gediye he sōna bâbam da icillide iki ğün ğalıyular anam_īna beraber salı öllarında urdan alıp gendü evüne getüriyu işte urda ğışdan yaza ğadar

70 durî da yazın elin tallālarını öğüz koşmuş heb bellenmiş anacuvazım böyüg anamın tallası ğoşulacağmış bâbam öğüz yolluyu adam yolluyu tafliyi ğoşmiye rahmeTlig anama da dî ği sen get yemēni bişür diyu e ben gederim de sen bā sayarsın dî rahmeTlig anam da sen beni hemen getdin etdin die sayarsın yoğ saymam dî sen get diyu ben de gelürüm peşinden diyu sōna gedi irahmeTlig anam işTe öğüzcünün

75 yemēni filān yapī evinü bargını temüzliyu sōna bâbam geliyü uriye bâbam geldü gibi irahmeTlig böyüg anamda dî ki ölüm diyu yunis ölu ölen hemen u zamanlarda işTe iki senenin ölisiymiş ölümün yerine seni vekil_etdim dî birağman beni dî böyüg anam da öle dî bâbama birağman beni dî ölümün yerine seni vekil_etdim diyi u zaman bâbam dî ki sen ğal da dî anama gendü anama ben gedim diyu ben ğalurum da

80 diyı sen bā sayarsın diyı beni döversin diyı bâbam titizdi zalimdi sen beni döversin sayarsın dî ben ğalırum da dî ben dî seniynen gidince diyu bâbamda dīku

yoğ diyu dōmem diyu saymam diyu sen ğal diyu ben gelürüm diyu ben buriye gelene ğadar sen burda anā bırağma ğal diyı sōna ırahmetlig anam ğalıyı u gün gelmî dā yarındası gün bābam da geliyı ōleginelig anam_ına alıb gedı anamı sōna ekin geliyı **85** egme zamanı ekin egme zamanı ekin egme zamanı öküz_üne ekili gine ya toğalağ ğırmiye de boz toprağ unnarın yeri adam imeci gedı ya bābam uriye imeci gönderiyı öküs gönderiyı anamı da yemeg bişūmeye yolliyı katib anamı gendi anamı urdan da anacuvazım gedi uriya işde yemeğlerini imecinin bişūriyu öküz ğoşiyu imeci ğaziyū ğurtariyū bābam dā da getmiyu bābama yalvariyu böyüg anam ırahmetlig annānem **90** yalvariyı illā ki ōlum beni bırağman diyu āliyu u zamannığ bābam da ğalıyı urda hevüle gine şey mi ğaynatam mı yo yoğ u değil ğaynatam çoğ zaĥmet çegdi unnar ğaynatam çoğ zaĥmet çegdi ğaynatam şindi şūğriye abacūmu istediler ... unu istediler istedüğlerü gibi şeye de çoban aligile de beşig kertmesiydi bābamın tezyesiydi halis dayımın anası çoban alinin bābamın anasiyne unun anası baciydi **95** evelden ōle var_ıdı beşig kertmesi ediyu hasan eniştirTem_ine şūğriye bacımı böyüg bacımı urdan beşüg kertmesi ettü ğebi unnar da istemiye geldü ğebi yassu bahçadan unnar da duyuyu unnar da geliyu bu āşam yaslubaççalı geli yarın āşam şey geliyı arzungemler geldüğleri gibi faik dı bı vasiyet var_ıdı bilın mu diyu bābam da ğülüyu da dı ki biliyım diyı bı vasiyet dā var sen de unu biliyın mı diyu bābam da u **100** da ben vasiyeti duTdum diyu geldim diyu intizar ederim eger almazsāz demiş halis dayımın anası emine hala şūğriyeyi halama fatmı zekayi ye vermesēz intizar ederim size ōlümde intizar ederim demiş urdan bı vasiyet dā var dedi bābam da ōle dı arzungeme sen de unu biliyun mu diyu ben biliyum diyı ben düşündüm geldim diyı sen de düşünüb sen de gel diyu he ben dı yoğ demem dı çüngü vasiyet var dı **105** şūğriyeyi hasan ağam fatmı zekayi ye ğardaşıma öbür tā ğarı vasiyet etmı tēzem şūğriye yi istemiye gelı böyüg bacımı ben mi uy dörd dene ilāhicinyen dörd dene ilāhici bābam bā şindi dūncüm çoğdu hep yerinden ğalkan dūncü çığdı bā ben de yalan yoğ hēç bir kimsiye bōle şey yapmadım bābam ne dirse u oldu bābam beni yaslubaççiye verdi mi on segiz dene at de yetmiş eki buçuğ millet dörd dene ilāhi **110** ilahi sōliyegene bābamın ğapısında dörd dene ilāhiciler ilāhi sōlediler hani beni gelin almiye geldüğleri gibi uriye varduğ yaslubaççiye gine ōle ōle bı eşyalar yabdı ki ne dım yaslubaççiye hēç ōle bı gelin getmemüş yüğlü camış yedeg peşimde urdan ne bilim bulancağdan şey getüdü bābam semer yapan adamı bana makatlar sırttı

evelden makatlar olıdu bā makatlar sırttı şügrıye bacım āladı geldi ba bu ğadar
115 öteberi eşya yapmadız da siz buna çoğ eşya yapıdız buna etdız diyin rahmetlig
 anam da dedi ki çoban alinin pis evine götürceğ değıl miydin dedig götürüp de dedi
 çoban alinin pis evine nie verdız beni diyin şügrıye bacım āladı āladı ğalkdı evine
 getdi makat ney bu şındig habu ğoltuğlar var şindi havurdan buriye makat yapıyular
 üstüne aynı şeyden sıırma yapıdı çil var_ıdı ya havu saman şeyi gibi atların sırtında
120 olıya undan almış bābam bōle sıırma yabdı duvarına āltının döşşēni yanlarına
 habu başlarına aynı kırlat makat bu sōna cardunyalar var_ıdı çoğ bābam bā bilinmez
 eşyalar yabdı ne bilim hebisi var_ıdı şindi ben yalan sōliyemem hebisi var_ıdı hēç
 olmiyen bişi yoğdu de yomadan hacetten aşşāsı kahyandan berisi bōle ceiz yabmış
 fāig efendi şōle ceiz hep seyrine geldiler bī böyüg harer bakır şōle saluna şey etdiler
125 igi ğattan fazla yatağ bābam yabdı igi ğatta ğaynanam yabmış ne dīm evin içi
 doldu var vakıç eşya_ine çehiz_ine eveli bōleyıdı yavrum şindi öle şey yoğ yoğ yoğ
 camlı ışığ camlı ışığ elētirig yoğ yoğ ben atla geldim atta götüdüler yanlarımdan birer
 ğişi duttular atda götüdüler ata binekli getdim yörüme değıl yoğluğ da yōdu indem
 bābamın evi gibi de varlığ yōdu ben her şıye ğanāt_etdim varlığa da ğanat_etdim
130 yoğluğa da ğanat_etdim yoğluğdan yav şindi tarladan bellemeden geldüğ
 görümüm eline şu ğadar egmeg almış suya gidecüg su daşıcüg görümüme acug da bā
 al da gel dedim egmeg almiya varamım utanim dedi gi bā has yingem dedi āşam olı
 dedi heb bir yerüg dedi hēç sülemedim geçdim güğümleri aldım getdim suya getdim
 tabi bel bellemeden geldim tarladan bī sürü adamın içine girdim uriye el taldur tuldur
135 yiyip ğalkiyū işTe yarı aç yarı doğ unnarı ben hep ğanat_etdim yoğ yoğ u
 tēzem_ıdı öle şey yapmadı bābamları beni vermedi diye ğızını da bābamlara vericēdi
 zekayi ğardaşıma unnar da almadılar almaduğları gebi havu zamanlarda çoğ atdu
 duTdu beni emme ĩrahmetlig ğaynatam allah rahmet_etsin hağliyi hağsız ayırıdu
 ğaynatam birinde ikisinde ğaynanamın sözünü duTdiyse ikisinde üçünde beni
140 ğayırdı hemde ĩrahmetlig adam da bōle yapıcāsaz dedi ayırılacam dedi unun da
 ölu pangiya fındığ veren yayla cenig unnarı gezdüren benüm aldüm adam_ıdı allah
 rahmeT_etsin anasını bābasını yayla cenig gezdüren uvalara gidılardı uvaları becerib
 gelen u adam_ıdı u ğaynatam da bizi ayırmağ istemiyu bizden güççü ayırmağ istiyu
 ğaynımı u da evlendi ğız ğaçudu getüdü u şey etmeg istı unu ayırmağ isTi rahmeTlig
145 bābacuvası da dedi ki bī hayın ğaynım var_ıdı çoğ hayın_ıdı u dedi zabaççāsı

dedi dillüg verür mü dedi ibrām_ına unnar biribirini buğar dedi ibrām_ıdı benim adamımın adı unnar siz ayrılın dedi bâbam rahmeTlig bâbam da õle dedi siz ayrılın dedi bî aşşâ yüz mällesi var_ıdı urası da biraz arımğarış_ıdı uriye getme dedim bâ üç gün daş daşıldım getdim pey daşı bâbam getme dedi dâ ben aşşâ yüze getmem dedim **150** aşşâ yüze getmem gederdin geTmezdin çamurlûa yapın evimi dedim dē uzağ dälara pur gürgene yapın havu halil dayıların evinin yana dedi ben dedim aşşâ yüze getmem dedim emme dîma ğaynatam da çoğ yirlerde gine beni çekdi ĩrahmeTlig ğaynanam çoğ attı duttu da öteki õllarına da fırşaT verdi hani ğızımı almadı bâbası diyin beni getdi geçdi dedi ben geçmedim emme getdi geçdi ğızımı dedi urdan u **155** õlları da hani bizim_ine zıtlaştılar çoğ arada şeyler yaPdılar emme ğaynatam şey etdümedi ğaynım beni dömiye geli tarladan çocuğ benim çocuğlarım ilkinden öldü ben hasTa oldum ablümün hasTası çocuğlar doğmadı eltimin çocü bî fasile haşladım ilisTiri devürdü bî şamar vurdu da çocü şuriya bırağdım ilisTiri ğaldudum eltim de eve gelmiş getmiş tarlada geçmiş şindi ğaynım kennemiş beni dömiye ben de dört **160** küleg yal yapıyım ğapıda yal yaparğanlığ ğaynım geldi öteden beri benim çocüma neden vuruldu neden edildi diye gine gelüke hemen u da benim adamım da tarlıda unnarın habarı vara u da unun peşinden dişli küreg var_ıdı demür küreg biliz mu u demür kürēnen beraber arkadan āri bî dene vurdu ğaynıma vurmasinen beraber ğaynım u sePeledi bî kere vurdü gibi ğaynanam filan ğocaman dedi ki ben de **165** görüyum bu evde nöldünü dedi ben de görüyum bu evde nöldünü dedi şeyi ğaynımı kesmiye geldi balta aldı eline ĩnacağ baltası ğaynımı kesmiye geliyü sen unu u ğadar evin işini edî suyu daşî malı bakiyü buğazımıza Pişürüyü diyin sen una nası vuracan diyin ğaynatam da unu dömiye geli gelüke ğaçmiyum dedi vursun bâ dedim ğaynım ğocaman hakiki vuracānı annadü gibi ğaçdı bu ğünnerimiz böle geçdi he **170** eltim şindig merdimana otudu āli urda ğaynatam dedi ki bâ bu dedi bunun bî denesini ben dâ dün def_etdim evden dedi bunu sen getüdün benim evime dedi hani ğaçudular getüdülere ben de olsun gelsin filan dediydim bilîn mu sâP çığdım unnara havu ğaynımın getüdü ğarıya ğaynatam istemîdu sen getüdün evüme bunnarı dedi ğocaman bâ ben hēç birine sōlemedim havüle şaşdım ğaldım çüngü çoğ terbiyeyne **175** böyüdüg biz havüle oldu sōna biz ayrılduğ dedi ki bâ bî çadır atacam çadırın āltında duracan mı dedi ibrām enişTen ben de dedim ki bizim namusumuz bî tane dedim ben çadırın āltında da dururum dedim sayvanda da dururum dedim yetergi

dedim şey olsun dedim hani huzur olsun evimde u zamanlıg on beş gün habu içerde ganāt_et dedi üsTün de on beş gün sōna ben ayrılcam dedi bütün yomalılar anamdan **180** ārı ağrabaya anam bî yardım_etdiler bî yardım_etdiler biz uriye ev yaPduduğ ğaynatam demiş gi āltına gelsin gelin de demiş benim duam_ına ayrılşın demiş yuFğa açacağlar_ımiş ğaynanam dedi ki geldi yanıma yuFğa açacuğ dedi gel dedi unu ğuruttu u yuFğa çürüyu dedi gelinden için ister aç ister ğurut dedi āltına gel ğocaman benim duam_ına ayrılşın diyı dedi endim āltına u yuFğayı ben ğuruttum u **185** açTı ölegine beş altı gün sōna on gün sōna ayrıldığ bî oda yaPduduğ ayrıldığ bî odiye undan sōna gerisini zaman zaman zaman zaman yaPduduğ hē biz öle olduğ yavrum yoğ ben tüğğanı haşındıg duydum yoğ ben unu duymadım ben haşındı duydum u da benden iki yaş böyüğ ben unu bilmim yalan ğonuşamam unu halis dayımın var tüğğanları ev yaPduruğanlıg bâbacuvazım ben aTmiş lira para istedim **190** ğalemlimiz yaPılsın da ayrılalım diye bâbam da aTmiş lira az demiş bende rahmeTlig anama dedim gi yeter dedim aTmiş lira u zamanlarda çoğ para aTmiş lira yeter dedim bâbam aTmiş lira para verdi ocağlımızı yağduduğ ayrıldığ işTe ne bilim dē ğaç sene elli sene geçdi hē elli sene geçdi elişi yapıduğ ğanevrce işliduğ hē haburiye camlı ışi haburiye önümüze bırakıP oturuP işliduğ hē elişi yapıduğ **195** kimisinde camlı ışıg da yōdu findi mı findi satıdu aTlıduğ da hep imeci ediP aTlıduğ paralı da gelıdu keşigli de gelıdu şey dibeg de ben bî gün iki içeri imecimiz var findıg aTlama imecisi dönücü gelmedi findıg dönücü ben findi döndüm dibeg vuri ya darı dōme dibē havundan dönıyu dibē acuğ acuğ su sepeliyun findā dönüyun imeci ölin yemē yerken ben ölin yemē yemedim findi döndüm he he findi döndüm **200** imecinin önüne yıdım u habu içerdēne de öbür içerdēne de benim bacağılarım neden dutmiyu amele çoğ olıdu amele bir ayda hepisi bitıdu yoğ yoğ ğar mar yāmıdu ğar yār mı tarlı da toplıduğ yalavuz tarlı yaparğan toplarğan tarlı tamam topliyemedüğ ğar yadı destemizin üsTüne tarla böyüğ tarla bu evin önünde de tarla evin bu tarafı da tarla tarla çoğ he işTe öle findi halledıduğ ğar mar yāmadan haşındı **205** on altı ton yahuT on beş buçuğ ton findi oli bâbamın haşındı yedi ton fatmalar toplıyu beş buçuğ altı ton mısTafa toplıyu bî ton şenel dayın toplıyu u sattı hep fatmalar aldı fatmanın ölu fatı aldı şey emür de sattı bî buçuğ ton yahuT iki ton oliyu mu bilmiyum emürün çocuğları toplıyu altı ton beş buçuğ ton mistafa dayın oliyi yedi ton fatma halān olıyi hani üç tonu fatinin satın alma şenelden aldı

210 mıstafadan aldı şenel satTı borça batmış satTı bize zor gelmîdu ne bilim biz öle
 gördüğ öle çalışıyuğ aluştuğ he biz gice galğarduğ fırından dariyi aluduğ şindi hanğı
 gız yapar öle güb güb şügrıye bacımına düverdüg fırından dariyi alu düverdüg dariyi
 düvenden sōna fırın darısını çuvalliyib şey edenden sōna gügümleri alıP topallıya su
 daşımıya on segiz baş mal var_ıdı ben yaslubaççaya gelirke mal bağma şeyi de
215 var_ıdı çömezi göyun bağma çömezi de var_ıdı mesāfire hızmad_etme
 gademerin hüsnü var_ıdı bilin mu hızmatçısı var_ıdı yalavuz en çoğ yemeğçisi
 gāvecisi bâbamın böle hızmatçısı ben_idim ne dî āniyemedim gi ölüm yoğ yoğ heç
 zorlanmadım he nerden olüsa olsun heç adam yoğ dünyada sandım zorlanmadım
 emme heç adam yoğ sandım bağdım uriya heç kimse gelmî getmî he alışTım unnarın
220 huyunca suyunca alışTım neriye dēmene zahra sırtıma yöriyereg gızım at_ına
 çömezlerimiz üğüdüdü emme duruğa çömezler gāçıdu ēynini başını geyindüdün
 müdü yunıdu yeykanıdu yeni çamaşurları geydi mi gāçıdu u zaman mecbur sırtıma
 giriniP ben gedıdum dēmene şügrıye bacım faige heç dēmene getmemüşdür faige
 bacım da vara unnar dēmene getmemüşdür kırk gişi imeciyi şügrıye bacım_ına
225 bâbam gānnı yeykün ..... getdi ben tandurlı da kırk gişi imeciye findıg
 topladiyim bî denesi dî ki işTe çavu_öllerından mıstafa sen bilüsün şey diyı
 evlenememiş kimse gız vermemiş böle gōnuşı mı annatı mu bende dedim ki işTe
 çocuğluğ işTe cahillig ēliğe bağ ēliğe dedim ben sâ gız bulacam dedim güldü de
 nerden bulacan dedi üren beylerden bulurum dedim anam şindi havuna darılsın ben
230 gedecem de ben toplamıcem de edecem de çavuş_ölu mısTafa ordā yandā
 adamlarda dedi gi u çocuğ sen unun āzına bağma dediler sen faig dayımın hatırı var
 dediler sen findın topla dediler unu göndermediler ben de pişman oldum verdüme
 kırk gişi imeciye ben findı topladiyum işTe böle öle_ıdı ben şindi emme yemēmiz
 içmemiz çoğ güvvetliydi heç ham halat yemedüg yalan gōnuşamam hani dōriyi
235 gōnuşacam demi havu mesāfirin sofrasından artan tavuğlar pirinç pilafı urdan
 et mıhlamaları havunları yıdum sofradan artan heç ham halat yemedim yemedüg hani
 bâbamın evinde heç ham halat yemedüg şindi gülsüm halamız var_ıdı tembî ederci
 imeceye giderken hala bize gāymağ bırağ garı bize bî tabağ gāymağ bıraküdu
 şügrıya bacım_ına İramazan imeciden gelinçi top atuldü gibi u gāymā yerdüg
240 yedümüz gāymağ hani böle mesāFürün yemedünü yeseg bize yetıdu işTe bizim
 ömrümüz öle geçTi gızım getdüm de mi haburiye gel yanıma ha yannış iş oldü gibi

beni çođ dōmīdu neden bilīn mu ben olmuşum kırıkımda rahmeTlig anam faigeye ğalmış faige peşimden hemen kırıkımda faigeye ğalmış şimdi rahmeTlig anam ğarnımda ur var diyin ālar_ĩmiř ben de çođ zayıf_ĩmiřim zayıf dōmuřum řey 245 getürīlar çağmağ fadimesi geli ebe ğarı dī gi ğarnındā ur deil çoçuğ diyu rahmTlig anam ālıyu u zaman dī gi ğarı ālama di çoçuğ di ğunahTa ğalma sağın diyı buna diyı mal sūtü yedür ta bu ğarnındā çoçün sūtünü emdürme diyı u sütten gelişmemiş diyı ben çoçūğa hani bōle saramsuğ gene bōyümüşüm řey bōyümemiřim havundan bābam bā vurmazdı bī de çođ bōle hēç yalan ğonuşmazdım hışmatına 250 hōrmetine canım yalan ğonuşanı dōyīdu he yalan ğonuşanı dōyīdu he ĩrahmeTlig anamı dul ğarı bōyütmesi tencerede bişümüş ğapānda yemiş mesāFirler geldū gibi yā tavasiyne yımırta yollamış odiye mesāFir odası yaPdudu bābam bābamda yımırta tavasını duttu gibi pencerenin camına evin camına telefledū gibi pencerenin camı çağır çağır yere dökülüyü i tabi anamı da dövıyu u zamannığ yā tavasiyne neden 255 gönderdin diyin hē u yımırtıyı tabā niye ğuymadın yā tavasiyne neden gönderdin diyin anacuazım da çoçuğlar var ufađ bābam tetiz zalim dayağ var ōle anacuazım ōley_ıdi tēzen yana geldin deyil mi tēzen haburda kül hellesi de getürse içecen hağsız miyim yavrum he kül hellesi yaPmış tēzam getümüş dicen içecen ben yapamısam çoçuğlarım yapī mesāFirim dūnümüz var habu cumārtesi dūnümüz var dūne 260 çārmadın mı sen bunnarı cesur habu ğızın dūnü var dāmaTda burda geldi bōn řey de geldi ğaynana da geldi de yol yorgunu uyuyılar uçağTa geldiler bađ size çārılmamıř gördün mü ğızım bađ habu ğızımı siz tā görmesīz bu ısTanbula gediı he cesur habu ğaynana unnar çođ yorgun da

ADI SOYADI: İLYAS EMECEN

DERLEME YERİ: SARAÇLI MAHALLESİ

DOĞUM YILI: 1948

TAHSİLİ: OKUR- YAZAR DEĞİL

SES KAYIT NUMARASI: 8

KONU: *Aile, *Fındık patozu, *Koyunun doğumu, *İlçede kavga, *Çobanlık, *Hastalık.

VIII

bî inēm vardı ikiz daniyi etdi beş milyara verdim emme u bağamî dā şevgi yengen bağamî bacım u deil oturamî ben de admış dokuz yaşındayim mısTā ābinle bir yaşıTım u benden on yaş aramız var şevgi yengen benden on yaş böyüg on yaş aramız var bizim ğız bî hesap yapdı on yaş dî aramız var baba dî bēm torun osmanın 5 gelini ğız bende üç dene iki olan bî ğız üç dene beni bebeg gibi götüriyu babam_İdi atma dî güççüg olan güççüg olan beni bebeg gibi şindi şeye gidi devlete giresuna şey göri staj görî urda he bî denesi de şey de benzinci de pompacı arabıya mazuT verî sakallün urda asgerlî etdi böyü pirazizde he pirazizli dāmaTım esgiden dolab tamiri yapıdu şindi ordu da çalışurmuş ben bilmîm dolab tamircisiydi he beyaz eşya şindi 10 de orduda çalışım baba dedi bî ğızım vardı zāten başğa yoğ yoğ bî ğız verdi başğa yoğ he ğızını bizim osmana verdi güççüg ğardaşına sen emi misin dede misin öle ya bizim ğardaşımın oluna verdim böyüg işyeri varmış emme artuğ ne işinde çalışdünü da bilemim ankara da böyüg işde çalışurmuş güccüg olan da staj felan görî iki ölu var zāten osmanın şindi bî de torunu oldu bî de torun var habu ğada bişi yani emine 15 annāne oldu sen dede misin emi misin dîlar bā hatice öle ya ğızım emisiyig şeyin ğızın dedesiyig olanın emisiyig ne dersēz öle dîn dedim ne dîm tā ne dîm bacım ya neyse öleyim dedim haşindi de ibrahim urdan az öteberi alîdum hem borcum vardı

unu verim yılmaz hoca memetde var bizim bilin mu mēmeT ğardeşim mēmeT istanbulda duri da burda ğardaşı ev yapı esgi evi bizim esgi ev vardı ya sēn ğülüřān **20** yerinde unu yapı tamir yapı içinde yılmazla birligde yapılar bilmim uriye unun hanımı gelmeze u gendü durur unun arsası var git havuriye ev yap bī ğaT yap iki ğaT yap ōle ya unun arsası vara havu top sāsının ilersinde hem iki yerden yol gelī hem bōle gelī hem bōle gelī araba yolu ōle oldu valla bī saat üç dağğa duTdu zāten ğızın findığ bēm aylīm yeti bā eminiye verim bī saat üç dağğa duTdu ben yüz admış beř **25** lira verdim yüz elli lira bizim naime verdi aynan paTuzciye yüz segsen de osman da dī ğī benden yüz segsen aldı da senden yüz admış beř nie ali dī bayındır köyünden bilin mı enişTe olsun dedi bizim naimeler de yüz elli lira verdi e beni tanılar unlar bizim naime urda tamirciya kaportacıya şeyi ğocası unlar birbirini tanī tamirci hem minibüsü var adamın babasının hem ğamyun var adam paTuza paTuz sezunu bitincig **30** Tamper Taki demür kasa ğum çağıl daşı ğovanlığdan yükseg köyden haburda evin üsdünün çingısını dēřdüdüm de şindi havu esgi eve ğada getüdüğ çınkiyi hartıyı çınkı hartı vara hartı şindi ne yapacuğ bizim memet hemen bī sefer götüdü heme şey etdi lasTī şey ameliyeTli ne yabalım arife telefon ettüğ u arada arife telefon etdim arif dedi ki iki ocān arasından gidin dedi bizim halil de emminin bēm göçü gelceg **35** diye evde beglīlardı tüğan yanda olabilir emme bī āřam sizin ormanda ğoyunu hebüle ğarda varmış babam da babam demiş ği eyvah getdi ğuzum demiş ğoyunum demiş ya çakal yatā urası babam bağmış ğıpgırızı ğan hayvan ğuziyi etmiş ğuzu elikleşmiş gece şey zabaddan getürdüler ğuziyi emme allān esirgedīne heç biři olmī hatice anadın mı allah esirgemiş bağ misafir geldi hatice hatice ōlu ōlu e yapalım **40** bāzı bizim ğız gelī işde emine gelī bilīna bāzı u geli işde osman findığ aldı geli çoluğ çocuğ heç bī ev adamı gibi yoğ evi var ařřāda ya evi var aykuru yol gelīdi ya yolun āzında unun yeri var urda ev yaptı ğonuşun tamam sen rādına bağ ey gidi cemile yenge ali dayı sēn adın olcay mı tuncay mı he oldu ya on beř yaşında verdiz beni dī rāmedlig annem dedi ki gözüm açunda yolçu edim dedi hani ben ğarışmadım **45** unun işine yā emicem filan var_ıdı babam yōdu u zaman ben gözüm açūka unu da yolçu edim dedim biz de biři diyemedüğ şey fene gidi havu muteber geçen havurdan bizim okarı çığ dedim havu osmanın evin yandan ben u yamiye o kadarı çıkamim di zeynep aban di zeynep abanı di he yingeni arabiylen gelī yā mısTā mısTā ābin unu arabiyile getüri kim he babannen mi şindi sizi bakī demi zeynep ile ikīzi mısTā ābin

50 de ameliat olacāmişa ses tellerinden ameliyet olcam dî mısTafa ābin sali gün
 olucam dedi bā bugün de habu geleceg sali ya sali gün sangi sen içmicen böyincig
 bağacam allah işallah seni de bağarım bağarım işşallah işşallah dedime tabi ölümlü
 dünya işallah aha bağ giresun da olay olmuş bilmîm bî ğıza havas_edermiş bî de
 dönerci mi ne var_îmiş dönerciyi kesmiş ğarı ğız ayā bā bizim şey dedi bizi canan
55 dedi cānan havu giresuna yağına ayvasıldan mı ne bugün ānadidu adam ....
 gelmiş dönercilig yaparmış burda çalışmiye ney bağdım abla alla alla bakıyum ğoyun
 bağdım çobanlıĝ yaptım gendüme nası anadim begdeşe yaylıya getdüĝ başĝa bî şî
 edmedüĝ yıvgına getdüĝ endirē getdüĝ ğoyun yayduĝ yıvgın bilî bağ süpürge filan
 yapılar endireg vardı endireg de meyvası olî hebüle arifōn yerinden küreg elinde
60 susam bōle ğarı ğıyāmeti ğarda susam aç öle ya ben öle yabTım yani saman
 daşidım ğoyunuma esgiden at ğatır öle ya öleydi dā ney dā ben bişi etmedim ben
 ğoyunu yaydım ta neyi sorin esgi zamanda ğoyun yaydım babamın ğoyununu ney
 babam zamanında iki tokad dayaĝ yedim başĝa bî şî etmedim babamdan dayaĝ
 ğoyuna getmidum gidîdum çarşu izini vermîdu bā bî de yayla yolun bî eĝerli at vardı
65 bî de semerli at eĝerli ata ben binecem dedim en ārında yedim ğamçıyi bilmim u
 zamanda .... ceĝedi de boş bıragdım gene beni bî duddu bî dudmasında attı şeye
 eĝerli ata yayla yolunda ğuydu emme urda āç başına çıĝduĝ u zamanda ayşe bacıma
 arkama şey etdi bî de dolu yādı yaylada doluyu yedüĝ fırtına da yedüĝ ğar ğıyāmed
 yā götürüyum bî de gece yatiyuĝ şeyde dorūn dibinde öle öleydi tabi yani ğoyun öle
70 mal gibi gedmî yā yata gene rāT gidi bî de açikî yolda acıkî yayılîlar doruĝ yîlar
 ğarınları doyî doruĝ çam çam bizim yayla yolunda çoĝ vara burdan dā götüdüme ben
 yayliye eremezden okarı ğulaĝĝayadan durōlundan giresundan okarı yüz elli yüz bāzı
 segsen ğoyun edi alıb satidu babam ayakkabım yandı gece yoruldum bî ateş
 yağmışlar yanımdā arkadaşlar bî ateş yağdı çoban ateşi ben yorgunluĝdan bî şî
75 edemedime ayāmda ayaĝĝabı getmiş anasını satim lasTig yanmış gece hiç sorma
 zāti yorgun adam uyuduĝ getdüĝ ayaĝĝabımın bî teki su alî bî hışır ayaĝĝabı buldum
 gelüke gelüke ayaĝĝabı aldım ayāma bulancaĝdan aldım ötegi ayaĝĝabıyı ğaraderiye
 atdım şeyi hışır ayaĝĝabıyı baba dî ilyas ābim dî ayaĝĝabı almış dî dîlar hatçe
 benden eyiyidi emme hatçe bizim hatice u erkek gibi adamdı hāla gine öle hāla gine
80 öle orduda bî denesini yön_etti tā yoĝ ki ölu var üç üç üç olan he üç dene bende bî
 denesini ufānı heç şey edmedim iki ölu yılmazın var şey yılmazın dim yılmazın üç

ğızı bî ölu var he ölan şeyde gümüşānede anasınıfı öreTmeni öreTmen ölan da ölan
 urda gümüşānede u yön_etdi hızanını oTlün başını bāladı ben unlara dīm gi bāzı
 zaman bî denedim oTlün başını bālıcādiniz dīm öle esgiden çödu ya bā şindi bî
85 denesi yalvarî geçen geçen sene bēm ğoyunumu yay la ben yapamam u işi ged
 başımdan yüz elli ğoyunu adam bā teslim edeceg gendüsü ocān başında çay iççeg
 firTınası var bunun yāmuru var dolusu var ğarı var öle ya ille bēm ğoyunu yay geT
 başımdan dedim belá mısın admış doğuz yaşından sōra ben milletin ğoyununu
 yaycam tarımdan bî milyar elli bî milyar yüz elin verdūnü alın aha geçen geçen
90 şevgiyi doğdura götūdüg bēm sālīg karnesinden uda yararlanî tabi unlar birbirini
 bilî hemen bildirūlar ilaç mılaç yazduriyuğ işTe unu dima ilaça para verseydig hatice
 bacı valla ben bilmīm yazdurmağ olî ta eyi olî ya unun her türlü hastalīg var ya
 gemüg erimesi var ğalb böyümesi var bişiler bişiler geçen emine şeye götürdü
 doğdura giresuna devlete şeyīnesi vardı ĩne şey ederken gine iki üç doğdur baĝmış
95 buna bî poşet ilaç_ıla geldi arabada dokunî bî de bizim emine getürî araba
 dokunmaması için hab verî bā dokunmî dā dutî araba dutî ben bāzı dīm gi bî tā
 evlenüsem dim araba doğunmıyan ğarı alacam dīm da gülî milleT bizim eminiyi da
 dokunîdu da emine dutmî dā eminiyi emme alışdı yani bā dediler gi zamanında iki
 yudum benzin içür dediler ğarı heb ölüceg tōbe yarabbi yā iki yudum benzin içti mi
100 tā ulan bî yudum zāti çekmez u kokar koku yapî yā öle di millet öle di mısTıfa
 çocuğ yav ne beli ārısı nolcağ unun ama okīda unun için saçlar dökülür he olabilür
 en iyisini edmişin hım dōru esgiden şindi bizim ayşanın bî ölu vardı şindi hocaya ta
 haburaya inidu saçları omuz başına böyüg ölu öteki benzî enişdeme nacmi enişdeme
 iyi öle nāpcan bāzı sündüs gelî hayatının ğarısı neriman gelî sen bizim yengemiz dēl
105 sen bizim anamızsın dīlar sen ğonuş

ADI SOYADI: İZZET COŞ

DERLEME YERİ: PAZARSUYU KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1926

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:9

KONU: *Zamanın yiyecek ve gıda sıkıntıları, *Askerlik, *Evlilikleri, *Fındık, *Yörenin gelişimi

VIII

izzet coş askerli kırk beşde mi getdim bin dokuz yüz yirmi altı askerli ben yaptım ankarada suvâri asgeriydim hâburada hâburada ne bilim ben ağılma gelse de sōleşem neyi sōlim esgilerden istûsan esgi günleri allah gerü getümesin nie mi acılık yoğsuzluk cıblaklık hePisi var_ıdı nerde ne var da ye çötende darısı olan köyün ağı 5 olıdu beyi olıdu ekmē olmiyan dā fakiri olıdu mecbur ne yîcen buğdayın nası yenececi bilmîdu bu doğu ğaradeniz menderes allah rāmet_edsin u õretti on segiz ğuruşa buydayı aldı nerden aldiyse yirmi ğuruşa millete yedüdü malı da yedi hayvanı da yedi atı da yedi tavû cücû de yedi ne bilim ben u günler õle idi heç bişi ne yapıcam tarla ile tarla ile mısır tarlası bakkallık da yaptım gendimin_ıdı taflada 10 çalışıduuk bağ baççe işi işde hep tafla idi mısır tarlası idi fındık baççası yōudu burlarda ne bilim ben hepsi akıla gelmî ki o hōy hoy anam hoy ben başımdan geçenleri anlatsam beri bağ bize lāzım bî dörd tabağ gazete kādı ne bilim ben askerden sōra yaptım hepsiyle ūraşıduğ zaman õleydi yirmi sekiz ay ğaldım suvari asgeriydik araba nerdē araba tiren_ile getdük buradan samsuna he burdan gemiye 15 getdük samsuna getdük gemîle getdük neyle gidecen vesait ne ariyu urdan bizi doldudular bî yıfġının askeri iki gün mü bekledük üç gün mü bekledük urda iki arkadaş urda ğaçduk yoğ bizi uriye ğoğuş mu dîm işde bizi bî otel mi dîm bōle bî

yere habıs etdiler ğapının āzına bî mi iki mi löbetçi dikdiler urdan biz işde her
 nasıl_îsa ğadçuk gezdük dolaşduğ geldük bakdım ki asker tirene getmiş iki de tokat
20 yedim urda nie ğaçdîz die hemen bizi acele tirene yerüşdüdüler atladuk tirene hadi
 yavrum dōru ankariye iki gün iki gece de mi getdük bî gün iki gecede mi getdük
 yalan ğonişmim hangırak hangırak hangırak şindi tirenler gibi mi öle u zaman çıkduk
 anğariye bî yeri bilmîsun varduk bahçelieve evlere bahçelievlerdeydi dē urda işde ne
 bilim ben yirmi doğuz ay mı ğaldım yirmi segiz ay mı ğaldım acemilî de hē aynen
25 bölügde aynen dakım da urda da yapduk işde teskereyi alduk geldük ne bilim ben
 evüm buradaydı başka yerde bu toprak elin_idi bizim deil_idi bu burda yarıciydik
 hacı ibrām ā derler_imiş hacı ibrām ā var_imiş işde bu topraklar onun_ümüş on dörd
 dene evladı var_imiş u gün için tabî ya iki evlüdür ya üç evlüdür undan beri işde
 şindi dîm ki on dörd evlata toprak taksim oliu undan sōra hepisi yoğ oldu ortadan biz
30 burda yarıcîdik iki mısır kökünün biri unların birisi yarıcımın u zamanlar öle idi
 allah u günleri gerü getümesin ē rādlık var devir yaşama devri işini bilene emme
 gece günüz ğumar oynîp de sâda solda gezib de āşamcā eve gelene dēil çalışana
 egmegden bol bişi yok seksen yüz lira bî adamın yeymiyesi u zamanda yeymiye
 nerde on ğuruşa dersen on ğuruşu bulîb de adam çalışdurabilîdu ne de çalışabilîdu u
35 da yer arîdu çalışmiye u zamanlar öleydi hayvan var_îdi hayvan inek var_îdi
 öküs var_îdi sözüm ona at var_îdi camış var_îdi hebisi var_îdi at bizim_idi u
 zamanda araba yoğudi ki her evin ğapısında at var_îdi oduna gidicen at_îla gidicen
 çarşıya gidecen at_îla gidip gelicen öle şey yoğudu araba yoğudu araba sōra sōra bî
 araba havurıya köprü başına aldılar depeköyden aşşāsı bî arabıyla bir çarşıya gidip
40 gelîdu allah u günleri gerü getümesin ekmek nerdē ey gidi ekmek yoğ babam
 nerdē ekmek yoğ evet otuz beş otuz altı seneleri bizim evimiz havu üzüm tefeglerinin
 havuradaydı āltını çay daşından yapmışlar dışını da çubūla örmüşler içinden dışından
 çamur_ūla sıvamışlar bî evimiz var_îdi iki odalı oda yandı kül oldu ğalduk ortada
 haburada da bōle bî uzun sözüm ona hayvanlara yevgü ğuymiya yāhud da gazel
45 ğuymiye āltına gazel de yō_üdu u zamanda güllüg ğuymiye bî tamımız var_îdi
 dudduk malı buriya alduk çul_ūna palan_îla ayurduk bî tarafında mal durdu bî
 tarafında biz durduk yirmi seneden fazla ğalduk burda elin yeri yapamîsun burda yer
 geniş_idi u zamanda bizim elimizde deil_idi burası on dönüm üst tarafda var yirmi
 iki dönüm mısırın yarusunu unlar alîdu yarusu bize ğalîdu findık yōudu u zamanlar

50 ben dikdim babam dikdi sēn esas memleket nere yav istfisa ben nēdim ben hoca
 olamam ki ben başımdan geçeni hep söylesem benim yedi çocūm var yedi çocūn
 ikisi ğız beşi olan herkeş hep böyüdü evlendi çolu çocu oldu almanya da var istanbul
 da var hanoferde yurddışına almanyaya gidişim dönüşüm elli iki gün mü ğaldım
 benim gelinim rāmetli ölüm aldı uriye şimdi torunum var ölüm var gelinlerim var
55 hepisi var almanyada şimdi hepisi var u zamanda bî ölüm var_ıdı baba seni alim
 alim al dedim işde istek yaptı pasaport çıkardı elli iki gün mü ğaldım hevüle bişi
 giderke uçāla gitdim geri gelürke arabīnen geldük ē yormaz mı tabi ğaç günde geldük
 bilmim ki üç gün üç gecede mi geldük şindiki yol urlarda bile yōudu ğaç dene devleT
 geçdük yollar ne bilim ben gece geldük günüz geldük yoldaydık ney havas mı etdi e
60 satim una ney ohō ē yavrum böyüklerin hepisi vefad_etti abdula nie getdi
 istanbula siz_ile mi gidecek unuddum getdi ben unu mu düşüncem pazarsuyun
 okarısını mı soriun yolun okarısını mı soriun ğaragöle ğadar gider aydındere var
 damudere var aydındere dereköy derler he depeköy gürcü aydındereyi ben pek
 bilmim urlara varmadım u tarafa geçmedük ukarısı çok geniş şindik bu yolun çaluşdū
65 gibi doğu yolu çaluşmiyu çok işlek çok gecesi gündüzü heç dakkası saniyesi hep
 köy her taraf köy şindi her ğapıda araba var her ğapının yolu var eskisi gibi dīl
 eskiden yol yōudu at_ına at_ına gidīdun ya yörüme gedīdun şindi herkeşin ğapısında
 bî dene iki dene taksi allah bugünü aratmasın parti önemli dīl bu gider öteki gelür
 hatun bağ almanyadan ariu alo ey aleykümselam yāmur gelī haşindi yāmur he eyiyim
70 alla şükür siz nasısız eyi misiz saöl böyük küçük hep selam sōle bî dicēn var mı
 he saol teşekkür_ederim hep selam sōle aleyküm selam bu ayda iki kere arar ben nası
 dīm yavrum daldı günde çoğ_üdü acı günüde çok sōlemem ğaç dene ğaç dene ben
 uniyle evlenmedime on iki zevküm için evlenmedim maksadım yuvamı yıkmim
 dedim pariyi bulurum adamı bulamam pariyi bulduk adamı da bulduk durmadı öldü
75 hasta oldu bırağdı getti hanğı birini anladīm on iki kere başımdan evlilik geçti
 eyisi de veyā kötüsü de ne dirsen de bu günüme çok şükür şükredim işde yedi çocuk
 var bilmim ki ğaç danesi öldü ölen ile ölün mī bırağdı getdi üç dene gürcisandan
 aldım durmadılar unlar üç aydan fazla durmī vardū yerde üç ay derke hanğı iki sene
 dörd beş sene durdu puşluk yaptı getdi ne bilim dünya işde bî gālele bî allah
80 başğasının habu āça ğada benim burası ta yola aşşāya bende misāfirim bōn var
 yarım yoğum yaşlandım çoğ şükür allā şindi benim derkenlik yerin sahibi başka

insanın sahibi başka cemileyi kim bağacak anası babası bağdı ben urlara getdünü
 bilmim ben uriya getdünü bilmim çocūdum işde on dörd on beş yaşlarında var_ıdım
 işde eminenin babasını uriye gezmiye getdim unlarda da hızan çoğ_ıdu ya
85 yedi ya sekiz dene çocuğ var_ıdı rahmetlik ğarı mısır ekmē sacını ğuydu saciyēn
 üstüne hamsiyi duddu serdi şeyin üsdüne yok ki yemiye bişi hamsı nası patırî ateşi
 gördü vakid canlı deîli ya yıkanmış temizlenmiş agam bî yediler unu agam unu bî
 yediler yoğ bişi yemiye zaman öleydi dēmen var_ıdı iki dene dēmen var_ıdı bî
 haburda var_ıdı bî de ön yanda var_ıdı iki dene dēmen var_ıdı yoğ ilerde dēmen
90 anacı gelıdu okardan aşşā bölgene deriye dökilıdu su dere şindi azaldı su alçaldū
 gibi anaçlar ğurudu ula mısır būdaiy taniyan kim hafdada bî egmeg gelıdu eve
 çarşıya gidersen yedi segiz ğuruş verib bî egmeg alıb eve getirıduğ çoluk çocūn eline
 haşindig nası simiT gelısa u zamanda da öle amma şindi allā şükür egmegden bol
 bişi yoğ allah bu günü aradmasın yavrum neler çegdüğ neler yoğ araba yoğ araba
95 nerdē ey gidi yol yoğ gi araba olsun ō hōy patuz nerdē zoba_ine vurā vurā çeç
 yapıcan undan geri ũrüzgara atıcan savuracan şindi undan sōra geriye ğalan ğabū da
 aylarca senelerce oturub paklıcek ğarılar yarusunu fāre yiyudu yarusu çürüyudu zian
 oluyudu allah u günü aradmasın bî tek bî findı toplamiya ğolaylık bulamadılar bî de
 havuna bî ğolaylık bulaydiler varı ya şindi yaş ğuru demiyu bî ton bî buçuğ ton findı
100 bî sātde temüzlīb atı uyana bî ton findı bî senede paklıyamıdu dırnāla beraber
 onun da yarusu çürüdü benim bahçam ğalmadı işde abdulanın oldū yer var böyle işde
 segiz çocuğa yedi çocuğa tapusunu verdim herkeşin yerini verdim ama ölene ğada
 ben yerimi toplıb findımı alıyum u şekilde verdim herkeşin tapusunu verdim esas
 yerim aşşāda beş dönüm beş yüz elli medre kare yer_idi finduğ oldūnda bî buçuk iki
105 ton findık olıdu organize sanayi bölgesi uriyi aldı e peki aldı da bedafa mı aldı
 parasını verdi aldi dörd yüz seksen dönüm yeri isdimlak eddiler şindi organize sanayi
 bölgesi ğurulı uriye habu köprüden āltına ald geçid şeyini yapılar başladı burlarda
 gidı burları da alıcaklar burayı ya yol olacağ ya belediye alıcağ ya organize sanayi
 alıcağ üçünün elinde bura şindi gelüke görmüşündür aynen çarşı çarşı oldu burda ev
110 ne arıdu yol ne arıdu su ne arıdu çoğ gelişdi şindi burda toprağ ariyenin hesabı
 yoğ görmüşdürsün havuriye dōru gelükene şeyler ne evler edılar ğaç dene ev
 yapıldı bî senenin içinde hālā da gene yapılar yoğ beş dönüm yedi yüz yirmi medre
 kare yeri satdum yani sadmiya da mecbursun devleT aldı yani bölē keyüf için satıb

yeme deil buriyi de alacağlar çođ sürse yüz sene beş sene demez şindi buradan bu **115** taraftan ordu taraftan bõle bu tarafa üç şerid bu taraftin üç şerid bu tarafa yol geliyu şindi burası ğavşaq olacağ tabi tersden gelecek üsdüne çıkıcağ üstünden eneceg aşşā eneceg u ğavşak götürcek urayı ğavşaq oldū gibi götüriyu bu düz mevkîyi õle diyolar elin yalancisiyim yođ üç hanımdan bî õlum var işde üç hanım çocuğları burda

ADI SOYADI: MEDİHA GOLOĞLU

DERLEME YERİ: KUŞLUHAN KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1930

TAHSİLİ: OKUR-YAZAR DEĞİL

SES KAYIT NUMARASI:10

KONU: *Kız kaçırma, *Düğünü, *Zamanın zorlukları, *Eşinin önceki evlilikleri, *Pazarcılık.

X

rahmedlig göcaman şey yapîdu getirîdu darı yükleniP de nası gâçdım gâçdım gâçudular beni bizim havurda mēmed emimin şeyi gızı var_ıdı hava sen tanımasın sen bilîn mi haviyi gı şükran mēmed emimin hava vardı burda sen bilmēsın beni gâçūdu işde ben bazara getdiydim bazardan ārı dediler gi sen dediler babam istediler 5 vermedi çünkü adı ğarı atmış dediler bilin mu bir diil ikincii dediler ney ise ölegenelig ben undan sōra bulancağda gezîm anam şileg saTmiye getdi ben de onun peşin sıra ben de geziyum adam ne gezî insan ne gezî çarşıda anam yoğ yoğ dē bî dene iki dene insan adam yoğ u da yalın ayağ gidiyuğ ayağgabiyi de dē havurda okarda şeyde su akî bî cılğa yerde bōle osmanın urda fırının üs yanından ārı bî cılğı 10 akî yoldan ārı urda geyîduğ rasdiklerimizi ayağgabıyı geyen nerde ayağgabı yoğ lastig var lastig geydümîlardı bize rasdî de esgimesin die ey gidi neler var işde neler var gızım neler geçdi neler sōra neyse gâçdi miyim ben heriFin peşi sıra geliyum anadim bu adamın yanında da şeyin yanında da undan sōra tekrar bî dā ben şeye getdüg darı zamaniydi tam darıların bōle dirseg verme zamanı dā toplama zamanı 15 gelmedi dācağ darıları emme lākine kelle bāladı yani gâçduğ şeye gâçduk cāferin dağına getdüg yaşım dudmıyu candarmalar bizi yakalamasın dîn urıya getdüg cāferin dağına cāferin dağında gidiyu çoğ da dediler hevüle yalan yoğ işde bōle şaka da yapîyum şakaya getürim de sōra ney_ise ölegene urdan ārı getdüg bizim kamil de ğaynım var_ıdı bî dāne de şindig ayrı ya urda ya u ya evin arka tarafında kimse yoğ

20 dedi gelin dedi candarma mandarma yoğ dedi eve gelin dedi eve geldüğ biz u hallı
 geliş geldüğ işde ne dım sana ölegene bî şey etdiler yaşım dudmuyu ğaynatam
 duruyu rahmedlik undan babam hızar çekmiye getdi de adabazarı düzçe yöriyigene
 egmeg ğazanmiye egmeg parası almiye neriye hızanlara burda deilim u zaman
 beniye şeyde bâbamgildeyim getdim ölende bâbam dedi ki dâmaTın_ıla undan sōra
25 olun_ıla dedi gelinîn al gel dedi ğaynatama habu golü ğaynatama ğaçdıma
 artuğaya sōra dedi gi şey dedi gitdüg urıya bî şal aldılar bana belime de bî keşen
 peşTanbalı rēgli keşan peşTambalı olıdu böle esgiden unlardan unları belime sardım
 başıma da şal aldım u şalı halanda durî havurda evde bî tarafını sıçan yemiş emme
 duruyu sōra ne dım sâ ne ānadim ne bilim ben āltun ne gezî ne āltunu yoğ bedafa
30 āltun ne gezî inci ne gezi küpe ne gezî yoğ anam yoğ yoğ şindi gi ğızlar ğarılar
 akıllı sōra neyse getdüg urıya misāfir olduĝ evde zabahcāsı gün geldüğ eve undan
 sōra işde ne dım sana ğaynatanın eline ayāna su ğuyacādın bî dizin çögecēdin elinde
 havli omzunda elinde ibrüg öle nerdē şindig ğaynatıya kim bakıyu ğaynaniya kim
 bakıyu öleydi eskiden su ğuyıduĝ ellerine ilēnle ğaynatanın yemēnde sofranda
35 yemeg yeme ne gezî ayrı yıduĝ eskiden öleydi şindig ğayanata nerdē ğaynana
 nerdē oldum olmā mıyım niĝah etdiler işde bazara getdüg niĝah oldu undan sōra
 ölerden sōra da hōkümed niĝahi olduĝ işde hoca niĝahi da olduĝ hōkümed niĝahi da
 olduĝ imamı çārdılar getüdüler niĝah etdiler undan sōra hōkümede getdüg niĝah
 etdiler ne bilim ben öle da ne ānadim tarlalar nası olacaĝ anam de çocuĝ sırtıma
40 sardım da taflalarda darı topladım ben çangallıĝ fasile topladım çocū sırtıma
 sardım da çocuĝ bağma yōdu eveli çocū kim bağacaĝ kimse adam yoğ gi kim bakıdu
 ben çocū sırtıma sarıdum tarla toplıdum darı toplıduĝ ne dım sâ tā ne dım tā ne dım
 undan sōra öle işde ğızım ne bilim ben etdüg işde hevüle ginelig ğaldıĝ de hır hızan
 sābı olduĝ on dene hızan_etdim sorma heç sorsam sen bilemezsin sayısını on dāne
45 doğuz dāne he doğuz dāne doğuz mu segiz mi yalan sōlemîm yok dörd olan dörd
 ğız_ıdı segiz segiz dane birisi öldü rāmedlig oldu güççüğe habu hacērūn dedi gi ğuş
 palazı oldu çocuĝ siz dēmen u ğalgacaĝ da dedi bā şey ediceg elime su ğoyacaĝ
 benim dıdu rāmedlig hacı emim habu deden senin deden nerde su ğuyacaĝ ben çocuĝ
 ğucāmda ölmüş hiç habarım yoğ gidim kıtırın yamasına dōru habu şılın sefine dedi ki
50 ğız melînge sen neriye gidin dedi bagim bebē dedi bā ben dedim çocū doğdura
 götürim dedim ğız bu ölmüşe dedi bā çocuĝ ğucāmda ölmüş olan çocū işde ğızım

hevüle nedim ben şidig yaşlandığ segsen altı yaşındayim eşim dörd sene girdi öleli
 öldü benim ölüm var_ıdı undan ileri öldü efendim neyi sevdimiyim acıdım mı e
 sevmesem durmamı ya dē kaç sene oldu ben evleneli sevmesem durmam herâlde
55 işde göca ğarıların şeyini çekînuz siz şindi öle mi olabilür ne bilim öle işde gızım
 şindi de hiç vağdım yoğ odun daşıma dē esenlerden unu sorma ğar burlarda
 bacağılarımda don da yoğ don da yoğ bōle nerde picamalar şindig dolu dolu öteberi
 haburlarımdan aşşası buz gibi oluyu dizlerim buya buya ğar bōle ğar hiç hasta da
 olmadım yalan sōliyemem emme yalanuz bî undan sōra bî üzüm toplarğanlıg
60 sōlemeg ayıb sağad çığdı gōsümnden sağad çığdı bu tarafından bōlegenelig ne dim
 sana üzüm daşıyum şeleg daşıyum begmez ğaynadıyug de yedi küp segiz küp on küp
 begmez ezme yapıyug anca zeynebe dedime üzümnden dedim ezme yapıduğ dedim
 has üzümnden dedim şey üzümünden ğarabarağ üzümünden leçer yapıduğ şindi leçere
 bakan yoğ öle şindig her şey var yemiye insan yoğ anca ğıza ğarıya haburiya
65 şey_etdim de şalgam dōşemesi goydurdum da yedim bizim şeyimiz yeşillik
 zeynep bunu hanğı arada bişüdün sen ğız he ben habu şeyi bakıyum boyuna güzinede
 havunu mādem beri getü de ğaynasın şey ğaynî mu esgiden mısır egmēni sacı undan
 sōra bî tegne hamur yūr eved mısır egmē sacı ğuyiduğ ocā undan sōra bir tegne altı
 sıra yedi sıra egmeg yedi egmeg alıyu saçlar böyüg sacımızda bilî musun bî edmiye
70 edi sıra heb egmeg alıyu musır egmē dēmende cāfer dēmeninde kırk okka her
 zaman getmiye haftada bir kırk okka zahra üdüb getirîdu beyim allah rahmet_etsin
 dēmene mi getdim getmemiyim heriFi begledim havurlarda sayıklîdum bōle şeyin
 üzerilerinde taftanın üzerilerinde zahrayı üdib de eve gelecüg die he evelgi işler çoğ
 zor_üdu şindig ey gölay her şey gölay egmē yapıduğ geceden yayuğ yayîduğ çocuğ
75 sırtımda çocuğ ğarımızda de cāferün cāferün değıle şeyin ne dîm ğız uriye şeye
 dereköye dereköye gidîduğ findıg toplamiye ğarımız burnumuzda yā şindig el
 haburdan havuraya gidesi gelmiyu he ne yapıcan şindi gi zamanda öle neyi ğı gelin
 alduğ de ağçabaTdan alduğ gelini de gelini de ağcābaTdan alduğ uriye ğız isdemeye
 getdüğ de işde şey etmedüge istemedüge istemededen de verdiler he heç istemedüğ
80 yalan yoğ ben bunu yalan sōlemiyum kaç yaşıma gelmişim unlar olanı götüdüm
 ğız urdayidi ğız ğız da hebüle şey hocasıymış işde ne dîm una el işi yapımuş şey
 boyama hocası ölegene biribirlerini şey etdiler istemedüğ bile hevülegene oldu getdi
 alduğ geldüğ işde aldılar şindig de iki ölu bî ğızı var ne yapıcan dā ne sōlim size

ğaynanan mı benim ğaynanam mı ne bilim ğaynanam_ıla eyiydi aramız emme
85 ğaynanam duruğa darılîdu da e neye darılıyun benim sağlım yoğ dîdum gizlim
 yoğ şunu sağlamam el gibi bunu yi demem bõle hiçbir şey edib de şey edmedüg ama
 u gendi gendüğe darılîdu yaşı da geldiymi besbelli ne bilim ben unuttum getdim u
 şeyleri ğaynatam maynatam benim yanımda rāmetlig oldu de ğaç sene durduğ on üç
 sene bir durduğ on üç sene una ben uymadım ki haşindi gene cadır cadır eder
90 havurlarda uymîdum ben una ki şakirin ğızı şeyin şakirin ğızı u nerden ğazdepesi
 mi dîlar ne dîlar ağdepe ağdepe ağdepenin ğarıları cadır cadır edi undan sōra ne bilim
 ben ben õle cadır cadır edsem adam beni bî saaT beklemez bekledmez bir saaT biz
 õle cadır cadır edecüg heriFimize õle mi edi işde cadır cadır edi heriFe sayıyu
 ğocasına sayıyu yok ben ğavğa edmedim yalan sōliyemem allah rāmed_etsin bağıdım
95 üç sene bitdi dördüncü seniye girdi mefād edeli ölumdan sōra öldü u eltim ile mi
 eltim ile hālen dā ğavğalıyığ kūsüg una şey edmîcen gi yok yō uniyle bî köy
 baş_edmez uniyle bir uniyle bî köy baş_edmez ğızım bî köy zeyneb sen yemîn mu
 şey su getüsene ğızım acuğ esgilerin dūnu nasıl olîdu dūne hebüle gidilîdu bõle
 nerdiydi bõreg möreg nerdiydi yufğa ğızarıdu undan sōra de beş altı tava yufğa
100 ğızarıdu tepsıye dizilîdu ğuyîdu yufğa ğızartması ışığ ne gezi el işi var_ıdı isli
 ışığ şõle undan ocağ başında pür yakîduğ pür doruğ pürü nerde ışığ gaz yā ne gezi bî
 isli ışığ yanîdu acuğ ğızlar da havunun dibinde el işi yapılardı çocuğlar randile
 yapılardı he bende de vardı ğaç dene ğız vardı dörd dene isli ışığ da camlı ışığ undan
 sōra çıgdı undan sōra ayağlı ışığ çıgdı undan sōra nerden gelce havu .... gelîdu ya su
105 ... bilîn mu havuraya aşşā şey bilür habu sevuş urdan gelîdu su nası getirü
 gügüm_üle gügümü atarsın beline çocuğ sırtında bî elinde gügüm bî elinde degine
 güççüg gügüm çocuğ sırtında bõle yafır bõle bõle gelîdum ğaynanalar bağımîdu
 ğaynanalar bağı senin babannen vara havu ayşe vara habu ayşe neler çekdi neler bilîn
 mu sen ben bilîm unu ya ayşanın çocū haburda içerde can çekîdu ayşe evde ğarı şey
110 edmedi şeye getdi dāya oduna haburda çocuğ can çeki evet bağıma miyim inegde
 bağıdım bî afurdayig on iki sene on üç sene durduğ eltim ile bir altlı üslü ben āltında
 durdum u bu tarafda durdu odada durdu unlar on üç sene sōra dediler undan sōra işde
 herkeş bir iki para birigtüdü de işde onun çıkartduğ evden de u günün hökmünde otuz
 lira otuz bin değil otuz lira sāde otuz lira bağı otuz lira şindi adam bazardan
115 getürmiyu havu ev õle yapıldı havuraya eved dērliydi āltın ne āltını ğı hayır ben

ltın görmedim kimse de ltın var_ıdı emme parası olan alıdu ltını zengin adamlar
 alıdu ltunu esgiden Pllı değil_idi emme para y_du para y_du para ęızım
 esgiden findığ olıdu yalan yoğ Şindig baççalar findığ olıdu gene anam haburlarda bı
 findığ olıdu haburiya aşŞa gece ay ışına topla süpürgeyle eg haburiye dru fene
120 findığ olıdu esgiden yoğ dırmığlıcen dırmığlıcen krle böle saacan uriye dru
 Őeyse yapacan d yer yapacan buriye dru krle atacan he krle atacan ęab
 aTlıcen gidib gidib ęab da adlıcen çecini de le krle atacsın dırmuğlıcen at at
 at Şindig ęolaylıę var yapılıdu imeci habu aleggile nerde ęarnımı doysa uriya
 gidıduğ biz bazarsulu Şeye gidıduğ odun almiya gidıduğ uriya oduna bak gine neyin
125 nesiydi ben bilmiyum hemi de u darı gelıdu emme lakini besbelli eşdah da
 vardur balılanlığ hebüle bazarsulu yenge Şey srıdu egmn zerine Şeyin yufęanın
 zerine hln d u dadı damm da udur budur her zaman hevüle slerim unu unlar
 heb rahmedlig oldu y bı ggm suya gidıduğ el bize egmeg verib de yıcğ ęarnı
 doysun die ey gidi ęızım neler çekildi neler urlarda esgiden heb bilim u günleri
130 emme Şindig her Şey var evde acaba Şunu mu yesem bundan mı yesem bunu mu
 yesem eşdah yoğ eşdah getdi bağ yerke yen gezerke gezin ederke edin çocuğ edin
 gezerke gezin yerke yen le Şindig biz teberi çoğ geysel ne yazar yemeyi yemeg
 var yeseg teg başımıza yiyemiyuğ ifte olsan yiyemısın gene haşindi bacıma ardım
 ben bir iki yer die yoğ ne telezyinu radyu var bizim ilg de biz alduğ radyu alduğ
135 biz de haşindig tarihin radyusu var bende benden istediler de ben vermiyum
 tarihin radyusu zeynep havu radyuya iki yüz lıra verilr da ben vermiyum çaluşur u
 aluŐur da e bm ki bozuğ değil_idi ki undan sra telezyun ığdı byğ Şeyler ığdı
 teyibler ben Şey edmiyum vermedim memedin lu isdıdu kenan tarih radyu bı de
 Őkirin var le habu Őkir emimin var bı de le radyusu esgiden ucuzluğ var_ıdı da
140 para ydu ęızım almiye babalar Şeye gidıdu da darı bulamılardı darı para vardı
 da darı ydu mısır ydu bu Şeyler var ya u ylar ne gezı habu mısır Şeyleri babam
 para getüdü de habu parı yin dedi ben bişi bulamadım dedi mısır yoğ dedi vermiyular
 dedi habu bdalarından oğ Şey ęaynatduę bda ğTdğ de yedğ ęara bdalar olı ya
 dmende havunlardan ğtdğ eledğ ęalınımı ineğ yedi incesin biz yedğ egmeg
145 etdğ de t ne slim s ben unları görmedim ben de ben unları görmedim yalan
 söliyemem benim ęaynatam görmüş unları ilk ęarısına mı yoğ haburda ęarŐıda
 derekyden_imiş u da bırağmış getmiş sgere gedini sgere esgiden sgere gidinçi

áskere getmiş de u da babasının evine getmiş ölegene dā gelmemiş bî kere da şey
 etmiş bî kere dā evlenmiş una da undan sōra gelmiş undan sōra bî de dul ğarıymış
150 her halısım habu şemşedinlerden u da undan sōra da bî peşTamal almış beline
 ayānada bî ayağgabı almış peşTamalı beline sarmış ayağgabıyı da ayāna geymiş suya
 getmiş havuraya gügümü bırağmış urda geçmiş gedmiş adam geldi yoğ adam ğarı
 yoğ hani bakarğa yoğ ölin oldu yoğ ğarı gedmiş bakîlar kı gügüm bomboş suyun
 ğapısında ğarı yoğ u hallı u gidiş u gidiş urdan getmiş ahrında ben üçünciyim dā ne
155 dīm sana yeter bā şey dedi ki şey dedi munis var_ıdı sen bilmesin habu şeyin
 zeynep belki tanır mısın sen burdaydı u zamanda yakındı he munis gelmişti benim
 yanıma beni gelin bağmiye gelmişti ey gidi bunda da dî bi şey var_ıdı bacağı var_ıdı
 dî buğum buğum bembeyaz bacağılar bunda dî şindi hayhayım getdi vay vayım ğaldı
 hep kellendüg gene kellendüg ğızım kellendüg gelesim de gelmese ğaçmazdım
160 emme gelesim de var_ıdı yalan yoğ yoğ yoğ eved bî dā geri dönüp de gidim
 dedim de gidmedim işde gelsen geçsen gidsē ne yapıcan bu depenin başında e bağ
 sizin urlara gididuğ sizin bunlara bu bilmez hacile var_ıdı şey var_ıdı adı ney ğız
 unun emine var_ıdı sebiya var_ıdı ğaç ğız var_ıdı benim ğocamanın terzisiydi senin
 babannen eved ayıb_ettin ğızlar undan sōra ğızlarda dikîdu tabi güzel zarifinge allah
165 rahmed_edsin güzel olmaz mı gözler mavi u da güzel u da güzel u da eyiydi uda
 eyiydi ey gidi urlara gididuğ da hevüle gididum havurdan baççadan ārı unlar baççada
 oturîduya evleri urdiydi yā uriye gididuğ rahmedlig neydi unun ğocasının adı eved
 emin benim dişimi una aldudum ben dişimi āzımdağı dişimi una aldudum şeye
 yapdudum bulancağdaki ney u adamın adı dururmuş gene de u ölmemiş herhalda yoğ
170 yoğ yoğ yoğ şey aslan dişçi aslan vardı yā havuydi ben böngü gibi bilim doğdor
 ne gezî ne doğduru āzımda îne bile vurmîdu îne alîlardı katır katır çocuğlarda ebe ne
 gezî havurlarda çāranı yoldan dutanı getirîdu çocuğ edmiye enecedem bi şey bōle atla
 şey daşıyu odun daşıyu bazara sōra ğarı bizim geline sāPmış ben de evde yōdum
 hatun var_ımış evde yolda ārısı duTmuş yolda bizim ev in havu cami yanda ārısı
175 duTmuş bizim uriya zor gelmiş anne dedi bōle dedi bize bî ğadın geldi dedi
 hatun saPTı dedi undan sōra dedi ğarını da yükliydi dedi ğız neyin nesi neyin fesi
 dergenlig ben eve geldim ğarı tuvalete çocū eTmiş aldım içeri ben unu şindiceg he
 ğarı tuvalete çocū edmiş etdi bağ ben unu içeri aldım benim naimin de güççüg ölun
 da bezler ğundā filan var_ıdı şey edmedim_ıdı bilîn mu ğundāna sardım çimdîdüg

180 yuduğ yekadım undan sōra yatudum ğariyi urıya dōru yatağ serdim yatūdum bir
 iki saat sōra ğocası geldi dedi bōle bōle dedim yēnim bağ ben bōle bōle etdim dedim
 sen dedim bōn hemen şey eden ğariyi şey edme dedim bu gece yadsın yarın alu
 gelüsün gidersin dedim ōle etdi bağıdım unu u gece sālurumda var_ıdı eyi işde ōle de
 atdim ārında ne dīm ben yoldan geçene ben şey_edememe sebabdur ōle deyil mi ya
185 bizim hayriye olsa ğuvardı yalan yoğ ta ne dīm size bakim esgiden adam yok ki
 geliş gidiş vardı emme adam var_ıdı şindig adam yoğ evler bomboş habunlardan
 başğa kimse yoğ haburiya dōru çıgamīm haburiya dōru çığTım da tansiyonum
 yūselmiş tansiyun mu ney ğız ğızlar gece oturıdu de ğızlar gidıdu aşşalara dōru de
 eseniye gidılardı eseniye ğızlar var_ıdı urlada esgiden esgiden urlarda adam insan
190 doliydi urlara gidilıdu gece oturmiye el işi yapmiye gidıdu ğızlar ellerinde far far
 işde da nēdicen sā habuna şey ğuy acuğ havurdan şey ğavurması havurdan ğavurma
 ğoy habunun şeyine diyuma ya işde ne dīm ğızım işde ōle nēdicen gi siz şindi ey dā
 ğuyma dā yeter ōle işde nēdicen dā ne dīm size şindig de hay hay getdi vay vay ğaldı
 ōle olüdi ya heriF de bizi ğapıya atıdu da çocuğları ğapıya atıdu da ben de içeri
195 giremıdum ğorğuma çocuğlara sen yüzverin da içeri alın diye talaşım içinde
 talaşı üstüme örtıdum bōle üşümım diye çit tamı var_ıdı ğapı da bî gece size bî gece
 u yana bî gece bî yana gidilıdu ōle darı soymiye şindig darı ne gezî çay ne gezî ğı ne
 çayı egmeg alıdu ğocaman egmeg alıdu de altı yedi ğışıye egmeg hayır eder mi bî
 somun egmē birer dilim kesıdu çocuğlar şindi kesıdu bōle birer dilim çocuğlar
200 biribirinin şeyine biz yemiyuğ undan sōra yiceg gözümüze bağacağ dın ōleydi
 zaman u zamanlar var_ıdı ğızım yā u zamanlar var_ıdı şindig egmē yiyen yoğ çöpe
 ati çocuğlar egmē ne yapıcan ōle peynir zeytin leçer undan sōra ne gezî ōle yoğ ne
 ğavaltısı pancar çorbası darı çorbası egmē dōra begmez ban şelbete egmeg dōra
 sālurun olüsa ayrana dōrarsın olmadı gibi şelbede dōranıdu bekmez şelbetine emme u
205 zamaki gibiler gelse şindi şindigi adamlar hemen yaşlanıyı adamlar hastalığa
 ğalıyı maşallah benim ōle bî şeyim yoğ yalavuz işde ben yaşlandım işde işTahım yoğ
 he hebüle şalgam pancar ōle nēdicen yörigene şeleg sırtımızda armut satmiye kiraz
 satmiye bazarcılığ yapmaduğ emme lakin ne yapıcan āçda armudlar çürüyu dibine
 geçi heb kirezler oldu heb akî dibine satıyuğ para da edmî emme lākın gine de
210 gidiliyu gidıduğ satmiye ayāmızda lasTig yalın ayağ gene geT havuriye de şey
 meşe pınarında urda bî kere dīnenıduğ undan sōra bazara odun satmiye sab satmiye

dā ne dīm sā ne bilim ben para ne gezîdu u zamanlar nerde para yirmi lira mı on ğuruş mu beş ğuruş mu hevüleydi ne mi yapîdu ne parası yapacağ şey bāllı verürsen alîlardı yolda aluyulardı kirezi hevüle işde kimi odun şey edmiye odun getir beraber **215** çalışduğ emme lākın çocuğlarımız beşi zor bitîdü kimisi ortayu bitîdü işde ortayu bitümeden çığdılar okulu istemediler okula geTmiyi yoğ yoğ yoğ ğuran işde namazda olanı bir iki bilim işTe yalan söliyemem yalan söliyemem ben şindi okuyum dîbde yalan söliyemem ey gidi neler çegdügneler dālara geT kök dikimeye gid kök dikmiye esenü u zamanda şey_idi orman dā kökler var_idi şindi esenede bişi **220** yoğ gi kök de ğalmadı dā el baçça yaptı çoğ yāyîdu çoğ yāyidu emme bu yılki gibi de yāmadı yalan yoğ bu yıl buriye çoğ ğış olmuş ben duymadım da bî ğuruş tüccar ne gezî hevüle satîduğ şey alîdu yōnalü var_idi yōnalü yōnalūnu bilîn mu yōnalü memeT var_idi siz bilmesîz unu adam şeye etdide şey alacādı aTmiş beş ... alacādı yalan sōlemim bî māş alacādı yōnalūna bizde findiğ götüdüg mü findiğda u **225** sene var_idi bî araba yügü findiğ götüdüg mü bî piğab yükü araba yükü dīm de bî pikab yüküdür var şindi ōlandan ōlandan ğalma var allah rāmed_edsin unu bā bāladılar ğızım haburda su ver de bā ācuğ içim gine benim su bol içmem gerek su da içmim da şindig içim barli siz olmi ya da habunlardan yedim otur sen yi çüngü böregler sınırda bende şey su içicem bol su içicem aslını sorarsan bî kilodan fazla su **230** içicem ben günde emme içemiyum yoğdu esgiden yōudu esgiden yōudu inē kim bağacağ ğı yoğ yoğ zeyneP bakami inē de de ineğ de bağdüm sıralar var_idi maya götürîdum mayiyi de kimse almîduya ğız esgiden bî lira mîdı yirmi ğuruş müdu elli ğuruş müdu hevüle bişiler_idi para bile edmîdu para şindig bî bidon süt on iki buçuğ on on bir buçuğ havuraya dōru gidi ōle şügran dēil mi ya bişi dîl

ADI SOYADI: MUSTAFA DEMİR

DERLEME YERİ: GÜLTEPE KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1941

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:11

KONU: *Köy Adı, *Hastalıklar ve Tedavileri, *Fındık Bahçesi İşleri, *Tarla İşleri

XI

bu köyün adı on beş sene önce esas mahalleydi burası demircili köyünden ayrılma ezedin mahalleseydi köy olarak müracâd edildi köy demirci köyünden ayrıldıktan sora ezedin olarak ismi benilmedi de gültepe olarak isim koyuldu yani ölümle karşı karşıyaydı bu tedavi ya ölüceğ ya galıcağ başga bişi yoğ u zaman bilişsiz haregeT 5 edilüdu hasTa oldü gibi üstüne yorganu basgüldüğü halbuki atışı yügselmeden çocuğda ölebilüdu bilinçsizlig vardı yol yoğ iz yoğ doğdur yoğ sālīg ocā yoğ şehire mahkemen olusa gidısun yörİgine üç günde bi günde beş günde işTe gediP geliydun mesela tifu diyulardı u zaman üzerinden sāt geçmiş diyulardı galb ğırizi şindigi galP ğırizi ile ölenlere üstünden sāt geçmiş canlanusa canlanüydu canlanmüysa ölüydu 10 una da öle bi isim ğuyuyıldı bōmaca bilmüyduğ gi öksürük aşuru üşüTmeler bōmaca miydi neydi ne bilim ben he hasTalığlar vardı findığ toplamada farg deyişmedi öle de şindi findī topladığdan sora patus olayı yoğdu unu harmana harman deriz bōle findī sereriz çayıra ya sende giresunlu deyil misin bilürsün ğuruduğdan sora şōle dörd meTrelig incē çubuğla vururduğ bōle dağ dağ çeç çığardı 15 çığmiyeni de hebüle bi odaya yığardığ kışın dibeg deriz şöyle burda var ama unu şindi ayağla berāber işTe dönereg ufadüduğ elle beraber çığmiyeni tırnağla bir alıduğ şeyin findīn mı bahçanın altı mı tırpan tırpan vardı yani tırpanı bilısun dā u zaman

motordan önce de orağ var_ıdı orağ gısa bi orağ bōle tutarağ ginede başarıduğ yani misir paTadis genelde òle fasūlye undan lahana domaTis hevüle bişilerdi yani **20** çabalaması oluydu undan sōra ikinci çapalama oluydu undan sōra orağ erdigden sōra orağla biçısun şōle çotaman diyuğ biz yuvarlağ yuvarlağ birigdürüyuğ bōle dışını bāliyuğ rüzgar yığmasın die orda oluşuydu bekeşüydü yani undan sōra tegrar ğırıP eve getirüP soyuP çöten deriz biz çiTden örme yovarlağ bōle şey yirmi ay otuz ay uraya ğuyarduğ orda ğururdu undan sōra alırdığ sopayla çitin üzerinde döverdığ **25** çeç altına geçerdı kemçū de üsTünde ğalurdu çığmiyeni de elimizle ayuğlardığ dolduru çuvala yağarduğ deĝirmene giderdüğ sırtımızla burdan iki sāt üç sāt yolu sırtımızda ha babam geT üğüd işde egmeg yap ye

ADI SOYADI: MÜTEBER GENÇ

DERLEME YERİ: ARIFLİ MAHALLESİ

YAŞI: 1943

TAHSİLİ: OKUR -YAZAR DEĞİL

SES KAYIT NUMARASI:12

**KONU: *Dönemin geçim zorlukları, *Aile sorunları, *Tarla-bahçe işleri,
*Hastalık.**

XII

çiçeğ egmeg de zenginler aluPda yîdu unu halil emin file omzunda getirîdu da biz dîduğ ğu ana egmeg getüdü halil emim dîduğ undan sōra dîduğu size mi gösterdi anam görüyün mu sen etli egmeg getirîduğ şimdi de her şey görükîdu işTe biz çoçüğa istîğ işTe undan sōra sayîdu egmeg nerdeydi aç böyüTdüğ hızanları telef 5 təcır bî bacamız dēmende on kilo un götürüyüm bî kere ğoyuyum tegneye heç bî sürü adama hayır mı ediyu undan sōra gine yoğ ben yetmiş altı yaşındayım ğaç dōmlu olîm u zaman bilmiyum nüfus kādımda bellidür bēm okurlüm yoğ dōm tarih bilmiyum ne dînuz nāpînuz bakim anlaTın yavrurum bizim zamanlarımız çoğ telef geçTi sen bizim zamanlarımızda elden aTleT aldug giyduğ doğTura geTdüğ tıman 10 aldug geydug şindikiler varlıg içinde yüzüyu hepisi hazır havurda anlaşımlar hemen aşîğ olîlar evlenîlar bağmîşın iki ay sōra boşanîlar bilmiyum ortalıg bî hoş şindi şindiki işi aklımız ermî dā biz çektüğ heç bırakamadug hızanımızı bile ğaçTüm zamanlar dē ğaç sene oldu yetmiş altı sene unuTdug getTi ölüm ğaçtuğ nası ğaçtuğ ğaçmadım ben beni ğaçTı dediler emme ğaçmadım ğaçmağ öle mi oluyu ğaçmağ 15 geyünü ğuşanı herüfle geçer gidersin bî entarım var_ıdı ģnimde TuTdugları yer eline geldi cekeT geydüdü bā ey gidi ey cegeTini söküttü de bā geydüdü geymîdum geymîdum deynē bolarttı bā geydim her tarafım görükî cıscıblağ oldum nāpıcam ne

vardı zâten bî entari bî tıman götümüzde başka bî şî yoğa ne var_ıdı geymiye öle bişi
 mi var_ıdı babamgil de fakir_ıdı be ne ğada fakir_ıdı babam ey gidi ey findıĝ para
20 etmîdu yüz parıya dedi emine dedi yüz parıya dedi findî verdim dedi dedünü
 bilfm babamın yüz parıya yüz para var_ıdı delüglü çiT tamında durıduĝ habı eski
 evin yerinde çit tamı var_ıdı bî adam geldi ğoca bî adam geldi dē sülüg suyın ğutusu
 var_ıdı de u zamanlar havüle ayaĝĝabıları yaPuşdurîlar_ıdı ranga da ranga ranga da
 ranga ranga da ranga ranga ranga anam ben ğorĝTum dedi gi ğorĝma dedi u
25 dedi şey dedi delü büyami dîlar una dedi u öle dedi ğar ğaPıda var dē altı ğarış
 dedi ki ben dedi bu aşâm burda yaticam dedi yatmiya yerimiz ne arî çiT tamında
 habı ğadacıĝ yerimiz vardı zâten bî ğat yataĝlıĝ ya var ya yoĝ dedi gi büyami dedi
 rahmeTlig habı yivlelû halil dayının urda tükânı var_ıdı urda yaturıdu adamı yingen
 dedi un helleTceg dedi biz un hellesiyle iki sene durduĝ kim durıdu şindikilere
30 havüle desen şaka geliyu yemiye bî şî ne ariyu yingen dedi un helletceg dedi sâ
 ğuysun da ye dedi havurda harun dayîn şeyi var_ıdı havurda yat dedi bizim yerimiz
 yoĝ aha görüyu dedi adama ğuydum yedi de usulcaĝ gene geTdi biraz ğafadan şeydi
 emme gine de lafTan alımuş demeg gi geTdi ben bilmîduma unlar tanır_ımiş yani
 ben ğorĝtum emme ğocca herif görse dē haşurdan sınımiyu he undan sōra yidi de
35 getdi bizim yemiye bişimiz el bizi çiT tamına ayırdı yemiye bî şî yoĝ pancar yoĝ
 turçu yoĝ ne var anam ben sanduĝ üstünün işlemesini sökTüm de torba ettim herife u
 zaman torba var_ıdı neydi u poşet yoĝ bî şî yoĝ hamsı ğıdıĝlarda sepette geliyu hey
 şindi naĝada incelig var he demi ni yapsın ā hevüle hevüle böyüttü de kim ğıymetini
 bilî kimse hevüle yoĝsullûla böyüttüĝ öle desen hiķâe ğelî unlara işte etmiyeydin
40 böyütmeyeydin öldüreydin siz öldürürsüz dedim he biz öldüremedüĝ ben ne bilim
 öldüremedüĝ nası ettüĝ bilmim ben u ğada hızanı ben fene gücenim ğafama aklıma
 geldi zaman emme bî bazar bilmîduĝ hatice cāil_ıdüĝ bî erzâne ğapısı bilmîduĝ heç
 para dili bile bilmîdum ben rāmetlig egmeg getirıdu ben de dēmene ğidıdum mal
 bakıdum hızan bakıdum hebüle geçdi ömrümüz Taşın başında cırmalana cırmalana
45 undan sōra ne bilim ben bizim benim ömrümüz öle geçTi he fakirlûle geldüĝ
 geçdüĝ şükür allāma bu yaşlara çıĝduĝ herkeşden un istedim herkeşden egmeg
 istedim emme orusPuluĝ hırsızlıĝ etmedim allah unu bā sormaz undan sōra istedim
 istemeg ayıP bî şî deile sēn ğapına da gelür isterim ötekine de un istedim egmeg
 istedim napim işTe öle hatice evde mi neriye getmiş hım zeyneP de anca geldi

50 nerdeydi ğurana gidip cuma günleri unun şeyi vara ney u bî partileri vara ney
 bilmim ben ne partisi hevüle bişi yav bēm de çoğ gidicem belli deil emme bilemim
 nēdicem hatice düşünüP duruyum ben elin ğapılarını istemim ben bōle bulamim
 evim gibi rāTlī emme ne olcağ bilmim işTe gidicēm gün belli deil belke giderim işTe
 yoğ ğorğmiyum ben de ğomşularla da bî ilgim yoğ ben varmam gelmem ilgilenmem
55 sōlemem nēderlerse eTsinler bēm ğōşum yoğ ğōşu adama ğaynamaz ğōşu olsa
 adama ğaynamazlar evin himini eşTiler undan sōra oy unların çoğ urda bî kesTene
 ācı var_ıdı üzüm var_ıdı unlar yidu gine üzümünü dibinde atış yağdı ğuruTdu üzüm
 ācı devrilmüş mü nolmuş ğayıP olmuş urdan ben urlara enemedim tā rāmetliden sōra
 ne bilim ben bırağ urları allah unun gendünden versin belasını allah diyum sen ver
60 unun belasını yarebbi diyum allām sen ver görısun yarebbi diyum kime ğalmış
 dünya ey gidi ey hey yavrum hey yel dēmeni oldu geTdi ölüm dedim mıstafiye
 getme dedim baban hasta dedim gelin alalım evimize digliyelim dedim eyi kötü bî ev
 yaPduduğ dedim undan sōra dedim elin evlerine digliyiP dedim el bizi adam yerine
 almıyu sōra dedim ğurulmuş sofriya gelürdün serilmiş yatā gelürdün burda çalış
65 āşamla evine gelürsün baban hasta dedim yoğ dedi ölüssem de ıTanbulda ölücem
 dedi getti şindi sülūman başına sıçıyu üstünden aşşā havurda duruyu alt ğatta ben
 nēdim hep gettiler he dīma aynen ōle iki senedür de işi yoğ hevüle işTen attılar ta iş
 bulamiyu haniydi girse u bulamiyu her tarafa başvuruğ diyular bilmiyum ben hē
 burda var tabi ölüm getme dedim alinin yana verürdüg nazmiyenin ölunun yanına
70 beş sene çalışdı urda beş sene yā yekadım beş sene hevüle yā yekadım undan sōra
 iyi arabacılı ōrendi sürüyü belediyedeidi u ğamyun vardı u yan bu yan göTürüP
 getirıdu aTdılar işTen evelki sene ğışın ortasında dā iş bulamiyu her yere başvuruğ
 diyular bilmim ben nōlucağ hatice unların herkesin bî gücentüsü var başumda ne
 bilim ben yön_eTinci nolı yine gücenti ğafamda gasafeti ğafamda habu şindi
75 evlendi evlendi adam yerinde görmiyuğ çocuğ yerinde görüyüğ da hızanın adam
 bî çocuğ yerinde görüyüğ elbette okusun bunun adı ney tūncay bu evli dēlmi evli
 ğarısı ney hep ünüverse okıyanlar boşTa işşallah allah bî ğısmeTlerini acar ünüverse
 okıyenler hep okılar emme iş yoğ dılar cıs cıs cırılar iş yoğ iş yoğ işde hangı birine
 iş vericeğ hōkümeTde nāPıcağ işTe tabi canım okusun tabi dimi salifin hāli vakTi
80 eyi emme gine okusun ölüm ne ğonişim işTe fakirliğ acluğ nizālar çoğ nizayı mı
 sorin sen habu ali dedi şükrü açım evi dedi şükrüler yaptı ya bura dedi ğaranluğ olur

dedi açım dedi bizde aç dedüğ açTı buriyi eve geldi dedim gi sâ bişi dicem dedim eski evde durıga u zaman biz dedim havurayı dedim açTuğ dedim ğaranluğ olur diyin şükrü de dedim uriyi dedim açTuğ dedim sakın ha dedim emme serhuş ayağTa **85** dinelemî emme dedim sağın ha bişe eTme dedim azma dedim una geldi bağTı şölegene ben de arkadiyim bana havurda salunda bî toğaT vurdu ben yere düşTüm nie açdudun die sōra yarın tāsigi gün dedim şükriye şükrü dedi ki isterseniz elli tūla alurum ben buriyi ğabaturum dedi emme ğışın şindi bura iki tarafa yeterli olmî bu soba bilin mu sōğ olî ev kömür de işTe ne bilim soba doluyu kömür haburda **90** yatuyum kokuyu geri verî ileri veriyu ğorguyum işTe var üsTünde kömür yok deil undan sōra döşTüg bî demür aldı şöle eline işāTın demürü olî ya ğaPılarda demür var_ıdı demür aldı eline demürü ğafama vuri şindi ğafama bolardım harPacağ mıstafa arkadan duTdu āşegül duTdu ben duTdum üç ğişi elinden alamig demürü alamıyuğ bırağduğ ğaçduğ demürü bırağTığ biz ğaçTuğ gendi habu ğada emme **95** alamıyuğ elinden ben unları aldım babamgile geTdim gece u gendü haline ğaldı evde zabaTdan geldim bağTım ki çoğTan getmiş bazara başıma vuracağ çocuğlar alamaduğ elinden biz çoğ şeylig çektiğ anam yēnim neyi ānadim hanğı birini ānadim ben uniyle ūraş buniyle ūraş u çileleri çegTüg gine bu yaşlara geldüğ iyi kötü allahıma çok şüğürler olsun allahım şeybî ğabuk var düşünyum düşünyum ğabū **100** haburiya getürcem haburdan içerden ārı haburdan ğalduramim çuvalı şenlige ğoyacam ğoya düşünyum bakîm bakîm eve geliyum geTmiye gücüm yoğ bakiyum iş dolu etmiye adam yoğ el arabasına ğoyım de baççaya dökîm diyum unu da edemem diyum gendü gendüme el arabasını götürüP getürebilü miyim getüremem diyum anam bilmiyum hatice ğabū dedim ki adamlara baççiye götürün bu ğabū **105** burda bırağman eyi dediler geTdiler dā gediş u gediş da bulmîsun ğabuğ ğaldı urda edemiyum eTsem nēdicemi bilemiyum işTe hatice āh bilmiyum bilmîm ğızım bilmîm işTe öle ölüm ben neyi annaTim dā bizim çoğ çilemiz oldu döş çekiş aç çıPlağ bu yaşlara geldüğ çoğ şüğü şindigi gibi geyim nerdeydi bişi alsan dikTirücen bî de makara alacan bî de dikiş parası vericen bis sürü masraf da uriye edicen haydi **110** gülüm işTe u öle bu böle işTe geldüğ geçdüg dā ne ānadim işTe yoksulluğ fakirliğ döş ğavğa herif de hiç ayukuk gezmîdi ki rakısı zabah rakısı da şey_idi ğavaltusu rakıyidi hiç ayukuk gezmîdu çekduğ çilesini ne edelim on yedi senemi oldu ne oldu bilmîm hevüle bişiler dā da fazladur belki hiç bilemîm beş sene ūraştım

hatice uniyle getir soluğ alamî bî tâ götür ğuru yerlerde yattım hasTânelerde hasta
115 oldum doğTura gettim de çocuğ beni tanıdı tēze sen ābiyi getüdün de ben sēn
 üstüne baddaniye atım_ıdı dedi haburda dedi bende de var şindi asTım ben şindi
 güneşin gözüne bulut geldi mi soluğ alamiyum donuyum haşindi ben donuyum habu
 ayda adam üşür mü şindi güneşin gözüne bulut gelî şey güneş gelî ortalığa u zaman
 yanıyum şindi acuğTa bî rüzgar olsa doniyum haburlarım çatlıyu ārıdan habu
120 böbreklerim böbrek hastasıyım ben illá ımığ olacağı ben öle imî isitiyum
 vücütüm ımığ die ölüyum bilmim ben nası yaza çıkıcam bu yıl gine bilemiyum elin
 ğapıları da gücüme gidiyu ben öle istemiyum emme bilmiyum nası olacağı hatice
 ölümün ğapısına gidim emme olsun bî tarafı el herkesin ğızımın da bî tarafı el
 ölümün da yapacağı bişi yoğ işTe allah mēremetlerini kesmesin emme ne bilim işTe
125 öle elin bî şisine sınıamîn bî şî alıP da yemek istesen yiyemîsun evinde bî kepeç
 çorba içsen ğuyuP yîsun emme elin terēne geçen ben heç birinin terēne geçmem
 verürlerse yerim vermezlerse heç habunu verin demem bā toğata gettim toğatta
 benim ğızım vara nıgsar da uriye gettim istanbıldan ārı geldim fene bağılar beni
 allah razı olsun dāmatımın tabiyeti çok eyi yurdagülün ğocasının tabiyeti çoğ eyi hiç
130 adam inciltmi emme her zaman da gidil mi işTe elin ğapısına iki ay durdum urda
 undan sōra ünyeden beni arabiya attı geldi geldim gine soba yaktım bî sürü sōuk
 gene ımımamış burlar ne zaman_ıdı aylül ayı mıydı aylül ayıydı tabi geldüm ğacıydı
 bilmiyum de mayıs ayının dā da fazla yağTuğ sobayı her āşam yağTuğ siz de soba
 mı yakînuz ğalüfer mi kömürlüdür dîmi u ay u çoğ imîdi ev uy anam u ne ğadā
135 güzel olî ki bıldırgaralını rastiye abamın yasına gidim teyze haydi dediler bā
 tükân yanına götüdüler beni unlar urdayka hepisine bî yas_edim dedim vardım
 bağıdım ğı anam ölmüş danam ölmüş hepsi çokTan dālmış kimse yoğ e orda
 otururka dediler ki araba gelîda işTe sef yere dinelmişim ben araba getmiş ğaldım
 ğaranluğa telefon edemiyum urda ğaldım ğaranluğa ğaramanū halilin ğarısı
140 var_ıdı havu şey urda marketin varı ya marketin beşinci ğatında duruyu urdan
 beklîlardı urdan bî ğapı buldum hep zillere bastım bî herif ile bî ğarı çığıtı dedim ki
 böyle böyle dedim burda bi safiyatlı ğarı var_ıdı dedim ben āşama ğaldım buydum
 dedim hem de yāmur geldi u nerde u dedim tēze dedi ben seni çıkarım dedi çocuğ
 asāsör_üle dedi beşinci ğata dedi çığıtuğ şindi urda da bastım iki üç ğapının zilene
145 safiye çığıtı baktım anam bî sevindim u āşam ğandil āşamîymış ğemüğlerim de

ııındı urda kömürlü şey ğalüfer_ımiş bilın mu anam bî ısıcağ bî ısıcağ yatā yattım
aklım getti imî gördüm zaman undan sōra bî ııındım urda bî ııındım bizim evlerimiz
buzdolabı gibi yağ yağ habunu gür gür heç iki tarafa bî yeterli gelmî haburi dım
suntayla ğaPatturım dım duruğa da ağılma öle geliyu u uriye ğaPattüm zaman
150 sobanın yönünü böle çevürecen burdan girip çıkıcan u zaman habu ara ğapansa
yine işte dedi gi sábayittin unların dāmati ya agamın ölu dedim gi bayittine telefun
edin dedim beni dedim eve götüşün dedim dedi gi ni yaPıcan dedi ben de tekim dedi
unun da ğocası öldü bilın mu yataruğ aşşā dedi aldı beni gelinin yana geTi udan
ğuran dinedüğ televizyünlerde yidüğ içdüğ öteberi hazırlamışlar ğandil die undan
155 sōra yaTduğ anam bî ımığ bî ımığ hatice gemüğlerim de ııındı gemüğlerim biz
öle rāTlığ nerde gördüğ yoğ anam yoğ yoğ zabattan gelüke de yüz lira verdi bā ēsün
gör de eve get yürü dedi ğarı ğocasından māşı var nölcağ ben diyu heç ēsüğ görmem
diyu hızan görür gelür diyu ben dî beni kimse tanımaz ki dî ben kimseden gidiP bî
ēsüğ görmîm ki diyu ğarı maşallah hızanına he yapar getirür tabi işTe öle haticecüm
160 ben bilmiyum eskileri ne soracan ne siz sorun ne ben sōlim esgiler de biz neler
çegtüğ neler çekiyüğ ben hālā yine çekiyum yalan dēl haşindi bî adam odun
getürecēdi getümedi getürüm dedim getümedi işTe hepisine para verilceg kömür var
üstünde var dört beş torba var işde öle yavrum ney dē esgiler esgiler hey hePisini
hePisini hePisini sırtıma sardım emdümeye götürüdüğ unlar babamgille keşigiylardı
165 da çiğ ğazıldardı ölüm şimdigi gibi yemiye de bî şî yoğ ne var undan sōra çiğ
ğazıldardı de heP dālar dereler çıkardı ustalar undan sōra havu mıstafıya dedim gi
gülüşān yerinin başına geldim de şindi dedim çıkarım de dedim sırtıma sarım boyune
el mi saracağ bakım sarabilimum dedim çıkartım da saramadım āli āli geri döndüm
çocuğ ğucāmda tā sıçanlı yatā endim gülüşān yerinin başından urda sardılar gülüşü
170 gini sırtıma da böle dolaşdurıldardı u yan bu yan düşmesin çocuğ diye unların
hepüsünü emdümüye götürdüm ben hepisini sırtıma sardım unda sōra işTe hevüle
cemile yengem de bî gün görmedi hızan böyüTe böyüTe çile çeke çiğ ğaza hızan
yön_ede yoksuzlulanlığ bî findığ bî findığ aha findığ nağada para edi işTe u ğadar
adamcāz nābsın para etsin etmesin u var_ıdı başğa bî şî yoğ beş ğuruşa da geTse
175 egmeg parası nāpcan adamcuvaz hızan yön_ede ede geçTi geTdi işTe bizde
gidecüğ biz de ölecüğ ölen bizim için ölmî ölüm āh yetmiş altı yaşındeyim emme
bilmiyum işTe aha gelim işTe ben de seksen beşe nüfus kādım da öle emme ilerisini

gerisini bilmim genç kimin eminēnki de genç mi yoğ he he unlar ōle bizim soyadımız genç yaseminin dōmu var uriye gidcem dīdu fatma çoğTan beri de **180** gelmediler burlara bōn biraz saydım unlara ğalbimden findī alasīP gidesiye evūlar burdan evūlar urdan tā baççalar şurda burda iş dolu tarlalarda siz beş altı gün durun da yerinizi yurdunuzu sahiP çıkın bilmium ben hep orman bāri havurlarda hemen findī yaş daş alub götürüP inīlar aşşā şeyde bakardur ebrunun çocūnu yaseminin dōmu vardīdu getdimi getdimi bilmīyum ben anam bilmiyum acug pancar **185** alim mendeg alim dedim unların urdan pancardan dört elle getdim aha od ne ayāmı alabiliyum bī kere yarılardım daha ne ileri gidebiliyum ne geri gidebiliyum oddan çıkılmī iki deynekler_ile beraber otlara sarıla çöplere sarıla dört elli dört elli bī çaP pancar bī çaP mendeg aldım aha gendi önümüzde var emme enib alamīm ki mendegler ğuzu gibi yaPmamiyim her yerde emēm var bī teg uriyi mi söküttüm ben **190** āmet hocanın yerini söküttüm uriyi söküttüm ben dozerden çok çalıştım gendü yerimiz dereden okarı dā_ıdı uriyi söküttüm rāmetlig ipeg yinge gelmişti buriye sabri dedi girebimi TuT dedi bī zabah bī bağraça da ayran ğuymuş aldı geldi sabri girebisini TuTdu ipeg yinge u şeyin başları dağ_ıdı bōle kesTine kütüglarini yasladı ğarı hep havu çıkarTdı ipeg yinge çıkarTı havu evin başlarını ipeg yinge dedim sen **195** urları çıkarttın nası çıkattın dedim bizim dağ habura götümüzün ğıyısında yā dedim nolcağ dedim ğızım dedi ğazmiyi alda giriş giriş dedi bā e ben edemiyuma dedim edersin edersin dedi bā bī cesareT verdi ğarı ben undan sōra çiğ ğazmiya başladım bilin mu sen oy oy boursūm patladı arifōn yerinde ne emeglerim var ne emeglerim var ki uriyi çalışTuğ āmet hocanın yerini çıkarTduğ gendi yerimizi **200** çıkarTduğ ben dozerden çoğ çalıştım sen bā ne bakıyun boursūm patladı arifōn yerin de beni āzımdan ğarın boku geldi zor_ūla attılar hasTaniye bēm bağırsām ekli tabi urlarda ben anam giderke kemre götürüduğ gelüke de odun getirüduğ rāTlıg nerde boş getmiyelim hızanımız var allah bize habu ali ustagilin yerinden çalu aldun mu diye sorarsa işimiz kötü çalu alıduğ unlar baççalidu emine yingemle beraber yarış **205** edüduğ hemde nerden havu arka yüzden set mi diyular ne diyular uriya arka yüzden bī sefer getirüduğ uzunō yerine bırakıduğ unu uriye hazır edüduğ bī dā gidüduğ rāmetlik halil ibrām dayı u da ney yılgin çekili getüdümüz günlüg bī sefer odunumuz var_ıdı günlüg canım ağır mağır günnüg arifōn derelerden nerden olusa olsun neydi u anam anam getirüyuğ ateşde çocū bir iki ısıtiyuğ atiyug az sōra bī ta

210 ısıniyū buz gibi soba yoğ ğız neydi u he anam gür gür ocağ başında da ne
 adamın neresi ımî heç eli ayā başka yeri deil anam u çocuğları ne sōđlar da böyüttüğ
 ey gidi ölmedig yitūmedig yakmadıg yırtmadıg kör topal etmedüğ herkeři eyi kötü
 yön_ettüğ emme kim biliyu ğıymeti allahım kimsiye yüg etmesin hatice can yükü
 ağır ğıyıda köşede bırakmasın allahım kimselere yüg etmesin elden ayā bırakmasın
215 habu nacingem görîn mu yirmi gün derken getmiş ğarı ğarı heç elden aya
 ğalmadı imreniyum ben öle ölenlere yoğ ıstanbuldā_idım bildırgı ğarlar güleşli
 geçmiş ana nēdicen burda nēdicen burda beni şaşuTdular mı anam ğar ğar hatice
 adabazarına ğada ğarda geTdüğ araba takır takır turlar durmuş ğamyunlar durmuş ğar
 ğar geTme yoğ bōle adamın üstüne geli arabalar tüncer diyum anam öliyuğa diyum
220 sus diyu bā bişi yoğ diyu bā undan sōra nası getdi araba adabazarından aşşā yoğ
 ğar ıstanbulda indüğ gi ğar yoğ burlara çoğ ğarladı yine bildir çoğ yeni sene işTe
 evelki seneki ğara bildir derüğ biz undan sōra gettüğ biraz urda biraz urda durdum
 emme çoğ hasta oldum ben ıstanbulda çidem beni aldı geldi anam ben çidemele
 vardım bî hasda oldum öksüre öksüre hatice sōlemesi ayıP balgamlara ğaldım ösüren
225 adamın balgam olî ya emme ortalıg alerci vara balgam yapî anam bî hasta oldum
 bî hasta oldum çidemini göcasıyla çidem beni bî doktora götüdüler dokdur bî muyene
 etdi kırk lîra aldı benden undan sōra bî îne vurdu ārı kesici eve geri geldüğ geldüğ
 gene eyi olamim mıstafa dedi gi bā getürün dedi mıstafiye getdüğ şimdi getüdüler
 beni mıstafa da götüdü beni doğdura urdan serum verdiler hava verdiler îne
230 verdi pensirin înesi yedi dene mi ne undan sōra şu verdi bu verdi ben biraz iyi
 oldum urdan ārı geçdüğ toğata bağ gaç ğapı gezdim görîn mu işTe bu çoğ adamın
 zoruna gidî geçdüğ nigsara urdan ārı da evime geldim işTe emme bilemiyum bu yıl
 nası olacānı bilemiyum artıg hasTa oliyum hemen havu sōđları gördimim alî beni
 aşşā ğaynanam ne arî ğanyana günü görseydig keşke biz çocūğa ölmüş unlar yoğ yoğ
235 unlar ölmüş babası hasTānede çalışur_ümüş hasTāne de çaluşukanlıg una
 yānişlîn bî şey vermişler ilaçlı su emme ğasden mi ettiler ne ettiler bilmiyum u
 avulamış unu zehirlemiş ölegene ölmüş ölüsü gelmiş hasTāneden ğaynanam da
 ölmüş işTe de öteki ev yanda unların evi var_ıdı havurda uriye geldime ben uriye
 gelin olduma urda evleri var_ıdı urda unların da var_ımış evleri iki ğardaş çiflig
240 başına bōle ev yaPdumuşlar urda ölmüş işTe ğaynanam anam anadîdu işTe
 askerden gelüke sadullah ğariyle geldi işTe ferige ğaynadı şōle etti bōle etti dîdu

ferig ölmüş dediler di herif asgere getti dî ğarı di ineğ aldı di gügüm aldı dî kilim aldı
dî her şeyi aldı herif geldi dîgünde bî dene günde bî dene sattı dî ğarı varduğ bakduğ
kı bî oT döşenin üstün de diu ölmüş diu undan sōra işTe u öle getmiş u öle getmiş
245 heç ana baba yok yetimler işTe yetim almasın kimse ağı olan iki ucunu bî araya
getiremiyuğ hatice çoğ şügür allāma havu ğadar havu ğadar çoğ şükür allah undan
geri ğuymasın ğuyarsa canımı alsın kimseye yüg_edmesin oluma da ğızıma da ni
yapıcan āh yavrum kim toplıceg el topladı aldı getdi findî baççıyi şeye verdim üçTe
bir adama verdim bî adama verdim baççıyi de ballıcada durmuş gürcü ben ne bilim
250 ben topladı aldı getdi on beş çuval findığ aldı bî araba yükü geldi anam u
çuvallar ey gidi ey aldı getdi findî gelmîlar bacım toplan ölüm dedim hePisine
sōledim ver ana ver biz gelmezüg emme baççıya adam fene bağıdı gül bālā gibi etdi
çoğ güzel görsem habu yoldan ali ustagilin yerini toplî yügselin yerini mıstafanın
yerini ben de urda ras geldim de verdim una emme getdiler daha göremim burdan
255 geçmiyular dā neriye getdi ben bilmiyum he fene güzel yapıyu baççıyi de
babamgilin yerine bende arım işTe bulsam una dîduğu ben yapdururum dîdu bā
gürcüden adamı var yanında göremim daha adam arıyum babamgilin yerinde beş altı
ocām var haşindi filiz findîni alduğ geldüğ ğırılan dallar abur cubur öle birağduğ
geldüğ adam arıyum yoğ heç ne beş altı çuval findığ alıyum ğabuğ undan sōra
260 yabduracam da göremiyum unu dā yoldan geçmiyu bulamıyum adamı var
gürcistandan çalıduruyu emme görsem dıcem una haydi bî gün gidelim de şu
yerimi yapın die göremiyum dā findıgdan sora daha bitti daha göremiyum ğamyunu
vardı burdan geçıdu dā göremim ama bî çalışı hatice aha gendü bî çağag amma
yanındağı u gürcülere de bî dağğa rādlıg vermî gendi gürcü ya unların dilince
265 ğonuşuyu anam iyi darılıP da getmiyu u gürcüler dım ben anam unları_ıla
bilmim ben valıg vulug neler sōlū unlara cabuğ olun falan olun filān olun adamları bî
dağğa soluTmuyu dērmende nerde dere yolda egmē nası mı bişiriduğ egmē gidıduğ
dēmene unu üdıduğ gelıduğ hamuru yurıduğ duz atıduğ suyuna yurıduğ sacı ğapıduğ
odunu ğuvetliyse egmēn güzel olıdu odunun ğuvetli dēlse çiç olur bişiriduğ ne
270 yapalım odun edib halam bî egmeg edıdu ğıbgırmızı hala dıdum sēn egmeglerin
ğıpgırmızı olıya dıdum ğızım odun edi odun dıdu unların odunu zorlu olıdı ya dedim
gi bî zabah hebüle bî ğar var ğırımsū varim dedim şu dēmenindeki zahrının dedim
zabattan dedim alim de gelim dedim arifōn yerinden ārı keçe gidim ğoya urda

cemilenin yerinin başı dağdı ya ura dağdan aşşā bî yol gidî cızgı yol hebüle habu
275 evin köşesi gibi iki tel çatmanın arası hebüle köşeli bî su akıyu zabattan güneş
 attı su akıyu emme gaz da var gırımsū gene su çıldır çıldır akıyu habüle iki obuzun
 arasında anam bî de bağıtım kî tāliPcüvez u sōğ suda çimiyyu tāliP var_ıdı çiğ ğazıdu
 bilin mu bilısün sen bağıTım tāliP ben vazıracağ geçtim heç bağımadım undan sōra
 ben unu bir iki gişiyeye dedim de dediler gi ğız unu şeyTan aldamuşdur dediler u da hiç
280 ağılıma gelmedi benim havu sōğ suda zavallı ölmüş getmiş ellerin ğapılarında çiğ
 ğazıdu ellerin ğapıların da āşa halam derdi ki ğızım bizde işçi çalışduruyug emme
 atışını ğıyısına übrüglerim sürim dıdu adamları şeytan aldar da alur yekanur die dıdu
 undan sōra el adama su ılığ su verümü bağıtım ğı uncağ urda yekani emme aklıma da
 gelmî ğız benim şeytan aldamuşdur die hiç ağılıma gelmıdu unu biri dedi bā da
285 ağılıma geldi havu sōğ suda zabaTdan ğar var hemde ğapıda urdacuğTa yekani
 bağıtım ki nāpsın āh āh neler gördüğ geçürdüg neler neler neler neler neler duyduğ
 neler gördüğ gü hatice bu yaşlara ğadar suyumuz yoğ dörd aydur yayla suyu yoğ
 zabaTdan vuniyi açtım cız etti acuğ biTdōma vız geldi su ğayıP oldu gene gine
 kesildi depoda suyu ğuyarsan olî depo boş su gelüse gidi içine gelmesse nerden
290 gideceg etfāyeye dedüğ bî iki kere şeye götürim aliye götürüyüm dediler aliye
 ğarar var dediler hevüle idare ettim mēmetcuvaz gine su bālıdu uriye alıduğ okarı
 mēmet getti su da getdi unların deposu da boş bizimki de boş okarda unlarınki de boş
 bizimki de boş mēmet görsem gine dicem mēmet acuğ su bālan şuriye de bî loman su
 gelsin dicem memet yitti getdi nirde ben heç görmim ben bilmiyum ben
295 bilmiyum hiç görmiyum ğoyuncular yapî ben de dım una evelgi sene
 ğoyunculara yaptudum emme de unlar ğar boranlarğa geliyu u zaman da hangısı
 kesilcek hangısı kesilmîcek şey yaPrağ dökülî u zaman ben aha gürciyi bulsam
 dicem adamını alda gel bî gün gidelim die haburdan geçse ēliP dedicem adamını alda
 gel bî gün gidelim dıcem bakalım işTe görüsem dim ben una iyi çoğ güzel yapîlar
300 bağı bizim yer ayna gibi oldu ana fene kötüydi hiç bişi olmiende dedim yerimiz
 dā olmaz dedim üçde bire müçde bire toplansın baççı bacım bunu gırması var gürbre
 atı adam biz gübre mübre atamîlardı findî alıb baççayı orman gibi bırakıb gidîlardı
 heç bişi olmasa baççıyi olsun baki işin mi yoğ alusa alsun findıg ni yapim baksınlar
 körümü gözü sāP çığsınlar he gelsin yapsınlar istanbulda anam ölîlar ğarı geldi
305 findıgTan eveli heç iş güç etmedi iki gece yatdı bēm yanımda gezdi gezdi babası

gezdüdü yayla cenig geçti getti el sēn işini düşünmî ne olüsa olsun nere ğızı havu teg boğazdan ğabağ āmet varı ya havunun torunu he buralı ğız buralı anam götlerini sindümîlar ā keyf keyf ğarılarda bî keyf var çamaşuru makine yeykū bulaşū makine yeykū ceýran süpürgesi evde gine u hallı uy anam uy uy ölüyuğ ölüyuğ uy edîlar

310 gene vay vay bî yük oduna getmedîz dēmene getmedîz ne zorūz ne az gece yarusu dēmeden gelmedim siz bilisūz unları ferîle atike çırım çırım çırışı çit tamında iyi ğız unları ben gine nası yağmaduğ biribirlerini de şükrünün evinin yanından ārı gece dēmeden gelim gece köyümüzde kötü adam yoğ kötü adam olsa el adamı becerür havurlarda yolda izde he sen gece biz dēmeden geliduğ de varîsun

315 dēmen dolu de bî dene bî dene zahra düşeceg de sâ sıra geleceg undan sōra allah temsilini diyum işTe undan sōra de gece yarusu dēmeden gelin bî daha inemîn gelemîn gelmişige alîm gidîm dîn sâ sıra gelene ğadar gece oliyu gece çıkıyun az gece yarusu gelmedim az havu müslimin ğarısıyla az āligene çıkmaduğ havu müslimin ğarısı tâ haburdan ben gine burdayim u benden iki depe arkiya aşacağ ince

320 bele havu ğadar yol hesaP edebilîn mi az ālaşmaduğ havu dēmen yolundan o ğarı gelüke hem hal derd olduğ da biribirimize barabargene geldüg de ey gidi ey u ğarıcuvez öldü āh āh āh çilelerimiz āh yaşıma zamanı anca egmeg ğapiya gelüyu tüp ğapiya gelüyu haşindi bî tüpüm var boş havurda düşünüp daşımıb duruyum undan sōra tüp ğapiya geliyu egmeg arabası ğapiya gelüyu emme bizim ömrümüz getdi

325 bizim ölme zamanımız ni yapalım şüğür bugünlerimize allah bugünümüzü de araTmasın

ADI SOYADI: NEJDET DİKGÖZ

DERLEME YERİ: ACI SU MAHALLESİ

DOĞUM YILI: 1941

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:13

KONU:*Düğün, *Yaylacılık, *Yangın, *Babasının mesleği, *Askerlik, *İş hayatı, *Hastalık.

XIII

kādlar basılıdu basma yok elde yazılıdu dālīdu dēmende üdülüdü yüz kilo misir köy fırınları vardı unu gömşu birikür fırında çörek yaparlar_ıdı egmeg yaparlardı somun şeklinde sali günü ağşamdan başlardı böyle fişeg gumbar gonağlar gelüdü çarsamba perşembe dūn olurdu perşembe gün ağşam gız artuğ dāmaTın evine giderdi 5 evet sali çarsamba sali gün ağşam başlardı çarsamba dūn perşembe gün gelin alunurdu gelin gelürdü işde u zamanda biribirini görme gızı görme veyāhud böyle gız_ıla gonusma ānaşma hēç bî şî yoğ gız dāmaTı görse gaçar dāmaT gızı görse gaçardı şimdiki devir öle dēl heb anlaşmalı gidi şimdi dūnler heb evlerde olur herkes evinde yapardı şimdiki dūnler bî akşam evinde olursa u da olmi yā dōru salonlarda 10 yapılı sosyete oldu yani heP her taraf sosyete oldu esgi dūnler öle dērmende çok durdum yirmi iki sene dērmen çalışdudum burda daşı düzenlerdim böyle bıçağ gibi zahra būdāy misir esgiden yenürdü tarla var_ıdı memlekette şindi heP fındıg baççası tarla die bî şî yoğ misir olüdü herkesin bî ton bî buçuğ ton iki ton yetmiyen çarşıdan alurdu yeri az arazisi az olanlar birinde dēmenden būdāy paklıdum burda oturdu 15 būdāy almış çarşıdan sırtDa geti sırtDa elli kilo būdāyı giriniP dēmene geli paklıdu paklarğa maqlarğanlıg ben cigarayı içdimi ben dā on yedi on altı yaşındayım cigara içdümü görî sezî bābama geli sōli sesin dī olan dī cigara içi dī lafTan bābamda

bā .... istanbul da u sabri vardı havu şeyin göcası sizin bitiştirte ğarının adı neydi ya neyse sabriden zahra öğüTdü iki dal cigara aldım içTüg miçTüg zahra öğüdfiyuğ
20 urdan ārı cigarıyı arka cebime bırağtım arka cebimde cigara duri bâbam da ğız bā yemeg getüdü bacım dēmendeyig bâbama demiş gi nevzad abim demiş bî adam var yanda dēmenin arkasında cigara içi demiş ula bâbam eT ğoPmuş evden geldi bā görünmedi ölegene oluğ başına çığTı urdan aşşā endi dēmene girdi ben de dışarıdan girdim peşinden şöle bî döndü çağmam olüdü zāten lâzım olüdü hemen de şöle bî
25 aradı çağmā buldu elde biraz ğamalağ böle bâbam barmānı soğTu arka cebimdeydi arka cebime sigariyi duddu aldı bu ne ses yok yav biri verdi de içmedim ulan iki tokat salladı bā yallah begçinin dedēn sōledünü annadım begçi ali deden elli kilo zahra yılar haftada ğalabalığ elli admış eli admış urda fazla yılar die kalabalığ nüfus die nöbete bağmıduğ zahrasını geldi mi elin zahrasından önce ğuyub üdib
30 gönderıduğ ya ağşamdan bırakıdu iki gün sōna gel demıduğ sen yarın sabah al dıduğ arada una ğoya ula sen öle mi etdin begçi dayı öle etdin üç sōniya gün veriyum una ged bî daha gel eğer dēmen boş_üsa urda emāneT misirlar olidu bunlar heb öğüleceg bōn dıdum ben una dāsi günü geç verıdum beni sen bâbama niye geçdin geçdin de sangi bırağdım mı bırağmadım gine yirmi iki sene durduğ dēmende durduğ
35 durduğ kiralığdı dēmen çok çalışıdu çok çok egmēni yedüğ ama bâbam biraz okuma yazma yōdu para dudması bilmedi ğoyun aldığ daşıdı yaylacılığ yaptı bizim gibi gariban yaylada ne işi olur ğoyun_üla aldümüz satıduğ misiri yaylım parası ğoyunun peşinde gidıdu duruka duruka ben asgere getdim ğardaşım da asgerdeydi büyük bizim evi yağtılar yandı he ikisu da durdümüz ev yandı göç yayladaydı evi
40 yağtılar bu ali ustanın ali bî ilac almışlar piskubirligden baçça tozu muhtar köy nāmına almış yaslıbaçça muttari köy namına ilacı almış uriya durmuşgil ile ali usdiya satacāmıř baçça tozu mesela on torba yirmi torba unu da dēmene bırağmış demişler gi sen dēmeden alūsun demiş muhtar bî adam bunu burdan alacağ demiş bizim hasana hasan da ufağ sekiz yaşında filān bâbam da yayliya gidmiş ekrem var
45 hasanın yanında adamlar gelmiş ilacı almışlar bu muhdarın ilacı saddü meydana çıkı köylü duyı řikāt edılar řikāt edilar şey gelı candarma başçavuş filān hasan çocuğa hasanın eline bî iki şeker verılar nasısın ölüm falan filān hasan ne bileceg ilacı bu ilacı kim bırağdı buriye dı habu adam mı bırağdı dılar muhdarı gösderılár muhdar da var bu bırağTı dı muhdar kafasını sallarmış dışını gemürürmüş böle beni

50 sōledi diene zaman bırağdı aluğa kim aldı filancı aldı bu çevreyi de hasan bilî tabî
dēmende durdū için ali usdayı durmuş ēri filân tanî hā sen misin ōle eden bizim evi
yağmiya çikî bî haziran ayında yayla zamanyıdi ben asgerdeyim benden böyüg
ğardeşim de asgerde ikimiz de asger ocāndeyig bî sene önce geTdi benden u bâbam
da dî ki hasana ōlum var eve geT de evde yaT dî evi de bırağmiyig ara sıra evde yatî
55 da işde u ağsam bâbama bî tedirginlig vuri hasan da ben görguyum dî her zaman
giden çocuğ havuraya şelâlenin başına vari geri dönî bâri bâbam gedidi gedidi yoğ
ben görguyum gedmem eve dî allah tarafından çocuğ uyüsa yanardı gece saad on iki
sıraları zāten bâbam dēmende dēmenin ğapısı çalınî bâbam ğapiyî açmî bu işlerden
de habarı yoğ bâbamın bâbam yayladaydı çocuğdan ārı azî u gece evi
60 yakîlar ev yanî amcam var_ıdı gelî ali usman emi ali usman emi çārî nōldu nāzım
dî adı nāzım_ıdı evi mi yağdılar yoksa dî yok mok dî filan_ısa da en sonunda
dēmende diyelî ev yandı ōleyse dî evi yağdılar dî babam gidî bakî ki türme çanc
olmuş anadın mı ev u zaman etfāye yok bî şî yok zāten evimiz biraz esgi tafta yîni da
var_ıdı evde ev yapacūduğ ben asgerden gelince çoğ tahta biçdūdüyduğ ta ğuz
65 köyden bile bize aç verdiler urda yüz yirmi tahtası çıktı bâbam gacarūn arabasiyle
getūdū sen bilmezsin gaçarūnu ev yandı biz asgerdeyig bize yazmadı bize biz
ōrendüğ sōra arkadaşıma megtup geldi evimizin yandūnu ōrendig bî zaman ōle zefil
ğaldüğ undan sōna ev başladığ ev yaPduğ ğoyunu satduğ ğoyun evin peşine getdi u
çileleri atlatduğ u adamın evi de yandı sonunda unu da köylü yağdı ōle bî
70 müftülerdendi ōle bî mutar_ıdı onun evini de el yağtı ahrında u da türme tañç oldu
dāldılar u zamanın adamları şey adamlar_ıdı biraz vahşi adam ğurmağ içmeg gezmeg
muhdardı ğoya urda durduğ işde bî yedmiş sekiz yılına ğada bâbam hasda oldu
bırağduğ dēmeni artuğ u hallı ğaldı yatmiya mı dēmenin içinde yatıduğ şindi şundan
bundan görguyuğ yılan āltında keçemenler fāreler tıpçuğ atî biz yatıduğ havurda bî
75 mitilin içinde yatıduğ dēmende sizin emine gelıdu on beşer yirmişer kilo zahra
getürılardı havu ōlanlar_ıla u zamanda pantul nerde hep haburda şeyde ebabil
mebabil bî egmeg sebetimiz var_ıdı urda emine alıdu misir egmē olı ya hani diklıdu
ateşe uda ateş yani gevredıdu ula bi demi daTlı olıdu gevremiş misir egmē yıdu biz
aha egmē yedig dıdu biz şindi yarusunu yıdu egmēn gididu hāla ānadur u şey gelıdu
80 kerim ağ gelıdu kerim ağ av yabmiye geli ördeg avı işde çulluğ ğaratavug oturıdu
kerimin bıyığları var kerimden görgıduğ kerim sebeTi alıdu egmē yıdu içinden ula

dur biraz ac ğalacuğ derseg .....edıdu gorgıduğ dēmente ğaldıg bî hayli zaman undan sōna çıgduğ dadlıculuğ yapmiya başladım bâbam zāten dondurmaciydi eli elli iki elli üç yılına ğadar ğar ğuyumuz var_ıdı ğar ğuyulardıg buz yoğ urda buzdulabı heç yoğ **85** piyasada nerde şindi bōle derinlî aşşā okarı tobrān bu evin çuğuru ğadar eşilmiş vağdında bâbam eşdümüş gençlînde aşşā okarı derinlik yedi sekiz metre var ğar yādımı uriye ğarı bōle toplıduğ daşıb ğuyuya ağdarıduğ içinde insanlar ameleler çīnıdu bōle çīnî çīnî ğarı begeşdirū ordan dālduğ ğuyuye ğar bekeşür çīnarlardı onun üsdünü doldumu āzına ğadar çoğ ğar alıdu āltında menfez var_ıdı eriyen suyu aşşā **90** çeksın die menfezden eriyeni gidıdu erıdu erıdu mayıs ayında bâbam mayıs yedisin de başlıdu dondurmacılā bî parça ğar ğalıdu işde eylül sonuna ğadar yefıdu ama ğuyudan kesib çıkarıdu anam unu çekıdu bōle makara yoğ bî şî yoğ u adamın belleri fıdıga ğaldı urdan girinıdu bâbam ğarı ben sekiz yaşındaydım ben dondurmiyi girinıdu u ğarı girinıdu götürıduğu geriden gelüdü ğara ğuyuye ini ya kesmiye **95** dondurmacılığ yapıdu işde u da bî bâba meslē ben de bî suculuğ yapım dedim asgerde havüle ne yapurum ben ne ederim fabrikiye filān girmeyi sevmedim hasdānede beni doğdurum albay var_ıdı bıragmıya ūraşdı ğalmadım yalvardılar ğalmadım işde teskere bırağsam urda bî memur olarağ çalışcādım asgeri hasdene isdanbul haydarpaşadaydım bitirdim ilkoğul bittiydi başga okula gidemedüğ **100** ğalmaduğ çoğ yalvardı ğalmaduğ sonunda bî isdanbula gidim dedim ben bacāmda valiz var_ıdı bî almanyaya yazıldım ğoya korfatif kanalıyla valizimi aldurım dedim urlarda doğdur var eme u zamanlar ōle derin doğdur yoğa asgeri hasdanede de biliyum iyi doğdurlar var binbaşu albay yarbay heb tabi rütbesi ōle iyi bî doğdur var_ıdı genel cerrah admış üç de tēris oldum admış dokuzda getdim ben **105** almanya sıran gelfi dediler valizi aldur bā da işde bî elli admış gişi ğaldı önümde ben getdim ameliyat oldum ameliyat rica edim ben gendi doğdurum vardı devriyeciydi binbaşuydı sonunda yarbay oldu albay oldu emegli oldu başga u da öteki doğdurlar da tanıdu beni bî baş hekime çıgdı bî asgerim var dedi almanyaya gidecēmiş bî valizi var dedi bizim doğdur müsādenizle alduralım hariciyede dedi **110** başhegim de sevıdu beni bā çoğ şey_idim ben çalışğan tamam dedi başhekim yatdım ben hariciye servisine beni urda şaka edegine ayaklarımı uyuşdudular valizimi aldılar iki bacāmda da var_ıdı on gün yatdım urda asgeri hastānede sivil olarağ aradan da altı yedi sene geçdi yani hiçbî adam yatar mı urda yatururlar mı

asgeriyede saygı sevgiden dolayı yadduğ amelied eTdiler geldim getdim bî
115 binbaşımız var_ıdı u zamanda sene admış üç de admış üç de urada çalışıdu havu
 kipris davasında kiprisa getdi nihad ilhan şeyid oldu havu harbde ecevidin gününde
 miydi ne çoğ eyi doğdurdu bonservis yazdurdu bā yazdım da tabi imza atılacağı üç
 doğdur bî de başhekim onaylıceg bā dedi ki benim imzamı nie isTîsun benim sicilimi
 nie açdın dedi seni layıg gördüm dedim bēm dedim bonservise bî hatıran
120 olsun dedim atdı imzaladı habu gâşım yanūdu tēris oldum dedi ısmarlaşıduğ
 senin buran noldu yanmış çocukke dedim yav ben bî gusur bulıdum gedme de bu
 gâşın yapım senin dedi bā yav tēris olduğ üç gün duramin mu filân yoğ yabdumadım
 goya e nası yapılacağı ura dedim gudreTden olur dedim u dedim sen nēdicer
 ensenden alıcam bacāndan alıcam urūn tūsünü yapıcam dedi yav galmadım öle eyi bî
125 doğdurdu binbaşıydı çoğ eyiydi öldü olan asgerlîmiz öle geçdi admış dokuzda bî
 isdanbula getdim doğduruma ūradım sen dedi evlenmedin dedi yirmi dokuz yaşında
 dedi seni dedi buriya alalım dedi bende galalım bağalım dedim biraz çalışma şeyim
 var_ıdı urda götūdū beni personel yarbayı var_ıdı una ankırıya sālīg bakanlîna
 telefon açdılar hastānemizin gādrosu var mı hasTānenin gādrusu var siz asgerîzi alın
130 dedi bi elverişli asgerimiz var dedi tēris olı dedi goya alın dedi gādru gelür dedi
 gādro nası oliyu emeglilik nası oliyu u zamanda bilen kim beni doğdur götūdū
 dilekçemi yazdudu bēm dedüm bēm binbaşı yazdudu igāmet kādı getür dedi bî
 igāmet aradığ mu bulalım ben de bizim şefig enişdenin yanında duridum ben de
 çalışma tarfdarı değıl bekar adam hemşire var_ıdı aynen hemşiremiz çoğ eyiydi ama
135 dedi hemşerim bunu burda başgöz de ederüg dedi ..... bā u binbaşı servisinde
 çalışıduğ ya ben sonunda biz igāmedgeh götümedig götmedig yalnız u geçici bî
 zaman için getdim ūsküdar gābadaş arası eminönü gemisi var_ıdı arabalı unda
 çalışım bōle ayrancılığ yapım gārsunculuğ yapım urda u da bî beşigdaş maçından
 gelî emme iki üç ay geçdi aradan dā gedmedim urlara hasdā neye isderler beni die
140 igāmedgāh da götümedim ya urda beni bî göri ō şef garson bağısana bizim asger
 şef garson olmuş dî beyaz gömleg olı ya hani utandım tabi kāvēz nası olsun binbaşım
 neyse ben yine binbaşı dim orta olsun dedi bî gāve getüdüm emme bî maç postası
 bindi anam anam gemi batacağ nerdiyse u beşigdaş maçı var_ıdı urdan daha yüzüm
 dutmadı gāviyi içdi u ben dedim aşşāda boşlarım var gāçî dedim mağısuz boş
145 toplamiye getdim biraz da utandūma gāşdım hani öle geçdi bî de zeki albayım

var_ıdı undan öncegi doğdur bu hatun köy hasdānesine geddi u gemide çaluşuğa ben zabah saat dokuzda ğabadaş tarafına geçi sivil ama dedim habu albay mı esgi albay mı cama vurdum açdı camı buyurun ne oldu dedi isminiz ney dedim una ismîzi açuğlarmısîz zeki dedi bā soyismîz tuncer mi tuncer ben şimdi eline vardım felan **150** noldu dedi ben siz_île çalışdım haydarpaşa asgeri hasdanesinde devriye doğdurîdîz siz dedim albay olarağ hatun köyüne getdîz urda burda ğarşulaşduğ seninle dedim e nassın falan filân gemi hemen ğabadaşa geçi üsküdardan hē dir yoğ dur una bi ğāve getüdüm sordum una da õle içdi dedi ki evladım bî işin düşerse ben atabay labratuvarının müdürüyim dedi e biz çalışasıya bî sigortalı işe giresiye gayret **155** edmiyuğ ki anadın mı ne emeglilig var biz de şindi ne aylığ girmedüğ işde urlarda ğafayı ğullanamaduğ dā bî sene durdum urda ğarsunculün sonu mu var geldim getdim burıya su satmıya burda burda limonaticılığ yaptım beş bazar yapîdum espiyeden başlıdum bazartesi salı çaşamba keşap perşembe dereli cuma gün tirebolu bazarcılığ yapîdum para ğazanîdum u zamanda meşrubad yōdî ki buz **160** alîdum giresundan buz fabrikasından otuz kilo bu ula sırtımda limonatacılığ yapîdum fene satîdum emme derelide bî konturul yaptı doğdur moğdur belediye reisi zabitalar ğarağol komutanı suları konturul edmiye çığmış köylü dedi ki bā sucu aşşā getme havurda suları heb dōktüler dedi suları dōktüler şindi bēm de az bi su ğaldı sırtımda beş güğüm su satım ben altı güğüm su satım bî günde para gelî şakır **165** şakır ula bu haydi bu hafta görünmedim bî daha ki hafta ne dicegler acaba dedim ben görünim dedim dōkerlerse bî yarım güğüm su var dōksünler bakalım ne dî vardım bā dedi ki şindi bende beyaz gömleg filân var başımda fotel şaPğa var güneş yakî die bakalım şu saddün ne dedi şey belediye reisi dedim bunu dedim yere bırağsam toz ğapıyu dedim mağsuz hebüle çökîm dedim hemen çögdüm aşşā açın **170** āzını dedim içinde buzluğ var dedim soba borusu gibi buzluğ var buzı suya ğaTmîm ben buzun suyu suyu bozi hem dadını ali hem adamın boazını yarar buz suyu ğarışığ hağır huğur açdılar çeğdiler bağdılar buzluğ var bardā nerde çalkalin bardā nerde yıkîn dedi bā nası bardā nerde yeykîn ben u iki gözliydi bir tarafı duru su bardağ yıkamağ için bî tarafı limanata hemen bî bardağ çıkardım açdım onun **175** muslunu çalkaladım böyle burda çalkalîm dedim suyu yere öteye atdım dedi bu bardağlarîn bagim bağdı güneşe dutîlar bardān dibinde leke var mı falan filân die şeker iki günde hemen yıkanmasa ağşam ağşam ben ağşamları heb firçayla yekardım

böle şey yapî şeker şeyinden belirti yapar siyahlaşur bardān dibleri ta bābamın gününde bābam Tuz_ūla birliğte yēkadīdu bā ince duz_ula u zamanda fırça mırça **180** yōdu dā elli senesinde urdan bilīdum bardān temüzlünü urdan arkadaş sālīg karnēnde çıkar çıkarTduğ verdüğ sen sat dedi bā bütün millet te hebüle ceza vereceğler die başıma birigdiler bunun suyunu da dökecekler dersin bu manufaturacılar sebzeciler heb benden içi suyu ağşam_īla otuz bardağ yirmi bardağ araba başı para toplim ağşam oldu mu bu bazarda giderken ğurtardı getdi seni yarın **185** ötegi bazarda buluşıyuğ dünden de vardı borcumuz yāhud dereliden de vardı diyib verīlar ben şimdi ulā milleT birigdi ulā sucu ver bī su rekor ğırdın rekor ğırdın demeye başladılar bā derelide bu ama u arada sen sad dedüğleri gibi ba sen saT selbessin dediler urda rekor ğırdı bizim su milleT zāten bilī temüzü şeyi devam etdüg biz böle segsen altı yılına ğadar segsen altı yılın da ben rādsız oldum rādsız olandan **190** sōra dā bu işi yapamadım ğalduğ ğalduğ ameliyad oldum dā gidemedim çoğ su saTdım Parası olana olmiyene tireboluye gidīdum tā ordudan buz alīdum ordiya zabah bağ ne zorluğ sāT üçde ğalkidum ben ikisu da duriyuğ üçde ğākīdum yörīyi çarşıya inīdum bağ bī sāTlig en az urdan araba beglīdum orduya ordudan buzu alīdum bulancağ bulancağda su ğabım alīdum findığğalenin ğapısına bırakīdum urda **195** haburda dursun die kim alacağ güğümü urda findığğale açuğ olī zabah er yansın şeye giresuna giresundan bī ağdarma da tirebolu sāT segiz buçuğa doğuza uraya varīdum anadın mı urda suyu yapīdum ama limun limunu evde otuz beş kırk limun alīdum burda hazırlīdum biduna ğoyīdum suyunu u öz suyunu götürūdum uralarda ūraşılmī unīyle süzīdum süzgeçden öz suyunu ğabūnu da rendelīdum ğabu da **200** rendelīb böle sade özsuyu urdan bī taş gatīdum unun içine bī güğüm suyu hāsıllīdu sabsarı oludu unun suyu beg gine hebisi limunun şeyi otuz beş kırk limun zabah sāT ağşam sāT on birde on on bir anca gelūm bazardan unu da yaparduğ yemeg yiyemim havu ufağ pariyi sayın dīm çoçuğlara kimi cebine atī sünbül dēl de zeki ğırpīdīdu sayın dīdum ben zeki bī lira iki lira alīdu içinden yorgunluğdan dā **205** hālīm ğalmīduki ağşama ğada sıcān āltında boyuna sıcağ olsa dim ben sıcağ sıcağ sıcağ ğışın baççalarda çalışım yēymiyeye gidīm yēymiyeye boş durma yoğ ğışın yēymiyeye nerde iş var_īsa uriye espiyeye getdü espiye de görelililer gelüyü dondurma aha herif yüz elli kilo dondurma satıyu bī dondurmayı üç dörd ğışı görelililer geliyu gelī gelī bī kolera davası çığdı kolera davasında görelililere

210 guymadılar ben de suyu doldudum yabdım bekliyım dedim ki ben dedim nası
 edecem çavuşum dedim şeye unlarda benden su içıldı yav temel çavuş var_ıdı bu
 saTsın dedi bunun dedi bunu kim göreceg dedi sen aralarda sad çoğ piyasıya çığma
 dedi bā görelelileri geri gönderdiler getdiler emme en eyi bazar dereliyle esbiye bī
 dāki haFda nēdicem ben dedim ben ağşama az erken çığdım güğümümü aldım dōru
215 sālīg ocāna beyaz gömlēmi filān var zāten vardım doğdura sōledim bōle bōle
 dedim yer dudum ben bunu sırtımda gezdürim toz almi bilmem ne edmiyu
 limonatacılığ yapıyum üç az zāten bizim meslēmizin süresi dedim ben dedim su
 satmiya devam edicem bize dedim bā kāt ver de çavuşlar dedim kātın olıcağ dīlar
 edīm mağsuzdan kātın olcağ demīlara yazdı bī rapor verdi çoğ sōğ dēl de ılıman
220 olarağ satabilür die ula ben bī demem güğümü hemen caminin ğapısında
 dolduriyum limonunu filān ğoyim buzunu ğoyim sırtıma girinmeden suya sarīlar
 urda dim bardağ olmī tabi alcağda sırtıma girinmeden olmī dim girinim caminin
 ğapısında hele de bī gün bī güğüm suyu çeşmenin ğapısında bitidüm ābi yav
 çeşmenin ğapısında milleT çeşmeye su yoğ çarşı da ulan bī para akīdu bī para akīdu
225 ceblerim doldu parīyle şeye geldüğ keşapa kolera davası her bazarda var keşap
 da satdumīlar uriye de geldim dondurmacı halis var_ıdı allah rahmed_edsin ben
 doğdura çıkıcam dedim haydi kāt alalım ben de gidim dedi geldi ikimiz getdüg
 doğdura anaddüğ durumu kapalı yerde satıyuğ çoğ sōğ dēl felān ikimize bī kāt verdi
 doğdor sen dī gir sen eyi becerin dī bā bilin mu u biraz da yaşlı benden doğdur
230 bī kāt verdi çoğ sōğ dēl biraz ılıman olarağ satabilür kātı verdi ula yasağa
 bütün dondurmacılar emir bekli sucular heç yoğ yasağ çavuşlar bakī açman açman
 ben de kātı aldıma çıkar çıkar yasak bēm kātım var dedim hani ne kātı doğdurdan
 dedim çıgar bakim oku ben okumasını bilmim sen oku dedim mağsuzdan aldı çoğ
 soğug deil de ılıman olarağ satabilür ben sorarım şindi dedi sor dedim ben gendüm
235 yazmadıma imza kaşe var görin dedim sālīg ocā doğduru biz şindi getdüg
 satıyuğ bā dīlar kı sucular nası satin la ses edme dim gelīlar mı bağsā dim mağsuzdan
 unlara ula çoğ beklemim haşindi gelürler dim mağsuzdan unun yanından okarı ğaçım
 var yedi segiz dene sucu yerde külek de satīlar ben ōle dīm unlara gidim güğüm
 boşalı güğüm boşalı pariyi ğırıyuğ urdan şindi halis geldi halisin dondurmasının içine
240 ğum atmış şeyler candarmalar kapaT ğardaşım yasağ la dur sen nēdīn demiş
 bizim kātımız var çıkar kātın kāt di ōlanda ğaldı dī ne ōlanı dī candarmalar yav

barabar getdüğ de dî kâT alduğ geldüydüğ dâ şindi geldi halil ğardaşım edme ğaymamı dökîlar ğum atîlar şu kâTı bā ver doğdur sâ vermedi dîm ben de mağsuzdan
245 arkadaşım doğdur kâTı bā verdi sen de alaydın dîm ben şindi una ama u eyi arkadaşım_ıdı tā giresuna gidîğ verdim şindi kâTı hemen getür haşindi sorarlar dedim gördüler emme gine sorarlar devriye dēşür dedim başğa candarma gelür öle ya nöbetçi geldüler dikildiler başıma keşapta zirād bankasının önünde halise kâTı sen mi verdin bizi hep tanîlar zāten aslında da yav biz ikimiz getdüğ dedim doğdur
250 ikimize bî kâT yazdı vedi dedim kaşeledi işde u kâT dedim ikimiz beraber getdüğ doğdura dedim dâ bişi demedi bā da niye verdin kâTı ikimiz bir getdüğ dedime urda satduğ koleradan yırttuğ bulancağda yırtamaduğ habu bulancağda bî şey var birağ bılancān işini el satdı ben satamadım amcam encümen āzası ben dedi urlarda tükanda şekerin üstünü de ğapatım sen su satmadasın dedi ūraşmadı yomalūn
255 āmed yapacādı haşım dayım dedi haydi uriye gidelim dedi haşım dayım belediye encümende dedi u da iyi yapar urda dedi memed yapacā zamanda haşım emim darbe atdı ben gine satıcam bu suyu bulancağda sen havurda dibde otur dedim humaynu gibi dedim şeye haşım amcama kafam ğızdı sen delürmüşün dedi ölu da bā satduğ epey zaman öle geldi geçdi u dāva şindi derelide su satım bî çocuğ var anne anne su
260 içesim geldi anne su habüle hatçe gibi çocūn ğafasına hebüle edî sus demin geldin evden ne suyu sus doldudum suyu verdim çocuğa dur abla dedim çocuğ suyunu içsin doldudum verdim ğarıcuvas para arî şeyde cüzlānın içlerinde ufağ para yirmi beş ğuruşdu u zaman elli ğuruş oldu bî lira oldu neyse para isdemim ben çocuğa gendüm verdim suyu dedim ney_ise almadım allah razı olsun dedi ğarıcuvas
265 param yoğ emme ğardeşim dî allah razı olsun dî bāzıları paramız_ıla içdüğ emme dî hayrın ğabul olsun dî ğarılar yani milleT tabi u zamanın devri öle buzu taniyen yoğ buzdolabı yoğ dōru dürüs köyde iki buzdolabı üç buzdolabı anca var zengünlerde on bin lira dolab kimse alamîdu zaman heb örendiler şindi sōra gazuzdan başğa da bî şî yoğ bōle firiku kola bilmem neler hiç arama yoğ buzdolabı
270 dondurma yapan de ğar_ıla buzu yapî makine yoğ makineye atî herif bilmezmissin ya buz iç dînen dînen iç bārı bārı seslerim ğısıl_ıdı bārūdum otuz iki dişe mızığa çaldurî dîdum otuz iki die mızığa çaldurî dîdum anadın mı sōğ dîdum işde filān işde milled sesîn duyacağ gel gel sucu sucu haşindi bile havu esgi caminin yanında bî sen niye birağdın bu suculū dî ben hasTa oldum daha dedim u hal

275 bazarında batlıcan safıdu millet araba işi araba işi unları sulardım ağşama ğadar
 karpuzcular arabacılar peynirciler de u zamanlar öle götürıdu segsen altı da
 vazgeçdim ameliyat oldum ğalın bağırsağdan bî rādsızlığ oldu ğalın bārsān birazı
 getdi urdan sora biraz derke derke ğaraciyere sıçradı timör getdüğ ğaraciğeri cerrah
 paşada oldum bî doğdurum var_ıdı göreleli hoca allah razı olsun beş ğuruş da para
 280 almadı beni ğaraciğerimi iyi etdi una haburdan yağ götürıdum yağ var mı yağ
 dıdu muayananesine gidıdum bî parça getürdüm dıdum una hemen ben hanımın
 dolabına ğoyım dıdu hanımı da doğdor_üdu şeyde fatihte saraçānede sen uriya yat
 bēm şikāyetim yoğ ben ziyarete geldim felān yat yat buraya gelmişike olamaz yat
 yatırıdu beni bî muyane ederdı basardı ğaraciğerime bî de bî şamar atdı böle top
 285 gibisin maşallahın var dedi kimseye sōleme nazar alūsun dedi bā ğanser_idim
 ben timür var_ıdı ğaraciğerimide temüzledi lazerle ameliyat yaptı hēç para u zamanın
 parası yüz elli bin lira para ğuydum zarfa segreterine dedim aman ölüm dedi bu hoca
 bunlar para almaz muyaneden hariç dedi bārır sana tabırcı eder dedi sen dedi zāten
 fakir_imişin para mara verme dedi bā segreteri beni bağtı u allah razı olsun undan
 290 sōna ben şeylere getdim konturüllere getdim iki sene ğanser tedavisi gördüm
 kemuterapi u kemuterapi ilacı beni öldürıdu öldürıdu serum_ıla beraber on ğün
 yemeg yiyemezdim on ğün on ğün sōna az eşdahım açılı ayda bî sefer ayda segiz şişe
 serum dörd ğün serum alıdum bî seferini burda alıdum uzağ yer ikinci sefere
 isTanbula bir ay burda bir ay isTanbul bir ay bura bir ay isTanbul havu isTanbula
 295 giderke havu şeyleri gördimim aliysim gelıdu u ğada zaħmetTe yaş ağır ağır ilac
 çoğ ağırıdı para yoğ ilac almiye bi öreTmen arkadaş var_ıdı dolaPderede durıdu
 beraber ameliyat olduğ u da benim gibiydi doğTur bî sene ilacı ğullandım bî sene sōn
 nil hanım var_ıdı çoğ eyi doğdur_üdu kadın ama bî reçete yazar_ıdı birinci sınıf çocū
 okurdu dedi ki bā en son ilacı aldım konturula getdim nejdeT bey dedi ilacı çoğ iyi
 300 gelişmiş sana sen dedi bî sene daha alacan dedi ben āladım ama u zaman para
 yoğ bî senegi ilac dedim ben dedim sekiz yüz bin lira bir aylığ ilac u zamanın doğdur
 muaynesi otuz bin lıra bir aylığ ilacım benim segiz yüz bin lıra e fakir fonundan her
 dedi tedarığ sen dedi ilacı al u arada bî öreTmen var_ıdı benimle arkadaş oluyuduğ
 urda hasdānede ğarısı öreTmen_idi hemen dedi ki ölu var u da ilac alı ölüm bēm dedi
 305 eczāneye geT habu amcanla beraber ilacını alın gelin dedi ben ödemesini
 yaparım dedi bağ bir aylığ ilacımı u öreTmen aldı bir aylığ ilacımı bî ibrahim var_ıdı

u öldü ğirtlağ ğanserinden sigortasına doğdura yazdurdu bēm sigortama yazın unun ilacını dedi bōle ilac derkene ğaraciğeri ğurtarduğ geldüğ undan sōna çaluşmiye başladuğ urda bî sinan bey var_ıdı baş asistan uriye vardım her zaman varıdum **310** görıdum görükıdum una tabi tahlillerimi filan da bakıdıdum urda beni gördü aha gelım dedi listedeymiş odamda begle dedi beğlıdum hasdanenin içinde hemen geldi dedi gi yav senin gibi bî hasTamız var_ıdı una dedi biraz morel ver dedi biraz sıgılğan dedi ameliyat yabduğ dedi vermez olū miyim selamun aleyküm aleyküm selam nereliymiş dedim trakyalı geçmiş olsun abi dedim heç ğorğma dedim filán **315** yerde şu ameliyeT oldum filán oldum şindi dedim elimde bî valyoz dedim ğaradaşları ğırım dedim elimde on yedi kilo motor var vazır vazır ğoca açları kesib biçim dedim sabsālam oldum allah rāzı olsun bundan yoğsa ölıdum az dā ğaya gibiydi haburam dedim filán geldüğ neyse u doğdur ula beraber çay içdüğ benim ameliat oldumda nişanlıydi nişanlısıyla ğezıdu ara sıra dedim evlendin mi dedim **320** ablam eyi bağmış seni dedim biraz düzelmişin dedim zayıf bî şıydi çoğ eyiydi burdan bizim habu ğızılıTdan var urda bî doğdor adamın yüzüne bile bağmadı musa öllarından bağmadı heç dōruginelig musō kazımın ölu ney_ise bişi dēl hem de tanış deli başın osman dayı var_ıdı unu ameliyet etti u uda öldü üç ay sōna öldü osman dayı unu ameliyet ettiydi goya ama benimki hocaydı çoğ eyiydi hoca allah selāmet **325** versin dā gidemedim işTe yanlarına burdan gidēke fındık götūdüm ezme götūdüm boş getmidum yanına ziyaret edıdum beni de severdi gerçekten iyi bî doğdur_üdu allah beni u durumlarda heç yolum dara düşmedi allāma şügr_olsun hastalığ verdi hasTa oldum amma hiç dara düşmedi yolum urlarda ben nerden yol çıkaracādı ki heP böyle yönüne getdi doğdurun eyisine düşdüm doğdur birinde **330** dedim ki geleni ameliyet edı gidı gelı gidi gelı gidı yim_meş ğün oldu yatdım heç bi şı yoğ hab yoğ ilac yoğ yat allah yat bî sorim dedim yav ben beni muayne etdi nassın vatandaş die zabah yapardı yanında asistanları var gerekeni yazdurıdu asistanlara bā bî şı yoğ işTe yazdımı yazdı tabeleye işlıdu anadın mı şuna bî sorim hemen peşinden ğalğdım salona çığdım hocam ben ne zaman ameliyat olabilürüm **335** acaba dedim ben seni yaturacam dedim yaturdum değil mi dedi bā yatağ sıkıntısı çoğ var yaturdınız allah rāzı olsun dedim filán ğün ameliyet edicem dedimim hayır demediz yörüceğ bî bārdı bā ulan bu doğdur beni dedim ameliyeT eTmiceğ ölesine mi dutı ne dı dedim ben doğdura adam ölesine duTar mı uyisem masa da boşluğ

yömuş beyin cerrah da ameliyT eddiler beni lazerli ameliyete olcağmışım ben bilmim
340 ki iini dışını bizim biladere demiş gi u demiş lazerli ameliyet edecem hasTalar
yön beyin hasTası geldi masa bekledim gün aldım onun içün geigdi demiş bā sorma
sordu amma falan demiŝ urlarda sürüldüğü ūraŝdıgı biraz yaŝadıgı undan sōna bel fidī
ıgdı bacām ğuri eyi olū miyim urda bunu ameliyT eden doğdor vardı ordu medıgal
de trabzuna getdi hoca olarağ unu bulduğ bunu yüzde yedmiş amaliyat_ıla etdi yani
345 atmış bunun gemüğü erimesi filan da var_ıdı yedi sātde ıgdı ameliyTden tāsine
demiş gi özenigene ameliyT yapacam ıgdıydı ıgmadiydi ierdi ğaldıydı dıŝarıda
ğaldı die ğapılara dökülme demiş ameliathaneye etdi bunu ben de u doğdura ameliyT
olim dedim trabzuna getdim bacām ğuriyu beni ameliyT etti allah razı olsun amma
dörd sene oldu dörd sene eyiyim undan sōna solumda başladı bī dene anam bacām
350 küçüğü küçüğü ğuruyu bī daha getdüğü una ilkin ğiresun da bī şey var_ıdı ilyas bey
var_ıdı una getdim amaliyT dedi platinlerde bozulma var mı dedim yoğ dedi ama
daralmış dedi belin dedi daralmış şöyle olmuş böyle olmuş amaliyat olacan dedi bā
u bilgisayar filimiyle u tomografiyle şeye getdim doğdura u da amaliyat olacan dedi
biz düŝdüğü başın derdine ağciğer ğaraciğer efendim bilmem ne undan bundan
355 amaliyete hazırlanım amaliyate hazırlanduğ ula uriye getdim biraz ārı gevŝedi
otur ğalğ gevŝedi ārı dedim gi u asistanı var_ıdı u bēm hocanın yam bēm dedim
ameliyata hazırlanduğ hepisini yapduğ ama dedim benim ārım geçdi dedim ne
demeg istīsın amaliyete olmağ istemin mu dedi bā bu halı eyiyim dedim siz dā eyisini
bilisüz filimler gösderürdür dedim ben ne bilim ben dedim beni mi aldatı ne dī dedim
360 emme lākin heb kesdiler sırtımı otuz altı dene dikiş atdılar vida eskiden on yedi
deneydi unları heb sögmüş esgi platinleri birini de çıkaramamıŝ bunu di başğa
doğdur dağsa dā çoğ ğızardım dī ben dağdım ben ıkaramiyum demiş unları sögdü
başğa vidalar dağdı yerine ğısalımıŝ vidalar eğildi de mi ğısaldı belim ğeniŝleme mi
365 yaPdı ne bilim ānamım bī dā amaliyT etti emme u ameliyetim çoğ ağır geçdi çoğ
dē ölıdum ölıdum tāsın ümüdü üzmüş bī kere benden başıma bī ārı vurdu
boyunlarımda boyun fidī da var_ıdı heP kesildi iyiyim hasım başım dönī bāzı semete
sepelim bāzı bu belimden gelī emme urdan ğeldīnin farđındayım yine doğdura
sordum doğdur dedi gi bu öle esgisi gibi olacağ değil dedi bu dedi yarı bī tedavi dedi
370 tam bī tedavi değil bu dedi bu ğada dedi üzüürü ğalacağ bunu dedi bā son sözü
hocanın hoca adam_ıla ğonuŝmi öle bī dene sōlı dā yoğ tāsınle de ğonuŝmī tāsın kedi

gibi yanda ben òle ya ğonuşim ben doğdur beni mi yiceĝ ğonuşim anadim sus dî beni kakali sus dî ula ne sus acı bende sen sus dîn emme halin bildümeylene ne ânıcaĝ doğdur ben doğdur_üla çalışdım doğdur senden řikāyedin sōlîcen u tarafların bî **375** arařduracaĝ dēl mi doğdurusa ben bulacaĝda bî şeye getdim ortopedi doğdoruna filime yazdı filim çıĝdı getüdüĝ gördü sıram geldi beni içeri çāracaĝ da senin hasdalîn bu ilac yazım pērizin şu çoĝ çalışma yemeg řōle ye dīceg yerde doğdur içerde ben dışarda beglim bî reçeTe verdi ĝapıcı bā bu ne dedim reçeten dedi ilacın al get dedi bā bu ne dim yā doğdur içerde hasTa dışarda dedim ben nereden muayne **380** oldum neyi bilim ben şindi dedim yav doğdur içerde hasTa dışarda yaz reçeteyi ver ben doğdurla görüşmeden getmem burdan dedim baĝ dedi gi bu begle dedi bā sıra bende geçdi emme arkamdā hasTaları alî inat_eddiye yarın zabaha sıra geldi bā dedim maĝsuzdan ben de ĝafam ĝızdı yarın zabā ĝadar doğdur çalışı mu urda sanki yoĝ gelür dedi bā neyse iki ĝiři üç ĝiři vardı girdi içeri çārdı hocam bēm dedim ne **385** var bu ĝolumda dedim verdi bā aslında boyun fidî varda boyun fidîndan geli da bilmi beyin doğduru dil una göre film çegmedi ĝolumu baĝdı işTe havu şey fizigçiler gibi fizigçiye getdim sen dî futbolcu musun dî top mu oynadın dî ne topu ben topun nası oldünü bilmim dedim ben fizig doğduruna harab olmuş dî u òle di neyse aslında ĝolum burkulma var biraz trabzuna getdim bu neden burkulduydu lan u bu ĝolum bî **390** kütleli kürteçeg etti kütleli burdan oynadı bî sefer dā oynadıydı unu bî doğdor eyi ettiydi aga ĝolum āri hebüle edim yoĝ emar çegdüdüüm hebüle edim yoĝ yoĝ abi yā tā getdim trabzuna benim hociyi buldum hoca boyun fidîdur die dedim ānaddım bōle bōle burkuldu kütleli dedim beni bî telefon açdı başĝa bî doğdura ortapeti doğduruydi sā bî omuz gönderim baĝ dedi tamam dedi gi ařāda ikinci hekim dedi **395** filān filān yerde dedi bî de tarif etdi yabancısıyige getdüĝ uriye bizim dāmaT nedim de var yanımda nedimle getdim_idi vardu urda şimdi sîdiyi ĝuyacaĝ şeye sıra begliyuĝ birini bakîdu çārdı bizi ĝuydu neyin var dedi bōle bōle ohō dedi hebüle baĝıyı ĝas damarı patlamış dedi ura òle olmuş bura bōle olmuş yırtılmış dedi bōle edemezsin dedi bōle edemezsin dedi benim başımdan da geçdi u dedi bā ne ĝadar **400** oldu bu üç ay oldu üç dedi e üç ayda dedi onda üç bî gevşeme var mı dedi işTe u ĝada bî gevşeglig var dedim ama geçmi üç aydan beridür bōleyim bî üç dā dur baĝalım gevşemese bî operesyun yaparuĝ dedi heç ĝullanma dedi bî āri kesici al yatarĝa dedi herhangi olüsa olsun nedim de dedi gi siz önerin dedi parol yazdı parol

bişi vermî ya undan sōra ben bî fiziĝe mi girdim bişi etdim fiziĝe girdim fizigden
405 emme burkulma var bende fizig fayda verdi haburam āri buram āri haburama
ĝoy filan fizigden fayda buldum_ūdu geĉdi allā ŝūgūr çoĝ iyi olduĝ ikinci bel
amaliyeti yine yıprattı maşaggat

ADI SOYADI: NURTEN ÖZCAN

DERLEMİYERİ: SAMUGÜNEY KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1938

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:14

KONU: *Aile sorunları, *İş hayatı, *Kaçırılması, *Kızının Kaçırılması.

XIV

ğız başğasına ğaçdı ara da bul biz bedafa ud çaldıĝ şindi bacımın köyde kimin ben admış yedmiş beş deyim ğız yedmiş beş deyim ğonuŝı bu hekaye büyüĝ yazılmışım eveT babam çif evli undan uy ne anladım ğafam ğızmamıŝ bî şî ānadamim ği uy anam uy ben şindi bacıma daldılar köyde bacıma bî ganimeTin ölu var piç u daldı 5 dalınca ŝikāT eTdürdüm şindi getdüĝ hakime birinci ŝāiTlige geTmedim darıldım bacıma birinci ŝāiTlige getmedim ikinciye geTdim hakim bā sordu hakim bey öncegine gelemedim dedim şindi geldim dedim şindi nası geldin dedi haĝim bā bî bārdı sen beni nāpıcan dedim hagime sen bıçā çegeni bulsā dedim anam milleT ğırılı şeyler gülmegden ğırılı milleT haĝim de deli hagimmiŝ zāTen undan sōna haydi u öle 10 geTdi eveT ğardeşim bî ğız ğaçurdu ğızı ğaçurdu ğız demiş ği ğızı ğaynuna ğaçuruyu yoĝ ben seni ğaynım alıum u da dıuĝu bizim deli de yoĝ ben seni illā ğaynıma alıyum haydi baĝalım urda veriyu dayā ğıza düşüyu haPısa urdan sōna yemeg götürĝ şindig haPısa yemeg götürüyug eskiden şey haPıs haburlarda bî yerlerdeydi çarşıda yemē götürdüĝ mehĝum icabi tomā çārın dedüĝ yemeg vereceg 15 öle ya hicabi tomaĝ bilemem şeyimi yesin dedi herif şey candarma çārmadı u zamana ğadar benim ğardaşım duymuş bu şeyi candarmanın dedünü bir geliyu üstünden aŝŝā küT ğapıyı bî ğırıyu alangozu bî dayaĝ atiyü candarmiya veriyü zoPiyi haydi undan sōna düşüyuĝ ğaraĝola ğaraĝola düşdüĝ efendim bu yemeg

getirTüg mehğuma yemeg verdürmîu mehğum şeyimi yesin dedi dedüg haydi hicabi
20 Tomağ beraT ha sen mehğum nie yeme almadın içeri haydi hicabi Tomā beraT
 yedū dayağ da ha mahğum neyse yāniş ğonuşuyum undan sōna yedū dayağ yanına
 kar ğalıyu una beraT bî tā aynen ğoşuşuna geri gidiyu eveT eveT dōru dedin dōru
 şindi ğaynaTam baluğ getümüş çarşıdan eskiden balığlar bōle iriydi isTavriT dörd
 Tane balığ var oruç duTuyuğ ğaynatam dīūğu iki bize yeter dīu unlar böyüğü diu
25 birini öteki ğızıma götür birini beriki ğızıma ben bişiriP ötegi ğızına beriki ğızına
 balığ götürücem dedim ki bu āşam bu anca yeter yarın ağşam tenekiyle getirîsun balı
 götürür verürsün yoğ sen benüm dedümü yapıcan ha ben senün dedüyü mü yaPıcam
 yatudum saciyē açTım közü bōle deberdim ağdardım taviyi köze aha sende yi
 ğızların da yisin dedim ben çığdım üs ğata hayde oy hamdi bunu boşa hamdi
30 boşiyamiyū sen gel boşa dedim bā öle güzel yemeg geldi gi ğapıdan bacımın
 ğızından u da āltında hevüle yedi küln içindeğini ben hēç buTumu bozmadım hiç
 PuTumu bile bozmadım çoğ güzel yapTım benim işlerim çoğ da ağıma gelmî şu
 anda ğayatam çoğ eyiydi emme öle yaPdım amma aradı da yaPdım undan sōna ta ne
 dīm ğardaşım laf çoğda sinirlenmînce ağıma gelmî dūne getdim şindi habu
35 ğuşluhan tarafına dūne getdim ğuşluhan tarafının da yemē hēç yenmîyu ud
 çalacam öle ya ud çalıyım böyüğü bî sofra vardı bōle şindi bî PaTeTes yemē geldi
 ortiye PaTeTes yemēnin içinde haşu ğadacuğ bî eT var unu tam ğaşūla alim derke
 çocūn bî denesi aldı ulan dedim seni bî vurmiye öldürürüm haşindi dedim eti alana
 ğadar çocuğ aldı yedi eTi ula bir dā dedim siz_ile sofrıya oTurursam dedim u oldu tā
40 ben hēç oTurmadım sofrıya heP ayrı geldi yemeğler bā öli yā ud çalıcam ben
 havu şey yemeğler_ile ud çalunu mu benim ğızım var bî dene serseli ğızım her buldū
 şeye havas ediyu ufalı bî adamlardan cember almış bā getümüş ben de havule gözüm
 görmîya eyi köTü yapıyum he gözüm görmî gözüm iyiyim çoğ şügür allāma
 yememiz yerinde bağsā olduğ araba ğebi öleyim de gene de çoğ kilo aldım ya herkeş
45 yiyu eti de bu sene ğurban kesdüg olanı öldürîdum ben bunbar doldurîma inēn
 bunbarını ne unu getüdü ne kellesini getüdü bārsağlarını getümedi bu gidib almadı u
 da ellemedi alan ğuzum ğurbanımız şeye geTdi zāten çekişe işgenbenin de heP
 çalmışlar da habüle bî loğması gelmiş dā dedim bunlar_ıla bir Tane ineg almiceğsin
 urdan dedim hā şeylerle kesTim habunların dayısıgille helāl olsun bî sülūmanla
50 kesTüg una da helāl olsun her dedūnü verîlar bizim köy samuğünü vara çoğ aç aç

köy aç biz aha endüg de halıları tā dün ağşam serdi eve geldüg gelesi iş iş bizim bacımın ölu bacā gırıldı araba çarPdı isgele başında unu bile bağmiye gidemediler demin eve gelmiş çocuğ da bağmiye yollicam unları gidersē eğer siz nāpīsüz tā eyisiz sende eyisin sende eyisin anam ben çoğ güzel gonusıdum da yavrum çoğ gonusıdum **55** da şu an ağılıma hec bî şî gelmî az sōna gelür bunlar köye geTdiler varın bakın dedüg içir mincir var mı iki üç dene getüdü yedüg kim ile nebāT mı coşgun mu bırağ şu deliyi be biraz atuşduğ findıg vakTi atuşduğ biraz atuşduğ u gendisi ben hiç bî atuşdüm adam_ıla ölene ğadar giderim mahşere gider benim gonusmam ama u arsız gelî gene ben hec gonusmam vardı vardı her zaman atışuğa ğaPı çekişi ğaPı çekiş **60** ediyü ben_ile bi adam ğaPısını elli sene olmuş ğociya geleli bî ğaPısını tanımasa bundan sōna tanısan nōlcağ tā mevzu ney evin dibinden berisi ununmuş ben yerimi tanımıymîm gonusî nebāT iş de deli nebāT bacım olinçi nōli yoğ yoğ amca çocuğları gülsenin gelini çoğ zorlu gülsen acāyiP zorlu acāyiP delinin nesini anladıcam deli gülsün unun ādı hē eved beniyle gonusmîlar beniyle nie gonusmîlar bilî musun ben **65** unun annesi görümüm olî ya hasTa oldu hasTaniye ben ötegi evde durıduğ urdan eniP çıkamiyum üçüncü ğaT eniP çıkamiyum buriya unun için geldüg asansörlü yere urda eniP çıkmadım bağmiye gidemedim bunlar geTdi ğaç kere olan geTdi ğaç kere ümran geTdi ğaç kere neymiş ben geTmemişim de annesini bağmiye benle gonusmîlar şeyime ğada gonusmasa sen kim olısun beniyle sen gonusan nolcağ **70** gonusmasan nolcağ hec bağmadım bu sene bî de ölları böldu bu sene unların hiç ne iş de ölları dîm iş de sef sölüyum ğardaşı eveT habunları heP ğociya yaPdım da ğoca nerdeydi ğociya yaPdım da benden kötüsü yoğ şindi on dene adam yaPdım ğociye beni şindi tanımîlar oy böyüdüler şindi görsen sen böyüg allah unlar kim olî he he çoğ yaPTım çoğ unları hec sorma beni gelin olmadım beni şindi noldu bilî **75** musun ben şindi dūnlere çoğ gidîma beni şindi aldîm çocuğ isTermiş uriye gidiP gelîduma bacımın yanına urda beni görmüş havas eTmiş urda beni havas edinci görinci ben zāten oy ben ben böyleydim emme kimsiyi bēnmîdum undan sōna beni bî gün ud çalmiye gidîm die beni beh verdiler bā beni bacım şeye pirāzize dūne gidîm die beni pirāziz tarafına dōru geçTüg u zaman anladım ben beni dūne gidîyum die **80** ğaçurdular he ğaçurdiya ıstanbula ğaçurdu tā burlara da dîl burlar da döverler beni dîn tā ıstanbula ğaçurdu beni ölegine geTdüg işde her şey allān yazısı ğismeTi sōna urda niğah olduğ geldüg nāPıcağlar hec çarşıdan ev duTdum anam postānenin

yanından ev aldım üç ğaTlı ev aldım evi de ğaybettim milletin yüzünden ğumara vermedim param var_ıdı param çoğ_üdu burdan şeyden aldım arsa urdan aldım üç **85** ğaTlı bina habu gıcikliya herif yedi liriya heb bā verıdu habu şindi pāris oldu burlara heP ev yaPdu ben dedime ben burları hec bēnmıdum hele de haburanın oldū yeri çelig oyna burlarda adam nāri ev nārıdu heP çarı böyüdü işde üç ğaTlı binayı ben saTdım köye geTdım köyde hingam çoğ_üdu ğızlar doliydi ben uriyi saddım şakadan geddi işde uriye emme çoğ yandım uriye uriyi binayı çoğ sevıdum çoğ **90** güzeldi yeri çoğ güzeldi öle köye getdüğ işde ūraşduğ köyler_ile mallar ğaynanam_ıla duruka eyi olduğ duruka döş etdüğ duruka ğaynanam aklını ğaçurdu dā şindi esgi evimiz şey_ıdı pencere vardı böle sen camdan ārı gel de sen benim başıma tağgadağ daş ad oturıdum şeyde sedirde nāpıdum elişimi yapıdum nēdıdum u camın penceresinden başıma daş vurdu ben şeye geldim buriye erzāniye geldim **95** başımı sardurmiye benim beyim evde et almış da anasına hasgene yedürı eve vardım bağdım ğı hasgene yedürı bir ay ğonuşmadım uniyle bir ay ğonuşmadım hec bı şı anasını el atar mı öle işTe bı ğünde unun yüzünden bı şamar yedim haydi çarşıye geldim benim ğardaşım benimkini kesicēdi ey imanım allah ğaynatam girdi ariye etme nevzeT gitme nevzeT havüle neler oldu neler oy anam anam sen yazın **100** gelseydin köye çoğ cımbış vardı oy ğafam aTdū zaman vara ğaç yanımdan bilmım ki seneye ğadar tā geTmem yoğ gedsem giderim geTsem giderim de nie nāpıcan anam anam bu beni öldürüyü sen yoldan geçeni içeri çārısun dın bu beni öldüreceg pencereye gelılar nurten ğapıya gel ben de dıum ki içeri gelin öle ya yolla içeri bir içeri gelin oy sen milleti içeri çārdın canım gören görsün ne var ev allā **105** şüğü ne has ğı ev gören görsün neye sayısun hēç çoğ iş yav beni ğaPıya çārılar ben de içeri gelin dım içeri gelin dım ben de beni göresız varsa içeri gelin bizim urda bı çocuğ fetöcü olmuş şindi kimse bilmı fetöcü oldūnu kimse bilmi köyün adamı bilmezmiş ğoya ğarı da içeri geldi gel bacım sā bı şı dicem gel geldi neyse havu muarremgilin ayten var geldi şindi ben şindi eyi ğız ben bilmıma vallaha yemin edı **110** ğarı vallaha bilmım anam ben anlaTsana e anlaTdım anlaTdım ğorgacağ miyim undan sōna geldi e filancının ölu fetöcü olmuş ğayboldu olan burda yoğmuş olan neymiş şıye geTmiş işine geTmiş uysa olan anğarıda haPısTaymış ben de ğarıya dedim ğarı şoğ oldu sen ğarının öluna geT anasına sōle beni ben ğorgacağ miyim ğarı geldi oy benim ölumu sōlerler_ımiş de bize geldi benim ölümün parası da var da

115 şeyi de varda una ben ğariye dicēdim ki sen bu lafı diyun havu parasını da alurlar içeri seni de alurlar içeri diesiye ğalmadı ğarı geTdi u hers ile bir bizden ben hec laf āltında ğalmam gi ō ayıP etdin tā oruspulū mu ğaldı sūlalesi mi ğaldı açlīmı ğaldı tā neyi ğaldı yıkılî ortalıĝ eski oruspulūmu ğaldı tā ōle mi küfür küfür o bu sene tam bî sōledim ki ŝimdi bizim urda bî şey var çocuĝ muzaffer demiş gi bizde su yoĝa

120 demiş sen bu suyu nerde buldun da çiçeg suluyusun burda demiş anasına anası da işde ōlum işde var suyumuz ācuĝ var e bizde yoĝa aynan su geliyu undan sōna ōlan bazara getdi çocuĝ yollamış bā ğaPıya şey çiçē suluyanım ōlu eyi şey bizi ünāl ābim dī gi bōle bōle dermiş unlar şenlig sulī biz suyu nie bōle demiş sen ünāl ābiye de gi dedim nurten sā ōlmüş babān āzına küfür ediyu benden de selam sōle hem de

125 ediyum da dedim undan sōna tā cevap yoĝ undan sōna gel gelelim bizim hociye sen bî suyu iki tıka tuvālite gidiyun su yoĝ içmiye gidecūĝ su yoĝ ulan senin havu deden vara havu dedēn tā āzının sūlālesi ğalmadı tā ğavaTlı ğalmadı tā sūle sūle u oldu tā benīyle ĝonuşmadılar şeyime ğada ĝonuşmasa nolī ĝonuşmīçi unlar kim olī ōlegene getdūĝ işTe ōle ŝimdi de ğabā çalmışlar ğabān da yicegler bî küfürünü demin

130 bā telefonunu aç dedim açmadı telefon da yiyeinin āzına da alanın eline de tā ne dīcem çoĝ hep hırsız bizim köy orusPuluĝ da var hırsızlıĝ da var yalan mı ĝonuşucam hePisi var bizim köyde yani bizim köyümüz dīl samuĝünü benim ucerli de yani urasını evel ezelden sōlīlar yalan deyilsen kimdensin he tamam ben unları bilima ĝomşumuz diya unlar ey gidi unlar tā yiTdi giddi urdan havu şey gelīdi

135 yanıma dikmendēĝi ĝız dā tā da görmedim he aysel u güccūĝ ĝız da çoĝ güzeldi samsundaymış u da sizin āĝrabadan ōldü mü ōle mi ĝız he he emine de vardı dōri ya ey ōle işde anam yavrum neler gördūĝ neler ĝız bu sene bizim baççanın böyūĝ baççaya hiç girmedūĝ bir findıĝ vardı dallar yerdeydi u findıĝ daldan oldü gibi yere dökülmüş evin yanlarından aldılar dē on bir çoval çeç eveT eveT heP gazel_eTdi

140 baççiyi oldü gibi gazel_eTdi nāpacuĝ bakalım hec findıĝ geçen sene zāten girilmedi u baççiyeye bu sene findıĝ şey tarafına geTmiş heP habu yūgseg tarafına acayib findıĝ var yayliye getdūĝ yayliya çam başında yaylada bî findıĝ var yayla yollarında ĝiyameT gibi habu unların köylerinde on ton yirmi ton havu dayıları ĝızın dolu doliymiş bizim tomaĝ māllesinde de çoĝdu ğardaşımın haşindi on beş ton var

145 birisinde birisinde de seldaların dā beş alTı ton anca vardı biz önceden sattiydig haĝımızı bilemedūĝ haĝımızı sattūĝ aman işin yoĝ mu allahıma çoĝ şūĝür aç da

ğalmîg cıPlağ ğalmîg her şeyimiz olsa da òle olmasa da bòle bî yerim var duru urası
 saTmadım anamdan urası òle yavrum işde nâpıcağsın şòle bòle çeginmedim de
 ağılma gelmi heç sorma bî gün bizi eltime şindig ben gendime üç sini TaTlı açdım
150 bayram geliyu eltim açmasını bilmiyu eltimin altı dene ğızı var unlar çocuğlar
 bilmî işde böyüg unlar gene de bilmîlar şindi bî sini de unlara açTım üç sini gendime
 açTım bize gelen giden çoğ oliyu ocağüka biz şindig u bî ğanimeT var bizim urda
 ğanîmeT şindig ğaynımın oynaşı ğaynımın manevi ğarısı şindi gelmiş loğunTası var
 ğaynatamın beride de bağğalımız var şindi bağğal da yemiş içmiş ğaynımdan gelmiş
155 zeyneP eltime zeyneP çâriyu zeyneP zeyneP de ney u ğız noldu āşama argaya
 pösdegi sar veyis seni öldürüceg anam ben bî daldım penceriye ğız vēs nie öldürüyu
 nòldu ğoya daTlu yolladuğa dūnūz mü var bu ğada daTlu nòlacağ anam seni ağızına
 bilmem nēTdūmün orusPusu seni dedim seni ğancığ bilmem ney olmuş bōn sen
 dedim oynaşınla iş göremedin mi dedim anam yiTdi yiTdi lafumu duydu yiTdi uçTu
160 undan sōna aldı āzının payını eltim ğorkudan öliyu öliyu eltim ben heç gözümü
 kıP derdümiyum hebüle heç seni ğancığ orusPu seni dedim òle avanağ olmîcen
 gendiği çînaTmîcen òle heç avanağ olmîcen eski ğarılar hePsi tōbe yarabbi āzımdan
 az nōlmuş esgi ğarıları bırağ ğafam atınca sōlim ğafam şimdi ğabā demin şey
 yapmadı ki telefon açsam ortalığ yıkılacādı açmadı ğı ğartmış er döğdiydi er aç da
165 sallanîdu çoğ iriymiş òle dedi bu anam dedi ğabağlar dökmüş dedi āçda sallani
 dedi ne ğada güzel ki dedi hemen u ğabā almışlar yoğ ğız yoğ bizim dîma sâ bizim
 samuğünü bî acāyiP benim diyen adam duramaz urda acāyiP bî köy allah başa
 vermesin anam böyüg ğızım bî loğma çocūdu on dörd yaşındaydı bacım ğızı şeye
 yolladım ğardaşım ankariye doğdura getdi de ğapıdağı ğancığ bacım_ıla almış da
170 çocū şeye yolladım ucerliye u da tā on dörd yaşında anca tā anca çocuğ işden baş
 ğaldıramî emme gendi çoğ güzeldi selma anam şindi getdi ağşam ğızı ğuymamışlar
 ğız ğalmış ucerlide ğızı ēlemişler herif desen evi ğıriyu ben desen ğapiye çıkdım bar
 bar bāriyum selda selda gelîn mu diye baççadan baççaya getdiler yoğ gelmedi herif
 beni öldürü sen ğızı nie yolladın dî bacım u gidiş ğıza urda havas_edîlar on dörd
175 yaşında ğıza hemen ğıza herif zabbacağ hemen ğıza bî haftanın içinde niğah
 ğıyîlar çocuğ tā çocuğ bî ayagğabıyı eskitemedi da bî çocuğlunu yaşamadı òle gine
 verdüg işde verdüg emme heç eyi etmedüg biz āliyi āliyi ortalî yığdım emme tā bî
 kere oldu herifi ğandumuşlar yoğ yoğ dūn etdüg eTmezmiyig yaşı dudmîdu niğah da

sōna nōlcağ işde şindi de ōlunu nişanladı geçen āşam çekdi emme nāPsın işde ben
180 nāPıcam heç kiminin āzına sıçdım kiminin gözünün bebē ğalmadı ōlegine şindig
eyi işde ōlunun birisi okumiya getdi şeye ıTanbula de ğırğ milyar ğırğ milyar para
ödeneceg ödeniyu bî denesi de nişanlandı ğız da işe giremedi çocuğ okudu dörd beş
sene işallah girer yavrum dā ağılıma bî şî gemli ācuğ ğafam ğızsa da benim lafıma
gelür heP milleT bize

ADI SOYADI: ORHAN GOLOĞLU

DERLEME YERİ: KUŞLUHAN KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1949

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:15

KONU: *Köyler, *Oğlunun mesleği, *Sigarayı bırakma, *Hastalığı.

XV

öte tarafı da pirazize bālı mesela arka tarafı hani u domuz deresine bağan bağan yüz mesela şindi bu depe habu yüz pirazize bālı undan sōra bu yüz buriye baktū yeşilköy meşil köy var urlarda güney köy var urlar köy çok haTda bulancān köyü bağ ağılıma gelî gövanlıg var şindig yeniköy mü ne oldu uranın adı eski kızilev var türk kızilev u 5 togmādine moġmādine geTmicēsın Toġmadin bu tarafta ġaldı haburda Tokmadin undan sōra bu tarafa getısun urda gürcü köyü var meselā hani bizim yerli köyler var hani ama unları istısan da unların işTe isimlerini hani unlardan isim örenmek istısan uriya geTdin mi urda şey uranın adamları habu bulancā gelilar haurda hevüle tākib edicesin unların ġonuşmalarından havurda da taġarsın illā yani adam sana köye get 10 de köyde herifin evini baççasını ölç de geri gel demî ya sā besbelli ya sade yani sen ġonuşma kelime şeyini öreneceġsin öle mi u zamanlar_ıısı gidecēsın sen hē bî günde gezemēsın ben sā unu sōlim he faTdan urdan urdan havurdan başlıcan digmen var hā işTe habu ucarlı var habu ġarşımız aha ucarlıg mālleside var aha meselā he bulancān māllesi var ucarlı var gine digmene çıkıyun daha yol deydā gine digmene 15 çıkıyun işTe sen bu ucarlıdan ārı digmene gir digmenden ucarlı teg köy mälle ineceye geçen habu ġarşıya ucarlı tek köy tek mälle burası emme digmen aġTepe dalıtlı burunucu osmanşih urda hep bunların muhTarlıkları ayrı digmen meselā hani burunucu diye geçer digmenin adı hani aşşā digmen okarı digmen meselā die geçer

hani burunucu köyü die geçer esasında digmenin şeyde ğayıTda uriyi gezecesin öle
20 urdan ārı ğarşıdan ārı havu çakıl alınan yerden tepeden eneceye gidecen merkeze
 gidicen merkeze girdin mi merkezde ğāve māve var urda hepisi var he mūāĝĝāĝ ki
 yirmi dörd saat zabah saat altıda da geT adam var urda gece saat on ikide de geT
 adam var he ura öle ura böyüg enecenden u zaman siz tegmezara çıkacan istersen
 eĝer istersen enecedden geri dön gel bu tarafa ğuşluhana gel şemsetini en sōniya bıraĝ
25 meselā ğuşluhana gel ğuşluhandan bî daha geri dön erüĝlü köyüne çık erüĝlüden
 tegmezara çık tegmezardan meselā gürcü köyü yazmîcam dîsun tā okarı ardahana çık
 ardahandan geri dön gürcü köyünden aşşā erdoğan köyü yoma undan sōra yonoslu
 urdan aşşā dön hani salso köyü erdoğan köyü bōle aşşā gel he urdan gelürkenlig bu
 davul dēmenin uriya iniyun aşşāīya hani acusuya iniyun arkiya acu suya endin mi
30 endin urdan geri dön acusuda köy yok acusu uranın ismi acusu urdan şey
 çıkıcāsın u yoldan ğızılōT māllesine çıkacan habu ğarşıya undan sōra öbür tarafa
 gidicēsın meselā öbür köye gidicēsın istersen urdan geri dön zamānın olūsa erdoğan
 köyüne çık sasuye çık okarıya yomiya çık urdan bî dā geri döndün mü aynen
 yaşlıbaçça köyü var arada hani bu yüzde ğaliyū u hani erdoğan köyünün bu yüzü
35 habu ortada ğaliyū yaşlıbaçça köyü var uriya düş arifli süme u sasudan okarı
 gidecēsın sasudan öle sasu neydi saraçlı māllesi, saraçlı süme āmaTlı arifli kıyhan
 icilli bostanlı bî dā geri dönecen istersen urdan adaköye geT ğuz köye geT
 güççügada ya geT içerde ğaliyu urdan şeye geT urdan ārı zamanın olusa al dedeye
 geT alibeye geT alibeyden ğovanlıĝa en dā arkiya merkeze hani uriya en uranın
40 köylerini gez elmalı köyü kızilev aşşā elmalı okarı elmalı bî sürü köy var havu
 arada da aĝlıma hepsi gelmî şimdi dōruya dōru ēriye ēri hani türk köyü yani urlar
 hani gürcü köyü dîl ben olsam sēn yerinde nāpurum bilîn mu digmen ucarlı baĝ ben
 sā sayım gidecek oldün yer sen beni her zaman gör gez ayen dil aynen hesap baĝ
 şindi yavrum digmen ucarlı samugünü aklıma gelî boyuna şey ettükçe digmen
45 şemşetin baĝ ben şindi sā sayım yazıcaĝ oldün köy üç köy buradan yazduk ucarlı
 samugünü digmen bî de u taliPlî maliPlî he habura doğu hani giresunun sınırı
 diyelim baĝ şindi üç köy şemşetin ğuşluhan enece eriklik tegmezar en okarisına
 gidicēsın ardahan hani sınırı çizersin hani una göre sen şindi unu u herhalde bu ders
 sana anladūm ğadarīyla unu okîsun hani bî ders sana bu ardahan döndün geriye köy
50 var gürcü sēn gürcüyle işin yokurdan gelicēsın aynen benim dedim istigametten

araba yolu iyi temüz yollar òle angil dingil yol dēil urdan gelicēsin giricen içeriye aṣṣā yoma okarı yoma erdoğan köyü hani gine yani sasu eski ismi ūindi erdoğan köyü uriya gelicēsin urdan ikisuya inecēsin aṣṣāya yengenlerin uriya ali usta māllesine alınca māllesine inecēsin urdan alınca köyü var urdan hani ali ustaların **55** uriya inecēsin u dere icinden ārı gelecēsin aṣṣādan sana tabela gösteriyū āletirik dirē ūeyinin panosunun yanında urdan ğızilot māllesine çıkıcan haburiya haburiyi gezicēsin bî daha geri gidicēsin çarşının içinden acug ileri getdin mi araba yolu urdan dönecek seni geçürecek saraçlı köyüne saraçlı köyüne getdin mi getdin saraçlı süme āmatlı arifli hacet havu arada demin de unuttuk ūindi gene söylm yaslubaççada va **60** havu erdoğan köyünün havurada urf gezecēsin urdan ārı kayhan köyüne kayhan köyünden istīsan ūeye çık incirli köyüne çıkıcan hemen unun üzeri hani bostanlı aynen habu bizim ūemūetinle haburanın hiç bi farkı var mı yok he bostanlı köyüne çıkıcāsın bostanlıdan okarısı gürcü hacet köyü urdan bî daha geri dōnecēsin istersen urdan hacet köyü urda sınırda ğaliyī hacetten okarısı yok urda hacetten okarısı yok **65** yol gidiyū yol var ama u ūeye gidiyū hani damudere tarafına gürcü köyüne gidiyū u tarafa getmīcēsün urdan bî tā geri gelicen istersen urdan aṣṣā icillinin üstünden aṣṣā ğoy verürsün öte yüze eski yoldan aṣṣā inersin adaköye adaköye inersin adaköy gürcü dīl gürcü dīl sen bā sor ben urları habule cinnig cinnig bildüm yerler urlar benüm ben çünküt çoğ gezen mi bilür az gezen mü ben sā saydum köyleri hep **70** biliyum gezdüm köyler hep eūim dostum arkadaşım var benim urlarda urdan çıkacāsın ğuz köye adaköyden ğuz köy adaköy de zāten merkezdedür derenün içünde uranın bulancağ oldün tükancısı çakalcısı urda ğāvesi urda urdan çıkarsın kuzköye kuzköyde de caminin yana varursun istersen bî kapıya varıcāsın u başka urdan bî daha geri dōnersin istersen gücügadaya get öte geçiye hani büyük ada **75** güççügada derler meselā güççügadıya geçersin güççügadadan aṣṣā güççügadadan okarı köy var depeören köyü var gürcü köyü var hē bag ūindi sen uriye çıkarsın urdan aṣṣā undan sonra urdan içeri dōnersin sā ya dōnersin urdan gelüsün neydi uranın adı ğafa yok ki bizde teyyare urdan gelüsün ūeye mādalya hisarkayıya gelürsün u arada urda büyük köy var gine hisarkayıya gelürsün hisarkayıda da bulursun adam insan **80** urdan aṣṣā inersin bî daha deriye deriye indin mi indin deriye inersin duddepe köyü var hemen ğarşında hani deriye inīsın köprüden geçiyun duddepe ūıhmusā duddepe urdan aṣṣā òle alagenelik bazarsuyu undan sonra òle alagenelik aṣṣā öte

taraf pirazize bāli ben nerde ne var nerde ne yok da bende unudğanlık var da
 unudium canını sevdüm ben sana hep sayarım bütün köyleri bütün nerde ne var hanğı
85 daş dibinde ne var hep sana söylerim de unudğanlık var ābi yaş aTmiş altı atmış
 yedi cāil deġülökkü canunu sevdüm bakma sen bōle oldūmuza unudğanlık var
 yoksama hep nerde ne var nerde ne yok hep sayarım köyleri sana senin gidecek
 olduġun urası hiç başka deġil ama hani u ġadar gezmene gerek yok ben sā saydum
 köylerin içinde Şindi bak ben olsam senin yerinde enece ardahan tegmezarı ben ne
90 konuŐsam uranın adamı da aynı kelimeyi konuŐı sen heralden yani kelime
 ġonuŐma Őeyi yapıcaksın anladūm ġadarıyla ben cahilim de az buçuk hani sōnadan
 akullanduk ben altı sene birinci sınıfa geTdim ben habule bī adamım ben olsam senin
 yerinde beş on para köy yazarım Şindik burda baġ eneceye get aynen dildür erüklüye
 gel aynen dildür dilde deġüşüklük olmaz gücükdereye getdün ardahana getdün mü
95 azcuk bī gürcü çaluklū vardur sā unu da sōlim az bī Őī vardur çünkü dā köy hani
 yükseldükçe dil dēŐür bunu bōle bil neriye gidersen get dilde yani bī deġüşüklük olur
 urda bī dil deġüşüklū vardur benim büyük ölüm sanāide usta man servisinde çalıŐı
 āmed ustanın yanında hani büyük ġamyon tır ġaborta Őu bu yapıyū undan önce de
 Şeydeydi bostekkesinde hüseyin teke die bī ōlan var ġabortacı uniyle bir çalışıdu
100 ġabortacıda Şindi meteTmim evlatım die eyi bi usta yani ōle andik dandik bī usta
 dīl bulancakta sayulur adam bulancakta sayulur bir kimse yani ōle sinē de sorsan
 tanur üveze de sorsan tanur anla yāni a dan z ye tanurlar āmed ustayla bir çalışıu u
 man servisinde hani büyük ġamuyun ġabortası yapıyular boyasını ġabortasını işde
 unu sōġ unu daġ Şindi ġaborta ne ki eskiden olsa bī elünde çeküç bī elünde Şey vur
105 babam tantan tan düzeltmek öksijen kaynā benüm kırk ocām varburda kırk bir
 yok kırk ocām var Şu ocāla bī kırk ocak var he havu ocak kırkıcı ocak haburda
 allahıma çok Őügür yavrum hebüle bī yūlantı gidī borcum harcım yok ben borç
 edmem ben iki bin yedi de cigariyi biraġdım ben de dünyada bī tek hırsızlıla...yoktu
 bende dünyada geri ġalan hepsi mevcuttu hepisini yaptım ölüsem hiç gözüm filancıyı
110 de yapmadan allām demem hepisini yaptım afedersin pavyon da ġabattım
 samsunda her türlü filimi çevürdüm kimse de dememüŐtür ki orhan sen de habunu
 yaptın sen de habundan falancı seni davacı etdi heç dememüŐtür ben habu yengeni
 aldım yedi sene koma habu eve geldim gettim ben kırk üç kırk dōrt senelik evliyim
 buniyle bir bu ġarı yedi sene bī defa benim içki içiP de eve gelü mü anlamadı en

115 sonunda ben dedim bakdım olmıcak bōn bilmesen yarın bilcek ğarı dedim ben afedersin bu poku yim habarın olsun benden dedim yani nolcak yani dūnyanın malı dūnyada iki bin yedi de cigariyi bırakdım içgiyi de bırakdım cigara içgi bugün bitti iki bin yedi de bir cuma günü havuraya namaza getdim iki dal cigaram var günde üç paket cigara içiyum öle bildūn gibi dēil körük gibi çeküyüm hemde havuruya **120** namaza getdim iki dal cigara var havurda bakkal dē dā enginin bakkalıya urdan dedim alurum dedim gendū gendūme hesap yapıyum iki dal cigarıyla gidim de dedim buradan alurum cigarıyı dedim ben burda sela verilicē zaman verüldū zaman evden çıkıyum abdesimi alıyum niyet ediyum uriya vardım geçenlerde öldü bî gürcü ekrem var urda şadırvanın āltında oturī havu çay ocānın kapısında selāmunaleykūm **125** aleykūmselam gel dedi neyse varduk hacı nābar falan filan eyi işde nāsısın nēdin nāpiun şudur budur derkenlik sen nāpiun dedim işde bōle bōle derkenlig biz urda cigaranın birini tēlledük avdarını kesim iki dalın biri getdi hacı bā dedi ki rāmatlik adam içme şu aneyi hani gürcü gücügdere gürcüsü habu aşşāda durīlar undan sonra içme şu ..... dedi bā gürcü biz hacının lafını ğala etmedüg rāmetlik adamı birini **130** içdim dedim ki gürcüyle ben ğafayı bulim namazdan sonra dedim enginden alurum cigariyi namazı ğıldım yarın dedim çalışmiye gidicem aşşā ğaynatanların baççasının uriya ğarşı gecesine yarın zabah gidēke enginden alurum cigariyi dedim boş ver dedim evde de otuz yedi dal cigaram var on yedi dal kısa samsun bir paket uzun samsun cigaram var unu dedim āşamdan bā bunlar yeter bōn ölınden sōnra gece **135** zabā ğadar cigara iççek deilime accuk da uyicem eve geldim habu pencerenin āzı habu ğarşı gi pencerenin āzı urda u zaman sedir var urda hemen üzerimi çıkardım bu dedi ki bā yemek yicen mi dedi ācuk dur ğarı dedim bî aklım başıma gelsin bî cigara çekim undan sonra yemek işine bakaruk u ğada cigaraya şeyim sā ne dīm günde üç paket üç buçuk paket cigarayı içiyum çok içiyum belki havurda habule bî yaktım **140** cigarayı yarı oldu olacak inan buna yüzünü öpdüm yavrum bî idirgahlık geldi bā ğaldudum attım havuruya aşşā bi tisinlik içimden bişi geldi yav hiç olmiyan bî şî ğaldudum atdım on dakğa sona aklıma vurdu oldu olmadı dağğası geçmeden aklıma vurdu u ğada cigara içen adamın aklına cigara vurmaz mı dedim ki yav biz dedim ramazanda ben şindi gendimi avudiyum biz dedim ramazanda dē şu saatten şu saatte **145** ğadar içmiüg da nōluyu ölüyük mu su yok cigara yok ekmek yok bî şî yok durık da nōlı bunu bōle avuttum durdum bî zaman sonra bî dā vurdu āmed içmī da noldu

hiç bî şî aynen gezî dolaşî aynen yî içiyu bunu bõle bõle iki üç gün mü dörd gün mü ne yalan gonişmim bî zaman geçdi bir gün bî õsürük vurdu bana õsürük beni öldürî bõyî beni ya öldürî beni dā bõle birden vurdu bende de biraz cînibiz aklı vardur **150** aklımada dõruyu gonişim sen benden çıktın ben seni daşîdum sakın bir daha benim oldüm yere gelme bir daha da elime almadım bir daha da elime almadım iki bin yedi de mubarek bir cuma günü ama hanğı aydaydı bilemium bir daha da elime almadım avradımı kestümü allahıma şügr_olsun bu gününe şügr_olsun şindig de kova hastalına başladuk nefes darlî var başka hiç bî ārır sızlar hiç bî yerim yok hiç bî **155** şîm yok sâde nefes darlî unuda bî senedür doktora gidim geliyum îne ilaç gullaniyum otiriyum galkiyum uykum geliyü yatiyüm gapiya çिकासum geliyu gapiya çikiyum ileri geri uğraşp duruyum haburda ni yapim yav ni yapim gardaşcuvazım canunu sevdüm ula ben geçende gördüm telli baççaye gāve māve yapmışlar havu oğarıya ama eyi olmuş hā iyi olmuş nie esasında ura goca mälle urası yav ben gāç **160** senedür gidim geliyum uriya urlarada õle bî şî olması lâzım esasında urda ben çok zamanlar u inanu müsün uriye bî hemen marangozun uriye mi nerde havu bakkalın urda mı ne taksî durā da açmışlar uriye herhalde sizin fırından okarda üst tarafta .... õle mi aşşāda var mı yolun āzında havu kafenin urda mı var hani yolun solunda şey varuya hani kafe vara urda ya .... neyse hani urda olması lâzım ben kaç **165** defa urdan gazdepesinde çirişlide ceneze olî cenezeye gidicem bazar günü bazar günü çirişliye araba yok gardaşım gazdepesinden araba çalışmiyu ama şindik hiç olmassa uriya vardın mı urda bî taksiye meselā binersin beş lira on lira neysine verürsün adama tırık çıkarsın ceneze evinin kapısına urdan gelü gidersin aşşā hele bi çirişli de avni var_üdu çirişo avni havu öldü zamanlar_ıısı bî bazar günü miydi neydi **170** ismaile dedim ölüm gel beni al dedim sizin fırının gapiısında çirişliden ısmail aldı getdi beni ceneziye avnini bostekkelilerin arabasıyle bir geldim undan sōra da eve boğaz āltına gadarlık u günlerisi nedimin yanına da ūraduğ eve urda işde bî hani muhtar u zaman yeni oldî diya he uriye ūraduk işde bî hayırlı olsun felan dedük urdan aşşā havu öte yüzlerde mi nerde havu sisin evin öte yüzünde ev mi soyulmuş **175** nōlmuş iki üç denelik de gizli polis geldi undan sōra hani candarma timi geldi unlarda geldi biz urdayke işde he yok dedük urdan ārı õlegenelik nedim_ile bî tanuştuk gettüg

ADI SOYADI: SAİME TOMAK

DERLEME YERİ: KIZILOT MAHALLESİ

DOĞUM YILI: 1942

TAHSİLİ: OKUMA YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI:16

**KONU: *İş hayatı, *Aile sorunları, *Değirmen, *Boşanma, *Çobanlık, Tarla-
bahçe işleri, *Düğün, *Dönemin zorlukları, *Eşiyle barışma, *Kayınvalidenin
hastalığı.**

XVI

on bir yaşında fabrikiye getdim admış yedmiş ğuruş yeymiyeye çalışdım yedmiş ğuruş yeymiyeden bî sene çalışdım ikinci seniye doĝsan ğuruşa çıĝdı sevincime uçduĝ biz doĝsan ğuruşa çıĝdı diyin üçüncü seniye bî liriye çıĝdı anam otuz günde otuz lira alacug diyin bî teg ben diyil fabrikada çalışıyug heb sevündug undan sōra 5 öle öle en çoĝ üç buçug liriya çıĝdı öle gine biz fabrikadan çıĝduĝ evlendug dünümüz oldu on segiz yaşında evlendim dünümüz oldu getdim emme getdūme de ne ğada pişman oldum sen bilsen çoĝ ğaynadılar bā zamanında ölegenelig ğaynadılar öle oldu bōle oldu şey ğaziyug çî yeri ğaziyug öle dalda benim böyug ğız ılıncagda gücug ayı ğar yāyıyu çocū bakım varıyım ğardan üşümüş mü yüzü diyum 10 biz çig yeri ğaziyug ocaĝ dikiyug ham findıĝ yerlerine has findī çıĝaracug elin yerinde duruyug biln mu ocaĝ çıkarıyug ocaĝları çıkarıyug dikiyug undan sōra urlarda tarla etduĝ dē ğoca tarla çıkartduĝ darımız çoĝ olsun dñ çarşudan egmeg almıya para ne arıdu çarşudan egmeg alamıduĝ undan sōra çarşuda egmeg olıdu fırında bişıdı emme şey edıdu dēmende biz yiyemıduĝ zāra üĝüdüduĝ mısır üĝüdüduĝ 15 mısırdan edıduĝ ta bizden önce şey egmēni yedümü de biliyum arpa egmē yedümü arpa egmē yedug biz ... arpa egmēnin ĝılçıĝları boazımıza batıdu ölegene

şimdi biz misafirlige getseg de birinde findıg egmē görüyüğ findıgdan egmeg ediyular
 üğüdiyular şeyini de anam findın egmēni bize de verseler de yeseg diye begliyüğ
 undan geri ölegenelig işde u zaman bu zamana geldüğ allahıma binlerce şügürler
20 olsun u zamanlarda da yoğsuzluğ çödu fakirlik çödu undan sōra yeymiyeye
 gidecen geçinecen geçinemezsen açsın undan çoğ aç yatduğ biz emme bugünlerimize
 şügürler olsun undan geri ölegene işTe yavrum ağlıma gelse şındi sōleşem he undan
 sōra yođ yođ dūnüm oldu benim dūnüm oldu ğaynanam_ılanlıđ nāpıcam
 ğaynanam_ılanlığ iki sine birliğTe durduğ altı yalan ğatmim altı sene birliğTe durduğ
25 altı sene sōra ayrıldığ dirlig edemedüğ ayrıldığ beni ğapiya atdılar anamı
 dōdüler undan sōra dedüğ ayrıldığ ayrıldığdan sōra işTe udur budur hızan böyüT
 hızanlarımı da çoğ telef böyüTdüm yalan deil halan bağ benim evim yoğ başımda
 neden yoğ sırf ğaynanamın izdirabını çekiyum undan sōra şındi adam çalışdı adamın
 çalışTını elinden aldılar araba aldı arabanın parasını elinden aldılar biz altı dene
30 hızan ğaldığ bağ kiradayim nie kirada olacam ben bu yaşTan sōra emme
 kiradayim işTe undan sōra sırf neden uslularımızın ğafasının çalışmadından sen
 ölüm para ğazanin mu sende guy üstüne bî yuva yaPdur öluna undan sōra öle bî
 yuva ğurma istemediler undan sōra u hallı işTe ayrıldığ şındi altı dene hızanım oldu
 iki ölüm dörT ğızım var altısını da everdim çocuğlarımın üç denensi babası ölmeden
35 everdim_idi üçünü de babasından sōra everdim undan sōra yirmi iki sene oldu
 eşim öleli işTe sâ ne ānadim ānaT ānaT diyu undan geri ağlıma gelse de ānaTsam
 şüfer_idi şüfer arabası var_idi şüfer_idi e işTe başğa bî şî yaPmıdu on segiz sene
 otübüs şüferlî yabdı undan sōra gendi araba aldı ğamyunculuğ yabdı istanbula kara
 kât götürıdu suntadan alıdu da undan sōra işTe ölegene bu zamana getüdüğ allah
40 bundan sōrakını da hayırlı etsin cenabı allah getmemiyig değirmene gidıduğ u
 zamanlarda büyüdey de olıdu mısırdı olıdu hani bî zamanlarda yedüğe ya arpa egmē
 undan sōra çığdı unlar meydana anam sevincimize uçduğ büyüday egmē çığdı diyin
 gılçığ boğazımıza batıdu arpa egmēnin şey arpa egmēnden undan sōra dēmene
 gidıduğ dēmenin ğapısında seçıduğ urda eleg var_idi elıduğ seçduğ büyüdeyi mısırı
45 tabi evden getiriyüğ undan sōra üğüdiyüğ eve götüriyüğ egmeg ediyüğ mısırı
 şeyde ediyüğ saçımız olıdu böle macir saçı diyulardı tepside edıduğ şeyi de mısır
 egmēni de saçda edıduğ undan sōra işTe öle diyuma ya undan sōra şındi allahımı
 sevim bu zamana geldüğ allah cenabı allah sonumu hayırlı etsin tarla tarla çıkartıduğ

elin yerlerinden tā tarla edîduğ tā ballıcıya gidîduğ biz bağ acı sudan ballıcıya
50 geçîduğ tarla edîduğ urdan fabrikadan çıkîduğ akşam namaziyle bir tarliye
geçîduğ tarlada mısır girinîduğ sırtımıza acusuya geçîduğ ya ey gidi çoğ çile çekdüg
ölum tabi toblîb şindi anamız babamız toplîdu yîyidu ağşamla biz fabriğadan
çığdūmuz vakıT yörîgene tā gidiuğ ballıcıya ballıcadan alıb acı suya geçîduğ darı
yükü sırtımızda gece yarusu olîdu zabah namazı gene ğalg fabrikeye get öle yavrum
55 işTe öle çilelerimiz çoğ çile çekdim hêç bî günüm boşa geçmedi tabi gece zabaha
mesâide yapîg u arada mesâi de yapıyuğ on iki de dâliyuğ u zaman gidemiyuğ on
ikiden sōra yalan sōlemim gidemiyuğ eve gidiyuğ undan sōra zabah saat gene
namazı ğılıyuğ gene yola giriyuğ gelîg farbikiye tabi begledüğ sıra sen geldin mi
seninki üğüneceg ilkin undan sōra ben geldi miyim benimki üğüneceg undan sōra bu
60 geldi mi bunun ku üğüneceg öle sıra ile öle hobbala yoğ dere ğıyısında camış
yayîduğ bizim şindi on bir yaşında zâten fabrikeye getdim u vakıTa ğadâ on bir
yaşına ğadâ camış yayim üç dene camışımız vardı babamların urda camış yayıyuğ
şindi benim böyüğ ablam var üç yaş böyüğ unîyle ekimiz bir camış yayıyuğ biz anam
diyü ki bunları diyü şeye ver diyu okula ver diyu bu çocuğlar hêç bişi bilmiyu diyu
65 babam dî ki una camış yaymıya ağlın kanât gelîsa git dî ver okula dî bu camış kim
yayıcağ dî biz dere ğıyılarında camış yayıyuğ nâbıcan fakirliğ var egmēmiz haşu
ğada mısır egmē elimizde haşu ğada çökeliğ cebimizde unları yiyegene camış
yayıyuğ nêdicen şindigi gibi bolluğ hani ey gidi ölum çoğ cile çekdüg çoğ undan geri
nâpıcağsın işTe öle he sen tā eyi getiriyun benim ağlıma ben unudiyum yavrum
70 ğafa nâriyu işTe ayrıldıuğdan sōra şindi ayrıldıuğ bizim rahmetlige ben yoğ
yoğsuzluğ çekmedim var yoğsuzluğ çekdim var_ıdı emme getüttümîlar_ıdı şindi iki
ğızım var ilerde undan sōra olan oldu ölum öldü undan sōra dediler ki çocū
geydūmiye bî gölmeg yoğ sırtına geydūmiye olu dünyıya geldi ğara ğış ayının on
segizi ğar yâiyu burul burul bî gölmeg yoğ u böyüğ ğızların gölmēnden getdi bu
75 ğaynanamın ğardaşının ğarısı içini ğaruşdudu selenin bî gölmeg aldı
böyüğgenelig çocūn sırtına dağdı başına ğundağladılar çocū yanıma verdiler yarın
tâsi zabah odun yoğ yağmiye ğar yâyu çocuğ oldu ben hasta loğusayim çocuğlar aldı
babası anasıgile götüdü rahmetlig allah nur içinde yatusun münever acı ekece de
ayşe ufacığ hemen yâdiğer unu sen bilîna yâdiğeri hemen yâdiğer peşinden getüdü
80 bakamadūn çocū etme dedi bā neye dedi bizim ğarıya yolladın çocū dedi bā

çocuğları atdılar yanıma çocuğların sümüğleri akî burnundan aşşā sōđdan elleri
 ayağları buz gibi yatāma aldım da yatağlarımda ımıttım çocuğları ōle bōyüttüm
 hızanları ōlum ŗindi iŗTe nāpıcan ōle bōle bōyüdüler allāma binlerce ŗükürler olsun
 biz eŗim_ile ŗeyüdüđ babam burdan yer almıŗ acısudan ayvasılın ōlu aslı burdan yer
85 almıŗ bulıya ev yabmıŗ babam biz bırda dōmuŗuđ ayvasılda dōma değülüğ
 yavrum babam urdan gelme undan sōra ŗey_etmiŗ beni hēç unlar baççanın aŗŗa unnar
 eyi yerinde durılardı baççanın aŗŗāsında durılardı bizde yolun ğıyısında durıdüğ
 okarda yol var_ıdı araba yolu geçıdu ğapısından biz urda durıdüğ iŗTe urda
 görükenlig gene tanımazımıŗ bî ğonŗu ōlu var u tanıttı bizim dūnümüz var_ıdı benim
90 ğardaŗım evlenıdu urda ğardaŗımın dūnüne biz baŗörücü gidēke hēç yörıgene
 gidilıdu u zaman araba yoğa iŗTe haŗu ğız sā dene ğız demiŗler una bizimkine u da
 ōlegene ta u hallı iŗTe allahın nāsibiydi ata da binen binıdu binmiyen yörıgene gelıdu
 ben yörıgene getdim abam at_ıla getdi ne dı ğız u abam at_ıla getdi abam abam uzadı
 abam sasuya getdi abamı ata bindürdüler u sasu ŗeye getdi baŗına da duvağ dağdılar
95 onun gözü hēçbı yeriyi görmıdu güvercin ğavuğlu duvağ olıdu eveli iŗTe ōle
 yavrum nābıcan baŗa gelen çekiliyu kızıl ot diyin geçı da ŗindi mālle oldu acısu ŗindi
 bulancağ māllesi diyin geçi kürt hacıgilden aŗŗāsı mālle urdan okarısı ğızıl ot he yoğ
 bulancağ māllesi diyin geçı ōle geçi ŗindi eyi u zaman sēn dedün olsun bilemiyum ki
 unuddum getdi buzdolabı nāridu ōlum ey gidi buzdolabı ne buzdolabı var_ıdı ne
100 aygaz var_ıdı undan sōra ne bu ıŗıđdan ıŗıđ var_ıdı bu ıŗıđ bulancağda da yōdu
 bizüm yetüŗdümüz zamanda var ıdı bulancağda emme ŗōleydi on ikiye ğada yanıdu
 on ikiden sōra ğaralıdu de yakında peyda oldu yanmiye baŗladı bulancağda zabā ğada
 ıŗıđ unda sōra ŗey ıŗımız var_ıdı camlı ıŗımız var_ıdı bı de finnuri ıŗıđ var_ıdı
 ğuyıdüğ hebüle ortalığa unu içinde oturıdüğ hani yemeg yer gibi ŗeyde eliŗı yapıdüğ
105 ğızlarla toplanıdüğ da bit dōma cin ıŗıđda iŗTe ōle çegdüğ yavrum buzdolabımı
 kim görıdu aygazı kim görıdu yemeğleri ŗeyde ateŗde biŗirıduđ da ŗōle olıdu ğaynar
 ŗindi ađŗamcā geriye ğalan yemē ğaynadıb bırakıdüğ u zaman egŗimıdu yazın hēç
 yazın ēŗiyeni dökıdüğ ēŗimiyeni yıdüğ nāpalım ōle olıdu yavrum yer ateŗinde
 yabıdüğ odun nāridu köz nāridu ey gidi yavrum bı sene bağ bōyüđ ōlum öldü iŗTe
110 havu çocūma on segiz ğün ŗu āzıma ğaŗuđ girmede on segiz ğün evde yemeg
 biŗümüye bı ŗı yoğ odun yoğ bōrtlen dikenlerinin uçundan ŗu gözlümün habu dalı
 gibi çagağlar topladım u çocuğa yālaŗ yabdım niŗasta yālaŗı ocağda bunlar yoğ u

zaman iki ğızım var u ğızlara da hemen demlî süriyum atêşin ğıyısına demlenmi ya
 abdes suyu gibi hemen ay yapıyum unnara çocuğa yâlaşu yediriyum u iki ğız_ıla
115 habu şeyi abdes suyu gibi olan çayı içiriyūm içine egmeg dōriyum yediriyum he
 unnar doydu ben de ğuru egmeg yiyum u zaman ey gidi yavrum ey evelkileri
 şindikiler ne çegdi çoğ çegdüğ çamaşurlar dere kenarında yekanîdu tabi evde
 yekîduğ emme su yōdi ki dere kenarına göçîduğ şindi findığ gelūke göçerdüğ
 findığdan sōra bî de findığ toplandığdan sōra göçerdüğ ğışın olancasını gine gözde
120 gömleçde ğışın su oluyūdu bōle yazın olmuyūdu da u zaman ğışın evde yıkîduğ
 su ğaynadîduğ ocağda elimizde yıkîduğ hani makine ey gidi yavrum şindikiler
 rādliğda kim olusa olsun şimdīgiler rādliğda çoğ çile çegdüğ biz nāpıcağsın evelki
 yaşamağ çoğ zor_ūdu erkē de zor_ūdu ğariye de zor_ūdu yol parası var_īdi önceden
 şindi yoldan geçiyun ay geldi mi yol parası vericēdin eger cocū altı dene olan
125 vermîdu undan sōra beş dene olsa vericēdin adam cocūna bakamiku sâ yol
 parası versin sâ undan çoğ var_īdi önceden fakirlerin kimi ğaçîdu evden tahsildar
 toplamiya gelidu parayı veremiyenler ğaçîdu baççalara aşşâ beni evde bulamasınlar
 diyin ey gidi evelgi şeyler çoğdu anamın zamanını ben ne bilim ne yaşadūnu bilmem
 ki evelkileri eşim şeker_idi şeker hastasiydi ğalp sıkışma yabdı hemen bî saatini
130 içinde öldü ağciyer su topladı öldü işTe yavrum nāpacan anam ğaynanam eziyet
 etmez mi ölüm iki dene görümcem anamı dōdü ğapıda ben hasTayim beni bağmiye
 geldi anam anam anamı dōdüler on beş gün doğdur rapol verdi anama undan sōra u
 getdi beni ğapiye atdılar elli yedi gün ğaldım babamlarda elli yedi gün sōra bî
 ğardaşım var u hastayidi şeyde istanbulda gurabā hasTānesinde yatîdu anam getdi
135 unun yanına altı ay unun yanında ğaldı ben ğaldım urda evdē gelin benim
 çocuğlarımā bî şî vermedi havu böyüg ğızlarımı çoğ aç yatudum yatağlara unun için
 unlara çoğ aciyum undan sōra getüren yoğ eve gi eve geleni undan sōra gelin gendi
 çocuğlarımā üç dene de unun var gendi çocuğlarımā yedüri benim iki denesi aç yatıyu
 yatağda ey gidi ey gidi yavrum ey eşim ayrıldığ_ūdu u zaman elli yedi gün ayru
140 ğaldığ beni ğapıya atdı eşim samsuna getdiydi sefere getdiydi gelene ğadar
 görümlerim ğaynanam beni ğapıya atdiydi gelinci beni evde bulaminci hēç bî şî ben
 hemenlig çığdım çığdım gün mahgemiye getdim boşanma davası açdım boşanma
 davası da hemen nafağayı da çığdım gün haketdim sen dedi bana şey mēmur dedi gi
 sen dedi hemen bōn çığmışın dedi bōn haçan dedi sen bu nafağayı hağ_etdin dedi

145 benim de oldū zamanlarda heP öldüler unlar Őindi dayımın ōlu var_ıdı emimin
 ōlu var_ıdı ceza hakiminin yanında zabıt katibiydi unların ikisi de undan geri ōlegene
 unlar ben yapmadım ğı unlar yabdı benim işimi heP undan sōra işTe bizim rāmeTlig
 elli yedi gūn sōra geldi Őey etdi ariya yādikerın dedesi girdi Őey etminçi demiŐ ki
 dedesi u zaman yadikerin ayru getürecegsin demiş bu ğada hızanın iki dene hızanın
150 anası atılmaz demiş sōra Şey_etdiler beni gecenin birinde geldi almiye geldi
 arabıyla bir beni bābam vermīdu sen dedi götürüyun da dedi dirlig ettüremisun ōlum
 dedi getme ben dedi evlatıma sābım dedi dedi ki Şey dedi ben dedi ayrı götürüyum
 dedi yanındaki Őüferlerde vardı iki dene dedi ki Şey dedi sen dedi dayı dedi niğahlı
 mı dedi niğahlı dedi sen dedi elin ğarısına yarın da mahgememiz olucağ bağ
155 mahgememiz var yarın da sen dedi Şey et dedi ver elin ğarısını dedi sōra neyse
 alsın getsin dedi babam ōlegene geldüğ tā unu ğapı yollardan geğümiyūlar sen
 getüdün diyin habu dursun dayımın güğüğ evi vardı uriye geldim dedi sen nie
 getüdün diyin unu tā ğapıya bacıya ğuymadılar u da beniyle bir ğileyi ğegdi nāpıcan
 dōmez mi ey gidi nazu sırf sinir hastalığlarına zopadan ğaldım ey gidi yavrum ni
160 yapsın gendilinden diğil_idi bağ dō ōlum dīdu ğaynanam yanımda dīdu vur ōlum
 dō ōlum ğız ana dīdu elim acıdı ya vura vura dīdu u Şindig u ankarada görümüm vara
 u dadīduku odun_ūla dō odunla agam dīdu Őeyle dōme elin ile dōme dīdu ey gidi ōle
 ŐeyŐer ğegdüğ ōlum işTe dayā bırağdı dayā bırağalı çoğ oldu yalan deil adam oldiydi
 emme iş işTen geğdi allah aldı yoğ yoğ ğaynanam ōlmeden ayrıldığ urda unun da
165 ğafası yerine geldi sonradan dedi ki sen beni afet dedi ben dedi sırf dedi unların
 yüzünden dedi bōle oldum dedi Şey dedi bā hağğını helal_et diyin çoğ özür diledi
 emme bilim unların yabdūnu ğüngüT yanımda da sōlūyular una ğaynanam da
 görümlerim de bizimki Şeker hastası işte sırf iğine ata iğine ata oldu he ğekeregden
 öldü ğekeregden bī sene yattı ben yanına varmadım yalan sōliyemem u benim
170 yanıma geldi özür dilemiye geldi çoğ ğaynadığ sā dedi hakkīn helal_et bize
 dedi bir hafta bizde ğaldı undan sōra ğaldı bōle ğaŐınıyu ğız ne ğaŐınıyun dedim dedi
 ki Şey dedi üç aydur sırtuma su dēmedi dedi beni ğimdürü müsün dedi bā
 ğimdürürüm dedim ben de buniyle bir sobayı burda suba yanıyu bu bī ğazan su
 ğuydu subanın üsTüne götüdüğ banyüye bunu banyunun ğapısını kitledüğ bunu has
175 gine urda ğimdüdüm geldüm yatāna buriye yatudum undan sōra dedi ği bā u
 zaman ben dedi ğızların yüzünden ğaynadım dedi ōlum da eyiymiş gelinim de

eyiymiş benim kötü ğızlarım_ ğımış dedi unda altı dene ğız var_ ğdı altı bacının bî ğardaşıydı bizimki unnarın iki denesi öldü unnarın iki denesi öldü gerisi yaşıyu eyi olanlar öldü eyi olanlar öldü ekseriyi eyi ölü de kötü ğalur eyi olanlar öldü undan **180** sōrada şey etdi işTe öle u hallı yavrum nāpıcan bugüne geldüğ allaha binlerce şügürler olsun bakim ne dedin şindi urda ula seni gelin eyi bağmış sen evlenmeden zayıf_ ğdın şindi maşallah sen eyisin valla eyi olmuş bu maşallah bunlar ne demeg senin dersin ney şindi bundan he he tabi tabi öle olum allah hayırlı etsin

ADI SOYADI: SABİHA CÜRGÜL

DERLEME YERİ: İHSANİYE MAHALLESİ

DOĞUM YILI: 1930

TAHSİLİ: OKUMA YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI:17

KONU: *Abisinin ölümü, *Babası ile anıları, *Kız kaçırma, *Tarla-bahçe işleri, *Ağaçtan düşme, *Tohumculuk, *Eşinin vurulması, *Pazarcılık.

XVII

ğariyi şeye yaturdular tuvaletin ğuyusuna ğarının soydular başının āltında od birağdılar has genelîg yüzü görünüyü yav tuvaletin bu derin tam pislik yer çürümüş yer neyi bōli şey vara başının alnı od vara biz de yanında beglîg bōle bakîg allah allah ne ğada pis bilî musun urası da heb ğurd ğurd ğarıda fireng hastalî var_îmiş 5 fireng baĝın inanın buna fireng hastalî ğariyi annem şey etdi ateşe atdı bî ğazan su ğublu ğazan urda annem iĉerü getümedi ğariyi ğarıda tuvalet kokuyu yav neriye geleceg ğarı ğariyi annem urdan habüle doladı ğariyi aldı getüdü urda güzelgene yuva yuva ğarı belki alt derileri çıĝmuşdur meydana ğarı eyi oldu ya u hasdalîg yitdi getdi ğarı duva duva da anneme allah senden razı olsun işde uda bî doğdor doğdor u 10 ğada bilemez ilaç verî da doğdor hemen geĉî mu derdler elim hālân gine sızlî şey da sinir sıkışması oldu hālâ acî habu elim gine dutamıyü bişi alsam duddum sanıyum hebüle haburiya ĝısdırıyum bakıyum düşi öle nāpıcağsın ĝızım bēm şeyimden roman mı yazacan şindi اساسı savaş zamanı bilmiyum ben de yalavuz yunan şeylenlig almanlanlîg şeyinin savaşını ilan edîlardı yazırlanlîg delalcı remzi vardı esgiden 15 telefon yōdu öle megdup nerde kim yazacağ okur yazar yōdu ki u ilan edîdu remzi ne dîdu baĝ bî keme on lira şeyde almanyada açsın aç geĉdin heb urlar tırla duman oldu duriyu şeyde bî at başı kelle da yenür mü baĝ on lira bunları bunlar öle

yiyegenelig yaşadılar güççüglūmden ben nası anadim bilmīm ki yabduğ çaluşduğ
 işledüğ ne gibi babam tabi bizi çaluşdurıdu da babam bizi seveginen çaluşdurıdu
20 ābim bī tek ābim bī maraz ġardaşımız var_ıdı en iyi öldü ābim öldü murad ābim
 öldü u da marazgenelig unu da biz korıyuğ heb birden una bī söz yoğ ne istısa
 unu yapsın u unu korıyuğ undan sōracıma undan sōna ōleginelig biz nābdüğ u
 ġardaşı ikiz olduğ biz alduğ ele yolu yani aynı erkek fatma gibi yaşaduğ nāpalım
 başğa bizim gücümüz yokdu ki biz ġardeşimiz öldü hebüle aynı senin gibi boyda
25 sarışın şurdan bağsan u ġadar güzel bī çocuğ āltun gibiydi yani u öldümiydi biz
 gendümüzü heb bırağduğ ōlum biz nāpacāmızı hiç bilemedüğ ġulğ tavuğlar gibi
 annemin dizın dibine hebüle çögdüğ urdan neyse keçelō ġırlağ ġarısı geldi dedi ki
 şey dedi ġomşu siz dedi ne yapınuz burda dedi hiç kimse yemeg yemiyu nāletli gibi
 olduğ nāletli gibi sanki hiç yemeg yemiceğsin yemeg yemiyug ġarı bize zopa deyneg
30 bize ġarı götūdū sofriye duTdu başımızdan duTdu sofriye otuTdudu ičeçegsiniz
 su için unu alın mecbur ġaldüğ ġarının deyneg başımızda mecbur ġaldığ birer yudum
 alıg emme sen bize sor ābim yemī gi biz de yeseg ābim aç yāni ben çoğ biz hālān
 tā içimizde u bizi vurmuşdur ābimle yani u ġada bizi parçaladı u şimdıg şey
 zamanında dim ben sana kemal bey var_ıdı giresun hasTānesinde ermeniymiş u
35 doğdor türkiyenin gençlerini bunlar ġırarlar_ımiş bilin mu gençleri
 öldürürler_ımiş iğne yaparlar_ımiş ābim de de bī üşütme sōğ alī var ābimde de ār bī
 derdi yōdu ya öksürıdu hemen doğdura getdi getdi bī perşembe getdi bī çarşanba
 ölüsü geldi perşembe ġün ġalğdı eme şişdi heb şişmişdi ne ġada genç öldü u seneki
 bī tek bī tek ābim değil havu ġadirin babası da undan öldü şakir ipeg yengenin ōlu
40 şeydeki de var kelalūgilin de var çoğ ölen çōdu u sene sāniye abam da öldü sāniye
 abam dōm yabdı ekiz dōrdu olsun ekiz dōrılar da ölüyular mı işde u da öldü ölüsü
 geldi ōle çoğ zamanlar geçüdüğ çoğ ġorkuçlu şeyler geçüdüğ gel gelelim şındıg
 bizim hağğadden çoğ çaluşduğ una sorarsan çoğ çaluşduğ bağ u şeyden balıcada
 çalışıyuğ şōle kütmeg kütmeg şeyleri sökiyuğ yıvgunları yıvgunları söğdümiydıg
45 undan sōna çırpip yanlarını ōlağ başı gibi şelē ġoyıyuğ haunu biz girinib sen
 unlara bağma şelē koyıg ōlağ başı gibi eve gediyuğ nābacuğ bilī musun bunu biz ateş
 yağacuğ yemeg yapacug yarın bī daha gidecüğ balıcada çalışıyuğ urda gidib geliyuğ
 araba yoğ balıca dedūn nere şındıg hauraya gidīlar da arabiyle gidīlar bēm tuhafıma
 gidī yav şındıg biz u yola nası ġatlanmuşuğ sırtımızda şeleg elimizde gene boçça

50 bōle şindig ğoley naylonlarda var poşetler var boçça unu da neden bişiden uydurib dikîn boçça yapin kendine gidisun òle òle işde çoğ şeyimiz oldu bâbam_îla beraber çoğ anlaşîduğ bâbamın hevüle bî iç gömlē_idim bâbamın bâbam hepsin birbirimize danuşurduğ bâbam_îla bâbam derdi ki bağ ğızım şunu şōle yabsağ olur mu eger olacāsa bâba bu olacağ tamam sen ğabul edin mu sebiha olacağ emme u işi

55 başarîduğ birinde şügran annem yoğ şey kim aşşāda babam_îla biz ben varım şindig dedi ki bâbam bā sabiha dedi kösmün dedi hacca dedi ğaraderenin urda ğoca bî tarla görsen dedi iki dene ev var başında dedi iki dene ev başında yerin habu çarşuda haburda ilerde u dedi satî dedi acaba alsamiyig bana dî gi dedi al di dedi bâba ğaça verî dedim verîmuş sordun mu dedim sordum dedi u zaman iki bine

60 milyon değıl iki bin iki bine veriyu dedi iki egmeg parası şindi ama sonra zabah şindi sabiha nası ederüg bēm de borcum da var megdeb öne borcumuz var megdeb önü bitüremedi uranın borcunu bâba alalım aluruğ biz uriyi ğızım nası alacug paramız yoğ gi bâba biz şindi sōlama ederüg ballıcadan biz ameleler ne .... findî toplîlar ne sivri findîğ toplîlar dōruĝenelig ne gō findîğ toplîlar biz unları heb

65 toplaruğ bî at arabası yügledüĝ ablamlı ikimiz abam köydeydi bî at arabası yügledüĝ yolladıĝ bî dākı sene bî daha havunu biz ödedüĝ undan sōna bağ mekkeye giderke dedi ki bura sizin dedi bağ ğızım ben gidiyuğ dedi ya gelürüm ya gelmem dedi kefin ğoltümde gidiyum buralar sizin dedi u zaman ben hacdan gelincig dutacam dedi guya öleceg yolda da bizim yerimizi şindi kim alacağ ğızlar alacağ

70 ābim alacağ alacağlar bizim yerimiz olî bize verî ğızlara verî siz çalışdîz di ğızım dedi siz olmasāz ben bu zamana gelemezdim dedi sizin sayēze ğalkındım ben dedi niye biz ellerin ğızları gibi bî daha alalım bî daha geyelim bazen bu dî gi anne şuna bırağ dî ben bî bişi bulîm haburiye kenara bırakim bu lâzım olur bî halğa demür bu lâzım olur bu niye lâzım bu iki ğapıyı bir araya dağarsan üstünden halğa yaparsın

75 açılmaz ğapı mal var sığır var yolda izde bunu bōle bōle böyüdümüz gibi ben u huyumu vazgeçemedim terk ediyum diyum yav ne var bunlarda emme içimden òle gelmi müsrüf zanedim ben ğünah zanedim ben bu fazla şeyin sana müsrüfdür işde òle ölüm òle òle insan hazmetdüĝçe her şeyi elde edi hazmedinçe ğorĝmîcegsin her şeyden her şeyi başarusun bu budur dūn mü dūn ne zorlūla oldu bilîn mu sen ben

80 ölüm ben çekildim de getdim eved ben şindig şey yōğ en kesū memed ā gile benim ābime şindig şey ābimin bugün dūn esūnü görüyug biz amcamızın ölu oluyu u

da ebedenden biz dūn esū görüyuğ biz bişiden habarımız yoğ gi sırtımızda bizim yüglerimiz var gene sırdımıza sırtlıyuğ yügleri öle gidiyuğ araba yoğ gi ni yabalım undan sōra neyse bî de bağduğgu geberesiceler heb dē geberdiler ya bağdım ki unlar **85** da yolda bizim önümüze çıgdılar ben de sandım ki beni dövilar sandım beni dīlar bunlar nie dövilar yav ta alttan saçımda çoğdi ya tā haburama iki dene yumruğ attı emme yusuf enişden_ imiş u atan bēm gözüm ğarardı hiç da bî yeri hiç göremim nası oldum hiç bilmim beni bōle dereden öte geçeye atmışlar aynı ölü balığlar gibi urda ben bayılmışım zāten urda beni suyūla ayaltmışlar benim anacuvazım bāra bāra hır **90** hızan peşinde araya araya ey gidi ey allah adama öle evlilik nasib_ edmesin çolūmuz var çocūmuz var yani insanluğ dışıdır öle şey olmaz sen niğahlı bu elin niğahlı ğarısı meselā sen bî da duT da çolūn çocūn hazmedemeyib de sen bî de elin yoluna çığısun el değilsiniz ayıb bişi değil mi hemde bizim ğōşularımız burda bize de unlara yardım eden de ğōşu diyib de hebisi eyi dīl ğōşuların hēç kimseden unların **95** ğızına öle olsa biz hep birden yola çıkaruğ ğardaşım benim haşindig bacım emine de çekildi benden sōra iki buçuğ sene aramız var emineyle uda çekildi emme ben ne derim ne demem bilî musun sen duydum bā habar geldi aşşā indim bağdım ğız yoğ çocuğ ciğer yıkarmış ğapıda undan sōra hemen sanki de şey gibi .. tavū gibi al bakalım git sen şindig gölu ğōşu öle iş olur mu yardım ediceğsin zabah da sā gelür **100** bu işde undan sōra dūn oldu emme dūnū tabî de olsa nolcağ olmasa nolcağ öle olacāda bōle oldu çoğ olacādı az oldu çüngū benim ābim var ilerde unun dūnū olacağ biz heb bir una çabalıyğ çalışıyuğ artuğ bizim evimize de gelin geleceg iyi oldu u işlerde oldu kim barışdılar unlar barışmicegti emme araya çoğ adam girdi şey solū dayı vardı cāferūn solū raşid imam undan sonra hacal usTayı bābamın özel **105** arkadaşlarudur unlarla yatar ğalğar sanki dīm bābam unların ğandurmasıyla biri de ömer efendi ğara ibrām ömer efendi araya girdi senin elin değil olsun nasib öledür sen şē etme dīn bābam da tabî de çığışacādı olmaz mı undan sona neyse uygunluğa verildi işde dūn oldu ābim ki olacağa bēm ki oldu u zaman tabi de gene u zaman ben gene mahçub oldum niye benim suçu yok ki eved he he gün başörücü olî perşenbe **110** gün dūn oluyu nābıcan allah hayırlısından ayırmasın tabi her yerde ğızım ben dāda ğırma ğırdım ğırma dağda ben ğırma ğırdım cürgülō mahrinin dağında ben ğırıyum zekariya çırpıyu ben ğırıyum zekariya zekariya çekdi şeyde dādan dışarı çıkariyu undan sōra sencer bana yemeg getiriyu çocuğ ben işçiyim emin inē yapmaya

gidiyu Şeye gidiyu pansumana gidiyu îneye gidiyu u evde olmuy u zaman ben
115 sırtlıdum hepisini nâpim òle hızanın var darı mı olıdu olmaz mı bizim eved biz
şindicêlig ineğlerimiz var_ıdı biz baççeye kemre ğuymasını bilmıduğ u zamanlar_ıŝı
emme heb tarlaya dökıduğ tarladan ben havu bizim evin önünden işde görısunuz
şügran havurdan on iki harel darı ğırdım geldim darı ğırdım gibi bağ Őelên harelın
altındayim bağ unu ğapiye getiriyum Şeye yıyum haburama yeŝilgene çör haburama
120 battı ğirdi çör hareli bırağmadım sırtımdan ayâm hebüle çörden çördeceg etti
ayam çekdim aldım ayâmı Şeyden sırtımda harel bôle yaŝantı olu mu ğı it yaşantısı
ğanamaz mı yükde üstümde oldumi yüg tâ çoğ Şey yapı bağdım ğan gidi uriye aşşa
eve varım bî da ben aynisi pamuğlar ğazlı bezler bizde isporta bizde her Şey bulunur
hemen unları sil süpür yü yeka u öksijen suları var ya unlarla temüzlüyüm undan
125 sôra akıtıyum undan sôra parmağlıyum unu ğuyuyum bu ğuyuyum basğuluyum
adam ağıllı undan sôra gene tarliye ey gidim ey Şindig ayâm bôle oldu diyib de on
gün ğâğmazlar haşindi çüngü hasTa ayağlar aci ya doğdora kim gideceg doğdor olsa
ğadir bey var u zaman Şey havu oğaylar vardı emmelîne doğdora kim gideceg
yalavuzsun neriye gidecegsin hemen gidilî mu yoğ araba yoğ Şindig at ğatır olî ben
130 de atın üsdüne binmiye zatan ğorğarım ben ne eŝŝele ne at ile òle gidemem emin
at da aldı ğatır da aldı eşşeg de getüdü ğuzun ğoyun geçi eminin ğapiye gelmedü
yoğdu ğardaşım hepsi ördeg her Şey geldi bizim ğapiye çoğ Şükür allahıma yalavuz
yabmuş oldüm işlerden heb memnunum bağ çoğ gendüm istfıgene gidıdum gendüm
yapidum òle ğızım òle yoğ altı aylıĝ yicēmizi ayarlıdug ğızım serentimiz var bizim
135 hala yıkılmadı serentinin bî ğözüne elma dolduriyuğ bî ğözünde mısır undan
sôna zamanı gelincig olmaz mı meyva çoğ olıdu Şindi yoğ meyva tabi Şey Şey tumba
ğuşağlı beli ğuşağlı fıçı geTleri olî bôle yügseggene ğız nası bilî musun havuna ben
Şey etdim de bir fıçı Şey ğuydum bôle gelder salaTalıĝ turçusu mısır_ıla barabar
ğarıP ğafıdum tōmun içine dallardan toPlıdum ben heb Şeyi salatalî unu bîdaha acuğ
140 bî sudan geçirıdum balıĝ gibi ğoy verim Şeye tentelere undan sora unun Şeyini
her Şeyini yapı okardan aşşa unu doldurim üsTünede ğoyim Şeylerini emme unun da
basdü çoğ olacağ ağır olacağ Taşı ağır olmasa çürüyu içi ğoy verî heP undan sona
unu yemiyle bitmedi ğız u ye ye iki denesi bî ğavrumluğ olıdu fasîle unun gibi
dökıdu zâten bilin mu beyaz bî enli bōce vardı fakir bōcesi havu undan nası üredi de
145 ğayboldu ğız bizim urda çoğ dökıdu hebüle hebüle su var_ıdı gene ğaynak su

vardı yakın yerimizde şeyle alıduğ gidib alıduğ keşgöl var_ıdı keşgölle doldurıduğ
 pınar var_ıdı findıg olıdu da az olıdu emme yicemizi heb ayarlıduğ undan da unlarda
 bulunıdu gene dēmenede getdim şindig dēmene şindig emin dēmene gider oy ben
 dēmene getdim ben geliyum da anam ayten sencer nerdesız gelin yükümü alın bar
150 bar bari e sen deliğanlı herifsin nie getüsene ya biz nie getürüyüğ sen getürecen
 elbette sōna neyse ben gidiyum aliyum unun yügünü u hasgenelig geli elinde girebi
 utanmadan çoğ kötü çoğ kötü emme işde öle etdi undan sōna biz mälle ğarıları
 toPlanıduğ bilın mu dervişin zerbab yenge sādēd abam hacile şey cenan ben he heb
 barabardan dēmene gidıduğ biz şeye çoTag dēmenine ibilō hasan var_ıdı bilmiyum
155 öldü mü ibilō bilmim ben u vardı dēmende de dıdu ki sizi tanım gelisüz emme
 habu kim habu dıdu cenana cenana da yeni başladı diye uy anam vardı dibēmiz vardı
 yandı dibēmiz yaşmağlı el dēmenimiz vardı dariyi mi dariyi gurudib dōyüğ dibegde
 serentede ğuruyu darı serenteye atiyum dariyi darı ğuruyu u zaman bî sebeT ğuydun
 mu unu dövısun iki ğişi bî ğişi sen gendün teg isen bî kişi döver evde varsa adam iki
160 ğişi döver emme gine eldecim duruyu u duruyu unu heç şey edmiyum sōna
 çocuğların beşi var sallanan beşi unu da bırağdım duruyu varsın dursun unu eyi bişey
 müzelig yer aculursa uriya bırağacam unları heb yöreg yabacan beşiğe güzelgenelig
 ölmesem emme ne zaman olacağı u zaman ben görmem patuz yoğdu şindig
 gündeligçi olıdu şindigi şey olıdu keşig edıduğ bilin mu ağrabalara keşig keşig
165 gidıduğ heP bî günde toplıduğ iki çuval findıg aTlanıdu āzı bālı yani gün ağşama
 ğadarlıg emme u da nası olıdu bilın mu ağşama ğada yarış edısun iki sebeT findıg
 ağlı bî adam ağşama ğadarlıg havurda şey edısun yarış ğız nası yaPmuşuğ nası
 eTmişüğ ben bilmim gi valla benim hayatım heb böyle geçdi gendümüzden yapım
 yavrum bizde camış var ineğ camış yedi dene mal afurda bālı yedi denelig biri yüglü
170 biri sālıyu biri dā böyümüş yedi denelig malı ben afurda bağdım hevüle görün
 mu dozirig ğada bî ğarı adım_ıda sōlim tā öle inkar mı edim yani gendün içinden
 gelen bişi bunlar yav şey olmuydu undan sōra fırına atdım birinde ben şeyi çöregleri
 kesdim kesdim heb doldudum ğaymağlı ğaymağlı torbalara bāladım daşladım fırını
 yağdım fırına şey tafta sürdüm çoğ ateşli deildi fırın tafTa sürdüm tafTanın üsdüne
175 dōru ğoy verdim şeyleri çürüglüğ ayları olıdu çürüglüğ aylarında findıg şeyi
 beglig ameale gelceg amelege tabide yemeg şindig yemegli olmuydu u zaman yemeg
 bişecēg yemegli oldū gibi u zamanları unları sen gendinden hazırlısun emme ne

ğadar lezzeTli bıçāla ğopartısun çögelî peyniri yāda kıtırT kıtırT çoğ dadlı olıdu
ğaymağlı gene şindigi peynirlerin ğaymā havurda peynir geli temür dî gi bu dî āzdan
180 da yoğ dî bu dî ğaybolub gidî di hağğaTdan peyniri yi bî gün havurda penir
ğorısun āzına atin peynir ğayboli hêç yoğ õle işTe esgiden zor_üdu zor zor emme
bağ şindi şõle de bî bağ yēnim şindigi insan bizim gibi yaşantısı yoğ nie yoğ
başımızdan zehir yayı u topların mermileri zehirleri neriye gidiyū göğ dedūn bi
kubbe dönüyu dönüyu başımızada gelüyu yāmurla bir eniyu aşşā emme sen ben unu
185 bilmiyuğ bunu farğ_edemiyuğ yāyiu eyi çoğ eyi sannediyoğ tafladan nen varsa
hebisine de yāyiu u zamancalın zāten aldūn hile var her şeyde hîle var yoğ ğanser
yoğ ğangıran olıdu bazan ğanser yoğ yalavuz bî teberūn hasTalî olıdu u da neden
ğāvede oturmadan olıdu çoğgene cigara içîlar ğāvelerde havurda sürünîlardı zabā
ğadarlığ oturîlardı kön kön ögsürîlardı u zaman nōlidu şey boronşiT oluyūlardı
190 undan sōna da ölüP gidiyūlardı nōlçağ şey ne gezidu erkek de çalışıdu ğarı da
çalışıdu erkeklerde heP keşige gelıdu bize şeyden emme gündelig de gelıdu
ğuşluhandan habu golū ali osmanlar varya havu gosaragiller ğız he unlar heP unlar
bize gelıdu havunlar ali osmangil dedi mi yoğ yoğ aynan ğarısı var media õlemiunun
şeyi laf çoğdur undan sōnacıma çoğ çoğ undan havu şey mahirin ğarısı havurda
195 doğacıõllarının unlar heP bize çalışmıya gelîlardı yeymiyeylen çoğTu yoğ şey
vardı pınar vardı hebüle bî eşüğ pınarı olıya üsTüne burdan şeyle su alısun
gügümüğe keşgül keşgül bõle doldurısun undan sōna u gelende unlar heP alınıdu ne
dım işTe fer vakıT var_ıdı şindig insan gendünü götüremî yav bağ habu sāte yağın
girıdum ben eve şügran habu sātlerе yağundur bağ malı sācan yalını
200 verecen önünü dolduracağsın tabi ğayıdu önünü dolduracan bağ habu sātDen
sōna ben şindig yemeg yaPacam yer sofrası var_ıdı sini ğuyıduğ üsTüne ğoca sini
haydi bakalım topla ye iç undan sōna ister dersine geT isder otur ni yaParsan yaP
zāten telēzonda yōdu şey var_ıdı radyolar var_ıdı biz de kondur radyu var_ıdı undan
sōna teyiP aldığ kıramu emin kıramu felan hebisini getüdü eve hêç bişi noğsanımız
205 olmadı yani he egmeg fırında egmē bişüdüüm bişümezmiyim habu bizim fırında
fırına ben būda da atdım da sā ben mısır egmēni sōlim şindig mısırı has ginelig ısıcağ
ğaynarın suyūla barabar yūrısun undan sōna unu kenara bırakıP mayalani bî sāt
dursa yetiyi üsdünden bî su ayırî u gendü maya aldım_ıdı suyunu ayurur undan sōna
bî daha has gene bî dā güzelgene yūr yūr yūr unu götü fırının ğapısına avu alıg

210 dādan havu bizim dāda avular vara avuları dizîsun şeye egmeg ğapā var şey kürē
 kürēle barabar atîg biz anam bî fırın egmeg şelē alim ğizarî egmeg dî ki şey ne dî
 bilin mu şey hava çarşidan geliyî ibrām abim de ğoruğ findıg temüzler_imiş dî gi ğız
 diyu havu ne dî elindegi dî egmeg dî bûli ya dî çarşidan sōmamış mı egmeg dî
 çarşidan beri gelin dā he dedim ōle eTdim he dedim çarşidan getürüyum deli misin
215 sen dedim tēzam yaPî egmē havurda dedim ne dîn sen dedi getü bagim şu egmē
 dedi undan sōna başladuğ biz somun egmē yabmiye baya somun egmē yabduğ
 nurtenlen barabar nurten dî gi anne gene yapalım eTme eyleme dî nurtenler yabdı
 gene havuriye fasile ğuydular fırınada yürmuşlar da avu aTmişlar da fırının ğapısında
 görîm avularını iki dene egmeg atmişlar fırından da haşlani ya fasile ğızardîduğa ya
220 dedim unlara fırında dedim çoğ üç fırın fasile ğoydum şeref fasile almışdı dörd
 lira mı neymiş kilosu da fırına ğoy demiş loğonTada ararlar_îmiş bilîn mu mādem
 dedim fırına dedim fasile ğoyūsāz dedim hoşül yerinden al dedim Tuz aT dedim
 hasgine ğizarT tavada dedim basın yemiye gidin dedim unlara çay yaPın yanınada
 her şey var evde dedim sōnası unlar demişler gi gel bî de egmeg yaPalım fırın yaPîğa
225 egmeg de yabmişlar bağdım heb avu yabrāna dizmişler heP anne dî yedüg dî he
 he hamuru hazır almışlar hamur almışlar emme temür u fırından aldün maya
 egsigene olî egmeg emme gendün yabsan da biz maya ğadmîg una gendün yaparsan
 u gendü mayası daTlı genelîg olî egmeg daha daTlı oluyu u zaman yörTlu ayran da
 dōra anam yenmez mi şindig ne var ne hebisi şey heb zehir yedümüzde içdümüzde
230 hebisi zehir şindig bağ haburlar heb naylon evelden heb yün var_ıdı pamuğ
 var_ıdı insan yaTdū yerler heb .... şindig neymiş he heP ōle birağ yoğ öteberi u
 ğadarlıg satmadum yalavuz şōle bî şeylerim var_ıdı egdüm tōmlardan artan tōmlar
 var_ıdı bu bulancā bu tōmculū ben üretdim başTan bağ sā dîm şindig ben hevüle
 serdim boççî şeyde bazarlıgda ğuydum tōmları ōle ōle anam anam milleT bağdım
235 heP tōmu almıya gelîlar bilmiyum bene ya ula öteberi satana ğadarlıg tōm bitti
 ğaşuğ ğaşuğ verin ōle ōle verîsun bî ğaşuğ işTe beş ğuruş on ğuruş undan sōna ben
 epey urdan para birigdîdüm ōle ōle ben u tōmlardan ayırdım undan sōna
 argadaşlarıma da dedim unlarda götūdū undan sōna tōm başladı çarşıye yayımiye
 çüngü para var tōmda yoğ dēl yabduğ ğızım her şeyi yabduğ allāma binlerce şügür
240 bağ bî de şunu anatîm sā başımdan olan olayı da sōlim sā şindig bağ sencer iki
 buçuğ yaşındaydi muarrem aldı götürdü bilî musun aşşā tabi teg çocuğa sevilî ya bu

emin de hocanın ibrāmdan şey almış şey burcu dînîn mu şey almış sülâh almış dabanca yapîdu hocan harun dabanca almış şindig bu şindig dabancıyi bu çat çut pencereye çıgıb cancan can atdı undan sōna bî da aldı emiyeti ğaPaTmamış hebüle **245** soğdū gibi habu ğalçadan haburdan girdi ğurşun āltından bî yerden çıgdı haburdan arkadaş evelden kaşe pantul olıdu bōle kilotlu olıdu dîlardı una ōle dîlardı bî pantol vardı ben dîmġu acab bu su nerden gelî diyum mērgi siyah da ğan siyah görünîmuş ğan siyah adamı dutiyum adamın rengi ğaçıyu emme ben unu su sannediym su diyum ben adam diyum nie diyum su he ğan pantul çekî ğanî e sōnası **250** ben şindig nābıcam bu adamı dutuyum bōle duvarda yabuşdudum adamı adam gidiyu ār ār ğaymıya başladı adam gidiyu ben şindig nābim bunu allahım yarebbim evde kimse yoğ bî teg benim sōna ben bunu yavaş yavaş bōle bōle çegdim yavaşgene hemen sediri olıdu esgiden sedir urdan hemen bî kırılT aldım hemen başının āltına ğoydum merdivan başına çıgdım evimiz iki ğaT uriya çıgdım abdılā emî dîn **255** çārdım abdılā emim de hemen yağın yerdiymiş hemen abdılā emimle barabar arkadaş hemen milleT ben çoğ mu bārdım nēTdim bilmim milleT bir anda doldu araba yoğ gene gene araba yoğ undan sōna una sal yabdılar hemen çat çat çat sala şey dasları sarduğ undan sōna da ğolan da ne urganiydi hebisı ıyıldı undan sōna unu ōle geçüdüg undan sōna emin tegrar gene araba ğazası geçüdü bağ allahın hegmedi **260** işde u da bana ras geliyu eyi aynen u da ōleydi biz hasTaniye vardūmuz u araba ğazasında eminin āzından funi dağmışdı funin içinden ğan çalışıdu āzından undan sōna da biz allām nēdecüg da sencer nası olsa tani araba ğazasında rasgelî çocuğ okuldan gelî ordudan ras gelî hemen ōlan babasını ayırı arabiye atî çocuğ urdan bakî ki banġanın şeyi var_îmiş de biz de eminin alıb verdū banġa bilin mu kātibi hemen **265** bu demiş emin abiye demiş adam yardım edî gidîlar varduğ bağduğ gi unlar heb urdalar çoğ ğorğdun ne demeg sen evîn bî adamı dayanacağ oldūm kim var u var u zaman nābıcağsın u zaman genede gendî aġınTıya vermiceğsin nābıcağsın ey gidi ey çoğ şey geçdi başımdan sâ ne dîm bilin mu romanlar almaz roman ğolan mı doğusa mı ölüm unu da sōlim sâ u da geri de ğalmasın şindi bağ bez fabriġası açıldı **270** bulancā habu şeye ġıcıġlıye ankaradan ōreTmen geldi fabrikalar açıldı biz urda çarşaf peşTanbal bunları heb dokuduğ emme heb de tam ilerde dokuyen bî insan oldum çoğ arkadaşımız oldu hem undan sōna ōreTmen bulancā duTuldu bulancā geldi umumiyeTden yani heb birden herkeşin ġızları heb urdaydı anam na ğada

arkadaşlarımız var_ıdı bilin mu undan sōna işde unu bitıduğ undan sōna iç
275 m̄zısına getdim ben gene undan sōnacāma urda da gene başırılarını aldığ undan
sōnama dā ne yaPdıydım ben temür sēn ağına gelıdı ya ğolan dokıyım yün yün yün
dariyum yün yünü alıyun dariyun ğuyıyun ğolan dokıyun istersem de asar dokurum
yani sōle şey olsa dasdar şeyle dokıg bōle bizim dezzahımız vardı zāten u dezzahı
şey etdim_idim kilimler bōle bōle çekısun çüngü geniş u bî metreya yağın mekik var
280 bōle şağ şağ şağ aynı makine gibi çalışı ayān unlarıda becerdüğ ğız bacım valla
billa biz tarihe geçeceg adamışuğ sefine de çalışdı emme en çoğ saymeyle ben_idim
işin ilersinde sayme ablamla ben_idim işin ileridegiler unlar çocūdular unları biz eve
bırağıduğ harman beglilar_ıdı evin bakılar_ıdı undan sōna emme sayime ablamla
barabar biz hani el ele omuz omuza getdüğ barabar eved eved u dıdu he biraz sefine
285 güççüğe güççügler nazlı olı bilin mu fargına varda bağ güççügler nazlı böyümüş
olı unlara çoğ şey olmı emme biz biz neyi bağ biz ailemüz için çalışığ gendümüz
için değıl ailemizi yüze çıgarTmağ aylemizi meydana almağ şindi nerde öle adam
nōlusa olsun gerisi varsın gebersin aşşā şindig öle emme biz öle değılödüğ biz
ailemize tapıduğ çıgmazmiyim āça meyvaları ben toPlıdum arabıyı yoldan
290 çevürTdürıdum sencere arabıyı çevür ölüm ğalg kim anam çıgmaz mı u āçada
ğurıdu āçada u sen öle oldūna bağma unun he u āça çıkıdu nası çıkıdu ben bilmiyum
undan sōna da emme u biraz vazgeçdi u heralde emme ābimlenlig fadime toblıdu
mayvaları seniye satmaya başladı seniye gidıdu bazarlığa iki sefer edıdu günde satıdu
tegrar bî daha geri toblanı ya gene götürıdu işTe gene de hırı hızanı var ne yabıcan
295 her şeyi alıdun tefeg toblım ben tefeg şōle işğa bî tefeg çekerge tefeg emme ne
ğadar güzelgi evin arkasında köyde sōnasında tefeg zılcağ tefeg elimden ğaydı
şügran bōle bōle bana bî şey gene oldu bî ğararTı gene oldum bōle neydi bilmiyum
aynı bî uygudaymış gibi nerde oldūmu bilmiyum bî de gendümü bağdım ğı aşşāğı
şeyde oturiyum budagda hēc habarım yoğ aşşāğı budagda oturiyum bana bî gülme
300 geliyu acaba uykudan mı sinirden mi baya yanımda adam var gibi gülmeğden
gidiyum deli olan gibi eniyum aşşā bakıyum neriye düşecēm düşecēm yerde de hēc
sırgan yoğ heb şey oT yonsulu var ula eyi düşecēm yerde eyiymiş diyum düşsem de
bişi olmaz bā diyum emme tegim kimse yoğ tā beni urdan alacağ kimse yoğ birinde
şeyden geliyuğ gine dādan geliyuğ şeyden güllüg getürdüğ ağışamlanlığ beraber
305 günüz biçiyuğ da aşamlan alıyuğ ğuri bilı musun dāda güllü emin de getdi

barabar güllü getüdüg ğapıya ismetTe geldi unlar şindig oturılar ğapıda bizim ğapıda serin oluyu ölınden sōna dedim gi varim ben şurdan bî armud alim da ismette vara dedim haburda heb barabar yerüg dedim bilin mu kiraz armuduna çıgdım ben urdan çıgdım üçüncü budā çıgdım urda gene aynisi şeyde gerevi de var āçda duruyı **310** gerevile barabar etēmde peşTambal var egdim elimden ğız armuT ğaydı getdi bilın mu dutamadım şeyi gereviden ğaydı dal uçıydi dalın uçıydi ğaydü gibi ben urdan gene düşım ey aduna allahım bu ğada da olur mu yarabbim aşşādaki da budanmış dalın yanından heb filüz süri ya bōle ayni ğolTuğ gibi ben burdan hebüle hasgene oturım burda urda ayaldım ben inan havuna hiç yere düşmedim urda **315** ayaldım bî de bağıdım ki ula düşsem gene bişi olmaz ocağ var āltında urda da öle gene de şindig dî ki emin he ismet dî gi yenge dî bacağılarında dî bişi vara dî oldu sâ dî haburlarımda çīmā var tigen yırtmışdur diyum ben şindig unlar şindig sen uraya ne zaman çıgdım da havunları bize getüdü de bizde yediydige derler diye dādan geldüge diyum güllüg çırı falan dağulmuşdur diyum eveT tavuğ da öle tavün **320** nōlmuşdu bacā ğırılmışdı bacā çıgmışdı tavün he digdim tavū çağal aldı gidî bağ orhanın köpe serentinin āltında şügran ğocca köpeg ğoyun köpē çağal olūmu ğıdırın köpē ğancığ havurdan gidiyu orhanın köpē var urda yati köpeg köpeg serentinin āltında he köpē yatı serentinin āltında havurda māmudun orhan māmudun orhanın köpē urdan bî de bağıdım ki şey köpeg urda ötegi köpeg gelmiş unun yanından **325** havurdan şeyden tavū alıyu unun habarı yoğ uyıyu u köpeg uyıyu urda gördüme ben unu ben şindig düştüm tavün peşine tavuğ hayvan bāri gene gidiyu emme ben ğaybete gidiyum ayni iki gözü görmez gibi ğaranluğa elimde deynēle barabar bi uriye vuriyum bî uriye dallara hebülegene vuragene işde seni aha gelim hoşt derke köpē yanaşmışım besbelli köpeg hemen urda ibalāğilin havurda merdābanın şeyi **330** vara daşdan peyden urdan geçergen köpeg merdābana bırakî bende merdābana basarğa ayāma yumuşağ bişi geldi yolsul gibi mēr ki tavuğmuş bağıdım ki tavuğmuş eğildim bağıTım emme göz gözü görmî ğaranluğ aldım ki tavuğ ğağ etdi hayvan havurlarını yırtmış bilın mu burlar heb dālmış ben bunu aldım getüdüm ocağ başına gaste kādını ğuydum has ginelig unu yatudum uriye bunun hasgene heb yekadım bî **335** kere bu şeylerini derilerini heb buna îne ibliğ dağıdım şeye yorgan înesine bî ğıydan bōle heb çala diğış heb digdim bunu ben iki bacānı hebülegene bāladım unu ben suyunu yemini yana birağıdım urda iki üç ğün ğaldı bî de aldım bağıdım kı

bitmiŝe ğız u yara bitmiŝe biribirine h c belli ol  ya t ĝ birbirine d miŝler hebi ya ey
yaradan allahım dedim sen baĝ işe dedim u da  if yumurtlıdu bilin mu aĝı  if olıdu
340 emme unu ğurtardım da unu b  d  da yayuluka ismetin havurdan gene  aĝal aldı
getdi bil n mu gine aldı geTdi gine  aĝal

ADI SOYADI: ŞÜKRIYE ÇELİK

DERLEME YERİ: YUNUSLU KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1930

TAHSİLİ: OKUMA -YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI:18

KONU: *Düğün, *Ev işleri, *Ekonomik zorluklar, *Çocuklarının evlenmesi, *Hastalık.

XVIII

yatarқанlıđ ğapiya bî gümbürtü goptu ev ırғанî bu ney_imiş dedim ben uyumuşum bî de uykumda bî uyandım bu ney ev ırғанıyı adamlar çif davul bēm evim gelin evi yabmışlar melcis birigmiş ğapı dolmuş adam_ınan gelin at da ben de sünneT çocūnun sünneT dūnū sanıyım bilmîma neyse bağdım ğı arkalarını duvara 5 dayamışlar adamlar davul çalıyular ğapının süvelsine diyeldim bōle dediler gi bağTım geline gelinlig giydümüşler ben çocuğ sünneT çocū sandım gelin atı çegdügleri gibi atın başında bin dokuz yüz otuz zamanının gerēni gösteriyular gösterecegler_imiş unu ğameraya çekilar işde bî kanalda göstermişler ama ben u ğapının süvelsinde diyelümüşüm bā gelin deseler_ıdı dedim ben dedim bunlara 10 dedim biraz şegerim var_ıdı içerde fırladıdu gelinin başına dedim dıceg şindi u gibi e esgileri yavrum esgi zamanların işlerini sorma he finnuri ışığlar_ıla el işi yapardüğ işleme yapardım işleme işlerdüğ işlerdüğ ben gendü hayatımı sōlıcēsem mal yayardüğ goyun yayardüğ megdebe getmedüğ anadın mı babam bizi megdebe okula vermedi undan sōra mal yayıyuğ goyun yayduğ işTe yunuslu köyü keten 15 dokurdum ben esgiden keten dokunurdu bōle siz bilmesiz u devirleri undan keten dokunurdu gizli laf istemez istemezüğ keten dokurduğ dokurdum ben şeyimi sorısan işleme işlerdim tantile örerdim emme neynen finnuri işınan álētirig ne gezi yođ

canım  l tirig ışıgda camlı ışı misafir gelince yakisun camlı ışıgda yoğ Şey teneke
ışığ var başu zibęuęl  unun başına içine fitili dakıyun burdan ıkarıyun far far gibi
20 yakiyusun sen unu u ışınan ış yapısun ışde e gece ęalkıcaęsın egm  çorbiyi
bişireceğsin küpün yalını yapıcan malın yalını yapıcan zabağTan zabağ namazına
namaz olmadan suya gidicen su yoğ evlerde  le su ne gezi hava ışımadan puara suya
gidicen suyu alıb gelecten yayuğ yayacan sığ suy na teze suy na yayuğ yayacan
yay  da yayacan sofriyi ęuyacan yem  y cen evden ığıcan ışe dışarı ışine dışarı
25 ışine ışde  le u bizim hayatımız  le geldi geçdi sacda egmeg sacda tegniye
hamuru y ruduğ ağşamdan hamır mısır unu şindi mısır d mene götürüsün mısır
tarlıya ek duğ mısır ek duğ  le b da egm  diyuma tarlıya ek duğ mısır topl duğ
undan s ra  tenimiz var ęapıda  tenler olur dolardı  tenler heP mısır  le b da
egm  b da m da yoğ unu d mene g t r duğ dümenler dönerdi derelerde d mene
30 giderduğ  ğ d duğ get r duğ eve undan s ra tegniye ęuyard duę hamuru y ruduğ
hamur tegnemiz ol du egmeg tegnemiz ol du tegniye ęuyard duę hamuru y rurduğ
ęaynarlı suy na biraz bırak duğ mayalan du undan s ra at şi yakard duğ sacı
ęapard duę üsdüne saiy n saciyeg bilür müsün u saciyeg saciyeg olacağ unun üsdüne
sacı ęapard duę sacı k llerduğ saçı k llerduğ k ll  saçı ęapard duę Şeyin  sd ne saiy n
35  sd ne sacın  ltını yakard duğ sac ęızardı sac ęızdım_ıdı odun atard duğ üsTüne
egm  hamuru tegneden alurduğ alurduğ ęuyard duę yamard duğ saca beş altı egmeg
al du sac ışde yamard duğ biş r rd duğ  le u devirler var_ıdı un bitt ğce darıyi d mene
götürüsün öğüdü gelüsün çoğ ne ęadar çoğ babamın öliydim herifin ęocasıydım herif
ışı de görmedim babamın evinde erkek ışı de görmedim oduna get d mene get bazara
40 get ışde  le geld duğ geduğ yavrum d nde beni beni istemeleri şöle oldu
ęaynanam da hamileymiş anam da hamileymiş babam_ınan ęaynatam birer bacı
ocuğları b  bacının  lu ęaynatam b  bacının  lu babam demişler gi hangımızın ęı ęız
olan ol sa unu birbirlerine aliverelim demişler tamam demişler neyse b m eşim
benden eveli d yuyu faik b m b   lum d du diyu  lum oldu diyu ben posTu yırttım
45 diyu ben de ęız oluyum şindi ęaynatamın anası var keyfanı keyfanı hemen beline
b  parça bazar egm  bazar egm   le bütün yoğ dilecen b  dilim egmeg g t recen
hasTa görmeye hasTa bağmiye has egmeg yoğluğda deil de yani egmeg u ęadar Şey
de deil paysadakı mısır egm  d n ederge mısır egm ni fırınlarda bişürürlerdi fırın
 r  yaparlardı s ra ben ışde ben büyüdüm geldim ęaynatam istedi aldı beni bende

50 sōra hastalandım ağır yūg ğaldurmağdan yoğ mîde zarım yırtıldı mîde ünseri olma
imkanım oldu beni babam doğdora götūdü işTe ıTanbula uriye buriye u biraz
ileşTim işte beni sōra ğaynatam gine birağmadı aldı beni gelin etdi diceg işde ölüm
ōle geldūg geçdūg şeyde malı sārduğ süTü bişürürdūg mayalardūg bōle şey yōdu şey
var_ıdı āç yayuğ var_ıdı āç yayu asardūg ōle yayardūg yayardūg yağıni çıkarudūg
55 ayrıni olūdu işde yerdūg ōle ederdūg ōle gelūr geçerdūg geçdūg şindigi işleri ben
şindigi işler şindigi işleri ben iş ne gezî şindi diyum dūmeye basıyun ışıg yanıyu
camlı işī bulaşuğ yurğa camlı işī da yūcan silecēn gazını ğuycan kirbitini başına
bırakacan misafir geldi mi hemen yakacan unu dutuşlıcen dakıcan duvara ōle şey yoğ
şindi muslū çevūr su akıyu dūmeye bas ışıg yanıyu dūmeye bas içeri süpürülüyu
60 dūmeye bas bulaşıg yığanıyı dūmeye bas çamaşur yığanıyı ceryan getsin hepsi
kaPanıP ğalıyu ceryan olmasın ta hēc bişi yoğ ta şindigi adamlar ta çamaşurda
yıkayamaz çamaşuru götūrūdūg deriye şelē ğuyardūg başına küllü su ğuyardūg şelēn
çamaşurun ğaynadudūg ğaynadudūg ğaynar suyu ğuyardūg çamaşura deriye
götūrūdūg derede köteğlerdūg köteğlerdūg yīkardūg kokusu dutardı ğapiyi baciyi ōle
65 mis gibi kokardı ōle güzel kokardı ki küllü suyun çamaşuru ōle bu yingēnen çoğ
işimiz oldu bu yingēn dōrd sene bekledim ben sevdim unu hoşuma getdi u diyu
bende ğız var u diyu bende ğız var olsun undan sōra sen ōlan evermin mu bā ōle dīlar
evlenmi ōlan dīm ben neyse dōrd sene durdum dōrd sene sōra bu gelini ğızı bā gelini
verdiler iki senelīne sözünü aldūg zāten iki senelīne sözünü aldım baban da dedi ki
70 iki sene gelin durur mu dedi elin evinde dedi biz gelinimizi alalım dedi şūgriye
aba dedi sen ne diyun dedi bā baban iyi alalım mādem dedim ben ben alurum gelini
dedi alalım dedi şindi bunun ablası vardı önde ablası gidicēdi de bu dē bī sene sōra
da bunun dūnü olacādı getdim annesine dedim ki bunun iki dūnü bī edelim dedim
ben yoğ şūgriye aba dedi sen delürdün mü dedi arifiyi dedi yön_ etdi dedi u gendüye
75 dedi hēc bī hazırlī yönü yoğ dedi ben bişi istemiyum dedim ben hağlımı istiyum
gelinimi istiyum dedim ben rāmetlig yakub da babası da bizi bakıyu merdiḡandan ārı
biz berū geldūg biraz serenti vardı serentinin arkasında ğonuşıyuğ şūgriye abam ne
diyu du dedi şernaza heri şūgriye aban ğonuşsun demiş u da şey demiş şūgriye aban
demiş iki dūnü bī edelim dī demiş tamam demiş allah nur içinde yatusun tamam
80 demiş iki dūnü bir edelim demiş var_ıdı yōdu derken iki dūnü bir etdūg işde
gelini aldım ben allahıma bin kere şūğūr hēc bī kere ğoluma bohça dakıb da yoğ

şuriya gidim_idi gız verîlar mı bā vermîlar mı yoğ pakefîn al da get biz gızımızı vermezüg filân òle hêç bişi olmadı bā ben bî gelinimi istedim bî gelinimi aldım ötekini de aynan unu da istedim iki òlum vardı benim biri öldü işde bunun eşi öldü **85** şindi köydēki òlum güççüg òlum bunun eşi böyüg òlum_üdu u unuda aynan aynan òle hêç bî sorun yaşamadan sözüni aldım ununda sözüni aldım işde vardüm ğapıdan geri dönmedim allahıma bin kere şügür allahıma bin kere şügür òle işde hayatlar òle geldi geçdi findıg baççaları tarlalar heb böyüdü çifligdi tarlalar mısır olucādı illá mısır çoğ olucādı tarla çoğ olucādı findıg para etmîdu ki findıg ğaç ğuruş **90** biz çocūkan findıg bî ğuruşmuş bî ğuruş şindi ğapıda imeci var bizim ğapı da bizim ğomuşu adam var_ıdı ğomşu adam kiralıg at_ına atı var kirālıg findıg daşı millete borç vericeg millet geldi dedi gi babama faik dedi babam harman dövdüriyu ğapıda hem findıg adlama imecisi var findı adlarduğ bōle patuz matuz yoğ findı elimizde atlarduğ heb findıg adlama imecisi vardı ğapıda harmanda da harman **95** döyular findıg çeç çıkaracağlar şindi faik dîn çārdı halis halisdi adamın adı halis emmi dîduk ne oldu dedi yav findıg bōn fiyatleş diye dedi ğaça çıgdı findıg üç ğuruş oldu dedi ula nediyun sen birden bire findıg üç ğuruşa mı çıgdı üç ğuruş bōn findıg işde havu ğada findıg havu ğada para edîdu u zamanlarda da bēm bilmedüm zamanın baççaları var_ıdı sōra evin ònün tarlalarını da biz digdüg biz yetüşdüdüg hem tarla **100** etdüg hem ocağları yetüşdüdüg findıg ocağlarını tarla birağmaduğ da tarla olmadı şindi egmeğler bişmiş gelî ğapılara bēm dūnüm de altı ğarış ğar vardı he beni at_ına getüremediler at gelemedi de yörüme getüdüler götüdüler beni ben yörigene getdim at batıb çıkıyu altı ğarış ğar yol yoğ dūn perşenbe gün gelin alınîdu çarşanba gün gelini geydürülar_ıdı perşenbe günde gelini alıyular_ıdı şindi çarşanbası **105** perşenbesi yoğ her gün bir şindig āh òlum hem ağ ğızıydım hem zengün ğızıydım hem zengün geliniydım çegdüm u fakirlî de çileyi de bā sor sen varlîn içinde yoğluğ çegdım ne yapıcan çegdüm sıgıntılar ne olacağ òlum deden rāmetli deden ağ òlu oldü varıgan bî de ğumarciydi haydud_üdu ben un tügendi dēmene giderdim dariyi düverdüg eleceg vardı dibeg vardı dariyi düvecen çötende çıkaracan **110** dariyi düvecen dariyi çeç edicen düvecen undan sora böyüg elē var bōle ğalbur derdüg ğalbur deriyenlig eleglerin ğalburun gözleri vardı bōle bōle undan elerdüg dariyi kesmūnü oyana atarduğ çecini bu yana atarduğ u zamanların işleri çoğ zor iş_ıdı zor zor şindigi adamlar u zamanda haşindig u zamankı iş şindiki adamlara

ğalsa vara adamlar egmeg bulamaz yemiye anadın mı ölüm öle diceg işde darıyi de
115 öle döverdüg alur dēmene götürüdüm üğüdüdüg gelüdüg girinür gelüdüg girinü
giderdüg girinür gelüdüg öle u zamanlar benüm altı çocüm var_ıdı ilk ğızım öldü beş
çocüm vardı üç ğız iki olan bunları ğızları istiyene verdüg olanları da ben istedim
aldım everdim ğızımın birini de ben ağrabam_ınan sınırdaşım_ınan ğomşum_ünan
alışveriş edmîcēdim benim böyüg sözüm hēç yere düşmeden başıma geldi ağrabama
120 ağrabam_ıla alışveriş edmîcēdim sınırdaşım_ına ğomşu_üna alışveriş edmîcēdim
halamın ölu bunun babası dedi bēm ğızı istedi bunun dedi bēm ğızı ben vermîdum
enişde dedim bunun babası enişTem_idi halamın ğocasiydi ben halamın öluna
verecem şindi ğızı ben de vermem ben enişTe dedim enişTeme unun dedesine bēm
böyüg sözüm var_ıdı dedim böyüg sözümü başıma getüme dedim ben ağrabaya
125 ğız vermicem dedim sen verme dedi ben senden istemiyum dedi kimden istiyun
dedim ben halis agamın yana giderim dedi ğaynatamın adı halis_idi e get halis agān
yanına dedüg getdi halis agasının yana ğaynatam da ben dursuna vericem ğızı dî
bunun dedesinin adı dursun_üdu ben dursuna vericem ğızımı dî benim_ise dî siz
vericēsēz yanıma dünçü göndermen diyu bize biz de dedüg biz de kölelig var başğa
130 bî şî yoğ dedüg tabi böyüglarin dedü olı u zamanda biz gendü başımıza öle ğız
verib dün etdümeg öle şey yabmağ olmîyu usuldan ileri işde dîceg öle ğızları birini
de ğaynımın ölu ğaçudu aldu getdi ortancı ğızımı böyüg ğızımı bunun annesi şey
babası aldı halamın öluna verdim böyüg ğızımı da en güççüg ğızımı da bozaTliyle
elmalıya ğız vermem ben unlardan huylaniyum dîdum bozata düşdü ğızım hēç böyüg
135 sözümün yılmî yere düşmedi böyüg sözüm istemedüm ğadar başıma geldi öle
yavrum unu da öle verdüg getdi u da şindi isTanbulda u ğaynımın şey yēnim bacımın
ölu da ğızımı ğaçudu aldı getdi şindi unlarda isTanbulda işTe öle yoğ asgerlē bî sene
sōra getdi iki buçuğ sene asgerlig etdi mecbur beklicen neriye gidicen var_ıdı bî
çocümüz oldiydi he ölen ilkim öldü işde ölen ğızım yaşunu segiz gün geçıdu
140 öldünde güççüdü öldü hasdalıgdan beşigde ölüsünü buldum birden bire hasdaydi
zāten u zamanda da beşine okuna sarımsağ dakıcan doğdor moğdor yoga beşin ...
dakıcan çocuğ sarımsān kokusundan eyi olacağ işde çocuğ da çoğ hasdaydi çocuğ
öldü işde gece āladı ğalğdım emdüdüüm ürüdüüm uyudu undan sōra zabah namazı
oluyu ğalğdım bagdım bu çocuğ uyanmamış bu nie uyanmamış dedim yüzünü açdım
145 bağdım çocuğ bakıyı nurten sen uyandın da nie ses edmiyün dedim çocü bî

duTdum çocuğ bî beg gine geldi elime çocuğ ölmüş öle öle yavrum ni yapıcağsın
 doğdor yoğ u zamanda sarımsağ dakıcan beşîn okuna sarımsā çıkı yaPıcan doğdura
 pariyle gidilî allān adama ihTıyācı varsa bî daha yaraTsin öle yavrum u devirler öle
 allah u devirleri getūmesin rāmeTlig hasan dayīān derdim gi gençlīn geri gelsin
150 diyun mu derdim istiyun mu dersim ğız isTememîm derdiu vakıT para böyüg
 para de elli bin līra ğız istememîm derdi haşindi gençlīmin geri gelceni bilsem hêç
 param yoğ derdi elli bin lira verürüm derdi bā sen demiyun mu derdi ben gençlīmin
 zevgini görmedim gi derdim gençlīm geri gelse derdim gençlīmin bî gününü
 görmedim ki derdim dīma babamın öliydim herifin ğocasiydim he ğazuğ götü
155 yivlemesini çocuğlarımā ben örettim çangal yivlemesini çocuğlarımā böce
 çangalı dikîğ tarlıya siz de dikedürsüz böce çangalı babannen dikedür çangalın
 dibini yivlemesini ben örettim çocuğlarımā öle duruyu evi bırağdım yavrum u evi ta
 yaylaya getmeg istemi canım şindig köydē olan gidib gelî çocuğları gidib gelî mal
 götürüyular alışveriş ediyular et kesiyūlar et götürüyular işTe öle mal alıP satıyular et
160 götürüyular kasaPlara et veriyūlar öle şeyedilar unlar ğalıyular yaylada
 hafTasonu işTe ta bilemiyum ben bişi he annaTdım yaşlı ezeni okunuyu öle mi
 annen filān nası babannen de eyi eyi allah eyilig versin iyi evlenmişsin çoluğ çocuğ
 var mı ne var allah bağışlasın ğızlar çoğ dadlı oluyu çoğ yağlaşdurmaz bizim firatın
 da var ğızı da baba der_imiş baya anne der_imiş baba der_imiş çoğ şey ğız çocuğlar
165 çoğ şindigi çocuğlar çoğ akıllı bēm de var iki dene ğız torunum biri ğızdan biri
 ölandan haşindi doğus aylıg mı oldular ne sangi dil verecegler ğonuşiyular sanke çoğ
 öle bilmişler iyi annēn sālī iyi babannēn sālī da iyi babannen divreg canım boyuna
 doğdura gidiyuğ bōn gine doğdura gitdüğ geldüğ şuramda bî sızı var ameliyeT
 yerimde benim ğūsüm alın diye buramda bî sızı peydah oldu çoğ acıyu beg gene
170 sōlesem acıyu ösürsem acıyu gelinin isāmesi daraldı u zaman illā bî doğdura
 gidelim cuma gün götürdü firaT görünürde bişi yoğ dedi doğdor elini bî basdudu
 ağlımı aldı başımdan ula yoğ ceryanda olumu nerde ceryanı bulacam ben yorganın
 āltında ben yatağdan ğalgabiliyū miyim undan sōra filimūn çekerüg pazartesi dediler
 bōn de filimü mü çekdüdüler iyi çığdı çığmış filimim ameliyetinen bî işi olmamış
175 ben bin dokuz yüz otuz dōmliyim aynen ta bin doğuz yüz otuz da aynan
 farğ_etmî gi bābam yirmi yedilydi hasan aynen bî hafTa aram var he deden benden
 bî hafta eveli dōmuş aynen dōmliyig dīma beşig kertmesiymişig biz beni beşig

kertmesi etmişler işTe u hallı birağmamışlar aldılar beni altmış altı buçug yaşında
öldü çocuğlar nası ey yavrum helal olsun gördün mu bu sene mi başladı çınar da bu
180 sene başladı eyi eyi gız okuyu maşallah başarılı eyi eyi keşkem haniydi bizim
ömralın gızı doğdur işde böyüg gızı ömralın iki gızı var zâten biri avukaT biri doğdur
burçin öle mi allah hayırlı etsin annen yayladan gelüğe ūradı buriye babānan annen
burdan ārı gelmişler yayladan gelüğe

ADI SOYADI: ZEKİYE SİNAN

DOĞUM YILI: 1943

DERLEME YERİ: İNECE KÖYÜ

TAHSİLİ: OKUR-YAZAR DEĞİL

SES KAYIT NUMARASI:19

KONU: *Tv'ye çıkma anısı, *Kaçırılması, *Sağlık sorunları, *Oğlu ve torununun işi.

XVIII

yav şindi siz benim dūnümü nāpıcānız olmuş ben dē aTmış sene sen beni televüzyunda izledin mi izlemedin mi televüzyunda sen beni ben babanne rolünde oynadıma gelün rolünde telēzon heb gösTeTdi ya nie görmedin tābî ben bilemem yeTmiş dörd kırk üç burda evliyim pirazizden geldim bazarsuyundan burda evliyim 5 beyim öleli otuz segiz otuz doğuz sene beyim öleli he dosTlar saulsun şimdi beni gonusdudüz da siz bunları verûuz para çekînuz demi öle mi eyi öle mi saul yavrum oldu enişden işāT usdasiydi böbreg ğanseri oldu öldü ölu da aynî usda u öle ev yapîdi ölu da ev yapîdi böyüg ölüm he u da şindi isTanbulda u kalebodur sırf kalebodur üzerine çaluşur he fayas kalebodur unları yapar dörd iki olan iki ğız var yoğ bî tanesi 10 bulancağda küçük ölüm şeyde çalışıyu diemîma āltuncu rehberle uzun_ali öllarında unların işāTın da çalışıu üç senedür urda u da işādçı u işāTda amelelig yapıyu emme usTalığ yapar da amelelig yapıyu u da yapar ben de çarşıya giTdim geldim aha fasile topladım işde ğış hazırlî düzîm nābim erüg bunlar yeşil erüg de erüg vardı çarpiyle dögdüm bazardan gelencen sōra da bunlar şindi konserve olî bu 15 bu konserve bunun āzını açarsın undan sonra unu şey edersin ğomboslu yaparsın yersin zāten bişicek bu şindi bu şindi tencerede bişürcem ğuzinēn üzerinde ğayniceg beni görme isdemîdu ki beni gördü gibi benden dā hiç ayrulmîdu devamlı urda

akrabalar var_ıdı urda burada ağrabamız el dēl bura bēm halamın gelin gelmiş halam buriye ğaynanam_ıla ğaynatam birer amca çocukları ğananam_ıla ğaynatam birer **20** amca çocukları amcasının ōlunu almış ğaynanam vefat_etdi ğaynanam yirmi beş sene durdum ğaynanam_ıla beraber uy öyle ana baba da olmaz aynı ben de gelinim ile ōleyim yedi sene durdum gelinim_ile ıTanbula getdi gelinim gine gider gelir yanıma ben de giderim hiç ğanyana gelin olmazuğ yoğ amin cümlesine bî yaşlı ğarı da aşşā da var_ıdı ya ununķunu çekmediz mi u faikeyi burda eltim var benim u **25** ğonuşmaz dedin bu gevezedür biraz dedin demi he ben aşşā da muammer var kırk üç ben sōlesem macerayı sen şindi şaşar da ğalusun da beni de yayın edersin beni on beş yaşında nişanladılar bēm beyim benden böyüdü ğaç yaşında oldūnu şindi bilemicem otuz kırk sekiz yaşında öldü benden böyüdü unlar hep küçūķe yetim ğalmışlar ğaynanam önce işde bēm beyim ğaynın şey ğardaşını evermiş gendi **30** evlenmemiş işde ben de sōradan yetişdim evlendim beni işde verdiler burda ğoca ğarayı bağsın die ğoca ğarı ğaynatam bābamın yēni olıdu unu bağsın die beni una verdiler iki sene nişanlı durdum beş ay muamelem yürümüş durdum esgiden muamele yapılıdu bābam sonunda verim dedi ğarşı geldi olmiceg dedi ıTanbulda ğardaşlarım vardı uriye götürcēdi beni ben çoğ akıllı bişidim ōle posirig bişilerden **35** deil_idim adam boşanmiye geldi boşanalım dediler sōna karar verdüğ biz bî dā geldü u bî ara bîğaç ğişi alı ben ğaçmicem ğoya ğaçumiye geldi beni ben dedim bu āşam geTmicem yarın āşam gelürüm dedi yarında bābam beni ıTanbula götürceğ yarın āşam gelin beni alın dedim āzımla u da ney ğatıra .... vermiye getdim afura hayrı kesilesice bābam beni zor_ıla geTmium ğorkuyum emme unların oldūnu **40** biliyum .... dışarı dedim ki ben bu āşam geTmim yarın āşam gidim gelin beni alın dedim āzımı dudmağda adam beni ne āzımı dutin dedim beni bābam verdi dedim sōnadan vermü mu dedi dedim iki dene de türkü sōle şurda beni undan sōna götürün dedim türkü sōlemediler adam iri yarı arkadaşları undan ğorğdum ben şey dedim sōlen iki Tene de türkü sōlen de beni ōle götürün burdan dedim bābam beni dedim bî **45** verdi bî vermim die dedim ōle işde allān nāsibi geldüğ gettüğ işTe dūn eTdüğ tabi küs getdim bābam gendüsü geldü ya buriya ben edim dedi bābam bir hafda sōra ğatırı yüklemiş anam yim yicek undan sōna elmalar bēm ğızım urda telef olur die babamın ğüççüğ ğızı ben_idim böyüğ ğızı yōdu babamın da giddüğ işde dūnyanın çilesini çekdim yavrum neyi anlatım ben sana neyi anlatım ben sana direnmem_ile

50 ben burda durdum direnmem_ile direnmem ile durdum ben burda fakirlik de
 var_ıdı yoğsulluğ da var_ıdı neler çekdim dörd çocün dördünü de everdim
 görümümnden yerde aldım bu ğaynım_ıla üç sene de mahgeme gördüm bu yerleri
 beni heb mahgemiye verdi üç sene de mahgime gördüm avukaT duTdum yerleri heb
 ğazandım ankariye temüze gönderdi unun kādlarını ben göndeTdüdüm allahdan
55 şansım yürürümüş işde ğazanduğ oldu işde hāladur savaşım hızan_ıla duramım
 ben hasdayim bende yüksek tansiyun var kalp var şeker var ben fidiğı var sen benim
 ayağ da gezdüme bakma ben hasTāne ğapılarında dolaşdım ā bōn aldım bî çanta ilaç
 da dā neyi anladım yok u da ayrıldı benden yok u ayrı ğarisından boşandı u iki buçuk
 sene durdu çalışmadı ğariyle bir şeyi bağmadı yuvasını ğarisını bî çocū var_ıdı
60 çocūnu ben bağdım böyüTdüm yirmi yaşında haşindi ğız çocū zabzayıfça bişiydi
 haşindi da çoğ zayıfladı havu bulancağda sālīg ocānın hemen beri yana Pideci açıldı
 ya yeni bilın mu uriyi havurda çalışi on beş gündür bōn dedim gi ğızım çık dedim
 çok zayıflamışın sen dedim ben heç dedim seni unutamım babanne biraz tā çalışim
 dedi dur dedi üniverseteyi okudu iki sene şeyde tırabzon da okudum ev dudum
65 okudum emme dersi var çocūmun veremedi babasından biraz sitiresli işde nāpim
 babası çok sinirli çalışi emme el unu sevdi işde heç oldü yerde çalışamazdı sinirinden
 emme burda böyüg paturunları fene duTdu unu çok sevilar böyüg paturunları
 rebberin işātında da esas unu böyüg paturunları daha çoğ sevı yayla dı gedı evleri dı
 gedı işde şantra mı ne dı urlara gedı işāt işçilerinin başında durı her işlerine bakı
70 gendi ölları gibi evlerini barğlarına alurlar ama çok sinirlidür barud barud
 baruTdur barud içeri buyurun size bî nesgafe yapım açlız var_ısa çay demlım ben
 öteberi bulurum size yemiye emme heb çekiyuz beni esahtan dım haydi ğavaltılım
 var bunu hocalarız istı da benim çocūmu geçürmedülere dimi sen buralı mısın
 gazdepesi he bizim bu tarafta tanımam ki yavrum urları tanımam ben çok tanımam
75 pek biraz urda biraz burda işde hevüle çek çek eyiçe gene çek şey sanaTçılar
 geldi hebüle dışlardan azerbeycanlardan çoğ oldu çoğ şindi dā yoğ habu aşğıların evi
 baba ocā idi ben babanneydim gelinlerle çekişidum ğızlarını ben verıdum isdersem
 verıdum isdemesem vermıdum muhammerin ğızını şindi hayretinin ğızı dedi ki
 babanne sen verürsen geTcem sen vermesen geTmem der bā çoğ çoğ hāvu gelüncüg
80 ğayalara getüdüler beni sefa hoca şeyde komutan var ney olanın adı unların evinin
 yanında bā ğına türküsü bile sōletti sefa hoca hacı veliön sefa hocayı tanır mısın bā

dedi ki yenge dedi s̄a bişi d̄ic̄em dedi beni urda gelib hoşladılar adam çoğ s̄ole hocam dedim bu dedi b̄i ğına türküsünü dedi çoğ yerde dedi idlâlaşiyug biz buniyle dedi bu dedi ğına türküsün dedi çevürdüm eteğimi mi dedi çaldım belime mi dedi hocam **85** dedim çaldım dedim belime olmaz dedim çevürdüm eteğimi çaldım belime derler dedim tamam dedi yenge dedi ben de dedi õle s̄öylim dedi s̄enle gel b̄i ğına türküsü s̄öliyelim ben s̄ölim sen peşimden aga u yabancıların içinde b̄i ğına türküsü s̄öledim uniyle beraber eve geldim heb unuddum ne s̄öledümü şindi beni ğonuşdurdun bunu hocana mı verecen õlum n̄edecen

ADI SOYADI: TURAN FAT

DERLEME YERİ: YEŞİL KÖY

DOĞUM YILI: 1943

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:20

KONU: *Hastalıklar ve Tedavileri, *Mani, *Askerlik, *Kız kaçırma, *Fındık ayıklama, *Ekonomik sıkıntılar

XX

ben sene kaç_ıdı sene kaç_ıdı dım sâ yav işTe on beş yaşındayidim giresunda dövleT hasTânesi var_ıdı on beş gün yaTdım urda neydi biliyo musun u da gurd diyular garında gurd olurumuş gurd gurd var_ımış unu urdan guTusiyneg bir düşüdüğ on beş gün yatdum urda doğdurlar da esgi doğdurlar_ıdı unnar urda on beş gün yaTdım 5 şimdi esgi hasTalığ yōdu yaylamız var_ıdı sâlamıduğ yeme içme sâlam_ıdı yōrT sūT hayvanlar bol ānyo musun havalar güzel şimdigi mevsimlerde bozuldu yeme içme de bozuldu zebzeler heb gübleri ilaçlı şuyly bunlu önceden ganser yōdu önceden verem vardı verem olî dıduğ unnara biz var_ıdı tedavisi var_ıdı işTe hasTanede ufağ tefeg esgiden hasTâne fazla yoğuduya u ... hasTanede yatılıyudu 10 anadın mı işTe sırgan ilacı içecen sırgan çorbası yġcen hele yġcen işTe habüle bōleligle birligde zamanlar geldi geçTi esgiden bollūdu şimdi de bolluğ ama şimdigi bolluğ olan insana hēç yaramiyu heb zarar annemi tanıyamıyım da annem altı yaşındaydım annem öldünde şimdi unu şōle anadım ben sana yav işte şey_edilardı üşüTme tifo bilmem ne zātura şu bu havüleligle bi iyi olunuyudu yani bōle unnardan 15 fazla ölen yoğudu yani şimdiki gēbi deyil şimdi ganser girdimiydi öldürüyü beyine giriyü vücuduna giriyü yav bēm gaPı gomşum var haburda bi de yēnim var şindi ankarada una telefon edemedim una oturānda şey var kis var unu tedavi eTdiler urda kırk gün ankarada şu tayyibin yattū hastāne vara ya urda urda da gēne geTdi urıya alsalar burdan dışTan tuvaleT şeyini burdan vercegler gaburgasından u da unu

20 isTemiYı ğardaşımın ōlu bi denesi var ğaPı ğomşum burda burda yoĝ çarşıda u
var tabi yā var yā gece ne uyuyun yaT ramazan geldi anadın mı duymadın mı
tömbeleg yani bizim tömbeleg diyuĝ gididuĝ bende gididum annadın mı işte geldim
ğapınıza ne uyyun şafaĝ geldi ramazan geldi duymadın mı ānî musun ğaPılara şōle bi
tencere ğapaynan tan tan tan vuriduĝ çıĝıldardı bi yımırTa verîlardı ānî musun he bi
25 yumurta verîlardı işTe havüleleigle geldüĝ geTdüĝ ben yirmi dörT ay asgerlig
yapdım yirmi dörT ay süvāriydım zırhlı suvāri aTlı suvāriydım beni tangā verdiler
tangda çalışdım bi iki üç ay undan geri bēm bi emicem vardı ben dedim yav tankla
dedim bıĝdım beni aldılar şeye verdiler maranguza inşāTçıydım ben biliyu musun
maranguza verdiler urdan da bıraĝdım unu da bıraĝdım şöförlüĝe getdim şöförlüĝe
30 getdim aliya nābar ğızım nassin aliya on gündür yatiyudum haşindi ğalĝdım da
varım dedim şunun yana okarı çıĝım dedim işTe habu deliĝanlıya ras geldüĝ u da
anadın mı eski usTalıĝ inşāTçılıĝ uriyi bıraĝdım şöförlüĝe geldim askerligden bizim
burda bi emice vardı binbaşıydı una dedim ki bōle bōle dedim ben dedim şöfurlua
getcēdim önce sā memelekeTin nere haburda oturuyuĝ dışarda yav la ben on gündür
35 yatım yav on gündür yatım on gündür cāmiden geldüĝe havu camiden geldüĝden
geri yatım namazı ğıldım eve geldime ğafiyi vurdum ğulā biraz ağır da esgi
yaşantiyne şimdigi yaşantiyi işde nası olur ne zaman doĝduru hekimi unnarı şey_edi
eski zaman şeylerini hayaTlarını hayatiz nası geçti nasıldı şindiki hayatınaĝ önceki
hayat bir mi nası dîn unu sorî unnarı araşTıruyu ğız ğaçuma ōlanla ğız anlaşıyudu yav
40 inansın inanmasın bā insan gibi adam soruyu neye inanmîcaĝ tam yirmi dōT ay
yabdım asgerli yoĝ çoĝ güzel asgerlig yapdım ankarada iki ay ğaldım iki aydan geri
edirneye geTdım şey vara kırkpınar vara kırkpınar güleş pehlivanı vara ya urdayidim
alaydayidim yılmaz assubay var yılmaz yoĝ senin evin nerde şey bulancaĝda mı
giresunda u bulancaĝda duruyu u bulancaĝda durmuyu mu u yılmaz bulancaĝda
45 durmuyu mu bulancaĝda duruyu u bu giresunda eriglimanda hē dōrudur deliĝanlı
çoĝ güzel asgerlig yabdım verilen vazîfiyi güzel yabdım hiç yalnız bir ay ğaldı
teskereme adanalı bi dene fellah var_ıdı baş çavuş beni dedi bölüĝ komutanım
şofuruyneg bi dedi arabasiyeg şeye götürcen dedi gazinoya ben de dedim ği
ĝomutanım dedim binbaşı yasaĝ dedim bilîna siz dedim ayāmın üstüne bi basTı bu
50 bā üç dene çarPdı bir ay ğaldı tērisime bi şamar toĝaT yemedim sen geT binbaşı
geldi ōlum dedi noldu dedi bā yoĝ bişi yoĝ komutanım dedim inşar_etdim şikāT

etmedim ben bilim dedi seni dedi şerhuş nöbetçi subay oldūnu da bilî nöbeTçi subayiydi anadın mı nöbeTçi āmiri başğa nöbeTçi subayı başğa nöbetçi subayiydi anadın mı çārdı unu çārtı unu geldi askeri tanîn mi dedi habu giresunliyi dedi yüzüne **55** bağ dedi yazıg dedi be yazıg dedi be ceylan gibi çocuğa dedi vurdun mu dedi şu arabî dedi tertemiz çamur bi dene leke yoğ dedi silî süPürî dedi una bi bozuğ çaldı ya komutanım dedim olsun dedim boş ver dedim bu da gelü geçer dedim heç fidıg yemedim ama zoPa yemedim ama güner nābar ā nerde gız ā nerde öle mi eyi selam sōlersin patuz yōdu yavrum patuzu findî harmanda dırmūnağ döyüduğ aniyu musun **60** sōrada bi eleg vardı bōle bi eleg herkesTe yōudu ya bazılarında vardı ağı eren usTalar yapîdu dibeg vardı dibēn içine goyūduğ dönüyuduğ bōle dırmīnan döyüduğ unu ıslıyuduğ aTlama yapıyuduğ ama şimdi makine geldi makine çıgdı hortumla esgiden sebed de vardı sebedi şeleglerle gonuyudu u da bitdi horTum duTuyu şimdi şeyi findî gür gür dē harmanın öte başında alıyu çeki tozunu bu yana çecini bu yana **65** atî dünyada rāTlıg var u hususda dünyada rāTlıg var anadın mı ama esgi geçim derdi nerde şimdi taviğlar yımırta ediyudu dadı oluyudu sūTü oluyudu yōrdun oluyūdu pancarların şimdi hiç bişinin dadı dızı yoğ memlegeTde çoğ sığıntı var ölüm bunu bil memlegeTde çoğ sığıntı var anadın mı adam bi denesi isTanbulda telēzyunda dīnedim dīnim habar dinima habar gaçumuyum iki milyar alıyım dī **70** tamam bin altı yuz lira alıdum dī şimdi iki milyar alım di aletTirig bi milyar dī ev parası verim dī bā bi milyar galî dī cigara içim dī çocuğlarımā haşlıg verim çocuğlarım okuTuyum dī e bāba bā bavul çanTa al deyî dī neyinen alcam dī ev kirası gelî dī aletTirig gelî diyî doğalgaz parası gelîyî dī şu gelî bu gelî dī cebim dī aha bomboş dī tam bir ay var dī şeye dī aylıg başına dī tamam egmē dī çayınan ısıTıb da **75** öle içiyuğ diyu adam aynan bōle diyu argadaş bunnar gibi binlerce var

ADI SOYADI: GÜNER TERZİ

DERLEME YERİ: DUTTEPE KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1939

TAHSİLİ: OKUMA-YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT SIRASI:21

KONU: *Hastalıklar ve Tedavileri, *Yörenin Yemekleri, *Tarla-Bahçe İşleri, *Düğün, *Çeyiz, *Kız Kaçırma, *Fındık Ayıklama, *Çocuklarının Hastalığı, *Su Taşıma

XXI

hociye götü hociye götürüdüğü adlamiye götürüdüğü undan sonrada doğdura götürüdüğü en sâ çäre doğdur bölle çoğ çirdü gebi âlarğa âlarğa işTe doğdura götürüdüğü şeye hociye götürüdüğü okudüdüğü daha da eyi olmadı doğdura götürüdüğü öle son çaraydı doğdur öle şindigi gibi hemen hasTa olinçi doğdura geTme yōdu yōdu ki para yōdu 5 ki u zaman hē bōmaca u öle tıkanîdu çocuğ simsiyah ğararîdu undan geri hociyâ götürîdun işTe aha hocadan eyi oldu aha doğdurdan eyi oldu eyi olılar_ıdı esgiden bi hasTalığ ısıTma cuhar şey zatüriye havunlar ille de ısıTma cuhar berem önceden berem var_ıdı bağ şindig beremin çāresi var ğanserın çāresi yoğ şindi dimi beremin çāresi var şindi şindi benim ölüm her tarafı hasTa emme tedavü eTdürî gendî her gün 10 doğdura gedî her gün doğdura gedî bi çäre arıyu urdan hē eger esgisi gibi oluda çoğdan ölüdü şindi esgisi gibi olsaydı çoğdan yirmi senen ölmüş olüdü çoğ şügür şindi para da şey emme her şey bahallı emme para da bulunî esginin yemē hēc ne yemē olacağ pancar pırasa köyde ne var_ısa u en çoğ en ğıymeTli makarna dā bişi yoğ pancar pırasa tarlada ne olusa unu getir orTiye emme çay şeker oludu çay şeger 15 olüdü başğa bişi bizim gibilerin evine gelüdü böyüg ğonuşmim de daha düşgünlerin evünde unlar olmazdı çoğ fagir var_ıdı u zaman çoğ fagir_ıdı şindig öle

fagir yoğ fagiri de aynî şindi zengünü de aynî aynîsini yılar emme u zaman öle
deyil_idi adam günnüğe gidiceg de bugün günnüg çalışacağı aşamcā çocuğlarına
bişey alacağı u zaman öleyidi emme benim gaynatam durumu eyiydi ay ben bunnarı
20 bilemiyim benim şimdi ben çoğ saygılıydim gaynaTamın yanında biz hiç bişi
yapamazduğ bağ u saygımız hiç devam ederdi çocu yedürüdüg doyurudug
gaynatama birağuduğ gaynaTam sölerdi ninnisini biz iş yabmiya giderdüg bağ unu
dım biz iş yabmiya giderdüg bizi avara birağmazdı adam siz yürün iş edmiye gidin
ben çocuğlarımı bağarım bahçe bahçe tarla her gün bahçadasın her gün her gün
25 tarladasın günnüg vermezduğ verürdüg de günnügçülerin yanında çalışmılar die
adam bizi yollıdu günnügçülerine sizde gidin avara durmasınlar var_idi camışlarımız
var_idi tabi her gün unnarı gaynatamın atı vardı camışlarımız vardı şindi salunlarda
olı dūn undan bi hafTa önce gazannar atıldı herkeş buldü gadar yenıdu içilıdu davul
zurna getüren davul zurna getirüdu maddi durumu olmiyen hevülegine yaPıdu
30 öleydi u zamanın cehizi yōdu ki iki gaT yatağ bir igi cember coraP tamam emme
şimdi her şey var tabi evli misin sen allah ömrünü versin sevîn mu gızların anām
sevilmiz mi nirde oturun sen çarşıda mı oturun öle mi gızı gaçurılar_idi alıladı evden
hayde dā dere bahçá benim görümcemi de gaçurdular u çoğ acu oldu isTemıdu
görümcem amcasının ölunu isTemıdu heç kimse evde yōka çegdiler gaçurdu geldi
35 adam gaynatam da unnar_ıla dargun_üdu dedigi beni dedi vurucağlar dedi gelin
dedi benden çoğ böyügdü adam beni al dedi ben de bilmeden içeri aldum unu
geldiler görümcemi aldılar dē havu garşığı mällelere garşığı köylere götürdüler sōra
işTe u ağşam gaynatam aldı geldi emme gine una verdüg unu verdi emme huzur
olmadı isTemedi görümcem çığTı unu findı serıduğ harmana zabā garşı çubuğlarımız
40 vardı böyle büyüğ çubuğlarımız çise var_ıka çubuğlıduğ findı şırağ şırağ
dirmınannıg üstünü alıduğ altının çecini ayırıduğ küregler var_idi küregler_ile
savurıduğ çeci senin dedeler medeler de bilür unu he tabi öle bizim gaynaTamın
bahçası çōdu yedi tane hızanı var pay_eTdi otuz ton findıg yapardı otuz ton findıg
heP elden geçerdi şey yōdu ki adlanudu findıg imecisi oludu on beş yirmi gişi buriye
45 dōru öle öle işTe gelişdi işTe şindiye bu vaqıTa geldüg beş dene çocüm var üç
gızım iki ölüm var öllarımın ikisi de hasda biri galP ameliyeti oldu birisi de hem
ağciyerden hem garaciyerden iki taraftan da ameliyáT oldu her şeyi var galbinde şey
tağlı posiTaTdan ameliyáT oldu her şeyi allah sevdüne verî unu da besbelli ben

bilimim allah sevdüne verî haşindi gidim hem ama çegdüreceg hem omuzunda bi
50 sinir sığışması var_îmiş hem îne yabduracağ her gün gendünü anca dedim bi dā
 dim tedavi eTmeseg ölürdü çoğdan esgigi hayaT çoğ zor_üdu iş çoğdu su çoğ
 daşidim su su odun çoğ daşidim şindi çoğ şügür su ğapıda evde ğapıda suyu dē havu
 oğarkı evden mālleden alıduğ okarlardan bi de ötede bi şey var banğa banğanın
 yanından aluduğ yoğ uriye getüdüler_idi işde urdan daşıduğ bōle bōle çelig çocuğ
55 böyüdü çoğ şügür bu vaqıda geldüğ el ğolumuz_üla güğümler_ine dedeler bilüdür
 sēn dedeler unnarı annenen babannen duruyu mu kim_ile duruyu babannen ğaç
 amcan var allah ömürlerini uzun eTsin sālıĝı versin emme sālıĝı mı baban eyi
 annen de sālıĝı eyi yabancı deĝil_imişin buraliymişin he buralısın hanımın ne iş
 yaPî îşallah çocuĝları kim baĝacağ annen hani eyi mi annen yoğ eyü dedün bāzı
60 gelinler ğaynanayı isTemî benim şindi gelinimin gelini var biz gelinim_ile otus
 senedür birüg heç aramızdan bişi olmadı emme gelinimin gelini sevmî ğaynanasını
 her insan bir olmiyu namaz ğilidumda sen çārdün ğebi şey yabdım corabı morabı
 söküTdüm

ADI SOYADI: FİKNET AYDIN

DERLEME YERİ: ATAKÖY

DOĞUM TARİHİ: 1939

TAHSİLİ: OKUMA-YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI: 22

**Konu: *Hastalıklar ve Tedavileri, *Mâni, * Yemek Tarifi, *Kız Kaçırma,
*Çeyiz, *Adet-Gelenek-Görenek, *Tarla İşleri**

XXII

allahıma çoğ şügür gine şindi hebisi var çocuğlar hasTa oluyudu rahaTsız oluyudu ısıTma duTuyudu çocuğlarımızı üsTünü küllüduğ bilmîduğaya atêşlenîlar_ıdı çocuğlar biz de bilemedümüzden üsTünü küllüduğ beşige atıduğ da çocuğlarımızı öle böle ēyi edidug göya hesabında ēyi edemidug doğdur yōdu bişi yōdu benim bi 5 çocūm dōdu bir ay sōna öldü undan geri doğdura götürüb de bi netice alamadug hē öle öle oluyudu öle oluyudu hē ğırludū zamanda ellerini sarıduğ ğaynar su yapıduğ hebüle hebüle yūyudug ellerini hebüle yūyudug havlı sarıduğ burlarını ısıTıb hebüle ğuyūduğ çeğdümiye göTürıduğ çeğdümede bēm çocūmun gölu hebüle bürküldü yeniden ğırdurduğ yabdudug öle böle vakıT geçidug şincēne ğadar haşılıP sarıduğ 10 uniyen ēyi olacağ die beğlıduğ undan geri odun daşıduğ yēnim kemre daşıduğ bahçaların dibini ğazıduğ be bilim ben findıg toPlıduğ eve gelemıduğ dizlerimizi ārısına haşındi belimi dizlerimin ārısına gezemiyum hāburda bilî musun eskiden çeğdüg çoğ çeğdüg yoğluğ var_ıdı şimdi çamaşur aluP da geyemıduğ dōruşenelig allahıma çoğ şügr_olsun hePsini geyiyug dolu her taraf uyumınce şey verıduğ haşgaç 15 haşgaç bili müsün haşgaçı haşhaş verıduğ yavrum hevüle çocūma çoğ verdim de hāla pişmanım unu verıduğ yatıyular_ıdı uyuyular_ıdı yirmi dōrT sāt uyūduğ bi de bakıduğ açūduğ bi de bağıduğ ğı Ta damarları ğaPgara olmuşdu çocūn öleceg diye

bakîduğ ölmîdu çoğ şügür cenâbı allahıma işte sarılığ da oluyudu sarılığ oluyudu
 sarılî kestürüdüğü oğudüğü esgiden ne bilim gözlerinden belli olîdu çocuğların
20 ğıpgırmızı biliyun işTe kesenlere kesTürîdüğü kesenlere kesTirîdüğü iki çocuğ eden
 üç gere üç gere habu kilodundan hēbülegene alıyular_ıdı çocū hebüle iki kere iki
 kere bōyular_ıdı hebüle iki kere üç kere bōyuyular_ıdı bırakîlar_ıdı undan gidîdu
 çocūn şeyi bōması gidîdu allah .... ne türlü olursa yapıdüğü işTe bunları biz bōlece
 hastalıklar yenürce var_ıdı yenürce var_ıdı u yenürce nasıl_ıdı bilîn mu bēm çocūm
25 undan öldü ölüm çocūmuz dōdu beş on gün sōna götünün üsTünde bî ğızaruğluğ
 çığdı ğızaruğluğ çığdı u delindi yoğ popusunda dēil arkasında bōle buradan burası
 undan geri habu yüzlerinde olîdu burlarında olîdu hebile hebile heP hebile oluyudu
 sığıdîdüğü ilin çığıdu ğıPgırmızı şōle yımırta ağzı gibi çıkardı ōle bōle derçe çocūmuz
 öldü tedavisi yōdu doğdura götüdüg ölecē zamanda da doğdur dedi ki bu dedi ölmüş
30 sāten dedi işTe tedavisi rağı ğoyarlar_ımış bilî musun seni babam icilliyeye yolladı
 hemen rağı ğuyacādı uriye de ırağıdan eyi olādı ğoya uralarına habırlarına
 şey_edîdüğü ne dersin u şiş hebüle ezîdüğü çığıdu irin çığıdu ğıPgırmızı ğıPgırmızı ilin
 çığardı ōle ōle öldü çocūmuz götüremedüg yaPamadüğü doğdur yōdu hē doğdur yōdu
 yavrum sen nası cesareT_eTdin bu benim ğardaşım şu benim ölüm ğan duTmuş
35 çocuğ sankeT anām ölüm atēs yanîduya sōğ su ... ğafa yerinde deil işTe yēnim
 zahmeTimiz çōdu sahetimiz çōdu yalan yoğ su dē ırağlardan gelîdu getüremîdüğü
 yoğ türkü bilemiyum yavrum işTe geldim ğapınıza selam verdim yapınıza selamımı
 almanız u da sizin keyfinize işTe deniliyî ōle unnarı bilemiyim yavrum ben şimdi
 ben burda türkü ... sōlim bilemedim şimdi bağ pancar çorbası bişürüdüg pancar
40 çorbasını nası mı yapardüğü şimdi fasilîle yarmî ocā atardüğü u bişenden geride
 pancarı yürdüğü güzelceğine dōrardüğü çorba Pişirürdüğü undan geri un çalardüğü
 üsTüne acüğü zeytin yağı ğuyardüğü işte evelden ineg yağı yoğudu hē var_ıdı ineg yağı
 var_ıdı zeytin yoğudu unnardan yaPardüğü ederdüğü eylerdüğü bi tencere bişürür
 yerdüğü heP beraber çoğlūdüğü şimdi bağma azlığ oldūmuza şimdi evelden turçu
45 yabardüğü hebüle hebüle fırçılara turçu ğuyardüğü he āçtan yapardüğü Turçuları
 āzınıda örtüydüğü çoğ dadlı oluyudu āçTan yabılan turçular bilî musun essa mı ben de
 çoğ sevîm bağ sen şimdi emme doğdur yeme demiş hē hē bağ hî anām bağ sen şimdi
 allahın bi hēgmeTi yılandan anam yılan nası girmiş u turçunun içine āzı açuğ bişi
 olur mu emme babān anān derdine masğaralığı anam ben ne bilim ben yavrum bağ

50 Şimdi ğızları ğaçuruyular_ıdı esgiden iki dene üç dene adaminannıĝ çekılar_ıdı benim eltimi de çekmişler_ıdı öle bilı musun Şindi baĝ beş alTı ğişi böle birigmiŐler bunun ğardaşının ğarısı ölmüş ğardaşının ğarısı öldü ğebi balduzuna balduzunu bunun mahallenin adamları bunu çırı çırı çegmiŐler çırı çırı çegmiŐler getümüşler vura vura yēnim eyninde çamaşur olmaz_ımiş yırtta yırtta dā sā sola baĝmılār çegılār
55 ğarıyı çırı çırı bi zaman yēnim aĝlı başına gelmedi ğarının bilı musun ğarının aĝlı başına gelmedi çelig çocuĝ sābı oldu emme lakin işTe öle oldu böle oldu eniŐTēm yatāna ben giremem bacımın yatāna ben giremem dedi emme uslular öle dedüĝleri ğebi öle oldu undan geri Şindi bi dımanlıĝ oldu ğebi bi dımanlıĝ hemen ğızları erkekler çegılardı çegılardı undan geri götürılardı kimi babasiyne eyi olıdu kimi
60 olmıdu işTe iláyıĝ olanlar rāzı olıdu iláyıĝ olmiyanlar rāzı olmıdu hevüle böle gelib geçTi çeizi vermılar yoĝ telēzun melēzun yödu yēnim baĝ baĝ Şindi ben buriye geldim yēnim baĝ ben āmaTlı ğızıyım u taraf ğızıyım bu ğardaşım bu ölüm Őindiceĝ cenberimiz olurdu yaŐmāmız olurdu undan geri işTe yataĝ yorgan igi Taĝım yatānan yorganlan geldim ben buriya iki döŐeg verdiler igi yorgan verdiler bana beni
65 yol_eTdiler işTe hē cenber yaŐmaĝ corab corab örülüdu esgiden corab yün corabları da örülüdu undan geri cēzlerimiz öle olıdu sanduĝlarımız dolu olüdu böle cenberine yaŐmāna ilif ile ilif ilüfü bilü müsün ilüfü bilüdüsün işTe unnarı ben hāla ilüf örım ben ğörı musun bi de danamız oludu danamızı nasıl bilın mu ceħiz ğebi hasgine aynen gelini nassı yapısan danamızı hebüle püŐül yapmışlar_ıdı güzelce
70 gene undan geri telimizden tel alıP ğıylūna bālamıŐlar_ıdı haburlarına tel yabmıŐlar_ıdı peŐimden dana da getürdüler ğar da azacuĝ bi ğar varıdı Őöle ama buna ğalsa iki metire var_ıdı at_ınan geldim yoĝ Őindig baŐımıza hebülegenelig duaĝ ğuyarlar_ıdı hebüle haburaya bālarlar_ıdı bi cenberi duā da ğuyarlar_ıdı habı ğada da bi yeri oludu soluĝ almiya aha hebüle duā ğuyarlar_ıdı ayāmızı arabiye ata
75 atarlar_ıdı dutagene getürürler_ıdı ğardaŐımız yēnimiz mesela eger aTda bineĝli gidebülösen heç dutmıduĝ atda bineĝli gelemedün ğebi saĝından solundan dutagene getürürler ele teslim ederler_ıdı esgiden öleydi baĝ Şindi baĝ ğaynana gelükenlig bi Şeger atar böle milleT çoluĝ çocuĝ toplar yuha bölece başından Şeger atarlar gelüke de gelini gelüke de bi ğırmızı iPlig kestürürler böle üç dörT taĝıiT iPlig ğırmızı iPlig
80 ğırar ğırar aTar gelin duā ilen geldücē ğebi undan geri keŐgeĝ ğaruşdurur keŐgeĝ ğaruşdurur keŐgeĝ ğaruŐdudü ğebi bi de su verürler elüne böle döĝ derler aT derler

ğaynaniya atdurırlar ğaynana isTenmî ya ğaynaniyi ıslî bâzıları da emme çoğ ıslî u
 ğaynaniyi gördü gibi gelin aTmî ğaynaniya ğaynaniya gelin dâ aTmi unu şimdi gelin
 aTa binegli olur yükleri yaparlar sırtlarına böylece aTın işte namazlı atarlar igi dene
85 sanduğ cihaz olur undan geri igi yatağ olur yatā şey_ederler yatān üstüne şey
 yaparlar güzelcegene de böyle namazlı atarlar gelirler olan evine gelir gelin olan
 evinde de ğardaş gelir neyse öteberi gelir birda bi yemeg yer gelini de şey yaparlar
 muamele neyse niğah yaParlar gelini bıraku giderler var ğavun gidiyu u nası olur bağ
 şimdi gelin gider ğız gider evin ğızı gider damādı gider burdan ğanı gider arkadaşları
90 gider burdan giderler bumba alurlar fişeg alurlar atarlar eskiden bumba var_ıdı he
 dinemiT diyular unnarı atarlar ederler urda yerler içerler bi gece yatarlar urda uzāsa
 zabaħçası gün evüne gelirler he öleyidi adeT öleyidi adeT adeTlerimiz çoğ şey_idi
 akiç şindig de damādın cebine ğuyarlar unu damādın ğaynana ğuyar cebine undan
 geri egmeg netiye gelî ğapiye egmeg nârîdu mısır egmē yîduğ mısır egmē haburiye
95 tarliye egersin darı egersin bûday eken bûday eker bezine diken bezine diker
 pancar diken pancar diker işTe kemriylenlig getürüsün digersin yaparsın
 yağışdurusun olmasa gübre atarsın biz esgiden öleydig şimdi bile öleyig undan geri
 tarlada her şeyimiz salatalımız olur domeTisimiz olur işTe u bu olur heb böyle ğarılar
 dörünür yēnim hebüle ğarılar dörünür ev geçündürecem ben diye böyle bağ şimdi
100 mısırı alıyuğ tarliyi biçiyuğ biçdümüz gibi mısırı ğırıyuğ mısır ğurudiyuğ hebüle
 holağliyuğ mısırı böyle yada döyuğ dibegde unu güzelcegenelig ğurudiyuğ
 ğuruTandan geri dēmene götüriyuğ dēmende de üğüdiyuğ üğüdenden geri de hamuru
 yūriyuğ bırakıg bi sâT ğadar birağıg dinenî undan geri sacı ğaPadiyuğ egmeg
 bişiriyug unnar_inannıg döduğ biTdüğü undan geri şimdi öle bişi yoğ emme allah rāzı
105 olsun hökümeTimizden ginede ben öle diyum öle edende edîdu çoğ şüğü cenabı
 allahıma şindig hebisi hazır yēnim hebisi hazır geTdim dēmenede geTdim dēmene
 geTdüğü eltim_inennig dēmene öğüdidüğü eve gelîduğü hemen cabuğgenelig hamur
 yūrîduğü bişirib yîduğü su Taşimiyi birağ sen dē tā aşşâlardan su alıP da gelîduğü yēnim
 ey gidi güğümüne habu çocūmun boynu haburası büküldü hebüle oldu ben âmeliyeT
110 oldum da su aricem ben die babacuvazım da hebüle büyüğü bi şey almışdı bana
 ne dirsın güğüm almışTı güğüm çocūmun haburasını büğüdü bile sahmetimiz çödu
 çödu sahmeTimiz nesini sorın araba yōğ aT yōğ eşşeg yōğ odunu Taşîduğü odunnan

bi yüg odun getiriduğ egmēmizi yabıduğ zabahcāsı gün bi dā gididuğ neydecüg
cenābı allah dīma sā sahmetimiz çoğudu çōğ

ADI SOYADI: EMİN ÖZTAŞ

DERLEME YERİ: KAYHAN KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1934

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI:23

KONU: *Hastalıklar ve Tedavileri, *Mayıs Yedisi, *Mani, *Mesleği, *Askere Uğurlama Adeti, *Cenāze Adetleri, *Kurban Bayramı, *Giyecek Yapma

XXIII

ben bin doğuz yüz otuz dörd dōmliyim ğaç yaşındeyim he segsen dōrd kahyan köyü bađ şimdi esgiden verem die bi hasdalığ var_ıdı verem bi hasdalığ var_ıdı doğdurlar bile çāresini bulamıdu bu verem duTulan kiři afedersin ya bi sene yaşı ya iki sene yaşı ya üç sene bu arada yani řeyi yođ tedavisi yođ mümkün deil fağaT bugün de 5 tedavisi undan sōra arandı bulundu tedavisi aralığ hasTalı gibi oldu teberün die bi verem hasTalı varı ya u hasTalığ ilk önce řeyi yōdu benim ğaynım habunun řeyi abisinin āzından ğurT geldi ğan bōle cierleri yemiş eridmiş āzından yingen irengere ğurd dūřdü yani tedavisi mümkün deil bu hasTalın verem hasTalı u zaman fağaT unun zamanla řeyi çāresi bulundu bugün de aralığ hasTalı gibi oldu verem ben 10 gendim aslında sālıđ mēmuruym ben asgerde çavuş_ūdum řey sıyhıye çavuşu köylerde olmaz mı ben ilkokul şeyim tahsilim var avrupiye getdim avrupada gezdim dōrt beř sene yani diyeceg u zamanlarla bu hastalığa yakalanan ölü mü begliyu řeyi yođ yani çāresi yođ bulamıyular fağad zaman sōra gine benim ben bu hasTalığa tabi ki yakalansam bende ölüdüm şimdi ağraba habu emsallerimiz ölenler var benim 15 bildüm řu köyümüzde heç yōsa ařřā yukarı tanıdığlarımdan on beř yirmi genşler genç çocuğlar dē yirmi beř otuz yaşlarında öldüler heP buna yağalanan ölü yođ çāresi bařđa řey var_ıdı cuharlama var bı cuhar hasTalı ısıtmağ gibi titredı seni u

cuharlama nası bilîmun toprā gömüylar çāresi yoğ tedavisi yoğ doğdorlar bunları yoğ doğdor da yoğ u zaman sālîglarda çoğ egsig var geliyılar toprağ zehir zehir **20** cuharlama zehirleme gibi oluyumuş toprā gömüyular boğazından aşşāsını çorağ yapıyular yeri tedavi olacağ bizim haburda gömşularda çoğ ölenler var yaşlı adamlar_ıdı unnar işte mēmed agayi bilin mu havu bizim uçuğ başına gömdüler aşdılar yer yabdılar sulandudular uriyi şeyin içine çamurun içine gömdüler bu cuharlama zehir yapıb içerden adamı öldürüyü zehir alî ya şeye toprag zehiri alî bağ **25** şindi belke duymuşdursun okumuşdursunuz u zehirden zehir alıb da toprā mezara guyanlardan cannanannar oluyu şeyde toprağda zehir şeyi çeker_imiş zehiri alurumuş toprağ yani u hastalî vücütDan zehir aldımı sen eyleşürümüş unun için toprā gömüyular cuharlananı cuharlama hasTalî var ısıTma var_ıdı ısıTma hasTalî nası bilîmun u zaman bi kinin die bi asbirinler var_ıdı fayda etmîdu emme gene **30** faydası oluydu bōle zagır zagır titrîlardı ısıTma titremeli bi hasTalığ bōle bi titrîgine dutî üsTünü başını örd yorgan ateş mates para etmî bōle oda yansa seni ısıTmi unu u hasTalığ geldü zaman ismi ısıTma çoğ şey bi hasTalığ bu benüm bildüm verem cuharlama bi de bu şey işTe ısıTma ısıTmayı bilir esgi şindigi doğdurlar da bilür mayıs yedisi şindi aslında bize gelenegde türk halkına şey deyil **35** bu yonan bu ülkelerde bu giresun ordu şeyde yonan vardı yonanılar yonanıların gelenē bu bu şey yapmışlar sandallara binib unnarın bi töresi türesi bu bizde içerisinde ğaruşuğ oldümüz için unnar_ıla beraber yaşadığımız için bizim hāburda hacetde gömşularımız_ıdı bizim aralarda gezib gezerler ben tanımiyum yalauz babam annem ōle dīdu tobal osman var bizim belke kiTabda okumuşdur şeyde **40** giresunda şey bu ülkede hebisı yonannınarın hebisini öldüdü yoğ etdi samsundan bu yanda hebisini temizledi toPal osman ağa var_ıdı burda bi türbesi var bizim ğalede hala haşindi şindi bu rumların şeyi bize yalavuz bu senede bi sefer günü vardu u mayıs yedisi mayıs ayının yedisinde biz de hep berāber giderdüg yonan yonanın emme ben uslulardan duydum yonan yōdu benim yetişdīm zamanda yonan burdan **45** fes_olmuşdu anadın mı burda yonan bulancağda binaları var hacet köyü derler bizim habı üs yanda yonanda burda kilisesi var_ıdı unnarın ben u kiliseyi felan sōra dāTdılar bu gelenler göç şey geldi muhacir batum muhaciri de u köyü una verdi şey geleneg şöyle helva yapıylar yeme içme gezme bi bayram sandallara binib adalara gedūlar ğeresuna gedūylar sandalların içini gezüyü sōna parayle para aluyular urda

50 milleT dolū dūn davul zurna biniyu bayram u gün için mayıs yedisi bayramı bizde alışmışuğ una bizim türkler geleneg bizim deyil aslında bende uslulardan duydum u rumların gelenē bu sōna biz bu üş beş senedür bu ğalgdı bu on sene var gezilirdi davul zurna isgele başına getsen çelig çocuğ türğü şeyi yoğ hebisi urda sōra u rumlar yoğ olmuş gedmiş gine bizim urda bu geleneg devam ediyı bu kim ğaldudu

55 benim habunu bilemiyum bunu bölelikle belediye sōna çoğ adam ölüyu bağ şindi şey batıyu sandal batıyu heç ölmesse yani beş on gişi ölüyu mayıs yedisinde gedılar adalara gedılar giresuna gezib dolaşib gefılar ya motor bu ya çocuğ deize düşüyu böluyu motordan enib çıkarğa ğalabalığ öle deil şindi bizim bildümüz yemeg yoğ sadece bi mayıs helva haşindi gine devam ediyu mayıs yedisi helvası u havunu

60 bulancağda satıyularda şeyi yoğ unu ğaldudular bu motura binmî gezmî burdan ārı şindi hem parayla götürüyu motor şey gibi doluyu adam başı yim beş ğuruş elli ğuruş u zaman para öle neyse senü dolaşduru getirü götürüb sandalı isgeliye getirü çarşıya çığarsın bi dā bin bi dā para verecen unnar seni dolaşdurub getüreceg dē adalara gēden var bilmim giresun adası vardı ilerde şeye urlara gidib gezib de

65 gelenler oluydu u zaman için baya bayram_ıdı nasıldı bilimun bütün milleT u soğağlarda u isgele başlarında u yolda izde çelig çocuğ dolu böle gür gür ğaynar bir gün mayıs yedisi bayramı bizde u gelenegde unu şey yaPmuşuğ bunu birağalı beş on sene var işte birağıldı gine havu helvası devam ediyı ben esgi ayları peg şey yapamıyım tekerlemler şöle işte gücüg ayı ablur ayı mayıs ayı kiraz ayı ben unnardan

70 bilemem he tömbelē giderdüg çocūğan şey ilahi söylerdüg ilahi ilahi tömbelē gidiylardı ya işde geldim ğapınıza selam verdim yapınıza selamımı almassanız u da sizin keyfinize ramazan geldi gediyu yüreğime derd ediyu gerisi ne hanım sōlesene işTe unnarı hevüle unnarı şey yapıyum yazma istersen yaz işde geldim ğapıza selam verdim yapınıza selamımı almassanız u da sizin keyfinize işde geldim hevüle

75 sōlüyduğ çocūğa gidıduğ da ney verılardı bilın mu helva verürlerdi findığ şu bu hediye verürlerdi ğapıya vardın mı da habunu bu var_ıdı ramazanda benim mesleğim çifci ben köydeyime ben almanyaya getdim isdanbıllarda çalışdım tegsillerde almanyada ğaldım işde üş dörd sene urda bi ğazuğa geçüdüm habu elüm ğolum ğırlıdı da babam var_ıdı u zaman beni dā göndermedi otus beş yaşındaydım otus üş

80 otus dörd yaşlarındaydım almanyada ğaza yabdım ben bi dā da babam göndermedi yanımda da tırafig ğazasında şey öldü iki arkadaş ölsen ölecēdine dedi

babam daha beni göndermedi eyileşdim ben gedme istedim almanyıya babam
 göndermedi asgere gidenlere şey yaParlardı yana giderlerdi ūrlarlar_ıdı işTe durumu
 parası olan çocua az haşlıg verürdü kına bizde olmazdı bu şeyde var_ımiş ben
85 asgerde ğonuşdum şeyler_ile kürdler_ile bi kürd geldi barmānda şu barmānda
 ğına yaqukdı la bu ne dedim bu bize aded dedi asgere gelen dedi annemiz
 annānımız babannemiz bu ğınayı bize yakar dedi bunu niye yaqarlar dedim sebebi
 ne derdim vatan için evlātımı böyüdüb orduya gönderib vatanımızı milletimizi
 begledı için ğurbannıg gönderı hani ğurbanı ğınalarlar şeyi ğoçu ğurbanda keserlere
90 biz de dedi babannemiz dedemiz bunu dedi yetiştirib vatana gönderib vatani
 begledıımız için bize bu usūlü vermişler dedi biz her asgere gidene dedi ğına yakarlar
 dedi ğurbannıg .... urda giddi ya vatanda vurulsa vuruluyu ölüse ölü yá bu gibi haller
 yani yēnim rāT edin eger şey_edısán bizde bağ şey var_ıdı esgiden selā felan verülür
 milleT geldū zaman şey verürlerdi ısgat dādurlardı bi ölü için hesap ederlerdi kitab
95 ederlerdi durumuna göre beş yüz altı yüz yedi yüz neyse una bi para ayururlardı
 paraları hocalar bi yere çekülür okurlardı undan sōra da mezarlığa gedib ölüyü ....
 halka dādurlardı paraları bu var_ıdı ğaç sene var var dē kırğ elli sene önce öleydi
 sōna cenāziye gedmenin de şeyi gelmesi için bu aslında çoğ u zamanlarda çoğ
 cenāziye gedmezler_imiş para dāldı için şeye dāveT edin cenāzeye bārına u zamanlar
100 işTe parēyle oldū için para dādılı die herkes cenāziye gelsin die bunnar
 yaparlar_imiş sōna şindi ğalğdı u benüm bildüm var otus kırğ sene sen ğaç
 yaşındasın elliden de fazla u şeyi ğaldudular unu yalanuz şimdi gine havu hocalar en
 sonunda bi ğuran okurlara üş beş hoca u hocalara gine üş beşer ğuruş para verürler
 ğuran okudu da bize hağğı geşdi die ölünün hağğını şey yabmazlar yani ödemiş
105 oluyu havu hocaların bile hağğını veriyu haşindi şindi senin cenāzen olsa şindi
 ne yabıcan bāban anan öldü mecbursun işTe u hocalara şey dāTmiyá imam yaPar
 unu sende de u parayı imam alur eveT ğurban bayramı adedleri yav durumu olan
 bizim u zamanımızda bi seferbirlügde yetişmeyüg bize u zamanları şey yoğdu ğurban
 kesme yōdu halğ zayıf_ıdı aç aruğdu çaruğla gezerdi giymiye yemiye yoğdu yemeg
110 gelüdü çorba vara pancar çorbası şeyden misirdan yabilan çorba unnarı egmegsiz
 yısun bi teg ayrıanı egmēle yiyun egmeg tügendū zaman almiya yabmiyá yoğ yani
 böyle zamanlarda şeyde öle ramazanlarda herkeş ğarınca ğaderince bişiler yaparlardı
 bizim zamanımızda gederdüg el öbmiye filan urda bi ğaşuğ yemeg yemiye u zaman

az çoğ bi zaman zaman ilerledi yani ben u günneri de biliyum ayāmda ben yirmi
115 yaşıma ğadar şey geymedim ayađđabı kıyāfeT māsılara heç bişi yōdu kadınların
bi geyimi var_ıdı on ikilig erkeklerin vardı bi ğara mantu havunları satarlardı
yoğ_üdu çüngü türkiye u zaman cihan harbi balkan harbi dünya harbi bunnardan
çığmış gi türkiye bidmiş ne senayi ne şey var yani halğTa öle yoğluğ bolluğ
zamanlar anadın mı u zamanlar öleydi bizüm yetüşdümüz zamanlar benüm bābam
120 ğasab_ıdı köyde mal keserdi götürüdü u baş eTlerini u postlarını satardı milleTe
çaruğ yabmiya ayađđabı yerine dikerlerdi unu uslular dikenleri var_ıdı digerde
çarūna ben çaruđ geydim ben okula getdim bađ okula gederke çarūna getdim ben bu
ğazağ mazağ yoğ şey dokumaları var elle ipligle şey anamız bile mintan unnardan
mintan yabıyu bōle ğazağ bōle geyim ne geziyu u zamannarda yav ipi şey kendir
125 ekiyulardı şeye tarla bōle herkesin bizim şindi burlar heb bahçá ya bu bahçalar
bizde yōdu esgiden çoğ seyrēdi burda üçde biri bahçeydi geri ğalanı tarlaydi bağ
sübürke ev sübürecen sübükelig olacağ tarlada kendir digecen kendirli bōle tarlanın
habu haşu bi kilomedre şey yere kendir yabacan kendiri soyacan çığruğdan yaşlılar
ēreceg bize mintan yabacağ geyim yabacağ öle zamanlar var_ıdı

ADI SOYADI: ARZİYE DİZDAR

DERLEME YERİ: ŞEYHMUSA KÖYÜ

DOĞUM TARİHİ: 1943

SES KAYIT NUMARASI:24

Konu: *Yemek Tarifi, *Hastalıkların Tedavisi, *Kız Kaçırma

XXIV

zātura var_ıdı esgiden tifo diyular_ıdı işTe menencit ney_ise yaşıyen yaşıdu yaşamiyen ölıdu çoğda öle bi doğdur yōdu ki bizim dā kaç seneler oldu havurda bulancağda iki doğdur var_ıdı rahmi beynenlig rahmedlig aha diyemiyum bünyamin sali karaca neyse rahminin soyadını diyemedim de bi havuna gididuğ başğa bişi yōdu 5 öle çoğ uzağlara gedibde vallā atışleninci nēdīdum bilī miyin sōğ suyulanlıg beynine şey gūyīdum en çoğda bi sene çoğ şey_etdū yani güççüğü değıilde ortancılı ölüm çoğ atışlendi üzümü ezdim üzümün yani u zaman_ıdı beynine sardım öle öle atışlerini düşürīdum sōğ suyula unīyle atış düşürīduğ başğa bişi olmīdu sōğ algunlū gırīb gibi besbelli öle silerdür işTe başğa bişi olmīdu işTe güççüğü ölüm sarılığ 10 geçūdū güççüğe doğdura geTdüğü geldüğü işTe yürümīceg şey eT yemiceg işTe hevüle geçirīdu kırıkçılar var_ıdı rāmeTdilg halamız var hāburda gırığları çekīdu sarīdu yani parça şey gūyīdu uriyī şey yapīdu urdan burdan dīm sā işTe çubuğ dīm he neyse desTeg yapīdu tahtadan ölegene uriyī şey_edenden geri sarīdu düzelīdu yav zeytin çığūğa sarılīdu burkuğa sarılīdu ayā bukuldū gibi sarılīdu unu bilemīm işTe u 15 zamanları bilemiyum u zamanları bilemiyum nerde bulacan u an için gōyunuda kesib de postunu saracan daha eskīdur u emme gırıg şimdi sarılabılür de yerine getümemiş çatlamamış yerüne gelü mü gelmez sen u darmaduman seyi sar aynı darmaduman dutar urda gene fayda olmaz işTe öle başğa dedim işTe sarılık gibisinden öle menenciT olmuş ölmüş evet u çoğdu besisizlig bakımsızlıg işTe 20 verem gendī bakamīdu öle ya bol derin şimdiki gibi fakirliğde var_ıdı hevüle

hevülecîle ölüdu yoğsa ğurtaran ğurtarîdu gendünü yani besîle bakîdu gendî ana şindi işTe öle ölüm ben başğa bişî bilmiyum kız kaçırmasını yanımdâ şu ğarşuda dayımın ğızını ğaçurdular emme hâlâ gözümün önünde gene yasa geTdim cenâzemiz oldu dayımın torunu öldü de gene ablacuvazımla şey_eTdim amcamın öluna vergiliydi **25** urdan biz çocūĝ şindi berâbergene ğarşıda ğız arkadaşlarımız gene var heb bir oynîgene şeye diyuĝ bülbüllü diyuĝ işTe urlarda dün oluyu u da gene aĝraba dünü rahmeTligin anası felân heb bi gedyug biz gedyug dâmadı var dâmadı şindi u da ayni habu sefer şaidenin halası gelem mi diyu râmeTlüg halam şindi yēni bacısının ölu besbelli çoĝ şey_edemiyum yoĝ diyu dâmadı hem de benden sâ puşTluĝ gelmez **30** size gelmez balduzunu ğaçuracaĝ ğardaşına öleymiş yani biz bilyuĝa çocūĝ urdan geTtüg biz çocūĝluĝ dēl mi bōle oynuyuz bōle bura gibi dümdüz yer dēle neydi unun ismi duttepe diyuĝ havurda urlarda biz oynarĝanlıĝ hatça ablacuvazım otudu yolun ğıyına öle hatırlım çocūĝluĝ dîma urdan gerisi geriye emme yollun altu üsTü bōle adamlar var biri ataköye gelen yol biri bulancâ ğiden yol bi de solca diyuĝ işTe **35** solcanın solcadan biz u taraftan gedyug neyse dur diyu boyna dur diyu biz urda oynarĝanlıĝ enişTesi emme yandan çoĝ hatırlıyamıyum nassı olmayına mendille ğapamasıyinen berâber nassı aldı gedî bi yama yerden bōle bi şeyden ğarşu geçe gibi bi aykuru yola dōru çirdi çirdi aldı getdi unu gördüm gözüm_üle işTe dâ da bi şî çoĝ hatırlamîm yemēn çeşidi çōdu yav her şeyi yapıduĝ şişĝo yapıduĝ baya sarmalar **40** zâTen olîdu dadlı per dadlısı dîduĝ işTe unu yapıduĝ yani açîduĝ içine ğaTĝusunu yumurTası şu bu hebisini ney_ise ğaTıP uniyle bile açıP ince ince kesiP kenarlardan bükeĝine öle yapıduĝ mantı şey mantıyı unu bōle orTadan kelebeg gibi öle yapıduĝ işTe dîuma dadlı yaparsan gene yapılıdu paĝlava öle olîdu bayâ olîdu pancar çorbası gene yapıyuĝ pancar çorbası nası olacaĝ yani salçasını biberini ney_ise ğuyarsın **45** yâsını ğuyarsın bol şeylenlig pancarı yur yeyĝar temüzgene bütün yeyĝarsın bi dâ öbür türlü yeyĝarsın sığagene yeşilini çıĝarĝene suyuna ğoyarsın işTe diyuma salçasını biberini ney_ise unnarı ğoyandan geri Pişürüsün un ğuyarsın unu ğaruşduru ğuyarsın Pişer yâsını ğuyarsın ama ille de tereyaĝı tereyâyla çoĝ güzel oluyu biber tereyâ işTe fasilye ĝuru fasilye ğatarsın fasile de ğatılı içine fasilesiz dadı güzel **50** olmiyü fasüle ğatarsın az bulgur ğatarsın öle oluyu döşemesi de gene aynî şegilde dibleşi hē dibleside aynen u ince ince dōrani bilîsuna sen bā sorîsuna bizimkiler bilî bē bilemez bilemez unnarı bilemîm ben çocūm öldü hē işTe birinci ikinci çocūm

öldü hêç ağlımdan ığmıyuna bebeğimin beŝiđi amdan yuvarlandı dūŝdı damdan havunları iŝTe sōlib ālıdum iŝTe hevüle biŝiler olıdu tŝrkŝ sōlibde ōle bi dŝnlerde

55 tŝrkŝ sōlıdum unnar dŝnlerde tŝrkŝciydim eveT babamda kemeŝeciydi rahmeTlig babam ğardaşım çoğ benden bōyŝg ābim de ōle oldu hebisi öldŝ geTdi hābu gōrdŝn gibi teg benim şindi babamın hızanından ōle başğa bi çi bilmim dā geri masal bilemiyim ağlımda duTmiyu rahmedlig tēzemiz var_ıdı yoğ be unnarı bilemiyim hêç hatırlamım unnarı unnarı bilemım yalan ğonuşamam işTe benden

60 bōyŝg haburda halamızın ğızı gelini var ney_ıse u daha eyŝ bilŝr he havu alt yanđı evdeki ğonuŝTuruŝan ğonuŝur okiyenlere ōlum ben yardımcı olabilŝrŝm ben bēm torunlarım da okuyu hē bi ğıs torunum var doğdur yāni şeyde samsunda bi ğıs ōlandan bi ğıs torunum var almanyada u da doğdor bōyŝg ōlumdan eveT bi daha undan gŝg ōlumun iki denelig biri şey ālātirig şeyi u çalışıyı işe ney_ıse u ōle

65 okuyu bi denesi babası saz alıyu ocuğden bāba tarafıma egTi bırağduramadım işTe u ōlum da u da şeyi bitŝdŝ bilgisayar bōlŝmlerini bitŝdŝ gŝg ōlu yanında bu yıl da geTmicem dedi dīnecem dedi u da havurlarda darbuğa alıyı yoğ heP unuTdum ōlum ben beyin ŝeyŝ geŝdŝm bilemim ağlımda yoğ gi hêç yoğ şu an iŝn yāni eskiler ağlıma gelı da şu an iŝn gerileri beynim diyuma yatalağ oldum felç

70 geŝdŝm kōtŝ oldum şu bu gŝnŝme çoğ ŝŝgre diyim ocuğlarımın heP bulancağda duruyu yanda duruğan ōdŝm patlıyu yalanuz bırağma da diyular doğdurlar felç gedŝme emme işTe sıkılıyım telefonum var unnar da dağğa bir arıyı dağğa bi soruyu ğonŝuya soruyu bi ŝiler ediyılar duramıyım sığınTı gelı bā urda yani beni bunalıP şindi atılar bi habu kafese tegim geliyular dā ilerđi gŝn geTdi ōlum duruyum

75 işTe ben duramıyım duramıyım sığılıyım urda sığılıuğan hiPer tansiyunum var u fırlıyı şindi bunu ben neydicem bunu ben şindi haşlıcem şalgam bu şalgamı nēdicem ben şindi bu murcullugene bu çoğ gŝzel oluyu bunu ben şindi haşlıcem sığacam yıceg olsam yiyemem bunu sığıP dondurucuya bırağıcam ocuğlarıma vericem unun ayni şey gēbi pancar gibi ayni hevüle şey ğatılı içine ğavurması oluyı bol

80 soğanlıgenelig çoğ gŝzel ğavurması oluyu he şalgam ğavurması oluyu şeyi oluyu tadelle diyuğ işTe tadelleması diyuğ ayni pancar dōŝemesi gēbi ōlesi oluyu acımsugene çoğ gŝzel oluyu şalgam suyu şindi ben var urda tarlada uzamıŝ haburdākılarda gōrdŝm habu ğadar buldum sōra havuriya dōru da ığım bakim de

dedim toPladuğca tã çoğ güzeli geliyü daha güzel oluyü havunlardan işTe hebüle
85 başęa bişi demiyım saul bi çi değil

ADI SOYADI: DİLBER KUZUCU

DERLEME YERİ: DEMİRCİLİ KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1948

SES KAYIT NUMARASI: 25

TAHSİLİ: OKUMA-YAZMA BİLMİYOR

KONU: *Köyün adı, *Hastalıklar ve Tedavileri, *Düğün yemekleri, *Yemek tarifi, *Gelinin eve girme adeti, *Mâni, *Ninni, *Tarla işleri, *Kız kaçırma

XXV

böyüglërimiz õle demiş önceden ta esgiden gelen yerleşenler dedemizin dedeleri çoğ uzun boylu bilemiyim emme dedemizin dedeleri demürçü köyü vermüşler nerdē esgiden nerde gidebilüyduğ geTme nerdeydi ne geTmesi nêrde gedîduğ gedemîduğ gi yol yoğdu iz yoğdu doğtur yoğdu geTseg sıra alamuyduğ ilaç alamuyduğ nası 5 gidebülüyduğ gidemîduğ gi gedseg de sal_ına gedîduğ omuzda gidîduğ araba yolumuz yoğdi gi bizim neyle gidelim üşüdme olurdu zâtüre olurdu undan sōra işTe ne bilim herhangi bir hasTalığlar olurdu meselā ısıTma olurdu en fazla zātura olurdu en fazla üşüdüdüğü işte hocaya giden hasTalığlar şindi erüşüğü denürdü una hani erüşüğülenürdü mesela herhangi bir ğabar şeyler çığardı veyā ağı başında olmazdı 10 atılırdu olur olmaz ğonuşurdu u zaman hociye gidülürdü bōmaca ögsürüğüle bir olurdu tedavisi ne gezîdu bōmacanın yaşadabildümüzü yaşadüyduğ yaşaTamadümüz ölüydu undan sōra nerde tedavisi zeyirli isal olurdu ğurtaramazduğ benim bi çocüm ğızım öldü zeyirli isalden anide zeyirli isal oldu neyle götürelim götüremedüğü götürdüğü emme yetüşdüremedüğü bi yaşındaydi öldü āh öncegi dūnler öncegi dūnler 15 nası olurdu herkes gücü ğadar yapardı işTe pancar dōşemesi darı keşğē yemē soruysan urdan sōra işTe būdadan un yaparduğ yōfğa açarduğ bildūn būdadan dūn yemekleri tabi gi dūn yemeklerinde dōşeme pancarı darı çorbası darı keşge urdan

sōra işTe gücü olan yōfğa açardı būdadan eger gücü güvveTi olan yofğa ile de dūne çārurdu u vardı pancar dōşemesi demişdim demi mısır çorbası demişdim darı keşgē

20 demiştim darı keşgēni nası yaparduğ ben gine bile yapım darı keşgēni mısır güyuyza fırına mısır güyuyza darı keşgēni undan yaparduğ inceğine çekerdüğ yīkar kepēni alurduğ undan geri az bi sāt ğadar ıslarduğ undan sōra atarduğ atişe bişürürdüğ malımız var ya ineğ daşuyuğ ya içine de yarım külo yā ğaruşdura ğaruşdura bişürürdüğ dūnlerde yemeg dūn oldu geline geTdüğ gelin eve nasıl

25 gelürdü dūn oldu gelüne getdüğ gelin eve nası gelürdü gelinin işTe ğapısını kidlerlerdi belini bālaTmazlardı u bāşişleri verürdüğ undan sōna gelinimizi alurduğ tıngır mıngır ğatırımıza bindürür getürürdüğ gelin arabası vardı esgiden çoğ esgiden vardı emme at vardı at gelin arabası olu mu esgiden at vardı şindi gelin arabası var atımıza bindürürdüğ duanı da başına ğuyarduğ alır gelürdüğ tabi de eve geldū zaman

30 ğaynana ğapiye ğırmızı ip bağlardı yun ipi gelin unu üç gere ğıracağ köz ğuyarduğ uriya üç gere basacağ undan sora geldi içeri demi aşçının ğabını ğaşunu ğaruşduracağ aşçının çorbasını ğaruşduracağ undan sōra gelin bahşişini alacağ odasına diyelceg bahşişini almamış ğayanadan diyelmezdi tömbeleg türğüsü denini mi soruyun şimdi sā sıra sıra biliyun desem öncedendi eme unudmaduğlarımndan

35 atarım arada bi meselā unudmaduğlarımndan unutuldu deil mi unutuldu işte unnarı ben şindi vara ey gedi öle not_edim ğızdūm zaman az ğızsaydım çoğ bilidum aslında çoğ bilim emme yaşTa geldi tabî ki he tabi ki unuddum tömbelegçi geldi duydun mu etü gemüğden soydun mu tömbelegçinin bahşişini yasTūn altuna ğuydun mu tömbelēmi çalmiyá geldim bahşişimi almiyá geldim verin ālar bahşişimi çoğ

40 yerim var gezileceg mezerligden geçerķene fenerimi Taşladılar ben ğapiya gelürķene uyumiye başladılar nenni der de uyudurum ben ğuzumu büyüdürüm nenni yavrum nenni nenni nenni ğuzum nenni nenni ey gidi ey biz belle bellīduğ belle bizim tarlalar ğazmiyle ğazulu mu sen bizim tarliye haşindi bi in bağalım beg beg toprağ ağır toprağ toprağ çoğ ağır şu an bile ağır belle bellerdüğ öğüzler ğoşardı

45 undan sonra nāparduğ tōmu saçarduğ öküzlere ğadTuruduğ biz de tōmunu vururduğ peşinden mısır ekerdüğ fasile dikedüğ işTe ğabağ bostan dikedüğ pancar dikedüğ pezüğ dikedüğ domadis dikedüğ önce domadis çoğ oluydu şindi olmî ki dā ne domadis olīdu önceden ne ğırmızı domadis toplīduğ gi zaman dēşdi havalar iklim de dēşdi yapıyuz gine emme u ğadar deil mısırı ekdig meselā biçiyuz mısırı

50 biçerdüg gine òle ederdüg mısırı ekiyüg biçiyüg kellesini göpartiyüg alafını da
 bālîP mallara yediriyüg mısırı nāpiyuğ soyuyüg çötenlerimiz oluyudu önce çötenlere
 ğuyyüğ ğurî urda da döyî ğurî döyuyüg dēmene götürüyüg üdüb geliyuğ undan sonra
 egmeg ey gidi heb esgiden mısır egmēydi sacda bişürîduğ atışın ğıyılarında da bi
 misafirimiz geldü zaman atışın yana dōru diglerdüg urda gevredür yerdüg meselā
55 esgiden öleydi gine ben mısır egmēni gine sevîm gine edîm ben mısır gine ekiyuğ
 benim mısırım gine var çoğ yaygındı çoğ ey gidi benim bi emmim vardı da kelPedin
 yerine dişinü ğullanurdu evlerin üsTü hartamaydı ya çınğı deildi gi şindigi gibi
 hartama çekūlardı büyüğ ormanlardan mesela yügseg yerlerden önce evlerin üstü
 çınğı deildi gi hartamaydı hartama ince ince hartama bōle birbirine getirüP
60 örtüylardı bōle emmim çoğ cāniydi nēderdi bilîn mu biri ğız çeğcegse unun yana
 giderdi giderlerdi dişlerini kelPedin ederdi havu harTamadā çivileri çeğer havurdan
 aşşā içeri girer babasının anasının ğapısını iple dışarıdan bālar sarardı ğızı da evden
 alurlardı haydi gelmedî zaman ğız geldü zaman zāTen gendi gelüdu sen dışarda
 beglîsun ğız çığıP gelî ğız gelmedü zaman unu yaparlardı tabi ki ğız çeğme bi de
65 nāparlardı şindi ğıs tarlada imecide ğazî ta imeci var demi imecide ğız gelmî
 emme ğızı çeğcegler imeciye bi hışım igi de şey gösTerdürlerdi imecinin ortasından
 ğızı ayni duğana dalar gibi dalarlardı haydi bağim kimse ğurtaramazdı varıP
 alamazdı emme şimdi olsa alamazlar adeTler çoğ farkliydi esgiden yanaşılmîdu bi
 ğıza daldılarsa eger meselā imecide şindi bir ğıza dalcağlar demi ta kimse
70 yanaşmîdu bizde imecideydidig ğonşunun bi ğızına daldılar yanımızda hemde
 elimizde ğazmamız var ğazma ğaziyuğ imeciyig ta ığ demedüg hēç el geldi ğızı
 bizim yanımızdan aldı çeğdi geTdi esgiden öleydi

ADI SOYADI: AYTEN AKKAYA

DERLEME YERİ: YILDIZ KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1951

TAHSİLİ: OKUMA-YAZMA BİLMİYOR

SES KAYIT NUMARASI: 26

KONU: *Hastalıklar ve Tedavileri, *Tarla İşleri, *Yörenin Yemekleri, *Yemek Tarifleri, *Düğün Yemekleri, *Düğün, *Çeyiz, *Kız Kaçırma

XXVI

hasTāniye götürmeden doğdura götürüdüğü doğdurdan muayne edîlârdı bizi geri yollîlârdı eyi oluydu esgiden ki doğdurlar şindigi geT gel geT gel olmuydu en çoğ çocuğlarda menencüT difdara undan sōna zātura olurdu atışlen başlardı götürürdüğü doğdura doğdur muayne ederdi ilaçlarını verürdü getürürdüğü eyü oluflardı grıP grıP 5 olurlar grıP grıPe heç bişi hevüle ben ne bilim hiç ağımda yoğ benim grıPı hevüle işte geçürülardı bōmaca hasTalığları oldumiydi şindi sōlemesi ayıP olacağ bi cevüz çığmā oluydu cevüz çığmānın altını eşîduğ bōmaca oldu miydi unun altundan geçîrîduğ çocuğları gulfıyi oğuyagine u zaman şey_edîdu geçîdu hasTalığ bōmaca ısıTma filān oldu miydi hab yedürüdüğü doğduru kim bilmîduğ hab yedürüdüğü ilaç 10 yedürüdüğü ölesine geçîdu tarliya esgiden şey ekerdüğü fasile ekerdüğü mısır ekerdüğü pancar dikedüğü başğa bişi bilmîdum esgiden bunnar var_îdı esgiden ıPanāmiş marul_ümüş unuymış bunuymış havuçiymiş unnarı bilmîduğ maydunus olurdu teg unnarı bilîduğ unu şindi öküz sürerdüğü esgiden öküs sürerdüğü şey sapan_ılan boyunduruğ dağardüğü çif öküze çif öküze boyunduruğ dağardüğü unu 15 sürerdüğü sürerdüğü tarla yoluyla bir sürerdüğü undan sōna ekēğe de unîylenlig bi gişi goşardı bi gişide peşinden tene ekerdüğü ben çoğ yaPdım unu sōnadangine de bel belleme çığdı ğazma çığdı ğazmiyle ğazî bel bellîlar unlarla yapılar gine köy yerleri

unlarla yapılırdı böyle düz yerleri ökü sürüydu en ihtiyacımız olan mısır fasile pancardı pezig unnar maydonos unnar vardı başga bişi yoğdu mısırdan egmeg **20** demene gididug mısırı dövüdüg toplidug gurudüydug ufalidug götürüdüg şeye demene götürüdüg demende ügüdüdüg getirüP egmeg yapıdüg saçın sırtında böyle saç var_ıdı atışlig var_ıdı esgi ocağlar var_ıdı unnar yığıldı şindi ocağların saçiyeg var_ıdı saçiyen üstüne goyüdüg sacı sacın üstünde egmeg edidug yamüdüg böyle parça parça unu çevürüdüg gıPgırmızı egmeg olüydu daha çoğ yemeg olarak pancar **25** döşemesi pancar çorbası guruböce döşemesi tadallaması sırgan bişiridug sırgan yemēni şey edidug toplidug sırganı getirüdüg yeyküdüg seçidug yeykidug atışde haşilidug içine de acug pezüg atidug pezüg gelē urda u haşılanidu haşilidug unu urdan ilistirden süzegden elimiz_ilenlig bir ezidug ezidug .... geçidu unu alidug urdan atışe birağidug atışde acug un atidug içine nāne de atidug unu urda biraz **30** garişdiridug undan geri su gıyüdüg un çalidug olüydu yālaş şindig guru fasile çoğ oluydu şindi şey buda unu yālaşı yaparlardı misafir geldü gibi cabuğgine en mēşur yemeg uydı yufga oludu yufga yaparlardı misafire yufga gızarTurlardı işTe yālaş yaPar fırın darısı unu yālaşı olurdu fırının gıyardug darı şeykenlig gençikenlig pōluğa yāni undan sōna fırına gıyardug fırından alurdu unu düverdug demene **35** götürüdüg un yapardug misafir geldimiydi bi keşgeg yapardug undan el demeninde çekerdug el demeninde çekerdug keşgeg yapardug sarma sarardug uniylenlig mısır şeyi fırın darısı unu yapardug şey yālaşı yapardug undan öle yapardug guru fasileden şindigi gibi pancara gataridug döşemiye gataridug şindigi gibi öle yemēni memēni bilmilardı esgiden dünler cuma günü āşamdan başlardı şey **40** saliden başlardı saliden şindi bazar yapılár u zaman sali gün āşamdan güççüg dün gecesi oldu çarşamba gün böyüg dün gecesi olurdu gına gecesi olurdu iki gün iki gece dün olurdu dünlerde guruböce undan sōna guruböce fasilyesi bişürürlerdi döşeme ederlerdi pırasa bişürürlerdi guru fasileden şey yaparlardı gıya sirkeli piyaz yaparlardı unnarı yaparlardı dolma sararlardı yufga gızarTurlar egseri yufga çoğ **45** yaparlardı dünde fırına şey atarlardı bu böyüg fırınlara bu fırınlara değıl böyüg fırınlara esgiden gıpılarda fırın olüdu fırınlara egmeg atarlardı çöreg yaParlardı dünlerde unu daturidug esgiden iki gün igi gece dün olurdu çarşamba gün ağışam_ıla şey gelürdü çarşamba gün gündüzden şey gelürdü başörücü gelürdü āşam_ıla da gına yanardı yarın tāsı gün perşembe gün zabahdan gelünü alurlardı at_ıla giderdi gelin

50 Şindi gelin arabası var ben at_ıla geldim yoğ unnar ben at_ıla geldim benden sōna
arabiye ğāđdı milleT ceĥiz cember yaygu dīlardı yaygu esgiden yaygu derlerdi
yasduğ başlarına geĥıdu ya yasduğlara geĥüdü ya una yaygu derlerdi esgiden bezlere
iŐlerdüđ başlarınıı una yaygu yada yasduğ ğılufu derlerdi yasTuğ ğılıfı yaygu yaygu
derdüğ unnara biz bezlere esgiden Şindi u Şeyler ğalđdı heP u Şeyler yoğ Şindi u Şey
55 var_ıdı habu ĥeggaTların yerine sedirler var_ıdı sedirleri üsdünde cilden Şey
yaparlardı havu ciller vara ya Şey dere kenarlarında haunlardan döŐeg gibi yaparlardı
hemde sedir yaparlardı onun üsTüne bōle berüden öte Şey yaparlardı eteg yaparlardı
bez yaparlardı işleme u işleme yaparlardı una habunun gibi örtü yaparlardı üsTüne
bizde elbisenin üstüne Şey yaparduğ elbise üsTü götüne tantile yaparduğ üsdüne de
60 işleme yaparduğ dıvara dağarduğ Şindi yoğ unnar başğa ceĥiz adlet yorgan olüdu
yün yorganı olüdu yün yorganı tün döŐe oluydu unnar heb ğalđdı Şindig gügüm
olüydü bakırdan bakırdan gügüm oluydu sān tas oluydu u tabaglardan oludu āzı
ğaPağlı Şey olurdu unnar olurdu unnar Şindi heb ğalđdı unnar Şindi yoğ tefruŐlu
tabaglar yoğ Şindi tefruŐ tabağ derdüğ unnara u ğaĥurma deil u ĥegme ĥekīlardı Şindi
65 ğıza ğafı Tağdıarmiydi ğiderdi yaylada olsun bahĥada olsun ğızın ğolundan
dutarlardı götürebilürlerse götüürlerdi götüremese ğalurdu ĥekerlerdi ğızı ĥegme
ĥekerlerdi āziyeT edīlardı eline vuruyulardı ayāna vuruyulardı bōle zorūlan
götürüyulardı ĥüngü yēnimi öle eTdiler ğaĥurdular yēnimin ğarısını bi de benim
ābimin ğarısını ĥegdiler ĥaçırdılar ĥegdiler götüremediler bırağdılar milleT üsdüne
70 ĥullandü gibi findī soracāsan findığ Őōle findī derīduđ toplīduđ getirīduđ ğapiye
patos yōdu beş altı ğişi billenüdü imeci yaparduğ findıa ayığlama yaparduğ elimizde
bir ay findığ ayuğlarduğ dırmığlarduğ bōle dırmığ vuruduğ finduğa findī ĥığarduduđ
toplarduğ ĥecini alur savuruduğ bōle rüzgarda undan sōna Şeyi de findıda elimizde
ayığlarduğ bir ay elimizde ayığlardığ undan geri ufağ bi patos ĥıđdı ayuğladuğ undan
75 geri böyüğ patos ĥıđdı unda ayuğladuğ

ADI SOYADI: GÜLSEREN KARADENİZ

DERLEME YERİ: AHMETLİ KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1963

TAHSİLİ: İLKOKUL

SES KAYIT NUMARASI: 27

Konu: *Düğün Yemekleri, *Yemek Tarifi, *Hastalıklar ve Tedavileri, *Çocuk Kırklama, *Mani, *Türkü, *Ninni, *Albasma, Adlanma, *Gelinin Eve Girme Adeti

XXVII

buyur önceden he bağ şimdi dün yemekleri şey olurdu paTadis çorbası keşgeg undan sōra pilaf da çoğ olmazdı maķana yaparlardı şişgu yaparlardı bizim şeyimizde tatlı da olüydu ama şişgomuzda oluydu dünlerde muhallebi yālaşi pezüğden sirkeli yapıduğ işTe bunnar bi de içiçegde yerine şey olurdu içiçeg yerine de hani kıomposlu ğayısa 5 kıomposlusu olurdu yoğ yoğ teng deil hāyır ğayısa ğomPoslusu yā üzüm hoşafı öle olurdu sarma olurdu sarma yaparlardı menşur yani sarmamız çoğ önemli şişgüylen sarma çoğ önemliydi hani olmazsa olmazlarımız kıomposlu şeyden ğayısıyı dōrarız atişde bişürürüg şeger ğoyaruğ bişdüğden sōra undan sōra ğararı ğadar una su ğuyaruğ hani şey çoğ olsun diye hani öle yaParduğ şindigde gerçi az yaPsağ da bile 10 şe oluyu gendimize göre yaPiyuğ tabi dünlerde hani ğoyügene bişürürdüğ ğayıseyi şegerini de fazla ğoyarduğ undan sonra su ğuyarduğ üstüne ğaruşdururduğ öle olurdu ne hasTalığları ne denürdü ğızamuğ olurdu çiçeg hasTalı çığardı bi de şey undan sōra çocuğlarımızın işTe şeyi olsa doğdur yoğdu önceden çoğ yoğdu undan sōra şey yaParduğ şindi çocuğların böle ğulāna değerdüğ ğulā ārisa ğulāna bir damla 15 suğan suyu sıkardığ önceden ğulağ ārisı için ama u da şey_ederdi geçirirdi bilī musun u da çocuğ undan sonra dururdu hani he işTe çocuğ hıķır hıķır ederse boazı

hıķırarsa Şey yaparduğ Şimdi babannemiz bize Şey yabdururdu benim kendi
 ocuğlarımaya bu Şeyin muhTarın babannesini neğlere kepeg verıga hani yalına kepeg
 oyıga u kepe getiddiridi bi tabağ kepeg içerde biz unu tavada güzelgene avuruduğ
20 ısıduduğ aynaduduğ unu bi beze oyardudđ böle ocmuzun böle düŐüne
 uyardudđ önceden sallama beşig vardı düŐüne uyardudđ u le ısınduğa Şey_olduğa
 unun hıķırı giderdi uŐTme için bunu yapardığ hıķır hıķır olusa heb bunu yaPardığ
 ama giderdi yani başga ne hasTalığları olurdu başga da hani gözleri arısa gözleri
 sulansa Şey_eTse yani önceden beri Şey aya Şey banardığ işTe sığ aya böle
25 güzeline uyardudđ gözleri ızarusaya böle kepeglenirse gözleri unu yapardığ he
 ŐePeglense ay Şey_ederdudđ sığ çay belki Şimdi de var u yani u var Şimdi de var
 undan sra önceden hasTa olusa çoğ yani böle bağdığ em hasTal zatiere olurdu
 doğdura gtrrdudđ son re nası kırklardığ kırg aŐıđ suyu ısıdırdığ kırg
 aŐıđ su uyardudđ Şeyin abın içine undan sra ırglardudđ işTe yirmilinde yirmi
30 aŐıđ su kırg gün oldu mu kırgında kırg aŐudđ su uyardudđ böle en sonunda böle
 başından aşŞa böle uyardudđ sra da Şey yapardığ undan sırada Tuzlu su yapardığ
 ocuğlara gine hala var yani u duzlu su uyardudđ böle duzlu suyu her yerinden rı
 böle uyardudđ lnın iŐlerinden işTe böle Őeylerinden oltnunun aldlarından
 oğmasın diye ayağlarından böle ıđardudđ he ayağ barmağlarından ıđardudđ yani
35 unu da le yabardudđ duzlu su yabardığ sonunda var altın alınırdı ya baķır bişi
 verilirdi hani giderdi ocuğlara Şimdi de gine var mı Şimdi oğ u yoğ heralde artığ
 yani hani diŐi Şey_olsun haŐimdi bağ yat içerde haŐimdi gtrdudđ burdan Şey mani
 benim sözlerim an ağlı gözlerim gözlerini sevdiğim böyle midir sözlerin yani mani
 Şeyleri böyle annemin trglerini slim Şindi Şey yapardı annem bize böle retirdi
40 Şey_ederdi ayağgabı giyerim sd güzel olursa aynanamı severim lu güzel
 olursa bağ Şimdi bi de Şey var al Őalım yeşil Őalım annemin türküleri gine hla slerdi
 habı bir aydır da le trg slemiyyı Şimdi bunnar gendi geniğe onuŐuyuy al Őalım
 yeşil Őalım dağlara dolaşalım sen yağmır ol ben bulut mesel hangi köyde dursan
 icillide buluşalım ddi anem yani icilli köyü ya annem burası ahmeTli ura icilli köyü
45 icillide buluşalım ddi old yere uydurdu unu undan sra dere gel dere umunu
 sere sere al dere götür beni yarin old yere habı da böle çoğ vardı da gene vardı bi de
 s giresun trgs de slim ben gidiyim giresına giresun deresine urda bir gariP
 lmŐ varmam cenzesine böle işTe böle yani Şey_ederdudđ annem böle Şey_ederdi

işTe ayānda bōle ayānı sallamazdı da bōle sırtından ē ē ōle yapardı ōle yapardug yani
50 esgiden çocuğları bōle ayağda da sallama yoğdu alub gucağlarına aluP bōle
 gezdirmeg yoğdu sāde beşigden aluysun yere yerden aluysun beşiğe yani ōle şeyler
 ōleydi he ninni de şey ağlıma geldi şey_edīduđ uyusunda büyüsun nenni nenni
 yaylalarda yörüsün nenni nenni ōle sōlenīdu he e mısTafa sana annem sōli bi senedür
 sen unu hēç anamadın mı annemi dinneseydine he ōle işTe albasma çocū kırklıyken
55 ğapiya çıkarmazlar çığarırlarsa çocūn yanına egmeg ğoyarlar şeyine ğundānın
 içine egmeg ğuyarlardı bi de kömür ğuyarlardı kömürü bōle poşeTe ğoyūsun çocūnu
 yanına hani ğundaglīna ğundān içine ğoyūsun kömürü alısun meselā götürīsun ōleydi
 çocuğ çođ ğapiya çığmazdı çocū ağşamdan banyu yabdurmazlardı suyunu dışarı
 dögmemeđ için albasar die he u vardı bi de adlanma vardı bōle çocūn meselā çođ çırī
60 yā giderdin bi adlama işTe bizim burda bi şey vardı bu aşşāda heb öldü işde unnar
 unnara giderdig adlanurdu işTe çocuğ ne okurdu bilemem hani bilemiydum ama bōle
 çocuğları biz yanımıza aliyduğ bōle yatırīduđ çocuğları da biz de yatīduđ bōle
 üstümüzden bōle üş gere dönerdi bi de tüh tüh yapardu undan sōna üstümüzden geçerdi
 bi daha üş geren dā hevüle dönerdi he okīdu işTe ōle okunīdu ama ne sōlüydu
65 bilmim dūn oldu eve gelī gelin ğaynananın yana gelī ğaynana şey yaPardı üş defa
 ib ğırdurudu bōle dış ğapının āzında ib ğırdırīdu undan sōra kapiya geldimi de tabi
 aTda gelīdu gelin kapiya aTda gelīdi ya şeger atardı gelinin başından ārı geline ne
 verīn die sorīlardı işTe hiç ineğ verdim bahça verdim kimi de şağa olsun die ölumu
 verdim dīdı hani bōle yani gine isdenī niye öncegi gibi deil tabi yoğ türbe yoğ

ADI SOYADI: YAŞAR YÜKSEL

DERLEME YERİ: BAHÇELİ KÖYÜ

DOĞUM YILI: 1946

TAHSİLİ: Okur-yazar

SES KAYIT NUMARASI:28

KONU: *Hastalıklar ve tedavileri, *Askerlik, *Reçberlik, *Mani

XXVIII

önce u zamanda hasTalığ yoğdu yani bu bit ğāğdı bit esgiden bit olüydu şōle goç gibi o pis ğanı emiydu pis ğanı emdū gibi hasTalığ olmüydu pis ğanı şindi ememî tā kimse bişi yoğ emmiye u zaman hasTalığ meydana çıkî şimdi meselā eveT tabi şimdi benden yaşlısı var şu öte tarafTa adam yattūnu bilmî ğalğdūnu bilmî gün nası geçî 5 nası olî nası gedî gine vardı bi tane burdaydı isTanbıla getdi geri geldi sali gün getdi aşşā istanbıla gine rātsız hasTaneye getdi yatmıyá sözde önceden öle bi hasTalığ yōdu yani sōna bit ğayıb_ oldu hePsi meydana çığdı diyum sā bit ğayboldu bit ğayıP_ oldu gēbi hePsi meydana çığdı pis ğan vücudunda önce pis ğanı biT emiyudu yani benim yeni yetüşdūm zamanda yani anam gömlēmi çığadīdu u 10 zamanda ocağlığ vardı atēş vardı bōle atīşe dutūdu gömlē bi de altından bōle şey_etdim_ idi pat pat pat aTişe düşen patlīdu şindi u yoğ bit bitdi bit ğayboldu getdi ben asgerlî yirmi dōrT ay yaptım bizim asgerlig şindi yeni geTçeglere bakarsan asgerlig şindigi asgerlig asgerlig deil yani sözüm una boğu ğuramdan herif izine gelî on gün sōna izine gelî ne var bu izinde bize senede iki ay kırk beş gün izin verilardı 15 on iki ayda yani şey iki senede birinde on beş gün oluydu birinde bir ay oluydu şindi herifin boğu ğurumadan izine gelî ne var bu izinde doğuz ay askerlig deil topçuydim kıPrız olayında bi teg mermüyü hazineye ğuymaduğ heP bōle begleduğ yani kıPrız admış yedide benim birāder de asgerdi u zaman kırk beş gün fazla yaPdı

u admış beş sondu ben de admış aldı sondum ē gün geldi geçdi yine aynı gün sāt
20 aynı sāt deışen tarafı yoğ u zamanda tırpan vardı tırpan yani yeymiyecı alurdum
u zamanda işTe beş altı gişiyen on gişiyen bahçayı vurūdın meselā on yeymiyeylen
ufağ bi bahça olusa meselā beş üş dönüm biraz gendüm gedıdum çocuğlarına bérabar
şindi ōle şindi benüm bahçıya bağdüm zaman gibi bahçıya bağan yoğ şindi adam bi
findığ toplı u zamanda dalunu kesebilüse kesı kesemese üç ay beş sōna bahçıye gedı
25 gafasını ğurtardū dalı kesı ben alçağ dalı eserdim adam yoğarı gedeni kesı aslı
yuđarı geden kesilmez bā soruyusan deki nie unu teg bi ğar eyer bi de findıđ oldū
zamanda findığ eyer geri ğalanı eymez alçağ dalı kesersin yani mal yayilmiya gidi ya
meselā mal findı yemesin hesabıylā findığ yiyesi oldūdu malın alçāmış yügsēmiş
sorun deyil tabi yer yama bi tānesi Pazardan gelürümüş de bi fagirin inē getdi demiş
30 karayollarının üs Tarafında eve gelı bağı zarar gendünün mundar olmuş hayvan
yav şindi u ōle gelmiş bu dünya bōle gelmiş bōle gidı vardı yani ğübre yedmiş
dörtde çığdı yedmiş senesinde çığdı ğübre undan ōne ğübre yoğdu bi teg önden öne
mal ğübresı vardı unuda ğuyan binle kimdi u zamanda ben aşşāda bi aşākı derenin
ğarşısında ābimin evi var urda unun önüne aşşā u zaman ōleydi babamın durüydu
35 benim ocān birini buriya digdim bu köşiye digdim dıvarın dibine digdim birini
uriye digdim tabi bölmeğ isdiyum ben bunu bu olmamış dedi bu rāmeTlig ōnünü
alamadım baba bu büyüceg dallar birbirine dēceg dediyseg de bile olmadı bā şindi
buriye şaşurdmalı bi ocag digdidü aynı bi sıra beş sene sōna ben ğatırla findığ
daşiyum beş on beş gişi var beş lira götürceg on beş gişi bi sıra götürı ğadını çārmış
40 demiş ki u zamanda ya bzim ōlanın dedū yabdı iş hağlıymış emme demiş tabi
ğübre çığdı undan sōna biz demiş bi gere adamı pay_eTdüg demiş uriyi ben digdim
ta u zamanda urası patıga yol tarlanın götünden geçıdu patıga yol u zaman ōleydi bu
zaman bōle işTe nasıl sen ne diyun bağım ben aniyemedim torçandan gelılardı u
zamanda u çocuğların hebisi bitdi tömbelēmi çalmiye geldim bahşışimi almiye
45 geldim bāşışimi verüsen ğapığa şey_edmem dıdu verüsen edmem vermesen
ederim dıdu tömbelēmi çalmiyā geldim bāşışimi almıya geldim bāşış deil meramım
seni görmiye geldim

5.SÖZLÜK

abam: ablam (I/26)

āç: ağaç (I/83)

açuğ : açık (I/11)

adlama: temizleme (XVIII/92)

afur: ahır (I/101)

agam: ağabey (I/7)

ağşam: akşam (I/7)

āl: ahır (I/12)

ānadim: anlatayım (I/18)

arTuğ: artık (I/48)

āşam: akşam (II/95)

aşşā: aşağı (I/17)

bā: bana (I/3)

bacı: kız kardeş (I/29)

baçça: bahçe (II/83)

başörücü: gelin almaya giden kişiler (XVI/89)

bōce: fasulyeye benzeyen iki bitkiye verilen ortak ad. (XVII/144)

begeşdirmek: sıkıştırmak (XIII/88)

bēnmez: beğenmez (I/63)

betun: beton (II/116)

bıldırğa: geçen sene yağan kar (XII/134)

bî: bir (I/1)

biTTōma: çok küçük olan herhangi bir şey (IV/151)

böyüg: büyük (II/44)

boçça: bohça (XVII/49)

būda: buğday (I/51)

burmağ: vurmak (XIII/71)

cēiz: çeyiz (IV/16)

ceryan: 1. iki taraftan esen rüzgar. 2. elektirik (XVIII/171/60)

ciminnig: sivrisineklerden, sineklerden ve benzeri böceklerden korunmak için, yatağın üzerine çadır gibi örtülen tül. (V/10)

civeneg: küçük (I/54)

çangal: ince uzun odun (XVIII/154)

çıgruğ: pamuktan, yünden iplik bükme ya da bükülmüş iplikleri sarmak için kullanılan, el ya da ayakla çevrilen, çevrildikçe kayışıyla bir iği döndüren, dolap gibi bir ilkel araç. (V/15)

çingı: çinko (VIII/31)

çoval: çuval (XIV/138)

çöten: mısır, tahıl gibi yiyecekleri saklamaya yarayan ince dallardan, sazlardan ya da metal tellerden örülmüş yerden 1 metre yukarda ambar (VIII/4)

dağğa: dakika (VIII/23)

darag: tarak (V/13)

darı: mısır (I/40)

dēl: değil (XIII/8)

dēmen: değirmen (I/38)

dene: tane (I/1)

dī: diyor (I/5)

dibeg: mısırın tokmakla öğütüldüğü yer (I/39)

dillüg vermek: rahat bırakmak (VII/144)

dōme: buğdayın ezilmiş, parçalanmış hali (I/195)

dövleT: devlet (V/166)

dōş: dövüş (III/73)

eldiç: mısırın öğütülmesi için kullanılan alet (I/40)

eleg: tahta ya da kimi zaman metal bir kasnak ve bu kasnağın tek tarafına gerilmiş gözenekli tel, bez vb.den oluşan, taneli ya da un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak ya da incisini irisinden, kabasından ayırmak için kullanıl an araç. (XVI/44)

ēlemek: durdurmak (XIV/170)

emme: ama (II/55)

entarı: genellikle tek parçalı kadın giysisi (V/39)

ērmek: eğrimek, pamuk, yün gibi şeyleri iğ ile bükerek iplik durumuna getirmek (IV/34)

esger: asker (I/99)

essah: gerçek (IV/282)

etfāye: itfaiye (XIII/63)

evelden: eskiden (II/3)

fedah olmak: ortaya çıkmak (II/92)

fene: çok (I/58)

finnuri: camsız petrol lambası (XVI/103)

fişeg: arkasında ateşleyicisi ve içinde barut bulunan bir kovan ile kovanın ucuna yerleştirilmiş mermiden oluşan, tüfek, tabanca gibi ateşli silahlarda kullanılan cepbane, kurşun. (XIII/3)

gō: yeşil, yemyeşil (V/29)

ğamalağ: yavaş hareket eden, yavaş iş yapan kişiye verilen lakap. (XIII/25)

ğararTdim : ateşi söndürmek (I/53)

gazel: kurumuş yaprak (I/78)

ğomboslu: yaş meyveden yapılan şerbetli içecek (XVIII/15)

gerevi: dal eğmek için kullanılan ucu eğri uzun odun. (XVII/309)

ğoruğ: içi boş findık (XVII/212)

ğoya: sanki, güya (XIII/31)

gödüg: tahıl ölçmek için tercih edilen yaklaşık 20 kilogramlık peynir tenekesi boyutundaki hacimsel ölçü aleti ve aynı zamanda bu aletle ölçülen miktarı belirtmek için kullanılan ölçü birimi. (V/4)

ğuytak: çukur (MDD)

gücenti: üzölmek (XII/74)

gügüm: genellikle bakırdan yapılmış, karın bölümü şişkin, yandan kulplu, uzun ve dar boyunlu, ağzı kapaklı su kabı. (I/112)

habüle: böyle (I/63)

haçan: ne kadar çabuk, hızlı anlamına gelmektedir. (XVI/ 143)

harel: sırtta taşınan büyük yük taşımak için kullanılan araç (I/78)

harg: evlerin etrafına kazılan çukur(MDD)

hartama: 3 mm. - 2 cm. kalınlıkta yarılan çıralı ağaçların kirişler üzerine kaplanmasıyla yapılan ahşap çatı örgüsü. (V/23)

haşu: şu (XVI/66)

havas: heves (II/87)

havu: şu (I/76)

havurda: orada (IV/39)

havüle: öyle (II/89)

hebüle: şöyle (IV/71)

heç: hiç (I/27)

hızan: çocuk, evlat (X/44)

hingam: eğlence, kargaşa, şamata (XIV/87)

holağlamak: başaklama, sonlama yapmak. (I/40)

ılıncağ: küçük çocuk salıncağı (XVI/8)

ımığ: sıcak (XII/119)

ırganmak: sallanmak (XVIII/1)

ışğa: bk.ışgın(XVII/266)

ışgın: ağaçların dibinden büyüyen yeni ağaç fidanları (II/90)

ıyılmak: 1. Aşınmak 2. Dağılmak, parçalanmak (XVII/257)

ibrüg: su kabı (X/33)

ilēn: tekne (I/33)

ilistir: delikli kepçe ya da kevgir, süzgeç. (VII/156)

kelekür: üste giyilen mont tarzı giyecek(VII/14)

keşikmek: birbirine sırayla yardım etmek (XII/164)

kellenmek: yaşlanmak (X/159)

kesüg: kesik (I/64)

kufa: kova (IV/42)

lenger: çamaşır yıkama teknesi (IV/46)

mehğum: mahkum (XIV/14)

mitil: 1- yüz geçirilmemiş yatak, yorgan, yastık ya da minder. 2- çok eskimiş, paçavra durumuna gelmiş yatak, yorgan, giysi vb. (XIII/74)

müsrüf: savurgan, tutumsuz (XVII/77)

ölan: oğlan (II/8)

peşTanbal: 1: Hamamda örtünmek ve kurulanmak için kullanılan ince dokuma. 2 : İş yaparken bele bağlanan uzun, geniş dokuma. 3: Başa örtülen dokuma. (XVII/270)

pey: duvar (VII/147)

sān / tas: içinde yemek ısıtılıp yenen, yağ yakılan ya da yumurta ve benzeri şeyler pişirilen, metalden yapılmış, derinliği az, tabak benzeri kap. (IV/16)

seğameTlig: aksilik (III/2)

sef: yanlış (XII/138)

selfet: servet (IV/92)

sihlenmek: saklanmak (VII/43)

sōra: sonra (IV/I)

şeleg: yük taşımak için kullanılan sırt çantası (I/55)

telēzon: televizyon (XVIII/3)

tıman: pantolonun āltına giyilen paçalı don (XII/9)

türme çanc: dağılmış, yıkılmış (XIII/62)

u hallı: o şekilde (I/9)

unu: onu (I/4)

urdan: ordan (I/8)

yalın ayağ: çıplak ayak (I/11)

yalu yulu: Benzeri olmayan, zor. (MDD)

yayuğ: tereyağı elde etmek için sütün içinde dövüldüğü ya da çalkalandığı kap.(XVIII/22)

yıvgun: ağaçların her yıl büyüyen taze dalı, taze sürgünü, düzgün, ince ve uzun filiz, ışkım, çıvgın (XVII/44)

yivleme: sivriltmek (XVIII/154)

yūmak: yıkamak (I/53)

zabaddan: sabahtan (I/14)

zabah: sabah (XV/22)

zahra: öğütölmek için hazırlanan tahıl (IV/93)

zefil: yoksulluk içinde bulunan, yoksulluk çeken, yoksul (XIII/67)

zopa: sopa (XVII/29)

KAYNAKÇA

AYDIN, Mehmet, **Aybastı Ağzı (İnceleme – Metin – Sözlük)**, TDK Yayınları, Ankara 2002.

AYDOĞDU, Özkan, “Çankırı İli ve Yöresi Ağızları”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı (Doktora Tezi), Elazığ, 2011.

BANLUOĞLU, Ahmet Tahsin, **Türk Grameri, Birinci Bölüm: Ses Bilgisi**, İstanbul 1959.

BEKDEMİR, Ünsal, **Kuruluşu-Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri Yönünden Bulancak Kenti**, Çizgi Kitabevi, Konya 2004.

BURAN, Ahmet, **Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri**, TDK Yayınları, Ankara, 1996.

CAFEROĞLU, Ahmet, “Anadolu Ağızlarında İçses Ünsüz Benzeşmesi” **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, 1958.

DEMİR, Necati- AYDOĞDU, Özkan, **Giresun ili ve Yöresi Ağızları**, Giresun Valiliği Yayınları, Ankara 2009.

DEMİR, Nurettin- YILMAZ, Emine, **Türk Dili El Kitabı**, Grafiker Yayınları, Ankara 2006.

EKER, Süer, **Çağdaş Türk Dili**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2005

EMECEN, Feridun M., **Doğu Karadeniz’de İki Kıyı Kasabasının Tarihi Bulancak– Piraziz**, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2005.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, **Kars İli Ağızları: Ses Bilgisi**, Ankara, 2002.

ERDEM, Mehmet Dursun- DAĞDELEN, Güner, **Karabük ve Yöresi Ağızları**, Uzman Matbaacılık, Karabük 2012.

ERGİN, Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayıncılık, İstanbul 2002.

ERGİN, Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1992.

GEMALMAZ, Efrasiyap, **Ağız Bilimi Araştırmaları Üzerine Genellemeler. Türkçenin Derin Yapısı**, Belen Yayıncılık, Ankara 2010.

GEMALMAZ, Efrasiyap, **Erzurum ili Ağızları I**, TDK Yayınları, Ankara 1995.
Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-24 Mayıs 1996 Bildiriler, İstanbul 1997.

GÖKDAĞ, Bilgehan, “M.Ö. 2000’li Yıllardan Günümüze Giresun’daki Türk Varlığı”, Giresun Tarihi Sempozyumu Bildiriler (24-25 Mayıs 1996), Giresun Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 1997.

GÜLENSOY, Tuncer, **Kütahya ve Yöresi Ağızları**, TDK. Yay., Ankara, 1988

GÜLER, Metin, “Türkiye’deki İl ve İlçe Ağızları Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalarla ilgili Bir Değerlendirme”, **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Cilt:7, Sayı:4, Sonbahar 2012.

GÜLSEVİN, Gürer, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yay., Ankara, 2007.

GÜLSEVİN, Gürer, **Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)**, TDK. Yay., Ankara, 2002

GÜNEŞ, Bahadır, “ Karşılaştırmalı Ağız Araştırmalarının Önemi ve Türkiye’deki Karşılaştırmalı Ağız İncelemeleri Üzerine Bir Deneme”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, sayı: 1/4, 2012.

GÜNŞEN, Ahmet, **Kırşehir ve Yöresi Ağızları**, TDK Yayınları, Ankara, 2000.

<http://www.bulancak.gov.tr/tarih> 19.10.2018

<http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/TR,57985/cografi-konumu.html> 19.10.2018

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Bulancak> 19.10.2018

<https://www.haritatr.com/bulancak-haritasi-i162> 19.10.2018

<https://www.nufusu.com/bulancak-giresun-mahalleleri-nufusu> 19.10.2018

KALAY, Emin, **Edirne ili Ağızları**, TDK Yayınları, Ankara 1998.

KARAAĞAÇ, Günay, “Edat Üzerine Düşünceler”, **Gazi Türkiyat**, Sayı: 5 (Güz), Ankara 2009.

KARAHAN, Leyla, “Yükleme ve İlgili Hal Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler” **3. Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı 1996**,TDK. Yay., Ankara, 1999.

KARAHAN, Leyla, **Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması**, TDK Yay., Ankara 1996.

KOCA, Sinan, “**Görece Yöresi Ağız Araştırmaları**”, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmış Yüksek Lisans Tezi), Giresun, 2015.

KORKMAZ, Zeynep, “Ağızların Tarihi Devirlerle Bağlantısı Üzerine”, **Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni**, TDK Yayınları, Ankara 1999.

KORKMAZ, Zeynep, “Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Karşılatığı Sorunlar”, **TDAY-Belleten**, Ankara 1975-76.

KORKMAZ, Zeynep, “Doğu Karadeniz Bölgesi Ağızlarının Türkiye Türkçesi Ağızları Arasındaki Yeri” **TDE Dergisi**, Cilt: 1/1.

KORKMAZ, Zeynep, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yay: 575, 2. Baskı, Ankara 2003.

KOWALSKI, Tadeusz, “Osmanisch-Türkisch Dialekte”, **Enzyklopädie des Islām**, Band IV (s-z), Leipzig 1934.

SAĞIR, Mukim, “Anadolu Ağızlarında Ünlüler”, **TDAY-Belleten**, TDK Yayınları, Ankara 1997.

SEYİDOV, Mireli, **Azerbaycan Halkının Soykökünü Düşünürken**, Bakü 1988.

ŞAHİN, Kemalettin, BAĞCI, Harun Reşit, ÖZLÜ, Tamer, USTA, Seda, “Bulancak’da (Giresun) Coğrafi Özelliklerin Yemek Kültürüne Etkileri”, **Studies Of The Ottoman Domain**, Cilt: 7, Sayı: 13, Ağustos 2017.

TEKİN, Feridun, CANTÜRK, Samet, “Akçaabat Merkez Ağzı Ses Ve Şekil Bilgisi Üzerine Bir Araştırma”, **Uluslararası Dünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu** 12/14 Ekim 2018.

YILDIRIM, Faruk “Türkiye Türkçesinin Ağızları Ve Etnik Yapı: Çukurova Ağızları Örneği”, **Türkbilig**, 2002/4.

ÖZGEÇMİŞ

Tuncay Yaman 21. 10. 1987 tarihli Giresun doğumludur. İlk ve orta öğrenimini Giresun'da tamamladı.

2007 yılında Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı ve 2012 yılında lisans eğitimini tamamladı. 2014 yılında Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde pedagojik formasyon eğitimi aldı. 2015 yılında yine aynı üniversitede yüksek lisans eğitimine başladı ve halen devam etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.